A VILÁG LABDARÚGÁSÁNAK TÖRTÉNETE IV.

DÉNES TAMÁS SÁNDOR MIHÁLY B. BÁBA ÉVA

A FUTBALL TELJES GLOBALIZÁCIÓJA

(1984–2000)

CAMPUS KIADÓ 2020

Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva

A világ labdarúgásának története IV.

A futball teljes globalizációja (1984–2000)

A VILÁG LABDARÚGÁSÁNAK TÖRTÉNETE

A VILÁG LABDARÚGÁSÁNAK TÖRTÉNETE IV.

Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva

A futball teljes globalizációja

(1984–2000)

Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva

A világ labdarúgásának története IV.

A futball teljes globalizációja (1984–2000)

Szerző: Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva
A Tribünök „árnyéka” című fejezet Sándorné Győr Melinda munkája

Szerkesztő: Dr. Bács Zoltán
Lektor: Dr. Forisek Péter

Képdigitalizálás: Sándor Mihály
Címerrekonstrukció: Goron Gergő, †Komáromi Gábor, Petrovics Enikő

Borítóterv és nyomdai előkészítés: Barna Ildikó
A borítón felül: Lothar Matthäus, George Weah, Ruud Gullit, Rivaldo, Zinédine Zidane,
Roberto Baggio, Marco van Basten, Ronaldo Nazário

A hátsó borító címerei:
Boca Juniors, Crvena zvezda, Vélez Sarsfield, Parma,
Olympique Marseille, FC Barcelona, Manchester United, Lazio,
Napoli, Palmeiras, Borussia Dortmund, Galatasaray,
Steaua, São Paulo FC, Porto, River Plate,
Zaragoza, IFK Göteborg, Arsenal, KV Mechelen

© Minden jog fenntartva
© Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva
© Debreceni Egyetem

ISBN 978-963-9822-59-7ö A világ labdarúgásának története
Dénes Tamás, Sándor Mihály, B. Bába Éva Campus Kiadó

ISBN 978-963-9822-63-4 A világ labdarúgásának története IV.
Dénes Tamás, Sándor Mihály, B. Bába Éva Campus Kiadó

Kiadó: CAMPUS KIADÓ
(Debreceni Campus Nonprofit Közhasznú Kft.)
Felelős kiadó: Miklósvölgyi Péter

Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Zrt.
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

Két évezred határán

A futballvilág históriáját feldolgozó ötkötetes sorozatunk negyedik részét ajánlom a Tisztelt Olvasónk figyelmébe, amely az 1984 és 2000 közötti idősáv eseményeit dolgozza fel.

Akkortájban politikailag rendkívül zaklatott periódust élt át az emberiség, melynek elején, az 1980-as évek közepén még tartott a hidegháború, igaz, az atomfenyegetés rémével terhes korszak már az utolsókat rúgta, hiszen kezdetét vette az enyhülés. Az évtized második felében, köszönhetően a Mihail Gorbacsov által meghirdetett peresztrojkának (átalakítás) és glasznosztynak (nyíltság), lassan tűnni kezdett a kétpólusú világ, s e folyamat keretében megrendítő, korábban nem is remélt geopolitikai „átstrukturálódásoknak" lehettünk tanúi, sőt részesei. Összeomlott a szocialista tábor, felbomlottak a mesterségesen létrehozott államok, a Szovjetunió és Csehszlovákia, alkotóelemeire hullott szét Jugoszlávia, ugyanakkor létre jött az újabb, a második német egység azzal, hogy az NSZK és az NDK egyesült. Győzedelmeskedett minden elnyomott nemzet dédelgetett álma, a demokrácia. Nem véletlenül volt azokban az esztendőkben a legnépszerűbb, a különféle rádiós és televíziós csatornákon a legtöbbet játszott sláger a *Scorpions* együttes dala, a *Wind of change*!

Kétségtelen, hogy mikro- és makrokörnyezetünk szakadatlanul átalakul, természetesen a labdarúgás is állandóan változik, csak a Homo sapiensben a paleolit kor óta tűzként lobogó sportszenvedély az örök, mely „folyton-folyvást" új csúcsok meghódítására sarkallja. És a kalandokra is, hogy más, korábban még fel nem fedezett utakat járjon be, ismeretlen vizeken hajózzon keresztül. Ennek jegyében a szeretett sportágunkban a totális futball után eljött a globális futball időszaka, hogy aztán ránk köszöntsön annak a virtuális változata. A fejlődést nem lehet, de nem is szabad feltartóztatni. Az európai kupaszériákat sem hagyták (nem is hagyhatták) érintetlenül a modernizációs törekvések, az UEFA grémiuma a BEK-ből Bajnokok Ligáját varázsolt, a KEK-et és az UEFA-kupát összeolvasztotta Európa-ligává. Ezzel együtt a szűkebb földrajzi térségünk versenysorozata, a patinás Közép-európai Kupa sajnálatunkra végleg elenyészett.

A számos véres stadionkatasztrófa (Heysel, Bradford, Hillsborough) is a változtatások megvalósítására ösztönözte a kontinens labdarúgásának irányítóit, sokkal biztonságosabbá, kényelmesebbé, leginkább pedig erőszakmentessé kellett tenni a létesítményeket. E nemes cél elérése érdekében seregnyi intézkedés született, hogy a korszerűsítési program égisze alatt elinduljon egy innovációs projekt, amely a „vén földrészünkön" még napjainkban is tart. Ezeknek a mélyreható eseményeknek részletes taglalására, a következményeik átfogó elemzésére vállalkozott a korábbi kiadványainkban már megszokott módon és alapossággal a kis szerzői kollektívánk.

Végezetül némi kedvcsináló statisztika a negyedik kötethez: az oldalain 65 ország 176 csapatáról (klubok, válogatottak) található színes csapatkép.

Hiszem, hogy aki megtiszteli figyelmével a könyvünket, számos új ismerettel gazdagíthatja a tudását, és nem csupán a futball témakörében. Minden Kedves Olvasónak kellemes időtöltést, jó egészséget kívánok!

Debrecen, 2020. március

Tisztelettel:
Bács Zoltán
(szerkesztő)

A Bordeaux összevásárolt egy bajnokcsapatot

- ***Közös vonások a Real Madrid és a Juventus sikerében***
- ***H. H. örült, az Inter elbukott az utolsó fordulóban***
- ***Teljes csapatokat költöztettek át az Egyesült Államokba***

Óriási meglepetéssel zárult az olasz bajnokság 1984–1985-ös idénye: a Hellas Verona gárdája nyerte meg a scudettót, a bajnoki jelvényt. Az a csapat, amely 1982 tavaszán még a második vonalban játszott, de a következő két idényben negyedik és hatodik lett a Serie A-ban. A sárga-kékeket erős középcsapatnak könyvelték el, de arra senki sem gondolt, hogy megelőzhetik 1985 májusában a Juventust, a Fiorentinát, az AS Romát, a korszak sztárcsapatait. Aztán az évadban minden előzetes kalkuláció tévesnek bizonyult. Osvaldo Bagnoli legénysége megnyerte története első bajnoki címét. Bármilyen furának is tűnhet, de az idény előtt az edző számított a legnagyobb sztárnak Veronában. A nyáron több ajánlatot kapott, mint játékosai együttvéve. A Fiorentina például egymillió dollárnak megfelelő líratengert kínált érte – ez akkor nagyon sok pénznek számított. Bagnoli hallgatott a klubelnökre, Celestino Guidottira, aki azt ígérte neki, a legjobbakkal versenyképes csapatot építhet. Mindazonáltal az edző maradt a realitás talaján. Híres, de nem túl drága játékosokat vásárolt a két légiós helyre. A néhány héttel korábban a franciaországi Eb-n remeklő Preben Elkjær-Larsenért és a Bundesliga robotemberének tartott egykori tízpróbázóért, Hans-Peter Briegelért együtt körülbelül fele annyit fizetett, mint az Inter egyedül Karl-Heinz Rummeniggéért. Miközben a vitathatatlanul a világfutball közepének számító calcióba az élklubok elsősorban a futball művészeit (Platinit, Zicót, Bonieket, Maradonát, Falcãót) szerződtették akkor és az előző években, Bagnolinak megtették a derék iparosok, akik tökéletesen illeszkedtek a csapata játékába. Velük – és a klub olasz kulcsembereivel – a Verona megnyerte a bajnoki címet! Igazságtalanság lenne ci-

tálni, hogy a Juventus, a Roma és a Fiorentina összeomlott, az előző bajnokság dobogósai csak a hatodik-hetedik-kilencedik helyen végeztek. Bagnoli Veronája rászolgált a diadalra. Mindössze kétszer kapott ki, a harmadik legtöbb gólt szerezte és a legkevesebbet kapta, a harminc fordulóból huszonnyolc után vezette a tabellát.

A Serie A idényének két sztárja, Hans-Peter Briegel és Michel Platini

Így állt fel a Verona bajnokcsapata: Claudio Garella (30) – Domenico Volpati (30), Roberto Tricella (30), Silvano Fontolan (28), Luciano Marangon (29) – Pietro Fanna (29), Luciano Bruni (27), Antonio Di Gennaro (29), Hans-Peter Briegel (27) – Giuseppe Galderisi (29), Preben Elkjær-Larsen (23). Játszott még: Mauro Ferroni (20), Franco Turchetta (16), Luigi Sacchetti (15), Dario Donà (12), Fabio Marangon (3), Sergio Spuri (1). A gárda eredményessége elsősorban három játékoson múlott: Beppe Galderisi 11, Briegel kilenc (!), Elkjær-Larsen nyolc gólt ért el.

Gólkirállyá, sorrendben immár harmadszor, Michel Platinit koronázták, aki a Juve 48 találatából tizennyolcat szerzett. Ez volt az első idény, amelyikben a francia világsztár és Diego Armando Maradona hívei naphosszat azon vitatkoztak, melyikük bálványa a jobb. Az argentin világrekordot jelentő összegért szerződött a nyáron a Napoliba. Érkezése hatására a Vezúv lábánál szinte minden mérkőzésüket telt ház előtt játszották az égszínkék mezesek. Az átlagnézőszámuk 77 ezer fölötti volt a szezonban.

Az NSZK-ban a Bayern München nyerte meg a bajnoki címet – ez aligha falrengető információ. Ám az évad rajtja előtt a német sajtó meglehetősen szkeptikus volt, felemlegetve, hogy a válogatott leszerepelt a franciaországi Eb-n, a nemzetközi kupaporondon, a korábbi évek sikerei után szinte betliztek a Bundesliga képviselői, ráadásul elhagyta a szövetségi ligát az egyaránt olasz klubhoz igazoló Karl-Heinz Rummenigge és Hans-Peter Briegel is. Azt már csak csendben tették hozzá, hogy a címvédő VfB Stuttgart aligha uralja majd a következő szezont. Nos, ebben igazuk lett. A Bayern München visszaült a trónra, a Bundesliga megalapítása óta a hetedik bajnoki címét nyerve. De talán az elsőt, amelyet – s most idézzük a német sajtót, hiszen szigorú minősítést adott a bajorokról: – világklasszis nélkül nyert meg. Azért mentegetőzünk, mert Jean-Marie Pfaff, Søren Lerby, Klaus Augenthaler vagy éppen Lothar Matthäus is a keret tagja volt, mindannyian sokat tettek hozzá a sikerhez, de a *Kicker* nem ok nélkül látta úgy, hogy egyikük sem éri el Sepp Maier, Franz Beckenbauer, Paul Breitner, Gerd Müller vagy akár a távozó „Kalle" Rummenigge klasszisát. Udo Lattek, a régi-új sikeredző öt játékost kapott a nyáron, közülük egyedül a Borussia Mönchengladbachtól akkori Bundesliga-rekordért, 2,27 millió márkáért megvett Matthäus számított befutott klasszisnak. A többiek, Willmer, Eder, Kögl és Wohlfarth nem. Mégis bajnoki címet nyertek a Bundesliga legsikeresebb edzőjének keze alatt. Lattek jól jövendölt: „Alig hiszem, hogy kimondottan sztárcsapat épül, de jól megélhetünk a többiek gyengeségéből még Kalle kapitány nélkül is." Így is lett.

A Bayern az első hat fordulóban csak nyert, s bár aztán az ősz második felében lassított, tulajdonképpen rajt-cél győzelmet aratott. A rossznyelvek szerint a Rudi Völler köré

épített Werder Bremen elleni párharcban sokat jelentett, hogy a bajorok a nyolcadik fordulótól kezdve végig kiemelt prémiumért, harmincötezer márkáért játszhattak. Az együttes legerősebb csapatrésze – amellett, hogy a belga Pfaff is kitűnően védett, ha nem volt éppen sérült – a középpályásoké volt. Az egykori NDK-s Norbert Nachtweih, valamint Matthäus és a dán Søren Lerby olyan hármast alkotott, amellyel az idényben legfeljebb a francia bajnok Girondins Bordeaux hasonló egysége vehette fel a versenyt. Ha valami miatt kritika érhette a Bayernt, az az volt, hogy nem akadt a riválisokéhoz hasonló gólgyárosa. Olyan, mint az 1. FC Kölnnek Klaus Allofs (26 találattal lett gólkirály), a Werdernek Rudi Völler (25), a Kaiserslauternnek az ifjabbik Allofs fivér, Thomas (19) vagy akár a VfB Stuttgartnak Karl Allgöwer (19). A Bayern házi gólkirálya Lothar Matthäus lett az idényben, 16 góllal. A müncheniek az alábbi kerettel nyerték meg újra a „salátástálat": Raimond Aumann (20) és Jean-Marie Pfaff (14) kapusok. Norbert Eder (34/2), Klaus Augenthaler (32/5), Holger Willmer (29/3), Hans Pflügler (17/2), Bertram Beierlorzer (12) és Bernd Martin (8) védők. Lothar Matthäus (33/16), Wolfgang Dremmler (29 /1), Søren Lerby (28/11), Norbert Nachtweih (25/3), Bernd Dürnberger (20/2), Wolfgang Grobe (3/1) középpályások. Roland Wohlfarth (32/12), Ludwig Kögl (27/1), Reinhold Mathy (24/7), Michael Rummenigge (24/5), Dieter Hoeness (20/7) csatárok.

Az 1984–1985-ös idényben csupán tizenkét európai bajnokcsapat tudta megvédeni a címét. Köztük a francia Girondins Bordeaux, amely ebben az évadban jutott a csúcsra. Aki kajánkodni akar, megjegyezheti: a Bordeaux megelőzte a korát, egy „összevásárolt" gárda volt, amelynek alaptizenegyébe három esztendő alatt hét válogatott érkezett – a már 1979 óta ott játszó Bernard Lacombe és a saját nevelésű Alain Giresse, azaz Gigi mellé. A pénzügyi háttér biztosításában nagy szerepe volt a klubtulajdonosnak, Claude Beznek, akinek akkoriban egyetlen francia futballista tudott csak nemet mondani – Michel Platini. Aztán később már ő sem: amikor Bez a francia szövetség szuperintendánsa lett, ő találta ki, s vitte végig, hogy az edzői tapasztalat híján lévő, csupán egy éve visszavonult, 33 éves Platini legyen az új szövetségi kapitány.

A bajnoki küzdelem, amely nagyjából január végéig az FC Nantes és a címvédő vetélkedését hozta, csak tovább mélyítette a vitákat. Az utánpótlás-nevelésre rengeteget áldozó „kanárik" vetélkedtek a sok pénzzel kész játékosokat, befutott sztárokat összevásárló gironde-i klubbal. A két alaptizenegy átlagéletkora között hozzávetőleg hét esztendő volt... Ám a futballban az eredmények nagyjából feleslegessé teszik a vitákat, miután január 26-án a Girondins Bordeaux (éppen egy korábbi Nantes-játékos, Thierry Tusseau góljával) megverte a sárgazöldeket, már megállíthatatlanul robogott a célig.

Ma már, körülbelül három és fél évtized távlatából, kevéssé emlékszünk rá, viszont ettől még igaz: a francia Európa-bajnokok sorát felvonultató, a majdani világbajnok szövetségi kapitány, Aimé Jacquet által dirigált legénység Európa legjobbjai közé tartozott. A Bajnokcsapatok Európa-kupájában a Juventus éppenhogy csak meg tudta állítani a gironde-iakat. A Bordeaux bajnokcsapatában minden csapatrészbe jutott válogatott játékos. Olyan is, aki már máshol, korábban megnyerte a bajnoki címet, mint Dominique Dropsy és Léonard Specht, a két strasbourgi. Két német légiós erősítette a csapatot (Dieter Müller és Gernot Rohr) meg egy virtuóz portugál (Fernando Chalana), aki bármilyen csodálatos képességű is volt, a sérülése miatt alig tudott játszani.

Heten a bordeaux-iak közül: Tigana, Martínez, Giresse, Chalana, Dieter Müller, Lacombe és Memering

Így festett Jacquet alaptizenegye: Dominique Dropsy (38/0) – Gernot Rohr (32/1, Léonard Specht (38/1), Patrick Battiston (33/6), Jean-Christophe Thouvenel (32/2) – Jean Tigana (28/1), René Girard (32/3), Alain Giresse (36/11), Thierry Tusseau (35/1) – Bernard Lacombe (36/22), Dieter Müller (36/12). Játszott még: Antoine Martínez (27/2), Michel Audrain (20/4), Laurent Lassagne (11/1), Fernando Chalana (10/1), Bernard Gimenez (9/1), Joël Lopez (2/0) és Hassan Hanini (1/0).

A szovjet futballra a hetvenes-nyolcvanas években jellemző volt, hogy miközben a Dinamo Kijev európai élcsapattá érett, a Dinamo Tbiliszi is nemzetközi kupát tudott nyerni, addig jó néhány bajnoki idény meglepő eredményt, váratlan győztest hozott. Példa rá 1972-ben a Zarja Vorosilovgrád, 1973-ban az Ararat Jereván, 1982-ben a Dinamo Minszk, 1983-ban a Dnyepr Dnyepropetrovszk, vagy éppen 1984-ben a Zenit diadala.

A leningrádiak november 21-én nyerték meg a szovjet felső ligát, történetük addigi legnagyobb sikerét aratva. Csupán egyetlen kupagyőzelemmel büszkélkedhettek korábban, még 1944-ből. Azt a sikert a legcsekélyebb túlzás nélkül is rendkívülinek nevezték a városban. Egyébként a negyven évvel későbbit is, persze, teljesen más aspektusból. Az idény előtt a klub korábbi játékosából lett edző, a kék-fehérek első csapatát 1983-ban átvevő Pavel Szadirin gárdáját egyszerűen még saját hívei sem tartották elég erősnek a legnagyobb sikerre. A Zenit az első, 1936 tavaszi bajnokságot leszámítva, addig mindössze egyszer, 1980-ban tudott harmadikként végezni. Jobb eredménye nem volt. Igaz, 1983-ban negyedikként megközelítette a saját „rekordját". De hihetetlennek tűnt, hogy ebből egy évvel később bajnoki arany legyen. Pedig az lett. A Zenit végül két ponttal előzte meg a Szpartak Moszkvát, öttel pedig a címvédő Dnyeprt, miközben a Dinamo Kijev csak a tizedik helyen szerénykedett. Abban az idényben a leningrádiak játszották a legjobb támadó futballt, hatvan gólig jutva. Amúgy igazi „szovjet" csapat volt: a technikai képzettségre, az ötletes futballra keveset adó edző hitvallása így hangzott: „A labdarúgás nem anarchia. A rögtönzés csak a csapat által kiválasztott taktika keretein belül lehetséges." Sokat elárul, hogy az idény végén a Szovjet Labdarúgó-szövetség edzőbizottsága által megválasztott Év csapatába csupán a kapus, Mihail Birjukov került be. Rajta kívül két, legfeljebb három kiemelkedő képességű futballistája akadt a Zenitnek: Nyikolaj Larionov, aki csak súlyos lábsérülése miatt játszott a többi kulcsembernél kevesebb mérkőzésen (1986-ban vb-kerettag volt), a gólerős Vlagyimir Klementyev és a szovjet után a türkmén válogatottba is bekerülő Valerij Brosin, aki azonban több csatát veszített az alkohollal, mint a védőivel szemben.

1984 szovjet bajnokcsapata egy rendszerre építkezett, amelyet a játékosok már a sportiskolába kerülve elkezdtek megtanulni. Az aranyérmes együttes szinte minden tagja tősgyö-

keres leningrádinak számított, kilencen a klub Szmena nevű futballiskolájából kerültek ki. A keret az alábbi volt: Mihail Birjukov (34) kapus, Alekszej Sztyepanov (32/2), Anatolij Davidov (27/1), Vlagyimir Dologopolov (27), Szergej Kuznyecov (22), Valerij Zolin (13), Nyikolaj Vorobjov (8), Gennagyij Tyimofejev (6) védők, Valerij Brosin (32/4), Szergej Vegyenyejev (28/1), Arkagyij Afanaszjev (28/1), Vjacseszlav Melnyikov (21/3), Dmitrij Barannyik (19/1), Nyikolaj Larionov (9/2) középpályások, Jurij Zseludkov (31/17), Szergej Dmitrijev (30/8), Vlagyimir Klementyev (29/10), Borisz Csuhlov (28/7), Jurij Geraszimov (7/1), Alekszandr Zaharikov (6), Igor Komarov (5/2) csatárok.

Spanyolországban tizenegy éves várakozás után ünnepelhettek újra bajnoki címet az FC Barcelona hívei. Fura módon abban az idényben, amely előtt túladtak a világ akkori (egyik) legjobb játékosán, Diego Armando Maradonán. José Luis Núñez elnök érdeklődése az argentinok (Maradona és Menotti edző) után a britek felé fordult, leszerződtette a csapat irányítására Terry Venablest, s mellé segítőnek Allan Harrist, valamint az egyik légiós posztra Steve Archibaldot. Így jó három és fél évtized távlatából is furcsa egy Maradona–Archibald csere, az meg még inkább, hogy ami nem ment az argentin szupersztárral, az sikerült a hozzá képest szerény képességű, de persze nagyon hasznos skóttal.

A Barcelona visszaszerezte a bajnoki címet a baszkoktól (az előző négy idényből előbb kettőt a Real Sociedad, majd kettőt az Athletic Bilbao nyert meg), mégpedig úgy, hogy szinte már karácsonykor nem volt érdemes másra fogadni. A Barça már a tél közepén nyolc-tíz ponttal vezetett, egyetlen vereséget szenvedett csak, mégpedig a címvédő Athletic Bilbao ellen. Tavasszal sem talált többször legyőzőre (csak márciusban, az Herculesnek sikerült legyűrnie), s végül óriási, a második helyezett Atlético Madrid előtti tízpontos előnnyel fejezte be az idényt.

Noha a katalánok új felfedezettjei közül Gerardo, Clos és Rojo csak éppen az 1984–1985-ös szezonban lett válogatott, jellemző a keret játékerejére, hogy a magját tizenhat A-válogatott futballista alkotta. Köztük az idény legjobbja, a német Bernd Schuster, akit 1980-as érkezése után sokszor bíráltak azért, mert vitathatatlanul nagyszerű képességeit nem állította a csapat szolgálatába, de ebben az idényben minden kritikusát lenyűgözte a játékával. Ráadásul kifejezetten gólerősen futballozott: tizenegy találatánál a Barcelona tagjai közül csak Steve Archibald ért el többet (15). A Tottenhamtől megvett skót egyébként harmadik lett a góllövőlistán a mexikói Hugo Sánchez (Atlético, 19) és az argentin Jorge Valdano (Real Madrid, 17) mögött.

Venables alapcsapata a következő volt: Urruti (33) – Gerardo (28/3), Migueli (32/4), Alexanco (32/3), Julio Alberto (32/1) – Calderé (22/3), Bernd Schuster (32/11), Víctor Múñoz (27/2), Rojo (29/2) – Steve Archibald (32/15), Carrasco (27/4). Játszott még: Abellán (kapus, 1), Esteban Vigo (19/4), Marcos Alonso (18/4), Clos (16/6), Tente Sánchez (13), Pichi Alonso (6/0), Manolo (5), Moratalla (2), Periko Alonso (2), Cristóbal (1), Milla (1/1), López López (1), Martín Dominguez (1/1)), Lobo (1/1), Bueno (1/1), Aranda (1), Padilla (1), Durán (1), Retuerto (1), Carreras (1).

Talán feltűnő, hogy rengeteg az egyetlen mérkőzésen szereplő futballista, aki az 1984. szeptemberi sztrájk idején jutott játéklehetőséghez, s lett így a futballstatisztikusok szerint bajnok. A hivatásos labdarúgók az első őszi forduló után – amelyben egyébként a Barcelona 3-0-ra megverte a Real Madridot a Bernabéuban – tizenöt napos sztrájkba léptek,

tiltakozva amiatt, hogy a klubok többsége jelentős összeggel tartozik a játékosainak. Követeléseik később kibővültek a kedvezőbb adózási és biztosítási feltételek követelésével is.

Angliában újra Liverpoolba került a bajnoki cím – de a „vörösöket" megelőzte az Everton. Nem volt előzmény nélküli a nagy diadal. A Beatles-város kék felének kedvencei 1984 tavaszán megnyerték az FA-kupát, majd augusztusban, a szezont indító „szuperkupa-mérkőzésen", a Charity Shieldért 1-0-ra legyőzték a nagy rivális Liverpoolt. Más kérdés, hogy mindezek ellenére az angol futballban mindig igazi barométernek számító fogadóirodák előrejelzése szerint a Liverpool FC, a Tottenham, a Manchester United inkább favoritnak számított. Főleg azt követően, hogy az Everton az első két bajnoki meccsét elveszítette. Ám aztán a 38. fordulóig már csupán háromszor kapott ki, s csak azt követően szórta el a pontokat, amikor már biztossá lett a bajnoki elsősége. Különösen a karácsony huszonhatodikai híres Boxing Day és május 8. között játszott csodálatosan: 18 bajnokin 16 győzelem és két döntetlen volt a mérlege.

Andy Gray, az Everton csatára a Watford védői között

Howard Kendall legénysége külön klasszist képviselt az idényben. Elképesztő fölénnyel, tizenhárom ponttal előzte meg a második helyezett „vörösöket" és a harmadik Spurst, ráadásul megnyerte a Kupagyőztesek Európa-kupáját is. Mi több, alig maradt le otthon a duplázástól, az FA-kupa döntőjében, három nappal a sikeres rotterdami KEK-döntő után, hosszabbításban kikapott a Manchester Unitedtől. A szezon végén Angliában Howard Kendallt választották meg az Év menedzserének, illetve Neville Southallt (FWA) és Peter Reidet (PFA) az Év játékosának.

Kendall, a klub korábbi sztárjátékosa igazi szigetországi futballt játszatott az övéivel. Előtérbe helyezte a testi erő maximális kihasználását, a hibátlan csapatmunkát, a harcosságot. Mindössze két új szerzeményt kellett az idény elején beépítenie a csapatába, mindkettő a hátsó alakzatot erősítette: Paul Bracewell és Pat Van Den Hauwe. Ahogy akkoriban a Liverpool FC, úgy az Everton is igazi „brit" csapat volt (egy írrel kiegészülve). Érdemes ilyen szempontból felírni az alaptizenegyet: Neville Southall (walesi, 42) – Gary Stevens (angol, 37/3), Derek Mountfield (angol, 37/10), Kevin Ratcliffe (walesi, 40), Van Den Hauwe (walesi, 31) – Trevor Steven (angol, 40/12), Peter Reid (angol, 36/2), Peter Bracewell (angol, 37/2), Kevin Sheedy (ír, 29/11) – Andy Gray (skót, 26/9), Graeme Sharp (skót, 36/21). Játszottak még: Adrian Heath (17/11), John Bailey (15), Kevin Richardson (15/4), Alan Harper (12), Terry Curran (8), Ian Atkin (6/1), Paul Witkinson (5/2), Darren Hughes (2), Rob Wakenshaw (2), Jason Danskin (1), John Morrissey (1), Darren Oldroyd (1), Neill Rimmer (1), Derek Walsh (1).

A Girondins Bordeaux. Hátul, balról: Thouvenel, Rohr, Battiston, Specht, Tusseau, Lassagne, Gimenez. Középen: Michaelana, Delachet, Tigana, Lopez, Girard, Troittino, Dropsy, Jacquet vezetőedző. Elöl: Hanini, Chalana, Lacombe, Giresse, D. Müller, Audrain, Martínez

A Bayern München. Hátul, balról: Beierlorzer, Binder gyúró, Grobe, Dinauer, Mathy, Grünwald, Pflügler, Maurer, Eder, Augenthaler. Középen: Brablec gyúró, Coordes pályaedző, Lerby, Förster, Wohlfarth, Hertwig, Tütüneker, Wilmer, M. Rummenigge, Matthäus, Lattek edző. Elöl: Dürnberger, Martin, Kögl, Schwabl, Del Haye, Pfaff, Aumann, Dremmler, D. Hoeness, Nachtweih

A Verona. Hátul, balról: Bagnoli edző, Tricella, Elkjær-Larsen, Garella, Spuri, Fontolan, Briegel, Lonardi pályaedző. Középen: Manfrin szertáros, Turchetta, Di Gennaro, Volpati, L. Marangon, Galderisi, Fanna, Stefani gyúró. Elöl: Donà, Bruni, F. Marangon, Ferroni

A Barcelona.
Hátul, balról: Urruti, Gerardo, Schuster, Alexanco, Julio Alberto, Migueli.
Elöl: Marcos Alonso, Victor Muñoz, Clos, Archibald, Rojo

A Coritiba.
Hátul, balról (csak a játékosok): Gomes, Heraldo, Almir, Rafael, André, Dida.
Elöl: Lela, Marildo, Índio, Tobi, Édson

Az Everton.
Hátul, balról: Mountfield, Sharp, Mimms, Southall, Wilkinson, Lineker.
Középen: Harvey edző, Atkins, Van den Hauwe, Stevens, Harper, Richardson, Reid, Clinkard gyúró, Heaton gyúró.
Elöl: Bailey, Sheedy, Ratcliffe, Kendall menedzser, Bracewell, Steven, Heath

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Tragédia a Heyselben

Soha, a nemzetközi labdarúgás egyetlen kupadöntőjén sem történt olyan súlyos tragédia, mint 1985. május 29-én a brüsszeli Heysel Stadionban.

„A Heysel olyan rémálom, amit azóta is a lelkemben őrzök. Bármennyire is kitörölném, nem megy. Az ott szerzett gól, pályafutásom egyetlen BEK-győzelme természetesen emlék. Örülni azonban soha nem tudtam neki. Ha tehettem, még csak nem is beszéltem róla. Annak a napnak az emléke mindig fájni fog." Ezt mondta később Michel Platini, a Juventus–Liverpool mérkőzés egyetlen góljának szerzője. A futball azon a napon sokadlagossá vált.

Ez volt a harmincadik BEK-döntő, s egyben az első, amelyben az a két csapat találkozott, amely az idény során már megmérkőzött az európai Szuperkupáért, azaz az előző szezonban az egyik (a Liverpool FC) megnyerte a bajnokcsapatok, a másik (a Juventus FC) a kupagyőztesek tornáját. Az idény kezdetén a fogadóirodák ennek a két gárdának a döntőbeli szereplését tartották a legvalószínűbbnek. Brüsszel jó választásnak tűnt helyszínnek, korábban már négyszer is otthont adott BEK-döntőnek, rendeztek ott Európa-bajnoki finálét is, ráadásul szinte félúton volt az angol és az olasz szurkolók számára.

A mérkőzés iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg. A nem egészen hatvanezres stadionba négyszázezren szerettek volna bejutni. A jegyekből 25-25 százalék járt a két csapatnak (tehát 14 000 jegy mindkettőnek), 30 százalék az UEFA-nak, amely azokat az akkor még csak 32 tagállama között osztotta szét, és végül 20 százalék a rendező belgáknak, akik a maguk nagyjából tízezer belépőjét két óra alatt szétkapkodták. Az volt a szerencsés, aki nem jutott az amúgy nagyon vágyott jegyhez.

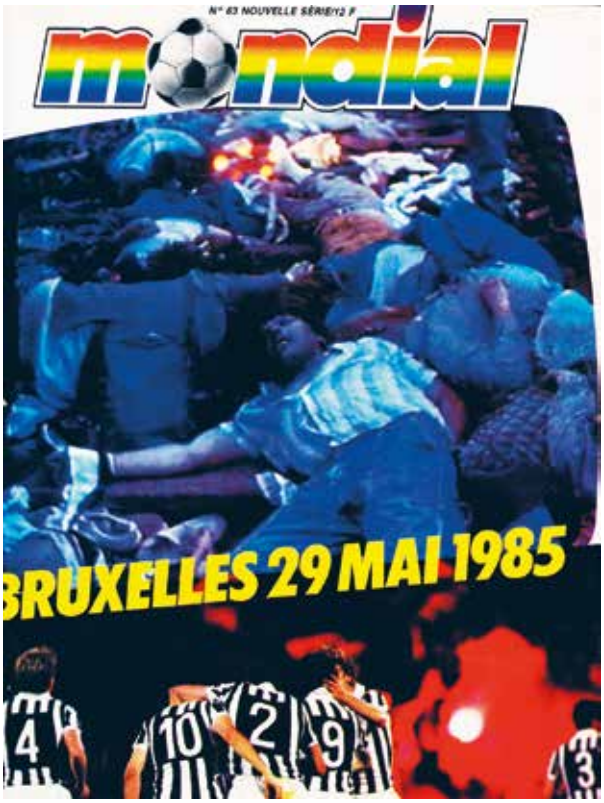
A belga rendőrség készült, kétezer helyet megtartott magának, a nézőtér különböző helyeire szétszórta embereit, a szurkolói rendbontásokra felkészülve. Ezt a lépést feltétlenül igazolni látszott a szerdai mérkőzés előtti nap: kedden a hajóval érkező angol szurkolók egy része Ostendében már átrendezte a belvárost.

Lukács László, a szakmában ismert becenevén Monsieur, a *Népszabadság* rutinos tudósítója – neve többször is felbukkant eddigi futballtörténeti könyveinkben, mint az Aranylabda-szavazások magyar voksolója – a helyszínen élte át a tragédiát. Ő írta lapjában az átélt élmények hatására, még a tragikus éjszaka: „Az angol szurkolók megtámadták az olasz nézőket, így eleinte pályán kívüli ütközet színterévé vált a Heysel Stadion. A szomorú összecsapásnak (melynek következtében az egyik lelátó mellvédje leszakadt) az első hírek szerint több mint harminc halottja van, s bár a rendőrök, ha nehezen is, de megtisztították a többi veszélyeztetett szektort a vandáloktól, az eseményeket már nem lehetett meg nem történtté tenni. A rendet a biztonsági erőknek a stadion más részein is csak különleges nehézségek árán sikerült helyreállítaniuk, noha még Angliából is érkezett erősítés, sőt az olasz játékosok is igyekeztek lecsillapítani honfitárs szurkolóikat. Így aztán az UEFA vezetői azon nyomban összeültek, hogy egyáltalán megtartsák-e a találkozót."

Azóta is kutatják, kit, kiket terhelt a felelősség a történtekért. Öt évvel a dráma után – elsősorban az áldozatok családtagjainak kitartását dicséri – elmarasztaló bírósági ítélet született Brüsszelben az UEFA-val, az Olasz Labdarúgó-szövetséggel és a belga rendőrséggel szemben

is. Természetesen a legnagyobb bűn az angol futballhuligánok lelkét terheli – ha van, volt nekik olyan.

Utólag, persze, könnyű okosnak lenni, de az 1985-ös tavasz korábbi esetei előrevetítették, előbb-utóbb valami borzalom történik majd. Több nemzetközi sajtóforrás egy akkor már tízéves emléket idézett, citálva az 1975-ös Bayern München–Leeds United BEK-döntőt, amikor az angol szurkolók randalíroztak Párizsban, illetve a Parc des Princes környékén. (De akár visszamehettek volna időben a Rangers szurkolóinak 1972-es barcelonai botrányához.) Talán az illetékesek, a labdarúgó-szövetségek, a miniszteriális szervek, a rendőrségek nem vették elég komolyan a fenyegető veszélyt?

A kor egyik legnépszerűbb futballmagazinjának címlapja a tragédia után

Később felvetődött, hogy a Liverpool FC csapatáért rajongó huligánok bosszút esküdtek, miután az 1984-es római, egyébként az AS Roma ellen vívott BEK-döntő után a szállásaikra visszatérő angol szurkolókat a „farkasok" huligánjainak egy csoportja megtámadta, sőt késelésre is sor került. Még az olasz sajtó is úgy vélte akkoriban, hogy előre eltervezett akció történt, amit az is bizonyít, hogy már a mérkőzés előtt a stadionhoz érkező autókban is találtak fegyvereket. Érdekes, hogy az ügy az angol sajtóban nem kapott különösebb figyelmet, csupán a *Liverpool Echo* számolt be róla.

1985 tavaszán minden korábbi erőszakhullám magasabbra csapott, felerősödött. Különös véletlen, hogy miközben a legnagyobb tragédia résztvevői angolok és olaszok voltak, éppen e két nemzet szurkolói számítottak a legerőszakosabbnak Európában.

Lukács László a *Népszabadság*ban a tragédia másnapján leírta, mit tapasztalt: „A belga rendezők nem okultak, a legprimitívebb hibákat követték el. Mindenekelőtt azt, hogy a főtribüntől délre, a bal oldali kapu mögötti szektorokban egymás mellé adták a jegyeket a liverpooliaknak és az olaszoknak, még akkor is, ha vaskorlát választotta el őket egymástól. A stadionban a két ellentábor már jóval a mérkőzés tervezett kezdete előtt elhelyezkedett, s egy ideig úgy látszott, hogy »béke lesz«. De ez csak a látszat volt, egyszer csak – mintegy jelszóra – az angolok letörték a vaskorlátokat, megtámadták az olasz szurkolókat, akik egy amúgy is omladozó kőfalhoz szorultak. Ez összeomlott, mint egy kártyavár – a szerencsétlen, zömmel olaszok öt méter magasból a mélybe zuhantak, miközben a téglák rájuk zúdultak, s közel negyvenen meghaltak. Kitört a pánik, mikor hatezren elözönlötték a stadion

belsejét, s – mint később kiderült – a felkészületlen rendőrség tehetetlen volt a vandálokkal szemben. Közben a sajtóhelyre érkeztek a hírek, ennyi és ennyi halott – a készülő futballünnepből borzalmas tragédia lett. Teljes volt a káosz, a magukból abszolút kivetkőzött, többségükben fiatal angolok szembeszálltak, provokálták a rendőröket. Hosszú ideig tartott, amíg újabb és újabb rendfenntartó erősítés érkezett, s a stadion csatatérré vált. Lovas rendőrök, csendőrségi, védősisakkal felszerelt osztagok, rendőrkutyák vonultak be a Heysel Stadionba, és senki nem tudta, mi lesz ennek a mélyen deprimáló, szinte lehetetlen szituációnak a vége. A kulisszák mögött folytak a tárgyalások: ha sikerül valahogy megfékezni a tömeget, legyen-e mérkőzés vagy sem. Az olaszok nem akartak játszani, ám azután a belga rendezők, az UEFA vezetői azzal érveltek, hogy a mérkőzés lefújásának újabb, beláthatatlan következményei lehetnek. Nyolcvan perccel az eredeti időpont után aztán megjelentek a csapatok, miközben a megerősített karhatalom teljesen körülvette a játékteret, de most a pályának hátat fordítva, farkasszemet nézve a tömeggel."

A mérkőzést lejátszották, állítólag azért, hogy egy még nagyobb drámát megelőzzenek. A dráma harminckilenc áldozatot követelt, 32 olasz, négy belga, két francia és egy ír hunyt el. A sérültek-sebesültek számát hatszázra becsülték.

A mérkőzés lefújása utáni percekben egy bérelt autó a repülőtérre szállította Zbigniew Bonieket, a Juventus játékosát, aki januárban két góljával szinte egymaga győzte le a Liverpoolt a torinói Szuperkupa-döntőben, s akinek a játékához ezért is ragaszkodott klubja. Egy különgép – az olasz klub költségén – azonnal Tiranába repítette, nem egészen 24 órán belül, tehát csütörtök este ő volt a csapatkapitánya a világbajnoki selejtezőt nyerő, az albánok idegenbeli legyőzésével a mexikói részvétel felé nagyot lépő lengyel válogatottnak. Csak így volt megoldható, hogy játsszon a BEK-döntőben, egyébként a FIFA szabályai alapján a Juventusnak el kellett volna engednie a selejtezőre. A Juventus és a lengyel szövetség közötti szigorú tárgyalások idején Boniek még azt mondta, hogy csak azt sajnálja, hogy ha nyernek a Liverpool ellen, nem lehetett ott társaival a várhatóan nagy ünneplésen. Győztek, de a dráma mindent felülírt.

Margaret Thatcher akkori brit miniszterelnök a Downing Streeten, televízión keresztül nézte a mérkőzést. A látvány, illetve a tény, hogy a huligánok mekkora kárt okoztak az ország hírnevének, csak felerősítette a szándékát: lépni kell. Arra kérte az FA-t (kötelezni nem tudta), hogy léptesse vissza a klubokat az európai kupaszerepléstől. Két nappal később az UEFA mindkét résztvevő csapatot kizárta a nemzetközi porondról. Június 6-án a FIFA megtiltotta tagországainak, hogy klubjaik akár csak barátságos mérkőzéseket is vívjanak angol egyesületekkel, de ezt egy héttel később az Európán kívüli országokra vonatkozóan feloldotta. Sőt, decemberben aztán megengedte azt is, hogy az európai országok tagszövetségeinek csapatai barátságos találkozókra fogadják az angolokat. Ezzel összefüggésben a belga kormány megtiltotta országában az angol klubok fogadását.

A Juventus már 1987-ben visszatérhetett, a Liverpool azonban csak 1991-ben. Az európai szövetség 1985 nyarának végén az összes angol klubot határozatlan időre kitiltotta az európai kupaporondról, azzal a kiegészítéssel, hogy a többiekhez képest Liverpool még további három évig nem szerepelhet UEFA-rendezvényen. (A háromból végül egy lett.) A döntés ellen egyébként a hat indulásra jogosult angol klubból négy (Everton, Manchester United, Norwich City és Southampton) a Legfelsőbb Bíróságon keresett jogorvoslatot. Csak 1990-ben játszott aztán újra angol klub az európai kupasorozatokban. 1991 őszén a Liverpool is visszatért.

A halálszagú brüsszeli végjáték

Olasz csapatként tizenhat esztendő pauza után a Juventus – történetében először – hódította el a BEK-trófeát. 1973-ban és 1983-ban felejthető mérkőzéseken szenvedett 1-0-s vereséget Belgrádban az Ajaxtól, illetve Athénban a HSV-tól, 1985. május 29-én azonban sajnos felejthetetlen végjátékban sikerült begyűjtenie a serleget. A brüsszeli összecsapás nem a játékról, hanem a brit huligánok közvetve 39 ember halálát okozó rohamáról maradt örökre fájdalmasan emlékezetes.

A Juve tizenegyese előtti pillanat: Boniek beesik a tizenhatoson belülre

Az első körben születtek kisebb meglepetések, melyeknek jegyében a Panathinaikosz a Feyenoordot, a Levszki-Szpartak a VfB Stuttgartot, a zürichi Grasshopper-Club a Budapesti Honvédot búcsúztatta el. A ciprusi Omonia számára nem várt (rész)sikert hozott a bukaresti Dinamo elleni visszavágó (2-1). A második és a harmadik fordulóban nem sarjadt valódi szenzáció, legfeljebb a görögök négy közé kerülésének hírére kaphatta fel a fejét az újságolvasó. Ott azonban már nem volt pardon az athéni zöldek számára, a címvédő Liverpool FC letarolta döntős reményeiket. Ellenben a piemonti „zebráknak" melegük lett Bordeaux-ban, az elődöntőn félelemtől izzadva várták a megváltó hármas sípszót.

1985. május 29-én este a két gárdának játszani kellett a Heyselben, így rendelkezett az UEFA megbízottja, hiába lengte be a rozzant létesítmény szektorait halálszag. Végül nagyvonalúan befújt egy 11-est a fekete-fehér csíkosaknak a svájci bíró, ugyanis Boniekkel szemben nem a 16-oson belül szabálytalankodtak, hanem előtte. Nem zavarta ez meg Michel Platinit, aki a megítélt büntetőt kíméletlenül értékesítette.

A sorozat két gólkirálya 7-7 találattal Michel Platini (Juventus) és Torbjörn Nilsson (IFK Göteborg) lett.

Michel Platini értékesíti a megítélt büntetőt

1. forduló. Ilves Tampere–Juventus 1-4, 1-2, Grasshopper-Club–Budapesti Honvéd 3-1, 1-2, Vålerenga IF–Sparta Praha 3-3, 0-2, Labinoti Elbasani–Lyngby BK 0-3, 0-3, Girondins Bordeaux–Athletic Bilbao 3-2, 0-0, Dinamo Bucureşti–Omonia Nicosia 4-1,

1-2, Levszki-Szpartak Szófia–VfB Stuttgart 1-1, 2-2 (idegenben szerzett több góllal jutott tovább a Levszki), Trabzonspor–Dnyepr Dnyepropetrovszk (1-0, 0-3), Aberdeen–BFC Dynamo Berlin 2-1, 1-2 (11-esekkel jutott tovább a Dynamo), Austria Wien–Valletta FC 4-0, 4-0, Lech Poznań–Liverpool FC 0-1, 0-4, Crvena zvezda–SL Benfica 3-2, 0-2, Avenir Beggen–IFK Göteborg 0-8, 0-9, ÍA Akraness–KSK Beveren 2-2, 0-5, Feyenoord–Panathinaikosz 0-0, 1-2, Linfield FC–Shamrock Rovers 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Linfield)

2. forduló. Juventus–Grasshopper-Club 2-0, 4-2, Sparta Praha–Lyngby BK 0-0, 2-1, Girondins Bordeaux–Dinamo Bucureşti 1-0, 1-1, Levszki-Szpartak Szófia–Dnyepr Dnyepropetrovszk 3-1, 0-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Dnyepr), BFC Dynamo Berlin–Austria Wien 3-3, 1-2, Liverpool FC–SL Benfica 3-1, 0-1, IFK Göteborg–KSK Beveren 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az IFK), Panathinaikosz–Linfield FC 2-1, 3-3

Negyeddöntő. Juventus–Sparta Praha 3-0, 0-1, Girondins Bordeaux–Dnyepr Dnyepropetrovszk 1-1, 1-1 (11-esekkel jutott tovább a Bordeaux), Austria Wien–Liverpool FC 1-1, 1-4, IFK Göteborg–Panathinaikosz 0-1, 2-2

Elődöntő. Juventus–Girondins Bordeaux 3-0, 0-2, Liverpool FC–Panathinaikosz 4-0, 1-0

Döntő

Juventus–Liverpool FC 1-0 (0-0)

1985. május 29., Brüsszel, Heysel Stadion, 58 000 néző. Jv.: André Daina (svájci)

Juventus: Tacconi – Favero, Scirea, Brio, Cabrini – Brisaschi (Prandelli, 84.), Bonini, Tardelli – P. Rossi Vignola, 89.), Platini, Boniek

Liverpool FC: Grobbelaar – Neal, Lawrenson (Gillespie, 4.), Hansen, Beglin – Nicol, Whelan, Wark, Walsh (C. Johnston, 46.) – Rush, Dalglish

Gólszerző: Platini (58. – 11-esből)

AZ ÉV CSAPATA

Trap „zebrái”

A Juventus valójában egy bírói tévedés után megítélt büntetőből elért góllal nyerte meg a Bajnokcsapatok Európa-kupája 1984–1985-ös kiírását, mégis vitathatatlanul a korszak meghatározó csapatának számított. Az 1982-ben világbajnoki címet nyert olasz válogatott kulcsembereire épített gárda 1983 tavaszán BEK-döntőt játszott (és veszített a HSV ellen), egy évvel később megnyerte a Kupagyőztesek Európa-kupáját az FC Porto elleni finálében, majd a Heysel Stadionban BEK-győztes lett 1985-ben. Közben 1984-ben (formálisan 1985 elején) – éppen a Liverpool ellen a torinói Stadio Comunalében – az európai Szuperkupa győztese, majd fél évvel a legtekintélyesebb európai klubtrófea megszerzése után Világkupa-nyertes is lett.

Giovanni Trapattoni 1976-tól ült a „zebrák” kispadján, és nehéz lenne vitatni, hogy ez a sikerszéria leginkább az ő érdeme. De a szakmai diadalok mellett kiemelkedő szerepe volt a Juve sikerkorszakában Giampiero Bonipertinek, aki 1981 óta már az elnöki posztot is betöltötte, s persze az Agnelli családnak, különösen az olasz labdarúgásban leginkább Ügyvédnek, L’Avvocatónak emlegetett Gianninak, aki tulajdonosként felelt a klubért. Legendássá lett, hogy

nem történhetett olyan, ami megakadályozhatta volna Gianni Agnellit (és Bonipertit) abban, hogy pontban reggel hatkor felhívja elnökét, s megvitassák a napi feladatokat.

A Trapattoni-érában ez már a második nagy Juventus volt, a nyolcvanas évek közepén a régi kulcsemberek közül már kiöregedett Dino Zoff, Antonello Cuccureddu, Beppe Furino, Franco Causio és Roberto Bettega, távozott Claudio Gentile. De jöttek az újak, a két világklasszis légiós, Michel Platini és Zbigniew Boniek, s a korszakban nagy szerepet játszó, rendkívül hasznos kiegészítőemberek, mint Massimo Bonini, Sergio Brio, Massimo Briaschi vagy éppen Beniamino Vignola. Érdekes, hogy 1983 és 1984 nyarán három játékos is érkezett az Avellinóból: Tacconi, Vignola és Favero.

A BEK-döntőben pályára lépő tizenhárom játékos

STEFANO TACCONI: A kapus 1957. május 13-án született Perugiában. Klubja: Spoleto (1972–1975), Internazionale (1975–1976), Spoleto (1976–1977), Pro Patria (1977–1978), Livorno (1978–1979), Sambenedettese (1979–1980), Avellino (1980–1983), Juventus (1983–1992), Genoa (1992–1995). Sikerei: kétszeres olasz baj-

AZ EDZŐ

Mindenből vitt haza legalább egyet

Giovanni Trapattoni 1939. március 17-én született Cusano Milaninóban. Az utolsó szezonja (Varese, 1971–1972) kivételével egész játékos-pályafutását az AC Milannál töltötte. 1953-ban igazolt le, 1959 és 1971 között 351 hivatalos mérkőzést játszott, hat gólt szerzett. Az „ördögökkel" bajnok (1962, 1968), BEK-győztes (1963, 1969), KEK-győztes (1968), Olasz Kupa-győztes (1967), Világkupa-győztes (1969). Az olasz válogatottban (1960–1964) 17 mérkőzésen egy gólt szerzett, részt vett az 1962-es Mundialon. „Második karrierje" során a világ egyik legsikeresebb klubedzője lett. Állomáshelyei: AC Milan (ifjúsági 1972–1974, első csapat 1974, 1975–1976), Juventus (1976–1986), Internazionale (1986–1991), Juventus (1991–1994), Bayern München (1994–1995), Cagliari (1995–1996), Bayern München (1996–1998), Fiorentina (1998–2000), olasz szövetségi kapitány (2000–2004), SL Benfica (2004–2005), VfB Stuttgart (2005–2006), Red Bull Salzburg (2006–2008), ír szövetségi kapitány (2008–2013), közben Vatikán válogatottjának szövetségi kapitánya (2010).

Sikerei: hétszeres olasz bajnok (1977, 1978, 1981, 1982, 1984, 1986, 1989), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1979, 1983), német bajnok (1997), DFB-kupa-győztes (1998), DFB-ligakupa-győztes (1997), portugál bajnok (2005), osztrák bajnok (2007), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), háromszoros UEFA-kupa-győztes (1977, 1991, 1993), európai Szuperkupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1985). Egyike annak az öt edzőnek, akik négy erős európai bajnokságban is nyerni tudtak. Trénerként rajta kívül csak Udo Lattek diadalmaskodott mind a három, hajdani nagy európai sorozatban, a BEK-ben, a KEK-ben és az UEFA-kupában. Egyedüliként nyerte meg mind az öt trófeát (BEK, KEK, UEFA-kupa, európai Szuperkupa, Világkupa), ráadásul ugyanazzal a klubbal.

nok (1984, 1986), Olasz Kupa-győztes (1990), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), UEFA-kupa-győztes (1990), európai Szuperkupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1985). Az olasz válogatottban (1987–1991) 7 mérkőzésen védett. Tagja volt az 1988-as olimpián és az 1988-as Eb-n szereplő, utóbbin elődöntős keretnek, valamint az 1990-es Mondialén bronzérmet szerző alakulatnak.

LUCIANO FAVERO: A jobbhátvéd 1957. október 11-én született Santa Maria di Salában. A Mestre és a Varese egykori ifjúsági játékosa a felnőtt pályafutása során a Milanese 1920 (1975–1976), a Messina (1976–1977), a Salernitana (1977–1978), a Siracusa (1978–1980), a Rimini (1980–1981), az Avellino (1981–1984), a Juventus (1984–1989) és a Verona (1989–1991) mezét viselte. Sikerei: olasz bajnok (1986), BEK-győztes (1985), európai Szuperkupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1985).

GAETANO SCIREA: A libero 1953. május 25-én született Cernusco sul Naviglióban. Első klubja a Serenissima San Pio X (1963–1967), a második az Atalanta (1967–1974) volt, majd 1974-től 1988-ig a Juventusban futballozott. Hétszeres bajnok (1975, 1977, 1978, 1981, 1982, 1984, 1986), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1979, 1983), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), UEFA-kupa-győztes (1977), európai Szuperkupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1985) volt. Az olasz válogatottban (1975–1986) 78 mérkőzésen két gólt szerzett. Világbajnok (1982), vb-negyedik (1978), vb-résztvevő (1986), Eb-negyedik (1980). 1989. szeptember 3-án a lengyelországi Rawa Mazowiecka közelében történt autóbalesetben hunyt el.

SERGIO BRIO: A belső védő 1956. augusztus 19-én született Leccében. Klubjai: Lecce (1973–1974), Juventus (1974–1990), közben kölcsönjátékosként Pistoiese (1975–1978). Sikerei: négyszeres olasz bajnok (1981, 1982, 1984, 1986), háromszoros Olasz Kupa-győztes (1979, 1983, 1990), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), UEFA-kupa-győztes (1990), európai Szuperkupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1985).

ANTONIO CABRINI: A balhátvéd 1957. október 8-án Cremonában született. Első klubja a casalbuttanói San Giorgio volt, majd a Cremonesében futballozott 1970 és 1975 között. Az Atalantából (1975–1976) került a Juventusba (1976–1989), pályafutását a Bolognában (1989–1991) zárta le. Hétszeres bajnok (1977, 1978, 1981, 1982, 1984, 1986), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1979, 1983), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), UEFA-kupa-győztes (1977), európai Szuperkupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1985) volt. Az olasz válogatottban (1978–1987) 73 mérkőzésen 9 gólt szerzett. Világbajnok (1982), vb-negyedik (1978), vb-résztvevő (1986), Eb-negyedik (1980).

MASSIMO BONINI: A középpályás 1959. október 13-án San Marinóban született. Klubjai: a Juvenes (1973–1977), a Bellaria Igea (1977–1978), a Forli (1978–1979), a Cesena (1979–1981), a Juventus (1981–1988) és a Bologna (1988–1992) voltak. Sikerei: háromszoros olasz bajnok (1982, 1984, 1986), Olasz Kupa-győztes (1983), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), európai Szuperkupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1985). San Marino válogatottjában (1990–1995) 19 mérkőzésen szerepelt. Az UEFA 2004-ben az előző ötven év legjobb San Marinó-i futballistájának választotta.

MARCO TARDELLI: A középpályás 1954. szeptember 24-én Caregginében született. A pisai San Martino (1970–1972), majd a Pisa (1972–1974), a Como (1974–1975), a Juventus (1975–1985), az Internazionale (1985–1987) és a svájci Sankt-Gallen (1987–1988) tagja volt. Ötszörös bajnok (1977, 1978, 1981, 1982, 1984), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1979, 1983), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), UEFA-

kupa-győztes (1977), európai Szuperkupa-győztes (1984) volt. Az olasz válogatottban (1976–1985) 81 mérkőzésen 6 gólt szerzett. Világbajnok (1982), vb-negyedik (1978), Eb-negyedik (1980).

MASSIMO BRIASCHI: A jobbszélső 1958. május 12-én született Lugo di Vicenzában. Klubjai a Vicenza (1975–1979), a Cagliari (1979–1980), a Vicenza (1980–1981), a Genoa (1981–1984), a Juventus (1984–1987), újra a Genoa (1987–1989), a Prato (1989–1990), a New York Rockets (1990). Sikerei: olasz bajnok (1986), BEK-győztes (1985), európai Szuperkupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1985).

MICHEL PLATINI: A klasszikus „tízes" 1955. június 21-én született Jœufben. Klubjai az AS Jœuf (1966–1972), a Nancy Lorraine (1972–1979), az AS Saint-Étienne (1979–1982) és a Juventus (1982–1987) voltak. Francia bajnok (1981), a Francia Kupa győztese (1978), kétszeres olasz bajnok (1984, 1986), az Olasz Kupa győztese (1983), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), európai Szuperkupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1985). Az Év játékosa Franciaországban (1976, 1977), háromszoros aranylabdás (1983, 1984, 1985), a XX. század legjobb francia labdarúgója. Az 1984-es Eb legjobb futballistája és gólkirálya. A francia válogatottban (1976–1987) 72 mérkőzésen 41 gólt szerzett. Európa-bajnok (1984), vb-harmadik (1986), vb-negyedik (1982), részt vett az 1978-as vb-n is. Az Artemio Franchi Kupa győztese (1985).

ZBIGNIEW BONIEK: A középpályás 1956. március 3-án született Bydgoszczban. Klubjai a Zawisza Bydgoszcz (1966–1975), a Widzew Łódź (1975–1982), a Juventus (1982–1985), végül az AS Roma (1985–1988) voltak. Sikerei: kétszeres lengyel bajnok (1981, 1982), olasz bajnok (1984), az Olasz Kupa kétszeres győztese (1983, 1986), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), európai Szuperkupa-győztes (1984). A lengyel válogatottban (1976–1988) 80 mérkőzésen 24 gólt szerzett. Három világbajnokságon (1978, 1982, 1986) vett részt, Spanyolországban bronzérmes lett a csapattal 1982-ben.

PAOLO ROSSI: A középcsatár 1956. szeptember 23-án született Pratóban. Klubjai a Santa Lucia (1961–1967), az Ambrosiana (1967–1968), a Cattolica Virtus (1968–1972), majd a Juventus (1973–1975), közben kölcsönben a Como (1975–1976), aztán a Lanerossi (1976–1979), kölcsönben a Perugia (1979–1980) voltak. Az olasz totóbotrány miatt kapott eltiltása után a Juventus (1982 tavasz–1985), az AC Milan (1985–1986), végül pedig a Verona (1986–1987) mezét viselte. Kétszeres bajnok (1982, 1984), Olasz Kupa-győztes (1983), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), európai Szuperkupa-győztes (1984) volt. Olasz gólkirály (1978). A Squadra Azzurrában (1977–1986) 46 mérkőzésen húsz gólt szerzett. Világbajnok (1982), vb-negyedik (1978), az argentínai vb második legjobb játékosa, az 1982-es torna legjobbja és gólkirálya. A *France Football* aranylabdása (1982).

CESARE PRANDELLI: A középpályás 1957. augusztus 19-én született Orzinuoviban. Klubjai a Cremonese (1974–1978), az Atalanta (1978–1979), a Juventus (1979–1985), majd újra az Atalanta (1985–1990) voltak. Sikerei: háromszoros olasz bajnok (1981, 1982, 1984), Olasz Kupa-győztes (1983), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), európai Szuperkupa-győztes (1984).

BENIAMINO VIGNOLA: A csatár 1959. június 12-én Veronában született. Klubjai a Hellas Verona (1975–1980), az Avellino (1980–1983), a Juventus (1983–1985), a Hellas Verona (1985–1986), a Juventus (1986–1988), az Empoli (1988–1990) és a Mantova (1991–1992) voltak. Sikerei: olasz bajnok (1984), BEK-győztes (1985), KEK-győztes (1984), európai Szuperkupa-győztes (1984).

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

A veretlen EFC egyke remeke

A KEK első fordulója nem szűkölködött váratlan eredményekben, kiemelkedik közülük az FC Metz gólzáporos sikere Barcelonában (4-1) és továbbjutása a Barça ellen, illetve a Wrexham AFC bravúrja az FC Portóval szemben. A piciny, ám annál patinásabb (1864-ben alapított) walesi klub idegenben szerzett gólokkal kiütötte a portugálokat. Növelte a huszárcsíny értékét, hogy hazai pályájukon már 3-0-ra vezettek a kék-fehér „sárkányok", s onnan zárkózott fel a piros-fehér együttes. Nagy valószínűséggel állítható, hogy nem sokan tippeltek a máltai Hamrun Spartans dupla győzelmére az északír Ballymena United fölött. A második etapban is születtek meglepetések, közéjük soroljuk a Celtic FC kiesését az SK Rapid Wien, valamint a genfi Servette botlását az AE Lárisza ellen. (A skótokat az UEFA döntése fosztotta meg a harmadik körbe jutástól, a 3-0-s glasgow-i diadaluk után ugyanis az európai szövetség elrendelte a meccs újrajátszását, mert a nézők üveggel megdobták Weinhofert. A manchesteri újrázást aztán megnyerték az osztrákok.) A negyeddöntőből a favoritok léptek tovább, azonban az elődöntőben az Everton FC skalpgyűjtésére az FC Bayern München ellen kevesen számíthattak, sőt, a bécsi zöldfehérek fináléba kerülése is szenzáció volt. A végjátékban érvényesült a papírforma, nyert a menetelését veretlenül lezáró liverpooli gárda. Kontrasztként: az EFC sem Rotterdam előtt, sem utána nem tudott másik nemzetközi trófeát a Goodison Parkba szállítani.

Trevor Steven támadásba lendül a Rapid ellen

Krankl, a bécsiek sztárja

Háromkirályok ülhettek a KEK-széria képzeletbeli gólkirályi trónusára. Az orosz Valerij Georgijevics Gazzajev (Dinamo Moszkva), a skót Andy Gray (Everton FC) és a cseh légiós, Antonín Panenka (Rapid Wien) egyaránt öt találatot ért el.

1. forduló. Siófoki Bányász–AE Lárisza 1-1, 0-2, Ballymena United–Hamrun Spartans 0-1, 1-2, FC Bayern München–FK Moss 4-1, 2-1, University College Dublin–Everton FC 0-0, 0-1, SK Rapid Wien–Beşiktaş JK 4-1, 1-1, Wrexham AFC–FC Porto 1-0, 3-4 (továbbjutott a Wrexham idegenben szerzett gólokkal), FC Metz–FC Barcelona 2-4, 4-1, Dinamo Moszkva–Hajduk Split 1-0, 5-2, AS Roma–Steaua Bucureşti 1-0, 0-0, Københavns BK–Fortuna Sittard 0-0, 0-3, Malmö FC–SG Dynamo Dresden 2-0, 1-4, Wisła Kraków–ÍB Vestmannæyjar 4-2, 3-1, Trakija Plovdiv–US Luxembourg 4-0, 1-1, KAA Gent–Celtic FC 1-0, 0-5, Apoel Nicosia–Servette Genf 0-3, 1-3, Inter Bratislava–Kuusysi Lahti 2-1, 0-0

2. forduló. SG Dynamo Dresden–FC Metz 3-1, 0-0, Fortuna Sittard–Wisła Kraków 2-0,1-2, Inter Bratislava–Everton FC 0-1, 0-3, Dinamo Moszkva–Hamrun Spartans 5-0, 1-0, FC Bayern München–Trakija Plovdiv 4-1, 0-2, AS Roma–Wrexham AFC 2-0, 1-0, SK Rapid Wien–Celtic FC 3-1, 0-3, 1-0 (újrajátszás), AE Lárisza–Servette Genf 2-1, 1-0

Negyeddöntő. Everton FC–Fortuna Sittard 3-0, 2-0, AE Lárisza–Dinamo Moszkva 0-0, 0-1, FC Bayern München–AS Roma 2-0, 2-1, SG Dynamo Dresden–SK Rapid Wien 3-0, 0-5

Elődöntő. SK Rapid Wien–Dinamo Moszkva 3-1, 1-1, FC Bayern München–Everton FC 0-0, 3-1

Döntő

Everton FC–SK Rapid Wien 3-1 (0-0)

1985. május 15., Rotterdam, De Kuip-stadion, 50 000 néző. Jv.: Paolo Casarin (olasz)

Everton FC: Southall – Stevens, Mountfield, Ratcliffe, Van Den Hauwe – Steven, Reid, Bracewell, Sheedy – A. Gary, Sharp

SK Rapid Wien: Konsel – Lainer, Weber, Garger, Brauneder – Kienast, Z. Kranjcsar, Hrstic, Weinhofer (Panenka, 67.) – Krankl, Pacult (Gröss, 60.)

Gólszerzők: A. Gray (56.), Steven (72.), Krankl (85.), Sheedy (86.)

UEFA-KUPA

Ilyen sem történt még a Real Madriddal

1985 májusa érdekes befutókat hozott az európai kupákban, abból a szempontból mindenképpen, hogy mindhárom végső győztes (Juventus, Everton, Real Madrid) először hódította el az adott sorozat fődíját. A XXI. század futballján felcseperedő generáció számára valószínűleg meglepő, hogy három olyan gárda vívhatott finálét (Everton, Rapid Wien, Videoton), amelyik manapság aligha kergethet döntős álmokat. Akkortájban a földrész labdarúgását a mostaninál jóval kiegyensúlyozottabb erőviszonyokok jellemezték, ez volt a varázsának egyik forrása.

Az egész maratoni széria legnagyobb bravúrját kétségkívül a székesfehérváriak végjátékba kerülése eredményezte. Mellettük az első körben az FC Sion hívei lehettek nagyon büszkék az Atlético Madrid fölött aratott kettős győzelem után, de a luxemburgi Red Boys drukkerei is hosszasan ünnepelték az Ajax elleni hazai ikszet (0-0).

Csuhay, Míchel, Burcsa és Stielike a Bernabéu Stadionban

A második fordulóban az RTS Widzew Łódź sikere vitte a prímet a Borussia Mönchengladbach ellen, a lengyelek idegenben elért góljaikkal állították meg a „csikókat". A harmadik etap „odavágói" után a Vidi 5-0-s diadala az FK Partizan ellen került a

címlapokra. (A belgrádi 0-2 lényegében nem osztott és szorzott a sóstói „mészárlást" követően.) A negyeddöntőben újból a piros-kékek ragadtatták vastapsra az elfogulatlan közvélemény tagjait, miután tizenegyesekkel elbúcsúztatták a további küzdelmektől a Manchester Unitedot. Ennek ismeretében az lett volna a szenzáció, ha a boszniai „vasutasok" ellen nem tudnak továbblépni az elődöntőből. Mára sporttörténelem, hogy tovább tudtak. A másik ágon a Real Madrid verekedte be magát a fináléba, mégpedig nem egykönnyen, hisz a menetelését váratlan vereségek (0-2 Innsbruckban, 1-3 Rijekában, 0-3 Brüsszelben) csúfították. Örökre megválaszolatlan a kérdés: vajon mi történik akkor, ha Kovács Ferenc mester legénysége a „királyiakkal" szembeni első párbajára a legerősebbnek tartott tizenegyével tud harcba szállni?

Az UEFA-kupa gólkirályai 7-7 találattal Edin Bahtić (FK Željezničar Szarajevó) és Gary Bannister (Queens Park Rangers) lettek.

1. forduló. 1. FC Köln–Pogoń Szczecin 2-1, 1-0, AIK Stockholm–Dundee United 1-0, 0-3, AS Monaco–CSZKA Szófia 2-2, 1-2, Bohemians Dublin–Rangers FC 3-2, 0-2, Dinamo Minszk–HJK Helsinki 4-0, 6-0, Red Boys Differdange–Ajax Amsterdam 0-0, 0-14, Bohemians Praha–Apollón Limaszol 6-1, 2-2, FC Sion–Atlético Madrid 1-0, 3-2, FC Szliven–FK Željezničar 1-0, 1-5, Vorwärts Frankfurt–PSV Eindhoven 2-0, 0-3, Fenerbahçe–Fiorentina 0-1, 0-2, Dukla Banská Bystrica–Borussia Mönchengladbach 2-3, 1-4, Glentoran Belfast–Standard Liège 1-1, 0-2, KR Reykjavík–Queens Park Rangers 0-3, 0-4, Lokomotive Leipzig–Lillestrøm SK 7-0, 0-3, Manchester United–Rába ETO 3-0, 2-2, Nottingham Forest–FC Bruges 0-0, 0-1, Odense BK–Szpartak Moszkva 1-5, 1-2, Olympiakosz–Neuchâtel Xamax 1-0, 2-2, Östers IF–Linzer ASK 0-1, 0-1, Paris SG–Heart of Midlothian 4-0, 2-2, RSC Anderlecht–Werder Bremen 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Anderlecht), Rabat Ajax–FK Partizan 0-2, 0-2, Real Betis–Universitatea Craiova 1-0, 0-1 (11-esekkel jutott tovább a Craiova), Real Madrid–Wacker Innsbruck 5-0, 0-2, Real Valladolid–NK Rijeka 1-0, 1-4, Sporting Braga–Tottenham Hotspur 0-3, 0-6, Southampton–Hamburger SV 0-0, 0-2, Sporting CP–Aj Auxerre 2-0, 2-2, Sportul Studenţesc–FC Internazionale 1-0, 0-2, Videoton–Dukla Praha 1-0, 0-0, RTS Widzew Łódź–Aarhus GF 2-0, 0-1

2. forduló. Fiorentina–RSC Anderlecht 1-1, 2-6, Ajax Amsterdam–Bohemians Praha 1-0, 0-1 (11-esekkel jutott tovább az Ajax), Borussia Mönchengladbach– RTS Widzew Łódź 3-2, 0-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Widzew), FC Bruges–Tottenham Hotspur 2-1, 0-3, Universitatea Craiova–Olympiakosz 1-0, 1-0, FK Željezničar–FC Sion 2-1, 1-1, Hamburger SV–CSZKA Szófia 4-0, 2-1, FC Internazionale–Rangers FC 3-1, 1-3, Linzer ASK–Dundee United 1-2, 1-5, Lokomotive Leipig–Szpartak Moszkva 1-1, 0-2, NK Rijeka–Real Madrid 3-1, 0-3, Paris SG–Videoton 2-4, 0-1, PSV Eindhoven–Manchester United 0-0, 0-1 (hosszabbításban), Queens Park Rangers–FK Partizan 6-2, 0-4 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Partizan), Sporting CP–Dinamo Minszk 2-0, 0-2 (11-esekkel jutott tovább a Dinamo), Standard Liège-1. FC Köln 0-2, 0-1

3. forduló. Szpartak Moszkva–1. FC Köln 1-0, 0-2, Universitatea Craiova– FK Željezničar 2-0, 0-4, Hamburger SV–FC Internazionale 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Inter), Manchester United–Dundee United 2-2, 3-2, RSC Anderlecht–Real Madrid 3-0, 1-6, Tottenham Hotspur–Bohemians Praha 2-0, 1-1, Videoton–FK Partizan 5-0, 0-2, RTS Widzew Łódź–Dinamo Minszk 0-2, 1-0

Negyeddöntő. FK Željezničar–Dinamo Minszk 2-0, 1-1, FC Internazionale–1. FC Köln 1-0, 3-1, Manchester United–Videoton 1-0, 0-1 (11-esekkel jutott tovább a Videoton), Tottenham Hotspur–Real Madrid 0-1, 0-0

Elődöntő. FC Internazionale–Real Madrid 0-2, 3-0, Videoton– FK Željezničar 3-1, 1-2

Döntő

Videoton–Real Madrid 0-3 (0-1)

1. mérkőzés, 1985. május 8., Székesfehérvár, 35 000 néző. Jv.: Vautrot (francia)

Videoton: Disztl P. – Végh, Disztl L. Csuhay, Horváth – Borsányi, Palkovics, Wittmann – Burcsa, Novath (Gyenti, 63.), Vadász

Real Madrid: Miguel Angel – Chendo, Stielike, Sanchis, Camacho – Michel, San José, Gallego – Butragueño (Juanito, 79.), Santillana (Salguero, 85.), Valdano

Gólszerzők: Michel (32.), Santillana (77.), Valdano (89.)

Real Madrid–Videoton 0-1 (0-0)

2. mérkőzés, 1985. május 22., Madrid, 100 000 néző. Jv.: Ponnet (belga)

Real Madrid: Miguel Angel – Chendo, Stielike, Sanchis, Camacho – Michel, San José, Gallego – Butragueño, Santillana, Valdano (Juanito, 58.)

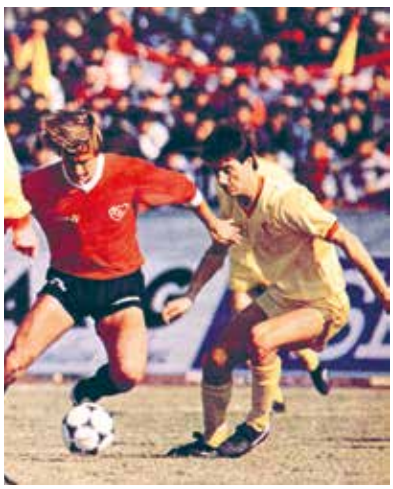
Videoton: Disztl P. – Végh, Disztl L., Csuhay, Horváth – Burcsa, Csongrádi (Wittmann, 60.), Vadász – Májer, Szabó, Novath (Palkovics, 51.)

Gólszerző: Májer (88.)

VILÁGKUPA

A Liverpool jól játszott, az Independiente nyert

Joe Fagan, a Liverpool menedzsere nagyon sportszerűen nyilatkozott az elveszített mérkőzés után, jelezve, bár az eredménnyel nem, de a nyújtott teljesítménnyel elégedett volt. Egyszerűen az argentinok jobban kezelték a labdát, s jól védekeztek, míg a „vörösök" kihagyták a helyzeteiket. Így aztán hiába játszottak mezőnyfölényben. A mérkőzés egyetlen gólját szerző, s aztán a találkozó legjobbjaként egy Toyotával megjutalmazott José Alberto Percudani a nyolcvanas évek második felében a bécsi Austriában is szerepelt légiósként. A győztesek közül Néstor Clausen, Ricardo Giusti, Jorge Burruchaga és Ricardo Bochini világbajnoki címet szerzett 1986-ban Mexikóban. A mindkét fél által bírált brazil játékvezető is a csúcsra jutott később: ő dirigálta az Azték Stadionban az argentin–nyugatnémet vb-döntőt.

Enzo Trossero és Ian Rush párharca

Independiente–Liverpool FC 1-0 (1-0)

1984. december 6., Tokió, Olimpiai Stadion, 62 000 néző. Jv.: Romualdo Arppi Filho (brazil)

Independiente: Goyén – Clausen, Villaverde (Monzón, 74.), E. Trossero, Enrique – Giusti, Marangoni, Burruchaga, Bochini – Percudani, Barberón

Liverpool FC: Grobbelaar – Neal, Hansen, Gillespie, A. Kennedy – Johnston, Wark (Whelan, 76.), Mölby, Nicol – Rush, Dalglish

Gólszerző: Percudani (6.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

Boniek a duplájával elrendezte a díj sorsát

Az 1984-es európai Szuperkupa sorsáról egyetlen találkozó döntött, mert a Liverpool FC vezetősége nem tudta a klubprogramba beilleszteni a visszavágó időpontját. Nem először tett ilyet, a Dinamo Tbiliszi elleni finálékat hasonló okból meg sem rendezték. A Juventus köszönte szépen az ölébe hullott lehetőséget, élt vele, és Torinóban tartotta a serleget. A Zbiszeknek (is) becézett Boniek két villanásával győzedelmeskedtek a „zebrák".

Még nem sejthettük, hogy öt és fél hónap múlva ismét találkoznak a felek a Heysel Stadionban, és a belgiumi mérkőzésük után már semmi sem lesz olyan a világfutballban, mint volt előtte...

Juventus FC–Liverpool FC 1-0 (2-0)

1985. január 16., Torino, Stadio Comunale, 55 384 néző. Jv.: Dieter Pauly (nyugatnémet)

FC Juventus: Boldini – Favero, Brio, Scirea, Cabrini – Tardelli, Platini, Bonini, – Briaschi, P. Rossi, Boniek

Liverpool FC: Grobbelaar – Neal, Lawrenson (Gillespie, 46.), Hansen, A. Kennedy – Nicol, Walsh, Whelan – Rush, MacDonald, Wark

Gólszerző: Boniek (39., 79.)

ÁZSIA KUPA

Szaúdi siker Medzsid Abdullah vezérletével

December első felében Szingapúrban rendezték meg az Ázsia Kupa nyolcadik kiírását. A védő kuvaiti válogatott és a rendező mellett nyolc további csapat vett részt a tornán, köztük az akkoriban sokat fejlődő szaúdi és kínai gárda. Meglepetést keltett az indiai válogatott részvétele. A kontinentális szövetség két ötös csoportba osztotta a mezőnyt, az egyikből a szaúdi és a kuvaiti, a másikból a kínai és az előző évtized legjobbja, az iráni jutott az elődöntőbe. Érdekes, hogy az 1986-os világbajnokságtól, sőt, ha úgy tetszik, már az Ázsia Kupa utáni, tavasszal kezdődő világbajnoki selejtezőktől mindmáig a legnépesebb kontinens meghatározó erejének számító, azóta – egyedüli ázsiaiként – mindig vb-n résztvevő dél-koreaiak még csak utolsók lettek a csoportjukban. Szingapúrban, az egyik elődöntőben a szaúdiak tizenegyespárbajban győzték le az irániakat, míg a másik ágon a kínaiak hosszabbításban állították meg a kuvaitiakat. (Az irániak aztán a bronzmeccset is ugyanúgy bukták el.) A döntőben a szaúdiak viszonylag simán, mindkét félidőben egy-egy gólt elérve nyertek, az elsőben Saje el-Nafiszah, a másodikban a kor nagy csillaga, a háromszor is a kontinens legjobbjának választott **Medzsid Abdullah** vette be a kínaiak kapuját. Szaúd-Arábia először nyerte meg az Ázsia Kupát.

ARANYLABDA, 1984

Michel Platini – másodszor

Az 1984-es Európa-bajnokság után leginkább az keltett meglepetést, hogy akadt két olyan szavazó a *France Football* által felkért huszonhat zsűritag közül, aki nem Michel Platinit tette az első helyre. A kettő egyébként a svájci és a portugál szavazó, Raymond Pittet és Carlos Carvalho volt, egyikük Ian Rusht, a másik pedig Jean Tiganát látta a legjobbnak, de „Michel Le Grand" náluk is legalább másodikként felkerült a listára. A francia válogatott és a Girondins Bordeaux középpályása került az összesített listán a második, a dán Preben Elkjær-Larsen pedig a harmadik helyre. Érdekes, hogy az első tízbe három brit is bekerült, akik nem is vettek részt az Euro 1984-en, s az élmezőny fele, Rushon, Sounessen és Robsonon kívül Toni Schumacher és Karl-Heinz Rummenigge, nem az Eb-n látottak alapján jutott a kontinens legjobb futballistái közé.

Aranylabda, 1984

1. Michel Platini (francia, Juventus) 128 pont, 2. Jean Tigana (francia, Girondins Bordeaux) 57, 3. Preben Elkjær-Larsen (dán, Lokeren, Hellas Verona) 48, 4. Ian Rush (walesi, Liverpool FC) 44, 5. Fernando Chalana (portugál, SL Benfica, Girondins Bordeaux) 18, 6. Graeme Souness (skót, Liverpool FC, Sampdoria) 16, 7. Toni Schumacher (nyugatnémet, 1. FC Köln) 12, 8. Karl-Heinz Rummenigge (nyugatnémet, Bayern München, Internazionale) 16, 10. Bryan Robson (angol, Manchester United) 7.

(Az első tíz helyezett.)

VILÁGVÁLOGATOTT

Beckenbauer a Cosmos ellen

1984. július 22-én ismét az Unicef felkérésére, New Jersey-ben, a híres Giants Stadionban játszott a világválogatott a Cosmosszal. A Nagy Alma kedvenc futballklubja addigra távol került egykori önmagától, de még mindig olyan játékosai voltak, mint Johan Neeskens, Hubert Birkenmeier, Andranik Eskandarian és a csapatkapitány, Vladiszlav Bogicsevics. Az egykori jugoszláv válogatott egy korábbi klubtársával, Franz Beckenbauerrel parolázhatott a kezdés előtt. A világválogatott a Shilton (Pfaff) – Duarte, Beckenbauer, Krol, R. Davis (Figueroa) – Rocheteau (Ch. Nicholas), Magath (Hatszipanagisz), Damiani (Hugo Sánchez, Futre) – Keegan (Fernando Gomes), Jordão (Mavrosz), Kempes (O. Ortiz) összeállításban nyert 3-1-re. Neeskens gólját Rocheteau még az első félidőben kiegyenlítette, majd a mindössze 21 percet játszó Hugo Sánchez vezető gólját követően Marcantonio öngólja állította be a végeredményt. A találkozóra már „csak" 37 318 néző volt kíváncsi a helyszínen.

A Real Madrid.
Hátul, balról: Stielike, San José, Miguel Ángel, Míchel, Gallego, Camacho. Elöl: Butragueño, Chendo, Sanchís, Santillana, Valdano

Az Argentinos Juniors.
Hátul, balról: Olguín, Domenech, Pavoni, Vidallé, Villalba, Batista.
Elöl: Castro, Videla, Borghi, Comisso, Ereros

A Juventus.
Hátul, balról: Scirea, Platini, Cabrini, Tardelli, Favero, Boniek, Pioli.
Középen: Trapattoni edző, Prandelli, Koetting, Bodini, Tacconi, Graziani, Brio, Caricola, Bizzotto pályaedző.
Elöl: De Maria gyúró, Rossi, Bonini, Limido, Vignola, Briaschi, Remino gyúró

Az egyiptomi al-Ahly együttese

A Zenit. Hátul, balról: Brosin, Barannyik, Dimitrijev, Csuhlov, Geraszimov. Középen: Birjukov, Sztyepanov, Tyimofejev, Zseludkov, Klementyev, Sz. Kuznyecov, Melnyikov, Komarov, Zolin, Prihodko. Elöl: Vegyenyejev, Kornyev edző, Dolgopolov, Szadirin vezetőedző, Larionov, Lohov edző, A. Davidov, Vorobjov

Az egyiptomi Zamalek FC gárdája

Bajnokok, kupagyőztesek

1984–1985

EURÓPA

AFC Ajax

Jeunesse d'Esch

Servette

Fenerbahçe

Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
Albánia	17 Nëntori	KS Flamurtari
Anglia	Everton FC	Manchester United
Ausztria	FK Austria	Rapid
Belgium	Anderlecht	Cercle Bruges
Bulgária	Trakija Plovdiv	CSZKA Szófia
Ciprus	Omonia	AEL Limassol
Csehszlovákia	Sparta Praha	Dukla Praha
Dánia	Vejle BK*	Lyngby BK
Észak-Írország	Linfield FC	Glentoran FC
Feröer-szigetek*	B68 Toftir	Havnar Bóltfelag
Finnország*	Kuusysi Lahti	Helsingin JK
Franciaország	Girondins Bordeaux	AS Monaco
Görögország	PAOK Szaloniki	Lárisza
Hollandia	AFC Ajax	FC Utrecht
Írország	Shamrock Rovers	Shamrock Rovers
Izland*	ÍA Akranes	ÍA Akranes
Jugoszlávia	FK Sarajevo	Crvena zvezda
Lengyelország	Górnik Zabrze	Widzew Łódź
Luxemburg	Jeunesse d'Esch	Red Boys Differdange
Málta	Rabat Ajax FC	Żurrieq FC
NDK	BFC Dynamo	Dynamo Dresden
NSZK	Bayern München	Bayer Uerdingen
Norvégia*	Vålerengen	Fredrikstad
Olaszország	Hellas Verona	Sampdoria
Portugália	FC Porto	SL Benfica
Románia	Steaua Buc.	Steaua Buc
Skócia	Aberdeen FC	Celtic FC
Spanyolország	Barcelona	Atlético Madrid
Svájc	Servette	FC Aarau
Svédország	IFK Göteborg*	AIK Stockholm
Szovjetunió*	Zenit	Dinamo Kijev
Törökország	Fenerbahçe	Galatasaray

OLIMPIA

A franciák kihasználták a bojkottot

Az Henri Michel által irányított francia válogatott nyerte meg az 1984-es Los Angeles-i, a szovjetbarát szocialista országok távolmaradása miatt csonka olimpia labdarúgótornáját. A részvételt kiharcoló csapatok közül az NDK, a Szovjetunió és Csehszlovákia futballistái visszaléptek,

Norvégia, az NSZK és Olaszország gárdája került a helyükre. Az eredetileg a részvételt kiharcoló európai együttesekből a „maradék kettő", a francia és a jugoszláv bejutott az előd döntőbe, ott aztán előbbiek hosszabbításban nyertek 4-2-re.

A győztes nagy évet élt meg, hiszen az Európa-bajnokság megnyerése után olimpiai bajnok is lett egy

DÉL-AMERIKA*	Argentína	Argentinos Juniors (Nac)	
	Brazília	Coritiba	
	Rio de Janeiro	Fluminense	
	São Paulo	Santos FC	
	Minas Gerais	Cruzeiro	
	Rio Grande do Sul	Internacional PA	
	Bolívia	Blooming	
	Chile	Universidad Católica	
	Ecuador	Nacional	
	Kolumbia	América Cali	
	Paraguay	Guarani	
	Peru	Sport Boys	
	Uruguay	Central Español	
	Venezuela	Deportivo Táchira	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	Greek-American AC
	Mexikó	Club América	–
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	Juventus	
	Kupagy. Európa-kupája	Everton	
	UEFA-kupa	Real Madrid	
	Közép-európai Kupa	Iszkra Bugojno	
	Európai Szuperkupa	Juventus	
	Afrikai Bajnokok Kupája*	Zamalek FC	
	Afrikai Kupagy. Kupája	al-Ahly (Kairó)	
	Világkupa*	Independiente	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Olimpia	Franciaország	
	Ázsia Kupa	Szaúd-Arábia	

Fluminense

Independiente

* naptári éves lebonyolítási rend

válogatottja. (Nem volt átfedés a két csapat között, Michel Hidalgo alakulatából senki sem vett részt az olimpián.) Az Internacional Porto Alegre gárdájára építő brazilok (a benevezett 17 futballistából tizenegy e klub tagja volt) történetük során először szereztek olimpiai érmet ebben a sportágban, rögtön ezüstöt. Játékosaik közül Dunga és Gilmar világbajnoki címet nyert tíz évvel később Los Angelesben. A gólkirályi címen három játékos, a francia Daniel Xuereb valamint két jugoszláv, Boriszlav Cvetkovics és Sztjepan Deverics osztozott. 1948 óta először vehetett át aranyérmet az olimpia futballtornáján nem szocialista országbeli válogatott.

Olimpiai döntő

Franciaország–Brazília 2-0 (0-0)

1984. augusztus 11., Los Angeles, Rosa Bowl, 101 000 néző. Jv.: Jan Keizer (holland)

Franciaország: Rust –Ayache, Bibard, Jeannol, Zanon – Lemoult, Rohr, G. Lacombe – Bijotat, Xuereb (Cubaynes, 87.), Brisson (Garande, 79.)

Brazília: Gilmar R. – Ronaldo, Pinga, Mauro Galvão, André Luis – Ademir, Dunga, Gilmar –Tonho (Milton Cruz, 58.), Kita (Chicão, 58.), Silvinho

Gólszerzők: Brisson (55.), Xuereb (62.)

A Bayern csak egyszer vezetett

- ***Ötven év után lett újra bajnoka Párizsnak***
- ***Dalglishnak sikerült, ami Shanklyéknek nem***
- ***A Juventus majdnem elrontotta a végét***

Egy kivétellel a régi időket idézte az európai csúcsbajnokságok győzteseinek névsora 1986 tavaszán. Visszaült a trónra a Liverpool FC, a Juventus és a Real Madrid, megőrizte elsőségét a Bayern München. Csupán Franciaországban avattak új bajnokot. Véletlen, de érdekes jubileum kötődött a Paris Saint-Germain diadalához: éppen fél évszázaddal a Racing Club de Paris 1936-os elsősége után tért vissza a francia bajnokság trófeája a fővárosba. Akkora „szám" volt ez a fény városában, hogy még Jacques Chirac (akkor még nem köztársasági elnök, „csak" Párizs polgármestere) is fogadta a csapatot a Városházán.

A PSG fantasztikus őszt produkált, veretlen maradt, az első fél évet követően nyolc ponttal vezetett a két legnagyobbnak vélt rivális, a Nantes és a címvédő Girondins Bordeaux előtt. A harmadik fordulóban, a Toulouse elleni sikerrel az élre állt (addig sem volt ponthátrányban, de nem vezetett), mindezt csak azért érdemes kiemelni, mert a PSG akkor, 1985. július 26-án vezette először a francia bajnokság tabelláját. Aztán az 1985–1986-os idényben már nem is adta át másnak az elsőséget. A mexikói világbajnokság miatt sok mérkőzést előrehoztak őszre, így a Girondins Bordeaux ellen a 22. fordulóba kiírt mérkőzés november 29-re esett. Nevezetes találkozó lett: a PSG, a szériát az előző idényben kezdve, a huszonhatodik bajnokiján maradt veretlen, s ezzel megdöntötte a Saint-Étienne 1959-es csúcsát. (A rekord végül 31 mérkőzés lett, a Lille elleni vereség zárta le.)

A tavasz már korántsem sikerült olyan kiválóan, az ifjú edző, a később a francia válogatott élén is dolgozó, majd az ezredforduló környékén a Liverpool FC élén sikeres Gérard Houllier gárdája majdnem eltékozolta az előnyét. Az utolsó előtti forduló után már csak két pont maradt... Ám a végjátékban már nem hibáztak a párizsiak, megverték az egykor szebb napokat látott, utolsóként biztos kieső SEC Bastiát.

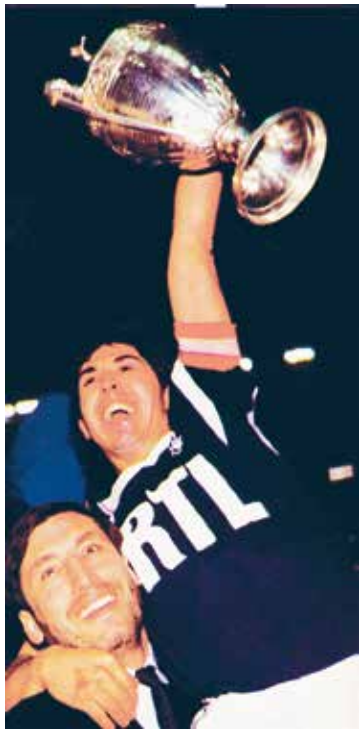

Dominique Rocheteau, a PSG csatára a Bordeaux kapuját támadja

Ha az előző idényben a Bordeaux kapcsán megjegyeztük, hogy „összevásárolt" csapatnak számított, ugyanez igaz a PSG-re is. A fiatal, akkoriban még a harmincas éveiben járó angoltanár, aki a Lens gárdájánál végzett jó munkájával érdemelte ki, hogy a nagy terveket szövő párizsi klub csapatát átve-

hesse, hat új játékost igazolt az idény előtt. Így a két kapust, akik közül Joël Bats, a válogatott első számú hálóőre az őszi idény derekán 511 percen keresztül nem kapott gólt, s ezzel új rekordot állított fel. (Más kérdés, hogy a Nantes végül kevesebb kapott góllal zárt, mint a PSG.) Tartalékja, a Nancy-Lorraine-től érkezett Jean-Michel Moutier nem kapott a bajnokságban játéklehetőséget, pechje is volt, mert amikor Bats Metzben megsérült, már nem lehetett többet cserélni, ezért Luis Fernandez állt a kapuba!

Annál több játékpercet kapott az újak közül az éppen a riválisnál Nantes-tól megszerzett Michel Bibard és Fabrice Poullain, valamint a támadószekciót erősítő trió, a szenegáli Oumar Sène (ex-Laval), az argentin Omar Da Fonseca (ex-Tours) és a holland Pierre Vermeulen (ex-MVV). Utóbbi volt az egyedüli olyan erősítés, aki a francia bajnokságon kívülről érkezett. Houllier nagy érdeme, hogy gyorsan csapattá formálta a keret játékosait, de kétségtelen, hogy a három „régi" ász nélkül nem lett volna bajnok a PSG. Luis Fernandez 1978, Dominique Rocheteau 1980, a bosnyák Safet Sušić 1982 óta játszott a együttesben, mindhárman kiemelkedő formában szerepeltek.

Alain Giresse és a Francia Kupa

A Paris Saint-Germain az alábbi kerettel szerezte meg története első bajnoki címét: Joël Bats (38) – Michel Bibard (31/1), Jean-Marc Pilorget (38/2), Philippe Jeannol (37/6), Thierry Bacconnier (26/2) – Oumar Sène (27/5), Luis Fernandez (37/9), Fabrice Poullain (30/2) – Safet Sušić (37/10) – Dominique Rocheteau (35/19), Pierre Vermeulen (30/2), valamint Robert Jacques (27/6), Omar Da Fonseca (17/2), Jean-François Charbonnier (16/1), Claude Lowitz (14/1), Franck Tanasi (14/1), Jean-Claude Lemoult (7), Thierry Morin (2), Alain Couriol (1) és Laurent Pimond (1).

A Szovjetunióban a játékoskeretek erősségét tekintve a Dinamo Kijev elsősége nyilvánvalóan nem okozott szenzációt. Ugyanakkor az ukrán belügyi csapat 1983-ban a hetedik, 1984-ben a csőddel felérő tizedik helyen zárta a Felső Ligát, az ottani első osztályt. 1985-ben ellenben kétpontos előnnyel az élen végzett, maga mögé utasítva az öt év alatt negyedik Szpartak Moszkvát és a harmadik helyezett Dnyeprt. A szezon nagy csillaga éppen a bronzérmes ukrán gárdában játszott: Oleg Protaszov 35 góllal szerezte meg a gólkirályi címet, s ezzel megdöntötte a legendás csatár, Nyikita Szimonjan 1950-es, 34 gólos csúcsát. Jelentősen nem befolyásolta a végeredményt, de érdekes kísérletet jelentett, hogy a tizedik döntetlen után már nem járt pont az „ikszért" a csapatoknak.

A Dinamo Kijev története során tizenegyedik bajnoki címét nyerte, s ezzel utolérte a borzasztóan rosszul szereplő Dinamo Moszkvát. A fővárosi csapat, amelyet idény közben átvett a szövetségi kapitány Eduard Malofejev – aki meg, ugyebár, aztán a válogatottat volt kénytelen átadni 1986 májusában Lobanovszkijnak – Alekszandr Szevidovtól, éppen csak bent tudott maradni az élvonalban, a közvetlenül mögötte végző Csernomorec már osztályozóra kényszerült.

A Dinamo Kijev játékosainak tiszteletköre

A kijeviek nem kezdtek jól, az első négy forduló után a kilencedik, a negyedik, a nyolcadik, majd a tizedik helyen szerénykedtek, de a bajnokság egynegyedénél már az élen álltak, s ott is maradtak végig. Nehéz lenne kétségbe vonni sikerük jogosságát. Vlagyimir Lobanovszkij gárdájába a következő játékosok tartoztak: Mihajlo Mihajlov (34), Viktor Csanov (1) kapusok, Anatolij Gyemjanyenko (34/8), Oleg Kuznyecov (29/1), Szergej Baltacsa (26/1), Vlagyimir Besszonov (25), Vaszilij Jevszejev (19), Ivan Palamar (2), Mihail Olefirenko (1), Vagyim Karatajev (1) védők, Rácz László (34/6), Ivan Jaremcsuk (33/3), Alekszandr Zavarov (31/9), Andrej Bal (3161), Pavel Jakovenko (29), Alekszej Mihajlicsenko (20/2) középpályások, Igor Belanov (21/10), Oleg Blohin (29/12), Vagyim Jevtusenko (22/10), Alekszandr Huscsin (2), Viktor Hlusz (2) csatárok.

Angliában továbbra is Liverpool volt a futballfőváros. A Pool öt éven belül negyedszer lett bajnok, maga mögé utasítva legnagyobb ellenlábasát, a városi riválist, s egyben címvédő Evertont. E két gárda vívta az FA-kupa döntőjét is, a „vörösök" 3-1-re nyertek a Wembley-ben. Ez egyben azt jelentette, hogy a Heysel-dráma után a csapat élére kerülő játékos-menedzser, Kenny Dalglish tökéletesen mutatkozott be új szerepkörében. Az angol futball történetében az Arsenal 1971-es bravúrja óta a Liverpool tudott elsőként duplázni. Kenny Dalglishnak sikerült az, ami Bill Shanklynek, Bob Paisleynek, hogy csak a „vörösök" történetének két legnagyob menedzserét említsük, korábban nem: duplázott. A kupadöntő előtt minden túlzás nélkül futball-láz tört ki a Beatles városában, állítólag a hatfontos állóhelyi jegyek a feketepiacon 100, más források szerint majdnem ezer fontért keltek el. Közel százezer néző előtt az Everton a félidőben még 1-0-ra vezetett Gary Lineker góljával, de a második játékrész az ellenfélé volt. Előbb Ian Rush egyenlített, majd Craig Johnstone vezető találata után a walesi biztosította be a győzelmet a 83. percben. Az Everton kapujában Bobby Mimms nem tudta pótolni az akkor a világ legjobbjai közé tartozó, sérült Neville Southallt. A döntő két ásza egyaránt külföldre szerződött a következő hetekben, Ian Rush hárommillió fontért a Juventushoz, Gary Lineker 4,2 millió fontért a Barcelonához igazolt. Az angol válogatott gólzsákja az aláírásáért másfél millió fontot kapott, hat év alatt. Akkor ez még óriási összegnek számított...

Ami a bajnokságot illeti, a Liverpool nem kezdett jól, az első öt fordulóban csak kétszer nyert. Októberben aztán magára talált, s sorozatban ötször nyerve mutatta erejét. Akkor még úgy festett, nem a két liverpooli klub, hanem a Manchester United a legnagyobb favorit. Ron Atkinson gárdája az első tíz fordulót százszázalékos mérleggel zárta. Ám februárban megtört a lendülete, nem bírta el két kulcsembere, Bryan Robson és Norman Whiteside sérülését, hat meccsből négyen kikapott. A Liverpool akkor játszott ellenállhatatlanul, amikor leginkább kellett: az utolsó 12 fordulóban a megszerezhető 36 pontból harmincnégyet megszerzett. Akár

jelképesnek is felfogható, hogy az utolsó fordulóban, a Chelsea ellen, a Stamford Bridge-en éppen Kenny Dalglish lőtte a bajnoki címet hozó gólt. King Kenny, a Kop aktuális kedvence az év március 6-án a századik skót válogatottságát ünnepelte.

A Liverpoolban tizennyolc futballista szerepelt a bajnoki szezonban, az alapcsapatot Bruce Grobbelaar (42) – Steve Nicol (34/4), Alan Hansen (41), Mark Lawrenson (38/3), Jim Beglin (34/1) – Ronnie Whelan (39/10), Jan Mölby (39/14), Craig Johnston (41/7), Kevin MacDonald (17/1), Steve McMahon (23/6) – Kenny Dalglish (21/3) és Ian Rush (40/22) alkotta, de idevehetjük még a játékos-menedzser által sokszor saját maga elé helyezett Paul Walsht (20/11) is. Játszott még Kevin MacDonald (17/1), Sammy Lee (15), Gary Gillespie (14/3), Phil Neal (13/1), John Wark (9/3) és Alan Kennedy (8). Még egy szűk évtizednyire voltunk a Bosman-szabálytól, meg az angol futball globalizációjától, de a Liverpool angol bajnok alaptizenegye a kupadöntőben angol játékos nélkül állt fel. Négy skót, három ír, valamint egy zimbabwei, dán, ausztrál és walesi alkotta.

A Real Madrid ugyancsak nagyszerű idényt zárt. Megnyerte a spanyol bajnokságot és megvédte elsőségét az UEFA-kupában. Kicsit a PSG-hez hasonlóan, a „fehérek" is megerősítették a keretüket a nyáron. Még az sem túlzás, hogy Európa összes futballklubja közül a Real Madrid igazolt a legjobban, hiszen Antonio Maceda, Rafael Gordillo és a gólkirály Hugo Sánchez személyében három sztár került a csapathoz. A Barcelona, amely az előző idényben óriási fölénnyel nyerte meg a Ligát, most hasonló különbséggel maradt le a Real Madrid mögött, mint amekkorával 1985 tavaszán bajnok lett. Nem bírta el, hogy Bernd Schuster szinte az egész idényben hadban állt a vezérkarral, s nem segített, hogy már márciusban kitudódott, hogy Terry Venables, az előző szezon sikeredzője nem kap új szerződést a nyáron. Aztán, miután az angol edző elvezette a katalánokat történetük mindössze második BEK-döntőjébe, a vezérkar úgy döntött, mégis maradhat. (Talán azért is, mert nem tudták elcsábítani a kiszemelt Howard Kendallt az Evertontól.)

A Real Madridnak nem akadtak ilyen belső viszályai. Luis Molowny, a klub korábbi játékosa hatvanévesen ezzel a szezonnal zárta le edzői pályafutását, összesen nyolc titulusánál, amelynek felét az 1984–1985-ös és az 1985–1986-os idényben szerezte meg, korábban csak Miguel Muñoz gyűjtött többet, azóta pedig Zinedine Zidane előzte meg. A Madrid a tizenötödik fordulóig veretlen maradt, akkor elveszítette az El Clásicót, majd kikapott Valladolidban is. Ettől még nem zuhant össze, tavasszal már csak akkor szenvedett két további vereséget, amikor szinte biztos volt a bajnoki címe. Belefértek a botlások: a hatodik forduló után nem vezetett más csapat.

A Real Madridé volt akkoriban Európa egyik legjobb támadósora – mi több, bizonyos szempontból a legjobb. Az idény végén rendezett mexikói Mundialon a „királyi klub" három támadója, Emilio Butragueño, Hugo Sánchez és Jorge Valdano összesen tíz gólt szerzett. A La Ligában a mexikói megvédte gólkirályi címét, mögötte pedig Valdano végzett, Bakeróval holtversenyben, a második helyen. Jellemző a gazdagságra, hogy a trió mögött két olyan csatár állt készenlétben – s kapott időnként fontos szerepet –, mint Juanito és Santillana.

Luis Molowny alapcsapata így festett: Ochotorena (23) – Chendo (30), Maceda (28/5), Sanchis (28/1), Camacho (29) – Míchel (31/7), Gallego (31/2), Gordillo (22/1) – Butragueño (31/10), Hugo Sánchez (33/22), Valdano (32/16). Játszott még: Agustin (tartalékkapus, 12), Juanito (28/4), Santillana (27/4), Martín Vázquez (17/3), Salguero (14/1), Cholo (8/3), San José (6), Solana (4), Francis (1).

Olaszországban az átalakult Juventus lett a bajnok. Giovanni Trapattoni az alábbi kerettel szerezte vissza a scudettót, a bajnoki jelvényt: Stefano Tacconi (30) – Luciano Favero (30/1), Gaetano Scirea (25), Sergio Brio (29/3), Antonio Cabrini (30/2) – Massimo Mauro (28/2), Massimo Bonini (26/1), Lionello Manfredonia (23), Michel Platini (30/12) – Aldo Serena (25/11), Michael Laudrup (29/7). Játszottak még: Gabriele Pin (21/1), Stefano Pioli (14), Marco Pacione (12), Massimo Briaschi (10/2), Nicola Caricola (5), Ivano Bonetti (2).

Az idény előtt távozott Boniek az AS Romához, Tardelli az Interhez és Paolo Rossi az AC Milanhoz, érkezett a helyükre a Laziótól visszavett Michael Laudrup, ugyancsak a római „sasoktól" Lionello Manfredonia, valamint a Torinótól Aldo Serena.

Michel Platini és a veronai Antonio Di Gennaro

Akadt már példa rá a futballtörténelemben, mégis újra és újra rácsodálkozik az ember: egy, a nevek alapján gyengébb, de a sikerre éhesebb gárda sokkal eredményesebb tudott lenni korábbi önmagánál. A Heysel-dráma a Juvénél is sokkot váltott ki, mégis talpra tudott állni, s minden forduló végén vezetett. Az első nyolc fordulóban csak nyert, az első tizenöt fordulóban a megszerezhető harmincból huszonhat pontot megszerzett. Óriási, hatpontos előnnyel várta a tavaszt. A második félszezonban kicsit visszaesett, sőt, a 28. forduló után a tavaszra megtáltosodó AS Roma utolérte pontszámban.

Ám a Juventus, amikor nagyon kellett, tudott újítani, megnyerte az utolsó két mérkőzését, ellentétben a sárga–bordókkal, akik kikaptak a Leccétől és a Comótól.

Továbbra is az olasz Serie A-t tartották a világ legerősebb bajnokságának – bár az angolok nagyon szerették volna magukénak tudni ezt a címet –, pedig három nagyszerű brazil, Zico, Sócrates és Falcão is hazatért. A még mindig csak két játékosnyi légióskontingenst a Juventusnál Michel Platini és Michael Laudrup, az AS Románál Zbigniew Boniek és Toninho Cerezo, az Internazionalénál Liam Brady és Karl-Heinz Rummenigge, a Fiorentinánál Daniel Passarella, a Milannál Ray Wilkins és Mark Hateley, a Napolinál Diego Maradona és Daniel Bertoni, a Torinónál Júnior és Walter Schachner, a Sampdoriában Graeme Souness és Trevor Francis, a Veronában pedig továbbra is Hans-Peter Briegel és Preben Elkjær-Larsen töltötte be.

Az európai topbajnokságok közül egyedül a német Bundesligában védte meg címét az 1984–1985-ös győztes. A Bayern München az alábbi kerettel ismételt: Jean-Marie Pfaff (24) és Raimond Aumann (11) kapusok, Hans Pflügler (34/6), Norbert Eder (34/2), Klaus Augenthaler (31/4), Holger Willmer (20/2), Bertram Beierlorzer (12) védők, Søren Lerby (31/8), Norbert Nachtweih (27/4), Lothar Matthäus (23/10), Helmut Winklhofer (13/2), Manfred Schwabl (7), Hans-Dieter Flick (6), Wolfgang Dremmler (4) középpályások, Dieter Hoeness (31/15), Michael Rummenigge (31/10), Roland Wohlfarth (25/13), Ludwig Kögl (22), Frank Hartmann (19/4) és Reinhold Mathy (19/2) csatárok.

Tegyük gyorsan hozzá: nagyon kevésen múlt az elsőség. Kicsit erősebben fogalmazva: kész csoda volt a Bayern bajnoki diadala. A klub történetét feldolgozó nagyszerű könyv a D*ie*

Rekord-Bayern „A Bundesliga leghíresebb tizenegyese” címmel foglalta össze a szezon történéseit. Az Udo Lattek által dirigált bajorok vereséggel kezdték ugyan a szezont Uerdingenben, de aztán a kilencedik fordulóig veretlenek maradtak, s ezzel feljöttek a második helyre. Akkor újabb kisebb hullámvölgybe kerültek, de a tizenharmadik fordulótól vagy a harmadik, vagy és főleg a második helyen tanyáztak. Közben 3-1-re megverték a Werder Brement, mégpedig úgy, hogy Lerby még ki is hagyott egy tizenegyest.

A harmincharmadik, utolsó előtti fordulóban következett a nagy rangadó, a listavezető Werder és a Bayern München találkozója. A zöld-fehérek két ponttal vezettek (48-46), s otthon játszhattak. A 88. percben, 0-0-s állásnál Volker Roth játékvezető – a televíziós felvételek alapján tévesen – tizenegyest ítélt, úgy látva, hogy Søren Lerby szabálytalankodott a sérülése után öt hónapos szünet után játékra jelentkező csatársztárral, Rudi Völlerrel szemben. Völler éppen a Bayern elleni őszi mérkőzésen, Klaus Augenthaler belépője miatt dőlt ki a sorból, nemes bosszú lett volna a visszatérése. A büntető lövésére Michael Kutzop vállalkozott, akit a nyugatnémet sajtó akkoriban „a világ legbiztosabb tizenegyesrúgójának” minősített, addig tizenhét büntetőből tizenhetet váltott gólra a Bundesligában. Ha belövi, 1-0-ra nyer a Werder és bajnok. De nem lőtte be!

Michael Kutzop híressé vált, kihagyott tizenegyese

Nem dőlt el a bajnokság, de a Werder így is kétpontos előnnyel várta az utolsó kört. Ha szerez egy pontot Stuttgartban, a Bayernnek nincs esélye a „salátástál” megszerzésére. Biztos, ami biztos alapon a bajorok azért 6-0-ra megverték a Borussia Mönchengladbachot.

Jól tették, mert a Werder megint elszalasztotta a nagy esélyt: 2-1-re kikapott. A Bayern München úgy lett, egyébként riválisával azonos pontszámmal, de jobb gólkülönbségével bajnok, hogy az utolsó forduló előtt egyszer sem állt a tabella élén!

Argentínában Héctor „Bambino” Veira 1985-ben átvette a River Plate gárdáját, s másfél év alatt csodát tett: előbb az országos bajnokságot és a Libertadores Kupát, majd a következő télen a Toyota Világkupát is megnyerte. Bombaerős kerettel, hiszen 1985–1986-ban az 1986-ban világbajnok Nery Pumpido és a négy évvel később vb-ezüstérmes Sergio Goycochea volt a két kapus, s olyan játékosok alkották a mezőnyjátékos-kontingens magját, mint Oscar Ruggeri, Héctor Enrique, Américo Gallego, Norberto Alonso, Pedro Troglio, Claudio Caniggia, mindmind világbajnoki arany- vagy ezüstérmesek, valamint két remek uruguayi, Enzo Francescoli és Nelson Gutiérrez. Az ötéves várakozás után újra bajnok River óriási előnnyel, tíz ponttal előzte meg a második Newell’s Old Boyst. A gólkirályi címet a 25 gólt szerző Enzo Francescoli szerezte meg. Parádés szezonja volt, amelynek két kiemelkedő mérkőzése egy januári, a lengyeleknek rúgott látványos ollózásos góljáról emlékezetessé vált találkozó, a másik pedig a bajnoki cím sorsát eldöntő, az Argentinos Juniors elleni 5-4, amelyen mesterhármast szerzett.

A Liverpool FC. Hátul, balról: Hansen, Gillespie, Bolder, Mølby, Grobbelaar, McGregor, MacDonald. Középen: Evans edző, Wark, Johnston, Rush, Lawrenson, Beglin, Nicol, Moran edző. Elöl: Lee, Neal, Bob Paisley, Dalglish játékos-menedzser, Kennedy, Whelan, Walsh

A Paris Saint-Germain. Hátul, balról: Coste edző, Moutier, Sušič, Fernandez, Tanasi, Charbonnier, Jacques, Bats, Houllier vezetőedző. Középen: Bibard, Morin, Sène, Curiol, Da Fonseca, Pilorget, Jeannol, Adam intéző. Elöl: Lansade gyúró, Lemoult, Poullain, Lowitz, Borelli klubelnök, Pimond, Bacconnier, Rocheteau, Brouzes gyúró

A Real Madrid. Hátul, balról: Maceda, Chendo, Ochotorena, Míchel, Gordillo, Camacho. Elöl: Butragueño, Hugo Sánchez, Valdano, Sanchís, Martín Vázquez

A Bayern München. Balról: Augenthaler, Pfaff, Pflügler, Eder, Rummenigge, Lerby Wohlfarth, Mathy, Nachtweih, Hoeness, Matthäus, Udo Lattek vezetőedző

A Dinamo Kijev. Hátul, balról: Besszonov, Kuznyecov, Baltacsa, Csanov, Blohin, Gyemjanyenko. Elöl: Zavarov, Rácz, Jaremcsuk, Belanov, Jakovenko

A Juventus. Hátul, balról: Brio, Mauro, Laudrup, Serena, Platini, Tacconi. Elöl: Cabrini, Favero, Manfredonia, Scirea, Soldà

AZ ÉV CSAPATA

Ceauşescu csapata volt – de Valentiné

A nyolcvanas évek második felében nagy témát szolgáltatott a nemzetközi sajtónak a bukaresti Steaua tündöklése. A Ceauşescu család tagjának, a diktátor Nicolaénak elsőszülött gyermeke, az atomfizikusként végzett Valentinnek a támogatását élvező katonacsapat tagjai kétségtelenül kivételezett helyzetben voltak a román viszonyokhoz képest, de kétségtelenül nem emiatt számítottak az angolok kizárása utáni csonka BEK-korszak egyik legsikeresebb csapatának. Jenei Imre 1983-ban tért vissza a Steaua élére, attól kezdve szisztematikusan rakta össze a csapatát. A három szezonnal később Európa trónjára felülő gárdából közvetlenül az ő érkezése előtt csak Duckadam és Iovan számított alapembernek. Elvitathatatlan: megvolt a lehetősége neki, illetve a klubnak arra, hogy megszerezze a kiválasztott játékosokat. De az ő érdeme, hogy szinte tévedhetetlen szemmel válogatott. A BEK-győztes Steaua története kapcsán ritkán esik szó arról, hogy az alaptizenegy három játékosa (Adrian Bumbescu, Ilie Bărbulescu, Victor Pițurcă) is együtt játszott a FC Olt csapatában, majd odaigazolt az 1983–1984-es idényre Marin Radu is. Jeneinek kellettek, nélkülük elképzelhetetlen lett a Steaua. De talán kellett az átigazolásukhoz Valentin is, hiszen Scorniceşti a diktátor szülőfaluja volt, s a semmiből jött gárda (FC Olt) felfuttatását, fogalmazzunk úgy, erős állami és pártakarat segítette. Mint ahogy Jenei megszerezte Bölöni Lászlót, a román futball akkori rekordervválogatottját is. Ez a Steaua (azaz Csillag) így, egyben volt jó. A klub aranykorszakában a legtöbben bekerültek a román válogatottba, ám csak néhányan, elsősorban Iovan, Lăcătuş

AZ EDZŐ

Erdély egyik edzőkirálya

Jenei Imre – Kovács István mellett az erdélyi magyar labdarúgás vitathatatlanul legnagyobb egyénisége – 1937. március 28-án az Aradhoz közeli Bélegregyen született. Az ITA, majd a névváltás után a Flamura Roşie Arad (1946–1955), aztán a román bajnokság élvonalában Progresul CPCS néven szereplő ifjúsági válogatott (1955–1956), később a bukaresti katonacsapat, a CCA, illetve Steaua (1956–1969), végül a török Kayserispor (1969–1971) fedezete volt, háromszoros román bajnok (1960, 1961, 1968), négyszeres kupagyőztes (1962, 1966, 1967, 1969). Tizenkétszer játszott a román válogatottban. Visszavonulása után a leghosszabb időt a Steauánál töltötte (1975–1978, 1983–1984, 1984–1986, 1991, 1993–1994, 1998–2000), ötször volt bajnok, négyszer kupagyőztes, kétségkívül a legnagyobb sikere a Bajnokcsapatok Európa-kupája megnyerése volt 1986-ban. Irányította még a FC Bihor (1978–1981), a FC Târgovişte (1981–1982), a Videoton (1994), az athéni Panioniosz (1995) és az Universitatea Craiova (1995–1996) gárdáját. A magyar (1992–1993) és a román (1986–1990, 2000) válogatottat is dirigálta. Utóbbit az 1990-es világbajnokságon és a 2000-es Európa-bajnokságon is.

A Steaua boldog legénysége a csodaszámba menő körülmények között megnyert sevillai BEK-döntő után. Első kelet-európai csapatként nyerték meg a trófeát

és Jugoszláviába történő „disszidálásáig" Belodedici számított alapembernek. Hamarosan kicserélődött a gárda nagy része, az 1990-es világbajnokságra a „sevillai hősök" közül már csak Lăcătuşt és Balintot nevezték be a románok.

A sevillai döntőben szereplő játékosok

Helmuth Duckadam: A kapus az Aradhoz közeli Szemlakon született 1959. április elsején. Ifjúsági korának klubjai a Semlecana Semlac, a CSŞ Gloria Arad, az UTA, majd a Constructorul Arad voltak. 1978 és 1982 között újra az UTA-ban, aztán 1982 és 1986 között a Steauában szerepelt. Egy érrendszeri betegség miatt három évet kihagyni kényszerült, majd a Vagonul Aradban zárta le a pályafutását. Kétszeres román bajnok (1985, 1986), Román Kupa-győztes (1985), BEK-győztes (1986). A román válogatottban (1982) két mérkőzésen védett.

Ştefan Iovan: A jobbhátvéd 1960. augusztus 23-án született Moţăţeiben. Húszéves pályafutása alatt a CSM Reşiţa (1977–1978), a Luceafărul Bucureşti (1978–1979), újra a CSM Reşiţa (1979–1980), a Steaua (1980–1991), aztán a Brighton (1991–1992), megint a Steaua (1992), a bukaresti Rapid (1993–1995), a FC Craiova (1995–1996), végül ismét a CSM Reşiţa (1996–1997) mezét viselte. Hatszoros román bajnok (1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1993), négyszeres Román Kupa-győztes (1985, 1987, 1988, 1989), valamint BEK-győztes (1986), európai Szuperkupa-győztes (1987). A román válogatottban (1983–1990) 35 mérkőzésen három gólt szerzett.

Miodrag Belodedici: A középhátvéd 1964. május 20-án született Krassó-Szörény megyében, Socolban. Klubjai a Minerul Moldova Nouă (1978–1982), a Steaua (1982–1988), a Crvena zvezda (1989–1992), a Valencia (1992–1994), a Real Valladolid (1994–1995), a Villarreal (1995–1996), a mexikói CF Atlante (1996–1998), majd hazatérve újra a Steaua (1998–2001) voltak. Hatszoros román bajnok (1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 2001), ötszörös Román Kupa-győztes (1985, 1987, 1988, 1989, 1999), háromszoros jugoszláv bajnok (1990, 1991, 1992), egyszeres Jugoszláv Kupa-győztes (1990), valamint kétszeres BEK-győztes (1986, 1991), európai Szuperkupa-győztes (1987) és Világkupa-győztes (1991). A román válogatottban (1984–2000) 53 mérkőzésen öt gólt szerzett, részt vett az 1994-es vb-n és az 1996-os Európa-bajnokságon.

Adrian Bumbescu: A beállós 1960. február 23-án született Craiovában. Klubjai az Universitatea Craiova (1978–1980), a bukaresti Dinamo (1980–1982), a FC Olt Scorniceşti (1982–1984), a Steaua Bucureşti (1984–1992), majd a Steaua Mizil (1992–1995) voltak. Hétszeres román bajnok (1980, 1982, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989), ötszörös Román Kupa-győztes (1982, 1985, 1987, 1988, 1989), valamint BEK-győztes (1986), európai Szuperkupa-győztes (1987). A román válogatottban (1986–1989) 15 mérkőzésen egy gólt ért el.

Ilie Bărbulescu: A balhátvéd 1957. június 24-én született Piteşti-ben. Pályafutásának állomásai a FC Argeş (1971–1982), a FC Olt Scorniceşti (1982–1983), a Petrolul Ploieşti (1983–1984), a Steaua (1984–1987), a Petrolul Ploieşti (1987), a FC Argeş (1987–1988), a CS Mioveni (1988–1989), végül pedig a FC Callatis Mangalia (1989–1991) voltak. Négyszeres román bajnok (1979, 1985, 1986, 1987), kétszeres Román Kupa-győztes (1985, 1987), valamint BEK-győztes (1986), európai Szuperkupa-győztes (1987). A román válogatottban (1979–1987) öt mérkőzésen kapott helyet.

Gavril Balint: A Pelé előnevet felvevő középpályás 1963. január 3-án született Naszódszentgyörgyön. Klubjai a Hebe Sângeorz-Băi (1974–1978), a Luceafărul Bucureşti (1978), a Gloria Bistriţa (1978–1980), a Steaua (1980–1990), végül a Real Burgos (1990–1993) voltak. Ötszörös román bajnok (1985, 1986, 1987, 1988, 1989), négyszeres Román Kupa-győztes (1985, 1987, 1988, 1989), valamint BEK-győztes (1986), európai Szuperkupa-győztes (1987). A román válogatottban (1982–1992) 34 mérkőzésen 14 gólt szerzett.

Lucian Bălan: A kezdőcsapat egyetlen bukaresti születésű tagja, 1959. június 25-én jött a világra. A középpályás klubjai az Autobuzul Bucureşti (1970–1973), az AS Minerul Cavnic (1976–1978), a CS Minaur Baia Mare (1978–1985), a Steaua (1985–1989), aztán a Beerschot (1989) és a Real Murcia (1990), végül ismét a Steaua (1990–1991) voltak. Kétszeres román bajnok (1986, 1987), Román Kupa-győztes (1987), valamint BEK-győztes (1986), európai Szuperkupa-győztes (1987). A román válogatottban (1987) mindössze egy mérkőzés jutott neki.

Bölöni László: Az erdélyi magyar labdarúgás legjobb hagyományainak méltó örököse Marosvásárhelyen született 1953. március 11-én. Dicsőszentmártonban nőtt fel és kezdett futballozni (Chimica Târnăveni, 1967–1969), majd szülővárosának első számú klubjában (AS Armata Târgu Mureş, 1970–1984) lett befutott, válogatott középpályás. Harmincegy évesen a sokadik „hívásra” igent

mondott a Steauának (1984–1987), majd a nagy sikerek után megkapta az engedélyt a külföldi szereplésre, Belgiumban a Racing Jet (1987–1988), Franciaországban a Créteil-Lusitanos (1988–1989) és az Orléans (1989–1992) légiósa volt. Háromszoros román bajnok (1985, 1986, 1987), kétszeres Román Kupa-győztes (1985, 1987), valamint BEK-győztes (1986), európai Szuperkupa-győztes (1987). A román válogatottban (1975–1988) 102 mérkőzésen 25 gólt szerzett, mindkettővel csúcstartó volt a búcsújakor. Részt vett az 1984-es Európa-bajnokságon.

Mihail Majearu: A középpályás 1960. július 15-én született Galacban. Klubjai a Dunărea Galaţi (1979–1981), a Steaua (1981–1988), az Inter Sibiu (1988–1990), a görög Panahaiki (1990–1991), ismét az Inter Sibiu (1991–1993), a Gloria Bistriţa (1993–1994), a Corvinul Hunedoara (1994–1995), végül pedig a CFR Timişoara (1995–1996) voltak. Háromszoros román bajnok (1985, 1986, 1987), kétszeres Román Kupa-győztes (1985, 1987), valamint BEK-győztes (1986), európai Szuperkupa-győztes (1987). Egyszer kapott helyet a román válogatottban (1987).

Marius Lăcătuş: A csatár 1964. április 5-én született Brassóban. Tizenkilenc éves korától a FCM Braşov játékosa volt, két éven keresztül már az első csapatban. 1983 és 1989 között futballozott a Steauában, majd a Fiorentina (1990–1991), a Real Oviedo (1991–1993), végül ismét a Steaua (1993–2000) mezét viselte. Pályafutását a bukaresti FC Naţionalban zárta le. Rekordot jelentő tízszeres román bajnok (1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998), hétszeres Román Kupa-győztes (1985, 1987, 1988, 1989, 1996, 1997, 1999), valamint BEK-győztes (1986), európai Szuperkupa-győztes (1987). A román válogatottban (1984–1998) 84 mérkőzésen 13 gólt ért el. Részt vett az 1990-es és 1998-as világbajnokságon, valamint az 1996-os Eb-n.

Victor Pițurcă: A középcsatár 1956. május 8-án született Orodelben. Klubjai a Dinamo Slatina (1974–1975), az Universitatea Craiova (1975–1977), a Pandurii Târgu Jiu (1977–1978), a Drobeta-Turnu Severin (1978–1979), a FC Olt Scornicești (1979–1983), a Steaua (1983–1989), majd az RC Lens (1989–1990) voltak. Ötszörös román bajnok (1985, 1986, 1987, 1988, 1989), négyszeres Román Kupa-győztes (1985, 1987, 1988, 1989), valamint BEK-győztes (1986), európai Szuperkupa-győztes (1987). A román válogatottban (1985–1987) 13 mérkőzésen hat gólt szerzett.

Anghel Iordănescu: Az akkor már elsősorban pályaedzőként tevékenykedő, veterán középpályás 1950. május 4-én született a román fővárosban. Klubjai a Steaua (1962–1982), a krétai OFI (1982–1984), majd ismét a Steaua (1986) voltak. Kétszeres román bajnok (1976, 1978), négyszeres kupagyőztes (1970, 1971, 1976, 1979), BEK-győztes (1986). A román válogatottban (1971–1981) 64 mérkőzésen 26 gólt szerzett.

Marin Radu: A tapasztalt cserecsatár 1956. március 15-én született Mareşben. Klubjai a FC Argeş (1974–1983), a FC Olt Scornicești (1983–1984), Steaua Bucureşti (1984–1986), a FC Argeş (1986–1987), az Inter Sibiu (1988–1990), végül pedig a Şoimii Sibiu (1990–1991) voltak. Háromszoros román bajnok (1979, 1985, 1986), Román Kupa-győztes (1985), BEK-győztes (1986), kétszeres román gólkirály (1979, 1981). A román válogatottban (1976–1982) hét mérkőzésen lépett pályára.

Bukaresti bravúr – magyar segédlettel

Ha a sorozat bravúrjairól írunk, akkor első helyen feltétlenül a Steaua Bucureşti végső diadalát kell megemlítenünk. Egyetlen pillanatig sem feledve, hogy a román hadsereg központi klubjának sikeréhez két magyar sportember, Jenei Imre edző és Bölöni László játékmester is jelentős mértékben hozzájárult. Tegyük hozzá, úgy gyűjtötték be a piros-kékek a serleget, hogy egyetlen idegenbeli találkozójukat – beleértve a sevillai döntőt is – tudták csak megnyerni, Helsinkiben győztek 1-0-ra a Kuusysi ellen. Ha ott nem nyernek, meglehet, nem kerülnek a finálèba, mert odahaza 0-0-ra végeztek a finnekkel, a tizenegyespárbaj pedig mindig lutri, kivált az ellenfél fellegvárában.

A kapus boldogsága

Az első körben nem született valódi meglepetés, a másodikban sem világrengető, ámbár a Kuusysi Lahti a leningrádi Zenit elleni továbbjutásának hírére bizonyára sokan felhúzták a szemöldöküket. A negyeddöntőben az Anderlecht elbúcsúztatta a Bayernt, és onnan számítva maradt szenzációnak az újságírók számára a Steluţa (Csillagocska – így becézik Havasalföld kedvenceit) menetelésének taglalása.

Az andalúziai éjszakában aztán tripla csodát láthatott a közönség, amelynek 99,9 százaléka a katalánokért szorított, mert román fanatikus akkortájban legálisan nem mehetett külföldre szurkolni. (Néhány futballőrült pártfunkcionárius kivételével nem is volt jelen más drukkerük az Estadio Ramón Sánchez Pizjuánban.) Az egyik csoda az volt, hogy a keleti tömb reprezentánsai végül megúszták kapott gól nélkül a 120 perces Barça-nyomást. A második az, hogy a nyolc tizenegyesrúgó közül csupán kettő talált a hálóba, a harmadik pedig az, hogy Helmuth Duckadam, a bánáti sváb származású kapus a gránátvörös-kékek mind a négy büntetőjét hárította, miközben két higgadt társa, Marius Lăcătuş és Gavril Pelé Balint nem hibázott.

Anghel Iordănescu és Helmuth Duckadam a trófeával

A sorozat gólkirálya Torbjörn Nilsson, az elődöntőig jutó svéd IFK Göteborg csatára lett hét találattal.

1. forduló. Górnik Zabrze–FC Bayern München 1-2, 1-4, BFC Dynamo–Austria Wien 0-2, 1-2, Rabat Ajax–Omonia Nicosia 0-5, 0-5, Budapesti Honvéd–Shamrock Rovers 2-0, 3-1, Vejle BK–Steaua Bucureşti 1-1, 1-4, Zenit Leningrád–Vålerenga IF 2-0, 2-0, Kuusysi Lahti–FK Szarajevó 2-1, 2-1, Linfield FC–Servette Genf 2-2, 1-2, ÍA Akraness–Aberdeen FC 1-3, 1-4, IFK Göteborg–Trakia Plovdiv 3-2, 2-1, Girondins Bordeaux–Fenerbahçe 2-3, 0-0, Sparta Praha–FC Barcelona 1-2, 1-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Barcelona), FC Porto–AFC Ajax 2-0, 0-0, Hellas Verona–PAOK Szaloniki 3-1, 2-1, Jeunesse Esch–0-5, 0-4. (Az angol klubok kizárása miatt az Everton ellen az RSC Anderlecht játék nélkül jutott tovább)

2. forduló. FC Bayern München–Austria Wien 4-2, 3-3, RSC Anderlecht–Omonia Nicosia 1-0, 3-1, Budapesti Honvéd–Steaua Bucureşti 1-0, 1-4, Zenit Leningrád–Kuusysi Lahti 2-1, 1-3, Servette Genf–Aberdeen FC 0-0, 0-1, IFK Göteborg–Fenerbahçe 4-0, 1-2, FC Barcelona–FC Porto 2-0, 1-3 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Barcelona), Hellas Verona–Juventus 0-0, 0-2

Negyeddöntő. FC Bayern München–Anderlecht 2-1, 0-2, Steaua Bucureşti–Kuusysi Lahti 0-0, 1-0, Aberdeen FC–IFK Göteborg 2-2, 0-0 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az IFK), FC Barcelona–Juventus 1-0, 1-1

Elődöntő. RSC Anderlecht–Steaua Bucureşti 1-0, 0-3, IFK Göteborg–FC Barcelona 3-0, 0-3 (tizenegyesekkel jutott a döntőbe a Barcelona)

Döntő

Steaua–FC Barcelona 0-0 (tizenegyesekkel 2-0)

1986. május 7., Sevilla, Ramón Sánchez Pizjuán-stadion, 70 000 néző. Jv.: Michel Vautrot (francia)

Steaua: Duckadam – Iovan, Bumbescu, Belodedici, Bărbulescu – Majearu, Bălan (Iordănescu, 72.) , Bölöni – Lăcătuş, Piţurcă (Radu, 111.), Balint

FC Barcelona: Urruti – Geraldo, Migueli, Alexanko, Julio Alberto – Pedraza, Schuster (Moratalla, 85.), Muñoz, Marcos – Carrasco, Archibald (P. Alonso, 100.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

A dinamikus Dinamo

A második számúnak minősített európai kupatorna nyitánya nem fiadzott vaskos meglepetéseket, talán a Fram Reykjavík és az Universitatea Craiova továbblépését nevezhetjük annak a belfasti Glentoran FC, illetve az AS Monaco ellenében, igaz, a Sampdoria is megkínlódott a görög AE Lárisza legénységével. A második kör az esélyesek sikerét hozta, az izlandi Fram azért szerzett egy újabb skalpot, odahaza – 3000 híve előtt – megverte a bécsi Rapidot. A negyeddöntő jórészt igazolta a papírformát, azon viszont elcsodálkozhatott a korabeli sportrajongó, hogy a prágai Dukla az idegenben szerzett góljával túljutott a lisszaboni Benficán, vagy hogy a Bayer 05 Uerdingen hetet vágott Krefeldben a drezdaiaknak. Az elődöntő-

Igor Belanov az Atlético elleni döntőben

ben összesorsolták a két „keleti klubot". A Dinamo folytatta a hazai remeklését: Kijevben – az átlagban százezernél valamivel több nézője előtt – a négy vendége ellen 15 gólt szerzett és csupán kettőt engedélyezett nekik. Minimális vereséget is csak az első fordulóban szenvedett, mégpedig Utrechtben. Utána a kijevi visszavágón is akadtak még nehéz pillanatai, ugyanis az 55. percig a hollandoknak állt a zászló.

A másik ágon az Atlético Madrid verekedte be magát a fináléba. Olykor szó szerint verekedniük kellett a spanyoloknak, mint például március 5-én, a Crvena zvezda elleni „vérzivataros" belgrádi összecsapásukon. Lyonban aztán a keménykedés sem segíthetett rajtuk, holott védelmüket a világbajnok kapus, Ubaldo Fillol dirigálta. Négyen osztoztak 5-5 találattal a gólkirályi címen: Oleg Blohin, Igor Belanov, Alekszandr Zavarov (mind Dinamo Kijev) és Frank Lippmann (SG Dynamo Dresden).

Anatolij Gyemjanyenko a serleggel

1. forduló. SK Rapid Wien–Tatabányai Bányász SC 5-0, 1-1, Zurrieq FC–Bayer 05 Uerdingen 0-3, 0-9, AS Monaco–Universitatea Craiova 2-0, 0-3, Galatasaray SK–RTS Widzew Łódź 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Galatasaray), HJK Helsinki–Flamurtari Vlorë 3-2, 2-1, Celtic FC–Atlético Madrid 1-1, 1-2, FC Utrecht–Dinamo Kijev 2-1, 1-4, AIK Stockholm–Red Boys Differdange 8-0, 5-0, AE Lárisza–Sampdoria 1-1, 0-1, AE Limaszol–Dukla Praha 2-2, 0-4, FK Fredrikstad–Bangor City 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Bangor), Cercle Bruges–SG Dynamo Dresden 3-2, 1-2 (idegenben szerzett góljaival jutott tovább a Dynamo), Crvena zvezda–FC Aarau 2-0, 2-2, Lyngby BK–Galway United 1-0, 3-2, Fram Reykjavík–Glentoran FC 3-1, 0-1. (Az angol klubok kizárása miatt az SL Benfica játék nélkül jutott tovább a Manchester United ellen)

2. forduló. Bayer 05 Uerdingen–Galatasaray SK 2-0, 1-1, Universitatea Craiova–Dinamo Kijev 2-2, 0-3, Dukla Praha–AIK Stockholm 1-0, 2-2, SL Benfica–Sampdoria 2-0, 0-1, SK Rapid Wien–Fram Reykjavík 3-0, 1-2, Bangor City–Atlético Madrid 0-2, 0-1, HJK Helsinki–SG Dynamo Dresden 1-0, 2-7, Lyngby BK–Crvena zvezda 2-2, 1-3

Negyeddöntő. SK Rapid Wien–Dinamo Kijev 1-4, 1-5, Dukla Praha–SL Benfica 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Dukla), SG Dynamo Dresden–Bayer 05 Uerdingen 2-0, 3-7, Crvena zvezda–Atlético Madrid 0-2, 1-1

Elődöntő. Dinamo Kijev–Dukla Praha 3-0, 1-1, Atlético Madrid–Bayer 05 Uerdingen 1-0, 3-2

Döntő

Dinamo Kijev–Atlético Madrid 3-0 (1-0)

1986. május 2., Lyon, Stade de Gerland, 39 000 néző. Jv.: Franz Wöhrer (osztrák)

Dinamo Kijev: Csanov – Besszonov, Baltacsa (Bal, 39.), O. Kuznyecov, Gyemjanyenko – Jakovenko, Jaremcsuk, Zavarov (Jevtusenko, 70.), Rácz – Belanov, Blohin

Atlético Madrid: Fillol – Tomás, Arteche, Ruíz, Clemente – Julio Prieto, Quique Ramos, Landáburu (Quique Setien, 60.), Marina – Cabrera, Da Silva

Gólszerzők: Zavarov (5.), Blohin (84.), Jevtusenko (87.)

Lobanovszkij varázslatos tavasza

Az 1985–1986-os idény volt az első Valerij Vasziljevics Lobanovszkij második aranykorszakából. A belügyi rendfokozata alapján később gyakran Ezredesként emlegetett legendás edző, akinek emlékét ma Kijevben kifejező szobor őrzi a Dinamo stadionjának bejáratánál, a hetvenes évek közepén egyszer már Európa legjobbjai közé emelt egy korosztályt. Az elsősorban Oleg Blohin, illetve Viktor Kolotov, Vlagyimir Onyiscsenko, Vlagyimir Muntjan köré épített gárda megnyerte a Kupagyőztesek Európa-kupáját, majd a Bayern Münchent legyőzve elhódította az európai Szuperkupát is.

Jó tíz évvel később már egy új generáció tündökölt. Lobanovszkij közben kétszer a szövetségi kapitányi tisztet is betöltötte a szovjet válogatottnál, nem túl nagy sikerrel.

De 1985 nyarára különlegesen erős csapatot rakott össze. Mindössze a már harmincéves Oleg Blohin maradt hírmondónak a régiek közül, a többiek már egy másik, egy következő generációhoz tartoztak. Az aranylabdás balszélső minden társánál legalább fél évtizeddel idősebb volt.

A védelem kulcsemberei közül Besszonov, Baltacsa, Bal és Gyemjanyenko is a hetvenes években került a csapatba, kipróbált harcosok voltak. Ide sorolható még a gárda egyik Benjáminja, a saját nevelésű Alekszej Mihajlicsenko, aki vitathatatlan tehetsége ellenére is csak 1986 után lett kulcsember. Vagyim Jevtusenko 1980-ban, a kárpátaljai Rácz László 1981-ben csatlakozott a kerethez, utóbbi a következő évtől játszott az első csapatban. A többiek azonban a nyolcvanas évek közepén kerültek Kijevbe, illetve a Dinamo első csapatába. Így a tragikus sorsú Vaszilij Jevszejev, a fiatal Oleg Kuznyecov (1983), a még ifjúsági korú Pavel Jakovenko (1982), valamint Alekszandr Zavarov (1983), Igor Belanov (1985) és Ivan Jaremcsuk (1985). Lobanovszkij velük és a két kapussal, Mihail Mihajlovval és Viktor Csanovval pályafutása során másodszor is megnyerte a Kupagyőztesek Európa-kupáját. Nem jutott az ukránoknak nagyon nehéz sorsolás a fináléig (Utrecht, Universitatea Craiova, az előző évi döntős bécsi Rapid és a Dukla Praha), ám ha bárkiben maradt volna is emiatt hiányérzet a lyoni döntő előtt, az Atlético Madrid elleni 3-0 kárpótolta-meggyőzte. A Dinamo Kijev látványosan, ötletesen, közönségszórakoztatóan futballozott.

Eközben a szovjet válogatott csak vergődött Eduard Malofejev keze alatt. A korábbi válogatott futballista 1982-ben megnyerte a bajnoki címet a Dinamo Minszk közepes játékerejű gárdájával, s ezzel sok hívet szerzett magának. A szövetség vezetői között is, akik kinevezték szövetségi kapitánynak.

Az 1986-os világbajnokság előtt azonban nem ment neki a Szbornajával. A csapat végül kiharcolta a továbbjutást a dánok mögött, megelőzve a svájciakat, az íreket és a norvégokat. Szergej Baltacsa, az egyik védő mondta erről később: „Az eredmény rendben volt, de a játék nagyon nem." Ráadásul utána, már 1986 elején, a szovjetek elveszítettek négy előkészületi mérkőzést, sorrendben a spanyolok, a mexikóiak, az angolok és a románok ellen. A közönség nagy része Malofejev ellen fordult – azonban ettől még nem váltották volna le. Ám a szövetség vezetői is jól látták, hogy óriási a kontraszt a sok klub labdarúgóiból összerakott válogatott és Valerij Lobanovszkij Dinamo Kijevének játéka között.

A felelősök nem kapkodták el a döntést: húsz nappal a Mexikóba indulás előtt változtattak, menesztették Eduard Malofejevet, s Lobanovszkijra bízták a válogatottat. („Természetesen" Malofejevet „saját kérésére" mentették fel, legalábbis a kiadott kommüniké szerint. Egyébként Lobanovszkij is ehhez tartotta magát, mint elmondta: „Malofejev elvtársat nem menesztették, hanem maga mondott le.")

A Mundialra induló keret éppen felét adták aztán a Dinamo Kijev futballistái. Az Ezredes „új" válogatottat rakott össze, de nem kellett sokat bajlódni az összeszoktatással. Rinat Daszajev, a Szpartak kapusa előtt alig maradt nem kijevi a kezdő tizenegyben.

Amikor a küldöttség megérkezett Mexikóba, Lobanovszkijt felmérgesítették azok az újságírói kérdések, amelyek nem a felkészüléssel, illetve a közelgő tornával, hanem az április 26-i csernobili katasztrófával voltak kapcsolatosak. (A Dinamo hat nappal az atombaleset után nyerte meg Lyonban a Kupagyőztesek Európa-kupája finálét.)

Két kijevi, Alekszandr Zavarov és Pavel Jakovenko Mexikóban, a magyarok ellen

A világbajnokságon a szovjet együttes a magyarok ellen játszotta első mérkőzését. Belanov és Zavarov, az „új Dinamo Kijev" két kulcsembere a válogatottban is hasonló szerepet kapott. A 6-0-s irapuatói mérkőzésen nyolc olyan futballista szerepelt a Szbornaja kezdő tizenegyében, aki játszott az Atlético Madrid elleni KEK-döntőben. A csapat bejutott a nyolcaddöntőbe, ahol lesgólokkal esett ki a belgákkal szemben. Ez ellen még Lobanovszkij sem tehetett semmit.

UEFA-KUPA

Megvédték trónusukat a „királyiak"

Címvédésre került a sor az 1985–1986-os sorozat legvégén, amire nem volt példa 1971 óta, amióta az európai szövetség UEFA-kupa néven írta ki a tornát. A bravúrt a Real Madrid hajtotta végre, amely nem az 1980-as évtized közepén élte a fénykorát (vagy inkább a fénykorait).

A start legmeghökkentőbb húzását a pamplonai CA Osasuna hajtotta végre azzal, hogy kiverte a kupából a Rangers FC-t. Kisebb meglepetést keltett egy másik skót alakulat, a St. Mirren FC is, igaz, a „szentek" kellemesen lepték meg a híveiket, hiszen hosszabbításban elbúcsúztatták az esélyesebb prágai Slaviát. Az odesszai Csernomorec is felborította a papírformát, miután idegenben szerzett góljaival megálljt parancsolt a Werder Bremennek.

A második kör nem szült világrengető szenzációt. Azért jegyezzük meg, nekünk, magyar szurkolóknak nem esett jól, hogy a varsói „katonák" megfékezték az 1985-ös döntő második felvonásában vitézkedő Videotont, amiként a PSV Eindhoven drukkerei sem repestek a boldogságtól, mert megleckéztette kedvenceiket a Dnyepr.

A harmadik forduló aztán kitermelt egy vérbő szenzációt, a kis belga gárda, a KSV Waregem a hazai döntetlenje után Lombardiában 2-1-re legyőzte az AC Milant. Ezzel még messze nem volt vége a németalföldi piros-fehérek masírozásának, a negyeddöntőben tizenegyesekkel túlléptek a Hajduk Spliten is, és csupán a négy között vitte őket padlóra az 1. FC Köln.

Hugo Sánchezt nem tudták tartani a kölniek

A finálé első menetében gólparádét rendezett a Real a Bernabéu gyepszőnyegén a „kecskések" ellen. Habár nagyon iparkodtak a rajnaiak a nyugat-berlini visszavágón, de csak faragni tudtak a Madridban összeszedett tetemes hátrányukból. Valamelyest vigasztalhatta őket a tudat, hogy a széria gólkirályi koronája képletesen az ő csatáruk, Klaus Allofs fejére került, aki 9-szer volt eredményes.

1. forduló. 1. FC Köln–Sporting Gijón 0-0, 2-1, AEK Athén–Real Madrid 1-0, 0-5, AJ Auxerre–AC Milan 3-1, 0-3, Apoel Nicosia–Lokomotiv Szófia 2-2, 2-4 (hosszabbításban), Athletic Bilbao–Beşiktaş JK 4-1, 1-0, Boavista FC–FC Bruges 4-3, 1-3, Bohemians Dublin–Dundee United 2-5, 2-2, Borussia Mönchengladbach–Lech Poznań 1-1, 2-0, Coleraine FC–Lokomotive Leipzig 1-1, 0-5, Dinamo Bucureşti–FK Vardar Szkopje 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Vardar), Avenir Beggen–PSV Eindhoven 0-2, 0-4, Csernomorec Odessza–Werder Bremen 2-1, 2-3 (idegenben szerzett góljaival jutott tovább a Csernomorec), Wismut Aue–Dnyepr Dnyepropetrovszk 1-3, 1-2, Szpartak Moszkva–Turun PS 1-0, 3-1, Rába ETO–Bohemians Praha 3-1, 1-4 (hosszabbításban), Hajduk Split–FC Metz 5-1, 2-2, FC Internazionale–FC St. Gallen 5-1, 0-0, KSV Waregem–Aarhus GF 5-2, 1-0, Dinamo Tirana–Hamrun Spartans 1-0, 0-0, Linzer ASK–Baník Ostrava 2-0, 1-0, CWKS Legia–Viking FK Stavanger 3-0, 1-1, Neuchâtel Xamax–Sportul Studenţesc 3-0, 4-4, Pirin Blagoevgrad–Hammarby IF 1-3, 0-4, Portimonense SC–FK Partizan Beograd 1-0, 0-4, RFC Liège–Wacker Innsbruck 1-0, 3-1, Rangers FC–CA Osasuna 1-0, 0-2, Slavia Praha–St. Mirren FC 1-0, 0-3 (hosszabbításban), Sparta Rotterdam–Hamburger SV 2-0, 0-2 (11-esekkel jutotttovább a Sparta), Sporting CP–Feyenoord 3-1, 1-2, Torino FC–Panathinaikosz 2-1, 1-1, Valur Reykjavík–FC Nantes 2-1, 0-3, Videoton SC–Malmö FF 1-0, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Videoton)

2. forduló. 1. FC Köln–Bohemians Praha 4-0, 4-2, AC Milan–Lokomotive Leipzig 2-0, 1-3 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Milan), Dundee United–FK Vardar Szkopje 2-0, 1-1, Szpartak Moszkva–FC Bruges 1-0, 3-1, FK Partizan Beograd–FC Nantes 1-1, 0-4, Hammarby IF–St. Mirren FC 3-3, 2-1, KSV Waregem–CA Osasuna 2-0, 1-2, Dinamo Tirana–Sporting CP 0-0, 0-1, Linzer ASK–FC Internazionale 1-0, 0-4, Lokomotiv Szófia–Neuchâtel Xamax 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Xamax), PSV Eindhoven–Dnyepr Dnyepropetrovszk 2-2, 0-1, RFC Liège– Athletic Bilbao 0-1, 1-3, Real Madrid–Csernomorec Odessza 2-1, 0-0, Sparta Rotterdam–Borussia Mönchengladbach 1-1, 1-5, Torino FC–Hajduk Split 1-1, 1-3, Videoton SC–CWKS Legia 0-1, 1-1

3. forduló. Athletic Bilbao–Sporting CP 2-1, 0-3, Borussia Mönchegladbach–Real Madrid 5-1, 0-4 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Real Madrid), Dundee United–Neuchâtel Xamax 2-1, 1-3 (hosszabbításban), Dnyepr Dnyepropetrovszk–Hajduk Split 0-1, 0-2, Szpartak Moszkva–FC Nantes 0-1, 1-1, Hammarby IF–1. FC Köln 2-1, 1-3, FC Internazionale–CWKS Legia 0-0, 1-0 (hosszabbításban), KSV Waregem–AC Milan 1-1, 2-1

Negyeddöntő. Hajduk Split–KSV Waregem 1-0, 0-1 (11-esekkel jutott tovább a Waregem), FC Internazionale–FC Nantes 3-0, 3-3, Real Madrid–Neuchâtel Xamax 3-0, 0-2, Sporting CP–1. FC Köln 1-1, 0-2,

Elődöntő. 1FC. Köln–KSV Waregem 4-0, 3-3, F C Internazionale–Real Madrid 3-1, 1-5 (hosszabbításban)

Döntő

Real Madrid–1. FC Köln 5-1 (2-1)

1. mérkőzés. 1986. április 30. Madrid. Santiago Bernabéu-stadion. 85 000 néző. Jv.: George Courtney (angol)

Real Madrid: Augustín – Solana, Salguero, Gordillo, Camacho – Juanito, Michel, Martín Vázquez (Santillana, 83.) – Butragueño, Hugo Sánchez, Valdano

1. FC Köln: Schumacher – Geils, Gielchen, Hönerbach, Prestin – Steiner, U. Bein (T. Hässler, 71.), Geilenkirchen, Janssen – Littbarski (Dickel), 84., K. Allofs

Gólszerzők: K. Allofs (29.), Hugo Sánchez (38.), Gordillo (42.), Valdano (52., 85.), Santillana (89.)

1. FC Köln–Real Madrid 2-0 (1-0)

2. mérkőzés. 1986. május 6. Nyugat-Berlin. Olimpiai stadion. 15 000 néző. Jv.: Robert Valentine (skót)

1. FC Köln: Schumacher – Geils (Schmitz, 82.), Gielchen, Hönerbach, Prestin – Steiner, U. Bein, Geilenkirchen, Janssen (Pisanti, 51.) – Littbarski, K. Allofs

Real Madrid: Augustín – Solana, Chendo, Maceda, Camacho – Michel, Gallego, Gordillo – Butragueño (Juanito, 88.), Hugo Sánchez (Santillana, 20.), Valdano

Gólszerzők: U. Bein (22.), Geilenkirchen (72.)

LIBERTADORES KUPA

Egyetlen tizenegyes döntött

Az Argentinos Juniors a Libertadores Kupa történetének ötödik argentin győztese lett az Independiente (7 elsőség), az Estudiantes (3), a Boca Juniors (2) és a Racing (1) után. Meglepetésre, hiszen a hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján Diego Maradona klubjaként híressé vált gárdának nem volt korábban hasonló eredménye. Ám az 1984-es argentin bajnoki címével az indulási jogot kivívó piros-fehér alakulatban olyan nagyszerű futballisták játszottak, mint Claudio Borghi, valamint az 1986-ban ugyancsak világbajnoki címet nyerő Sergio Batista és a veterán, 1978-as vb-aranyérmes Jorge Olguín. A döntő óriási csatát hozott, előbb mindkét gárda megnyerte a maga hazai mérkőzését 1-0-ra, majd a paraguayi szuperdöntőben egyetlen

A szakállas Batista Libertadores Kupa-győztes lett ősszel, világbajnok tavasszal

elrontott tizenegyes döntött a José Yudica által irányított argentinok javára. Az América Calinak is nagyon erős csapata volt Willington Ortizzal és a Cosmost is megjáró Roberto Cabañasszal.

Döntő

1. mérkőzés

Argentinos Juniors–América Cali 1-0 (1-0)

1985. október 17., Buenos Aires, Estadio Monumental, 5000 néző. Jv.: J. Escobar (paraguayi)

Argentinos Juniors: Vidallé – Villalba, Pavoni, Olguín, Domenech – Corsi, Batista, Commisso, Castro – Borghi, Ereros (Pellegrini)

América Cali: Falcioni – Porras (Chaparro), Soto, Viáfara, Valencia – González Aquino, Cabañas, Penagos (Escobar) – De Ávila, Ortiz, Gareca

Gólszerző: Commisso (40.)

2. mérkőzés

América Cali–Argentinos Juniors 1-0 (1-0)

1985. október 22., Cali, Estadio Pascual Guerrero, 50 000 néző. Jv.: L. Félix (brazil)

América Cali: Falcioni – Chaparro, Soto, Viáfara, Valencia – González Aquino, Cabañas, Sarmiento – Battaglia (Herrera), Gareca, Ortiz (De Ávila)

Argentinos Juniors: Vidallé – Villalba, Pavoni, Olguín, Domenech – Videla, Batista, Commisso, Castro (J. J. López) – Borghi, Ereros

Gólszerző: Ortiz (4.)

3. mérkőzés

Argentinos Juniors–América Cali 1-1 (1-1, 1-1, 1-1), 11-esekkel 5-4

1985. október 24., Asunción, Estadio Defensores del Chaco, 25 000 néző. Jv.: H. Silva (chilei)

Argentinos Juniors: Vidallé – Villalba (Mayor), Pavoni, Olguín, Domenech – Pellegrini (Lemme), Batista, Videla, Corsi – Borghi, Commisso

América Cali: Falcioni – Chaparro, Soto, Viáfara, Valencia – González Aquino, Cabañas, Sarmiento – Battaglia (Herrera), Gareca, Ortiz (De Ávila)

Gólszerzők: Commisso (37.), Gareca (42.)

A tizenegyest értékesítette: Olguín, Batista, Pavoni, Borghi, Videla, ill. Gareca, Soto, Herrera, Cabañas. Kihagyta: De Ávila

VILÁGKUPA

Regnáló és leendő világbajnokok seregszemléje

A tokiói döntő előtt egyszerű volt a kérdés: a Juventus vagy az Argentinos Juniors nyeri-e meg története során először a Világkupát? A válasz nehezen született meg, mert 120 perces csata után sem dőlt el a kupa sorsa. Pedig a Diego Maradona első „valódi klubjaként” elhíresült Argentinos Juniors nagyon közel állt a végső sikerhez, szűk tíz percet kellett volna hozzá kihúznia. Kétszer vezetett, kétszer egyenlítettek a piemontiak. A hosszabbítás nem hozott újabb gólt, következhetett az ilyenkor szokott protokoll, a tizenegyespárbaj. Az ola-

szok közül egyedül a második találatukat szerző dán klasszis, Michael Laudrup hibázott, a dél-amerikaiaktól Sergio Daniel Batista és José Luis Pavoni is. Ám mielőtt lesajnálnánk utóbbiakat, jegyezzük meg: míg az olaszoknál ezen a meccsen két világbajnok (Cabrini, Scirea) játszott, addig a dél-amerikaiaknál még egyedül Jorge Mario Olguín vallhatta magát vébégyőztesnek, igaz, két csapattársa, Sergio Daniel Batista és Claudio Daniel Borghi pár hónap múlva, 1986 nyarán Mexikóban a nyomába lépett.

Pavoni és Cabrini fejpárbaja a Világkupa-döntőben

Döntő

Juventus–Argentinos Juniors 2-2 (0-0), tizenegyesekkel 4-2

1985. december 8., Tokió, Nemzeti Stadion, 62 000 néző. Jv.: Volker Roth (nyugatnémet)

Juventus: Tacconi – Favero, Scirea (Pioli, 64.), Brio, Cabrini – Mauro (Briaschi, 78.), Manfredonia, Bonini – Serena, Platini, M. Laudrup

Argentinos Juniors: Vidallé – Pavoni, Domenech, Villalba, Batista – Olguín, Castro, Videla – Borghi, Commisso (Corsi, 82.), Ereros (J. J. López, 117.)

Gólszerzők: Ereros (55.), Platini (63., 11-es), Castro (75.), M. Laudrup (82.)

A tizenegyesét berúgta: Brio, Cabrini, Serena, Platini, illetve Olguín, López. Kihagyta: M. Laudrup, illetve Batista, Pavoni

KONTINENSVÁLOGATOTTAK

Cubillas elbúcsúzott

1986 januárjának végén és februárjának elején a magyar válogatott két mérkőzést is játszott az Ázsiai Labdarúgószövetség csapata ellen, előbb 3-0-ra, majd 2-0-ra nyert Dohában. Az ellenfélnél tizenkét ország futballistái szerepeltek a két találkozón.

1986. április 16-án az Alianza Lima stadionjában Amerika válogatottja búcsúztatta az előző másfél évtized leggólerősebb dél-amerikai vb-szereplőjét, a perui Teofilo Cubillast. A kor legjobb perui klubja 3-1-re nyert, az ünnepelt szerezte büntetőből a mérkőzés utolsó gólját. A kétszeres világbajnok Didi (egykori perui szövetségi kapitány) által összeállított amerikai gálacsapatban helyet kapott Paulo César Lima, Élias Figueroa és Carlos Caszely is.

Az iráni Mohadikhani és Péter Zoltán

A „fáraók” váratlan aranya

1986. március 7-től két héten át Egyiptom adott otthont az Afrikai Nemzetek Kupája tizenötödik kiírásának. A házigazdák azt remélték, meg tudják nyerni a tornát, amelyet minden idők addigi legszínvonalasabb afrikai kontinensbajnokságának értékeltek, főszerepben – a vendégek közül – a címvédő kameruni csapattal, valamint két, a mexikói világbajnokságra készülő arab válogatottal, a marokkóival és az algériaival.

Erre a „fáraók” rögtön az első meccsükön kikaptak a Thierno Youm és főleg Jules Bocandé személyében Franciaországban játszó ászok köré épített szenegáliaktól. Ellenben többet nem botlottak, s a négyes csoportból, a jobb gólkülönbségüknek köszönhetően, elsőként léptek tovább. Második lett az elefántcsontparti legénység, míg a körbeverés áldozata, Szenegál, valamint a nulla pontos Mozambik kiesett.

A B-csoportban nem alakult ki pontegyenlőség, a két veretlen közül az egy döntetlent játszó „szelídíthetetlen oroszlánok” elsőként, a kétszer is „ikszelő” marokkóiak másodikként mentek tovább, kiesett Algéria és Zambia. Az elődöntőket két nagy sztár egy-egy gólja döntötte el. Kamerun Roger Milla találatával verte 1-0-ra Elefántcsontpartot, míg Egyiptom Tahar Abuzeid góljával a már ezen a tornán, majd a Mundialon is remek védelmével kitűnő Marokkót. Ez utóbbi meccset 95 000 néző látta a kairói Nemzetközi Stadionban, a bronzmérkőzést (Elefántcsontpart–Marokkó 3-2) mindössze ezer, ugyanott.

A kontinensbajnoki döntő résztvevői: az egyiptomi és a kameruni válogatott a himnuszok alatt

A fináléra természetesen újra megtelt az aréna, a közel százezres tömeg, noha nem látott gólt, a végén ünnepelt. A tizenegyespárbajt ugyanis az egyiptomiak nyerték, miután a hatodik párban Asraf Kaszem berúgta a magáét, André Kana-Biyik ellenben hibázott.

A története során harmadszor kontinensbajnok egyiptomiak legjobbjai Magdi Abdelgani, Tahar Abuzeid és a Hidegkuti Nándor által felfedezett remek csatár, Mahmud el-Khatib voltak, akkoriban mindhárman a kairói al-Ahly tagjai közé tartoztak. A kameruniak közül Thomas N'Kono, Roger Milla és Emmanuel Kundé emelkedett ki. A svájci Vevey-Sportsból hazahívott veterán csillag, Théophile Abega a karrierjét szinte lezáró sérülést szenvedett a csoportmérkőzések alatt. A fekete-afrikai csapatok legjobbjainak akkor már jellemzően a Franciaországban futballozó profik számítottak, mint a szenegáli Bocandé, Youm, Sarr Boubaca és Oumar Sène, a kameruni Milla, Mfédé és Mbida, valamint az elefántcsontparti Youssouf Fofana.

Az 1. FC Köln. Balról: Klaus Allofs, Schumacher, Steiner, Geils, Geilenkirchen, Gielchen, Littbarski, Bein, Janssen, Prestin, Hönerbach

A Pisa. Hátul, balról: Rampanti edző, Anconetani klubelnök, Guerini, Grudina, Caneo, Berggreen, Ipsaro, Mariani, Colantuono, Kieft, Mannini. Középen: Rebesco, Cavallo, Chiti, Giovanelli, Bini, Baldieri, Fiorentini. Elöl: Progna, Armenise, Volpecina, Lazzarini, Dianda, Muro, Bitossi

A marokkói FAR Rabat csapata

Az Argentinos Juniors. Hátul, balról: Olguín, Domenech, Pavoni, Vidallé, Villalba, Batista. Elöl: Castro, Videla, Pasculli, Commisso, Ereros

A Steaua. Hátul, balról: Iovan, Bumbescu, Piţurcă, Belodedici, Weisenbacher, Bölöni. Középen: Neagu gyúró, Jenei Imre vezetőedző, Duckadam, Stângaciu, Iordănescu, Georgescu csapatorvos. Elöl: Balint, Bălan, Stoica, Lăcătuş, Majearu, Bărbulescu, Pistol

A River Plate. Hátul, balról: Gallego, Gordillo, Karabin, Ruggeri, Pumpido, Montenegro. Elöl: Amuchastegui, Enrique, Francescoli, Alonso, Alfaro

XIII. VILÁGBAJNOKSÁG, MEXIKÓ

Az isteni Diego, kézzel-lábbal

Kevés olyan világbajnoki diadal akad a futballtörténelemben, amely annyira egyetlen személyhez köthető, mint az 1986-os. Az argentinok között jól játszott Burruchaga vagy Valdano is – de ez mégis Diego Armando Maradona világbajnoksága volt.

Munkában a spanyol Zubizarreta a brazilok ellen

Amikor Kolumbia bejelentette, hogy visszalép az 1986-os Mundial megrendezésétől, Mexikó lett a FIFA megmentője. A világszervezet elfogadta a segítő kezet, tudva, hogy a közép-amerikai ország 1970-ben már sikeres tornát rendezett. Ugyanakkor a döntés az anyagi helyzet és a magas munkanélküliség miatt kissé „vitatható" volt, főleg a riválisEgyesült Államok ajánlatával szemben. Amikor kiderült, hogy a mexikói tévécsatorna, a Televisa (aminek első embere a FIFA-elnök, João Havelange jó barát-

A SZÖVETSÉGI KAPITÁNY

A legjobb orvos a világbajnok edzők között

CARLOS SALVADOR BILARDO 1938. március 16-án született Buenos Airesben. Futballistaként klubjával szinte mindent megnyert, amit csak lehetett, a pályafutása legszebb éveit, miután megjárta a San Lorenzót (1958–1960, bajnok 1959) és a Deportivo Españolt (1960–1965) az Estudiantesben

töltötte. Fél évtized alatt bajnok (1967 Metropolitano), háromszoros Libertadores Kupa-győztes (1968, 1969, 1970), Világkupa-győztes (1968) és Interamericana-kupa-győztes (1968) lett. A nemzeti színekben az utánpótlás-válogatottal a Pánamerikai Játékok győztese volt 1959-ben. Edzői pályafutásának állomásai: Estudiantes (1971, 1973–1976), Deportivo Cali (1976–1978), San Lorenzo (1979), kolumbiai válogatott (1979–1981), Estudiantes (1982–1983), argentin válogatott (1983–1990), Sevilla FC (1992–1993), Boca Juniors (1996), guatemalai válogatott (1998), líbiai válogatott (1999–2000), Estudiantes (2003–2004). Legnagyobb sikereit az Albiceleste élén érte el, világbajnok lett 1986-ban, ezüstérmes négy évvel később, Olaszországban. Az Estudiantesszel argentin bajnoki címet nyert 1982-ben (Metropolitano). Még játékos-pályafutása alatt orvosi diplomát szerzett (nagyon büszke volt arra, hogy mindössze egy vizsgáját kényszerült megismételni a hosszú tanulóévek alatt), egyik kedvenc professzora az orvosi Nobel-díjjal kitüntetett Bernardo Houssay volt.

ja volt) közvetíti és részben szervezi az eseményt, az amerikaiak felháborodtak. Feszült viszony alakult ki, s a problémákat csak tetézte, hogy egy szörnyű földrengésben több mint huszonötezer ember halt meg háromnegyed évvel a torna kezdete előtt.

A mexikói magaslat (ismét) rendkívüli terheket rótt a résztvevőkre, az ottani idő szerinti déli kezdést különösen nehéz volt elviselni. A négy évvel korábbihoz képest változott a kiírás, a csoportszakasz után egyenes kiesésben játszottak a csapatok, s ez azt jelentette, hogy a huszonnégy indulóból csak nyolc esett ki azonnal.

A mexikói Negrete így lőtte a Mundial egyik leglátványosabb gólját

A nyitómérkőzésen a címvédő olasz válogatott csupán döntetlent ért el a bolgárok ellen, majd ugyancsak 1-1-re végzett az argentinokkal, ám a dél-koreaiak elleni győzelemmel simán továbbjutott. Igaz, „csak" csoportmásodikként, mert az Albiceleste több pontot szerzett. Az új lebonyolítási rendnek tulajdoníthatóan végül a bolgárok is versenyben maradtak – a mindössze két szerzett pontjukkal.

Ázsia képviselője, ahogyan az A-csoportban, úgy a B-ben is kiesett, Irak ráadásul elveszítette mind a három mérkőzését. A belgák végül nagyon messzire jutottak, de az első szakaszban nem

A vb-bronzérmes franciák. Hátul, balról: Amoros, Bats, Battiston, Bossis, Tusseau, Fernandez. Elöl: Giresse, Platini, Rocheteau, Stopyra, Tigana

ment nekik, a házigazda mexikói és a paraguayi gárda is megelőzte őket. A C-csoport, a gólkülönbséget tekintve mindenképpen, bombameglepetéssel indult, a szovjet válogatott kiütötte a magyart, amely végül így is majdnem továbbjutott, bár csak majdnem. Hiába romlott el nagyon az uruguayiak gólkülönbsége, még az sem volt elég Mezey György legénysége számára.

Két csapat nyerte csak meg mindhárom csoportmérkőzését: a nagyszerűen bemutatkozó brazil és a legjobb 1984-es Eb-formáját idéző dán. A dél-amerikaiak 1-0-ra megverték a spanyolokat, majd az algériaiakat, aztán rúgtak egy hármast az északíreknek. Careca a három találkozón három gólt szerzett, de kijutott az ünneplésből Josimarnak is, aki óriási gólt lőtt Pat Jenningsnek, az északír kapuslegendának. A dánok egygólos győzelemmel kezdtek a skótok ellen, majd két szenzációs meccset játszottak két korábbi világbajnokkal. Az uruguayiakat 6-1-re, a nyugatnémeteket 2-0-ra verték meg. Preben Elkjær-Larsen, az 1984–1985-ös olasz bajnok Verona nagy sztárja a Celesténak lőtt triplájával az első dán futballista lett, aki vb-mérkőzésen mesterhármasig jutott. Franz Beckenbauer végül a döntőig menetelő gárdája úgy is második lett a csoportjában, hogy három mérkőzéséből csupán egyet tudott megnyerni.

Maradona nagy szólója az angolok ellen

Nem emlegettük még az angolokat, akik kikaptak a portugáloktól (0-1), nem tudtak gól lőni a marokkóiaknak sem (0-0), s végül úgy léptek tovább, hogy a mesterhármast szerző Gary Lineker egymaga megverte a lengyeleket. A csoportgyőztes az afrikai futball legnagyobb addigi vb-sikerét elérő marokkói válogatott lett.

A vb-ezüstérmes nyugatnémetek. Hátul, balról: Schumacher, Berthold, Briegel, Rummenigge, Jakobs, Magath. Elöl: K. Förster, Brehme, Allofs, Eder, Matthäus

A nyolcaddöntők – kettő kivételével – viszonylag sima mérkőzéseket hoztak. A Bora Milutinovics által dirigált mexikóiak 2-0-ra megverték a bolgárokat, ez a legkisebb meglepetést sem keltette. A szovjeteket megállították a belgák, de a „vörös ördögök" 4-3-s sikeréhez az is kellett, hogy Erik Fredriksson, a svéd játékvezető két lesgólt is megadott nekik. Pedig a Szbornaja apró csatára, Igor Belanov mesterhármast ért el, talán ez is hozzájárult ahhoz, hogy a következő decemberben ő legyen a *France Football* aranylabdása.

Jorge Burruchaga mindent eldöntő gólja

A brazilok a számukra 1970 óta nagyon kedves guadalajarai helyszínen kiütötték a lengyeleket, míg a franciák is viszonylag simán, mindkét félidőben egy-egy gólt szerezve küldték haza a címvédő olaszokat.

Az argentinoknak a vártnál nagyobb gondot okoztak az uruguayiak, Pedro Pasculli lőtte a mérkőzés egyetlen gólját a 42. percben. A nyugatnémetek még nehezebben gyűrték le a remekül védekező, s a meleget – természetesen – kiválóan bíró marokkóiakat, Lothar Matthäus a 87. percben szerezte meg a győztes találatot. Az angolokat továbbra is Gary Lineker cipelte nem túl izmos vállain: két gólt vállalt a háromból a paraguayiak ellen. A nyolcaddöntő legjobb mérkőzését a spanyol és a dán válogatott játszotta, némi túlzással Emilio Butragueño leckéztette meg Sepp Piontek legénységének védelmét. Egymaga négy gólt szerzett, és erre azt megelőzően – Eusébio az észak-koreaiak elleni remeklését követően – húsz éven át senki sem volt képes.

Különlegességet hoztak a negyeddöntők: a négy mérkőzésből háromon is tizenegyespárbajban dőlt el a továbbjutás. Vajon hogyan alakult volna a folytatás, ha a franciák, a belgák és a nyugatnémetek helyett a brazilok, a spanyolok és a mexikóiak jutnak az elődöntőbe? A brazil válogatott, amely azzal a reménnyel érkezett, hogy megismétli az első, 1970-es mexikói Mundialon elért sikerét, kikapott a negyeddöntőben a tizenegyeseket jobban rúgó franciáktól, s kiesett.

A világbajnok argentinok (balról): Burruchaga, Valdano, Giusti, Olarticoechea, Enrique, Batista, Brown, Ruggeri, Cuciuffo, Pumpido, Maradona

10-1-es gólkülönbséggel zárta a tornát. Egyedül az argentinok jutottak tovább a rendes játékidőben, mégpedig Diego Armando Maradona két emlékezetes góljával. Illetve az egyiket pazar szólója végén rúgta, a másikat pedig „Isten keze" ütötte. A „háromoroszlánosok" Lineker révén szépítettek az utolsó percekben, aki a 2018-as oroszországi világbajnokságig a vb-történelem egyetlen angol gólkirálya volt. Az angolok az első két meccsükön nem szereztek gólt, utána összesen hetet rúgtak Mexikóban, ezekből egyet Peter Beardsley és hatot Lineker.

Maradona az elődöntőben, a belgák ellen is kitett magáért az újabb duplájával. A másik ágon a nyugatnémetek, akik a csoportszakaszban vergődtek, ám az egyenes kieséses szakaszban kapott gól nélkül eljutottak a döntőbe, mindkét félidőben rúgtak egy-egy gólt a franciáknak. Az elsőben Andy Brehme, a másodikban, a 89. percben Rudi Völler.

Az Azték Stadionban rendezett döntőben Argentína bebizonyította, hogy nem egyszemélyes csapat, Diego Armando Maradona mellé felnőttek a többiek is. Az Albiceleste „Tata" Brown és Jorge Valdano révén 2-0-ás vezetést szerzett. A Franz Beckenbauer által dirigált nyugatnémetek sokáig képtelenek voltak szépíteni, így a dél-amerikaiak már szinte a sporttáskáikban tudták az érmeket. Azonban a megsebzett ellenfél egyre veszélyesebbé vált. A Nationalelf Karl-Heinz Rummenigge és Rudi Völler révén a 81. percre kiegyenlített. Ám Maradona megint akkor csillogtatta meg a kivételes tudását, amikor a legjobban kellett: tökéletes passzal ugratta ki Jorge Burruchagát, aki Toni Schumacher mellett a hálóba bombázott. Argentína, nyolc éven belül másodszor, világbajnok lett.

Maradona nem kímélte magát

Carlos Bilardo játékosai 14 gólt szereztek a tornán, ezekből Maradona tízben gólszerzőként vagy előkészítőként (5+5) szerepet vállalt. Nem csoda, hogy őt választották a torna legjobbjának, Harald „Toni" Schumacher lett a második, a dán Preben Elkjær-Larsen a harmadik. Az álomcsapat a *Gazzetta dello Sport* könyve alapján: Pfaff (belga) – Gerets (belga), Julio César (brazil), M. Olsen (dán), Amoros (francia) – Michel (spanyol), Maradona (argentin) – Burruchaga (argentin), Lineker (angol), Ceulemans (belga), Elkjær-Larsen (dán). A német *WM Enzyklopädie* ellenben az alábbi tizenegyet látta a legjobbnak: Schumacher (nyugatnémet) – Amoros (francia), Julio César (brazil), Bossis (francia), Briegel (nyugatnémet) – Batista (argentin), Maradona (argentin) – Burruchaga (argentin), Lineker (angol), Ceulemans (belga), Elkjær-Larsen (dán).

XIII. világbajnokság (Mexikó, 1986. május 31.–június 29.)

Mérkőzések száma: 52. Gólok száma: 132 (2,54-es átlag)
Összneźőszám: 2 394 031 (40 572-es átlag)

A-csoport: Bulgária–Olaszország 1-1, Argentína–Koreai Köztársaság 3-1, Olaszország–Argentína 1-1, Koreai Köztársaság–Bulgária 1-1, Koreai Köztársaság–Olaszország 2-3, Argentína–Bulgária 2-0. A csoport végeredménye: 1. Argentína 5, 2. Olaszország 4, 3. Bulgária 2, 4. Koreai Köztársaság 1

B-csoport: Belgium–Mexikó 1-2, Paraguay–Irak 1-0, Mexikó–Paraguay 1-1, Irak–Belgium 1-2, Paraguay–Belgium 2-2, Irak–Mexikó 0-1. A csoport végeredménye: 1. Mexikó 5, 2. Paraguay 4, 3. Belgium 3, 4. Irak 0

C-csoport: Kanada–Franciaország 0-1, Szovjetunió–Magyarország 6-0, Franciaország–Szovjetunió 1-1, Magyarország–Kanada 2-0, Magyarország–Franciaország 0-3, Szovjetunió–Kanada 2-0. A csoport végeredménye: 1. Szovjetunió 5, 2. Franciaország 5, 3. Magyarország 2, 4. Kanada 0

D-csoport: Spanyolország–Brazília 0-1, Algéria–Észak-Írország 1-1, Brazília–Algéria 1-0, Észak-Írország–Spanyolország 1-2, Észak-Írország–Brazília 0-3, Algéria–Spanyolország 0-3. A csoport végeredménye: 1. Brazília 6, 2. Spanyolország 4, 3. Észak-Írország 1, 4. Algéria 1

E-csoport: Uruguay–NSZK 1-1, Skócia–Dánia 0-1, NSZK–Skócia 2-1, Dánia–Uruguay 6-1, Dánia–NSZK 2-0, Skócia–Uruguay 0-0. A csoport végeredménye: 1. Dánia 6, 2. NSZK 3, 3. Uruguay 2, 4. Skócia 1

F-csoport: Marokkó–Lengyelország 0-0, Portugália–Anglia 1-0, Anglia–Marokkó 0-0, Lengyelország–Portugália 1-0, Anglia–Portugália 3-0, Portugália–Marokkó 1-3. A csoport végeredménye: 1. Marokkó 4, 2. Anglia 3, 3. Lengyelország 3, 4. Portugália 2

Nyolcaddöntők: Mexikó–Bulgária 2-0, Belgium–Szovjetunió 4-3 (hosszabbítás után), Brazília–Lengyelország 4-0, Argentína–Uruguay 1-0, Franciaország–Olaszország 2-0, NSZK–Marokkó 1-0, Anglia–Paraguay 3-0, Spanyolország–Dánia 5-1

Negyeddöntők: Franciaország–Brazília 1-1 (tizenegyesekkel: 4-3), NSZK–Mexikó 0-0 (t.: 4-1), Argentína–Anglia 2-1, Belgium–Spanyolország 1-1 (t.: 5-4)

Elődöntők: NSZK–Franciaország 2-0, Argentína–Belgium 2-0.

A 3. helyért: Franciaország–Belgium 4-2 (h. u.)

A döntő: Argentína–NSZK 3-2 (1-0)

Mexikóváros, Azték Stadion, 114 600 néző. Jv.: Romualdo Arppi Filho (brazil)

Argentína: Pumpido – Cuciuffo, Brown, Ruggeri – Giusti, Batista, Enrique, Olarticoechea – Burruchaga (Trobbiani, 90.), Maradona – Valdano

NSZK: Schumacher – Jakobs – Berthold, K. Förster, Briegel, Brehme – Eder, Magath (D. Hoeness, 62.), Matthäus – K-H. Rummenigge, K. Allofs (Völler, 46.) Gólszerzők: Brown (23.), Valdano (55.), Rummenigge (74.), Völler (80.), Burruchaga (83.)

A góllövőlista élcsoportja:

6 gólos: Gary Lineker (angol), 5 gólos: Emilio Butragueño (spanyol), Careca (brazil), Maradona (argentin)

A döntőben pályára lépő argentin játékosok

NERY Alberto PUMPIDO: A kapus 1957. július 30-án született Monjében. Klubjai: Union Santa Fe (1976–1981), Vélez Sarsfield (1981–1983), River Plate (1983–1988), Real Betis (1988–1990), Union Santa Fe (1991–1992), Lanús (1993). Sikerei: argentin bajnok (1986), Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986), Interamerika-kupa-győztes (1987). Az argentin válogatottban (1983–1990) 36 mérkőzésen védett, világbajnok, világbajnoki ezüstérmes. Nem játszó tartalékként részt vett az 1982-es Mundialon is.

JOSÉ LUIS BROWN: A söprögető 1956. november 10-én született Ranchosban. Klubjai: Estudiantes (1975–1983), Atlético Nacional (1983–1984), Boca Juniors (1985), Deportivo Español (1986), Brest (1986–19879, Murcia (1987–1989), Racing Club (1989). Kétszeres argentin bajnok (1982 Metropolitano, 1983 Nacional). Az argentin válogatottban (1983–1989) 36 mérkőzésen szerepelt, egyetlen gólját a világbajnoki döntőben, Mexikóvárosban fejelte. 2019. augusztus 12-én Alzheimer-kórban hunyt el.

JOSÉ LUIS CUCIUFFO: A jobb oldali védő 1961. február 1-jén született Córdobában. Klubjai: Huracán de Córdoba (1978–1980), Chaco for Ever (1980), Talleres Córdoba (1981), Vélez Sarsfield (1982–1987), Boca Juniors (1987–1990), Nîmes Olympique (1990–1993), Belgrano (1993). A Supercopa Sudamericana (1989) és a Recopa Sudamericana (1990) győztese a Bocával. Az argentin válogatottban (1985–1989) 21 mérkőzésen játszott, világbajnoki címet szerzett 1986-ban. 2004. december 11-én tragikus vadászbaleset áldozata lett Bahia San Blasban, haslövésben hunyt el.

OSCAR Alfredo RUGGERI: A belső védő 1962. január 26-án született Rosarióban. Klubjai a Boca Juniors (1970–1985), a River Plate (1985–1988), a Logroñes (1988–1989), a Real Madrid (1989–1990), a Vélez Sarsfield (1990–1992), az Ancona (1992), az América (1992–1993), a San Lorenzo (1993–1997), végül a Lanús (1997) voltak. Háromszoros argentin bajnok (1981 Metropolitano, 1986, 1995 Clausura), spanyol bajnok (1990), Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986), Interamerika-kupa-győztes (1987), a Concacaf Bajnokok Kupája nyertese (1992). Az argentin válogatottban (1983–1994) 97 mérkőzésen hét gólt ért el. Világbajnok (1986), vb-ezüstérmes (1990), a Copa América győztese (1991, 1993), Konföderációs-kupa-győztes (1992). Pályafutása csúcspontján a világ legsikeresebb aktív játékosa volt a megnyert titulusok alapján. Dél-Amerika legjobb játékosa az *El Pais* választásán (1991).

SERGIO Daniel BATISTA: A védekező középpályás 1962. november 9-én született Buenos Airesben. Klubjai az Argentinos Juniors (1981–1988), a River Plate (1988–1990), újra az Argentinos Juniors (1991), majd a Nueva Chicago (1992–1993), a japán PJM Futures (1993–1994) és az All Boys (1997–1999) voltak. Háromszoros argentin bajnok (1984 Metropolitano, 1985 Nacional, 1990), Libertadores Kupa-győztes (1985). Az argentin válogatottban (1985–1990) 39 mérkőzést játszott. Világbajnok (1986), világbajnoki ezüstérmes (1990).

RICARDO Omar GIUSTI: A jobb oldali középpályás (esetenként jobbhátvéd) 1956. december 11-én született Arroyo Secóban. Klubjai a Newell's Old Boys (1975–1978), az Argentinos Juniors (1979–1980), az Independiente (1980–1991) és az Union de Santa Fe (1991–1992) voltak. Kétszeres argentin bajnok (1983 Metropolitano, 1989), Libertadores Kupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1984). Az argentin válogatottban (1983–1990) 53 mérkőzésen lépett pályára. Világbajnok (1986), világbajnoki ezüstérmes (1990).

JORGE Luis BURRUCHAGA: A támadó középpályás 1962. október 9-én született Gualeguayban. Klubjai az Arsenal Sarandi (1979–1981), az Independiente (1981–1985), az FC Nantes (1985–1992), a Valenciennes (1992–1993) és újra az Independiente (1995–1998) voltak. Argentin bajnok (1983 Metropolitano), Libertadores Kupa-győztes (1984), Világkupa-győztes (1984), a Supercopa Sudamericana (1995) és a Recopa Sudamericana (1995) győztese. Az argentin válogatottban (1983–1990) 57 mérkőzésen 13 gólt szerzett. Világbajnok (1986), világbajnoki ezüstérmes (1990), a Copa América gólkirálya (1983).

HÉCTOR Adolfo ENRIQUE: A középpályás 1962. április 26-án született Lanúsban. Klubjai a CA Lanús (1982), a River Plate (1983–1990), a Deportivo Español (1990–1991), ismét a CA Lanús (1991–1993), a japán Tosu Futures (1995) és FPI Hamamatszu (1996–1997) voltak. Sikerei: argentin bajnok (1986), Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986), Interamerika-kupa-győztes (1987). Az argentin válogatottban (1986–1989) mindössze tizenegy találkozón szerepelt.

JULIO Jorge OLARTICOECHEA: A bal oldali középpályás 1958. október 18-án Saladillóban született. Klubjai a Racing Club (1975–1981), a River Plate (1981–1984), a Boca Juniors (1985–1986), az FC Nantes (1987), majd az Argentinos Juniors (1987–1988), a Racing Club (1988–1990) és végül a Deportivo Mandiyu (1990–1993) voltak. Argentin bajnoki címet nyert a Riverrel (1981 Nacional). Az Albicelestében (1982–1990) 32 mérkőzést játszott, világbajnok (1986), világbajnoki ezüstérmes (1990). Nem játszó tartalékként részt vett az 1982-es Mundialon is.

DIEGO Armando MARADONA: A világbajnokság legjobb játékosa 1960. október 30-án született a Lanúshoz tartozó Villa Fioritóban. Klubjai: Los Cebollitas (1969–1974), Argentinos Juniors (1974–1981), Boca Juniors (1981–1982), FC Barcelona (1982–1984), SSC Napoli (1984–1991), Sevilla FC (1992 október–1993), Newell's Old Boys (1993), Boca Juniors (1995–1997). Legnagyobb klubsikerei: argentin bajnok (1981 Metropolitano), Spanyol Kupa-győztes (1983), spanyol Ligakupa-győztes (1983), spanyol Szuperkupa-győztes (1983), olasz bajnok (1987, 1990), Olasz Kupa-győztes (1987), UEFA-kupa-győztes (1989), olasz Szuperkupa-győztes (1991). Az argentin válogatottban (1977–1994) 91 mérkőzésen 34 gólt szerzett. Világbajnok (1986), vb-ezüstérmes (1990), az Artemio Franchi Kupa győztese (1993), ifjúsági világbajnok (1979). Egyéni sikerei: argentin gólkirály (1978 Metropolitano, 1979 Metropolitano, 1979 Nacional, 1980 Metropolitano,1980 Nacional), olasz gólkirály (1988). Dél-Amerika legjobb játékosa (1979, 1980, 1986, 1989, 1990), minden idők legjobb argentin játékosa az AFA választása alapján (1993), a világbajnokság legjobb játékosa (1986), az Évszázad legjobb játékosa a FIFA internetes szavazása alapján (2000).

JORGE Alberto Francisco VALDANO: A csatár 1955. október 4-én született Las Parejasban. Pályafutásának egyetlen hazai klubja a Newell's Old Boys (1973–1975) volt, majd Spanyolországban az Alavés (1975–1979), a Real Zaragoza (1979–1984), végül a Real Madrid (1984–1987) mezét viselte. Argentin bajnok (1974), kétszeres spanyol bajnok (1986, 1987), spanyol Ligakupa-győztes (1985), kétszeres UEFA-kupa-győztes (1985, 1986). Az argentin válogatottban (1975–1990) 23 mérkőzésen hét gólt szerzett. Világbajnok (1986), részt vett az 1982-es Mundialon is.

MARCELO Antonio TROBBIANI: A támadó középpályás 1955. február 17-én született Casildában. Klubjai a Boca Juniors (1973–1976), a spanyol Elche (1976–1980) és Real Zaragoza (1980), a Boca Juniors (1981–1982), az Estudiantes (1982–1983), a kolumbiai Millonarios (1984–1985), a spanyol Elche (1985–1987), az Estudiantes (1987–1988), a chilei Cobreloa (1988–1989), az ecuadori Barcelona SC (1989–1992) és a Talleres de Córdoba (1993) voltak. Négyszeres argentin bajnok (1976 Metropolitano, 1981 Metropolitanio, 1982 Metropolitano, 1983 Nacional), chilei bajnok (1988), ecuadori bajnok (1991). Az argentin válogatottban (1974–1986) 15 mérkőzésen egy gólt szerzett. Utolsó válogatott mérkőzése a mexikói vb-döntő utolsó két perce volt.

Bajnokok, kupagyőztesek

1985–1986

EURÓPA

Anderlecht

Apollon Limasszol

TJ Vitkovice

Örgryte IS

Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
Albánia	Dinamo Tirana	17 Nëntori
Anglia	Liverpool FC	Liverpool FC
Ausztria	FK Austria	FK Austria
Belgium	Anderlecht	FC Bruges
Bulgária	Beroe Sztara Zagora	Levszki Szófia
Ciprus	APOEL	Apollon
Csehszlovákia	TJ Vitkovice	Spartak Trnava
Dánia	Brøndby IF*	B 1903
Észak-Írország	Linfield FC	Glentoran FC
Feröer-szigetek*	B68 Toftir	Gøtu Ítróttarfelag
Finnország*	Helsingin JK	FC Haka
Franciaország	Paris Saint-Germain	Girondins Bordeaux
Görögország	Panathinaikosz	Panathinaikosz
Hollandia	PSV Eindhoven	AFC Ajax
Írország	Shamrock Rovers	Shamrock Rovers
Izland*	Valur	Fram
Jugoszlávia	Crvena zvezda	Velezs Mosztar
Lengyelország	Górnik Zabrze	GKS Katowice
Luxemburg	Avenir Beggen	Union Luxembourg
Málta	Rabat Ajax FC	Rabat Ajax FC
NDK	BFC Dynamo	1. FC Lokomotive Leipzig
NSZK	Bayern München	Bayern München
Norvégia*	Rosenborg	Lillestrøm SK
Olaszország	Juventus	AS Roma
Portugália	FC Porto	SL Benfica
Románia	Steaua Buc.	Dinamo Buc.
Skócia	Celtic FC	Aberdeen FC
Spanyolország	Real Madrid	Real Zaragoza
Svájc	BSC Young Boys	FC Sion
Svédország	Örgryte IS*	Malmö FF
Szovjetunió*	Dinamo Kijev	Torpedo Moszkva
Törökország	Beşiktaş JK	Bursaspor

ARANYLABDA, 1985

Michel Platini – másodszor

Michel Platini a Világkupa-döntőben

Michel Platini lett az első futballista, aki egymást követő három évben is elnyerte a *France Football* Aranylabdáját. A francia szupersztár 1984-ben két ponttal maradt el a maximálistól, 1985-ben hárommal, de ez az elsősége talán még nagyobb bravúr volt, megőrizte a helyét a trónon. A hetilap szavazása egyébként csak aláhúzta az olasz Serie A primátusát: a legjobb hat közé került játékosból öt olasz egyesület tagja volt. Platini diadala mellett kiemelendő, hogy a Veronával bajnoki címet nyerő Preben Elkjær-Larsen egyet előrelépve második lett, két éven belül másodszor is

DÉL-AMERIKA*	Argentína	River Plate	
	Brazília	–	
	Rio de Janeiro	Fluminense	
	São Paulo	Santos FC	
	Minas Gerais	Atlético Mineiro	
	Rio Grande do Sul	Grêmio FCPA	
	Bolívia	Bolivar	
	Chile	Cobreloa	
	Ecuador	Barcelona	
	Kolumbia	América Cali	
	Paraguay	Olimpia	
	Peru	Universitario	
	Uruguay	Peñarol	
	Venezuela	Estudiantes Mérida	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	St. Louis Kutis
	Mexikó	Club América (Prode 85)	–
		Monterrey (Mexico 86)	
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	Steaua Bucureşti	
	Kupagy. Európa-kupája	Dinamo Kijev	
	UEFA-kupa	Real Madrid	
	Közép-európai Kupa	Pisa	
	Európai Szuperkupa	–	
	Libertadores Kupa	Argentinos Juniors	
	Afrikai Bajnokok Kupája*	FAR Rabat	
	Afrikai Kupagy.Kupája	al-Ahly (Kairó)	
	Ázsiai Bajnokok Kupája	Daewoo Royals	
	Világkupa*	Juventus	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Világbajnokság	Argentína	
	Afrikai Nemzetek Kupája	Egyiptom	

Peñarol

Daewoo Royals

* naptári éves lebonyolítási rend

felállhatott a képzeletbeli dobogóra. A dán futball erősödését jelezte, hogy az első négybe ketten is befértek. A huszonhat ítész egyébként összesen harmincnyolc futballistára szavazott, köztük két magyarra, a Nyilasi Tiborra (2 pont) és Détári Lajosra (1 pont).

Aranylabda, 1985

1. Michel Platini (francia, Juventus) 127 pont, 2. Preben Elkjær-Larsen (dán, Hellas Verona) 71, 3. Bernd Schuster (nyugatnémet, FC Barcelona) 46, 4. Michael Laudrup (dán, Lazio, Juventus) 14, 5. Karl-Heinz Rummenigge (nyugatnémet, Internazionale) 13, 6. Zbigniew Boniek (lengyel, Juventus, AS Roma) 12, 7. Oleg Protaszov (szovjet, Dnyepr) 10, 8. Hans-Peter Briegel (nyugatnémet, Hellas Verona), 9. Rinat Daszajev (szovjet, Szpartak Moszkva) és Bryan Robson (angol, Manchester United) 8-8. (Az első tíz helyezett.)

Az aranylabdás a saját szobrával, a párizsi Musée Grévinben

Maradona csodát tett a nápolyiakkal

- ***Udo Lattek második triplázása a Bundesligában***
- ***Fölösleges rájátszás nyújtotta a spanyol idényt***
- ***Liverpool megint kékben ünnepelt***

A német Bundesligában sorozatban harmadszor is a Bayern München diadalmaskodott. A bajorok ezzel lemásolták 1972 és 1974 közötti produkciójukat, másodszor védték meg megvédett bajnoki elsőségüket. Egészen elképesztő, mindkét, tehát a hetvenes és a nyolcvanas évekbeli triplázás is ugyanannak az edzőnek, Udo Latteknek a nevéhez fűződött. A Bundesliga-történet legsikeresebb edzője 1971 és 1987 között nyolc bajnoki címet szerzett. Az 1986–1987-es volt a Bayern tizedik bajnoki elsősége a német futballban, ezzel megelőzte az örökranglistán az addigi holtversenyes első 1. FC Nürnberget. (Semmi összefüggés nincs a két klub között, legfeljebb utal a közöttük lévő rivalizálás nagyságára, hogy a teljes Bundesliga-szezonban a nézőrekordot a Bayern és a „Club" egymás elleni müncheni rangadója hozta, 75 000 szurkolóval.) Udo Lattek bajnokcsapata mindössze egy vereséget szenvedett a bajnoki idényben, ez akkor csúcsot jelentett, most is, csak az utódok a 2012–2013-as szezonban ezt megismételték. Különös, hogy mind a kétszer a Bayer Leverkusen volt a legyőző. A riválisok közül a Hamburger SV, még utoljára Ernst Happellel, nagyszerű idényt zárt, a bajnoki ezüst és a kupagyőzelem a célok túlteljesítését jelentette. Jupp Heynckes Mönchengladbachja rosszul kezdett, de aztán előretört, egészen a harmadik helyre. Az előző idényben még a kiesés ellen harcoló Borussia Dortmund negyedik helye is meglepetést okozott. Talán a Werder Bremen ötödik helye is – de ellenkező előjellel. Nyilván bornírtság lenne összehasonlítani a Bayern München 1972–1974-es és 1985–1987-es játékosállományát, hiszen előbbi sokkal erősebb volt. Figyelemre méltó, hogy a nyolcvanas évek csapata igazi gólgyáros nélkül érte el a sikerét, az 1986–1987-es idényben Lothar Matthäus bizonyult a maga 14 találatával a házi gólkirálynak, ám ezzel persze nem tudott a Bundesliga góllövőlistájának élcsoportjába kerülni. Messze lemaradt Uwe Rahn (24), Fritz Walter (23) és Rudi Völler (22) mögött.

A bajnokcsapat kerete: Jean-Marie Pfaff (34) kapus, Hans Pflüg-ler (32/7), Norbert Eder (32/1), **Andreas Brehme** (31/4), Klaus Augenthaler (25/4), Uli Bayerschmidt (1) védők, Norbert Nachtweih (33/3), Lothar Matthäus (31/14), Ludwig Kögl (21/2), Hansi Flick (19/1), Hans Dorfner (17/1), Helmut

Winklhofer (17), Holger Willmer (9) középpályások, Michael Rummenigge (31/8), Roland Wohlfarth (27/11), Dieter Hoeness (26/7), Lars Lunde (21/2), Reinhold Mathy (11/2), Frank Hartmann (1/-) csatárok.

Franciaországban a Girondins Bordeaux visszavette az elsőséget, mögötte pedig az Olympique Marseille zárt másodikként. E két csapat vívta egyébként a Francia Kupa döntőjét is, amelyben szintén Aimé Jacquet legénysége diadalmaskodott. Philippe Fargeon és az egyik Vujović iker, Zlatko szerezték a gólokat. A Bordeaux egy kisebb generációváltáson átesett az előző bajnoki aranya óta, Dominique Dropsy, Patrick Battiston, Jean-Christophe Thouvenel, Léonard Specht, René Girard és Jean Amadou Tigana mellé érkeztek az újak. A Bernard Tapie klubtulajdonos, Michel Hidalgo szaktanácsadó és Gérard Banide edző által dirigált OM-ben helyet kapott az egykori bordeaux-i Alain Giresse, az akkor még a jövő nagy ígéretének tartott, Belgiumból hazacsábított Jean-Pierre Papin, vagy a légiósok közül a kameruni Joseph-Antoine Bell, a jugoszláv (bosnyák) Blaž Slišković és a német Karlheinz Förster.

A Bordeaux ebben az idényben még jobb volt, nem csupán a kupadöntőben, de a bajnoki szezonban is. Négypontos előnnyel nyerte meg a Division 1-t, az OM inkább az üldözőkkel harcolt, a harmadik Toulouse-t egy, a negyedik Auxerre-t két ponttal előzte meg. A bajnokcsapat nagy felfedezettje az 1986 végén Svájcból hazacsábított Philippe Fargeon volt, aki, noha akkor már a 23. évében járt, korábban soha nem játszott a francia élvonalban. Ám bemutatkozó fél idényében tizenöt gólt rúgott, egyedül a metzi Bernard Zénier tudott nála kettővel többet szerezni – természetesen a teljesen bajnoki idényben. Fargeon különben a kupadöntőn kívül a két csapat tavaszi, egymás elleni, szinte bajnoki döntőnek is beillő összecsapásán is szerzett gólt, azt a Bordeaux 3-0-ra nyerte meg.

A bajnokcsapat névsora: Dominique Dropsy (38) – Jean-Christophe Thouvenel (33), Patrick Battiston (32), Léonard Specht (33/1), Zoran Vujović (37/1) – René Girard (34/2), Jean Tigana (37/1), Jean-Marc Ferreri (33/3), Alain Roche (28) – Philippe Vercruysse (26/8), **Zlatko Vujović** (35/12). Játszott még: Gernot Rohr (27/1), Philippe Fargeon (18/15), Bernard Lacombe (16/5), José Touré (13/5), Laurent Lassagne (5), Bernard Gimenez (3), Jérôme Gnako (1), Uwe Reinders (1).

Az előző évi tizenegy pont helyett ezúttal csak egy pontnyi előnnyel diadalmaskodott a Real Madrid, de ezért is ugyanolyan értékű díjat adtak. A Barcelona – Terry Venables utolsó ott töltött idényében – annak ellenére sem tudta megelőzni nagy riválisát, hogy Gary Lineker és Mark Hughes személyében két brit klasszist is szerződtetett. Elképesztően hosszú és megterhelő volt a játékosok számára a bajnoki idény. A szövetség a rajt előtt úgy döntött, hogy a szokásos kétszeri körmérkőzés után még alsó-, középső- és felsőházra osztja a mezőnyt, s így további tíz mérkőzést vívnak a csapatok. Nagy szükség nem volt rá – állapíthatjuk meg utólag –, hiszen az első három helyen nem változott a sorrend, sőt a felsőházban mindössze annyit történt, hogy a Sporting Gijon a hatodikról helyről előreugrott a negyedikre.

A Real Madridot irányító Leo Beenhakker kétéves szünet után tért vissza Spanyolországba, korábban a Zaragoza edzőjeként dolgozott. A Bernabéuban teljesen más célokat tűztek

ki a vezetők a csapat és az edző elé, mint korábban a La Romaredában. Ahogyan akkoriban minden évben, 1986 nyarán is erősödött az amúgy sem gyenge keret, érkezett Sevillából Paco Buyo, aki aztán tíz idényen keresztül az első számú kapus maradt. Így festett az alapcsapat: Francisco Buyo (44) – Chendo (40), Jesus Ángel Solana (34/2), Manuel Sanchis (36/2), Antonio Camacho (33/2) – Míchel (44/5), Ricardo Gallego (37/2), **Rafael Gordillo** (36/5) – Emilio Butragueño (35/11), Hugo Sánchez (41/34), Jorge Valdano (27/7). A társak: José Antonio Salguero (28/1), Rafael Martín Vázquez (25/5), Miguel Pardeza (25/5), Juanito (25/1), Santillana (18/1), Mino (16/1) és Milan Jankovics (9/1).

A Dinamo Kijev megőrizte helyét a szovjet futball trónján, de ez – habár a csapat játéktudása vitathatatlanul kiemelkedett a mezőnyből – egyáltalán nem volt egyszerű feladat. Az 1986-os idényben a bajnokság már a mexikói világbajnokság előtt megkezdődött, sőt, mire Valerij Vasziljevics Lobanovszkij és tizenkét játékosa hazatért a Mundialról, a riválisok már túl jártak az idény felén, miközben a kijeviek még csupán hét meccsnél tartottak. Ettől kezdve csak a vesztett pontok alapján volt érdemes számítgatni az aktuális állást. Az ukrán szuperklub tagjai gyakran hetente két bajnoki meccset játszottak, érdekeltek voltak a Bajnokcsapatok Európakupájában, s képviselték a Szovjetuniót az Európa-bajnoki selejtezőkön. Talán érthető, hogy a játékosok elsősorban a nemzetközi kötelezettségekre fókuszáltak (kiejtették a skót Celticet és legyőzték a vb-harmadik francia csapatot), s úgy számoltak, hogy otthon a végén úgyis utolérik az ellenlábasokat. Kikaptak a Dinamo Tbiliszitől és a litván Žalgiristől is, így elveszítették korábbi „előnyüket". Közben az éppen Eduard Malofejev által dirigált Dinamo Moszkva nagyon beleerősített, elképzelhető, micsoda presztízsdiadal lett volna a válogatott éléről elküldött edzőnek, ha megelőzheti Lobanovszkij csapatát. A két gárda első, moszkvai mérkőzése bizonyos szempontból bajnoki döntőnek számított: ha a fővárosiak nyernek, a kijevi mérkőzésnek már nincs tétje, a Dinamo Moszkva pontelőnye behozhatatlanná válik. A mérkőzés 75. percében 1-0 volt az eredmény a fővárosiak javára… Rácz László azonban újraélesztette góljával a kijevi reményeket, s az 1-1 után a „visszavágó" már az ukránok sikerét ígérte.

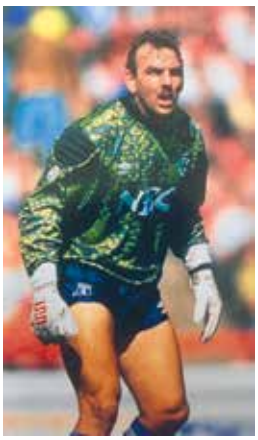

December hetedikén, a százezres, telt házas Köztársasági Stadionban, a saját szurkolói által támogatott Dinamo Kijev 2-1-re győzött. A hagyományos, az „Év legjobb 33 játékosa" szavazáson az ukrán belügyi klub alapcsapatából (Csanov – Besszonov, Baltacsa, Kuznyecov, Gyemjanyenko – Jaremcsuk, Jakovenko, Rácz – Belanov, Zavarov, Blohin) kilencen a legjobb, az A-csapatban kaptak helyet. Csak Csanov és Baltacsa szorult a második helyre a maga posztján, s került így a B-csapatba. Hasonló átütő sikerre a szavazás történetében még nem volt példa. A Dinamo meghódította a nemzetközi futball világát is, Igor Belanov érdemelte ki az Aranylabdát. Más kérdés, hogy otthon nem őt, hanem Alekszandr „Szása" Zavarovot választották az Év játékosának.

A bajnokcsapat keretéhez a következő játékosok tartoztak: Viktor Csanov (30), Mihail Mihajlov (3) kapusok, **Anatolij Gyemjanyenko** (29/2), Oleg Kuznyecov (27/2), Vlagyimir Besszonov (16/1), Vaszilij

Jevszejev (15), Szergej Baltacsa (13), Vlagyimir Gorilij (9), Vagyim Karatajev (8/1), Mihail Olefirenko (2), Ivan Palamar (1) védők, Rácz László (30/7), Pavel Jakovenko (28/2), Andrej Bal (26), Alekszej Mihajlicsenko (20/12), Ivan Jaremcsuk (15/3) középpályások, Vagyim Jevtusenko (27/6), Oleg Blohin (23/2), Igor Belanov (22/10), Alekszandr Zavarov (20/4), Alekszandr Scserbakov (12/1) csatárok.

Angliában újra változott a képlet: az idény végén Liverpool kék fele ünnepelt. Az Everton – az Athletic Bilbaóhoz szerződő Howard Kendall utolsó szezonjában – ismét megnyerte a bajnoki címet. Ha három szezonon belül nyert második elsősége nem is volt bomba meglepetés, arra valóban senki nem számított, hogy – annak ellenére, hogy a szezon előtt elveszítette a Barcelonába igazoló Gary Linekert, vagy hogy olyan kulcsjátékosa dől ki egész idényre, mint Paul Bracewell – óriási, kilencpontos előnnyel végez majd a Liverpool FC előtt az élen.

Az alaptizenegy öt helyen megváltozott az 1984–1985-ös bajnokcsapathoz képest! Különösen a tavaszi szakaszban játszott jól az Everton a bajnokságban, az utolsó tizenegy fordulóban kilenc győzelmet aratott, csak a Liverpool FC-től kapott ki.

Howard Kendall bajnok kerete a következő játékosokból állt: **Neville Southall** (31) – Gary Stevens (25/3), Dave Watson (35/3), Kevin Ratcliffe (42/1), Paul Power (40/4) – Trevor Steven (41/14), Alan Harper (36/3), Paul Wilkinson (22/3), Kevin Sheedy (28/13) – Adrian Heath (41/11), Graeme Sharp (27/5). Játszottak még: Kevin Langley (16/2), Peter Reid (16/1), Ian Snodin (16), Derek Mountfield (13/3), Neil Adams (12), Neil Pointon (12/1), Bobby Mimms (kapus, 11), Pat Van Den Hauwe (11/1), Wayne Clarke (10/5), Warre Aspinall (6), Ian Marshall (2/1), Kevin Richardson (1).

Kenny Dalglish „vörösei" még a legnagyobb riválisnál is jobban kezdték az 1987-es évet, akadt egy olyan szakasz, amelyben tíz győzelem és két döntetlen állt a nevük mellett. Ám a hajrát nagyon elrontották, március végétől kilenc mérkőzésből csak kettőt tudtak megnyerni, az öt vereség gyakorlatilag eltemette a címvédés reményét. Hiába verték meg aztán az Anfielden 3-1-re az Evertont.

A Liverpool a bajnoki csata mellett elveszítette a Ligakupa döntőjét is az Arsenal ellen, az FA-kupától pedig már januárban elbúcsúzott, miután megismételt mérkőzésen súlyos vereséget szenvedett a Luton Towntól. A Tottenham is az idény egy részében még a triplázásról is álmodozott, aztán üres kézzel zárta az idényt. Az ebben az idényben berobbanó, 49 (!) találatig jutó Clive Allen gólerősségére támaszkodó Spurst az FA-kupa döntőjében érte a legfájdalmasabb vereség, noha vezetett éppen a center góljával már a meccs elején a Coventry City ellen, végül 3-2-re kikapott. Gary Mabbutt szerezte csapata második, majd aztán az ellenfél harmadik gólját, a hosszabbításban, a 96. percben a térdéről került a Tottenham kapujába a labda a 106. FA-kupa-szezont eldöntő gólnál. Ez volt az első alkalom, hogy a Spurs veszített az FA-kupa döntőjében, az előző hetet mind megnyerte.

Az Arsenal a télen még vezetett is a bajnokságban egy ideig, de aztán összecsuklott, igaz, legalább a Ligakupa megnyerésével valamelyest vigasztalódott. Nyolcéves várakozás után nyertek újra trófeát az „ágyúsok". Jól teljesített néhány kisebb csapat, így például az újonc Wimbledon, amely ősszel még az élen is állt, s végül a hatodik helyen kötött ki. Vagy a Luton Town, amely

hetedikként története legjobb helyezését érte el az élvonalban. Ellenpéldának ott van az Aston Villa, amely – mindössze öt évvel korábban a BEK elnyerésével még Európa bajnoka volt – kiesett az angol élvonalból. Az ősz derekán akár a Manchester United pesszimista hívei is vizionálhattak hasonló kudarcot, ám a vezérkar jó döntést hozva menesztette Ron Atkinsont, s szerződtette a helyére a nyolcvanas évek elején a skót Aberdeennel a hírnevét megalapozó Alex Fergusont. A futballberkekben akkor még leginkább Fergie-nek emlegetett tréner első, csonka idényében a kiesőzónából a tizenegyedik helyre hozta fel a „vörös ördögöket".

Ez volt Angliában az egyesítési kísérletek szezonja. Londonban előbb a Wimbledon és a Crystal Palace, majd a Queen's Park Rangers és a Fulham vezetői gondolkodtak a fúzión. Mindkét elképzelés gyorsan megbukott a szurkolók heves ellenállásán.

Olaszországban az 1986–1987-es idény Diego Armando Maradonáé volt. Vezérletével a Napoli, történetében először, megnyerte a bajnoki címet. A szenzáció léptékére jellemző, hogy korábban mindössze egyszer került a fővárosnál, Rómánál délebbre a bajnoki cím, amikor 1970-ben a Cagliari diadalmaskodott. Ráadásul az égszínkék mezesek megnyerték az Olasz Kupát is, még különlegesebbé téve idényüket.

Ottavio Bianchi edző Fernando Di Napoli és Andrea Carnevali személyében két, azonnal kulcsemberré váló futballistával erősítette meg a keretet, végig jól játszott Salvatore Bagni és az új erőre kapó Bruno Giordano, de a csapat eredményessége elsősorban Maradona játékától függött. A Napoli nem kezdte nagyon jól a szezont, az első nyolc fordulóban négyszer döntetlent ért el, a többi közül csak a Torino ellen tudott egynél nagyobb különbséggel nyerni. Ám mivel veretlen maradt, a nyolcadik forduló után átvette a táblázaton a vezetést, majd Torinóban 3-1-re megverte a Juventust. A Juve átalakult az előző idény óta, már nem Giovanni Trapattoni, hanem Rino Marchesi ült a kispadon, de az a gárda, amelyik idegenben le tudta győzni, feltétlenül a bajnoki cím esélyesévé lépett elő. A Napoli pedig menetelt, a hátralévő fordulókban csupán egyszer, egy héten át nem volt pontelőnye, amikor az Inter utolérte. Végül egy fordulóval a befejezés előtt, a Fiorentina elleni hazai döntetlen hozta meg a várva várt bajnoki címet.

A nápolyi Ciro Ferrara harcol a juvés Piolival

Egyetlen külföldi játszott az új bajnokcsapatban – de az Maradona volt. Az alapcsapat: Claudio Garella (29) – Giuseppe Bruscolotti (25), Ciro Ferrara (28/2), Alessandro Renica (29/1), Moreno Ferrario (29/1) – Fernando De Napoli (28/2), Francesco Romano (24/2), Salvatore Bagni (28/4) – Diego Armando Maradona (29/10) – Bruno Giordano (26/5), Andrea Carnevale (27/8). Játszott még: Giuseppe Volpecina (25/2), Luigi Caffarelli (21/3), Luciano Sola (16), Ciro Muro (11/1), Raimondo Marino (4), Tebaldo Bigliardi (3), Raffaelle Di Fusco (kapus, 1).

Argentínában a Rosario Central lett a bajnok, története során negyedszer, és mindmáig utoljára. A hetvenes évek elején meghatározó szerepet játszó (az 1971-es és az 1973-as Nacionalt is megnyerő) kék-sárgák még az 1980-ast is az élen zárták, de utána a mélybe zuhantak. 1984-ben kiestek az élvonalból, majd miután megnyerték a Primera B-t, az 1986–1987-es évadot

újra a legjobbak között kezdhették. Ráadásul a sikeredzővel, az 1980-as bajnokcsapat trénerével, Ángel Tulio Zoffal a kispadon. A Central csodát tett: az argentin labdarúgás első olyan alakulata lett, amely újoncként bajnoki címet tudott szerezni. Mindössze egy kulcsember maradt meg az előző sikercsapatból: Edgardo Bauza, aki erre az idényre tért vissza hároméves kalandozása (Atlético Junior Barranquilla, Independiente) után. Az alapcsapatba a legendás, s később nagy edzői sikereket is elérő középhátvéden kívül még Alejandro Lanari, Hernán Diaz, Jorge Balbis, Julio Pedernera, Omar Palma, Adelqui Cornaglia, Roberto Gasparini, Osvaldo Escudero, Fernando Lanzidei és Hugo Galloni tartozott.

Brazíliában a São Paulo FC a Guarani ellen vívta a bajnoki döntőt. Az első mérkőzés, hosszabbítás után, 1-1-re végződött, a második, ugyancsak 120 perc után, 3-3-ra. Végül tizenegyespárbaj döntött az elsőségről, ezt a São Paulo FC nyerte meg, pedig a szezon addigi hőse, a 119. percben szerzett góljával az övéit megmentő Careca elrontotta csapata első lövését. A többiek ellenben nem hibáztak. A korábbi Santos-legenda, Pelé kedvenc balszélsője, Pepe által dirigált bajnokcsapat a Gilmar – Fonseca, Wagner Basílio, Dario Pereyra, Nelsinho – Bernardo, Silas (Manu), Pita – Müller, Careca, Sidnei összeállításban ült fel a brazil klubfutball trónjára. Ha „sovány" különbséggel is előzte csak meg a São Paulo FC az ugyancsak abba az államba való Guaranit, az egész idényt tekintve bőven rászolgált az elsőségre. A *Placar*, a legnépszerűbb brazil sportlap osztályzatai alapján alaptizenegyéből Gilmar, Dario Pereyra, Nelsinho, Bernardo, Pita és természetesen Careca is bekerült az Év csapatába.

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Bunyós Graeme az Ibrox Parkban és Fergie az Old Traffordon

Érdemes visszaemlékezni két edzőváltásra az 1986–1987-es szezonból, mindkettőnek egy skót menedzser volt a főszereplője.

Időrendben haladva az első történet **Graeme Souness**é, aki a Liverpool FC tagjaként ért játékos-pályafutása csúcsára, majd olaszországi karrierje után visszatért a szigetországba, de nem Angliába, a „vörösökhöz", hanem Glasgow-ba, a Rangershez. A skót protestánsok első számú klubja akkor már nyolc éve nem nyert bajnoki címet, a vezérkar benne látta azt a személyiséget, aki sikereket hozhat. Azért sem írhattuk, hogy „azt az edzőt", mert Sounessnek semmilyen tapasztalata nem volt e téren a kinevezéséig. Ráadásul nem akart még visszavonulni, játékos-edzőnek szerződött, ami újabb kockázatforrást jelentett. Ám Souness magabiztos volt, látta maga előtt a példát: cimborája, Kenny Dalglish pazarul megoldotta ugyanezt a feladatot Liverpoolban. Mindazonáltal az ő története nem így kezdődött. A skót bajnokság első fordulójában a Rangers a Hibernianssel ütközött meg. Szó szerint. Nyolc játékos kapott sárga lapot, a temperamentumos Souness meg pirosat. A szezon 2-1-

es vereséggel indult, s nem sokkal folytatódott jobban, a Gers csak tizenegyet nyert meg első tizenkilenc mérkőzéséből. Akadt olyan időszak, amikor kilencpontos hátrányba került a Celtickel szemben. Január utolsó napján az Ibrox Parkban kapott ki az óriásiölő Hamiltontól s esett ki a skót FA-kupából. Ám talán csak idő kellett Graeme Sounessnek, hogy összerakja a csapatát. A kékek november vége és a bajnoki zárást jelentő május 9-i mérkőzés között csupán egyetlen vereséget szenvedtek, a Celtictől a Parkheadben. Magabiztosan, hatpontos előnnyel nyerték meg a bajnokságot. Miközben a játékos-menedzser szakított egy nagyjából százéves hagyománnyal, mely szerint a skót futballisták vándorolnak délre, az angolokhoz. Hat kitűnő angol futballista került már a nyáron a keretébe (Colin West, Chris Woods, Terry Butcher, Neil Woods, Graham Roberts és Jimmy Phillips), majd a télen megérkezett Trevor Francis és Mark Falco is. Skót élcsapatban soha korábban nem játszott még nyolc angol!

A másik nagy váltás a Manchester Unitedé volt, amely annak ellenére, hogy az előző szezonokban Ron Atkinsonnal egyszer sem végzett negyediknél hátrább, menesztette „Big Ront", miután a tizenharmadik forduló után a tizenkilencedik helyen szerénykedett a csapat, s a Southampton elleni a 1-4-gyel kiesett a Ligakupából.

Alex Ferguson már akkor nagy népszerűségnek örvendett

A vezérkar az Aberdeen sikeredzőjének, Alex Fergusonnak tett ajánlatot. A futballberkekben akkor még leginkább csak Fergie-ként emlegetett tréner nemet mondott előtte a Rangersnek, az Arsenalnak és a Tottenhamnek is, de mint mondta, „ha az Old Traffordra hívnak, nem lehet nemet mondani." Ez volt az angol futballtörténelem addigi legdrágább váltása: az akkor őrülten nagynak számító, körülbelül másfél millió fontos összegből ki kellett fizetni Atkinsont és stábja tagjait, kártalanítani kellett az Aberdeent, s fizetni kellett Fergusont.

A Manchester United elbukta az első mérkőzését az új főnökkel, de az idény végére legalább a tizenegyedik helyig felkapaszkodott. Alex Ferguson akkor azt mondta a vezetőknek, tizenegy új játékosra van szüksége a bajnoki címhez. A többi ma már történelem. Eleinte nehezen jöttek a sikerek, állítólag akadt olyan időszak, amikor a vezetők a menesztésén gondolkodtak, de aztán a kilencvenes évek elejétől minden megváltozott. Alex Fergusonból Sir Alex lett, még Sir Matt Busby sikereit is túlszárnyalta, Anglia rekorderbajnokává emelte a „vörös ördögöket", ő pedig az angol futball legsikeresebb edzőjeként-menedzsereként ment nyugdíjba. Összesen huszonnyolc fontos titulust nyert a Manchester Unitteddal, s még ehhez jön hozzá a tíz „angol szuperkupa", a tíz Community Shield.

ARANYLABDA, 1986

A második kijevi győztes

Nagyot változott az európai futballvilág egy év alatt: a *France Football* Aranylabda-szavazásán az 1985-ös első tíz helyezettből csupán a dán Preben Elkjær-Larsen került ismét a legjobbak közé. A Hellas Verona csatára ellenben a nyolcvanas évek közepének igazi szupersztárja volt, 1984-től 1986-ig, a három ankéton egyszer sem végzett negyediknél rosszabb helyen. A végső sorrend megértéséhez fontos tudni, hogy akkoriban még csak európai játékosokra lehetett szavazni, tehát még az európai klubban futballozó dél-amerikaiakra sem. Nem nagy kockázat hozzátenni: ezért nem nyert Diego Maradona. A mexikói vb valamelyest nyilván befolyásolta a szavazás végeredményét: második lett a torna gólkirálya, Gary Lineker. Az aranylabdás a Dinamo Kijev a Mundialon különösen a belgák ellen kiválóan futballozó csillaga, az Oleg Blohin nyomába lépő **Igor Belanov** lett, aki jelentős előnnyel végzett Lineker és Butragueño előtt. Érdekes, hogy a franciák közül Manuel Amoros befért az első négybe, ugyanakkor az előző három szavazás győztese, Michel Platini ezúttal csak tizenegyedik lett.

Aranylabda, 1986

1. Igor Belanov (szovjet, Dinamo Kijev) 84 pont, 2. Gary Lineker (angol, Everton FC, FC Barcelona) 62, 3. Emilio Butragueño (spanyol, Real Madrid) 59, 4. Manuel Amoros (francia, AS Monaco) és Preben Elkjær-Larsen (dán, Hellas Verona) 22-22, 6. Ian Rush (walesi, Liverpool FC), Alekszandr Zavarov (szovjet, Dinamo Kijev) 20-20, 8. Marco van Basten (holland, AFC Ajax), Helmuth Ducadam (román, Steaua) 10-10, 10. Alessandro Altobelli (olasz, Internazionale) 9. (Az első tíz helyezett.)

VILÁGVÁLOGATOTT

Maradona nem engedte ellopni a show-t

Két hónappal a mexikói Mundial döntője után, 1986. augusztus 27-én az Unicef kezdeményezésére jótékonysági mérkőzést játszott az amerikai kontinens csapata a világválogatottal Los Angelesben, pontosabban Pasadenában. A világbajnok argentinok közül Pumpido, Brown és Maradona is elfogadta a meghívást, de rajtuk kívül is olyan ászok játszottak, mint (például) Josimar, Julio César, Falcão, Alemão, Quirarte, Servin, Negrete, Romerito és Cabañas. A világválogatottat a marokkói Timoumi és a dél-koreai Pak Csang Szun mellett európai futballisták alkották, így Jennings, Daszajev, Renquin, Heinz Hermann, Stielike, Butcher, Amoros, Strachan, Magath, Lerby, Belanov, Rossi és Rocheteau. A világbajnoki döntő két szövetségi kapitánya, Carlos Bilardo és Franz Beckenbauer dirigálta a két csapatot, az argentin edző mellett felbukkant Bora Milutinovics is. A meccs 2-2-re végződött, a show kedvéért tizenegyespárbajjal zártak, az utolsó sikeres lövés, ahogyan előtte a rendes játékidőben is, Diego Armando Maradonáé volt.

A Dinamo Kijev. Hátul, balról: Valerij Lobanovszkij vezetőedző, Kolotov, Gorilij, Jakovenko, Veremejev szakosztályvezető, Anatolij Puzacs edző. Középen: Besszonov, Kuznyecov, Baltacsa, Csanov, Bal, Mihajlicsenko, Blohin, Gyemjanyenko. Elöl: Jevtusenko, Jaremcsuk, Rácz, Belanov, Zavarov, Jevszejev

A Girondins Bordeaux. Hátul, balról: Specht, Battiston, Girard, Ruffier, Lassagne, Rohr, Roche. Középen: Touré, Bourdoncle, Zlatko Vujović, Dropsy, Malbeaux, De Bono, Tigana. Elöl: Lacombe, Ferreri, Giresse, Delachet, Zoran Vujović, Vercruysse, Thouvenel

A Real Madrid. Chendo, Buyo, Míchel, Jankovics, Gallego, Gordillo. Elöl: Butragueño, Solana, Hugo Sánchez, Martín Vázquez, Sanchís

A Bayern München. Hátul, balról: Pfaff, Nachtweih, Plügler, D. Hoeness, Winkelhofer, Eder. Elöl: Matthäus, M. Rummenigge, Flick, Brehme, Kögl

A Napoli. Hátul, balról: Renica, Filardi, Ferrara, Sorrentino, Garella, Zazzaro, Carnevale, Marino, Di Meo és Carmando gyúrók, Acampora orvos. Középen: De Napoli, Maradona, Caffarelli, Volpecina, Bianchi vezetőedző, Giordano, Muro, Ferrario, Bruscolotti. Elöl: Sciacca, Lampugnani, Carannante, Romei, Castellone, Minopoli, Bagni, Fiocco szertáros

Az Everton csapata az 1986–1987-es bajnoki cím bebiztosítását ünnepli

Császárvárosi csodák

Utólag – immáron bő három évtized távlatából – leszögezhetjük, egyáltalán nem volt meglepetés, hogy az a csapat, amelyikben Józef Młynarczyk, João Pinto, Paulo Futre, Rabah Madjer, António Sousa vagy Jaime Magalhães végig a pályán volt, amelybe Juary csak csereként szállhatott be, és amely be sem küldte a kispadon ücsörgő brazil sztárját, Walter Casagrandét, megverte bármelyik ellenfelét. Akkor sem volt meglepetés, ha ez az ellenfél a világhírű Bayern München volt…

Az első forduló eredményei nem elégítették ki a szenzációra éhesek igényeit, még talán a TJ Vítkovice sikere a Paris SG ellen, esetleg a nicosiai Apoel a HJK Helsinkivel szembeni továbbjutása járt a legközelebb a bravúrhoz. A második körben épp a ciprusiak szolgáltatták a legfőbb sajtótémát, politikai okokból nem álltak ki a Beşiktaş ellen. A negyeddöntőből az esélyesek léptek a négy közé, ám ott a közvéleményt megosztotta az FC Porto–Dinamo Kijev párharc kimenetele. A többség a szovjeteknek adta a nagyobb sanszot, az eredményeket meccsről meccsre követőknek azonban feltűnt, hogy a portugálok a menetelésük során csupán egyszer, Ostravában szenvedtek minimális vereséget. Nos, az ukrán kék-fehéreket is megverték, mégpedig mindkétszer.

Madjer híressé vált, sarkalásos gólja

Bécsben a 25. percben a filigrán Ludwig Kögl előnyhöz juttatta a bajorokat, és akkor a legtöbb szurkoló a képernyők előtt értően bólintott: ez van, várható volt. Aztán, közel a csata végéhez, olyasmiket láthatott, amilyeneket ilyen kiélezett helyzetben nem sűrűn: az algériai Madjer előbb, ahogy a grundon dívik, talppal (a kapunak háttal állva) húzta be a labdát Jean-Marie Pfaff kapujába, majd három perccel később elszáguldott a bal szélen, hajszálpontosan centerezett, hogy az érkező brazil, Juary közelről, kapásból vágja a labdát a nyugatnémetek hálójába. Káprázatos két találat volt.

Juary hálát ad az égieknek

A kupasorozat gólkirálya a jugoszláv Boriszlav „Boro” Cvetkovics (Crvena zvezda) lett 7 találattal.

1. forduló. Paris SG–TJ Vítkovice 2-2, 0-1, FC Porto–Rabat Ajax 9-0, 1-0, Bøndby IF–Budapesti Honvéd 4-1, 2-2, Örgryte IS–BFC Dynamo 2-3, 1-4, Beşiktaş JK–Dinamo Tiranë 2-0, 1-0, Apoel Nicosia–HJK Helsinki 1-0, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az Apoel), Shamrock Rovers–Celtic FC 0-1, 0-2, Beroe Sztara Zagora–Dinamo Kijev 1-1, 0-2, PSV Eindhoven–FC Bayern München

0-2, 0-0, Avenir Beggen–Austria Wien 0-3, 0-3, Anderlecht–Górnik Zabrze 2-0, 1-1, Rosenborg BK–Linfield FC 1-0, 1-1, Crvena zvezda–Panathinaikosz 3-0, 1-2, Young Boys Bern–Real Madrid 1-0, 0-5, Juventus–Valur Reykjavík 7-0, 4-0

2. forduló. Az Apoel Nicosia visszalépett, a címvédő Steaua Bucureşti kiemeltként csatlakozott a mezőnyhöz. TJ Vítkovice–FC Porto 1-0, 0-3, Brøndby IF–BFC Dynamo 2-1, 1-1, Celtic FC–Dinamo Kijev 1-1, 1-3, FC Bayern München–Austria Wien 2-0, 1-1, Anderlecht–Steaua Bucureşti 3-0, 0-1, Rosenborg BK–Crvena zvezda 0-3, 1-4, Real Madrid–Juventus 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Real Madrid)

Negyeddöntő. FC Porto–Brøndby IF 1-0, 1-1, Beşiktaş JK–Dinamo Kijev 0-5, 0-2, FC Bayern München–Anderlecht 5-0, 2-2, Crvena zvezda–Real Madrid 4-2, 0-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Real Madrid)

Elődöntő. FC Porto–Dinamo Kijev 2-1, 2-1, FC Bayern München–Real Madrid 4-1, 0-1

Döntő

FC Porto–FC Bayern München 2-1 (0-1)

1987. május 27., Bécs, Prater-stadion, 57 500 néző. Jv.: Alexis Ponnet (belga)

FC Porto: Młynarczyk – J. Pinto, E. Luis, Celso, A. Inácio (Frasco, 66.) – Quim (Juary, 46.), A. Sousa, A. André – J. Magalhães, Madjer, Futre

FC Bayern München: Pfaff – Nachtweih, Winklhofer (Lunde, 82.), Eder, Pflüger – Flick, Matthäus, Brehme – M. Rummenigge, D. Hoeness, Kögl

Gólszerzők: Kögl (25.), Madjer (77.), Juary (80.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

Zeuszék Nagy Aiasz„fiaival” voltak Athénban

A trójai mondakör egyik harcosának, Nagy Aiasznak a nevét viselő AFC Ajax hazavitte Athénból a Kupagyőztesek Európa-kupáját. Mondhatni, így akarták a görög istenek, akik végig pártolták az amszterdamiakat. Ez nem azt jelenti, hogy a piros-fehérek ne érdemelték volna meg a serleget, ám ha a kiszámíthatatlan olimposziak a keletnémetek mellé állnak... De ne legyünk igazságtalanok a hollandokkal szemben, mert Marco van Basten éles szögből valóban csodálatos gólt fejelt a 21. percben, és a korai találatára nem érkezett válasz a sárga-kék „vasutasoktól”.

Marco van Basten így fejelte a győztes gólt

Az első fordulóban a tiranai Nëntori 17 dupla győzelemmel búcsúztatta a bukaresti Dinamót, holott nem az albán tizenegy volt a balkáni párbaj esélyese.

A második körben a Bordeaux elgáncsolta a Benficát, a moszkvai Torpedo a VfB Stuttgartot, pedig az értők fülében a riválisaik neve jobban csengett. A ne-

gyeddöntőben aztán összekerült a két meglepetésszerző, és a csatájukból a szovjet fővárosban szerzett góljaikkal a franciák léptek tovább.

Az elődöntőben többen fogadtak volna a gironde-iak sikerére, mint az NDK-beli „Lokiéra", azonban utóbbi felborította a papírformát, és a „szétlövésben" kiharcolta a végjátékba jutást. Érdekessége volt ennek a párharcnak, hogy mindkét alakulat az ellenfele otthonában tudott nyerni 1-0-ra.

A sorozat gólkirálya a 8 találatával Johannes „John" Jacobus Bosman (AFC Ajax) lett.

Danny Blind és Van Basten a döntő után

1. forduló. AS Roma–Real Zaragoza 2-0, 0-2 (tizenegyesekkel jutott tovább a Zaragoza), FC Zurrieq–Wrexham United 0-3, 0-4, Boldklub 1903 København–Vitosa Szófia 1-0, 0-2, Vasas SC–FK Velezs Mosztar 2-2, 2-3, 17 Nëntori Tiranë–Dinamo Bucureşti 1-0, 2-1, Malmö FC–Apollón Limaszol 6-0, 1-2, Bursaspor–AFC Ajax 0-2, 0-5, Olympiakosz Pireusz–US Luxembourg 3-0, 3-0, SL Benfica–Lillestrøm SK 2-0, 2-1, Waterford United–Girondins Bordeaux 1-2, 0-4, Valkeakosken Haka–Torpedo Moszkva 2-2, 1-3, VfB Stuttgart–Spartak Trnava 1-0, 0-0, SK Rapid Wien–FC Bruges 4-3, 3-3, Glentoran FC–1. FC Lokomotive Leipzig 1-1, 0-2, Fram Reykjavík–GKS Katowice 0-3, 0-1, Aberdeen FC–FC Sion 2-1, 0-3

2. forduló. Real Zaragoza–Wrexham United 0-0, 2-2 (hosszabbításban, idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Zaragoza), Vitosa Szófia–FK Velezs Mosztar 2-0, 3-4, 17 Nëntori Tiranë–Malmö FF 0-3, 0-0, AFC Ajax–Olympiakosz Pireusz 4-0, 1-1, SL Benfica–Girondins Bordeaux 1-1, 0-1, Torpedo Moszkva–VfB Stuttgart 2-0, 5-3, SK Rapid Wien–1. FC Lokomotive Leipzig 1-1, 1-2 (hosszabbításban), GKS Katowice–FC Sion 2-2, 0-3

Negyeddöntő. Real Zaragoza–Vitosa Szófia 2-0, 2-0, Malmö FF–AFC Ajax 1-0, 1-3, Girondins Bordeaux–Torpedo Moszkva 1-0, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Bordeaux), 1. FC Lokomotive Leipzig–FC Sion 2-0, 0-0

Elődöntő. Real Zaragoza–AFC Ajax 2-3, 0-3, Girondins Bordeaux–1. FC Lokomotive Leipzig 0-1, 1-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Lokomotive)

Döntő

AFC Ajax–1. FC Lokomotive Leipzig 1-0 (1-0)

1987. május 13., Athén, Olimpiai stadion, 36 017 néző. Jv.: Luigi Agnolin (olasz)

AFC Ajax: Menzo – Silooy, Verlaat, Boeve – Wouters, Winter, Rijkaard, A. Mühren (Scholten, 82.) – Van 't Schip, Van Basten, R. Witschge (Bergkamp, 66.)

1. FC Lokomotive Leipzig: R. Müller – Kreer, Baum, Lindner, Zötsche – Bredow, Liebers (Kühn, 76.), Edmond (Leitzke, 55.), Scholz – Richter, Marschall

Gólszerző: Van Basten (21.)

A „kék angyalok” második mennybemenetele

Az IFK Göteborg végső sikere nem keltett igazán nagy szenzációt, mivel öt évvel korábban egyszer már hazavitte a serleget, viszont a Dundee United fináléba jutására aligha tettek sokan nagyobb összegeket a fogadóirodákban. Különösen annak fényében nem, hogy a mezőnyben rajthoz állt az FC Barcelona, az Atlético Madrid, a Fiorentina, a Borussia Mönchengladbach, az FC Internazionale, a Sporting CP, a Feyenoord, az 1. FC Magdeburg és a Rangers FC. (Ezek a gárdák korábban már diadalmaskodtak valamelyik európai kupasorozaton.) Az első kör legváratlanabb ajándéka a magyar szurkolók számára a Rába ETO továbbjutása volt a Dinamo Minszk ellenében. Meglepő volt továbbá, hogy az FC Barcelona csak az utolsó pillanatokban, idegenben szerzett góljával tudott túllépni az albán Flamurtarin. A második fordulóban a Vitória SC Guimarães hajtotta végre a legbravúrosabb csínyt azzal, hogy kiütötte az Atlético Madridot. A tizenhat között nem született meghökkentő eredmény, annál visszhangosabb volt viszont a negyeddöntő, ahol a Dundee United mindkétszer megverte az FC Barcelonát. Az elődöntőben újabb értékes skalpot metszettek le a skótok, mégpedig a Borussia Mönchengladbachét, míg a svédeknek nem okozott problémát az innsbrucki Swarovski Tirol mindkétszeri legyőzése. Aztán a kétmenetes végjáték egyetlen másodpercében sem álltak kupanyerésre a felföldi narancssárga-feketék, elorozták előlük a trófeát Skandinávia veretlennek maradt „kék angyalai”.

Kivonul a két csapat a döntőre

A gólkirályi címen négyen osztoztak, miután Paulinho Cascavel (Vitória SC), Peter Houtman (FC Groningen), Wim Kieft (Torino FC) és Jari Rantanen (IFK Göteborg) egyaránt ötször volt eredményes.

Wernersson a kupával

1. forduló. Sparta Praha–Vitória SC 1-1, 1-2, Fiorentina–Boavista 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Boavista), Athletic Bilbao–1. FC Magdeburg 2-0, 0-1, Atlético Madrid–Werder Bremen 2-0, 1-2 (hosszabbításban), Borussia Mönchengladbach–FK Partizan Beograd 1-0, 3-1, Coleraine FC–Stahl Brandenburg 1-1, 0-1, Dinamo Minszk–Rába ETO 2-4, 1-0, FC Groningen–Galway United 5-1, 3-1, FC Nantes–Torino FC 0-4, 1-1, Szpartak Moszkva–FC Luzern 0-0, 1-0, Universitatea Craiova–Galatasaray SK 2-0, 1-2, Swarovski Tirol–Szredec Szófia 3-0, 0-2, Heart of Midlothian–Dukla Praha 3-2, 0-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Dukla), Hibernians FC–Trakia Plovdiv 0-2, 0-8, ÍA Akraness–Sporting CP 0-9, 0-6, Jeunesse Esch–KAA Gent 1-2, 1-1, KSK Beveren–Vålerengen IF 1-0, 0-0, Kalmar FF–Bayer Leverkusen 1-4, 0-3, Bayer 05 Uerdingen–FC Carl Zeiss Jena 3-0, 4-0, Flamurtari Vlorë–FC

Barcelona 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Barcelona), Linzer ASK–RTS Widzew Łódź 1-1, 0-1, CWKS Legia–Dnyepr Dnyepropetrovszk 0-0, 1-0, SSC Napoli–Toulouse FC 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Toulouse), Neuchâtel Xamax–Lyngby BK 2-0, 3-1, NK Rijeka–Standard Liège 0-1, 1-1, OFI Kréta–Hajduk Split 1-0, 0-4, Pécsi MSC–Feyenoord 1-0, 0-2, Rangers FC–Ilves Tampere 4-0, 0-2, RC Lens–Dundee United 1-0, 0-2, Sigma Olomouc–IFK Göteborg 1-1, 0-4, Sportul Studenţesc–Omonia Nicosia 1-0, 1-1

2. forduló. Borussia Mönchengladbach–Feyenoord 5-1, 2-0, Dukla Praha–Bayer Leverkusen 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Dukla), Dundee United–Universitatea Craiova 3-0, 0-1, FC Groningen–Neuchâtel Xamax 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Groningen), FC Barcelona–Sporting CP 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Barcelona), Swarovski Tirol–Standard Liège 2-1, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Tirol), Hajduk Split–Trakia Plovdiv 3-1, 2-2, IFK Göteborg–Stahl Brandenburg 2-0, 1-1, KSK Beveren–Athletic Bilbao 3-1, 1-2, CWKS Legia–FC Internazionale 3-2, 0-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az Internazionale), Rangers FC–Boavista 2-1, 1-0, Sportul Studenţesc–KAA Gent 0-3, 1-1, Torino Calcio–Rába ETO 4-0, 1-1, Toulouse FC–Szpartak Moszkva 3-1, 1-5, Vitória SC–Atlético Madrid 2-0, 0-1, RTS Widzew Łódź–Bayer 05 Uerdingen 0-0, 0-2

3. forduló. Dukla Praha–FC Internazionale 0-1, 0-0, Dundee United–Hajduk Split 2-0, 0-0, FC Groningen–Vitória SC 1-0, 0-3, Szpartak Moszkva–Swarovski Tirol 1-0, 0-2, KAA Gent–IFK Göteborg 0-1, 0-4, Bayer 05 Uerdingen–FC Barcelona 0-2, 0-2, Rangers FC–Borussia Mönchengladbach 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Borussia), Torino Calcio–KSK Beveren 2-1, 1-0

Negyeddöntő. Borussia Mönchengladbach–Vitória SC 3-0, 2-2, Dundee United–FC Barcelona 1-0, 2-1, IFK Göteborg–FC Internazionale 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az IFK), Torino Calcio–Swarovski Tirol 0-0, 1-2

Elődöntő. Dundee United–Borussia Mönchengladbach 0-0, 2-0, IFK Göteborg–Swarovski Tirol 4-1, 1-0

Döntő

IFK Göteborg–Dundee United 1-0 (1-0)

1. mérkőzés, 1987. május 6., Göteborg, Ullevi stadion, 50 023 néző. Jv.: Siegfried Kirschen (keletnémet)

IFK Göteborg: Wernersson – Carlsson, Hysén, Larsson, Fredriksson – Johansson (R. Nilsson, 67.), Tord Holmgren (Zetterlund, 89.), Andersson – Tommy Holmgren, Pettersson, L. Nilsson

Dundee United: Thomson – Malpas, Narey, Hegarty (Clark, 54.), Holt – McInally, Kirkwood, Bowman – Bannon, Sturrock (Beaumont, 89.), Redford

Gólszerző: Pettersson (38.)

Dundee United–IFK Göteborg 1-1 (0-1)

2. mérkőzés, 1987. május 20., Dundee, Tannadice Park, 20 911 néző. Jv.: Ioan Igna (román)

Dundee United: Thomson – Malpas, Clark, Narey, Holt (Hegarty, 46.) – McInally, Ferguson, Kirkwood – Sturrock, Redford (Bannon, 71.), Gallacher

IFK Göteborg: Wernersson – Carlsson, Hysén, Larsson, Fredriksson – R. Nilsson (Johansson, 69.), Tord Holmgren, Andersson – Tommy Holmgren (Zetterlund, 78.), Pettersson, L. Nilsson

Gólszerzők: L. Nilsson (22.), Clark (60.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

Az egyetlen keleti párharc

A csekély érdeklődés garantálható volt, mert – a kupa történetében először és utoljára – két olyan csapat vívta a döntőt, amely a szocialista világból érkezett, ahonnan futballturistákat nemigen engedtek Nyugatra, a helybéli lakosságot meg nem hozta tűzbe a két keleti gárda párbaja. A mérkőzésük aztán tényleg a feledhető kategóriába tartozott, az ukrán „belügyesek" támadtak többet, a román „katonák" inkább a gyors kontrajátékra rendezkedtek be. A csata egyetlen gólját a bukarestiek új szerzeménye, a Sportul Studenţesc együttesétől „kölcsönkért" Gheorghe Hagi lőtte, akit addig a szűkebb pátriáján kívül jószerével senki sem ismert. Az első félidő legvégén nagyjából 20 méterre Csanov kapujától, középről végezhetett el szabadrúgást. Nem volt igazán jó a lövése, sőt, ám a szétrebbenő sorfal egyik tagján megpattant a labda, és ezzel becsapta a már balra elmozdult kapust. A piros-kékek hazavitték a serleget a II. Lajosról elnevezett stadionból. Talán ennek is szerepe volt abban, hogy Hagit nem engedték vissza elöljárói a korábbi klubjába.

Csanov kapus mérges: gólt kapott

Steaua Bucureşti–Dinamo Kijev 1-0 (1-0)

1987. február 24., Monaco, Stade Louis II, 8456 néző. Jv.: Luigi Agnolin (olasz)

Steaua Bucureşti: Stângaciu – Iovan, Bumbescu, Belodedici, Bărbulescu – Bălan, Stoica, Bölöni – Hagi (Balint, 84.), Lăcătuş (Majearu, 89.), Piţurca

Dinamo Kijev: Csanov – Besszonov, Baltacsa, O. Kuznyecov, Rácz – Bal – Jakovenko, Zavarov, Mihajlicsenko – Belanov, Blohin

Gólszerző: Hagi (44.)

LIBERTADORES KUPA

Még jó, hogy a Bölény hazatért

Ismét az ősz derekára húzódott a döntő, s ismét az América Cali volt a finálé vesztese, egy argentin csapattal szemben. A River Plate, az esztendő bajnoka hazájában, nagyon magabiztosan nyerte meg a csoportját a Libertadores Kupa 1986-os kiírásában, ám az elődöntőben csak kínkeservesen jutott túl a címvédő Argentinos Juniorson. A végjáték már simább párharcot hozott, a „milliomosok" megnyerték mindkét mérkőzést. A döntő legjobbja az indián

A Libertadores Kupa döntőjében nem kímélték egymást az argentin és a kolumbiai játékosok

származású Juan Gilberto Funes volt, akit a fizikai erőre alapozott stílusa miatt hajdanán El Bufalónak (Bölény)nek neveztek. 1986 nyarán tért haza Kolumbiából, az América nagy riválisától, a bogotái Millonariostól. A River Plate 1966 és 1976 után 1986-ban is döntőt vívott, de az előző két alkalommal ellentétben ezúttal nyert. Talán azért, mert korábban nem volt Funese.

Nery Pumpido

Döntő

América Cali–River Plate 1-2 (0-2)

1. mérkőzés. 1986. október 22., Cali, Estadio Pascual Guerrero, 50 000 néző. Jv.: Juan Daniel Cardelino (uruguayi)

América Cali: Falcioni – Valencia, Esterilla, Porras, Espinoza – Aquino, Ischia (De Avila), Cabañas – Battaglia, Gareca, Ortíz (A. Escobar)

River Plate: Pumpido – Gordillo, Ruggeri, Gutiérrez, Montenegro – Enrique, Gallego, Alfaro (Troglio) – Alonso (Sperandio) – Alzamendi, Funes.

Gólszerzők: Funes (22.), Alonso (25.), Cabañas (46.)

River Plate-América Cali 1-0 (0-0)

2. mérkőzés. 1986. október 29., Buenos Aires, Estadio Monumental, 74 500 néző. Jv.: José Roberto Wright (brazil)

River Plate: Pumpido – Gordillo, Ruggeri, Gutiérrez, Montenegro – Enrique, Gallego, Alfaro (R. D. Gómez) – Alonso – Alzamendi (Sperandio), Funes.

América Cali: Falcioni – Valencia (De Avila), Lunas, Porras, Espinoza – Aquino (A. Escobar), Ischia, Cabañas – Battaglia, Gareca, Ortíz

Gólszerző: Funes (59.)

Kiállítva: Montenegro (52.), Gareca (52.)

VILÁGKUPA

Tokióban nem vált be az andalúziai recept

A Világkupa (avagy ahogy akkor hívták: Toyota Kupa) finálét szokás szerint a Libertadores Kupa győztese vívta a BEK-nyertes ellen Tokióban. A románoknál hiányzott az időközben trombózisos megbetegedésen átesett „sevillai hős", Helmuth Duckadam, helyét a 190 centis óriás, Dan Dumitru Stângaciu vette át, aki szintén remek kapus volt, de nem annyira, mint a bánáti szász kollégája. A Jenei Imrét a kispadon felváltó Anghel Iordănescu nem módosított az andalúziai taktikán, megint 0-0-t akart kicsikarni a bukaresti csapat, hogy aztán a tizenegyeseknél nagyobb esélye legyen a trófea elhódítására. Ami sikerült Spanyolországban, nem vált be Japánban, mert az uruguayi Antonio Alzamendi már az első félidő 28. percében feltörte a havasalföldiek védelmét. (Egy hirtelen elvégzett szabadrúgásnál nem figyeltek rá az őrzői.) A dél-amerikaiak vezetését követően támadott ki a piros-kék gárda, de nem tudott kiegyenlíteni.

Majearu üldözi a meglóduló Funest

Döntő

River Plate–Steaua Bucureşti 1-0 (0-0)

1986. december 14., Tokió, Nemzeti Stadion, 62 000 néző. Jv.: José Martínez (uruguayi)

River Plate: Pumpido – Gordillo, Ruggeri, Gutiérrez, Montenegro – Enrique, Gallego, Alonso – Alfaro (Sperandio, 86.), Funes, Alzamendi

Steaua Bucureşti: Stângaciu – Iovan, Bumbescu, Belodedici, Weissenbacher – Bărbulescu (Majearu, 70.), Stoica, Bălan – Lăcătuş, Piţurcă, Balint

Gólszerző: Alzamendi (28.)

AZ ÉV CSAPATA

Még a Maquinát is túlragyogták

A River Plate történetének akadt már néhány nagyszerű csapata, de olyan sikeres a nemzetközi porondon, mint az 1986-os, még sohasem. Pedig milliók csodálták a negyvenes években a La Maquinát, az ötvenes években az Omar Sivori köré épült gárdát, hiába jutott 1966-ban, majd 1976-ban is Dél-Amerika legjelentősebb kupasorozatának, a Libertadoresnek a döntőjébe a „milliomosok" alakulata, Héctor „Bambino" Veira együttese mindegyiken túlnőtt.

Tavasszal megnyerte az argentin bajnokságot, majd ősszel a Libertadores Kupát és a Toyota Kupát.

A River Plate alaptizenegye

(Nery Pumpido, Oscar Ruggeri, Héctor Enrique világbajnok lett 1986-ban Mexikóban, névjegyüket ott közöltük.)

JORGE Manuel GORDILLO: A jobbhátvéd 1962. január 27-én született Buenos Airesben. Klubjai a River Plate (1981–1992) és az Independiente (1992–1995) voltak. Ötszörös bajnok (1981 Nacional, 1985–1986, 1989–1990, 1991 Apertura, 1994 Clausura), Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986), Supercopa Sudamericana-győztes (1994), Recopa Sudamericana-győztes (1995).

NELSON Daniel GUTIÉRREZ: A középhátvéd 1962. április 13-án született Montevideóban. Klubjai: Peñarol (1980–1985), Atlético Nacional (1985), River Plate (1986–1988), SS Lazio (1988–1989), Hellas Verona (1989–1991), Logroñes (1991–1993), Peñarol (1993–1996), Defensor (1997). Hatszoros uruguayi bajnok (1981, 1982, 1993, 1994, 1995, 1996), argentin bajnok (1985–1986), kétszeres Libertadores Kupa-győztes (1982, 1986), kétszeres Világkupa-győztes (1982, 1986), Interamericana-kupa-győztes (1987). Az uruguayi válogatottban (1983–1990) 57 mérkőzésen szerepelt, kétszeres Copa América-győztes (1983, 1987). Részt vett két világbajnokságon (1986, 1990).

AZ EDZŐ

Bambino

HÉCTOR VEIRA 1946. május 29-én született Buenos Airesben. „Csodagyerekként" tűnt fel, 18 évesen a San Lorenzo csatáraként az argentin bajnokság gólkirálya lett. Tagja volt 1968-ban a klub bajnokcsapatának, majd a következő évben megkezdte vándorlását, az Huracán (1970–1971), a mexikói Laguna (1971–1972), újra a San Lorenzo (1972–1973), a Banfield (1974), a spanyol Sevilla (1975–1976), a brazil Corinthians (1976), a chilei Universidad de Chile (1977), a guatemalai CSD Comunicaciones (2978) és a bolíviai Oriente Petrolero (1979) mezét is viselte. Kétszer játszott az argentin válogatottban (1965, 1967). Az edzői pályafutását is a San Lorenzóban kezdte (1980, 1983–1984), majd a Vélez Sarsfield (1984), a River Plate (1985–1987), újra a San Lorenzo (1987–1990), a Cádiz (1990–1991), megint a San Lorenzo (1992–1996), a Boca Juniors (1996–1998), a bolíviai válogatott (1998–2000), a Lanús (2000–2001), a Newell's Old Boys (2002), a Quilmes (2004) s végül újra a San Lorenzo (2004) legénységét irányította. A Riverrel Libertadores Kupa- és Világkupa-győztes lett (1986-ban), a „milliomosokkal" (1985–1986) és a San Lorenzóval (1995 Clausura) megnyerte az argentin bajnokságot. A jó humorú, szellemes bemondásairól is ismert „Bambino" hírnevét beárnyékolta, hogy 1991-ben hatéves börtönbüntetésre ítélték egy 13 éves kisfiú megerőszakolásáért. Veira mindvégig tagadta a vádat, azt állította, hogy csak a gyerek anyja akart így pénzhez jutni. Tizenegy hónapot letöltött, majd 1992 szeptemberében feltételesen szabadlábra helyezték. Rögtön át is vette a San Lorenzo irányítását.

ALEJANDRO MONTENEGRO: A balhátvéd 1963. szeptember 2-án született Buenos Airesben. Klubjai: River Plate (1983), Chacarita Juniors (1984), River Plate (1985–1988), Talleres Córdoba (1988–1990), San Lorenzo (1990–1992), Belgrano (1992–1993), Talleres Córdoba (1993–1994). Argentin bajnok (1985–1986), Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986), Interamericana-kupa-győztes (1987).

AMÉRICO Rubén GALLEGO: A középpályás 1955. április 25-én született Monterosban. Klubjai: Newell's Old Boys (1974–1980), River Plate (1981–1988). Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986), Interamericana-kupa-győztes (1987). Az argentin válogatottban (1975–1982) 73 mérkőzésen 2 gólt szerzett. Világbajnok 1978-ban, középdöntős 1982-ben.

NORBERTO ALONSO: A veterán támadó középpályás 1953. január 4-én született Vicente Lópezben. 1970 és 1987 között két rövid szakasz kivételével (Olympique Marseille 1976, Vélez Sarsfield 1981–1983) a River Plate futballistája volt. Hétszeres argentin bajnok (1975 Nacional, 1975 Metropolitano, 1979 Nacional, 1979 Metropolitano, 1980 Metropolitano, 1981 Nacional, 1985–1986), Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986). Az argentin válogatottban (1972–1983) 19 mérkőzésen 4 gólt szerzett. 1978 világbajnoka.

ROQUE Raúl ALFARO: A csatár 1956. augusztus 15-én született Nogoyában. Klubjai: Newell's Old Boys (1975–1980), Panathinaikosz (1980–1981), América Cali (1981–1983), River Plate (1984–1987), Newell's Old Boys (1987–1990), O'Higgins (1990–1992). Kétszeres argentin bajnok (1985–1986, 1987–1988), Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986), Interamericana-kupa-győztes (1987). Az argentin válogatottban (1987) öt mérkőzést játszott.

ANTONIO ALZAMENDI: A csatár 1956. június 7-én született az uruguayi Duraznóban. Klubjai: Wanderers de Durazno (1971–1973), Policial de Durazno (1974–1976), Sud América (1976–1978), Independiente (1978–1982), River Plate (1982–1983), Nacional (1983), UA Guadalajara (1983–1984), Peñarol (1985), River Plate (1985–1988), Logroñés (1988–1990), Textil Mandiyú (1990–1991), Rampla Juniors (1993). Kétszeres argentin bajnok (1978 Nacional, 1985–1986), uruguayi bajnok (1985), Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986), Interamericana-kupa-győztes (1987). Az uruguayi válogatottban (1978–1990) 31 mérkőzésen hat gólt szerzett. A Copa América győztese 1983-ban és 1987-ben is, vb-résztvevő 1986-ban és 1990-ban. Dél-Amerika legjobb játékosának választották 1986-ban.

JUAN Gilberto FUNES: A csatár 1963. március 8-án született San Luisban. Klubjai az Huracán de San Luis (1981), a Sarmiento de Junín (1982), a Jorge Newberry (1983), majd a mendozai Gimnasia y Esgrima (1983–1984), a Millonarios Bogotá (1984–1986), a River Plate (1986–1988), az Olympiakosz Pireusz (1988–1989) és a Vélez Sarsfield (1989–1990) voltak. Libertadores Kupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1986), Interamericana-kupa-győztes (1987). Az argentin válogatottban (1987) négy mérkőzésen szerepelt. Szívbetegsége miatt 27 évesen visszavonulni kényszerült, majd megdöbbentően fiatalon, 1992. január 11-én szívrohamban elhunyt Buenos Airesben.

Az IFK Göteborg.
Hátul, balról: Mordt,
Tobiasson, Wernersson.
Középen: Pettersson,
Tommy Holmgren,
Larsson, Zetterlund,
Johansson, Carlsson.
Elöl: Fredriksson, Hysén,
Andersson, Tord Holmgren,
Roland Nilsson,
Lennart Nilsson

A Flamengo.
Hátul, balról: Leandro,
Zé Carlos, Andrade, Edinho,
Leonardo, Jorginho.
Elöl: a gyúró, Bebeto,
Aílton, Renato Gaúcho,
Zico, Zinho

Az AFC Ajax.
Hátul, balról: Van Basten,
Menzo, Van 't Schip,
Rijkaard, Verlaat, Wouters.
Elöl: Silooy, Winter,
Rob Witschge, Boeve,
Arie Mühren

A River Plate.
Hátul, balról: Gordillo, Gallego, Gutiérrez, Pumpido, Ruggeri, Montenegro.
Elöl: Alzamendi, Enrique, Funes, Alonso, Alfaro

A São Paulo FC.
Hátul, balról: Fonseca, Gilmar Rinaldi, Basílio, Dario Pereyra, Bernardo.
Elöl: Müller, Silas, Careca, Pita, Sidney.
A képről Nelsinho hiányzik

Az FC Porto.
Hátul, jobbról: João Pinto, Jaime Magalhães, Inácio, Dias dos Santos, Eduardo Luís, Młynarczyk.
Elöl: Futre, Sousa, André, Quim, Madjer

Bajnokok, kupagyőztesek

1986–1987

	Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
EURÓPA	Albánia	17 Nëntori	Vllaznia
	Anglia	Everton FC	Coventry City
	Ausztria	SK Rapid	SK Rapid
	Belgium	Anderlecht	KV Mechelen
	Bulgária	CFKA Szredec	CFKA Szredec
	Ciprus	Omonia	AEL
	Csehszlovákia	Sparta Praha	DAC Dunajská Streda
	Dánia	Aarhus GF*	Aarhus GF
	Észak-Írország	Linfield FC	Glentoran FC
	Feröer-szigetek*	Gøtu Ítróttarfelag	NSI Runavik
	Finnország*	Kuusysi Lahti	RoPS
	Franciaország	Girondins Bordeaux	Girondins Bordeaux
	Görögország	Olympiakosz	OFI
	Hollandia	PSV Eindhoven	AFC Ajax
	Írország	Shamrock Rovers	Shamrock Rovers
	Izland*	Fram	ÍA Akraness
	Jugoszlávia	FK Partizan	Hajduk Split
	Lengyelország	Górnik Zabrze	Slask Wroclaw
	Luxemburg	Jeunesse d'Esch	Avenir Beggen
	Málta	Hamrun Spartans	Hamrun Spartans
	NDK	BFC Dynamo	1. FC Lokomotive Leipzig
	NSZK	Bayern München	Hamburger SV
	Norvégia*	Lillestrøm SK	Tromsö
	Olaszország	SSC Napoli	SSC Napoli
	Portugália	SL Benfica	SL Benfica
	Románia	Steaua Buc.	Steaua Buc.
	Skócia	Rangers FC	St. Mirren
	Spanyolország	Real Madrid	Real Sociedad
	Svájc	Neuchâtel Xamax	Young Boys
	Svédország	Malmö FF*	Kalmar FF
	Szovjetunió*	Dinamo Kijev	Dinamo Kijev
	Törökország	Galatasaray	Gençlerbirligi

PSV Eindhoven

1. FC Lokomotive Leipzig

Hamburger SV

Rangers FC

CIOA AMÉRICA

Argentin kudarc, uruguayi diadal

Természetesen a Diego Armando Maradonával felálló világbajnok argentin válogatott számított az 1987. június 27. és július 12. között rendezett dél-amerikai bajnokság, a Copa América első számú esélyesének. A hosszú évek után ismét egyetlen országban lebonyolított tornán az Albiceleste csak döntetlennel kezdett a peruiak ellen, de így is megnyerte csoportját, s bekerült az elődöntőbe. Ellenben a B csoportból a másik nagy favorit, a brazil válogatott nem tudott továbblépni, miután – kizárólag otthon játszó játékosokkal – 4-0-ra kikapott a chileiektől. Hiába ütötte előtte ki a venezuelaiakat. A C csoportból a meglepően jó futballt mutató kolumbiaiak kerültek az elődöntőbe, ahol a címvédő uruguayi gárda csatlakozott a három csoportgyőzteshez. A döntőbe jutásért a chileiek hosszabbításban 2-1-re megverték a kolumbiaiakat, majd egy nappal később, a Buenos Aires-i Monumentalban a River Plate csatára a döntőbe lőtte válogatottját. Ám nem azt, amelyiket a 75 000 néző többsége szeretett volna a finálében látni. A „milliomosok" teljes csatársora képviseltette magát a mérkőzésen, Claudio Caniggia és

DÉL-AMERIKA*	Argentína	Rosario Central	
	Brazília	São Paulo FC	
	Rio de Janeiro	Flamengo	
	São Paulo	Inter Limeira	
	Minas Gerais	Atlético Mineiro	
	Rio Grande do Sul	Grêmio FCPA	
	Bolívia	The Strongest	
	Chile	Colo-Colo	
	Ecuador	Nacional	
	Kolumbia	América Cali	
	Paraguay	Sol de America	
	Peru	Colegio San Agustín	
	Uruguay	Peñarol	
	Venezuela	Deportivo Tachira	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	Club España
	Mexikó	CD Guadalalajara	–
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	FC Porto	
	Kupagy. Európa-kupája	AFC Ajax	
	UEFA-kupa	IFK Göteborg	
	Közép-európai Kupa	Ascoli	
	Európai Szuperkupa	Steaua	
	Libertadores Kupa	River Plate	
	Afrikai Bajn. Kupája*	Zamalek	
	Afrikai Kupagy. Kupája	al-Ahly (Kairó)	
	Ázsiai Bajn.Kupája*	Furukava Electric	
	Világkupa*	River Plate	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Copa América	Uruguay	

Rosario Central

Furukava

* naptári éves lebonyolítási rend

Juan Gilberto Funes az Albicelestében, Antonio Alzamendi pedig a Celestében. Utóbbi volt a nyerőember: a 42. percben bevette a házigazdák kapuját. A csalódott argentinok a bronzmérkőzésen is kikaptak, mégpedig 2-1-re a kolumbiaiaktól. A finálében Uruguay megvédte címét, miután Pablo Javier Bengoechea találatával újabb 1-0-s győzelmet aratott. A Roberto Freitas által dirigált, a chileiek ellen az Eduardo Pereira – Alfonso Enrique Domínguez, Nelson Daniel Gutiérrez, Obdulio Eduardo Trasante, Josél Luis Pintos Saldanha – Gustavo Cristián Matosas, José Perdomo, Pablo Javier Bengoechea – Antonio Alzamendi (José Enrique Peña), Enzo Francescoli, Rubén Sosa összetételű Celeste két 1-0-s győzelemmel védte meg elsőségét. Az All Star-csapatba Rojas (chilei) – Domínguez (uruguayi), Gutiérrez (uruguayi), Delgado (paraguayi), Capurro (ecuadori) – Chirinos (perui), Batista (argentin), Valderrama (kolumbiai), Maradona (argentin) – Alzamendi (uruguayi) és Careca (brazil) került be. A torna gólkirálya, az egyedüliként négy gólig jutó kolumbiai Arnoldo Iguarán – nem.
A Copa América legjobb futballistájának **Valderramát** választották.

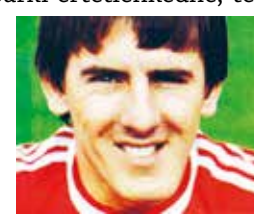

Rush nélkül a Liverpool, Völler nélkül a Werder lett bajnok

- ***A Wimbledon kapusának különleges rekordjai***
- ***Litván csapat került a szovjet bajnoki dobogóra***
- ***A Milan idegenben legyőzhetetlennek bizonyult***

A Liverpool FC 1987 nyarán elveszítette a már korábban a Juventusnak átengedett, de az 1986–1987-es idényt még a „vörösöknél" töltő Ian Rusht. Talán az Anfield Roadon sem gondolták, milyen tökéletes megoldást találtak a pótlására. Már 1987 januárjában leszerződtették a South Liverpool, a Newport County és az Oxford United akkor már a 29. évében járó csatárát, John Aldridge-ot. A liverpooli születésű futballista az első fél évben még Rush mellett játszott (ha játszott...), tíz mérkőzésen két gólt szerzett. A nyártól, amikor már az első számú támadóvá lépett elő, egyszerűen megtáltosodott: az 1987–1988-as idényben 36 bajnokin 26 gólt szerzett. Oroszlánrésze volt abban, hogy a továbbra is Kenny Dalglish által irányított gárda rekordközeli teljesítménnyel, a 40 bajnokiból mindössze kettőt elveszítve, az 1973–1974-es idényben bajnok Leeds United etalonnak tartott teljesítményét (24 győzelem, 14 döntetlen, 4 vereség) is felülmúlva, 26-12-2-es mutatóval zárta az idényt. Kilenc ponttal előzte meg a Manchester Unitedot, tizenhéttel a Nottingham Forestet és hússzal a bajnoki címvédő Evertont. December 19-ig éppen 19 bajnoki meccsen maradt veretlen, ez volt a klub legjobb idénykezdete az élvonalban 1949 óta. Karácsonykor, a híres Boxing Dayn rendezett forduló után már tízpontos előnnyel állt a tabella élén, akkor éppen a Forest előtt. Remekelt a csatársor is, de a védelem egyszerűen áthatolhatatlannak tűnt. Január végén, az Aston Villa elleni FA-kupa-mérkőzés volt minden sorozatot figyelembe véve a kilencedik egymást követő olyan találkozója, amelyen nem kapott gólt. Március 16-án beállította a már említett Leeds United 29 veretlen meccsből álló bajnoki rekordját. Az új csúcs ellenben már nem sikerült, négy nappal később kikapott a Mersey-parti derbin az Evertontól. Különös egybeesés, hogy az Everton gólját, amely áttételesen társrekordernek hagyta meg a Leeds Unitedot, Wayne Clarke lőtte, akinek bátyja, Allan, a hetvenes évek Leeds Unitedének volt a frontembere.

Azt a mérkőzést elveszítette ugyan a Reds, de nem lassított, már április 23-án bebiztosította története tizenhetedik bajnoki címét. A csapat tizenhárom ponttal gyűjtött többet előző idénybeli önmagánál, pedig elveszítette Ian Rusht – mielőtt bárki értetlenkedne, tegyük hozzá, Kenny Dalglish zseniálisan költötte el az egykori csatártársáért az olaszoktól kapott 3,2 millió font nagy részét a nyáron: megvette John Barnest a Watfordtól (900 000 font) és **Peter Beardsley**-t (1,9 millió font) a Newcastle-től. Aztán októberben hozzátett még egy keveset a maradék összeghez, és az Oxfordtól 825 000 fontért megszerezte John Aldridge korábbi klubtársát, az ugyancsak

ír válogatott Ray Houghtont. Nem csoda, hogy ezt a Liverpoolt Angliában minden idők egyik legerősebb klubcsapataként emlegették – s nagyon sajnálták, hogy az UEFA-eltiltás miatt nem indulhatott a nemzetközi porondon.

Johnny Barnes, a jamaicai származású szélső, aki 1984-ben a brazil–angol meccsen a szólójával elnémította a riói Maracana szurkolóit, 1987 tavaszán jelezte klubja, a Watford elöljáróinak, hogy mindenképpen távozni szeretne, mégpedig elsősorban Olaszországba vagy Spanyolországba, ahol szerinte jobban érvényesülhetett volna a technikás stílusa. Végül a Liverpoolban kötött ki, s olyan fantasztikus idényt produkált, hogy az újságírók és a futballisták szavazásán is kiérdemelte az Év játékosa címet.

Kenny Dalglish két mérkőzésre csereként magát is beküldte, s további huszonegy játékost szerepeltetett a bajnoki szezonban: Bruce Grobbelaar (38) és Mike Hooper (2) kapusok, Gary Ablett (17), Gary Gillespie (35/4 gól), Alan Hansen (39/1), Mark Lawrenson (14), Steve Nicol (40/6), Barry Venison (18), Alex Watson (2) védők, Ray Houghton (28/5), Craig Johnston (30/5), Kevin MacDonald (1), Steve McMahon (40/9), Jan Mølby (7), Nigel Spackman (27), John Wark (1), Ronnie Whelan (28/1) középpályások, John Aldridge (36/26), John Barnes (38/15), Peter Beardsley (38/15) és Paul Walsh (8) csatárok. Az alapemberek közül csak a két új szerzemény, Barnes és Beardsley szerepelt az angol válogatottban, például a nyári, NSZK-beli Európa-bajnokságon.

A Pool pusztán egy mérkőzést rontott el az idényben, de az a duplázásába került. A Wembley-ben rendezett kupadöntőben, noha toronymagas esélyes volt a Wimbledonnal szemben, 1-0-ra veszített. A győztesek csapatkapitánya és egyben legjobbja, a kapus Dave Beasant lett az első, aki FA-kupa-döntőben büntetőt hárított, kivédte John Aldridge lövését. Egyszersmind 1875 (!) óta ő az első kapus, aki győztes csapat kapitánya volt a világ legrégebbi, még létező futballsorozatában.

Mirko Votava, a Werder Bremen kapitánya felmutatja a „salátástálat”

Az NSZK-ban a Werder Bremen megszakította a Bayern München sorozatát, s megnyerte története második bajnoki címét. (Először 1965-ben, Willi Multhaup irányításával szerezte meg a „salátástálat”.) A zöld-fehérek éveken át közel voltak ahhoz, hogy a trónra üljenek, de rendre lemaradtak, elsősorban a bajorok mögött. „Az 1981–1982-es idény óta várok erre a sikerre, arra, hogy bajnokok legyünk. Többször is már nagyon közel jártunk hozzá, s most végre sikerült. Boldogságomnál csak a büszkeségem nagyobb, amit a játékosaim iránt érzek” – mondta Otto Rehhagel, a Werder edzője.

A brémaiak teljesítményére az állandóság volt a jellemző, az ötödik forduló után az élre álltak, s aztán szinte már nem is engedték át másnak az első helyet. Ősszel mindössze egyszer

kaptak ki, éppen a müncheni Olimpiai Stadionban, a Bayerntől. Márciusban aztán visszavágtak a legnagyobb riválisnak, a Karl-Heinz Riedle két és Frank Ordenewitz egy góljával 3-1-re megnyert rangadó után már tudni lehetett: az idény végén őrségváltás lesz a Bundesligában. Oliver Reck, a csapat kapusa csupán 22 gólt kapva új rekordot állított fel a szövetségi ligában.

A Werder sikerének egyik érdekessége, hogy azt követően lett „végre" bajnok, hogy elveszítette addigi legjobb játékosát, az előző öt idényben 137 bajnoki mérkőzésen 97 gólt szerző, az AS Romának eladott Rudi Völlert. Ám Rehhagel, illetve a vezérkar óriásit húzott azzal, hogy 1987 nyarán megvásárolta a kiesett Blau-Weiss 90 Berlin csatárát, Karl-Heinz Riedlét. A csupán a második élvonalbeli szezonját töltő 22 éves támadó tizennyolc gólig jutott (ezzel második helyen végzett a góllövőlistán Jürgen Klinsmann mögött), s olyan fontos találatokat szerzett, mint a már említett Bayern elleni, vagy május 3-án a Détári Lajos csapata, az idény végén egyébként DFB-kupa-győztes Eintracht Frankfurt elleni, amellyel a Werder matematikailag bebiztosította bajnoki címét. Akadt egyébként még egy hasonló „csere" a keretben, amely jól sült el: a távozó osztrák védő, Bruno Pezzey helyére Uli Borowka érkezett a Mönchengladbachtól. Ő is fényesen bevált, végül két bajnoki győzelemmel, két kupagyőzelemmel és egy KEK-diadallal zárta 1995-ben brémai karrierjét. Később egyetlen negatívumot emlegettek csak a zöld-fehérek teljesítményével kapcsolatban: négy piros lapot is kapott a gárda a szezonban.

Détári Lajos volt a Frankfurt hőse a kupadöntőn

Otto Rehhagel bajnokcsapatában tizenkilenc játékos kapott szerepet: Dieter Burdenski (2) és Oliver Reck (32) kapusok, Uli Borowka (31/1), Rune Bratseth (31), Michael Kutzop (17/1), Jonny Otten (30) védők, Dieter Eilts (2), Günter Hermann (30(, Norbert Meier (26/7), Benno Möhlmann (1), Mirko Votava (32/2), Thomas Wolter (16) középpályások, Manfred Burgsmüller (26/6), Frank Neubarth (22/6), Frank Ordenewitz (30/15), Karl-Heinz Riedle (33/18) csatárok.

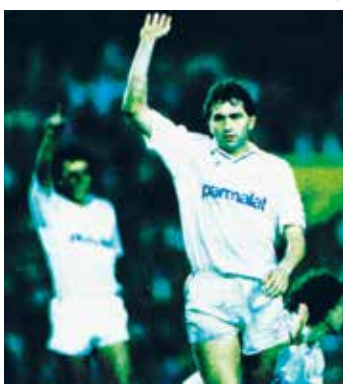
A Bayern „csak" második lett, ami még a három bajnoki címet jelentő uralkodás után sem rossz teljesítmény, de azért Uli Hoeness menedzser nem feltétlenül őszintén mondta: „Nem vagyunk csalódottak, ahogyan azt sokan gondolják, a lényeg, hogy a következő idényben is kiléphetünk a nemzetközi porondra." A bajorokat érte azért néhány fájdalmas vereség, ilyen volt a Homburg elleni 2-3, amely pontot tett az 1985 novembere óta tartó, veretlenül játszott idegenbeli mérkőzések végére. Lothar Matthäus nagy formában zárta le első müncheni korszakát, 26 mérkőzésén 17 gólt szerzett, s ezzel a csapat házi gólkirálya lett.

A Szovjetunióban a Szpartak Moszkva nyolcéves szünet után lett ismét bajnok, megelőzve az ukrán Dnyepr Dnyepropetrovszkot és a története legnagyszerűbb szezonját futó litván Zsalgirisz (Žalgiris) Vilniust. A korszak egyik legjobb orosz edzője, Konsztantyin Beszkov által dirigált Szpartak a tizenharmadik fordulóban szenvedett először vereséget, szinte végig vezetve lett aranyérmes. Játékosai közül Rinat Daszajev és Vagiz Higyijatullin alapember volt fél évvel a címnyerés után az Európa-bajnoki ezüstérmes szovjet válogatottban.

Így festett a bajnokcsapat kerete: Rinat Daszajev (29), Sztanyiszlav Csercseszov (2) kapusok, Vagiz Higyijatullin (29/3), Alekszandr Bubnov (28/1), Jurij Szuszloparov (23), Borisz Kuznyecov (19), Almir Kajumov (18), Alekszandr Bokij (15), Jurij Szurov (8) védők, Fjodor Cserenkov (27/12), Viktor Paszulko (26/7), Alekszandr Mosztovoj (18/6), Jevgenyij Kuznyecov (17), Alekszej Jerjomenko (11/1), Szergej Novikov (9), Babken Melikjan (8/1), Andrej Mityin (8), Vlagyimir Kapusztyin (3) középpályások, Szergej Rogyionov (26/12), Valerij Smarov (26/5), Mihail Meszhi, Oleg Kuzslov (3), Andrej Rudakov (2), Mihail Ruszjajev (2), Viktor Koljadko (1) csatárok.

A Dnyepr – ma már ismeretlen fogalom, akkor még létezett: a külföldiek számára tiltott helynek, úgynevezett zárt városnak számító Dnyepropetrovszk csapata – elsősorban két válogatott játékosának, Gennagyij Litovcsenkónak és a gólkirályi címet ismét megszerző Oleg Protaszovnak köszönhette a második helyet. A két futballista aztán a szezon végén távozott. A piros-fehérek három ponttal végeztek a Szpartak mögött, sajnálhatták az idény végén, hogy pocsékul kezdtek: az első tíz fordulóban a megszerezhető húsz pontból tizenkettőt elszórtak. A bronzérmes Zsalgirisz is két kulcsemberének lehetett hálás a remekléséért, a 16 góljával bajnoki „ezüstcipős” Arminas Narbekovasnak és a később az osztrák, valamint a német élvonalban is szereplő Valdas Ivanauskasnak. A zöld-fehérek legemlékezetesebb mérkőzése az idényben klubtörténetük klasszikusa lett: 1987. június 22-én 5-2-re megverték a Szpartak Moszkvát.

Sorozatban harmadszor is a Real Madrid nyerte meg a spanyol bajnokságot, mégpedig az előző idénybelihez képest szinte változatlan kerettel. Mindössze két új fiú érkezett az évad előtt, Miguel Tendillo a Real Murciából és Francisco Llorente az Atlético Madridból. A holland Leo Beenhakker által dirigált gárda kettős céllal vágott neki a szezonnak: a bajnoki cím megvédése és a Bajnokcsapatok Európa-kupájának megnyerése. Előbbi sikerült, utóbbi nem, pedig a spanyol sajtó szívesen írt arról májusban, hogy miután a „fehéreket” búcsúztató PSV csak tizenegyesekkel nyerte meg a serleget, és a Real Madrid két döntetlennel esett ki ellene, a „királyi klubé” volt az idény legjobb csapata. Az igaz, hogy a spanyol bajnok valóban szenzációs menetelést produkált az elődöntőig, hiszen elbúcsúztatta Diego Maradona Napoliját, majd a két 1987-es döntőst, a győztes FC Portót és a második Bayern Münchent is – de azért ez inkább csak ír volt a sebekre. A bajnokságot ellenben óriási, tizenegy pontos előnnyel nyerte meg a Madrid, olyan látványos rajttal kirukkolva, mint az Everton elleni nyári gálameccs (6-1) után az első nyolc fordulóban aratott nyolc győzelem. (Cádiz 4-0, Sporting Gijón 7-0, Real Zaragoza 7-1, Osasuna 3-0, Las Palmas 2-0, Sevilla 3-1, Español 2-0, Valencia 4-0.) Ám látványos diadalt jelentett a tavaszi szakasz néhány fénypontja is, így az Atlético Madrid elleni idegenbeli 3-1, vagy a bajnoki címet bebiztosító, a Betis elleni 6-0. Pusztán két olyan meccse akadt, amelyet nagyon szívesen elfeledett volna később: az ősszel sokkoló, 4-0-s vereséget szenvedett az Atlétitól a Bernabéuban, majd a spanyol Király Kupa elődöntőjében ugyancsak 4-0-ra maradt alul a Real Sociedad ellen.

Rafael Gordillo, a Real Madrid ásza

Beenhakker huszonöt játékost szerepeltetett, viszont közülük hatan csak egy vagy két mérkőzésen léptek pályára. A keret: Buyo (35), Agustín (1), Ochotorena (2) kapusok, Aldana

(4/2), Aragón (1), Butragueño (33/12), Camacho (30), Chendo (31/1), Gallego (18/2), Gordillo (35/6), Jankovics (29/3), León (1), Llorente (21/2), Maceda (2), Mandía (1), Maqueda (10/1), Martín Vázquez (35/5), Míchel (35/14), Mino (6), Muñoz Pérez (5), Hugo Sánchez (36/29), Sanchís (33/9), Santillana (12/4), Solana (22), Tendillo (36/4). Az alapcsapat így festett: Buyo – Chendo, Tendillo, Sanchís, Camacho – Míchel, Gallego, Gordillo, Martín Vázquez – Butragueño, Hugo Sánchez. Valóban bombaerős tizenegy.

Az idény nagy vesztese a Real Sociedad volt, amely a bajnokságban és az országos kupában is a második helyen végzett. A baszkoknál akadtak még a kulcsemberek között hírmondók az évtized elejének kétszeres bajnokcsapatából, mint Luis Miguel Arconada és Jesús Zamora, de felnőtt mellékük az új generáció, amelynek legjobbjai, Jose María Bakero és Aitor „Txiki" Beguiristaín aztán a Barcelonában futottak be látványos karriert.

A katalánok megnyerték a Király Kupát, mégpedig a védő, José Ramon Alexanko góljával. Mindazonáltal rossz szezont zártak, néhány mélyponttal. Negatív csúcsot jelentett, hogy hét bajnoki mérkőzést is elveszítettek a Camp Nouban, s hogy az egyik UEFA-kupa-mérkőzésükre mindössze tízezren voltak kíváncsiak Barcelonában. Terry Venables idény közben távozott, Luis Aragonés került a helyére, aki aztán a játékosokkal együtt azt sürgette, hogy José Luis Núñez mondjon le, miután szerintük a klubelnök és az igazgatók nem kommunikálták jól a futballisták szerződtetésével és adózásával kapcsolatos információkat. A csapat átlagéletkora egyébként harminc év fölötti volt.

Franciaországban Arsène Wenger legénysége, az AS Monaco hódította el a bajnoki címet, hat ponttal megelőzve a Girondins Bordeaux-t. A címvédő otthon veretlen maradt, idegenben ellenben tízszer is kikapott, míg a hercegség csapata ennél lényegesen kiegyensúlyozottabbnak bizonyult. Az ASM hat esztendő után lett ismét bajnok, mégpedig két angol légióssal, Mark Hateley-vel és Glenn Hoddle-lal a főszerepben. Kulcsembernek számított még az elefántcsontparti Youssouf Fofana és három francia, a veterán kapus Jean-Luc Ettori, a nyolcvanas években három klubbal összesen öt bajnoki címet nyerő Patrick Battiston, vagy a közönségkedvenc Manuel Amoros. Az AS Monaco kerete: Jean-Luc Ettori (37) és Angelo Hugues (1) kapusok, Manuel Amoros (37/6), Patrick Battiston (33), Omar Da Fonseca (19/2), Eric Deletang (2), Marcel Dib (33/4), Jean-Marc Ferratge (36/6), Youssouf Fofana (23/6), Mark Hateley (28/14), Glenn Hoddle (34/8), Fabrice Mège (32/4), Christophe Métais (17/1), Claude Puel (33/1), Maurice Revelli (2), Jean-Philippe Rohr (33/3), Stéphane Salomon (3), Luc Sonor (33/1), Patrick Valéry (2) és Rémi Vogel (34) mezőnyjátékosok.

Ebben az időszakban már óriási pénzek áramlottak a francia futballba, két egyesület, az Olympique Marseille és a párizsi Matra Racing különösen nagy összegeket invesztált, igaz, aztán csalódással zárta az idényt. A klubok pénzügyi erejének növekedését jelezte, hogy a légiósok frontján szinte versenyképesekké váltak az olasz és a spanyol riválisokkal, a Montpellier egyenesen az 1987-es dél-amerikai aranylabdást, a kolumbiai Carlos Valderramát hozta Európába. Az OM-ben Klaus Allofs és Karlheinz Förster, a Monacóban a már említett angol duó, a Matra Racingban Enzo Francescoli és Pierre Littbarski, a Nantes-ban Jorge Burruchaga mellett a skót Mo Johnston, a Lille-ben Erwin Vandenbergh bukkant fel.

Továbbra is az olasz bajnokságot tartották Európa legjobbjának, remek légiósokkal és persze kiváló olasz futballistákkal. A góllövőlista első kilenc helyezettjének névsora (Maradona, Careca, Giannini, Virdis, Vialli, Gullit, Polster, Altobelli, Schachner) már önmagában jelzi, mi-

csoda mezőny játszott hétről hétre a Serie A-ban. A címvédő Napoli kiemelkedően a legtöbb gólt szerezte (55-öt, ennek több mint a felét a Maradona, Careca kettős), ám ez sem volt elég az ismétléshez, miután az addig szinte ismeretlen edzőre, a hatvanas évek Interének futballját istenítő Arrigo Sacchira bízott AC Milan a 30 bajnoki fordulóban mindössze 14 gólt kapott. Hatot otthon, a San Siróban, nyolcat idegenben, ahol egyébként veretlen maradt. Ez volt **Ruud Gullit** és Marco van Basten első éve Olaszországban, bár utóbbi a bokasérülése miatt összesen négy (!) bajnokin tudott csak kezdeni. A védelem tizenkilenc mérkőzésen nem kapott gólt, ősszel még kétszer előfordult az a skandalum, hogy egy meccsen kétszer is megadta magát (a Fiorentina és az AS Roma ellen), azonban tavasszal már csupán egyszer, ráadásul éppen a Napoli elleni csúcsrangadón, amelyet a végig jól játszó és duplázó Pietro Paolo Virdis góljai után Marco van Basten döntött el.

Sacchi alapcsapatában a kapus Giovanni Galli (30) előtt a Mauro Tassotti (28), Franco Baresi (27/1), Angelo Colombo (26/3), Paolo Maldini (26) védelem, a Carlo Ancelotti (27/2), Roberto Donadoni (29/4), Alberigo Evani (27/2) és Filipo Galli (30) alkotta középpályás sor, valamint Ruud Gullit (29/9) és Pietro Paolo Virdis (25/11) kapott helyet. Az első számú csere Daniele Massaro (25/4) volt, Marco van Basten (10/3) játszott, amikor tudott. A többiek, mint Walter Bianchi (3), Mario Bortolazzio (13/1), Massimiliano Capellini (3), Alessandro Costacurta (7), Graziano Mannari (1), Roberto Mussi (11) és Massimiliano Verga (3) epizodistáknak számítottak. Mussi kivételével mindannyian többször voltak cserék, mint kezdők.

A Napoli az 1987-es őszt veretlenül játszotta végig, hárompontos előnnyel várva az új esztendőt. Január 3-án 4-1-re kikapott a San Siróban a Milantól, de ettől még csak kicsit fékezett le. Ám február 28-tól, a hátralévő tíz fordulóban mindössze kétszer nyert, s amikor május elsején otthon, a San Paolo Stadionban 3-2-re vereséget szenvedett a Milantól, elszálltak bajnoki reményei.

Brazíliában a Sport Recife nyerte meg hivatalosan a bajnoki címet, miután a megbonyolított és értelmetlen lebonyolítási rend ellen tiltakoztak a legerősebb csapatok. Az úgynevezett Copa Uniáóban, tudományosabban a Zöld modulban szereplő élcsapatok egyezséget kötöttek, hogy nem játszanak utána tovább újabb sorozatban a gyengébbekkel. Így tudott a hivatalos bajnoki döntőbe a Sport Recife és a Guarani bekerülni, előbbi végül 2-1-es összesítéssel (1-1, 1-0) nyert. A szezon legjobb csapata a Copa Uniáót begyűjtő Flamengo volt, amely a döntőben az Internacionalt gyűrte le, elsősorban a finálé mindkét összecsapásán gólt szerző Bebetónak köszönhetően. Így festett Carlinhos legénysége: Zé Carlos – Jorginho, Leandro, Edinho, Leonardo – Andrade, Aílton, Zico (Flávio) – Renato Gaúcho, Bebeto, Zinho.

Argentínában az 1987–1988-as bajnoki arany Rosarióba, a Newell's Old Boyshoz került. José Yudica alapcsapatában Scoponi, Fabián Basualdo, Theiler, Pautasso, Sensini, Martino, Llop, Rossi, Balbo, Almirón és Dezotti szerepelt. Tartalékok: Pancirolli, Fullana, Sialle, Víctor Ramos, Alfaro. Néstor Sensini, Abel Balbo és Gustavo Dezotti világbajnoki ezüstérmes lett két évvel később, az olaszországi világbajnokságon, Sergio Omar Almirón nem játszó kerettag volt négy évvel korábban, Mexikóban.

Az AS Monaco.
Hátul, balról: Salomon, Revelli, Da Fonseca, Vogel, Amoros, Fofana.
Középen: Ettori, Hateley, Battiston, Metais, Asso, Ritschke, Valéry, Deletang, Sonor, Delaroche, Petit pályaedző.
Elöl: Rohr, Dib, Mège, Bellone, Arsène Wenger vezetőedző, Hoddle, Ferratge, Puel

Az AC Milan.
Hátul, balról: Tassotti, F. Galli, Maldini, Virdis, Gullit, Van Basten.
Középen: Costacurta, Mussi, Nuciari, G. Galli, Ancelotti, Colombo.
Elöl: Bortolazzi, Donadoni, Baresi, Arrigo Sacchi vezetőedző, Evani, Bianchi, Zanoncelli

A Szpartak Moszkva.
Hátul, balról: Smarov, Mityin, Sz. Novikov, Szurov, Szusztloparov, Kapusztyin, B. Kuznyecov.
Középen: Hodorkovszkij edző, Bubnov, Kuzslev, Subin edző, Bokij, Higyijatullin, Kajumov, Salimov.
Elöl: Hadzsi stábtag, Cserenkov, Csercseszov, Sztarosztyin szakosztályelnök, K. Beszkov vezetőedző, Daszajev, Rogyionov

A Liverpool FC. Hátul, balról: Lawrenson, Hooper, Mølby, Gillespie, Grobbelaar, MacDonald. Középen: Moran edző, Wark, Spackman, Irvine, Ablett, Aldridge, Venison, Evans edző. Elöl: Barnes, Nicol, Whelan, Hansen, Kenny Dalglish játékos-menedzser, Johnston, Walsh, McMahon, Beardsley

A Werder Bremen. Hátul, balról: Otto Rehhagel vezetőedző, Ordenewitz, Neubarth, Votava, Bratseth, Sauer, Borowka, Otten, Kutzop, Eilts, Kamp edző, Berger gyúró. Elöl: Wolter, Burgsmüller, Burdenski, Ruländer, Riedle, Hermann, Meier, Reck, Schaaf

A Real Madrid. Hátul, balról: Aldana, Buyo, Míchel, Tendillo, Gordillo, Camacho. Elöl: Solana, Hugo Sánchez, Sanchís, Martín Vázquez, Gallego

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Beérett a narancs

Hollandiában az 1988-as Európa-bajnokság megnyerése után nagyon sokat vitatkoztak azon, melyik az igazi aranygeneráció, Cruyfféké a hetvenes évek első feléből, vagy Gullitéké, a nyolcvanas évek második feléből. A kérdésre adott válasz ízlés vagy még inkább korosztály kérdése, ám alkalmasint már jelzi a hatvanas évek elején született sztárok berobbanásának, sikerének nagyságát, hogy a kérdést egyáltalán érdemes volt feltenni.

Az 1978-as világbajnokság ezüstérme után úgy tűnt, a Johan Cruyff, Johan Neeskens, de akár Ruud Krol, Arie Haan vagy Rob Rensenbrink nevével fémjelzett generáció már nem képes újabb bravúrokra, a következő pedig nem ugyanolyan erős. Pedig a játékosok, gondoljunk csak Arie Haanra vagy Ruud Krolra, még értek el klubsikereket. Az Oranje nem jutott el az 1982-es és az 1986-os világbajnokságra, illetve közben az 1984-es Európa-bajnokságra. (A mexikói tornától részben a magyar válogatott ütötte el.)

Ám egy évvel a közép-amerikai Mundial után már újra erős volt a válogatott, s egyre erősebbek a klubok. A nemzeti tizenegy, a görögöket, a magyarokat, a lengyeleket és a ciprusiakat megelőzve, veretlenül menetelt végig az Eb-selejtezőkön, mégpedig lenyűgöző, 15-1-es gólkülönbséggel. (Ebben a ciprusiak elleni mérkőzés 4-0-val szerepel, az lett a hivatalos. Az eset egyébként az idény egyik legnagyobb botrányát jelentette, 1987. október 28-án Rotterdamban a hollandok 8-0-ra megverték a ciprusiakat. Részben azért, mert egy 21 éves huligán, bizonyos John Staal házi készítésű, teniszlabdába helyezett bombát dobott be Andreasz Haritu, a vendégek kapusa elé. A sérültet hordágyon vitték le a pályáról, állítólag szívinfarktust is szenvedett. A ciprusiak óvtak, aztán a meccset újrajátszották, de a rivális görögök felháborodása ettől nem csökkent – más kérdés, hogy a továbbjutást még az sem befolyásolta volna, ha elveszik a hollandoktól a két pontot.)

Ruud Gullit és Marco van Basten

Előreléptek a klubcsapatok is, az Ajax 1987 tavaszán megnyerte a Kupagyőztesek Európa-kupáját, sőt egy évvel később is bejutott a sorozat döntőjébe, ahol aztán kikapott az ugyancsak pár hollanddal, köztük a néhány héttel később Európa-bajnoki címet nyerő Erwin Koemannal felálló KV Mechelentől. Ugyancsak kupagyőztes lett, mégpedig a legrangosabb sorozatban, a BEK-ben a Philips-gyár által támogatott PSV (talán érdekes mellékszál: ebben az időszakban felfutott néhány „gyári" csapat, mint a PSV vagy a Bayer Leverkusen), majd egy évvel később, 1988–1989-ben az AC Milan foglalta el az eindhoveni alakulat helyét a trónon, három hollandra, Ruud Gullitra, Marco van Bastenre és Frank Rijkaardra építve.

A müncheni Európa-bajnoki döntőben szerepelt holland futballisták közül Hans van Breukelen, Berry van Aerle, Ronald Koeman, Gerald Vanenburg, Arnold Mühren, Jan Wouters, Marco van Basten, Ruud Gullit, Frank Rijkaard és Erwin Koeman is nyert 1987 és 1989 között nemzetközi klubkupasorozatot, Rijkaard és Van Basten az Ajaxszal és az AC Milannal is. Csupán egyvalaki maradt BEK- vagy KEK-győzelem nélkül: Adri van Tiggelen.

AZ ÉV CSAPATA

Futballban is „piacvezető” lett a Philips

Vajon gondolná-e bárki, anélkül hogy utánaszámol: mindössze az angol és az olasz futballnak lett a hollandnál korábban három BEK-győztes klubja! A hatvanas–hetvenes évek fordulóján az Ajax és (az akkori írásmódot használva) a Feijenoord hódította meg az európai trónt, majd 1988-ban felült oda az eindhoveni PSV. Nem minden előzmény nélkül, de nem is prognosztizálható menetelés végén. Holland léptékkel mérve a PSV-nek korábban is többször akadt már nagyon jó csapata (a nyolcvanas évek közepéig már hét bajnoki címet nyert), s különösen erős volt a hetvenes évek második felének alakulata, amely egyrészt a hazai fronton átvette az Ajax

AZ EDZŐ

Az első sikere volt a legnagyobb

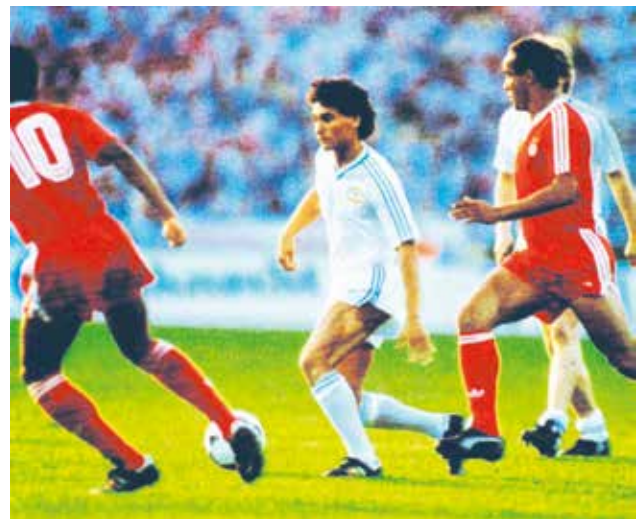

GUUS HIDDINK 1946. november 8-án Varsseveldben született. Játékosként a Varsseveld, a De Graafschap, a PSV és a NEC csapatában játszott fedezetet, majd középpályást, közben megjárta az NASL-t, az észak-amerikai profi bajnokságot is. 1978 nyarán a Washington Diplomats, 1980-ban a San Jose Earthquakes együttesének volt szerződtetett futballistája, utóbbiban együtt játszott például George Besttel. Edzői pályáját a De Graafschap és a PSV junior-csapatánál kezdte, az utóbbinál 1985–1986-ban már segédedzőként dolgozott, sőt, az 1986–1987-es bajnoki esztendőben már az első csapatot pallérozta. Szakvezetésével jutott el az eindhoveni együttes a csúcsra: 1988-ban elhódította a Bajnokcsapatok Európa-kupáját (emellett 3 bajnoki címet és egy Holland Kupát nyert). Még két évig maradt a Philips-városban, majd keletre tette át működése színterét: 1990–1991-ben a török Fenerbahçe szakmai munkáját irányította. 1991 nyarán elfogadta a spanyol Valencia ajánlatát. Két évig edzette a „denevéreket”, majd az 1993–1994-es bajnoki évet még vele kezdte és vele is fejezte be a gárda, igaz, közben 3 (!) spanyol tréner is ült rövid ideig a kispadján. A balsikeresnek induló Eb-selejtező-sorozat közben, reménytelennek tűnő helyzetben, 1995. január 1-jén vette át a holland válogatottat Dick Advocaattól, s végül, ha pótselejtező árán is, de elvezette az Oranjét Angliába, ahol a negyeddöntőig jutott vele. Még ennél is nagyobb sikert ért el a nemzeti tizenegygyel az 1998-as Mondialon, amelyen az elődöntőig menetelt. A torna után a Real Madrid edzője lett, igaz, mindössze nyolc hónapon át, pedig decemberben megnyerte a „királyi klubbal” a Világkupát. 2001 elején talált újra munkát magának, elfogadta a dél-koreai szövetség ajánlatát a szövetségi kapitányi posztra, a hazai rendezésű világbajnokságon az elődöntőig masírozott a bírói segítséget is kapó „tigrisekkel”.

Guus Hiddink 2002 és 2006 között ismét a PSV mestere volt (újabb három bajnoki cím, egy KNVB-kupa-győzelem), majd az ausztrál válogatottat vezette a 2006-os világbajnokságon. Utána orosz kapitány lett (2006–2010), ezúttal az Eb-n vitte el a soros válogatottját a „szokásos” elődöntőig. Közben rövid ideig „beugrott” a Chelsea-hez (2009, FA-kupa-győzelem). A mostani évtizedben a török válogatott (2010–2011), az Anzsi Mahacskala (2012–2013), a holland válogatott (2014–2015), majd rövid ideig újra a Chelsea (2015–2016) kispadján ült. Legutóbb (2018–2019) a kínai utánpótlás-válogatottat dirigálta.

örökét (1974–1975, 1975–1976, 1977–1978 bajnoki cím, 1974 és 1976 kupagyőzelem), de a nemzetközi porondon is eredményesen szerepelt, 1978-ban megnyerte az UEFA-kupát.

Ám a nyolcvanas évek második felének együttese még a Kees Rijvers által irányított, a Van der Kerkhof ikrek köré épített gárdán is túltett! (Willy van der Kerkhof volt az egyetlen, aki az UEFA-kupa- és a BEK-győzelemnek is részese volt, noha az 1988-as stuttgarti döntőben nem kapott szerepet.)

Gerald Vanenburg a Benfica elleni stuttgarti döntőben

Hozzátartozik a teljes képhez, hogy tíz év alatt sokat változott a világ Eindhovenben, a Philips-gyár minden korábbinál nagyobb pénzügyi támogatást nyújtott. 1985-ben Jacques Ruts klubelnök és a futballszakosztályt gyakorlatilag irányító, a pénzügyekért felelős Kees Ploegsma Hans Kraayt szerződtette a sportigazgatói székbe, aki egy évig még csak amolyan felügyelőként ismerkedett a munkával, majd 1986 nyarától teljhatalmat kapott. Meg sok pénzt, amelyből a PSV olyan futballistákat tudott igazolni, mint Ruud Gullit, Gerald Vanenburg, Søren Lerby vagy Eric Gerets. Gullit vezéregyéniség, fiatal kora ellenére csapatkapitány lett, de összekülönbözött Kraay-jal és a vezetőség több tagjával, aztán a nyáron távozott. Az AC Milan akkori világrekordot jelentő összeget fizetett érte, amelyből még újabb játékosokat vett az immár Guus Hiddink által dirigált gárdába a vezérkar.

A PSV elveszítette a legjobb játékosát, de Ronald Koeman érkezésével még tovább erősödött a holland és dán válogatott védőkből álló hátsó alakzata. A PSV-t választotta az olasz Serie A-ból hazatérő Wim Kieft is. A változást jelezte, hogy a PSV 1987–1988-as csapatában négy korábbi ajaxos is futballozott.

A dán Søren Lerby a trófeával

Az 1987–1988-as szezon parádésan sikerült, a PSV triplázott. A bajnokságot már négy fordulóval a zárás előtt megnyerte, elképesztő, 117-28-as gólkülönbséggel. Ehhez képest a Holland Kupa nagy küzdelemben lett a Philips-gyár csapatáé, a Roda JC elleni döntőt „csak” hosszabbításban, 3-2-re nyerte meg. A teljesítményre a BEK-döntő tette fel a koronát, a portugál SL Benfica ellen 120 percnyire nyúló, gól nélküli csata után Hans van Breukelen tizenegy sikeres 11-es után kivédte António Veloso lövését, ez döntött. A kapus aztán néhány héttel később, az Eb-döntőben Igor Belanov büntetőjét is hárította…

A PSV BEK-döntőben szerepelt játékosai

HANS (Johannes Franciscus) VAN BREUKELEN: A kapus 1956. október 4-én született Utrechtben. Klubjai a BVC (1964–1975), az FC Utrecht (1975–1982), a Nottingham Forest (1982–1984) és az eindhoveni PSV (1984–1994) voltak. Utóbbival hatszoros holland bajnok (1985–1986, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989, 1990–1991, 1991–1992), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1987–1988, 1988–1989, 1989–1990), BEK-győztes (1988). A holland válogatottban (1980–1992) 73 mérkőzésen védett, 1988 Európa-bajnoka, részt vett az 1990-es vb-n.

ERIC Maria GERETS: A belga védő 1954. május 18-án született Rekemben. Klubjai az AA Rekem (1964–1971), a Standard Liège (1971–1983), az AC Milan (1983–1984), az MVV (1984–1985), majd a PSV (1985–1992) voltak. Kétszeres belga bajnok (1981–1982, 1982–1983), Belga Kupa-győztes (1980–1981), hatszoros holland bajnok (1985–1986, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989, 1990–1991, 1991–1992), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1987–1988, 1988–1989, 1989–1990), BEK-győztes (1988). A belga válogatottban (1975–1991) 86 mérkőzésen két gólt szerzett. Ezüstérmes lett az 1980-as Európa-bajnokságon, részt vett három világbajnokságon (1982, 1986, 1990), Mexikóban elődöntőbe jutott a „vörös ördögökkel".

IVAN NIELSEN: A dán középső védő 1956. október 9-én született Frederiksbergben. Klubjai a Fremad Amager (1975–1979), a Feyenoord (1979–1986), a PSV (1986–1990), majd hazatérve a Fremad Amager (1990–1991), a B1903 (1991–1992), az FC København (1992–1993), végül a Næstved IF (1993) voltak. Négyszeres holland bajnok (1983–1984, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989), a KNVB kupájának ötszörös győztese (1979–1980, 1983–1984, 1987–1988, 1988–1989, 1989–1990), dán bajnok (1992–1993), BEK-győztes (1988). A dán válogatottban (1980–1989) 51 mérkőzést játszott. Elődöntős volt az 1984-es Európa-bajnokságon, részt vett az 1986-os vb-n és az 1988-as Eb-n is.

RONALD KOEMAN: A középső védő 1963. március 21-én született Zaandamban. Klubjai a Groningen (1980–1983), az AFC Ajax (1983–1986), a PSV (1986–1989), az FC Barcelona (1989–1995) és a Feyenoord (1995–1997) voltak. Négyszeres holland bajnok (1984–1985, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1985–1986, 1987–1988, 1988–1989), négyszeres spanyol bajnok (1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994), a spanyol Király Kupa győztese (1989–1990), kétszeres BEK-győztes (1988, 1992), európai Szuperkupa-győztes (1992). A holland válogatottban (1981–1994) 78 mérkőzésen 14 gólt szerzett. Európa-bajnok (1988), Eb-elődöntős (1992), vb-résztvevő (1990, 1994) volt.

JAN HEINTZE Larsen: A dán balhátvéd 1963. augusztus 17-én született Tårnbyben. A helyi TBK-ban kezdett játszani (1970–1980), majd rövid ideig a koppenhágai KB mezét viselte (1980). Felnőtt pályafutása a Kastrup Boldklubban kezdődött (1981–1982), majd közel két évtizedet játszott külföldön, a PSV (1982–1994), a Bayer Uerdingen (1994–1996), a Bayer Leverkusen (1996–1999), s végül ismét a PSV (1999–2003) tagjaként. Kilenc (!) holland bajnoki címet nyert a PSV-vel (1985–1986, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989, 1990–1991, 1991–1992, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1987–1988, 1988–1989, 1989–1990), BEK-győztes (1988) lett. A dán válogatott tagjaként (1987–2002) 86 mérkőzésen négy gólt ért el. Részt vett az 1988-as és a 2000-es Európa-bajnokságon, valamint az 1998-as és a 2002-es világbajnokságon.

SØREN LERBY: A PSV harmadik dán pillére 1958. február elsején született Koppenhágában. A B 1903-ban, a Taastrup IK-ban, majd 1975-ig a Fremad Amagerben játszott, majd tizenhat évesen az Ajaxhoz igazolt. 1983-ig a holland klub, később a Bayern München (1983–1986), az AS Monaco (1986–1987), végül a PSV (1987–1990) futballistája volt. Hétszeres holland bajnok (1976–1977, 1978–1979, 1979–1980, 1981–1982, 1982–1983, 1987–1988, 1988–1989), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1987–1988, 1988–1989, 1989–1990), kétszeres nyugatnémet bajnok (1984–1985, 1985–1986), a DFB-kupa kétszeres győztese (1983–1984, 1985–1986), BEK-győztes (1988). A dán válogatottban (1978–1989) 67 mérkőzésen tíz gólt szerzett. Elődöntős volt az 1984-es Eb-n, részt vett az 1986-os vb-n és az 1988-as Eb-n is.

BERRY (Hubertus Aegidius Hermanus) VAN AERLE: A PSV-ben középpályás, a válogatottban jobbhátvéd. 1962. december 8-án született Helmondban. Klubjai a helyi HVV, majd a PSV (1981–1994), illetve kölcsönjátékosként az Antwerp (1986–1987), végül a Helmond Sport (1994–1995) voltak. Ötszörös holland bajnok (1985–1986, 1987–1988, 1988–1989, 1990–1991, 1991–1992), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1987–1988, 1988–1989, 1989–1990), BEK-győztes (1988). A holland válogatottban (1987–1992) 35 mérkőzésen szerepelt. Európa-bajnok (1988), Eb-elődöntős (1992), vb-résztvevő (1990) volt.

GERALD Mervin VANENBURG: A középpályás 1964. március 5-én született Utrechtben. A Sterrewijk, majd az Elinkwijk csapatát megjárva került 1980-ban az Ajaxhoz, ahol 1986-ig játszott. Akkor átlépett a PSV-be, ahonnan 1993-ban a Jubilo Iwatához igazolt. 1996 végén visszatért Európába. Pályafutása további állomásai: Utrecht (1997), Cannes (1997–1998), 1860 München (1998–2000). Nyolcszoros holland bajnok (1981–1982, 1982–1983, 1984–1985, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989, 1990–1991, 1991–1992), a KNVB kupájának ötszörös győztese (1982–1983, 1985–1986, 1987–1988, 1988–1989, 1989–1990), BEK-győztes (1988). A holland válogatottban (1982–1992) 42 mérkőzésen 1 gólt szerzett. Európa-bajnok (1988), vb-résztvevő (1990) volt.

EDWARD LINSKENS: A védekező középpályás 1968. november 6-án született Venray-ban. A helyi SV Venray-ból került 1986-ban a PSV-hez, ahol 1995-ig futballozott. További klubjai a NAC (1995–1996), a Lokeren (1996–1997) és a VVV (1997–1998) voltak. Négyszeres holland bajnok (1987–1988, 1988–1989, 1990–1991, 1991–1992), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1987–1988, 1988–1989, 1989–1990), BEK-győztes (1988).

WIM (Willem Cornelis Nicolaas) KIEFT: A gólerős csatár 1962. november 12-én Amszterdamban született, a Madjoe csapatából került az Ajax korosztályos futballistái közé. 1979-től 1983-ig játszott az első csapatban, majd a Pisa (1983–1986) és a Torino (1986–1987) mezét viselte. 1987 és 1994 között a PSV csatára volt, egyetlen (1990–1991) a Bordeaux-nál töltött idény kivételével. Hatszoros holland bajnok (1979–1980, 1981–1982, 1982–1983, 1987–1988, 1988–1989, 1991–1992), a KNVB kupájának négyszeres győztese (1982–1983, 1987–1988, 1988–1989, 1989–1990), BEK-győztes (1988), KK-győztes (1986). A holland válogatottban (1981–1993) 42 mérkőzésen 11 gólt szerzett. Az 1988-as Eb-arany után részt vett az 1990-es vb-n és az 1992-es Eb-n is. Európai aranycipős volt 1982-ben.

HANS (Johannes Paulus) GILLHAUS: A balszélső 1963. november 5-én született Helmondban. Klubjai a Den Bosch (1983–1987), a PSV (1987–1989), az Aberdeen (1989–1993), a Vitesse (1993–

1995), a Gamba Oszaka (1995–1996) az AZ (1996–1997), a finn FF Jaro (1998) és a Den Bosch (1998–1999) voltak. Kétszeres holland bajnok (1987–1988, 1988–1989), a KNVB kupájának kétszeres győztese (1987–1988, 1988–1989), skót FA-kupa-győztes (1989–1990), BEK-győztes (1988). A holland válogatottban (1987–1994) kilenc mérkőzésen két gólt szerzett. Részt vett az 1990-es világbajnokságon.

ANTON JANSSEN: A BEK-döntőre cseréként beálló középpályás 1963. augusztus 10-én született Tielben. Klubjai a NEC (1982–1986), a Fortuna Sittard (1986–1987), a PSV (1987–1989), a belga Kortrijk (1989–1991), majd ismét a Fortuna Sittard (1991–1994) és a NEC (1994–2001) voltak. Kétszeres holland bajnok (1987–1988, 1988–1989), a KNVB kupájának kétszeres győztese (1987–1988, 1988–1989), BEK-győztes (1988).

BAJNOKCSAPATOK EURÓPA-KUPÁJA

Három a holland igazság (is)

A korszak futballrajongói számára már-már abszurdnak tűnt, hogy 18 esztendő leforgása alatt a harmadik holland klub nyerte meg a legrangosabb európai klubszériát, ugyanis a Feyenoord és az Ajax után a PSV Eindhoven is célba ért. Kellett hozzá jó adag szerencse, nem túlzás, amikor remegni látszott a léc, Fortuna mindig megsegítette a PSV-t, ám ez semmit sem von le a csapat érdemeiből.

Az első forduló nem rúgta fel a papírformát, az esélyesebbnek tűnő gárdák léptek a másodikba, amelyben megint csak nem született világmegrendítő szenzáció. Sőt, a negyeddöntő eredményei között tallózva sem kaphatták fel izgalmukban a fejüket az újságolvasók. Az volt a meglepetés, hogy nem lett meglepetés. Az elődöntő végre szolgáltatott csemegét a meghökkentő sporthíreket vadászók számára, a PSV idegenben szerzett góljával megfosztotta a fináléba jutás örömétől a Real Madridot és szurkolótáborát. (Egész kupamenetelésük alatt ez volt az egyetlen bravúrjuk.) A másik ágon a rendkívül erős Steauának parancsolt megálljt a Benfica.

A döntőben: térden Magnusson

A stuttgarti döntőben 120 perc alatt sem látott gólt a nézősereg, annál inkább a „szétlövésben”, ahol az első tizenegy labdarúgó berúgta a maga 11-esét, viszont az utolsó portugál, António Veloso – egyébként sarokra helyezett – lövését Hans van Breukelen vetődve kiütötte.

A mesterlövészek listáján hét futballista zárt 4 góllal, társgólkirályként: Petar Novák (Sparta Praha), René van der Gijp (Neuchâtel Xamax), Rabah Madjer (FC Porto), Ally McCoist (Rangers FC), Rui Águas (SL Benfica), Gheorghe Hagi (Steaua Bucureşti) és Míchel (Real Madrid).

1. forduló. Neuchâtel Xamax–Kuusysi Lahti 5-0, 1-2, FC Bayern München–CSZKA Szófia 4-0, 1-0, Real Madrid–SSC Napoli 2-0, 1-1, FC Porto–Vardar Szkopje 3-0, 3-0, Lillestrøm SK–Linfield FC 1-1, 4-2, Girondins Bordeaux–BFC Dynamo 2-0, 2-0, Rapid Wien–Hamrun Spartans 6-0, 1-0, PSV Eindhoven–

Galatasaray 3-0, 0-2, Steaua Bucureşti–MTK-VM 4-0, 0-2, Shamrock Rovers–Omonia Nicosia 0-1, 0-0, Dinamo Kijev–Rangers FC 1-0, 0-2, Olympiakosz Pireusz–Górnik Zabrze 1-1, 1-2, Aarhus GF–Jeunesse Esch 4-1, 0-1, SL Benfica–Partizani Tiranë 4-0 (az UEFA kizárta a Partizanit, ezért a visszavágót nem játszották le), Fram Reykjavík–Sparta Praha 0-2, 0-8, Malmö FF–RSC Anderlecht 0-1, 1-1

2. forduló. Neuchâtel Xamax–FC Bayern München 2-1, 0-2, Real Madrid–FC Porto 2-1, 2-1, Lillestrøm SK–Girondins Bordeaux 0-0, 0-1, Rapid Wien–PSV Eindhoven 1-2, 0-2, Steaua Bucureşti–Omonia Nicosia 3-1, 2-0, Rangers FC–Górnik Zabrze 3-1, 1-1, Aarhus GF–SL Benfica 0-0, 0-1, Sparta Praha–RSC Anderlecht 1-2, 0-1

Negyeddöntő. FC Bayern München–Real Madrid 3-2, 0-2, Girondins Bordeaux–PSV Eindhoven 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a PSV), Steaua Bucureşti–Rangers FC 2-0, 1-2, SL Benfica–RSC Anderlecht 2-0, 0-1

Elődöntő. Real Madrid–PSV Eindhoven 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a PSV), Steaua Bucureşti–SL Benfica 0-0, 0-2

Döntő

PSV Eindhoven–SL Benfica 0-0 (11-esekkel 6-5)

1988. május 25., Stuttgart, Neckarstadion, 64 000 néző. Jv.: Luigi Agnolin (olasz)

PSV Eindhoven: Van Breukelen – Gerets, Nielsen, R. Koeman, Heintze – Vanenburg, Van Aerle, Lerby, Linskens – Kieft, Gillhaus (Janssen, 105+2.)

SL Benfica: Silvino – Veloso, Dito, Mozer, Álvaro – Ciquinho, Elzo, Shéu, Pacheco – Rui Águas (Wando, 56.), Magnusson (Hajry, 112.)

A 11-est belőtte: R. Koeman, Kieft, Nielsen, Vanenburg, Lerby, Janssen, illetve Elzo, Dito, Hajry, Pacheco, Mozer. A 11-est kihagyta: Veloso

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

Hollandok verte hollandok

Az 1988-as KEK-döntő hatalmas meglepetéssel zárult, a nemzetközi porondon jószerével ismeretlen KV Mechelen legyőzte a címvédő AFC Ajaxot. (A szurkolók egy része előtt még az sem volt világos, hogy a vallon Malines, illetve a flamand Mechelen városnév egyazon helységet takarja.) A végig veretlenül teljesítő KVM a hollandok ellen azok honfitársait vonultatta fel (Aad de Mos edzőt, Wim Hofkenset, Graeme Rutjenst, Pieter den Boert, Erwin Koemant) Strasbourgban. Közülük az egyik fejelte a győztes találatát (Piet den Boer), a gólpasszt hozzá a balról pompásan centerező izraeli válogatott, Eliahu „Eli” Ohana adta. A nyertes piros-sárga-feketék tizenegyében csak hat belga szerepelt.

Kár volna tagadni, az első forduló legváratlanabb eredményét az FC Den Haag szolgáltatta azzal, hogy elbúcsúztatta az Újpesti Dózsát. Kisebb szenzációt keltett, hogy a svéd Kalmar csupán a hosszabbításban tudta legyűrni az izlandi Akranesst, valamint az is, hogy a krétaiak erősebbnek bizonyultak a Vitosa (ma: Levszki) Szófiánál. A második körben a Dinamo Minszk a Real Sociedad elleni sikere adott leginkább témát a sportmédiának. A negyeddöntőben az Atalanta kiütötte a kupából a lisszaboni Sporting CP-t, és azt sem sokan jósolták

volna meg, hogy a finn RoPS egyáltalán eljut a nyolc közé. Az elődöntőben a közvélemény jelentősebb hányada a bergamói fekete-kékeket tartotta esélyesebbnek, semmint a belgákat. A másik ágon az amszterdamiak meggyőzőbbnek tűntek az OM-nél.

A sorozat gólkirályi címe Paulinho Cascavelt (Sporting CP) illette. A bajuszos brazil (eredeti nevén Paulo Roberto Bacinello) hatszor vette be az ellenfelek hálóját.

Légicsata a strasbourgi KEK-döntőben az Ajax és a Mechelen játékosai között

Selejtező. AEL Limaszol–DAC Dunajská Streda 0-1, 1-5.

1. forduló. Újpesti Dózsa–FC Den Haag 1-0, 1-3, Vllaznia Shkodër–Sliema Wanderers 2-0, 4-0, ÍA Akraness–Kalmar FF 0-0, 0-1 (hosszabbításban), Avenir Beggen–Hamburger SV 0-5, 0-3, Sporting CP–Swarovski Tirol 4-0, 2-4, Rovaniemen PS–Glentoran FC 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a RoPS), Saint Mirren FC–Tromsø IL 1-0, 0-0, DAC Dunajská Streda–Young Boys Bern 2-1, 1-3, 1. FC Lokomotive Leipzig–Olympique Marseille 0-0, 0-1, Ålborg BK–Hajduk Split 1-0, 0-1 (11-esekkel jutott tovább a Hajduk), AFC Ajax–Dundalk FC 4-0, 2-0, Real Sociedad–Śląsk Wrocław 0-0, 2-0, Dinamo Minszk–Gençlerbirligi 2-0, 2-1, Vitosa Szófia–OFI Iraklion 1-0, 1-3, Merthyr Tydfil FC–Atalanta 2-1, 0-2, KV Mechelen–Dinamo Bucureşti 1-0, 2-0

2. forduló. KV Mechelen–Saint Mirren FC 0-0, 2-0, Real Sociedad–Dinamo Minszk 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Dinamo), OFI Iraklion–Atalanta 1-0, 0-2, Kalmar FF–Sporting CP 1-0, 0-5, Vllaznia Shkodër–Rovaniemen PS 0-1, 0-1, Olympique Marseille–Hajduk Split 4-0, 3-0, FC Den Haag–Young Boys Bern 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Young Boys), Hamburger SV–AFC Ajax 0-1, 0-2

Negyedöntő. KV Mechelen–Dinamo Minszk 1-0, 1-1, Atalanta–Sporting CP 2-0, 1-1, Rovaniemen PS–Olympique Marseille 0-1, 0-3, Young Boys Bern–AFC Ajax 0-1, 0-1

Elődöntő. KV Mechelen–Atalanta 2-1, 2-1, Olympique Marseille–AFC Ajax 0-3, 2-1

Döntő

KV Mechelen–AFC Ajax 1-0 (0-0)

1988. május 11., Strasbourg, Stade de la Meinau, 39 446 néző. Jv.: Dieter Pauly (nyugatnémet)

KV Mechelen: Preud'homme – Sanders, Rutjes, Clijsters, Deferm – Hofkens (Theunis, 73.), E. Koeman, Emmers, De Wilde (Demesmaeker, 60.) – Den Boer, Ohana

AFC Ajax: Menzo – Blind, Larsson, Wouters, Verlaat (Meijer, 73.) – Scholten, Winter, A. Mühren – Van 't Schip (Bergkamp, 57.), Bosman, Rob Witschge

Gólszerző: Den Boer (53.)

UEFA-KUPA

Az esélytelenség esélye

Az 1987–1988-as idény mindhárom európai kupasorozata meglepetéssel zárult, de közülük is a legnagyobbal a harmadik számú, amelyet a Bayer Leverkusen nyert meg. A szezon három győztes gárdájából a Mechelen és a Bayer Leverkusen korábban még soha nem nyert európai trófeát, sőt az idény előtt sem tűntek erre esélyesnek, végül mindkettő addigi története legnagyobb sikerét érte el. A németek az RCD Espanyol ellen győztek a döntőben, ráadásul duplán vert helyzetből.

Az első fordulóban elhullott néhány ász (Borussia Mönchengladbach, Austria Wien, Zenit Leningrád, Celtic FC, Dynamo Dresden és a címvédő IFK Göteborg), de talán még ennél is nagyobb megütközést keltett, hogy az albán KS Flamurtari meg a finn Turun PS túljutott soros ellenfelén, a Partizan Beogradon, illetve az Admira-Wackeren. A második kör szenzációja a Juventus búcsúja volt a Panathinaikosz jóvoltából. A nyolcaddöntő bravúrját is a görögök hajtották végre a Budapesti Honvéd ellen, holott a kispestiek az első összecsapás 61. percében már 5-0-ra vezettek. Sajnos, képesek voltak így is kiesni. (Mára tudjuk, nem volt teljesen „tiszta” az athéni zöld-fehérek továbbjutása.) A negyeddöntőben a Bayer megállította az FC Barcelonát. A négy között összekerült a két nyugatnémet alakulat, a szerencsésebb élte túl a csatát, míg a másik ágon is kellett Fortuna jóindulata az Espanyolnak az FC Bruges ellenében.

A trófea sorsa a finálé „odavágójának” 56. percére eldőlni látszott, akkorra a spanyolok 3-0-ra vezettek, s előnyüket a lefújásig megtartották. A visszavágón az 57. percig 0-0-ra álltak a felek, ám a 81. percre a „gyógyszergyáriak” ledolgozták a tetemes hátrányukat. A hosszabbításban nem esett újabb gól, jöhetett a „szétlövés”. Az első 11-est Falkenmayer elrontotta, a kék-fehérek ellenben berúgták a maguk első kettőjét, és minden veszni látszott a piros-fehérek számára. Aztán katalánok valamennyi tizenegyesüket kihagyták, a házigazdák viszont mindegyiket bevágták, így övék lett a kupa.

A széria mesterlövészei 6-6 találattal Kenneth Brylle Larsen (FC Bruges) és Dimitrisz Szaravakosz (Panathinaikosz) lettek.

Csa Bum Kun boldogsága

1. forduló. Beşiktaş JK–FC Internazionale 0-0, 1-3, Bohemian FC Dublin–Aberdeen FC 0-0, 0-1, Borussia Mönchengladbach–RCD Espanyol 0-1, 1-4, Brøndby IF–IFK Göteborg 2-1, 0-0, Budapesti Honvéd–KSC Lokeren 1-0, 0-0, Celtic FC–Borussia Dortmund 2-1, 0-2, Coleraine FC–Dundee United 0-1, 1-3, EPA Larnaca–Victoria Bucureşti 0-1, 0-3, FC Barcelona–Belenenses 2-0, 0-1, Wismut Aue–Valur Reykjavík 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Aue), Szpartak Moszkva–Dynamo Dresden 3-0, 0-1, Universitatea Craiova–Deportivo Chaves 3-2, 1-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Chaves), TJ Vítkovice–AIK Stockholm 1-1, 2-0, Zenit Leningrád–FC Bruges 2-0, 0-5, Feyenoord–Spora Luxembourg 5-0, 5-2, Austria Wien–Bayer Leverkusen 0-0, 1-5, Grasshopper-Club–Dinamo Moszkva 0-4, 0-1, KSK Beveren–Bohemians Praha 2-0, 0-1, KS Flamurtari Vlorë–FK Partizan Beograd 2-0, 1-2, Linzer ASK–FC Utrecht 0-0, 0-2, Mjøndalen IF–Werder Bremen 0-5, 1-0, Panathinaikosz–AJ Auxerre

2-0, 2-3, Lokomotiv Szófia–Dinamo Tbiliszi 3-1, 0-3, Pogoń Szczecin–Hellas Verona 1-1, 1-3, Crvena zvezda–Trakia Plovdiv 3-0, 2-2, Sporting Gijón–AC Milan 1-0, 0-3, Sportul Studenţesc–GKS Katowice 1-0, 2-1, Tatabányai Bányász– Vitória SC Guimarães 1-1, 0-1, Toulouse FC–Panioniosz 5-1, 1-0, Turun PS–FC Admira-Wacker 0-1, 2-0, Valletta FC–Juventus 0-4, 0-3, Velezs Mosztar–FC Sion 5-0, 0-3

2. forduló. AC Milan–RCD Espanyol 0-2, 0-0, Aberdeen FC–Feyenoord 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Feyenoord), Borussia Dortmund–Velezs Mosztar 2-0, 1-2, Brøndby IF–Sportul Studenţesc 3-0, 0-3 (11-esekkel jutott tovább a Sportul), Deportivo Chaves–Budapesti Honvéd 1-2, 1-3, Dundee United–TJ Vítkovice 1-2, 1-1, FC Utrecht–Hellas Verona 1-1, 1-2, FC Barcelona–Dinamo Moszkva 2-0, 0-0, Wismut Aue–KS Flamurtari Vlorë 1-0, 0-2, Szpartak Moszkva–Werder Bremen 4-1, 2-6 (hosszabbításban), FC Internazionale–Turun PS 0-1, 2-0, Panathinaikosz–Juventus 1-0, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Panathinaikosz), Crvena zvezda–FC Bruges 3-1, 0-4, Toulouse FC–Bayer Leverkusen 1-1, 0-1, Victoria Bucureşti–Dinamo Tbiliszi 1-2, 0-0, Vitória SC Guimarães–KSK Beveren 1-0, 0-1 (11-esekkel jutott tovább a Vitória)

Nyolcaddöntő. Borussia Dortmund–FC Bruges 3-0, 0-5 (hosszabbításban), Budapesti Honvéd–Panathinaikosz 5-2, 1-5, FC Barcelona–KS Flamurtari Vlorë 4-1, 0-1, Feyenoord–Bayer Leverkusen 2-2, 0-1, Hellas Verona–Sportul Studenţesc 3-1, 1-0, FC Internazionale–RCD Espanyol 1-1, 0-1, Vitória SC Guimarães–TJ Vítkovice 2-0, 0-2 (11-esekkel jutott tovább a Vítkovice), Werder Bremen–Dinamo Tbiliszi 2-1, 1-1

Negyeddöntő. Bayer Leverkusen–FC Barcelona 0-0, 1-0, Hellas Verona–Werder Bremen 0-1, 1-1, Panathinaikosz–FC Bruges 2-2, 0-1, RCD Espanyol–TJ Vítkovice 2-0, 0-0

Elődöntő. Bayer Leverkusen–Werder Bremen 1-0, 0-0, FC Bruges–RCD Espanyol 2-0, 0-3 (hosszabbításban)

Döntő

RCD Espanyol–Bayer Leverkusen 3-0 (1-0)

1. mérkőzés, 1988. május 4., Barcelona, Sarrià-stadion, 42 000 néző. Jv.: Dušan Krchňák (csehszlovák)

RCD Espanyol: N'Kono – Job, Miguel Ángel, Gallart – Soler, Orejuela (Golobart, 66.), Urquiaga, Iñaki –Valverde, P. Alonso (Lauridsen, 69.), Losada

Bayer Leverkusen: Vollborn – De Keyser, Rolff, A. Reindhardt, Hinterberger – Tita, Buncol, Falkenmayer (K. Reinhardt, 75.) – Csa (Götz, 18.), Waas, Täuber

Gólszerzők: Losada (45., 56.), Soler (49.)

Bayer Leverkusen–RCD Espanyol 3-0 (0-0, 11-esekkel 3-2)

2. mérkőzés, 1988. május 18., Leverkusen, Ulrich Haberland-stadion, 21 600 néző. Jv.: Jan Keizer (holland)

Bayer Leverkusen: Vollborn – Seckler, Rolff, A. Reindhardt, K. Reinhardt – Schreier (Waas, 46.), Buncol, Falkenmayer – Csa, Götz, Tita (Täuber, 62.)

RCD Espanyol: N'Kono – Job, Gallart, Miguel Ángel, Urquiaga, – Iñaki, Golobart (Zúñiga, 73.), Orejuela (Zubillaga, 66.), Soler – P. Alonso, Losada

Gólszerzők: Tita (57.), Götz (63.), Csa (81.)

A 11-est berúgta: Rolff, Waas, Täuber, illetve P. Alonso, Job. A 11-est kihagyta: Falkenmayer, illetve Urquiaga, Zúñiga, Losada

EURÓPAI SZUPERKUPA

Ha nincs Van Basten, nincs kupa

Miután Marco van Basten elszerződött az AC Milanhoz, nélküle elbukta az Ajax harmadik, 1987-es kupadöntőjét. A nagyszerű csatár az előző idényben két gólt szerzett hosszabbításban az FC Den Haag elleni Holland Kupa-finálében (4-2), s ő fejelte a gólt Athénban, az 1. FC Lokomotive Leipzig elleni KEK-végjátékban. Ám ősszel nagyon hiányzott az FC Porto ellen, nélküle gólképtelen maradt az Ajax. A portugálok viszont elbírták két nagy sztárjuk, Rabah Madjer és Paulo Futre hiányát. Amszterdamban Rui Barros, Portóban Antonio Sousa szerezte a mérkőzés egyetlen gólját.

Larsson igyekszik megállítani Sousát

AFC Ajax–FC Porto 0-1 (0-1)

1. mérkőzés, 1987. november 24., Amszterdam, Olimpiai stadion, 27 000 néző. Jv.: Bob Valentine (skót)

AFC Ajax : Menzo – Verlaat, Blind, A. Mühren (Richard Witschge, 46.), Dick – Wouters (R. de Boer, 68.), Rob Witschge, A. Winter – Van t' Schip, Bosman, Bergkamp

FC Porto: Młynarczyk – J. Pinto, Lima Pereira, Inácio, Geraldão – J. Magalhães, Frasco (Quim, 84.), A. Sousa – André, Rui Barros, Gomes

Gólszerző: Rui Barros (5.)

FC Porto–AFC Ajax 1-0 (0-0)

2. mérkőzés, 1988. január 13., Porto, Estadio das Antas, 50 000 néző. Jv.: Arnold Schmidhuber (nyugatnémet)

FC Porto: Młynarczyk – J. Pinto, Lima Pereira, Inácio, Geraldão – Bandeirinha (Semedo, 83.), J. Magalhães, A. Sousa – André, Rui Barros, Gomes (Plácido, 68.)

AFC Ajax : Menzo – Larsson, Blind, A. Mühren, Hesp – Wouters, Rob Witschge (B. Roy, 64.), A. Winter – Van t' Schip, Bosman, Bergkamp (Meijer, 81.)

Gólszerző: A. Sousa (70.)

LIBERTADORES KUPA

Last-minute-diadal Santiagóban

Mintha az América Cali elátkozott lett volna a Libertadortes Kupa döntőiben! A nyolcvanas évek kolumbiai futballjának egyik zászlóshajója három egymást követő sorozatban is eljutott a végjátékba, de mindannyiszor lemaradt a trófeáról. 1985-ben az Argentinos Juniorstól tizenegyespárbajban, 1986-ban a River Plate-től simán, két meccsen kapott ki. 1987-ben

a Peñarol ellen megnyerte az első mérkőzést Caliban, miután egy fél félidő alatt kétgólos előnybe került. Egy héttel később Montevideóban Roberto Cabañas, a paraguayi légiós vezetést szerzett, s bár az uruguayiak Diego Aguirre révén kiegyenlítettek, a vendégek még a 87. percben is kupagyőztesnek tűntek. Akkor Jorge Villar megmentette a Peñarolt, így a harmadik mérkőzésre maradt a döntést. Santiago de Chilében 119 és fél percen keresztül tusakodtak a csapatok, eredmény nélkül. Ám az utolsó pillanatban Diego Aguirre bevette Julio Falcioni kapuját, s ezzel a Peñarol, története során már ötödször, elhódította a Libertadores Kupát.

A magasban az ünneplő Aguirre

América Cali–Peñarol 2-0 (2-0)

1. mérkőzés. 1987. október 21., Cali, Estadio Pascual Guerrero, 65 000 néző. Jv.: José Roberto Wright (brazil)

América Cali: Falcioni – H. Valencia, V. Espinosa, Aponte, Porras – Luna, Santín, Cabañas – H. D. Herrera (A. Escobar), Gareca (O. Maturana), Battaglia

Peñarol: E. Pereira – J. Herrera, Rotti, Trasante, A. Domínguez (Villar) – J. Perdomo, G. Matosas (E. Da Silva), D. Vidal – R. Viera, J. Cabrera, D. Aguirre.

Gólszerzők: Battaglia (8.), Cabañas (20.)

Peñarol–América Cali 2-1 (0-1)

2. mérkőzés. 1987. október 28., Montevideo, Estadio Centenario, 60 000 néző. Jv.: Ricardo Calabria (argentin)

Peñarol: E. Pereira – J. Herrera, Rotti (J. Gonçálvez), Trasante, A. Domínguez – J. Perdomo, E. Da Silva, D. Vidal – R. Viera, J. Cabrera (Villar), D. Aguirre.

América Cali: Falcioni – H. Valencia, V. Espinosa, Aponte, Porras – Luna, Santín, Cabañas – W. Ortiz (H. D. Herrera), Gareca, Battaglia

Gólszerzők: Cabañas (19.), Aguirre (68.), Villar (87.)

Peñarol–América Cali 1-0 (0-0, 0-0, 0-0)

3. mérkőzés. 1987. október 31., Santiago de Chile, Estadio Nacional, 25 000 néző. Jv.: Hernán Silva (chilei)

Peñarol: E. Pereira – J. Herrera, Rotti, Trasante, A. Domínguez – J. Perdomo (J. Gonçálvez), E. Da Silva, D. Vidal (Villar) – R. Viera, J. Cabrera, D. Aguirre

América Cali: Falcioni – H. Valencia, V. Espinosa, Aponte, Ampudia – Luna, Santín, Cabañas – W. Ortiz, Gareca (Esterilla), Battaglia

Gólszerző: Aguirre (120.)

VILÁGKUPA

A Porto legyőzte a havat és a Peñarolt

Aguirre és Geraldão küzd egymással

A Világkupa-döntőben a portugálokat tartotta a végső sikerre esélyesebbnek a közvélemény, hisz nem akárkit, hanem a világhírű Bayernt verték meg a bécsi BEK-döntőben. Az uruguayiak az akkortájban alig-alig jegyzett América Calit gyűrték le a Copa Libertadoresért. A japán metropoliszban a 80. percig úgy tűnt, igazolódnak az előzetes várakozások, miután a pokoli körülmények között (szakadó hóban, bokáig érő latyakban) vezettek a „sárkányok" a legtermelékenyebb csatáruk, a kétszeres aranycipős Fernando Gomes találatával, ám akkor a Peñarol – Ricardo Viera szerencsés mozdulatával – kiegyenlített. Következhetett a ráadás. A 109. percben, egy heves sárcsatát követően a portugálok felszabadítottak, a montevideói védelem elvétette a hosszan előrerúgott labdát, mert az elakadt a posványban. A hátulról sprintelő Rabah Madjer vércseként csapott le, és a messze kifutó Eduardo Pereira fölött körülbelül 30-35 méterről a hálóba ívelt. Pár másodpercig az is kérdéses volt, egyáltalán átvánszorog-e a labda a gólvonalon, vagy elakad a dagonyában, aztán úgy döntött, mégis átgurul. Aligha érdemtelenül lett az afrikai csillag a mérkőzés embere.

Döntő

FC Porto–CA Peñarol 2-1 (1-0, 1-1, 1-1)

1987. december 13, Tokió, Nemzeti Stadion, 45 000 néző. Jv.: Franz Wöhrer (osztrák)

FC Porto: Młynarczyk – J. Pinto, Inácio, Lima Pereira, Geraldão – J. Magalhães, A. Sousa, A. André – Rui Barros (Quim, 61.), Gomes, Madjer

CA Peñarol: E. Pereira – Herrera (Gonçálvez, 95.), Rotti, Trasante, Domínguez – Da Silva, Perdomo, Viera – Vidal, Aguirre, Cabrera (Matosas, 46.)

Gólszerzők: Gomes (41.), Viera (80.), Madjer (109.)

VILÁGVÁLOGATOTT

Bryan Robson remekelt az All-Star-csapat ellen

Az angol liga megalapításának 100. évfordulóján a világválogatott vendégeskedett a Wembley-ben. Michel Platini, Diego Maradona és az aktuális aranylabdás, Igor Belanov (meg persze további sok-sok sztár) mellett a nem sokkal korábban az Eintracht Frankfurthoz igazolt Détári Lajos is pályára lépett Terry Venables csapatában. Maradona egyébként 90 000 font tiszteletdíjat kapott fellépéséért, de a liga végül 200 fontot levont ebből, mert túl magasnak találta az argentin ottani kifizetetlen szállodai telefonszámláját.

Az angol ligaválogatottban két ír, Liam Brady és Paul McGrath, valamint az argentin Ossie Ardiles mellett csak brit futballisták léptek pályára – ma már ez másként lenne. A mérkőzés

főhőse a Manchester United sérülékeny csatára, az ezúttal kirobbanó formában futballozó Bryan Robson volt, aki rúgott egy gólt Rinat Daszajevnek, majd egyet Andoni Zubizarretának is.

Maradona és Bryan Robson

Angol Ligaválogatott–Világválogatott 3-0 (1-0)

1987. augusztus 8., London, Wembley, 61 000 néző. Jv.: Hackett (angol)

Angol Ligaválogatott: Shilton (angol) h. Ogrizovic (angol) – Gough (skót) h. S. Clarke (skót), McClelland (északír), McGrath (ír), Sansom (angol) – Brady (ír) h. Nevin (skót), Robson (angol), Webb (angol) h. Ardiles (argentin) – Waddle (angol) – Beardsley (angol), h. A. Smith (angol), Allen (angol) h. Whiteside (északír)

Világválogatott: Daszajev (szovjet) h. Zubizarreta (spanyol) – Josimar (brazil) h. Détári (magyar), Celso (brazil), h. P. Larsson (svéd), Hysén (svéd), Julio Alberto (spanyol) – Berthold (nyugatnémet), Bagni (olasz), h. D. Sztojkovics (jugoszláv), Platini (francia), h. Belanov (szovjet), Maradona (argentin) – Lineker (angol) h. Elkjær Larsen (dán), Futre (portugál) h. Zavarov (szovjet)

Gólszerzők: Robson (23., 88.), Whiteside (58.)

ARANYLABDA, 1987

Gullit: Cruyff és Rivera után

Ruud Gullit második hollandként és második Milan-játékosként nyerte el a *France Football* Aranylabdáját. Johan Cruyff győzött korábban a honfitársai közül (háromszor is), míg az olasz klubja játékosai közül az 1969-es győztes Gianni Rivera örökébe lépett. Az univerzális futballra képes, a PSV-ben az esztendő elején még liberóként gólerős, extrém megjelenésével, mérhetetlen szabadságvágyát a futballra transzformáló személyiségével rendkívül népszerű csillag néhány hét alatt beilleszkedett az olasz futballba és az AC Milanba. Mögötte, az FC Porto BEK-győzelmét is elismerve, Paulo Futre lett a második. Érdekes, hogy a portugál csatárnak nem sikerült olyan jól a klubváltás, mint Gullitnak, nem találta a helyét az Atléticóban. Egyetlen játékos tudott 1986-ban és 1987-ben is a képzeletbeli dobogóra állni az Aranylabda-szavazáson, a mindkétszer harmadik Emilio Butragueño.

Aranylabda, 1987

1. Ruud Gullit (holland, PSV, AC Milan) 106 pont, 2. Paulo Futre (portugál, FC Porto, Atlético Madrid) 91, 3. Emilio Butragueño (spanyol, Real Madrid) 61, 4. José Miguel González „Míchel” (spanyol, Real Madrid) 29, 5. Gary Lineker (angol, FC Barcelona) 13, 6. John Barnes (angol, Watford FC, Liverpool FC) és Marco van Basten (holland, AFC Ajax, AC Milan) 10-10, 8. Gianluca Vialli (olasz, UC Sampdoria) 9, 9. Bryan Robson (angol, Manchester United) 7, 10. Klaus Allofs (nyugatnémet, 1. FC Köln, Olympique Marseille) és Glenn Hysén (svéd, IFK Göteborg, Fiorentina) 6-6. (Az első tíz helyezett.)

A KV Mechelen.
Hátul, balról: E. Koeman, Rutjes, Hofkens, Preud'homme, Ohana, Den Boer.
Elöl: Sanders, Emmers, De Wilde, Clijsters, Benfeld

Az al-Ahly.
Balról: al-Batal, Abuzeid, Ibrahim Hasszan, Badr Radzsab, Hamada Szediki, Szajed, Abdelgelil, Szaad, Hani Ramzi, Abderahman, Hosszam Hasszan

Az FC Porto.
Hátul, balról: Lima Pereira, Inácio, João Pinto, Jaime Magalhães, Geraldão, Młynarczyk.
Elöl: Madjer, Rui Barros, Sousa, Gomes, André

A Bayer Leverkusen. Hátul, balról: Csa Bum Kun, Täuber, De Keyser, Feinbier, Reinhardt, Falkenmayer. Elöl: Vollborn, Hinterberger, Rolff, Seckler, Buncol

A PSV Eindhoven. Balról: Van Breukelen, Kieft, Gillhaus, Heintze, Nielsen, Linskens, Lerby, Koeman, Vanenburg, Van Aerle, Gerets

A Peñarol. Hátul, balról: Eduardo Pereira, Trasante, Rotti, Perdomo, Herrera, Domínguez. Elöl: Vidal, Da Silva, Aguirre, Viera, Cabrera

VIII. EURÓPA-BAJNOKSÁG

Marco van Bastentől Marco van Bastenig

A németországi végjáték az olasz és a házigazda válogatott fellépésével kezdődött, Düsseldorfban. E tornán végül mindkét csapat „csak" az elődöntőig jutott, két évvel később ellenben főszerepet játszottak az olaszországi világbajnokságon. Érdemes hát e szemszögből is nézni névsoraikat, vajon hol, mennyire alakult már ki akkor a Mondiale-gárda. Az olaszoknál Roberto Baggiónak és „Toto" Schillacinak még nyoma sem volt, de összeállt már az alapcsapat. Az akkori kapitányra, Azeglio Vicinire éppen az volt a jellemző, hogy ragaszkodott bevált katonáihoz. Zenga, Bergomi, Baresi, Ferri, a mindössze húszéves Maldini, Donadoni, Giannini, De Napoli, Ancelotti, Mancini és Vialli kezdett, később pedig Altobelli és De Agostini szállt még be. A németeknél még nem Illgner védett, nem Augenthaler játszott liberót, s Beckenbauer még „nem tudott" Möllerről, Hässlerről és Reuterről. Az 1988-as együttes (Immel – Kohler, Herget, Buchwald, Berthold – Littbarski, Matthäus, Thon, Brehme – Klinsmann, Völler, majd cseréként Borowka és Eckstein) még némi „finomításra" szorult. A nyitómeccs döntetlenjének egyébként a házigazdák örülhettek jobban.

Egy nappal később a spanyolok Hannoverben legyőzték a dánokat. Talán nem is olyan meglepő, mondhatnánk, de akkor domborítsuk ki a lényegesebb oldalt: nem lehetne csodálni, ha a dánok „nagy generációjának" tagjai, Morten Olsen, Søren Busk, Ivan Nielsen, Søren Lerby, Michael Laudrup vagy Preben Elkjær Larsen gutaütést kapnának a spanyol válogatott nevének hallatán. 1984-ben, az Európa-bajnokság elődöntőjében a spanyolok verték ki az északiakat, 1986-ban a világbajnokságon a spanyolok első számú csillaga, Emilio Butragueño szinte egymaga verte meg Piontek legénységét, 1988-ban pedig, a nyitómeccsén megint fogott az ibériai átok. Háromból három.

Berni, a kabalanyúl és „ikertestvére"

Az első kört két meglepetés zárta: az angol Jackie Charlton írjei ugyanúgy 1-0-ra verték a sokkal előkelőbb nacionáléval rendelkező angolokat, mint ahogy a szovjet válogatott a hollandokat. A „zöldek" gólját Ray Houghton fejelte, hihetetlen ésszel és higgadtsággal. A szovjetek a Dinamo Kijevre épített gárdája – és a meccs – egyetlen találatát egy magyar nemzetiségű futballista, Rácz László lőtte. Van Basten csak a hatvanadik percben szállt be, érezte még bokasérülését. A torna legjobb játékosa akkoriban már az AC Milan futballistája volt. Ám még Amszterdamból magával vitt bokasérülése miatt mindössze 11 mérkőzésen játszhatott az 1987–1988-as bajnoki idényben, a campionatóban. Bár egy ideig kétséges volt, részt vehet-e egyáltalán a nyári Európa-bajnokságon, Rinus Michels beválogatta őt a keretébe. A Generálisnak becézett szövetségi

kapitány azt mondta, Marcónak az lesz az előnye, hogy nem egy fárasztó szezon legvégén, kifacsartan kell pályára lépnie. Ettől függetlenül, az első, a szovjetek elleni mérkőzésen csak cseréként küldte pályára.

Az írek amúgy a bolgárokat, a belgákat, a skótokat és a luxemburgiakat megelőzve jutottak el Németországba. 1987 novemberében, a selejtezők vége felé nem állt jól a szénájuk, a bolgárok tűntek befutónak. Jack Charlton a skótokban kellett (volna) hogy bízzon, viszont ez – egy született angolnak – nem megy. Big Jack azt mondta esélylatolgatásként a szófiai Bulgária–Skócia mérkőzés előtt, hogy „You can never trust a Scotsman" – azaz sohasem bízhatsz a skótokban. Elhamarkodott ítélet volt: a skótok az utolsó sípszóig küzdöttek Szófiában, Mackay a 87. percben lőtt góljával nyertek – s továbbjuttatták az íreket. Az íreknek amúgy ez volt a nagy bemutatkozása egy világtornán, 1966 világbajnokának keze alatt remek csapatuk alakult. Nem meglepően minden nagymenőjük az angol élvonalban futballozott, a korábbiaktól eltérően többen is közülük a legmárkásabb csapatokban. Anglia akkori legjobb alakulata a Liverpool FC volt – az írek közül John Aldridge, Ray Houghton, és Ronnie Whelan is az LFC futballistája volt. A nem kevésbé tekintélyes Manchester United is adott két kulcsjátékost a keretbe, Paul McGrath és Kevin Moran személyében. Érdekes, hogy a korszak talán legjobb két ír játékosa, Liam Brady és David O'Leary ráadásul hiányzott az Eb-keretből, miután mindketten összevesztek Jack Charltonnal.

Bryan Robson sikeresebb tornát remélt

Szovjet–angol párharc: Szergej Alejnyikov és John Barnes

A második kanyarban a németek simán megverték a dánokat (volt-e ember, aki megtippelte volna, hogy Gelsenkirchenben éppen a következő torna két finalistája játszik?), az olaszok, ha nagy nehezen is, de Gianluca Vialli góljával legyűrték a spanyolokat. Marco van Basten, élete egyik legjobb mérkőzésén, mesterhármast rúgott Peter Shiltonnak, s így kiejtette az angolokat, az írek ellenben a szovjetek ellen sem szerénykedtek, az 1-1-gyel, két kör után e két gárda vezette a 2. csoportot.

A csoportmérkőzések zárókörében Völler két gólja a hazaiak továbbjutását garantálta, míg az azzurrók, ha nem is simán, ám azért

legyőzték a torna egy hete alatt teljes generációváltást végrehajtó dánokat. A lassan az Eb legjobb válogatottjává előlépő Szbornaja megalázó vereséget mért az angolokra, a hollandok pedig 1-0-ra verték a kétségtelenül a torna meglepetésalakulataként nyomuló íreket. Wim Kieft gólja az Oranje továbbjutását jelentette, míg a sziget hősei kiestek. Ám ne feledjük, a győztes találatot a szőke, langaléta holland úgy szerezte a 82. percben, hogy társa a gólvonalon – az osztrák Brummeier szerint „tétlen" lesen ácsorgott... Nulla-nullánál a tulipánosok csomagolhattak volna.

Hans van Breukelen kivédi a döntőben Igor Belanov tizenegyesét

Az egyik elődöntőben Valerij Vasziljevics Lobanovszkij válogatottja kifejezetten intelligens, parádés futballal verte meg az olaszokat. A meccs a 60. és a 62. perc között dőlt el: a két, hajdanán együtt felnövő dnyepropetrovszki legény, Gennagyij Litovcsenko és Oleg Protaszov is meglőtte a maga gólját. Pedig sokan a Squadra Azzurrát tartották a találkozó favoritjának, tudva, hogy az olaszok majdnem napra pontosan négy hónappal korábban, Bariban, 4-1-re kiütötték a szovjet csapatot. Vicini kilenc, Lobanovszkij hét játékosát is újra pályára küldte a Dél-Itáliában a kezdőcsapatokban szerepeltek közül, nem ezen múlott hát, hogy most teljesen más eredmény született. Inkább azt erősítette meg a mérkőzés, hogy februárban, az edzőtáborozás után, nem voltak éppen frissek az „Ezredes" játékosai. Nem úgy Stuttgartban.

A másik elődöntőt egy nappal korábban játszották a nyugatnémetek és a hollandok Hamburgban. Mindkét szövetségi kapitány részese volt az 1974-es világbajnoki finálénak, a két válogatott addigi legemlékezetesebb egymás elleni mérkőzésének. Franz Beckenbauer játékosként, Rinus Michels edzőként. Ám alkalmasint a kettejük közös múltjánál fontosabb volt a két ország „közös" múltja. Bár akkor már 43 év telt el a második világháború befejeződése óta, a hollandokban elevenen élt a németek iránti ellenszenv. Marco van Basten, például, noha beszélte a szomszéd nyelvét, nem volt hajlandó ezen a nyelven interjút adni. Simon

A képen nem látható Van Basten labdája úton Daszajev kapujába

Kuper, a népszerű holland író-újságíró ismertette meg a nagyvilággal az 1974-es vb ezüstérmes kapusának, Jan Jongbloednak a történetét, aki a hamburgi meccs előtt még azt nyilatkozta, hogy a holland–német viszály már a múlté. Aztán a győzelem mámorában táviratozott az utódoknak: „Felszabadítottatok bennünket a szenvedések alól". A mérkőzésen sokáig nem született gól, majd a román Igna megítélt egy vitatható büntetőt a hazaiaknak, amit Lothar Matthäus értékesített. Az utolsó negyedóra kezdetén Ronald Koeman, ugyancsak tizenegyesből, kiegyenlített. Nagyon érett a hosszabbítás... Ám a 89. percben Marco van Basten belőtte (egyik) elhíresült gólját – az Immel hálójába kanalazott gól évekig szerepelt a *TeleSport* főcímszignáljában –, s így a narancssárga ingesek jutottak a döntőbe.

Gullit gólját ünnepli Ronald Koeman, Van Aerle és Van Basten

Egyébként miután a hollandok legyőzték a házigazdákat, egész éjszaka mulattak egy hamburgi klubban. Ronald Koeman később arra panaszkodott, hogy a németek a mérkőzés alatt arrogánsan viselkedtek velük, ezért ő „az egyetlen rendes sráccal", Olaf Thonnal cserélt mezt. Aztán később bevallotta, hogy a németek fehér trikóját vécépapírnak használta. Még Rinus Michels is, akit éppen rendíthetetlen nyugalma miatt becéztek Szfinxnek (is), kivetkőzött önmagából. Felemelt mutatóujjával integetett a közönségnek. Aztán azt mondta az újságíróknak: „Különösen elégedett vagyok e győzelemmel, de az okokat most nem akarom részletezni." Ám ez mind semmi sem volt ahhoz képest, ahogy Hollandiában ünnepeltek az emberek. A II. világháború óta a németek legyőzése számukra dupla vagy éppen tripla örömet jelent. A hollandok szívesen emlegették, hogy Ruud Gullit, a csapat vezéralakja éppen olyan volt, mint amilyennek a legtöbb honfitársa látni szerette volna önmagát: virtuóz, lazán szellemes, szabadságvággyal teli, sikeres, intelligens.

Éneklő hollandok a nagy diadal után

Ezzel szemben az ellenfél első számú játékosát, Lothar Matthäust, nem éppen dicséretnek szánt minősítéssel, „a legnémetebb németnek" aposztrofálták. A hollandok szívesen

Az ezüstérmes szovjet válogatott. Hául, balról: Daszajev, Higyijatullin, Alejnyikov, Gyemjanyenko, Mihajlicsenko. Elöl: Rácz, Belanov, Zavarov, Gocmanov, Protaszov, Litovcsenko

és gondolkodás nélkül átléptek azon az aprócska tényen, hogy ők évtizedeken keresztül éppen olyan agresszíven és lenézően viselkedtek a suriname-iakkal szemben, akik közé – származása szerint legalábbis félig – az új bálvány, Ruud Gullit is tartozott. Nem, ezek akkor az édes bosszú napjai voltak. Néhány hónappal később megjelent egy verseskötet(!), amely a *Hollandia–Németország, futballköltészet* címet kapta. Profi költők és profi futballisták írtak bele. Hans Boskamp, például ezt: „Édes bosszú, azt gondoltam, nem is létezik/ vagy csak rövid időn át tart / S akkor itt volt ez a hihetetlenül gyönyörű/ kedd este Hamburgban." Érdemes idézni Jules Deelder befejező két sorát is, amely Van Basten góljának leírását követi: „Azoknak, akik elestek/ Rózsa viruljon a sírjukon."

A csapatra a németek utáni elődöntőt követően várt még egy feladat: a szovjetek elleni döntő. Rengeteg feszültség halmozódott fel a játékosokban, ezért Rinus Michels addig elképzelhetetlen módját választotta az aranycsatára való felkészülésnek: a találkozó előtt két estével elengedte a játékosait Whitney Houston müncheni koncertjére. Az Oranje különben története során harmadszor játszott nagy torna döntőjében, de először nem a rendező ország válogatottja ellen. 1974-ben a nyugatnémetektől, 1978-ban az argentinoktól kikapott a döntőben, most legalább nem kellett idegenben játszani. Az elődöntőben már túlesett ezen a „Generális" csapata. Rinus Michels különleges taktikai értekezletet tartott a mérkőzés előtt. Azt mondta: „Eljutottunk idáig, fogjuk a kupa egyik fülét. Ugye, senki sem akarja elengedni?" Aztán – bár ez korábban Ronald Koeman és Marco van Basten feladata volt – Ruud Gullitra bízta a kapuhoz közeli szabadrúgások végrehajtását. Így történhetett, hogy Gullit első Eb-szabadrúgásából majdnem gól született: Rinat Daszajev szögletre tolta a „pipába" tartó labdát. Ám az ezt követő beívelésből a raszta frizurás világklasszis megszerezte a ve-

Az Európa-bajnok holland legénység. Hátul, balról: Van Basten, Ronald Koeman, Rijkaard, Erwin Koeman, Gullit, Breukelen. Elöl: Van Tiggelen, Mühren, Van Aerle, Wouters, Vanenburg

zetést, majd Marco van Basten csodálatos góljával az Oranje 2-0-ra megnyerte a végjátékot. Hollandia, két elbukott világbajnoki döntő után, végre megnyert egy nagy tornát. Maga a második gól szerzője így vélekedett legendássá lett találatáról: „Ilyet az életben csak egyszer lő az ember…" Illendő gyorsan hozzátenni: ennyire azért nem volt sima ügy az Oranje győzelme. A szovjet korszakban először, fejedelminek minősíthető prémiumért játszó, a vereséggel fejenként 25 ezer márkát bukó Szbornajának a gyenge kezdés ellenére esélye volt az egyenlítésre. A másfél évvel korábban az európai Aranylabdával kitüntetett Igor Belanov lelkén száradt elsősorban, hogy nem sikerült. Az apró termetű csatár már az első játékrészben is kihagyott egy nagy helyzetet, majd a másodikban előbb a kapufát trafálta telibe, majd – miután Hans van Breukelen fölöslegesen földre vitte Gocmanovot – büntetőt lőhetett. Talán nem volt a legszerencsésebb döntés az egyébként is mindig önbizalomhiánnyal küzdő, a kihagyott helyzetek után a szokásosnál is jóval idegesebb Belanovra bízni a végrehajtást. Az elbizonytalanodott csatár Van Breukelen kezébe rúgta a labdát.

Győzött Hollandia. Ruud Gullit, Marco van Basten, Frank Rijkaard és Ronald Koeman nemzedékének sikerült, ami a Johan Cruyff fémjelezte generációnak nem: felült a kontinens futballtrónjára.

VIII. Európa-bajnokság

Nyolcas döntő (NSZK, 1988. június 10.– június 25.)

A csoport: NSZK–Olaszország 1-1, Spanyolország–Dánia 3-2, NSZK–Dánia 2-0, Olaszország–Spanyolország 1-0, NSZK–Spanyolország 2-0, Olaszország–Dánia 2-0. A csoport végeredménye: 1. NSZK 5 pont, 2. Olaszország 5, 3. Spanyolország 2, 4. Dánia 0

B csoport: Íroroszág–Anglia 1-0, Szovjetunió–Hollandia 1-0, Hollandia–Anglia 3-1, Írország–Szovjetunió 1-1, Szovjetunió–Anglia 3-1, Hollandia–Írország 1-0. A csoport végeredménye: 1. Szovjetunió 5, 2. Hollandia 4, 3. Íroroszág 3, 4. Anglia 0

Elődöntő: Hollandia–NSZK 2-1, Szovjetunió–Olaszország 2-0

Döntő

Hollandia–Szovjetunió 2-0 (1-0)

1988. június 25., München, Olimpiai stadion, 72 308 néző. Vezette: Michel Vautrot (francia)

Hollandia: Van Breukelen – Van Aerle, Rijkaard, R. Koeman, Van Tiggelen – Wouters, Gullit, A. Mühren, E. Koeman – Vanenburg, Van Basten

Szovjetunió: Daszajev – Gyemjanyenko, Higyijatullin, Mihajlicsenko – Litovcsenko, Alejnyikov, Zavarov, Gocmanov (Baltacsa, 69.), Rácz – Belanov, Protaszov (Paszulko, 72.).

Gólszerzők: Gullit (33.), Van Basten (54.)

A döntőben szerepelt holland játékosok

(Hans van Breukelent, Ronald Koemant, Berry van Aerlét és Gerard Vanenburgot bemutattuk az általunk az Év csapatának választott PSV játékosai között.)

FRANK (Franklin Edmundo) RIJKAARD: A sokoldalú középhátvéd 1962. szeptember 30-án Amszterdamban született. Az AFC Ajax nevelése volt (1980–1987), majd a Sporting CP megvette, de azonnal kölcsönadta a Real Zaragozának (1987–1988). Az AC Milanban (1988–1993) érte el legnagyobb nemzetközi sikereit, végül az Ajaxban zárta le pályafutását. Ötszörös holland bajnok (1981–1982, 1982–1983, 1984–1985, 1993–1994, 1994–1995), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1982–1983, 1985–1986, 1986–1987), olasz bajnok (1991–1992, 1992–1993), háromszoros BEK/BL-győztes (1989, 1990, 1995), KEK-győztes (1987), európai Szuperkupa-győztes (1989, 1990, 1993), Világkupa-győztes (1989, 1990). A holland válogatottban (1981–1994) 73 mérkőzésen tíz gólt szerzett. Európa-bajnok (1988), Eb-elődöntős (1992), vb-résztvevő (1990) volt.

ADRI (Adrianus Andreas) VAN TIGGELEN: A balhátvéd 1957. június 16-án Oud-Beijerlandban született. A rotterdami Sparta nevelése volt, egészen 1983-ig játszott a klubban, majd a Groningen (1983–1986), az RSC Anderlecht (1986–1991), a PSV (1991–1994), végül a Dordrecht ,90 (1994–1995) mezét viselte. Holland bajnok (1991–1992), kétszeres belga bajnok (1986–1987, 1990–1991), kétszeres Belga Kupa-győztes (1987–1988, 1988–1989). A holland válogatottban (1983–1992) 56 mérkőzésen szerepelt. Európa-bajnok (1988), Eb-elődöntős (1992), vb-résztvevő (1990) volt.

JAN Jacobus WOUTERS: A középpályás 1960. július 17-én Utrechtben született. Klubjai: FC Utrecht (1980–1986), AFC Ajax (1986–1992), Bayern München (1992–1994), PSV (1994–1996). Holland bajnok (1989–1990), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1984–1985, 1986–1987, 1995–1996), német bajnok (1993–1994), KEK-győztes (1987), UEFA-kupa-győztes (1992). A holland válogatottban (1982–1994) 70 mérkőzésen négy gólt ért el. Európa-bajnok (1988), Eb-elődöntős (1992), vb-résztvevő (1990, 1994) volt.

ARNOLD (Arnoldus Johannes Hyacinthus) MÜHREN: A veterán középpályás 1951. június 2-án született Volendamban. A helyi csapatban (FCV) futballozott 1971-ig, majd a csúcson lévő Ajaxba

került (1971–1974), aztán a Twente (1974–1978), az Ipswich Town (1978–1982), a Manchester United (1982–1985) tagja volt, mígnem visszatért az Ajaxhoz (1985–1989). Kétszeres holland bajnok (1971–1972, 1972–1973), a KNVB kupájának négyszeres győztese (1971–1972, 1976–1977, 1985–1986, 1986–1987), FA-kupa-győztes (1982–1983), BEK-győztes (1973), KEK-győztes (1987), UEFA-kupa-győztes (1981), európai Szuperkupa-győztes (1973), Világkupa-győztes (1972). A holland válogatottban (1978–1988) 23 mérkőzésen 3 gólt szerzett. Európa-bajnok (1988).

ERWIN KOEMAN: Az idősebbik Koeman fivér 1961. szeptember 20-án született Zaandamban. Három periódusban játszott a Groningenben (1978–1979, 1982–1985, 1994–1998), kettőben a PSV-ben (1979–1982, 1990–1994), illetve egyben a belga KV Mechelenben (1985–1990). Kétszeres holland bajnok (1990–1991, 1991–1992), belga bajnok (1987–1988), Belga Kupa-győztes (1986–1987), KEK-győztes (1988), európai Szuperkupa-győztes (1988). A holland válogatottban (1983–1994) 31 mérkőzésen 2 gólt szerzett. Európa-bajnok (1988), vb-résztvevő (1990). Az 1988-as tornán az alaptizenegy tagjai közül egyedül ő játszott „csak" négy mérkőzésen, a többiek öt találkozón kaptak szerepet.

RUUD GULLIT (Eredetileg: Rudi Dil): A támadó középpályás, illetve csatár, az Eb-n a hollandok csapatkapitánya 1962. szeptember 1-jén Amszterdamban született. Klubjai az ASV Meerboys (1967–1975), a DWS (1975–1979), a haarlemi HFC (1979–1982), a Feyenorrd (1982–1985), a PSV (1985–1987), az AC Milan (1987–1993, majd rövid ideig 1994-ben újra), a Sampdoria (1993–1995) és a Chelsea FC (1995–1998) voltak. Háromszoros holland bajnok (1983–1984, 1985–1986, 1986–1987), a KNVB Kupa győztese (1983–1984), háromszoros olasz bajnok (1987–1988, 1991–1992, 1992–1993), Olasz Kupa-győztes (1993–1994), kétszeres BEK-győztes (1989, 1990), európai Szuperkupa-győztes (1990), Világkupa-győztes (1990). A holland válogatottban (1981–1994) 66 mérkőzésen 17 gólt szerzett. Európa-bajnok (1988), Eb-elődöntős (1992), vb-résztvevő (1990) volt. 1987-ben Európa legjobb futballistájának választották.

MARCO (eredetileg: Marcel) VAN BASTEN: A középcsatár 1964. október 31-én Utrechtben született. Az EDO (1970–1971, az UVV (1971–1980), az USV Elinkwijk (1980–1981), majd az AFC Ajax (1981–1987) és az AC Milan (1987–1995) futballistája volt. Háromszoros holland bajnok (1981–1982, 1982–1983, 1984–1985), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1982–1983, 1985–1986, 1986–1987), háromszoros olasz bajnok (1987–1988, 1991–1992, 1992–1993), kétszeres BEK-győztes (1989, 1990), KEK-győztes (1987), európai Szuperkupa-győztes (1989), kétszeres Világkupa-győztes (1989, 1990). A holland válogatottban (1983–1992) 58 mérkőzésen 24 gólt szerzett. Európa-bajnok (1988), Eb-elődöntős (1992), vb-résztvevő (1990) volt. A *France Football* háromszoros aranylabdása (1988, 1989, 1992). Ő lett az 1988-as Eb gólkirálya, a hollandok nyolc találatából ötöt szerzett. (A további hármat: Kieft, R. Koeman, Gullit.)

A tornán szereplő további holland játékosok: John Bosman (2/0), Wim Kieft (3/1), Wilbert Suvrijn (2/0), John van't Schip (1/0)

(Rinus Michels szövetségi kapitányt a 3. kötetben, az 1970–1971-es évnél mutattuk be.)

Bajnokok, kupagyőztesek

1987–1988

	Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
EURÓPA	Albánia	17 Nëntori	Flamurtari
	Anglia	Liverpool FC	Wimbledon FC
	Ausztria	SK Rapid	Kremser SC
	Belgium	FC Bruges	Anderlecht
	Bulgária	FK Vitosa	CFKA Szredec
	Ciprus	Pezoporikosz	Omonia
	Csehszlovákia	Sparta Praha	Sparta Praha
	Dánia	Brøndby IF*	Aarhus GF
	Észak-Írország	Glentoran FC	Glentoran FC
	Feröer-szigetek*	TB Tvőroyri	Havnar Bóltfelag
	Finnország*	Helsingin JK	Kuusysi Lahti
	Franciaország	AS Monaco	FC Metz
	Görögország	Lárisza	Panathinaikosz
	Hollandia	PSV Eindhoven	PSV Eindhoven
	Írország	Dundalk FC	Dundalk FC
	Izland*	Valur	Fram
	Jugoszlávia	Crvena zvezda	Borac Banja Luka
	Lengyelország	Górnik Zabrze	Lech Poznań
	Luxemburg	Jeunesse d'Esch	Jeunesse d'Esch
	Málta	Hamrun Spartans	Hamrun Spartans
	NDK	BFC Dynamo	BFC Dynamo
	NSZK	Werder Bremen	Eintracht Frankfurt
	Norvégia*	FK Moss	Bryne
	Olaszország	AC Milan	Sampdoria
	Portugália	FC Porto	FC Porto
	Románia	Steaua Buc.	Dinamo Buc.
	Skócia	Celtic FC	Celtic FC
	Spanyolország	Real Madrid	Barcelona
	Svájc	Neuchâtel Xamax	Grasshoppers
	Svédország	IFK Göteborg*	IFK Norrköping
	Szovjetunió*	Szpartak Moszkva	Metallisz Harkov
	Törökország	Galatasaray	Sakaryaspor

FC Bruges

Brøndby IF

Lárisza

Crvena zvezda

AFRIKAI NEMZETEK KUPÁJA

A kameruni „oroszlánok" voltak szelídíthetetlenek

Marokkó rendezte 1988. március 13. és március 27. között a 16. Afrikai Nemzetek Kupáját. Az alig két évvel korábban a mexikói Mundialon is jól szereplő hazai válogatottól minden híve győzelmet várt. Ám az „Atlasz oroszlánjai" öt mérkőzésükből csupán egyet tudtak megnyerni, s bár így a csoportjuk élén végeztek, végül csak a negyedik helyen zártak. Sovány vigaszt jelentett, hogy a torna legjobb játékosának Aziz Bouderbalát találták a nagy számban marokkói média tagjai.

Az elődöntőben a házigazdák egy másik „oroszlánfalkától" kaptak ki, a kameruniak nem csupán ezen a casablancai mérkőzésen, de az egész tornán, becenevükhöz méltón, „szelídíthetetlenek" voltak. Veretlenek maradtak a csoportszakaszban, majd Cyrille Makanaky találatával 1-0-ra megverték az elődöntőben a rendezők együttesét, végül Emmanuel Kunde büntetőből rúgott góljával ugyancsak 1-0-ra a finálében a nigériaiakat. A „szuper sasok" különleges meccsen vívták ki a döntőbe jutást a torna egyik társgólkirálya, Lakhdar Belloumi köré épített algériaiak

DÉL-AMERIKA	Argentína	Newell's Old Boys	
	Brazília*	Sport Recife	
	Rio de Janeiro	Vasco da Gama	
	São Paulo	São Paulo FC	
	Minas Gerais	Cruzeiro	
	Rio Grande do Sul	Grêmio FCPA	
	Bolívia*	Bolivar	
	Chile*	Universidad Católica	
	Ecuador*	Barcelona	
	Kolumbia*	Millonarios	
	Paraguay*	Cero Porteñö	
	Peru*	Universitario	
	Uruguay*	Defensor	
	Venezuela	Marítimo Caracas	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	St. Louis Busch Seniors
	Mexikó	Club América	Puebla
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	PSV	
	Kupagy. Európa-kupája	KV Mechelen	
	UEFA-kupa	Bayer Leverkusen	
	Közép-európai Kupa	Pisa	
	Európai Szuperkupa	FC Porto	
	Libertadores Kupa	Peñarol	
	Afrikai Bajnokok Kupája*	al-Ahly (Kairó)	
	Afrikai Kupagy. Kupája	Gor Mahia FC	
	Ázsiai Bajnokok Kupája	Jomiuri FC	
	Világkupa*	FC Porto	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Európa-bajnokság	Hollandia	
	Afrikai Nemzetek Kupája	Kamerun	

Newell's Old Boys

Jomiuri FC

* naptári éves lebonyolítási rend

ellen: a felek 120 perc után 1-1-re álltak, „szétlövés" döntött. Ebben huszonketten lőttek, a tizenegyedik párig mind a két oldalon ketten hibáztak. Akkor Augustine Eguavoen berúgta a magáét, a nagy sztár, Belloumi ellenben hibázott, így a nigériaiak mentek tovább.

Ami a győzteseket illeti, ez már a kameruni futball (egyik) nagy generációja volt, olyan ászokkal, mint Joseph-Antoine Bell, Emmanuel Kunde, Cyrille Makanaky, André Kana-Biyik, s Roger Milla. A csapatot a francia Claude Le Roy dirigálta.

A kontinensbajnok kameruni válogatott a döntő előtt

A kétvereséges bajnokok idénye

Német légiósok az olasz, a francia és a spanyol bajnoknál

Az utolsó lövéssel nyertek az „ágyúsok” az Anfield Roadon

Divatba jött a szájkarate a Bundesliga élcsapatainál

Olaszországban 1988 tavasza után 1989-ben is Milánóba került a bajnoki cím – ám nem a BEK megnyerésével az európai trónra felülő piros-feketék, hanem a fekete-kékek nyertek. Történt már ilyen a calcio gazdag históriájában, mégpedig 1963-ban, amikor Nereo Rocco AC Milanja megnyerte a BEK-döntőt, ellenben otthon Helenio Herrera Intere szerezte meg a scudettót, a bajnoki jelvényt. Döbbenetes hasonlóság: a Milan mindkétszer harmadik lett…

Vissza a modern időkhöz: 1988-ban Arrigo Sacchi legénysége két hollanddal a főszerepben diadalmaskodott (majd a következő nyáron érkezett Gullit és van Basten mellé egy harmadik, Frank Rijkaard is), ellenben a Juventus korábbi sikeredzője, Giovanni Trapattoni két némettel, Lothar Matthäusszal és Andreas Brehmével lett bajnok. Hozzájuk is csatlakozott aztán az idény után egy újabb honfitárs, Jürgen Klinsmann. Ám az 1988–1989-es szezonban még az argentin Ramón Diaz volt a fekete-kékek keretében, aki alig titkoltan rivalizált Diego Maradonával. Csapata a bajnokságban maga mögé utasította az amúgy nagyszerű idényt záró Napolit.

Talán jelképesnek is felfogható, hogy a nagy fölénnyel bajnoki címet nyerő Inter négy (!) fordulóval a zárás előtt, a legnagyobb riválisnak számító Napoli ellen Lothar Matthäus szabadrúgásgóljával biztosította be a győzelmet és a bajnokságot. Egészen biztosan állítható: senki sem játszott akkora szerepet a diadalban, mint ő. Legendás történet, hogy amikor Itáliába igazolt, Trapattoni felajánlotta neki a tízes mezt. A bajor csillag tiltakozott, jelezve, ő nem olyan virtuóz, mint e mezszám klasszikusai, például Platini, Zico és Maradona. Ám az edző megnyugtatta és felmagasztalta: neki pontosan olyan tízesre van szüksége, mint Lothar Matthäus.

Bajnoki címét ünnepli az Internazionale tiszteletkört futó legénysége

Jellemző, hogy mennyit változtak az árak bő harminc év alatt a futballban: a *World Soccer* magazin akkoriban 2,5 millió fontnak (hétmillió márka) írta a középpályás vételárát, jelezve, hogy csak két, egyébként szintén Olaszországba szerződött (nyugat)német futballista került addig többe: Karl-Heinz Rummenigge és Rudi Völler. De azt is hozzátette, hogy a magas vételár minden pennyjét

Maradona második lett a Napolival

megérte Matthäus, akit képesnek ítélt arra, hogy a Nationalelf nagy karmestereinek, Wolfgang Overathnak és Günter Netzernek az örökébe lépjen. Ma már tudjuk: Matthäus egy korszak emblematikus alakja, vezéregyénisége lett, aki persze annyiban mást játszott, mint a hetvenes évek két szupersztárja, amennyiben változott másfél évtized alatt maga a labdarúgás is.

A három légiós mellett erős volt az olasz játékoskar is: elsősorban Walter Zenga, a már az 1980-as bajnokcsapatban is szerepet kapó Giuseppe Baresi, az 1982-es világbajnok Giuseppe Bergomi, a nagyszerű középső védő Ricardo Ferri, a nagy felfedezett Nicola Berti és a gólkirályi címet megszerző Aldo Serena érdemel kiemelést. (Az 1987 nyarán a Juventustól visszatérő Serena a góllövőlista élcsoportjában a brazil Carecát, a holland Marco van Bastent, valamint honfitársai közül Roberto Baggiót, Stefano Borgonovót, Gianluca Viallit és Andrea Carnevalét előzte meg. Utánuk következett az Inter második számú góllövője, az argentin Ramón Diaz.)

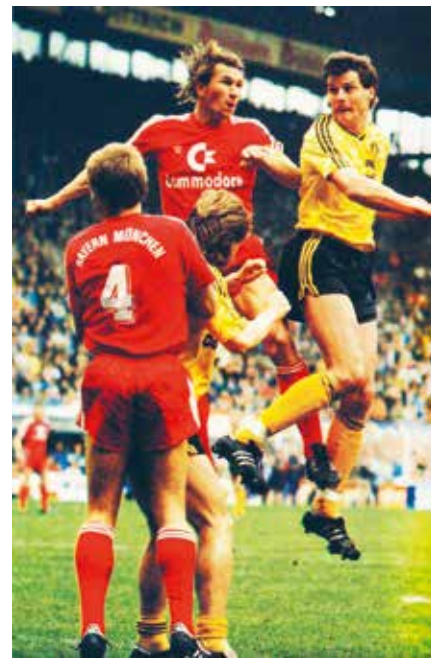
Trapattoni az állandóságot tartotta szem előtt, ugyan 19 játékost szerepeltetett, ám közülük négyen csak három vagy annál kevesebb mérkőzésen kaptak szerepet. Az alapcsapat: Walter Zenga (33) – Giuseppe Bergomi (32/1), Andrea Mandorlini (26/3), Ricardo Ferri (31), Andy Brehme (31/3) – Lothar Matthäus (32/9), Gianfranco Matteoli (32/2), Nicola Berti (32/7) – Alessandro Bianchi (31/3), Ramón Diaz (33/12) – Aldo Serena (32/22). Játszott még: Giuseppe Baresi (32), Corrado Verdelli (20), Pietro Fanna (13), Dario Morello (10), Romano Galvani (3), Astutillo Malgioglio (1), Alberto Rivolta (1), Pasquale Domenico Rocco (1) Három találatnál többet csupán négyen értek el, de így is az Inter szerezte a legtöbb gólt, s mellé még a legkevesebbet is kapta. Mindössze kétszer kapott ki a bajnoki idényben, a Fiorentinától és a Torinótól. A San Siróban, pályaválasztóként csak két pontot veszített, és csupán az Atalantától kapott két gólt. Senki sem vitathatta, hogy az ilyen mutatókat produkáló Inter megérdemelten lett bajnok, pedig óriási konkurenciával kellett szembenéznie: a bajnoki második Napoli megnyerte az UEFA-kupát, a harmadik AC Milan a Bajnokcsapatok Európa-kupáját, az ötödik Sampdoria pedig KEK-döntőt játszott.

A Bundesligában a Bayern München visszafoglalta a trónt az ezúttal csak harmadik Werder Brementől, ami azért is rendkívül dicséretes teljesítmény, mert a gárda az idény előtt elveszítette az Interhez szerződő két klasszisát. Ám mint kiderült, Lothar Matthäus és Andy Brehme is pótolható. Az „új" Bayern, amelyben „Auge", azaz a 31 éves Klaus Augenthaler lett a vezér, nagyszerűen rajtolt, csak a 24. fordulóban kapott ki először, s alaposan megjavította ezzel a Hamburger SV 1983-as csúcsát (18 mérkőzés).

Jupp Heynckes edzőnek az 1988–1989-es volt a második idénye a Bayern élén, ám mivel nem akadt világklasszisa, elsősorban az egységre s az egyszerűségre épített. Így festett a kerete: Raimond Aumann (34) – Klaus Augenthaler (31/6) – Roland Grahammer (28), Hans Pflügler (34/4) – Norbert Nachtweih (29/3), Stefan Reuter (32), Olaf Thon (32/8), Hans-Dieter Flick (30/2), Ludwig Kögl (32) – Roland Wohlfarth (33/17), Jürgen Wegmann (31/13), valamint Erland Johnsen (13), Hans Dorfner (22/6), Armin Eck (21/1), Helmut Winklhofer

(1) és Johnny Ekström (23/7). Reuter, Grahammer, Thon, Johnsen és az Olaszországból a Bundesligába igazoló Ekström a szezon előtt csatlakozott a gárdához. Ötükért közel 13,5 millió márkát fizetett ki a München, egyébként többet, mint amennyit az Intertől kapott a két ászáért.

A Bayern az ötödik forduló után került az élre, s aztán már csak kétszer, rövid időre engedte maga elé valamelyik riválisát. A legtovább a fiatal Christoph Daum által dirigált 1. FC Köln bírta tartani a lépést a bajorokkal, a 29. forduló után még csak egy pont volt a különbség a két csapat között. A végén ez ötre nőtt, köszönhetően elsősorban annak, hogy a 31. fordulóban a bajorok 3-1-re nyertek Kölnben. A Thomas Allofsszal holtversenyben gólkirályi címet nyerő Roland Wohlfarth nagy mérkőzése volt ez: mesterhármast szerzett a legnagyobb riválisellen. Uli Hoeness, a csapat menedzsere (valójában: gazdasági főnöke) minden korábbinál nagyobb bajnoki prémiumot, fejenként 40 000 márkát fizetett a címnyerésért.

Klaus Augenthaler, ahogyan a szezonban is: a helyzet magaslatán

Hoeness is egyike volt azoknak, akik gondoskodtak arról, hogy a pályán kívül is izgalmas legyen az idény. A Bayern München klubtörténeti könyve *Egy teljes éven át szócsaták* címmel írt az idényről, megemlítve, hogy állandó volt a veszekedés, a vitatkozás, a másik sértegetése, ahogyan mostanában mondják, a „beszólogatás". Jupp Heynckes és Christoph Daum, Udo Lattek és Jupp Heynckes, Uli Hoeness és Christoph Daum, illetve általánosságban a Bayern és az 1. Köln állt a ring piros és kék sarkában.

Ha már a furcsaságoknál tartunk, jegyezzük meg: elképesztő ötlettel állt elő a Német Futball-liga 1989 tavaszán. Úgy akarta átszervezni a bajnokságot, hogy az oda-visszavágós mérkőzéseket két egymást követő hétvégén bonyolítsák le, s a két meccs összesített győztese kapjon plusz pontot. Ha meg azonos pontszámmal zárna a két csapat (tehát ha mindkettő megnyerné az egyik találkozót, vagy hogyha mindkettő döntetlenre végződne), rúgjanak tizenegyeseket. A tervek soha nem váltak valóra.

Norbert Nachtweih lendületben

Az Inter és a Bayern München is két vereséggel zárta a bajnoki szezont, ami igazán nem sok – kivéve, ha a mérce a spanyol bajnok Real Madrid teljesítménye. A királyi klub sorozat-

ban negyedszer nyerte meg a La Ligát, az előző évekkel (négy-öt-négy) ellentétben, mindössze egy vereséget szenvedve. Pedig botladozva indult a szezon, Leo Beenhakker csapata az első három fordulóban nem tudott győzni. Ám aztán belelendült, s fölényesen megnyerte a bajnokságot. Minden sorozatot figyelembe véve is csak négy vereséget szenvedett, az egyiket ősszel a Barcelonától a spanyol Szuperkupa döntőjében (köszönhetően a Bernabéuban aratott győzelemnek, mégis megnyerte a trófeát), majd tavasszal öt napon belül a Celtától a bajnokságban, majd az AC Milantól a Bajnokcsapatok Európa-kupájában, végül ugyancsak a Celta ellen a Király Kupában, az első mérkőzésen szerzett magabiztos előny tudatában. Végül is egyetlen vereség számított, a San Siróban elszenvedett 0-5. Ám az óriási pofon volt, s a madridisták, akik szerették a csapatukat Európa legjobbjának hirdetni, e meccs után nemigen hangoskodhattak.

Hugo Sánchezt nem tudták tartani a védők

A szezon végén búcsúzó Leo Beenhakker három idényt töltött a Bernabéuban, mindegyikben bajnoki címet nyert. Az 1988–1989-esben ráadásul a spanyol Szuperkupát és a Király Kupát is elhódította az általa irányított legénység. Alapvető változást jelentett az előző idényhez képest Bernd Schuster érkezése. A „Szőke Angyal" nyolc szezon után hagyta el a Barcelonát, s a legnagyobb riválishoz költözött át. Összesen 2871 percet (33 mérkőzést) játszott, többet, mint korábban bármelyik barcelonai idényében. Ám a csapat nem igazán fogadta be, a fizetése alapján „százasok klubjának" (el club de los cien) becézett klikk tagjai, Míchel, Sanchís, Hugo Sánchez, Butragueño és Martín Vázquez ott fúrták, ahol csak tudták. Segítséget kaptak ebben a csapatkapitány Ricardo Gallegótól, akik több mérkőzésen is kiment Beenhakkerhez, egyszer, az Atheltic Bilbao ellen még a pályaszéli mikrofonok is rögzítették, hogy arra „utasítja" az edzőt, hogy cserélje már le Schustert. Az alapcsapat így festett: Buyo (31) – Esteban (29), Tendillo (27/2), Sanchís (33/3), Gordillo (34/6) – Míchel (36/13), Gallego (27/1), Schuster (33/7), Martín Vázquez (36/7) – Butragueño (33/15), Hugo Sánchez (35/27). A többiek: Agustín (7), Chendo (26), Solana (21/1), Francisco Llorente (25/1), Julio Llorente (12/2), Aldana (13/2), Camacho (7), Losada (9/3), Maqueda (5), Aguilà (1). A kupadöntőben 1-0-ra nyert a Real Madrid az egyik későbbi legendás játékost, Fernando Hierrót is felvonultató Valladolid ellen. A gólt Rafael Gordillo szerezte.

Ez egy ilyen idény volt: a Dnyepr is mindössze két vereséggel lett bajnok. Az ukrán klubok uralták a szovjet bajnokságot, ugyanis a dnyepropetrovszkiak mögött a Dinamo Kijev lett a második, s csak azt követően következett két moszkvai, a Torpedo és a címvédő Szpartak. A Dnyepr remek szereplése meglepetést keltett, hiszen 1988 elején a csapat elveszítette két legjobb játékosát, Oleg Protaszovot és Gennyagyij Litovcsenkót. Mindketten a nagy riválisi Dinamo Kijevhez léptek át, amely így – előző idénybeli hetedik helyezése ellenére – a legnagyobb favoritnak számított. S ha ehhez még hozzávesszük, hogy az idény során Tyiscsenkót, Tarant

és Ljutijt is megoperálták, aligha mondhatja bárki is, hogy a Dnyepr bársonyszőnyegen lépkedett volna a bajnoki aranyérem felé vezető úton. „Most majd megmutatjuk!" – ez volt a rajt előtt a Dnyepr jelszava.

Ez már a glasznoszty és a peresztrojka időszaka volt, mindkét ukrán élklub, a Dinamo Kijev és a Dnyepr is, részben leválva az eddigi „sportcsaládról", profi futballklubbá alakult. Könnyű lenne persze a siker egyedüli okaként a „szovjet profizmust", az önfinanszírozó rendszert említeni. Kétségtelen, a „futballperesztrojka" híveinek jelentős igazolást adott a korábban szélmalomharcnak hitt csatában a Dnyepr sikere. Az új finanszírozási rendszer azonban „önmagában", a futballtudás nélkül kevés lett volna. Tagadhatatlan, hogy a korábbinál sokkal több pénzt vihettek haza a csapat futballistái, de ezt elsősorban a jó eredményeknek köszönhették. A teljesítményorientált premizálási rendszer, a nézőszám emelkedését elősegítő támadójátékra való törekvés alkalmasint ugyanúgy fontos alkotórésze volt a sikernek, mint Jevgenyij Kucserevszkij, a rendkívül energikus, 47 éves edző munkája, vagy a futballisták tudása. Közülük is kiemelkedett az újdonsült gólkirály, Jevgenyij Sahov (holtversenyben lett a mesterlövészek legjobbja, a moszkvai Dinamo csatára, Alekszandr Borodjuk ugyancsak 16 gólt lőtt, méghozzá hármat az utolsó fordulóban), s Szöulban az olimpiai bajnoki címet szerző csapat három dnyepropetrovszki tagja, Vlagyimir Ljutij, Alekszej Cserednyik, s az új „agy", az irányító Vlagyimir Tyiscsenko. A Dnyepr igazán bravúros teljesítménnyel diadalmaskodott, tekintve, hogy a 21. forduló után – mivel korábban 10 döntetlent összeszedett – már kizárólag a győzelemért kaphatott pontokat. Így is bajnok lett, 1983 után másodjára.

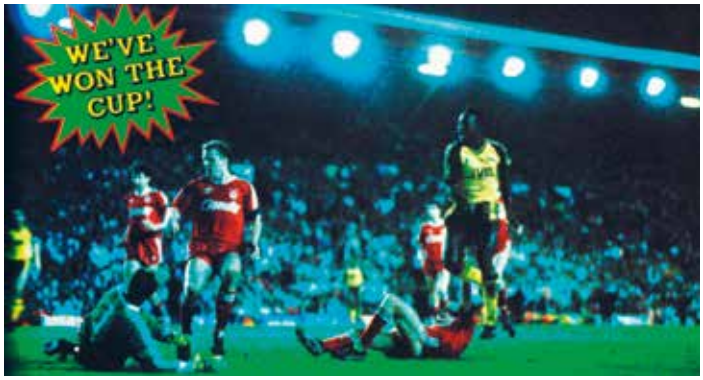
A Dnyepr bajnoki címet nyerő kerete: Valerij Horodov (25), Szergej Krakovszkij (4), Igor Tyutyerev (1) kapusok. Szergej Baskirov (29/1), Ivan Visnyevszkij (28), Alekszandr Szorokalet (27/1), Alekszej Cserednyik (24/3), Szergej Pucskov (22), Vlagyimir Gerascsenko (7), Peter Neustädter (4), Szergej Bezsenar (3), Alekszandr Cservonij (1/1), Pjotr Buc (1), Oleg Fegyukov (1) védők, Vlagyimir Bahmut (28/2), Nyikolaj Kudrickij (27/3), Anton Soh (22/1), Vagyim Jevtusenko (20), Vagyim Tyiscsenko (6), Viktor Rafalcsuk (2), Jevgenyij Pohlebajev (1) középpályások, Eduard Szon (29/8), Jevgenyij Sahov (28/16), Vlagyimir Ljutij (21/9), Igor Skvirin (10/2), Andrej Szigyelnyikov (8/1), Oleg Taran (4), Vaszilij Sztorcsak (2), Oleg Koseljuk (1/1), Konsztantyin Jerjomenko (1), Jurij Leonov (1), Valentyin Moszkvin (1) csatárok.

A Dnyepr megnyerte a Szovjet Kupát is, mégpedig heves viták után. A Torpedo megóvta a döntőt, miután vezetői úgy találták, hogy a játékvezető – a partjelző téves intése alapján önmagát felülbírálva – a Dnyepr 1-0-ás vezetésénél nem adta meg az autógyári csapat egyenlítő gólját. A tévéfelvételek igazolták a moszkvaiak véleményét. A játékvezetői bizottság intést kapott és utasítást, hogy javítsa a bírók felkészítésének színvonalát. Ennek ellenére maradt a pályán kialakult eredmény, a Dnyepré lett a trófea.

A bajnokság második helyén a Dinamo Kijev végzett. A több mint egy csapatnyi válogatottal rendelkező gárda újra túlságosan fáradtnak, enerváltnak tűnt a legfontosabb mérkőzéseken. Igaz, az ukrán sztárcsapat bajnoki menetrendjét, ahogyan a korábbi években is, a válogatott programjának rendelték alá, s a Szbornaja Eb-ezüstje alighanem sokszorosan kárpótolta a játékosokat az elmaradt bajnoki aranyéremért. Megjegyzendő, hogy a csapat egyik legjobbja, Alekszandr Zavarov augusztustól már nem játszott a Dinamóban, mivel a Juventushoz igazolt. S alkalmasint a többiek (elsősorban az Év játékosának megszavazott Alekszej Mihajlicsenko, valamint Igor Belanov, Szergej Baltacsa vagy éppen Rácz László) gondolatai is

egyre többet forogtak a külföldi szerződés körül.

Kevés bajnoki befutót emlegetnek Angliában annyiszor, mint az 1989 tavaszit. A Liverpool és az Arsenal tusakodott az elsőségért, az „ágyúsok" a tavasz nagy részében vezettek, de három mérkőzéssel a zárás előtt megtorpantak. Május 13-án kikaptak a Highburyben a Derby Countytól, majd négy nappal később ugyancsak hazai pályán a Wimbledon ellen sem tudtak nyerni (2-2). A Liverpool átvette a vezetést, ráadásul helyzeti előnyben volt: a „döntőben" az Anfield Roadon fogadhatta az Arsenalt. Az eredeti sorsolás alapján ezt a mérkőzést már egy hónappal korábban le kellett volna játszani, ám a 96 liverpooli életét követelő Hillsborough-katasztrófa (amelyről írunk a *Tribünök árnyéka* című fejezetünkben) miatt elhalasztották. Kenny Dalglish az idény közben, amikor csapata az éllovastól 15 ponttal lemaradva a hatodik helyen szerénykedett, azt mondta, nincs már reális esélyük az aranyra. Mégis lett. Az észak-londoniak akkor már tizenöt éve nyeretlenek voltak az Anfielden. Ráadásul a Poolnak két góllal kellett kikapnia ahhoz, hogy leszoruljon a tabella éléről – három éve nem szenvedett ilyen vereséget pályaválasztóként. A meccset egyébként egy pénteki napon játszották, mint utóbb kiderült, tizenkét millióan nézték a televízióban.

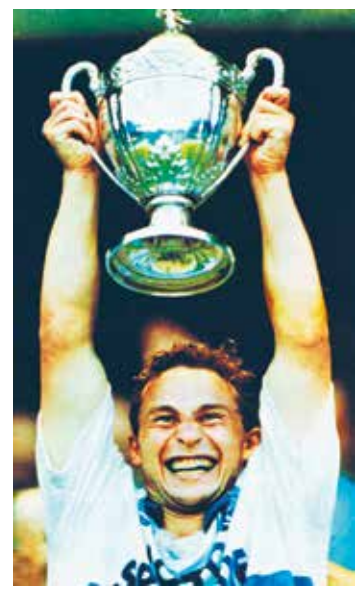
Az angol Shoot így mutatta meg Michael Thomas gólját

Három bajnok: Tony Adams, Steve Bould, David O'Leary

George Graham, az Arsenal menedzsere igyekezett meglepni a Liverpoolt: a védőnégyese mögé állította David O'Learyt. Bevált, a „vörösöknek" alig akadt helyzete. Az idény első számú arsenalos gólfelelőse, Alan Smith a második félidőben megszerezte a vezetést, de ez még kevés volt az Arsenalnak a bajnoki címhez. George Graham csapata próbált támadni, de még helyzetig is csak alig jutott az utolsó percekben. Ám az akkor még a mai divathoz képest lényegesen rövidebb hosszabbításban Michael Thomas betört a tizenhatoson belülre, s megszerezte az Arsenal tizennyolc éves várakozását lezáró, bajnoki címet hozó gólt. Négyéves profi működése alatt addig mindössze kilencszer volt eredményes. A játékvezető néhány másodperccel később lefújta a találkozót. A *BBC* húsz évvel később „az angol futball 120 évének legdrámaibb végjátéka" címmel ruházta fel a történteket. Soha máskor nem akadt ilyen szoros befutó: az első két helyezett azonos pontszámmal és azonos gólkülönbséggel végzett, a több szerzett gól döntött a fővárosiak javára.

Az Arsenal bajnoki elsősége nagy meglepetést keltett. Nemcsak azért, mert az Anfield Roadon született, hanem mert George Graham, aki 1986 májusa óta irányította a csapatot, a gyenge eredmények miatt 1988 nyarán generációváltásra szánta rá magát. A kiégett, idősebb játékosok, mint Graham Rix vagy Kenny Sansom helyére fiatalokat állított, akiktől senki sem várta, hogy versenyben legyenek az elsőségért. Mégis nyertek egy olyan gárdával, amelyben Merson 21, Adams, Thomas és Rocastle 22, Dixon 25, Winterburn 26 éves volt. Az Arsenal alaptizenegye így festett: John Lukic (38) – Lee Dixon (33/1), Tony Adams (36/4), Steve Bould (30/2), Nigel Winterburn (38/3) – David Rocastle (38/6), Michael Thomas (37/7), Brian Marwood (31/9), Kevin Richardson (34/1) – Alan Smith (36/23), Paul Merson (37/10). Játszott még: David O'Leary (26), Perry Groves (21/4), Martin Hayes (17/1), Paul Davis (12/1), Niall Quinn (3/1), Gus Caesar (2).

Hat nappal az idény utolsó bajnoki meccse előtt játszották az FA-kupa döntőjét, négy éven belül a második Mersey-parti derbit a trófeáért. Mind a két csapat gyászkarszalagot viselt, a kezdés előtt egyperces néma tisztelgéssel emlékeztek a Hillsborough-tragédia áldozataira. A Liverpool a negyedik percben vezetéshez jutott John Aldridge góljával, ezt Stuart McCall a 90. percben kiegyenlítette. (Nem volt szerencséje a „vörösöknek" 1989 májusában a kilencvenedik percekkel.) A hosszabbításban az Aldridge helyére nem sokkal korábban beálló Ian Rush tündökölt, két gólt is szerzett (95. és 104. perc), és bár McCall is elért még egy találatot, végül a trófea a Liverpoolé lett (3-2). Az idény előtt a Bradfordból leigazolt McCall igazán kitett magáért, kétszer annyi gólt szerzett, mint a teljes szezonban addig összesen, de ez is kevésnek bizonyult. Mindazonáltal ő lett az első cseréként beálló játékos az FA-kupa döntőinek történetében, aki duplázni tudott. Aztán néhány perccel később Rush csatlakozott hozzá.

Franciaországban megkezdődött az Olympique Marseille nagy korszaka, teljesült Bernard Tapie álma, bajnok lett a csapata. Ahogy Olaszországban az Internél, itt is német játékosok voltak a legfontosabb légiósok: Kalle Förster és Klaus Allofs. Az elkövetkező fél évtizedre is gondolva, remek csatárok játszottak a későbbiekben is az OM mezében, de azért az Allofs, Papin, Cantona trió sem volt kutya. Aztán sem Gérard Gili edző, sem Michel Hidalgo sportigazgató nem bírt Cantonával, akit kölcsön is adott a klub a Girondins Bordeaux-nak. A bajnokcsapat kerete a következő volt: Gaëtan Huard (38) – Éric Di Meco (33/1), Yvon Le Roux (32), Karlheinz Förster (35/2), Philippe Thys (37/2) – Patrice Eyraud (24), Franck Sauzée (32/4), Philippe Vercruysse (35/7) – Klaus Allofs (22/7), **Jean-Pierre Papin** (36/22), Éric Cantona (22/5), valamint Abdoulaye Diallo (23/2), Bruno Germain (21), Pascal Gastien (18), Frédéric Meyrieu (16), Benoît Cauet (14/1), Eric Mura (13/1), José Pastinelli (6), Gérard Bernardet (5), Abedi Pelé (4), Jean-Claude Durand (2), André Basile (1), Didier Santini (1).

Brazíliában, nagy meglepetésre, a Bahia nyerte meg a bajnoki címet. Ezúttal sem riói, sem São Pauló-i csapat nem került be a döntőbe, sőt, még az elődöntőbe is csak egy, a Fluminense,

amelyet aztán a Bahia állított meg. A másik ágon két Porto Alegre-i alakulat játszott a döntőért, az Internacional és a Grêmio. Előbbi nyert, de aztán a következő lépése már nem sikerült: az idegenbeli 1-2 után nem tudta otthon legyőzni (0-0) az Evaristo Macedo által dirigált Bahiát. A Barcelonában hajdanán Kubala, Kocsis és Czibor oldalán játszó egykori csatár azt mondta az övéiről: „Nincs nagy sztárunk, ezért a legfontosabb a csapatjáték, az akarás és az összpontosítás".

Argentínában az Independientét avatták bajnokká. A „vörös ördögök" szűk kerete az alábbi játékosokból állt: E. Pereira – Clausen, P. Monzón (Massacessi), Delgado, G. Ríos – Bianco, M. A. Ludueña, Insúa, Bochini – Reggiardo, Alfaro Moreno. Az „öreg" Ricardo Bochini a tizennegyedik címét nyerte az avellanedai egyesület színeiben. A gárda edzője az Indián becenévre hallgató Jorge Raúl Solari volt

ARANYLABDA, 1988

Mindent vitt a Milan három hollandja

Mindent vittek: Gullit, Van Basten, Rijkaard

A holland válogatott Európa-bajnoki címe, illetve az AC Milan bajnoki címe után aligha volt váratlan, hogy a lombard klub egyik „tulipánja" nyeri a soros Aranylabda-ankétot. Ám arra, hogy soha nem látott fölénnyel diadalmaskodik a Milan három holland játékosa talán kevésbé lehetett számítani. Soha korábban nem akadt példa arra, hogy egy nemzetbeli és azonos klubbeli trió foglalja el a képzeletbeli dobogót, még 1972-ben sem, amikor ugyan három nyugatnémet sztár végzett az első három helyen, de Beckenbauer és Müller a Bayern, Netzer ellenben a Mönchengladbach futballistája volt. 1988-ban Van Basten – az Európa-bajnokság legjobb játékosa és gólkirálya –, valamint az 1987-es első helye után ezúttal második Ruud Gullit, továbbá Frank Rijkaard mindent vitt. Az első öt közé négy holland került, csak az Eb-ezüstérmes és olimpiai bajnok Alekszej Mihajlicsenko tudott beférkőzni közéjük. Az első tíz helyezett közül mindenki eljutott válogatottjával az 1988. évi nyári Európa-bajnokságon legalább az elődöntőbe.

Aranylabda, 1988

1. Marco van Basten (holland, AC Milan) 129 pont, 2. Ruud Gullit (holland, AC Milan) 88 pont, 3. Frank Rijkaard (holland, AC Milan) 45, 4. Alekszej Mihajlicsenko (szovjet, Dinamo Kijev) 41, 5. Ronald Koeman (holland, PSV) 39, 6. Lothar Matthäus (nyugatnémet, Bayern München, Internazionale) 10, 7. Gianluca Vialli (olasz, UC Sampdoria) 7, 8. Franco Baresi (olasz, AC Milan), Jürgen Klinsmann (nyugatnémet, VfB Stuttgart), Alekszandr Zavarov (szovjet, Dinamo Kijev) 5-5.

(Az első tíz helyezett.)

A Bayern München.
Hátul, balról: Flick, Reuter, Winklhofer, Grahammer, Kastenmaier, Pflügler, Augenthaler.
Középen: Heynckes edző, Gebhardt gyúró, Strunz, Bender, McInally, Kohler,Johnsen, Wegmann, Binder gyúró, Coordes edző.
Elöl: Dorfner, Kögl, Wohlfarth, Scheuer, Aumann, Mihajlovics, Schwabl, Thon

Az Arsenal FC.
Hátul, balról: Foley edző, Merson, Adams, Quinn, Wilmot, Lukic, Bould, Smith, O'Leary, Ceasar, Lewin gyúró.
Elöl: Richardson, Thomas, Winterburn, Dixon, Groves, George Graham menedzser, Sansom, Davis, Rocastle, Hayes, Marwood

A Real Madrid.
Hátul, balról: Chendo, Buyo, Míchel, Schuster, Gordillo, Gallego.
Elöl: Tendillo, Butragueño, Hugo Sánchez, Sanchís, Esteban

Az Inter. Hátul, balról: Nobile, Mandorlini, Ferri, Berti, Bergamo orvos, Verdelli, Serena, Gallo, Bergomi. Középen: Stafico, Morello, Paolino, Castellini edző, Venturi edző, Trapattoni vezetőedző, Fumagalli edző, Rocco, Baresi, Matthäus. Elöl: Gallo, Díaz, Matteoli, Malgioglio, Zenga, Mondini, Ciocci, Bianchi, Brehme

A Dnyepr. Hátul, balról: Csornij orvos, Gerascsenko, Tyiscsenko, Szigyelnyikov, Ljutij, Skvirin, Soh, Pucskov, Visnyevszkij, Csebanov gyúró. Középen: Krakovszkij, Cserednyik, Tyevsz elnök, Koltun edző, Filippovszkij sz. vezető, Kucserevszkij vezetőedző, Liszenko edző, Maszlov vezető, Csernis orvos, Konafockij vezető, Gorodov. Elöl: Sahov, Szorokalet, Rafalcsuk, Baskirov, Szon, Kudrickij, Bagmut, Taran

Az Olympique Marseille. Hátul, balról: Huard, Le Roux, Sauzée, Germain, Di Meco, Förster. Elöl: Meyreu, Allofs, Papin, Vercruysse, Thys

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Az adókedvezményből vett világklasszis

Európa a szöuli olimpia futballtornáján figyelt fel Romário de Souza Fariasra, a brazilok legjobb góllövőjére. Már ott, majd a hazatérés után Rio de Janeiróban is megrohanták az európai kérők, klubja, a Vasco da Gama, megérezve a nagy lehetőséget, azonnal egy kisebb vagyont kért az elengedéséért. Talán az sem túlzás: szinte kifizethetetlenül sokat. Ám Kees Ploegsma, az eindhoveni Philips Sport Vereniging (PSV) kereskedelmi igazgatója megtalálta a megoldást. Akkoriban a brazil kormány jelentős kedvezményeket adott azoknak az ott profitot termelő külföldi cégeknek, akik a hasznukat nem vitték „haza", hanem elköltötték-befektették az országban. A Philips elektronikai cég a busás hasznából közel ötmillió dollárt elköltött Brazíliában Romário megvételére. (Az összeg nagyságrendjére jellemző, hogy a tekintélyes német portál, a *transfermarkt.de* szerint az összeg mai értékben 12 millió euróval egyenlő. Ezzel Romárióé még mindig a második legmagasabb összeg a Vasco da Gama által eladott játékosok listáján – a 2018-ban a Bayer Leverkusenhez igazolt Paulinho mögött.)

Mielőtt a 168 centis magasságához 74 kilós, Baixinhónak, „Kicsinek" becézett csatár Európába költözött volna, 22 évesen megnősült. Nála öt évvel fiatalabb, fotómodellként dolgozó gyerekkori szerelmét, Monica Santorót vezette oltár elé – a Vasco da Gama stadionjának, a São Januáriónak a gyepén, az egyik tizenhatos vonalán. Az akkor boldogító igen közel sem szólt örökre, a kilencvenes években elváltak, de Romário gyerekei közül a futballista Romarinhónak és Moniquinhának is az első feleség az édesanyja.

A „Kicsi" Eindhovenben nagyszerűen futballozott. A PSV-ben töltött majdnem öt teljes idénye alatt 142 hivatalos mérkőzésen 127 gólt szerzett. Guus Hiddink, aki az első két európai idényében a klubedzője volt, azt emlegette róla, hogy amikor Romário azt látta, hogy ő a szokottnál idegesebb egy meccs előtt, odament hozzá, s azt mondta: „Nyugodjon meg, Mester, gólt fogok rúgni, s nyerünk." S Hiddink még hozzátette: „Az a hihetetlen, hogy a meccsek nyolcvan százalékán meg is csinálta." Romário mind a két idényben, amikor Hiddink volt az edzője, megszerezte a gólkirályi címet a holland ligában.

Egy csapatban általában szeretik a társak, aki ennyi gólt lő, s ezzel telerakja pénzzel az ő zsebüket is, de a PSV ászai valójában ki nem állhatták Romáriót, aki nem habozott az addigra már Európa-bajnok és BEK-győztes sztárokról, például Hans van Breukelenről, Adri van Tiggelenről vagy éppen az 1990-ban a PSV-hez visszatérő Erwin Koemanról világgá kürtölni szakmai véleményét: „Falábúak egytől egyig." Azt is nehezményezték, hogy Romário egyetlen kifejezést volt csak hajlandó megtanulni hollandul: „Ik ben moe", azaz „fáradt vagyok". Alig tudtak vele kommunikálni.

Emlegetnek vele kapcsolatban néhány emlékezetes történetet, ilyen például, hogy Kees Ploegsma alig száz méternyire a saját házától bérelt neki lakást, hogy mindig a közelben legyen, mindig tudjon segíteni a beilleszkedés hónapjaiban. Az igazgatónak nagy feladatot jelentett, hogy megértesse a finoman szólva is labilis gazdasági környezetből érkező csatárral, hogy nem készpénzben kapja meg a fizetését, s abszolút biztonságos, ha a bankszámláján tartja az odautalt javadalmazást. Az egykori játékostárs, Twan Scheepers azt elevenítette fel, hogy Romário valóban sok időt töltött a holland éjszakában, szeretett bulizni, de soha nem ivott alkoholt és nem gyújtott rá egyetlen cigarettára sem.

Imádta a társaságot, ám soha nem tudta magát igazán megszerettetni a sokkal racionálisabb gondolkodású holland társakkal. Azok szinte fellélegeztek, amikor Johan Cruyff – dacára annak, hogy nyilván sok rosszat hallott Romárióról a honfitársaitól – leszerződtette őt 1993-ban a Barcelonához.

AZ ÉV CSAPATA

Ördögök a mennyekben

Miután 1988 decemberében az AC Milan három hollandja végzett a *France Football* Aranylabda-szavazásának képzeletbeli dobogóján, ráadásul a piros-feketék olasz játékosai közül többen is a Squadra Azzurra meghatározó játékosainak számítottak, nem keltett nagy megdöbbenést,

AZ EDZŐ

Fusignano prófétája

ARRIGO SACCHI 1946. április elsején született Fusignanóban. Soha nem volt híres futballista (még nem híres is csak alig-alig), de edzőként a legnagyobbak közé emelkedett. 1977-től 1982-ig – az edzői tanulmányok miatt kihagyott egy év kivételével – a Cesena ifjúsági csapatát irányította, majd Riminiben,

a Fiorentina ifjúsági csapatánál, aztán újra Riminiben dolgozott. 1985-ben az akkor még a C1 ligában szereplő Parma szerződtette. Előbb feljuttatta a sárga-kékeket a B-ligába, majd ott a hetedik helyre kormányozta őket. Silvio Berlusconi 1987 nyarán hívta a Milanhoz, a piros-feketékkel aztán bajnok (1987–1988), valamint egyaránt kétszer BEK-győztes, európai Szuperkupa-győztes és Világkupa-győztes lett. Előtte senki, még példaképe, Helenio Herrera sem nyert ilyen rövid idő alatt hat nemzetközi trófeát. 1991 nyaráig dirigálta a Milant, csak három hónapon át volt munkanélküli, utána megkapta az olasz válogatottat, amellyel 1994-ben csak tizenegyesekkel veszítette el a brazilok elleni vb-döntőt. 1996-ig vezette a Squadra Azzurrát, majd visszatért egy idényre a Milanhoz, aztán az 1998–1999-es szezonban az Atlético Madridot, 2001-ben a Parmát vezette. Azóta inkább elemez és kommentál, illetve a 2004–2005-ös idényben a Real Madrid sportigazgatója volt. Az edzőt, akit az olasz sajtó Fusignano prófétájának nevezett el, így ünnepelte a bajnokok tornáját szintén megnyerő spanyol edző, Rafa Benítez: „Sacchi az az edző, aki forradalmasította a futballt az elmúlt ötven évben."

hogy az „ördögök” elhódították a Bajnokcsapatok Európa-kupáját. A bukaresti Steaua ellen a döntőben nagyon könnyen nyertek, mégpedig úgy, hogy Ruud Gullit és Marco van Basten is két-két gólt szerzett. A finálé után a nemzetközi szaksajtó a piros-feketék csodálatától és ünneplésétől volt hangos, kiemelve azt is, hogy remekül futballoztak a románok ellen, de túl nagy erőkülönbség mutatkozott a két csapat között. Az igazán emlékezetes produkció a Real Madrid elleni 5-0 volt az elődöntőben. Carlo Ancelotti, Frank Rijkaard, Ruud Gullit, Marco van Basten, és Roberto Donadoni is szerzett gólt. Ne feledjük azt sem, hogy Gullit megsérült a románok ellen, a következő napokban megoperálták, reálisan elképzelhetetlennek tűnt, hogy felépül a barcelonai BEK-döntőre. Ám pontosan egy hónappal a műtét után már beszállt a Cesena elleni bajnoki mérkőzésre, s ott masírozott a többiekkel a fináléra kivonulva a Steaua ellen. Igaz, a meccs előtt azt mondta edzőjének, Arrigo Sacchinak, hogy csak hatvanszázalékos teljesítményre képes. Vonjunk le két következtetést: 1. így is jobb volt minden más pályára lépőnél. 2. Elképzelhető, hogyan futballozott volna, ha teljesen egészséges…

Marco van Basten az interes Bianchi ellen

Az AC Milan tulajdonképpen két év alatt jutott a (szinte) semmiből a csúcsra. Olaszország akkori leggazdagabb embere, Silvio Berlusconi 1986. március 24-én foglalta el a klub elnöki székét, pontot téve az évtized eleje óta tartó belső válság végére. Már az első nyáron igyekezett megerősíteni a keretet, de akkor még inkább az angolokban bízott, Ray Wilkins és Mark Hateley töltötte be a két légióshelyet. A Milan azonban már akkor tarolt a hazai piacon, Roberto Donadoni, Giovanni Galli, Daniele Massaro, valamint Dario Bonetti és Beppe Galderisi is érkezett. Az idény végén a csapat legalább azt elkérte, hogy a nemzetközi porondra kiléphessen, ám nem váltotta be a szerepléséhez fűzött reményeket.

Berlusconi akkor további és még drasztikusabb erősítésre adta áldását és líramilliárdjait: Ruud Gullit és Marco van Basten csatlakozott a kerethez. Valamint egy addig az élvonalban soha nem dolgozó edző, bizonyos Arrigo Sacchi, akit Berlusconi és tanácsadói a Milan elleni edző-, majd kupamérkőzéseken fedeztek fel. Sacchi az első szezonban bajnoki címet nyert a csapattal (pedig Marco van Basten a bokasérülése miatt alig tudott játszani), megelőzve Maradona Napoliját, majd a másodikban – éppen húsz évvel a Rivera és Prati nevével fémjelzett generáció sikere után – megnyerte a Bajnokcsapatok Európa-kupáját. Még tovább erősödve, hiszen 1988 nyarán a harmadik holland, Frank Rijkaard is csatlakozott a kerethez. Szerepelt bármilyen jól is a Milan az 1988–1989-es a nemzetközi porondon, a bajnokságban botladozott. Utóbb az olasz sajtó azt állította: ha a Milan kiesett volna a Crvena zvezda ellen a BEK-ből, Sacchi belebukik.

De a futballistái megmentették, s végigverték Európát.

A BEK-döntőben szerepelt játékosok

GIOVANNI GALLI: A kapus 1958. április 29-én született Pisában. Pályafutásának klubjai a Fiorentina (1977–1986), az AC Milan (1986–1990), a Napoli (1990–1993), a Torino (1993–1994), a Parma (1994–1995) és a Lucchese (1995–1996) voltak. A Milannal bajnok (1987–1988), kétszeres BEK-győztes (1989, 1990), európai Szuperkupa-győztes (1989), Világkupa-győztes (1989) volt, dicsőséglistáját a Parmával elért UEFA-kupa-győzelemmel (1995) egészítette ki. Az olasz válogatottban (1983–1986) 19 mérkőzésen védett, részt vett a mexikói világbajnokságon. Bemutatkozása előtt nem játszó kerettag volt az 1982-es, megnyert Mundialon.

MAURO TASSOTTI: A jobbhátvéd 1960. január 19-én született Rómában. 1978-ig a Lazióban futballozott, majd 1980 és 1997 között az AC Milan mezét viselte. A piros-feketékkel öt bajnoki címet nyert a Serie A-ban (1987–1988, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1995–1996), KK-győztes (1982), háromszoros BEK-győztes (1989, 1990, 1994), háromszoros európai Szuperkupa-győztes (1989, 1990, 1994), kétszeres Világkupa-győztes (1989, 1990) lett. Az olasz válogatottban (1992–1994) hét mérkőzést játszott, világbajnoki ezüstéremmel tért haza az 1994-es tornáról.

FRANCHINO (FRANCO) BARESI: A libero 1960. május 8-án született Travagliatóban. 1974 és 1997 között volt az AC Milan futballistája. Hatszoros bajnok (1978–1979, 1987–1988, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1995–1996), KK-győztes (1982), háromszoros BEK-győztes (1989, 1990, 1994), háromszoros európai Szuperkupa-győztes (1989, 1990, 1994), kétszeres Világkupa-győztes (1989, 1990). Az olasz válogatottban (1982–1994) 81 mérkőzésen 1 gólt szerzett. Nem játszó kerettag az aranyérmesek közt az 1982-es vb-n, világbajnoki ezüstérmes 1994-ben, bronzérmes 1990-ben, Eb-elődöntős 1988-ban.

ANGELO COLOMBO: A középső védőnek és középpályásnak is remek szőke futballista 1961. február 24-én született Mezzagóban. 1984-ig a Monzában játszott, majd az 1984–1985-ös szezont az Avellinóban, a következő kettőt az Udinesében töltötte. 1987 és 1990 között játszott a Milanban, majd két évet a Bariban is lehúzott (1990–1992). Visszavonulása után újrakezdte, 1994–1995-ben játszott egy bő fél idényt Ausztráliában, a Marconi Stallionsban. A piros-feketékkel olasz bajnok (1987–1988), kétszeres BEK-győztes (1989, 1990), európai Szuperkupa-győztes (1989), Világkupa-győztes (1989) volt.

ALESSANDRO COSTACURTA: Az olasz futballban Billynek becézett hátvéd 1966. április 24-én született Jerago con Oragóban. Először az Asso futballistája volt, majd 1979 és 2007 között az AC Milanban játszott, közben az 1986–1987-es szezont a Monzában töltötte kölcsönjátékosként. A piros-feketékkel hét bajnoki címet nyert (1987–1988, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1995–1996, 1998–1999, 2003–2004), Olasz Kupa-győztes volt (2002–2003), ötszörös BEK/BL-győztes (1989, 1990, 1994, 2003, 2007), négyszeres európai Szuperkupa-győztes (1989, 1990, 1994, 2003), kétszeres Világkupa-győztes (1989, 1990). Az olasz válogatottban (1991–1998) 59 mérkőzésen két gólt szerzett, vb-ezüstérmes volt 1994-ben, vb-résztvevő 1998-ban, Eb-résztvevő 1996-ban.

PAOLO MALDINI: A balhátvéd, aki időszakonként a védelem közepén is játszott, 1968. június 26-án született Milánóban. Pályafutása során klubmérkőzésen csak az AC Milan mezét viselte (1978–2009). Hét bajnoki címet nyert (1987–1988, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1995–1996, 1998–1999, 2003–2004), Olasz Kupa-győztes

volt (2002–2003), ötszörös BEK/BL-győztes (1989, 1990, 1994, 2003, 2007), ötszörös európai Szuperkupa-győztes (1989, 1990, 1994, 2003, 2007), kétszeres Világkupa-győztes (1989, 1990), klubvilágbajnok (2007). Az olasz válogatottban (1988–2002) 126 mérkőzésen hét gólt ért el, világbajnoki ezüst- (1994) és bronzérmes (1990), részt vett az 1998-as és a 2002-es tornán is. Európa-bajnoki ezüstérmes (2000), elődöntős (1988). Részt vett az 1996-os kontinensbajnokságon is.

ROBERTO DONADONI: A középpályás 1963. szeptember 9-én született Cisano Bergamascóban. Klubjai az Atalanta (1982–1986), az AC Milan (1986–1996, 1997–1999), közben a New York/New Jersey MetroStars (1996–1997) és végül a szaúdi Ittihad (1999–2000) voltak. Hat bajnoki címet nyert a Serie A-ban (1987–1988, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1995–1996, 1998–1999), háromszoros BEK/BL-győztes (1989, 1990, 1994), háromszoros európai Szuperkupa-győztes (1989, 1990, 1994), kétszeres Világkupa-győztes (1989, 1990). Az olasz válogatottban (1986–1996) között 63 mérkőzésen öt gólt szerzett, világbajnoki ezüst- (1994) és bronzérmes (1990), Európa-bajnoki elődöntős (1988), részt vett az 1996-os Eb-n is.

CARLO ANCELOTTI: A nagy játékintelligenciával megáldott középpályás 1959. június 10-én született Reggiolóban. A helyi csapatban (1973–1975), majd a Parmában (1975–1979), az AS Romában (1979–1987) és az AC Milanban (1987–1992) futballozott. A piros-feketékkel kétszeres olasz bajnok (1987–1988, 1991–1992), kétszeres BEK-győztes (1989, 1990), európai Szuperkupa-győztes (1990), Világkupa-győztes (1989) volt. Előtte az AS Romával olasz bajnoki címet (1982–1983), valamint négy Olasz Kupa-győzelmet (1979–1980, 1980–1981, 1983–1984, 1985–1986) ért el. Az olasz válogatottban (1981–1991) 26 mérkőzésen 1 gólt szerzett. Elődöntős volt az 1988-as Eb-n, vb-bronzérmes a hazai rendezésű Mondialén (1990).

FILIPPO GALLI: A védekező középpályás, aki csak névrokona volt a kapusnak, 1963. május 19-én született Monzában. 1981-től egyetlen szezon kivételével (Pescara, 1982–1983) az AC Milanban futballozott egészen 1996-ig, majd a Reggiana (1996–1998), a Brescia (1998–2001), a Watford (2001–2002) és a Pro Sesto (2002–2004) keretébe tartozott. Öt bajnoki címet nyert a Serie A-ban (1987–1988, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1995–1996), háromszoros BEK/BL-győztes (1989, 1990, 1994), háromszoros európai Szuperkupa-győztes (1989, 1990, 1994), kétszeres Világkupa-győztes (1989, 1990).

Antonio PIETRO PAOLO VIRDIS: A sikerek idején már veteránnak számító csatár 1957. június 26-án született Szardínia szigetén, Sassariban. Klubjai a Juvenilia Sassari (1971–1973), a Nuorese Calcio (1973–1974), a Cagliari (1974–1977), a Juventus (1977–1980), a Cagliari (1980–1981), ismét a Juventus (1981–1982), az Udinese (1982–1984), majd az AC Milan (1984–1989) és a Lecce (1989–1991) voltak. A Juvéval két olasz bajnoki címet (1977–1978, 1981–1982) és egy Olasz Kupát (1978–1979), a Milannal olasz bajnoki címet (1987–1988) és BEK-győzelmet (1988–1989) szerzett.

A csapat három holland játékosát, Frank Rijkaardot, Ruud Gullitot és Marco van Bastent az 1988-as Európa-bajnok holland válogatott tagjai között már bemutattuk.

Holland „pilóták” barcelonai bombavetései

A BEK-nyitány halkra sikeredett, egyik párharc esélyese sem bukott el. Azért a BFC Dynamo 5-0-s kudarca Brémában többeket meghökkentett, és a portugál „sárkányok” fanatikus hívei is leizzadtak kissé a hűvös finn fővárosban. A címvédő PSV Eindhoven kiemeltként a második fordulóban csatlakozott a mezőnyhöz. A második kört is túlélték a favoritok, sehonnan sem jelentettek csillaghullást. A negyeddöntőben az előző idénybeli győztes – a Real Madrid jóvoltából – elszállt. A spanyolok visszavágtak az 1988-as elődöntőben, tehát csak bő fél évvel korábban elszenvedett kiesésért. Talán a Galatasaray négy közé kerülését mondhatjuk az idény szenzációjának, mert az 1980-as évtized végén a török labdarúgás még nem képviselt olyan nívót, mint egy-két évtized múlva. Az elődöntőben ért véget az isztambuliak nagy utazása, a bukaresti Steaua különösebb erőlködés nélkül ejtette ki őket.

Van Basten szinte minden légicsatát megnyert Bumbescuval szemben

A másik ágon az AC Milan hatalmas verésben részesítette a „királyiakat” (5-0), a San Siróban az „ördögök” mindhárom holland légiósa (Van Basten, Rijkaard, Gullit) bevette a kapujukat. A finálénak Barcelona adott otthont. A Camp Nou közel százezres publikumának háromnegyedét az olasz fanatikusok tették ki, akik hazai légkört teremtettek az addig veretlen övéik számára. A két németalföldi „pilóta” (Gullit és Van Basten) az első félidőben szűk húsz perc leforgása alatt szétbombázta a bukarestiek gondosan kiépített bunkerét, a román légvédelem egyszerűen tehetetlen volt velük szemben. 1974, a megismételt Bayern München–Atlético Madrid végjáték óta nem végezte ki ellenfelét oly könnyedén döntőbeli gárda, mint tették azt a lombardok a katalán metropoliszban. Fűzzük mindjárt hozzá, hogy az 1986-os BEK-győztes piros-kékek legénysége addigra eléggé kicserélődött, az akkori állományuk fele nem játszott Barcelonában.

Dan Petrescu nem tudja tartani a lépést Ruud Gulittal. Később klubtársak lettek Chelsea-nél

A sorozat gólkirálya a tíz találatával Marco van Basten (AC Milan) lett.

1. forduló. FC Porto–HJK Helsinki 3-0, 0-2, Górnik Zabrze–Jeunesse Esch 3-0, 4-1, Real Madrid–Moss FK 3-0, 1-0, Budapesti Honvéd–Celtic FC 1-0, 0-4, BFC Dynamo–Werder Bremen 3-0, 0-5, Vitosa Szófia–AC Milan 0-2, 2-5, Dundalk FC–Crvena zvezda 0-5, 0-3, Hamrun Spartans–17 Nëntori Tiranë 2-1, 0-2, Pezoporikosz Larnaca–IFK Göteborg 1-2, 1-5, Sparta Praha–Steaua Bucuresti 1-5, 2-2, Szpartak Moszkva–Glentoran FC 2-0, 1-1, FC Bruges–Brøndby IF 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Bruges), Valur Reykjavík–AS Monaco 1-0, 0-2, AE Lárisza–Neuchâtel Xamax 2-1, 1-2 (11-esekkel jutott tovább a Xamax), Rapid Wien–Galatasaray 2-1, 0-2

2. forduló. PSV Eindhoven–FC Porto 5-0, 0-2, Górnik Zabrze–Real Madrid 0-1, 2-3, Celtic FC–Werder Bremen 0-1, 0-0, AC Milan–Crvena zvezda 1-1, 1-1 (11-esekkel jutott tovább a Milan), 17 Nëntori Tiranë–IFK Göteborg 0-3, 0-1, Steaua Bucureşti–Szpartak Moszkva 3-0, 2-1, FC Bruges–AS Monaco 1-0, 1-6, Neuchâtel Xamax–Galatasaray 3-0, 0-5

Negyeddöntő. PSV Eindhoven–Real Madrid 1-1, 1-2, Werder Bremen–AC Milan 0-0, 0-1, IFK Göteborg–Steaua Bucureşti 1-0, 1-5, AS Monaco–Galatasaray 0-1, 1-1

Elődöntő. Real Madrid–AC Milan 1-1, 0-5, Steaua Bucureşti–Galatasaray 4-0, 1-1

Döntő

AC Milan–Steaua Bucureşti 4-0 (3-0)

1989. május 24., Barcelona, Camp Nou, 98 000 néző. Jv.: Karl-Heinz Tritschler (nyugatnémet)

AC Milan: G. Galli – Tassotti, Baresi, Costacurta (F. Galli, 75.), Maldini – Colombo, Rijkaard, Ancelotti Donadoni – Gullit (Virdis, 59.), Van Basten

Steaua Bucureşti: Lung – Petrescu, Iovan, Bumbescu, Ungureanu – Minea, Stoica, Hagi, Rotariu (Balint, 46.) – Lăcătuş, Piţurcă

Gólszerzők: Gullit (18, 39.), Van Basten (27., 47.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

Sima katalán siker a rossz emlékű Wankdorfban

A berni végjáték előtt a spanyol lapok a Wankdorf átkát emlegették, miután 1954-ben az esélyesebb magyar válogatott a falai között szenvedett 3:2-es vereséget a nyugatnémetektől a világbajnoki döntőben, majd hét év múlva ebben a stadionban kapott ki ugyanilyen arányban a Benficától a három magyar világsztárral (Kocsis, Kubala, Czibor) felálló Barcelona a BEK-döntőben. Babonák, baljós előjelek ide, keserű ómen oda, a svájci finálében simán, 2-0-ra győzött az odáig veretlenül masírozó Barça a Sampdoria ellen…

Az első fordulóban lámpással keresve sem találni váratlan eredményt, legfeljebb a Dundee United máltai döntetlenjét (0-0 a Floriana FC-vel szemben), esetleg a második ligás jugoszláv induló FK Borac 2-0-s hazai, a szovjet kupavédő Metaliszt Harkovval szembeni győzelmét minősíthetjük némileg meglepőnek. A második körben épp a későbbi győztes kálváriája szolgáltatott témát a médiának, hogy csupán tizenegyesekkel tudta kicsikarni továbbjutását a Lech Poznań ellen. A negyeddöntőben sem remekelt a katalán gárda, összesítésben soványka 1-0-val iktatta ki a dán Aarhust. A másik ágon a Doria szintén szenvedett, egyszer sem tudta meg-

verni a bukaresti Dinamót, amelyet csak az idegenben elért találatával búcsúztatott. Aztán az elődöntőben a genovaiak megemberelték magukat, útját állták a előző évben diadalmaskodó belgáknak. Április 19-én a Luigi Ferraris-stadionban kiderült, elmarad a címvédés. Feltűnő volt továbbá a bolgár katonacsapat, a CFKA-Szredec vitézkedése, aligha várták sokan a szófiaiakat a négy közé. A sorozat gólkirályaként egyébként kitűnő támadójukat, az aranycipős Hriszto Sztoicskovot ünnepelték, aki hétszer vette be az ellenfelek kapuját.

Urbano és Mancini harca a KEK-döntőben

Selejtező. Békéscsabai Előre–Bryne FK 3-0, 1-2

1. forduló. Derry City FC–Cardiff City FC 0-0, 0-4, Glenavon FC–Aarhus GF 1-4, 1-3, Fram Reykjavík–FC Barcelona 0-2, 0-5, KS Flamultari Vlorë–Lech Poznań 2-3, 0-1, Internacional Bratislava–CFKA-Szredec Szófia 2-3, 0-5, Omonia Nicosia–Panathinaikosz 0-1, 0-2, Roda JC–Vitória SC Guimarães 2-1, 0-1, FK Borac Banja Luka–Metaliszt Harkov 2-0, 0-4, Grasshopper-Club Zürich–SG Eintracht Frankfurt 0-0, 0-1, Sakaryaspor–Békéscsabai Előre 2-0, 0-1, KV Mechelen–Avenir Beggen 5-0, 3-1, Floriana FC–Dundee United 0-0, 0-1, FC Metz–RSC Anderlecht 1-3, 0-2, Dinamo Bucureşti–Kuusysi Lahti 3-0, 3-0, FC Carl Zeiss Jena–Kremser SC 5-0, 0-1, IFK Norrköping–UC Sampdoria 2-1, 0-2

2. forduló. Cardiff City FC–Aarhus GF 1-2, 0-4, FC Barcelona–Lech Poznań 1-1, 1-1 (11-esekkel jutott tovább a Barcelona), CFKA-Szredec Szófia–Panathinaikosz 2-0, 1-0, Roda JC–Metaliszt Harkov 1-0, 0-0, SG Eintracht Frankfurt–Sakaryaspor 3-1, 3-0, KV Mechelen–RSC Anderlecht 1-0, 2-0, Dundee United–Dinamo Bucureşti 0-1, 1-1, FC Carl Zeiss Jena–UC Sampdoria 1-1, 1-3

Negyeddöntő. Aarhus GF–FC Barcelona 0-1, 0-0, CFKA-Szredec Szófia–Roda JC 2-1, 1-2 (11-esekkel jutott tovább a CFKA), SG Eintracht Frankfurt–KV Mechelen 0-0, 0-1, Dinamo Bucureşti–UC Sampdoria 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Sampdoria)

Elődöntő. FC Barcelona–CFKA-Szredec Szófia 4-2, 2-1, KV Mechelen–UC Sampdoria 2-1, 0-3

Döntő

FC Barcelona–UC Sampdoria 2-0 (1-0)

1989. május 10., Bern, Wankdorf-stadion, 45 000 néző. Jv.: George Courtney (angol)

FC Barcelona: Zubizarreta – Milla (Soler, 60.), Alexanco, Aloísio, Urbano – Amor, Eusebio, Roberto – Lineker, Julio Salinas, Beguiristain (López Rekarte, 74.)

UC Sampdoria: Pagliuca – Mannini (S. Pellegrini, 27.), Lanna, L. Pellegrini (Bonomi, 50.) – Salsano, Pari, Victor Muñoz, Toninho Cerezo, Dossena – Vialli, Mancini

Gólszerzők: Julio Salinas (4.), López Rekarte (79.)

UEFA-KUPA

Maradonapoli

A rajtnál kellemes meglepetésként érte a magyar drukkereket, hogy a Tatabányai Bányász idehaza 2-1-re le tudta győzni a későbbi döntős stuttgartiakat, akik a végjátékig már csupán a Real Sociedadtól szenvedtek vereséget. A galaciak hazai bravúrja a Juventus ellenében szintén kisebb csodaként hatott. Továbbá a címvédő kettős kudarca a lisszaboni Belenensestől is a váratlanság kategóriájába tartozott, amiként az FC Groningen túljutása az Atlético Madridon. A második körből, akár az elsőből, megint az idegenben szerzett gólja juttatta tovább a Turun Palloseurát, míg az RFC Liège megállította a Benficát. A harmadik fordulóban aztán utolérte a végzet az északiakat, a Finnországban elért találatával ütötte ki őket a bukaresti Victoria. A negyeddöntőben befejezte hosszú menetelését a skót Hearts, a bajorok vetettek véget az útjának, valamint a román Securitate csapata, a Victoria is – a drezdai „belügyesek" jóvoltából.

A trófeát elhódító nápolyi azúrkék-fehérek rengeteget köszönhettek a szellemi vezérüknek, Diego Armando Maradonának. A köpcös zseni személyében ötvöződött a futballtudomány a művészettel. Ugyan csupán háromszor volt eredményes a kupában (két gólt 11-esből rúgott), de nélküle aligha röpítették volna a Vezúv lábához a serleget a társak. 2017-ben *Alessio Maria Federici* dokumentumfilmet készített a déliek visszhangos sikeréről *Maradonapoli* címmel, nem meglepő, hogy telt házakkal vetítették a mozikban. A széria keletnémet mesterlövészét Torsten Gütschownak hívják, az alacsony drezdai csatár hétszer volt eredményes.

A középpontban Diego Maradona – ünnepel a Napoli

1. forduló. VfB Stuttgart–Tatabányai Bányász 2-0, 1-2, Royal Antwerp–1 FC Köln 2-4, 1-2, FC Bayern München–CWKS Legia 3-1, 7-3, Bayer Leverkusen–Belenenses 0-1, 0-1, AS Roma–1. FC Nürnberg 1-2, 3-1 (hosszabbításban), FC Groningen–Atlético Madrid 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Groningen), FC Aarau–1. FC Lokomotive Leipzig 0-3, 0-4, St. Patrick's Athletic–Heart of Midlothian 0-2, 0-2, FK Zsalgirisz Vilniusz–Austria Wien 2-0, 0-5, Sporting CP–AFC Ajax 4-2, 2-1, Real Sociedad–Dukla Praha 2-1, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Real Sociedad), Union Luxembourg–RFC Liège 1-7, 0-4, FC Internazionale–IK Brage 2-1, 2-1, ÍA Akraness–Újpesti Dózsa 0-0, 1-2, Rangers FC–GKS Katowice 1-0, 4-2, Aberdeen FC–SG Dynamo Dresden 0-0, 0-2, Dnyepr Dnyepropetrovszk–Girondins Bordeaux 1-1, 1-2, Östers IF–DAC Dunajská Streda 2-0, 0-6, Turun PS–Linfield FC 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a TPS), Molde FK–KSW Waregem 0-0, 1-5, Malmö FC–Torpedo Moszkva 2-0, 1-2 (hosszabbításban), First Vienna–Ikast FS 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Vienna), Oţelul Galaţi–Juventus 1-0, 0-5, Velezs Mosztar–Apoel Nicosia 1-0,

5-2, AEK Athén–Athletic Bilbao 1-0, 0-2, Montpellier–SL Benfica 0-3, 1-3, Sliema Wanderers–Victoria Bucureşti 0-2, 1-6, SSC Napoli–PAOK Szaloniki 1-0, 1-1, Partizan Beograd–Szlavia Szófia 5-0, 5-0, Servette FC–Sturm Graz 1-0, 0-0, Trakia Plovdiv–Dinamo Minszk 1-2, 0-0, Beşiktaş JK–Dinamo Zagreb 1-0, 0-2

2. forduló. FC Bayern München–DAC Dunajská Streda 3-1, 2-0, 1. FC Köln–Rangers FC 2-0, 1-1, Dinamo Zagreb–VfB Stuttgart 1-3, 1-1, Partizan Beograd–AS Roma 4-2, 0-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az AS Roma), Velezs Mosztar–Belenenses 0-0, 0-0 (11-esekkel jutott tovább a Velezs), Sporting CP–Real Sociedad 1-2, 0-0, Heart of Midlothian–Austria Wien 0-0, 1-0, 1. FC Lokomotive Leipzig–SSC Napoli 1-1, 0-2, Újpesti Dózsa–Girondins Bordeaux 0-1, 0-1, Juventus–Athletic Bilbao 5-1, 2-3, SG Dynamo Dresden–KSV Waregem 4-1, 1-2, First Vienna–Turun PS 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a TPS), Malmö FC–FC Internazionale 0-1, 1-1, RFC Liège–SL Benfica 2-1, 1-1, FC Groningen–Servette FC 2-0, 1-1, Dinamo Minszk–Victoria Bucureşti 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Victoria)

Nyolcaddöntő. FC Bayern München–FC Internazionale 0-2, 3-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Bayern), Real Sociedad–1. FC Köln 1-0, 2-2, FC Groningen–VfB Stuttgart 1-3, 0-2, Heart of Midlothian–Velezs Mosztar 3-0, 1-2, Girondins Bordeaux–SSC Napoli 0-1, 0-0, SG Dynamo Dresden–AS Roma 2-0, 2-0, Juventus–RFC Liège 1-0, 1-0, Victoria Bucureşti–Turun PS 1-0, 2-3 (idegenben szerzett góljaival jutott tovább a Victoria)

Negyeddöntő. VfB Stuttgart–Real Sociedad 1-0, 0-1 (11-esekkel jutott tovább a Stuttgart), Heart of Midlothian–FC Bayern München 1-0, 0-2, Juventus–SSC Napoli 2-0, 0-3 (hosszabbításban), Victoria Bucureşti–SG Dynamo Dresden 1-1, 0-4

Elődöntő. SSC Napoli–FC Bayern München 2-0, 2-2, VfB Stuttgart–SG Dynamo Dresden 1-0, 1-1

Döntő

SSC Napoli–VfB Stuttgart 2-1 (0-1)

1. mérkőzés, 1989. május 3., Nápoly, Stadio San Paolo, 81 093 néző. Jv.: Geraszimosz Germanakosz (görög)

SSC Napoli: Giuliani – Ferrara, Corradini (Crippa, 46.), Renica, Francini – De Napoli, Fussi, Alemão – Maradona – Careca, Carnevale

VfB Stuttgart: Immel – Allgöwer – N. Schmäler, Schäfer, Buchwald, Schröder – Hartman, Katanec – Sigurvinsson – F. Walter (Zietsch, 70.), Gaudino

Gólszerzők: Gaudino (17.), Maradona (68., 11-esből), Careca (87.)

VfB Stuttgart–SSC Napoli 3-3 (1-2)

2. mérkőzés, 1989. május 17., Stuttgart, Neckarstadion, 67 000 néző. Jv.: Victoriano Sánchez Arminio (spanyol)

VfB Stuttgart: Immel – N. Schmäler, Allgöwer, Schäfer, Schröder – Hartman, Katanec – Sigurvinsson, Gaudino – Klinsmann, F. Walter (O. Schmäler, 77.)

SSC Napoli: Giuliani – Ferrara, Corradini, Renica, Francini – De Napoli, Fussi, Alemão (Carannante, 30.) – Maradona – Careca (Bigliardi, 70.), Carnevale

Gólszerzők: Alemão (18.), Klinsmann (27.), Ferrara (39.), Careca (62.), De Napoli (öngól, 70.), O. Schmäler (89.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

Ellenfélből nyerőember

A korábban jóformán sehol sem jegyzett KV Mechelen megutáltatta Belgium északi szomszédságával a futballt az 1987–1988-as szezonban, miután mindkét „mélyföldi" ellenfelét megverte a nemzetközi kupadöntőkben. És ha ez még nem lett volna elég amazok kínjaihoz, a két klubjuk (AFC Ajax, PSV Eindhoven) ellen összehozott négy flamand gólból hármat holland játékos szerzett (Piet den Boer egyet, John Bosman kettőt). Érdekes testvérharcot hozott az összecsapás, hisz mindkét felet erősítette egy-egy Koeman. Továbbá az sem elhanyagolható tény, hogy a KEK-döntőben John Bosman még az amszterdamiak csatársorában játszott, majd délebbre szerződött. Jól tette, hogy aláírt a sárga-piros-feketékhez, a Philips Stadionban felemelhette az európai Szuperkupát.

Erwin és Ronald Koeman

KV Mechelen–PSV Eindhoven 3-0 (1-0)

1. mérkőzés, 1989. február 1., Mechelen, Achter de Kazerne-stadion, 7000 néző. Jv.: Siegfried Kirschen (nyugatnémet)

KV Mechelen: Preud'homme – Versavel, Rutjes, Hofkens, De Mesmaeker – Sanders, E. Koeman (Deferm, 58.), Emmers – De Wilde, Den Boer, Bosman (Wilmots, 89.)

PSV Eindhoven: Lodewijks – Veldman, Van Aerle, R. Koeman, Valckx – Gerets, Vanenburg, Lerby – Janssen (Ellerman, 72.), Gillhaus, Romário

Gólszerzők: Bosman (16., 50.), De Wilde (17.)

PSV Eindhoven–KV Mechelen 1-0 (0-0)

2. mérkőzés, 1989. február 8., Eindhoven, Philips Stadion, 17 100 néző. Jv.: Erik Fredriksson (svéd)

PSV Eindhoven: Lodewijks – Chovanec, Van Aerle, R. Koeman, Heintze – Gerets, Vanenburg (Valckx, 66.) , Linskens – Gillhaus, Romário, Ellerman

KV Mechelen: Preud'homme – Versavel, Rutjes, Hofkens, Deferm – De Mesmaeker, Sanders, Emmers (E. Koeman, 39.) – De Wilde, Den Boer, Bosman

Gólszerző: R. Koeman (56., 11-esből)

LIBERTADORES KUPA 1988

Montevideóban ellenállhatatlan volt a Nacional

Ismét argentin–uruguayi döntőt rendeztek az első számú dél-amerikai klubtornán, ahogyan 1971-gyel bezárólag hétszer is. Visszatértek a régi idők…

Az elődöntőbe két argentin (a Newell's Old Boyson kívül a címvédő Peñarolt búcsúztató San Lorenzo), valamint egy kolumbiai (az 1986-ban és 1987-ben is döntős América Cali) és egy uruguayi (Nacional) került. A montevideói alakulat állította meg az előző évek finalistáját, míg a másik ágról a Newell's Old Boys kettős győzelemmel lépett tovább.

A döntő első felvonásában győztek az argentinok Rosarióban, ám a visszavágón a Nacional sokkal jobb volt. A rendes játékidőben 3-0-ra diadalmaskodott az uruguayi legénység, de a fura és logikátlan szabályok szerint ez nem volt elég, miután a két meccs alapján azonos pontszámmal álltak, ezért hosszabbításra került a sor. Ott ellenben gólt kellett volna szereznie a piros-feketéknek, mert a visszavágó 120 percének leteltével már nem a pontarány, hanem a gólkülönbség számított. Így nyert a Nacional.

Hugo De León a Libertadores Kupával

Newell's Old Boys–Nacional 1-0 (0-0)

Döntő, 1. mérkőzés. 1988. október 19., Rosario, Gigante de Arroyito, 45 000 néző. Jv.: Hernán Silva (chilei)

Newell's Old Boys: Scoponi – Llop, Theiler, Pautasso, Sensini – Martino (Fullana, 81.), Franco, Alfaro – Rossi, Batistuta, Almirón (Gabrich, 46.)

Nacional: Sere – Pintos Saldanha, Revelez, De León, Soca – Lemos, Ostolaza, Cardaccio – Castro, Vargas (Carreno, 89.), De Lima

Gólszerző: Gabrich (60.)

Nacional–Newell's Old Boys 3-0 (2-0)

Döntő, 2. mérkőzés. 1988. október 26., Montevideo, Estadio Centenario, 75 000 néző. Jv.: Arnaldo Coelho (brazil)

Nacional: Sere – Pintos Saldanha, Revelez, De León, Soca – Lemos, Ostolaza, Cardaccio – Castro (Moran, 11.), Vargas (Carreno, 54.), De Lima

Newell's Old Boys: Scoponi – Llop (Ramos, 70.), Theiler, Pautasso, Sensini – Martino, Franco, Alfaro (Almirón, 46.) – Rossi, Batistuta, Gabrich

Gólszerzők: Vargas (13.), Ostolaza (36.), De León (78.)

Kiállítva: Pautasso és Moran a 115. percben

LIBERTADORES KUPA 1989

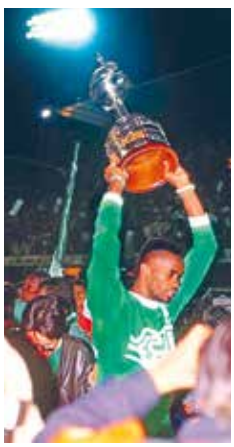
Nem könnyű tizenegyest belőni

Egy kolumbiai és egy paraguayi csapat játszotta az 1989-es Libertadores Kupa-sorozat döntőjét. A legnagyobb dél-amerikai futballnemzetek képviselői közül a két argentin, a Boca és a Racing kiesett a nyolcaddöntőben éppen a két későbbi finalistával szemben. A brazil Bahia és Internacional összekerült a negyeddöntőben, utóbbi lépett tovább, de aztán ugyancsak elvérzett az Olimpia ellen. Az uruguayiak közül a Peñarol nagyon simán kiesett az Internacionallal csatázva, a Danubio viszont az elődöntőig jutott, ahol 6-0-ra kikapott a hazai 0-0 után az Atléticótól. Említést érdemel még, hogy az asunciói Olimpia a nyolcaddöntőből

és az elődöntőből is tizenegyespárbajban ment tovább, igaz, közben 6-4-es összesítéssel kiverte az ugyancsak paraguayi Sol de Américát. „Szétlövés" döntött a finálében is, ám az e műfajban addig remek Olimpia vállalkozói közül előbb Almeida kapus, majd négy sikeres lövés után további négy mezőnyjátékos hibázott. A kolumbiaiak sem rúgták sokkal jobban, kilenc lövőjükből csak öt talált a kapuba. A mindent eldöntő tizenegyest Leonel Álvarez – összesen hét sikertelen kísérlet után – értékesítette.

Olimpia Asunción–Atlético Nacional 2-0 (1-0)

Döntő, 1. mérkőzés. 1989. május 24. Asunción, Estadio Defensores del Chaco. 50 000 néző. Jv.: Roberto Wright (brazil)

Usuriaga és a trófea

Olimpia: Almeida – Miño, Benítez, Chamas, Krausmann – Sanabria (Balbuena), Guasch, Neffa – Bobadilla, Amarilla, Mendoza (González)

Atlético: Higuita – G. Gómez, Perea, Escobar, Villa (Arboleda) – F. Pérez, Álvarez, Fajardo – A. García, Usuriaga, Arango

Gólszerzők: Bobadilla (36.), Sanabria (60.)

Atlético Nacional–Olimpia Asunción 2-0 (0-0), tizenegyesekkel: 5-4

Döntő, 2 mérkőzés. 1989. május 31., Bogotá, El Campín, 60 000 néző. Jv.: Juan Carlos Loustau (argentin)

Atlético: Higuita – G. Gómez, Perea, Escobar, Carmona – A. García, Álvarez, Fajardo (Arboleda) – Tréllez, Usuriaga, Arango (F. Pérez)

Olimpia: Almeida – Miño, Benítez, Chamas, Krausmann – Sanabria, Guasch, Bobadilla (Balbuena) – Amarilla, Mendoza, Neffa (González)

Gólszerzők: Miño (öngól, 46.), Usuriaga (65.)

VILÁGKUPA

Vasco Ostolaza nagy napja

A PSV Eindhoven lehetett volna a harmadik holland klub, amelyik begyűjti a Világkupát, ha a labdarúgói pontosabban lövik a 11-eseket Tokióban, de épp azok a rutinos, sokszoros válogatott futballistái rontottak (Eric Gerets csapatkapitány, Wim Kieft, Søren Lerby, Berry van Aerle), akiktől pedig elvárható volt, hogy kiélezett helyzetekben ne remegjen meg a lábuk. Másképpen: a PSV az 1988-as BEK-döntőt megnyerte tizenegyesekkel, ám fél évvel később a Vilkágkupa-döntőt már nem tudta.

A Nacional gárdája a Libertadores és a Világkupával

Az uruguayiak jutottak vezetéshez az elején, egy szögletet követően Hans van Breukelen kapus nagyot hibázott, csak belebokszolt az így fölötte átszálló labdába, amit a középpályás Ostolaza befejelt. Különleges momentum, hogy a mezőny egyik legalacsonyabb tagja, Romário szintén fejessel egyenlített.

A hosszabbításban a piros-fehérek jutottak előnyhöz, Ronald Koeman értékesítette az igencsak nagyvonalúan befújt büntetőt, ám egy perccel a vége előtt a hórihorgas Santiago Ostolaza megint eredményesnek bizonyult, és újból egy szöglet utáni fejesből. A csatát lezáró „szétlövést a Nacional" 7-6-ra megnyerte. Az akkor 26 esztendős, Vascónak, azaz Baszknak becézett Ostolaza természetesen bevágta a maga 11-esét, ő lett a mérkőzés legértékesebb játékosa.

Nacional Montevideo–PSV Eindhoven 2-2 (1-0, 1-1, 2-2, 11-esekkel 7-6)

1988. december 11.,Tokió, Nemzeti Stadion, 62 000 néző. Jv.: Jesús Díaz (kolumbiai)

Nacional: Seré – Gómez, De León, Revélez, Pintos Saldanha – Ostolaza, Lemos, Cardaccio (Carreño, 113.) – Vargas (Morán, 71.), De Lima, Castro

PSV Eindhoven: Van Breukelen – Gerets, R. Koeman, Koot, Heintze (Gillhaus, 73.) – Ellerman, Van Aerle, Vanenburg (Valckx, 90.), Lerby – Romário, Kieft

Gólszerzők: Ostolaza (7., 119.), Romário (75.), R. Koeman (110., 11-esből)

A 11-est berúgta: Lemos, Castro, De León, De Lima, Revélez, Ostolaza, Gómez, illetve R. Koeman, Gillhaus, Romário, Ellerman, Valckx, Koot. A 11-est kihagyta: Carreño, Morán, Pintos Saldanha, illetve Kieft, Lerby, Gerets, Van Aerle

VILÁGVÁLOGATOTT

Zico elköszönt az európai futballtól

Az Európában képességeihez nem kifejezetten méltó csapatban, az Udinesében szereplő Zico (Artur Antunes Coimbra) 1989. március 27-én búcsúmérkőzéssel köszönt el a kontinensüntől. Tiszteletére játszott a brazil válogatott és a világválogatott Udinében. A győztes gól Détári Lajos nevéhez fűződött. A világválogatottat a Mircea Lucescu, Nils Liedholm, Artur Jorge trió, a brazilokat Sebastião Lazaroni irányította.

Brazília–Világválogatott 1-2 (1-1)

1989. március 27., Udine, 41 015 néző. Jv.: Agnolin (olasz)

Brazília: Gilmar (João Leite, 46.) – Ricardo Rocha (Alemão, 46.), Mozer, Ricardo Gomes (Júlio César, 46.), Junior (Branco, 68.) – Dunga (Milton, 46.), Silas (Andrade, 46.), Valdo (Tita, 57.) – Zico (80' Douglas) – Renato Gaúcho (Romário, 46.), Careca (Evair, 61.)

A világválogatott Zico búcsúmérkőzése előtt, az udinei stadionban

Világválogatott: Preud'homme (belga) h. Daszajev (szovjet) 46. p. – João Pinto (portugál), Demol (belga), Gerets (belga) – Ridvan (török) h. R. Mihajlovics (jugoszláv) 46. p., B. Djurovszki (jugoszláv), D. Sztojkovics (jugoszláv), Détári (magyar), Valderrama (kolumbiai), h. Tanju Çolak (török) 46. p. – Francescoli (uruguayi), Ruí Águas (portugál)

Gólszerző: Dunga (5.), Francescoli (34.), Détári (62.)

COPA AMÉRICA

Dél-amerikai bajnokság, európai futballal

A brazilok negyven év után folytatták sikersorozatukat, 1997-ig ugyanis csak akkor nyerték meg a tornát, ha ők voltak a rendezők – akkor viszont mindig. A győzelem persze bármikor jókor jön, de az 1989-es „életmentő" volt a sokat kritizált szövetségi kapitányból hőssé váló Sebastião Lazaroni számára. 1989. július 1. és július 16. között Brazília rendezte a soros Copa Américát. Nagy várakozás előzte meg, s azt leszámítva, hogy a hazai drukkerek örültek a brazilok sikerének, csalódást hozott.

Ha az összes akkreditált újságíró (1536) fele elment volna Goianiába, az Ecuador–Bolívia mérkőzésére, már népesebb „tábort'' alkotnak, mint a találkozót a helyszínen megtekintő 780 szurkoló. Feltűnő érdektelenség jellemezte a tornát. Kétezren voltak az Uruguay–Chile, ezren a Peru–Venezuela, s négyezren a Kolumbia–Venezuela mérkőzésen. Egy kontinensbajnokságon! De a házigazda brazilokra is csak 8223 néző volt kíváncsi a peruiak ellen... (Más kérdés: a döntőben már 160 ezren szorítottak értük.) Igaz, Sebastião Lazaroni kapitány akkor már hadban állt a helyi szurkolókkal Bahiában. Az utolsó pillanatban kihagyta ugyanis a keretből a bajnokcsapat, a Bahia középpályását, Charlest. A fanatikusok meg „cserébe" szinte bojkottálták a Copa Américát. Ezért is nyilatkozta Lazaroni a csoportmérkőzések alatti költözés után: „Átjöttünk Recifébe, itt jó a pálya, s szimpatikusak a szurkolók. Ez hiányzott nekünk Bahiában."

Pedig nem ez hiányzott elsősorban a kapitány lelki nyugalmához. „Álomcsapatából" ugyanis szinte az utolsó pillanatban kiesett a sérült Müller, Careca és Jorginho, míg Tita lába az első, a venezuelaiak elleni mérkőzésen húzódott meg. Tizenkét percet játszott összesen. S hogy Lazaroni „öröme" teljes legyen, a két „franciát", Julio Cesart (Montpellier) és Mozert (Marseille), valamint Aloisiót (Barcelona) a klubja nem engedte el.

Való igaz, nem a legszerencsésebb időpontban zajlott a Copa América, de az európai egyesületek alighanem minden más időpontot „megvétóztak" volna. Sőt, a nehézséget inkább az okozta, hogy szinte valamennyi élcsapatban az „európaiak" játszották a főszerepet, ők viszont az éppen csak véget ért bajnokságokat otthagyva (Olaszország, Spanyolország) pihenő nélkül léptek pályára. Ha egyáltalán odaértek időben. Renato és Dunga, a két brazil például nem, így ők csak a kispadon ültek az első mérkőzésen. Talán a sztárok fáradtsága vagy a sok helyütt gondot okozó sérülések, eltiltások s egyéb okok miatti felforgatott összeállítások szolgáltatnak magyarázatot arra, hogy a torna színvonala miért is maradt el jócskán a várttól.

Hatalmas csalódást okozott az argentin válogatott szereplése. Mindössze két gólra futotta erejéből (mindkettőt Claudio Caniggia szerezte), s ez kevés volt az üdvösséghez. Maradona például egyenesen kiábrándító volt, de nem ment a többieknek sem. Harmadikok lettek. Nem tündökölt a második helyezett uruguayi gárda sem. Az akkor még fiatal szakvezetője, Oscar Washington Tabárez kijelentette: „Nekünk itt nem a győzelem a fontos, hanem, hogy felkészüljünk a világbajnoki selejtezőkre". Aztán Francescoli (igaz, ő két évvel ezelőtti eltiltása miatt csak a harmadik találkozójukra szállt be), Alzamendi, Rubén Sosa és Rubén Paz vezérletével vagy nagyon jól (mint Bolívia, Chile, Paraguay és az argentinok elleni második meccsen), vagy szánalmasan (mint Ecuador, Brazília és a világbajnok elleni első derbin) játszott. Ez ellenben ezen a sorozaton elegendő volt a második helyre.

Ám akadt egy jobb válogatott, a brazil. Lazaronit és a tanítványait alighanem hajtotta a „kötelező győzelem” terhe is, mindenesetre tény, hogy a csoportmecscsek botladozása után a döntőben már néha futballoztak is. Talán azért is, mert addigra hatott a varázsital. A csapat orvosa, Mauro Pompeu ugyanis kijelentette: az általa készített kókuszital csodálatos hatással van a futballistákra. A pusztán egy bekapott gól is jelzi, a korábbi évekhez képest némileg új taktikával, nagyobb súlyt fektetve a védekezésre futballoztak. Aligha túlzó a megállapítás: európai futballal nyert dél-amerikai kontinensbajnokságot Lazaroni csapata. Igaz ez a „káderanyagra” is, hiszen már az első, a Venezuela elleni meccsen nyolc „európai” játszott. Az már a sors fura fricskája, hogy a torna gólkirálya, s alighanem egyben legjobb játékosa még brazil klub, a Flamengo tagja volt: a 25 éves Bebeto, azaz José Roberto Gama de Oliveira, aki hat góllal szerezte meg a címet. Bármilyen furcsa is, eleinte Lazaroni csupán cserének szánta, csak Careca izomszakadása miatt lett kezdőember. Mellette egyébként Taffarel kapus, Branco és Romário tartoztak a Seleção Brasileira legjobbjai közé.

Mazinho és Alemão a Copa Américával

ÁZSIA KUPA

A szaúdiak ismételtek

Katarban rendezték 1988 decemberében a kilencedik Ázsia Kupát. A földrész labdarúgó-szövetsége tartott attól, hogy a tornára a durváskodás lesz jellemző a pályán – Peter Velappan, az AFC egyik vezető tisztségviselője úgy vélte, hogy az esetleges botrányok rossz fényt vetnének a nagy ugrásra készülő ázsiai futballra –, ám szerencsére alaptalan volt a félelem. A két legnagyobb esélyes, a szaúdi és a dél-koreai válogatott végigjárta a maga útját, az arab ország csapata megnyerte a csoportját, majd az elődöntőben megverte az irániakat. A távol-keletiek ugyancsak csoportelsőként léptek tovább az ötösükből, majd hosszabbításban bár, de legyőzték az elődöntőben a kínaiakat. Öt mérkőzésből öt győzelemmel lettek finalisták. „Érdekesen” alakult a bronz- és az aranymeccs: egyiken sem született gól. A kisdöntőben az irániak végül „szétlövésben” megszerezték a bronzérmet a kínaiak ellen, míg az 1988-as Ázsia Kupa utolsó meccsén a brazil Carlos Alberto Parreira által irányított szaúdi válogatott 4-3-ra győzött a dél-koreaiak ellen. Ahogyan az 1984-es címnyerésnél, ezúttal is Medzsid Abdullah volt a kulcsemberük.

A szaúdi válogatott, amely ismét megnyerte az Ázsia Kupát

Az AC Milan.
Hátul, balról: Maldini, Van Basten, Gullit, Ancelotti, Rijkaard, G. Galli.
Elöl: Baresi, Donadoni, Costacurta, Colombo, Tassotti

Az FC Barcelona.
Hátul, balról: Zubizarreta, Julio Salinas, Lineker, Roberto, Aloisio, Eusebio, Alexanko.
Elöl (csak a játékosok): Milla, Urbano, Beguiristain, Amor

A Copa Américát megnyerő brazil válogatott.
Hátul, balról: Mazinho, Taffarel, Mauro Galvão, Ricardo Gomes, Aldair, Branco.
Elöl: Bebeto, Romário, Müller, Silas, Valdo

A KV Mechelen.
Hátul, balról: De Clerc edző, Versavel, Verstraeten, Jaspers, Den Boer, Rutjes, De Greef, Bosman.
Középen: Van Hoof edző, Sanders, Koeman, Wilmots, Hofkens, Ohana, Verhoeven gyúró, De Cleyn gyúró.
Elöl: Deferm, De Mesmaeker, De Wilde, Preud'homme, De Mos vezetőedző, Drouguet, Emmers, Leen, Clisjters

Az SSC Napoli.
Balról: Carnevale, De Napoli, Careca, Renica, Francini, Ferrara, Alemão, Corradini, Fusi, Giuliani, Maradona

A Nacional Montevideo.
Hátul, balról: Haynes utazási felelős, Ostolaza, Seré, Cardaccio, Gómez, Reveléz, De León, Roberto Fleitas vezetőedző.
Elöl: Vargas, Lemos, Pintos Saldanha, De Lima, Castro

Bajnokok, kupagyőztesek

1988–1989

	Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
EURÓPA	Albánia	17 Nëntori	Dinamo Tirana
	Anglia	Arsenal FC	Liverpool FC
	Ausztria	FCS Tirol	FCS Tirol
	Belgium	KV Mechelen	Anderlecht
	Bulgária	CFKA Szredec	CFKA Szredec
	Ciprus	Omonia	AEL Limasszol
	Csehszlovákia	Sparta Praha	Sparta Praha
	Dánia	Brøndby IF*	Brøndby IF
	Észak-Írország	Linfield FC	Ballymena
	Feröer-szigetek*	Havnar Bóltfelag	Havnar Bóltfelag
	Finnország*	Helsingin JK	Haka
	Franciaország	Olympique Marseille	Olympique Marseille
	Görögország	AEK Athén	Panathinaikosz
	Hollandia	PSV Eindhoven	PSV Eindhoven
	Írország	Derry City	Derry City
	Izland*	Fram	Valur
	Jugoszlávia	Vojvodina	FK Partizan
	Lengyelország	Ruch Chorzów	Legia
	Luxemburg	Spora	Union
	Málta	Sliema Wanderers	Hamrun Spartans
	NDK	Dynamo Dresden	BFC Dynamo
	NSZK	Bayern München	Borussia Dortmund
	Norvégia*	Rosenborg BK	Rosenborg BK
	Olaszország	Internazionale	Sampdoria
	Portugália	SL Benfica	Belenenses
	Románia	Steaua Buc.	Dinamo Buc.
	Skócia	Rangers FC	Celtic FC
	Spanyolország	Real Madrid	Real Madrid
	Svájc	FC Luzern	Grasshoppers
	Svédország	Malmö FF*	Malmö FF
	Szovjetunió*	Dnyepr Dny.	Dnyepr Dny.
	Törökország	Fenerbahçe	Beşiktaş

Derry City

Dynamo Dresden

FC Luzern

OLIMPIA

A braziloknak megint nem sikerült

Brazília – természetesen teljesen más kerettel, mint amelyik Los Angelesben járt – négy év elteltével ismét olimpiai döntőt játszhatott, de ezúttal is veszített. Pedig a csapatnévsort vizsgálva megállapítható: ennél erősebb gárdával csak egyszer, 1996-ban vett rész a brazil együttes az ötkarikás tornán. Négy, majdani 1994-es világbajnok (Cláudio Taffarel, Jorginho, Romário, Bebeto) alkalmasint elég garancia a fenti állítás igazságára. A gólkirályi címet szerző Romário vezérletével az elődöntőig öt-

Az olimpiai bajnok szovjet válogatott a megnyert szöuli döntő után

DÉL-AMERIKA	Argentína	Independiente	
	Brazília*	Bahia	
	Rio de Janeiro	Vasco da Gama	
	São Paulo	Corinthians	
	Minas Gerais	Atlético Mineiro	
	Rio Grande do Sul	Grêmio FCPA	
	Bolívia*	Bolivar	
	Chile*	Cobreloa	
	Ecuador*	Emelec	
	Kolumbia*	Millonarios	
	Paraguay*	Olimpia	
	Peru*	Sporting Cristal	
	Uruguay*	Danubio	
	Venezuela	Mineros	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	St. Petersburg Kickers
	Mexikó	Club América	Toluca
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	AC Milan	
	Kupagy. Európa-kupája	FC Barcelona	
	UEFA-kupa	SSC Napoli	
	Közép-európai Kupa	Baník Ostrava	
	Európai Szuperkupa	KV Mechelen	
	Libertadores Kupa	Nacional Montevideo (1988)	
		Atlético Nacional (1989)	
	Afrikai Bajn. Kupája*	Entente de Sétif	
	Afrikai Kupagy.Kupája	CA Bizerte	
	Ázsiai Bajnokok Kupája	al-Szadd	
	Világkupa*	Nacional Montevideo	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Copa América	Brazília	
	Ázsia Kupa	Szaúd-Arábia	

Bahia

Atlético Nacional

* naptári éves lebonyolítási rend

ből öt mérkőzést nyerő alakulat ott tizenegyespárbajban kiejtette a Thomas Häßlert, Jürgen Klinsmannt és Karl-Heinz Riedlét is felvonultató nyugatnémeteket, ám a döntőben nem bírt a tulajdonképpeni szovjet B-válogatottal. A júniusban Eb-ezüstöt nyerő Szbornajából csupán Alekszej Mihajlicsenko és Jurij Dobrovolszkij vett részt az olimpián, utóbbi egyenlítette ki a finálében Romário találatát. Az olimpiai bajnoki címet eldöntő gólt Jurij Szavicsev, a Torpedo Moszkva csatára lőtte.

Olimpiai döntő

Szovjetunió–Brazília 2-1 (0-1, 1-1, 2-1)

1988. október 1., Szöul, Olimpiai Stadion, 74 000 néző. Jv.: Gérard Biguet (francia)

Szovjetunió: Harin – Ketasvili, Loszev, Jarovenko, Gorlukovics – Narbekovas (J. Szavicsev, 46.), J. Kuznyecov, Mihajlicsenko, Tatarcsuk — Dobrovolszkij, Ljutij (Szkljarov, 116.)

Brazília: Taffarel – Jorginho, Aloisio, André Cruz, Luis Carlos – Careca, Andrade, Milton, Neto (Edmar, 73.) – Romário, Bebeto (João Paulo, 74.)

Gólszerzők: Romario a 29., Dobrovolszkij (11-esből) a 61., Szavicsev a 104. percben Kiállítva: Tatarcsuk a 109., Edmar a 118. percben

A nápolyi szurkolók „Berlusconi könnyét” árulták

- ***Roberto Baggio lett a világ legdrágább futballistája***
- ***Rekordot döntött Hugo Sánchez és a Real Madrid is***
- ***Megnyerte első kupáját Alex Ferguson a Man Uniteddal***

Az 1989–1990-es idény – a legerősebb európai bajnokságok történéseit tekintve – nem a meglepetések szezonja volt. Angliában (Liverpool), az NSZK-ban (Bayern München) és Spanyolországban (Real Madrid) is az a csapat nyert, amelyik az előző fél évtizedben a legsikeresebb volt. Franciaországban az Olympique Marseille aranykorát élték meg az OM hívei és ellenlábasai. Olaszországban az AC Milan 1987–1988-as és az Internazionale 1988–1989-es elsősége után a Diego Maradona köré épített Napoli visszafoglalta a trónt, ismét az ország déli részébe került a scudetto.

A Mondiale miatt viszonylag hamar, már április végén véget ért az olasz bajnokság, amelyet az utolsó fordulóban nyert meg a Napoli. Az olasz Dél büszkeségének elég lett volna egy pont is a Lazio ellen a San Paolo Stadionban, de Marco Baroni góljával 1-0-ra nyert, s így kétpontos előnnyel zárt az élen. A városban az összes világoskék drapériát felvásárolták a szurkolók, sőt, a legélelmesebb kereskedők vízcseppeket árultak, fiolákba gyűjtve, így hirdetve portékájukat: „Ez Berlusconi könnye, amivel siratja az elbukott Milant…”

A piros-feketék április közepén még triplázásra készültek, de a campionatóban nem tudták befogni a Napolit, s elveszítették az Olasz Kupa döntőjét is, mégpedig az idegenbeli 0-0 után a San Siróban 1-0-s vereséget szenvedve a Dino Zoff által irányított, Szergej Alejnyikovval és Rui Barrossal felálló Juventus ellen. (Alekszandr Zavarov a finálé egyik meccsén sem játszott.) Különlegességet jelentett, ezért is érdemes felidézni: az Olasz Kupa 1989–1990-es sorozatának gólkirálya Franco Baresi lett! A Milan liberója egyébként a Serie A edzői szerint az idény legjobb olasz futballistája is volt egyben – már a bajnoki teljesítménye alapján –, míg a legjobb légiósnak, nem meglepő módon, Diego Maradonát választották.

Vagy mégiscsak meglepetésre? Maradonáért ugyanis nem rajongtak – Nápoly „falain” kívül – az olaszok. A világbajnokság előtt az egyik itáliai lap megszavaztatta a Squadra Azzurra játékosait, hogyan állítanák össze az aktuális, de olasz játékosok nélküli világválogatottat. Maradona nem került bele, ellentétben például klubtársaival, Carecával és Alemãóval. Így festett az elsősorban a Serie A légiósaira épített csapat: Shilton (angol) – Jorginho (brazil), Mauro Galvão (brazil), Mozer (brazil), Brehme (NSZK-beli) – Alemão (brazil), Gullit (holland), Matthäus (NSZK-beli), Rijkaard (holland) – Van Basten (holland), Careca (brazil). A védő Brehme mellett a teljes középpályás és csatársor olasz klub tagja volt.

A Napoli jól kezdte az idényt, október végéig hatpontos előnybe került a botladozó Milannal szemben, igaz, azért a Juve, az Inter és a Roma tartotta valamelyest a lépést. Maradonának

nem voltak könnyű hetei, két napon belül kirabolták a nápolyi és a Buenos Aires-i lakását is, lába kelt körülbelül negyvenmillió forintnyi aranynak és ékszernek, benne az 1986-os Mundial megnyeréséért kapott medálnak is. Mindazonáltal vitézül állta a sarat a pályán, akkoriban egy piackutató cég őt találta a világ legértékesebb játékosának – mai fejjel gondolkodva már nevetségesen alacsony összegre, tízmillió dollárra taksálva az értékét.

Hálás fotótéma az idényben: Diego Maradonát ünneplik

A bajnokság második felében a magára talált AC Milan egy ponttal többet gyűjtött, mint a Napoli, de ez sem volt elég az „előzéshez". A piros-feketék ugyan a 30. forduló után még vezettek (öt játéknapon keresztül álltak az élen), akkor győztek Leccében, miközben a Napoli rangadót nyert a San Paolóban a Juventus ellen. Április elején ellenben minden megfordult: Arrigo Sacchi legénysége csak gól nélküli döntetlent ért el Bolognában, ellenben a riválisa szerzett egy „plusz pontot" Bergamóban. Az Atalanta egyik szurkolója egy pénzérmével fejbe dobta Alemãót, aki azonnal összeomlott – s végül a déliek 2-0-val megkapták a két pontot a szövetségtől. Ezzel az élre ugrottak, s már nem is adták át az első helyet. A Milan tulajdonképpen az utolsó előtti fordulóban bukta el a bajnoki elsőséget, amikor 2-1-re kikapott Veronában egy olyan meccsen, amelyen Frank Rijkaardot, Marco van Bastent, „Billy" Costacurtát, sőt Arrigo Sacchi vezetőedzőt is kiállította Rosario Lo Bello játékvezető, egyaránt „szövegelésért".

Ellentétben az 1986–1987-es szezonnal, már nem Ottavio Bianchi, hanem az idény előtt érkezett egykori Milan-futballista, Albertino Bigon dirigálta az égszínkék-fehér csapatot. Így festett a kerete: Giuliano Giuliani (32) – Ciro Ferrara (33), Giancarlo Corradini (28/2), Marco Baroni (33/2), Giovanni Francini (26/3) – Massimo Crippa (34/4), Luca Fusi (29/2), Fernando De Napoli (32) – Diego Armando Maradona (28/16) – Antonio Careca (22/10), Andrea Carnevale (31/8), valamint Massimo Mauro (31/1), Alemão (27/2), Gianfranco Zola (18/2), Alessandro Renica (8/1), Tebaldo Bigliardi (7), Maurizio Neri (3), Antonio Bucciarelli (2), Raffaele Di Fusco (kapus, 2) és Massimo Tarantino (1).

A Serie A gólkirályi címét Marco van Basten, az AC Milan csatára szerezte meg, 19 gólig jutva. Roberto Baggio lett mögötte a második, 17 találatának óriási szerepe volt abban, hogy a Fiorentina, egyetlen ponttal többet gyűjtve, mint a kieső Udinese, végül benn maradt az élvonalban. Baggio szerezte a „violák" góljainak 41 százalékát! A „bronzcipős" Maradona (16) egyetlen góllal körözte le „Toto" Schillacit, a Juventus csatárát, akire akkoriban még csak kevesen figyeltek…

A Bundesligában ismét a Bayern végzett az élen, ez volt az ötödik elsősége hat idényen belül. A Jupp Heynckes által dirigált gárda rosszul rajtolt, de a hatodik forduló után már az élre állt, s bár az ősz végétől februárig akadt még némi harca a riválisokkal, végül fölényesen szerezte meg a „nyugatnémet" korszakban utolsó bajnoki címét. A bajorok két fordulóval a

zárás előtt már ünnepelhettek, akkor éppen ötpontos előnnyel vezettek az 1. FC Köln előtt. Így festett az alaptizenegy: Raimond Aumann (33) – Hans Pflügler (33/3), Klaus Augenthaler (24/1), Jürgen Kohler (26/2), Roland Grahammer (28/1) – Stefan Reuter (33), Hans Dorfner (29/5), Manfred Schwabl (25/3) – Alan McInally (31/10), Roland Wohlfarth (24/13), Ludwig Kögl (25/4). Fontos szerepet kaptak a legalább húsz találkozón szereplők is: Radmilo Mihajlovics (25/4), Hans-Dieter Flick (22/1), Manfred Bender (20/2), Thomas Strunz (20/5), **Olaf Thon** (20/8). Kiegészítő embernek számított Thomas Kastenmaier (9/1), Erland Johnsen (8) és Sven Scheurer (kapus, 1).

A szövetségi ligában nosztalgiával gondoltak vissza arra az időre, amikor Gerd Müller 35-40 gólos idényeket produkált, ezúttal Jörn Andersen, az Eintracht Frankfurt norvégja 18 góllal lett gólkirály, megelőzve Stefan Kuntzot (Kaiserslautern, 15), valamint Fritz Waltert (VfB Stuttgart) és Roland Wohlfarthot (Bayern), akik 13 góllal zártak.

A Bundesliga-idény egyik különlegessége volt, hogy a sztárjátékosok egy része, fogalmazzunk úgy, csak részben figyelt a pályán történő eseményekre. Inkább a jövőjüket építgették, ami a kor futballéletének ismeretéből kikövetkeztethetően azt jelentette: olasz egyesületekkel tárgyaltak. Még nem is ért véget a bajnoki idény, amikor már biztossá vált, hogy Karl-Heinz Riedle a Lazióhoz, Thomas Hässler és Stefan Reuter a Juventushoz igazol. Klubjaik szép pénzt kerestek rajtuk, de az olaszok jól jártak azzal, hogy már a Mondiale előtt véglegesítették a szerződéseket. A játékosok ára világbajnokként nyilvánvalóan magasabb lett volna.

Uli Hoeness, a Bayern sportigazgatója (tulajdonképpeni ügyvezetője) felháborodottan mondta: „Semmi esélyünk sem volt Reutert megtartani, mivel a Juventus négyszer akkora fizetést ajánlott neki, mint mi." Az 1974-ben futballistaként világbajnok sportvezetőnek új jelenséggel kellett szembenéznie a nyolcvanas évek végén. Ahhoz volt hozzászokva, hogy a Bayern, ha akarta, könnyedén meg tudta szerezni a legjobb, más gárdában játszó nyugatnémet futballistákat, így Lothar Matthäust, Andy Brehmét, Olaf Thont, Jürgen Kohlert, Stefan Reutert, Roland Grahammert, csak a legdrágább vételeket említve. Ám amikor valamelyikükért jelentkezett egy olasz sztárklub, ugyanúgy jártak, mint azok a Bundesliga-klubok, amelyek nem bírtak a Bayern pénzügyi erejével.

A Bayern játékosai sajátos szerelésben ünnepelnek

Ha már a légiósokat említettük, érdemes kiemelni: anélkül, hogy bárkit is lebecsülnénk, a német bajnokság financiá-

lis értelemben nem vetélkedhetett az olasz, a francia, az angol vagy akár a spanyol ligával. Elég csak arra utalni, hogy a Bayern három sztárlégiósa a szerb Radmilo Mihajlovics, a skót Alan McInally és a norvég Erland Johnsen voltak.

A Real Madrid sorozatban az ötödik bajnoki címét szerezte 1990 tavaszán, ilyen szériát a hatvanas évek első fele óta nem tudott elérni. Ez volt a királyi klub huszonötödik bajnoki címe, a huszonharmadik harminchét idény alatt. John Toshack legénysége óriási fölénnyel lett újra bajnok: kilenc ponttal előzte meg a második Valenciát és tizeneggyel a harmadik Barcelonát. A 38 góllal gólkirályi címet szerző Hugo Sánchez megdöntötte az egyik nagy elődnek, a negyvenes-ötvenes évek csillagának, a baszk Telmo Zarrának a 37-es ligacsúcsát. A mexikói fogorvos eredményessége nagyban közrejátszott abban, hogy a Real Madrid 107 (!) szerzett góllal zárta a bajnoki idényt, s ezzel megdöntötte a Kubala Lászlóval, Kocsis Sándorral és Czibor Zoltánnal felálló, 1958–1959-es Barcelona 96 gólos csúcsát. Tegyük hozzá: a katalánok akkor 30 meccset játszottak, szemben a Madrid 1989–1990-es 38 találkozójával.

A „fehérek" mindössze két bajnoki vereséget szenvedtek, az egyiket októberben a Barcelona, a másikat novemberben a Real Sociedad mérte rájuk. Közben kikaptak a BEK-ben a Milantól, egy éven belül kétszer estek ki a „királykategóriában" a kor legjobb alakulata miatt, ugyanis Sacchi csapata „tehetett arról", hogy a spanyol bajnokságot fél évtizeden keresztül uraló Real Madrid a BEK-ben nem tudott a trónra felülni.

A Real Madrid az alábbi kerettel nyerte meg a bajnoki címet: Francisco Buyo (35) – Miguel Chendo (37/1), Manuel Sanchís (34/3), Óscar Ruggeri (31/2), Gordillo (33) – Míchel (37/8), Fernando Hierro (37/7), Bernd Schuster (28/6), Rafael Martín Vázquez (34/14) – Emílio Butragueño (32/10), **Hugo Sánchez** (35/38). A többiek: Agustín (kapus, 2), Julen Lopetegui (kapus, 1), Jesus Ángel Solana (21), Francisco Llorente (23/1), Sebastián Losada (16/8), Adolfo Áldana (13/5), Antonio Joaquín Parra (13/1), Miguel Tendillo (11), Julio Llorente (10), Esteban (7), Albert Aguilà (1). Nagyjából változatlan maradt a stábja, de ebben az idényben Ricardo Gallego már az Udinesében játszott, José Antonio Camacho pedig visszavonult.

A Barcelona elnöke, Joseph Lluis Núñez boldogan mondta az idény előtt, hogy „ez a legjobb csapatunk elnöklésem tíz éve alatt", miután az akkoriban horribilisnek számító 15 millió dollárt elköltött. Akkor szerezték meg a katalánok Ronald Koemant és Michael Laudrupot, mégpedig a Barça vezetőedzőjeként a második idényét kezdő Johan Cruyff kérésére. A csapat végül megnyerte a Király Kupát, így nem zárt üres kézzel, de a bajnoki címért nem volt versenyben. Persze, mivel az utókor könnyen „okos", felfoghatjuk ezt az építkezés időszakának is, hiszen e szezon után a Barcelona letaszította a hazai trónról a Real Madridot.

Érdekes véleményt formált a tizenegy év után 1989 nyarán távozó, különben a francia Sochaux-hoz igazoló balszélső, Francisco José Carrasco: „Semmiféle személyes problémám nem volt

Cruyff-fal, egyszerűen mindenről mást gondoltunk. Ő azt akarja, hogy a tizenegy játékosa csak azt csinálja a pályán, amit az edző meghatározott, s semmi mást. Nekem azért fura ez, mert vezetőedzőként éppen olyat követel, amit játékosként soha nem tudott elfogadni."

A francia ligát ismét az Olympique Marseille nyerte meg. Ez volt a klub hetedik bajnoki elsősége, egyben a második alkalom 1971–1972 után, hogy az OM megvédte címét. Bernard Tapie nagyot álmodott, az 1988–1989-es diadal után még tovább erősítette a keretét, nem is kis kaliberű átigazolással. A Tottenhamtől vett angol Chris Waddle hétmillió dollárral az örökranglista negyedik helyére került, Maradona, Gullit és Détári Lajos mögé. Az idény után, 1990 májusában aztán Tapie megvette a szerb Dragan Sztojkovicsot, még magasabb összegért, 7,2 millió dollárért a Crvena zvezdától. Egy olyan keret, amelyből felírható a Gaëtan Huard (25) – Éric Di Meco (33/1), Manuel Amoros (34/2), Carlos Mozer (27/4), Alain Roche (25) – Franck Sauzée (36/5), Philippe Vercruysse (36/9), Jean Tigana (37) – Chris Waddle (37/9), Jean-Pierre Papin (36/30), **Enzo Francescoli** (28/11) alaptizenegy, alkalmasint magabiztosabban is bajnok lehetett volna. Rajtuk kívül játszott még az idényben: Bruno Germain (27/1), Didier Deschamps (17/1), Abdoulaye Diallo (13/1), Patrice Eyraud (13), Philippe Thys (12/1), Pascal Rousseau (7), Jean Castaneda (kapus, 6), Eric Mura (6), Karlheinz Förster (4), Carmelo Micciche (4, Gérard Bernardet (3), André Basile (1), Benoît Cauet (1). Ám nagyszerű ellenfél volt a Girondins Bordeaux, amellyel fura kapcsolatban volt az OM: rivalizáltak egymással, egyszersmind egymás között üzleteltek is. 1989 nyarán például Tapie a Bordeaux-nak adta el a német Klaus Allofsot (aki aztán új állomáshelyén több gólt szerzett, mint Papin kivételével a marseille-iek közül bárki), ugyanakkor a Girondins-től érkezett a kikötővárosba Alain Roche és Jean Tigana.

A Francia Kupa döntőjét néhány nappal a világbajnokság rajtja előtt játszották a párizsi Parc des Princes-ben. Fura időzítés volt, mert így például nem játszhatott a Montpellier gárdájában az akkori leghíresebb játékosa, a hektikus szezont maga mögött tudó, s már a kolumbiai válogatottal a tornára készülő Carlos Valderrama. Így is nyert a csapata a Matra Racing ellen, mégpedig hosszabbításban, 2-1-re. A győztes oldalon a brazil Júlio César, valamint Laurent Blanc, Eric Cantona, Kader Ferhaoui, illetve három olimpiai bajnok, Albert Rust, Daniel Xuereb és Jean-Claude Lemoult is szerepelt.

A Szovjetunió bajnoka a Szpartak Moszkva lett, két ukrán klub, a Dnyepr Dnyepropetrovszk és a Dinamo Kijev előtt. Negyedik helyen egy litván csapat végzett, amelyből a szovjet korszakra jellemző orosz átírás alapján Zsalgirisz Vilniuszból 1990 tavaszára ismét Žalgiris Vilnius lett. A zöld-fehérek kiharcolták ugyan az UEFA-kupa-indulás jogát az 1990–1991-es idényre, de nem éltek vele, miután azt csak szovjet színekben tehették volna. Litvánia ellenben 1990. március 11-én kikiáltotta függetlenségét. Egyébként 1989 végén nemcsak a litván klub, hanem a grúzok is lezárták a szovjet korszakot. A Szpartak, noha a végén csupán kétpontos

előnnyel végzett az élen, nagyon magabiztosan lett bajnok: a 30 fordulóból mindössze kettő után (4-5.) nem vezetett. Soraiból került ki a *Futbol* című lap által megválasztott Év játékosa, Fjodor Cserenkov, az *Ogonyok* által pajzsra emelt legjobb kapus, Sztanyiszlav Csercseszov, és a *Trud* által megjutalmazott gólkirály, a 16 találatig jutó Szergej Rogyionov. A csapatot vezetőedzőként a klub sikeres labdarúgója, Oleg Romancev irányította, akinek ez volt az első trénerként nyert nyolc (!) szovjet vagy orosz bajnoki címe közül. A Szpartak kerete az alábbi játékosokból állt: Sztanyiszlav Csercseszov (30), Alekszej Prudnyikov (2) kapusok, Vaszilij Kulkov (30/1), Gennagyij Morozov (25/1), Alekszandr Bokij (23), Szergej Bazuljev (21), Borisz Pozdnyakov (17), Jurij Szuszloparov (12), Alekszandr Bubnov (11), Borisz Kuznyecov (5), Dmitrij Gragyilenko (1), Vlagyimir Szocsnov (1) védők, Fjodor Cserenkov (28/7), Jevgenyij Kuznyecov (26/2), Viktor Paszulko (22/3), Igor Salimov (20/1), Vlagyimir Kapusztyin (12), Alekszandr Mosztovoj (11/3), Andrej Ivanov (10), Szergej Novikov (6/2), Valerij Sikunov (1) középpályások, Szergej Rogyionov (28/16), Valerij Smarov (27/11), Dmitrij Popov (5) csatárok.

Angliában a Liverpool visszaszerezte a bajnoki elsőséget, mégpedig az alábbi kerettel: Bruce Grobbelaar (38) – Barry Venison (25), Glenn Hysén (35/1), Alan Hansen (31), David Burrows (26) – Steve McMahon (38/5), Ronnie Whelan (34/1), Steve Nicol (23/6) – Peter Beardsley (29/10), Ian Rush (36/18), John Barnes (34/22), valamint Steve Staunton (20), Ray Houghton (19/1), Jan Mølby (17/1), Gary Gillespie (13/4), Gary Ablett (15), Ronny Rosenthal (8/7), Nick Tanner (4), Mike Marsh (2),illetve az idény elején Spanyolországba igazoló John Aldridge (2/1) és a játékos-menedzser Kenny Dalglish (1).

Ez (is) nagy éve volt a nemzetközi porondról, akkor még a többi angol klubhoz hasonlóan, kitiltott „vörösöknek," akik a bajnoki menetelés közben csak egy, az október 21. és november 29. közötti bő öthetes periódust rontottak el, amelyben hét meccsükből négyet elveszítettek. Ugyanebben az időszakban estek ki az Arsenal ellen a Ligakupából. Előtte és utána összesen egy bajnoki vereséget szenvedtek, március 21-én a Tottenhamtől. Még egy mérkőzést sajnálhattak: április elején 4-3-ra elveszítették az FA-kupa egyik elődöntőjét a Crystal Palace ellen. A londoni „sasokat" a bajnokságban otthon 9-0-ra, idegenben 2-0-ra verték az idény során…

Az FA-kupa így a Manchester Unitedé lett, amely ezzel megszerezte az első trófeáját Alex Ferguson irányításával. Nem ment könnyen: a május 12-i döntő 120 perc után is 3-3-ra állt a Wembley-ben. A Palace a későbbi Arsenal-csillag, Ian Wright vezérletével kétszer is vezetett, de nem tudott nyerni. Öt nappal később, ugyancsak a legnagyobb angol stadionban, a „vörös ördögök" Lee Martin góljával 1-0-ra nyertek.

Argentínában tradicionális nagy csapatok viaskodtak a bajnoki aranyért az 1989–1990-es idényben. Végül a River Plate ért célba, az Independiente és a Boca Juniors előtt. A Rivert Daniel Alberto Passarella irányította, olyan játékosokkal a fedélzeten, mint Ángel Comizzo, Fabián Basualdo, Hugo

John Barnes az Év játékosának járó díjjal

de León, Hernán Diaz, Carlos Enrique, José Serrizuela, Leonardo Astrada, Sergio Batista, Juan Borrelli, Héctor Enrique, Gustavo Poyet, Gustavo Zapata, Gabriel Omar Batistuta és Ramon Medina Bello. Erős keretnek számított, de az olaszországi vb-n ezüstérmet nyerő gárdában közülük csak Batista és Serrizuela kapott helyet.

A meglehetősen bonyolult rendszerű brazil bajnokságot a Vasco da Gama nyerte meg, a döntőben 1-0-ra legyőzve a São Paulo FC-t. Az egyetlen gólt a kétezres évek elején rövid ideig a Videotonban is futballozó Sorato lőtte. Második meccset nem kellett játszani, mert a kiírás szerint az alapszakaszban jobban szereplő Vasco már ezzel is megszerezte a bajnoki aranyat. Nelsinho Rosa csapata így állt fel a Morumbiban rendezett bajnoki döntőben: Acácio – Luiz Carlos Winck, Quiñónez, Marco Aurélio, Mazinho – Zé do Carmo, Marco Antônio Boiadeiro, Bismarck – Sorato, Bebeto, William.

A São Paulo FC-ben Gilmar (Gilmar Rinaldi) védett, miután vetélytársát, Roberto Rojast örökre eltiltotta a FIFA a három hónappal korábbi, riói botrány következményeként. 1989. szeptember 3-án a Maracanában a brazilok 1-0-ra vezettek a chileiek ellen világbajnoki selejtezőn. A hazai győzelem, vagy a döntetlen a vendégek kiesését jelentette volna. A 70. percben Roberto Rojas, a chileiek kapusa elterült a kapu előterében, azt színlelve, hogy eltalálták egy petárdával. Az incidens hatására a chilei játékosok, a vezetőik beleegyezésével, a csapatkapitány, az ugyancsak brazil klubban, a Grêmióban futballozó Fernando Astengo vezérletével elhagyták a pályát, s az argentin játékvezető, Juan Carlos Loustau kérésére sem voltak hajlandók folytatni a játékot. Hamar kiderült, hogy a petárdát egy fiatal brazil nő, Rosenery Mello do Nascimento dobta be, akit a rendőrség le is tartóztatott. Eleinte a népharag rá zúdult, a brazilok attól tartottak, hogy hiába honfitársuk a szervezet elnöke, a rendbontás miatt a FIFA kizárhatja a brazilokat a világbajnoki selejtezőkből, s így elveheti tőlük a vb-részvétel jogát.

Jelenetek a brazil–chilei mérkőzés botrányából

A későbbi vizsgálatok, amelyek alapját a fénykép- és televíziós felvételek adták, kiderítették, hogy a bedobott petárda nem találta el a kapust, aki csak megjátszotta sérülését A FIFA végül 2-0-val a brazilok javára igazolta a találkozót, és kizárta a chilei válogatottat az 1994-es világbajnokság selejtezőiből. Megbüntette a chilei szövetség elnökét, Sergio Stoppelt, a szövetségi kapitány Orlando Aravenát, a csapatkapitány Fernando Astengót és a csapatorvos Daniel Rodríguezt is. A legsúlyosabb szankciót Roberto Rojasra rótta ki, az akkor 32 éves kapust örökre eltiltotta a labdarúgástól. 2001-ben a FIFA legalább azt engedélyezte, hogy az akkor már 44 éves kapus edzőként munkát vállalhasson.

AZ ÉV CSAPATA

Az aranykorszak utolsó nagy dobása

Az 1989–1990-es idény lezárt egy korszakot: 2019 végéig a Liverpool FC akkor nyerte meg az utolsó bajnoki címét. Korábban soha nem látott dominancia jellemezte a „vörösök" előző másfél-két évtizedét: 1972 nyarától kezdődően tizennyolc szezonon keresztül (s hozzátehetünk még egyet, az 1990–1991-est, amelyben második helyezett lett) csupán egyszer, 1980–1981-ben fordult elő, hogy nem végzett az első vagy a második helyen az angol bajnokságban. Az sem volt azért rossz idénye, akkor is megnyerte a Bajnokcsapatok Európa-kupáját. Az említett periódusban tizenegy bajnoki címet szerzett az LFC, többet, mint a Manchester United (20) és az Arsenal (13) kivételével bármelyik angol csapat a teljes eddigi történelme során. Az előző idénynél az Év csapataként bemutatott AC Milan letarolta a nemzetközi címeket, de nem lenne értelme játékosait újra bemutatni, így emeljük a nemzetközi porondról a

„King Kenny", a játékos-menedzser akcióban

AZ EDZŐ

Az angol futball legsikeresebb player-managere

KENNY DALGLISH, azaz Sir Kenneth Mathieson Dalglish MBE 1951. március 4-én született Glasgow-ban. Játékos-pályafutását a Cumbernauld Unitedban (1967–1968) megtett első lépések után csupán két klubban, a Celticben (1968–1977) és a Liverpoolban (1977–1990) töltötte. A zöld-fehérekkel négyszeres skót bajnok (1971–1972, 1972–1973, 1973–1974, 1976–1977), négyszeres skót FA-kupa-győztes (1971–1972, 1973–1974, 1974–1975, 1976–1977, skót Ligakupa-győztes (1974–1975) volt. Még ennél is gazdagabbak sikerekben a liverpooli évei: „csak" játékosként (1978–1979, 1979–1980, 1981–1982, 1982–1983, 1983–1984) ötszörös, játékos-menedzserként további háromszoros (1985–1986, 1987–1988, 1989–1990) angol bajnok, utóbbiak közül az elsőben játszott futballistaként is meghatározó szerepet. Futballistaként négyszeres Ligakupa-győztes (1980–1981, 1981–1982, 1982–1983, 1983–1984), háromszoros BEK-győztes (1978, 1981, 1984), egyszeres európai Szuperkupa-győztes (1977). Játékos-menedzserként kétszeres (1985–1986, 1987–1988) FA-kupa-győztes, egyszeres Ligakupa-győztes (2011–2012). 1991-ben távozott először a Liverpooltól, előbb a Blackburn Roverst dirigálta (1991–1995), s nyerte meg vele nagy meglepetésre a Premier League-et (1995), majd a Newcastle United (1997–1998), illetve rövid ideig a Celtic (2000) gárdáját kormányozta, utóbbival megnyerte a skót Ligakupát. A 2011–2012-es szezonban ismét a Liverpool FC csapatának élén állt.

Heysel-dráma után kitiltott Liverpoolt a legjobbnak. Semmiképpen sem érdemtelenül. A Pool kilencpontos előnnyel hódította el a bajnoki aranyat, elsősorban annak köszönhetően, hogy november 29. után mindössze márciusban, a Tottenham ellen szenvedett bajnoki vereséget.

A bajnoki idényben legtöbbet játszó tizenegy futballista

BRUCE David GROBBELAAR: A kapus 1957. október 6-án született a dél-afrikai Durbanben. Klubjai a Highlanders (1973–1974), a Chibuku Shumba (1975), a Highland Park (1976), a Durban City (1977–1978), a Vancouver Whitecaps (1979–1980), közben a Crewe Alexandra (1979–1980), majd 1981 és 1984 között a Liverpool tagja volt, a „vörösök" 1993-ban rövid időre kölcsönadták a Stoke Citynek. 1997-ig még rendszeresen védett (Southampton 1994–1996, Plymouth Argyle 1996–1997), majd a következő évtizedben kilenc csapatban is felbukkant, néhány mérkőzést játszva: Oxford United (1997), Sheffield Wednesday (1997), Oldham Athletic (1997–1998), Chesham United (1998), Bury (1998), Lincoln City (1998), Northwich Victoria (1999), Hellenic (2002), Glasshoughton Welfare (2007). A Liverpoollal hatszoros angol bajnok (1981–1982, 1982–1983, 1983–1984, 1985–1986, 1987–1988, 1989–1990), háromszoros FA-kupa-győztes (1985–1986, 1988–1989, 1991–1992), háromszoros Ligakupa-győztes (1981–1982, 1982–1983, 1983–1984), valamint BEK-győztes (1984) volt. Egyszer (1977) védett Rhodesia, majd 32-szer (1980–1998) Zimbabwe válogatottjában.

BARRY VENISON: A jobbhátvéd 1964. augusztus 16-án született Consettben. Klubjai a Sunderland (1981–1986), a Liverpool FC (1986–1992), a Newcastle United (1992–1995), a Galatasaray (1995) és a Southampton (1995–1997) voltak. A „vörösökkel" kétszeres bajnok (1987–1988, 1989–1990), kétszeres FA-kupa-győztes (1988–1989, 1991–1992) volt. Az angol válogatottban (1994–1995) kétszer játszott.

GLENN Ingvar HYSÉN: A svéd középhátvéd 1959. október 30-án született Göteborgban. Az IF Warta nevelése volt, majd az IFK Göteborgból (1978–1983) a holland PSV-hez (1983–1985) került. Később újra az IFK Göteborgban futballozott (1985–1987), aztán a Fiorentina (1987–1989) és a Liverpool FC (1989–1992) légiósa volt. Pályafutását a göteborgi GAIS-ban zárta le (1992–1994). Háromszoros svéd bajnok (1982, 1983, 1987), kétszeres Svéd Kupa-győztes (1982, 1983), angol bajnok (1989–1990), kétszeres UEFA-kupa-győztes (1982, 1987). A svéd válogatottban (1981–1990) 68 mérkőzésen játszott, részt vett az 1990-es világbajnokságon.

ALAN David HANSEN: A skót középső védő 1955. június 13-án született Sauchieben. Profi pályafutása során csupán a Partick Thistle (1973–1977) és a Liverpool FC (1977–1991) mezét viselte. Nyolcszoros bajnok (1978–1979, 1979–1980, 1981–1982, 1982–1983, 1983–1984, 1985–1986, 1987–1988, 1989–1990), kétszeres FA-kupa-győztes (1985–1986, 1988–1989), négyszeres Ligakupa-győztes (1981, 1982, 1983, 1984), háromszoros BEK-győztes (1978, 1981, 1984). A skót válogatottban (1979–1987) 26 mérkőzésen játszott, részt vett az 1982-es spanyolországi világbajnokságon.

DAVID BURROWS: A balhátvéd 1968. október 25-én született Dudley-ben. A West Bromwich Albion neveltje (1985–1988), majd öt évet a Liverpoolban töltött (1988–1993). Később a West Ham United (1993–1994), az Everton FC (1994–1995), a Coventry City (1995–2000), a Birmingham City (2000–2002) és végül a Sheffield Wednesday (2002–2003) mezét viselte. A „vörösökkel" bajnok (1989–1990) és FA-kupa-győztes (1991–1992) volt.

RONNIE WHELAN: A Ronald Andrew előnevekkel anyakönyvezett középpályás 1961. szeptember 25-én született Dublinban. A Home Farm csapatában kezdett futballozni, majd 1979 és 1994 között a

Liverpool játékosa volt. Pályafutását a Southend Unitedban (1994–1996) zárta le. A Liverpoollal hatszoros angol bajnok (1981–1982, 1982–1983, 1983–1984, 1985–1986, 1987–1988, 1989–1990), kétszeres FA-kupa-győztes (1985–1986, 1988–1989), háromszoros Ligakupa-győztes (1981–1982, 1982–1983, 1983–1984), valamint BEK-győztes (1984) volt. Az ír válogatottban (1981–1995) 53 mérkőzésen három gólt szerzett, részt vett az 1988-as Eb-n, valamint az 1990-es és az 1994-es világbajnokságon.

STEVE MCMAHON: Stephen Joseph McMahon 1961. augusztus 20-án született Halewoodban. Klubjai az Everton (1979–1983), az Aston Villa (1983–1985), a Liverpool FC (1985–1991), a Manchester City (1991–1994) és a Swindon Town (1994–1998) voltak. A „vörösökkel" háromszoros bajnok (1985–1986, 1987–1988, 1989–1990), kétszeres FA-kupa-győztes (1988–1989) volt. Az angol válogatottban (1988–1990) 17 mérkőzésen lépett pályára, részt vett az 1988-as Eb-n és az 1990-es vb-n is.

STEVE NICOL: Stephen Nicol 1961. december 11-én született a skóciai Troonban. Klubjai az Ayr United (1979–1981), a Liverpool (1981–1994), majd a Notts County (1994–1995), a Sheffield Wednesday (1996–1998), közben kölcsönjátékosként a West Bromwich Albion (1998), a Doncaster Rovers (1998–1999) és a Boston Bulldogs (1999–2001) voltak. A Liverpoollal négyszeres angol bajnok (1983–1984, 1985–1986, 1987–1988, 1989–1990), háromszoros FA-kupa-győztes (1985–1986, 1988–1989, 1991–1992), valamint BEK-győztes (1984) volt. A skót válogatottban (1984–1992) 27 mérkőzésen játszott, kerettag volt az 1986-os Mundialon.

PETER Andrew BEARDSLEY: 1961. január 18-án született Hexhamben. A Newcastle United és a Wallsend Boys Club nevelése volt, majd a Carlisle United (1979–1982), a Vancouver Whitecaps (1982), a Manchester United (1982–1983), újra a kanadai VW (1983), aztán a Newcastle United (1983–1987), a Liverpool FC (1987–1991), az Everton (1991–1993), a Newcastle United (1993–1997), a Bolton Wanderers (1997–1998), közben a Manchester City (1998), a Fulham (1998), a Hartlepool United (1998–1999) és végül az ausztrál Melbourne Knights (1999) csatára, esetenként támadó középpályása volt. A Pool mezében kétszeres bajnok (1987–1988, 1989–1990) és FA-kupa-győztes (1991–1992) volt. Az angol válogatottban (1986–1996) 59 meccsen 9 gólt szerzett, részt vett az 1988-as Eb-n és az 1990-es vb-n.

JOHN Charles Bryan BARNES: 1963. november 7-én született a jamaicai Kingstonban. Tizenkét évesen került Angliába, a Stove Boys Club, majd a Sudbury Court csapatán keresztül vezetett az útja első profi csapatába, a Watfordba (1981–1987). Tíz évet töltött a Liverpoolban (1987–1997), majd a Newcastle Unitedban (1997–1999) és az Oldham Athleticben (1999) futballozott. A „vörösökkel" kétszeres bajnok (1987–1988, 1989–1990) és FA-kupa-győztes (1991–1992) volt. Az angol válogatottban (1983–1995) 79 mérkőzésen 11 gólt szerzett, részt vett az 1984-es kontinens- és az 1990-es világbajnokságon.

IAN James RUSH: 1961. október 20-án született a walesi St. Asaphban. Klubjai a Chester City (1978–1980), a Liverpool FC (1980–1987, 1988–1996), közben a Juventus FC (1987–1988), majd a Leeds (1996–1997), a Newcastle (1997–1998), közben a Sheffield United (1998), aztán a Wrexham (1998–1999), végül a Sydney Olympic (1999–2000) voltak. A Liverpoollal ötszörös angol bajnok (1981–1982, 1982–1983, 1983–1984, 1985–1986, 1989–1990), háromszoros FA-kupa-győztes (1985–1986, 1988–1989, 1991–1992), ötszörös Ligakupa-győztes (1980–1981, 1981–1982, 1982–1983, 1983–1984, 1994–1995), valamint kétszeres BEK-győztes (1981, 1984) volt. A walesi válogatottban (1980–1996) 73 mérkőzésen 28 gólt szerzett.

A Real Madrid.
Hátul, balról: Chendo, Buyo, Míchel, Schuster, Hierro, Ruggeri.
Elöl: Gordillo, Butragueño, Hugo Sánchez, Sanchís, Martín Vázquez

A Bayern München.
Hátul, balról: Heynckes vezetőedző, Coordes edző, Augenthaler, Pflügler, Wohlfarth, Kohler, Strunz, Bender, Reuter, Dorfner, Binder gyúró, Müller-Wohlfahrt orvos, Gebhardt gyúró.
Elöl: Flick, Mihajlovics, Kögl, Grahammer, Cordes, Scheuer, Aumann, McInally, Kastenmaier, Schwabl, Thon

A Liverpool FC.
Hátul, balról: Mølby, Gillespie, Hooper, Grobbelaar, Watson, Mac-Donald.
Középen: Moran edző, Houghton, Spackman, Beglin, Ablett, Aldridge, Venison, Evans edző.
Elöl: Barnes, Nicol, Hansen, Dalglish menedzser, Whelan, McMahon, Beardsley

A Napoli. Hátul, balról: Carnevale, Alemão, Di Fusco, Giuliani, Francini, Corradini. Középen: Bigliardi, Tarantino, Mauro, Bigon vezetőedző, Maradona, Crippa, Ferrara. Elöl: Renica, De Napoli, Careca, Neri, Zola, Fusi, Baroni

A Szpartak Moszkva. Hátul, balról: Kulkov, Pozdnyakov, Szuszloparov, Ivanov, Bokij, Rogyionov, J. Kuznyecov, Sz. Novikov, Kuzslev. Középen: Prudnyikov, Belenszkij gyúró, Romancev vezetőedző, Sztarosztyin sz. vezető, F. Novikov edző, Zerpov edző, Hadzsi stábtag, Csercseszov. Elöl: Morozov, Bubnov, Cserenkov, Paszulko, Smarov, Povatyajev

Az Olympique Marseille. Hátul, balról: Mozer, Sauzée, Germain, Di Meco, Tigana, Castaneda. Elöl: Waddle, Papin, Eyraud, Francescoli, Amoros

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Peresztrojka a futballban

A Mihail Gorbacsov nevéhez kötött glasznoszty és peresztrojka elérte a futballt is. Az 1988-as Európa-bajnokságon megszerzett ezüstérem csak még inkább keresetté tette a Szbornaja legjobbjait. Ismert, hogy Anatolij Zincsenko, aki a hatvanas-hetvenes évek fordulóján háromszor szerepelt a szovjet válogatottban is, 31 évesen engedélyt kapott arra, hogy a bécsi Rapidhoz igazoljon. Két és fél évet töltött kint – 1981 tavaszán érkezett, 1983 nyaráig 45 bajnokin hat gólt szerzett, két bajnoki címet is nyert –, de profi szerződést nem köthetett, névlegesen a Szovjetunió bécsi nagykövetségén alkalmazták műszaki karbantartóként. Már be is mutatkozott a zöld-fehéreknél, amikor a szovjet sajtó még mindig „nem tudott" külföldre szerződéséről, amely egyébként a neves bécsi újságíró, a kommunista érzelmű Kurt Castka, a *Volkstimme* sportszerkesztője – talán nekünk, magyaroknak leginkább azt érdemes még tudni róla, hogy értékes könyvet írt *Die Laszlo Papp Story* címen a Bécsben rendkívül népszerű, háromszoros olimpiai bajnok ökölvívóról – közreműködésével jött létre. Zincsenko egyébként a követségen kapott munkabért, a Rapid pedig a szovjet sportfőhatóságnak küldte a középpályásnak szánt fizetést. Zincsenko megbízható volt, de azért nem nagyon: a feleségét és a gyermekét nem engedték ki vele Bécsbe.

Az évtized végén azért már más idők jártak. Eleinte a szovjet elképzelés is az volt, hogy a nyugati szerződés afféle jutalom legyen, a harminc év fölötti, nagy érdemeket szerzett futballistáknak. Így került aztán az akkoriban a szovjet futball szinte minden létező rekordját tartó Oleg Blohin az ugyancsak osztrák Vorwärts Steyrhez.

Két exszovjet a Juventusban: Zavarov és Alejnyikov Rui Barrossal

Létezett más út is: 1989 nyarán a rigai Jevgenyij Milevszkij még a szovjet szövetség engedélye nélkül költözött Bécsbe – ahol azt közölte a sajtóval, hogy otthon azért nem kapott lakást, mert zsidó –, majd hontalanként igazolt le a bécsi Austriához. Csak az enyhülő hazai viszonyokkal magyarázható, hogy végül megkapta a Szovjetunióból az engedélyeket, s bemutatkozhatott az osztrák bajnokságban. Az első meccsén rögtön két gólt rúgott.

Addigra egyébként más sportágakban is megindult a kapcsolatfelvétel. Elsőként a legjobb kosárlabdázók kaptak engedélyt, a litván Šarūnas Marčiulionis már egy nappal a szöuli olimpia megnyerése után aláírta szerződését a Golden State Warriorsszal, más kérdés, hogy csak 1989 tavaszán került – úttörőként – az Egyesült Államokba. Arvydas Sabonis, a litván óriás például Spanyolországba, a Fórum Valladolidhoz igazolt. 1989 márciusában Szergej Prjahin

elsőként engedéllyel, szerződést kötött egy NHL-csapattal, a Calgary Flamesszel. Szinte ugyanazokban a hetekben a Szovjet Ökölvívó-szövetség megállapodott amerikai promoterekkel szovjet bokszolók profi karrierjének egyengetéséről.

A futballisták legjavából az 1988-as Eb után tudtak válogatni a nyugati klubok. 1989 őszén már tizenkét szovjet játékos tartozott egy nyugati profi klub kötelékébe, köztük Alekszandr Zavarov (Juventus), Szergej Alejnyikov (Juventus), Rinat Daszajev (Sevilla), Vagiz Higyijatullin (Toulouse FC), Szergej Baltacsa (Ipswich Town), Igor Belanov (Borussia Mönchengladbach), Rácz László (Espanyol). Zavarovért kifejezetten magas árat, ötmillió dollárt fizetett a Juve, ebből kettő meg a Dinamo Kijevé, kettő az állami sportbizottságé és egy az államé lett. Az akkoriban Európa legtechnikásabb irányítói között jegyzett „Szása" Zavarov korábbi jövedelméhez képest horribilis fizetést, 1200 dollárt kapott, ám gyaníthatóan az egészet nem tarthatta meg.

A „sevillai" Rinat Daszajev Toni Polsterrel

A jugoszlávok már az ötvenes évek vége óta, a lengyelek a hetvenes évektől szerződhettek legálisan külföldre, a csehszlovákok is adtak már engedélyt a hatvanas években is egy-két veteránnak a pénzkeresetre, sőt a románok is, de a legtöbb akkori szocialista országban még csak repedezett fal. A cseh Luboš Kubík 1988 nyarán még „disszidensnek" számított, amikor egy csapattársával, Ivo Knoflíčekkel az NSZK-ban maradt, abban a reményben, hogy le tud majd szerződni az iránta érdeklődő Derby Countyhoz. Végül országa szövetségének kérésére a FIFA egy évre eltiltotta, s így csak 1989 nyarán kerülhetett a Fiorentinához. 1990 nyarán viszont már ott lehetett, miként Knoflíček is, a nagy tornákat tekintve utolsó csehszlovák válogatottban, az olaszországi Mondialén. 1989 telén már a bolgárok is megenyhültek, vagy a Barcelona által felajánlott kétmillió dollár volt jó hatással, mindenesetre Hriszto Sztoicskov megkapta az engedélyt arra, hogy a következő nyáron a katalánokhoz szerződjön.

Egyedül a keletnémetek tartották magukat. Egészen 1990-ig. Január elsején Andreas Thom a Bayer Leverkusen tagja lett. Márciusban, amikor a futballtörténelem első (és utolsó) NDK–Egyesült Államok válogatott mérkőzését játszották, a BFC Dynamo korábbi játékosa áttört egy korábban áthatolhatatlannak tűnő kaput: egy nyugatnémet Bundesliga-klub tagjaként szerepelt a keletnémet válogatottban. A következő, nyári átigazolási időszakban a keletnémet válogatott további öt játékosa a Bundesligába igazolhatott. Thomas Doll és Frank Rohde a Hamburghoz, Ulf Kirsten a Bayer Leverkusenhez, Rainer Ernst a Kaiserslauternhez, Matthias Sammer pedig a VfB Stuttgarthoz.

A „létező szocializmus" tényleg haláltusáját vívta.

BAJNOKCSAPATOK EURÓPA-KUPÁJA

Ördögi valcer a Práterben

Soha addig nem látott fölény jellemezte az olasz klubok szereplését az 1989–1990-es nemzetközi kupaidényben. Az AC Milan, a BEK címvédője megnyerte az európai Szuperkupát és a Világkupát, majd májusban Bécsben megvédte elsőségét a bajnokok tornáján. A Kupagyőztesek Európa-kupájában a Sampdoria diadalmaskodott, míg az UEFA-kupában, kihasználva, hogy négy csapat is indulhatott a Serie A-ból, egyenesen olasz házi döntőt rendeztek Torinóban és Avellinóban a Juventus és a Fiorentina között. A Közép-európai Kupa presztízse addigra jelentősen lecsökkent, különösen a „hősidőkhöz", a harmincas évekhez képest, ám mégiscsak tény, hogy azt is olasz klub, a Bari hódította el. Tíz esztendő után tudta egy gárda megvédeni a trónusát a BEK-ben, de amíg 1980-ban a világ csodájaként emlegették a Nottingham Forest bravúrját, 1990-ben az lett volna a csoda, ha nem sikerül a címvédés a korszak szupercsapatának, az AC Milannak. Bár nem engedte át a kupát a Benficának, azért nem volt sima az útja a bécsi döntőig, közben Madridban és Münchenben becsúszott egy-egy vereség, sőt a finálé is a 68. percig teljesen nyílt volt, akkor a lombard „ördögök" egyik hollandja, Frank Rijkaard eldöntötte.

Frank Rijkaard gólja a bécsi döntőben

Az első forduló meglepetését a Malmö FF szolgáltatta azzal, hogy elbúcsúztatta a világhírű FC Internazionalét, a Milan városi riválisát. Tették ezt úgy a svédek, hogy a fekete-kékek nem tudtak nyerni ellenük. A második kör legnagyobb visszhangot kiváltó eredménye kétségkívül Eindhovenben született, ahol a PSV 5-1-re legázolta a bukaresti Steauát. A negyeddöntőben nem jegyezhettek le szenzációt az arra fogékonyak, ellenben az elődöntőben igen, hiszen onnan mindkét együttes az idegenben szerzett góljának köszönhetően léphetett a végjátékba, az ellenfeleik, az FC Bayern München meg az Olympique Marseille vezetői, labdarúgói és drukkerei viszont emlegethették hangosan a Fortunát.

Silvio Berlusconival ünnepel a Milan a Práter-stadion gyepén

A gólvadászok versengésében holtverseny alakult ki, miután Jean-Pierre Papin (Olympique Marseille) és Romário (PSV Eindhoven) egyaránt 6-6 találatot ért el.

1. forduló. Malmö FF–FC Internazionale 1-0, 1-1, Rosenborg BK–KV Mechelen 0-0, 0-5, AC Milan–HJK Helsinki 4-0, 1-0, Spora Luxembourg–Real Madrid 0-3, 0-6, Rangers FC–FC Bayern München 1-3, 0-0, Sliema Wanderers–17 Nëntori Tiranë 1-0, 0-5, Steaua Bucureşti–Fram Reykjavík 4-0, 1-0, PSV Eindhoven–FC Luzern 3-0, 2-0, Sparta Praha–Fenerbahçe 3-1, 2-1, Ruch Chorzów–CSZKA Szófia 1-1, 1-5, Olympique Marseille–Brøndby IF 3-0, 1-1, SG Dynamo Dresden–AEK Athén 1-0, 3-5, Budapesti Honvéd–Vojvodina 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Honvéd), Derry City–SL Benfica 1-2, 0-4, Linfield FC–Dnyepr Dnyepropetrovszk 1-2, 0-1, Swarovski Tirol–Omonia Nicosia 6-0, 3-2

2. forduló. Malmö FF–KV Mechelen 0-0, 1-4, AC Milan–Real Madrid 2-0, 0-1, FC Bayern München–17 Nëntori Tiranë 3-1, 3-0, Steaua Bucureşti–PSV Eindhoven 1-0, 1-5, Sparta Praha–CSZKA Szófia 2-2, 0-3, Olympique Marseille–AEK Athén 2-0, 1-1, Budapesti Honvéd–SL Benfica 0-2, 0-7, Dnyepr Dnyepropetrovszk–Swarovski Tirol 2-0, 2-2

Negyeddöntő. KV Mechelen–AC Milan 0-0, 0-2 (hosszabbításban), FC Bayern München–PSV Eindhoven 2-1, 1-0, CSZKA Szófia–Olympique Marseille 0-1, 1-3, SL Benfica–Dnyepr Dnyepropetrovszk 1-0, 3-0

Elődöntő. AC Milan–FC Bayern München 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Milan), Olympique Marseille–SL Benfica 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Benfica)

Döntő

AC Milan–SL Benfica 1-0 (0-0)

1990. május 23., Bécs, Práter-stadion, 57 558 néző. Jv.: Helmut Kohl (osztrák)

AC Milan: G. Galli – Tassotti, Costacurta, Baresi, Maldini – Colombo (F. Galli, 90.), Rijkaard, Ancelotti (Massaro, 75.) – Gullit, Van Basten, Evani

SL Benfica: Silvino – José Carlos, Ricardo, Aldaír, Samuel – V. Paneira (Vata, 76.), Valdo, Hernâni, Thern, A. Pacheco (César Brito, 60.) – Magnusson

Gólszerző: Rijkaard (68.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

Másodszorra már nyert a Doria

Az előző évben még elbukta a berni kupadöntőt az olasz klub, ám 1990-ben már nem hagyta kiénekelni szájából a sajtot Göteborgban, ahová veretlenül került, s ahol hatalmas csatában, hosszabbításban 2-0-ra legyőzte az RSC Anderlechtet. (Sajnos, az utcákon szintén csata folyt, a hűvös északi éjszakában „megmérkőztek” a brüsszeli és genovai huligánok. Volt velük dolga bőven a svéd rendőrségnek.)

Az első fordulóban nem regisztrálhattak szenzációt a statisztikusok, ámbár a gólzáporos Partizan–Celtic (összesítésben 6-6) továbbjutója az esélytelenebbnek vélt belgrádiak lettek. És azt valószínűleg a pozsonyi Slovan hívei sem értették, miként tudott kedvencük – a 3-0-s hazai sikere után — Zürichben négyet kapni a „szöcskéktől”.

A második körben az RSC Anderlecht elbúcsúztatta az FC Barcelonát, a bécsi Admira-Wacker a Ferencvárost, a bukaresti Dinamo a Panathinaikoszt, és ezeket a sportsajtó váratlan ered-

ményekként tálalhatta. A negyeddöntőben semmi eksztatikus nem történt, a favoritok mentek tovább, legfeljebb a román „belügyesek" négy közé jutását nem várhatták sokan. Az elődöntőből is a ránézésre erősebb gárdák léptek a végjátékba, sőt a fináléról sem állítható, hogy a kék-fehér-piros alakulat diadalára döbbenettel reagált a közvélemény.

A németalföldi „violák" vesztét két góljával Gianluca Vialli okozta. Utóbb a személyében köszönthették az egész sorozat mesterlövészét, hétszer zörgette meg az ellenfelek hálóját.

A Sampdoria játékosai addigi legnagyobb sikerüket érték el

Selejtező. Csernomorec Burgasz–Dinamo Tiranë 3-1, 0-4.

Első forduló. Ferencvárosi TC–Valkeakosken Haka 5-1, 1-1, Belenenses–AS Monaco 1-1, 0-3, Slovan Bratislava–Grasshopper-Club 3-0, 0-4 (hosszabbításban), Real Valladolid–Hamrun Spartans 5-0, 1-0, FK Partizan Beograd–Celtic FC 2-1, 4-5 (idegenben szerzett góljaival jutott tovább a Partizan), US Luxembourg–Djurgårdens IF 0-0, 0-5, Dinamo Tiranë–Dinamo Bucureşti 1-0, 0-2, Valur Reykjavík–BFC Dynamo 1-2, 1-2, Beşiktaş JK–Borussia Dortmund 0-1, 0-2, SK Brann Bergen–UC Sampdoria 0-2, 0-1, Torpedo Moszkva–Cork City 5-0, 1-0, RSC Anderlecht–Ballymena United 6-0, 4-0, FC Barcelona–CWKS Legia 1-1, 1-0, Admira-Wacker Wien–AEL Limaszol 3-0, 0-1, Panathinaikosz–Swansea City 3-2, 3-3, FC Groningen–Ikast IF 1-0, 2-1

Második forduló. Admira-Wacker Wien–Ferencvárosi TC 1-0, 1-0, Real Valladolid–Djurgårdens IF 2-0, 2-2, Borussia Dortmund–UC Sampdoria 1-1, 0-2, AS Monaco–BFC Dynamo 0-0, 1-1 (hosszabbításban, idegenben szerzett góllal jutott tovább a Monaco), Torpedo Moszkva–Grasshopper-Club 1-1, 0-3, RSC Anderlecht–FC Barcelona 2-0, 1-2 (hosszabbításban), Panathinaikosz–Dinamo Bucureşti 0-2, 1-6, FC Groningen–FK Partizan Beograd 4-3, 1-3

Negyeddöntő. Real Valladolid–AS Monaco 0-0, 0-0 (11-esekkel jutott tovább a Monaco), UC Sampdoria–Grasshopper-Club 2-0, 2-1, RSC Anderlecht–Admira-Wacker Wien 2-0,1-1, Dinamo Bucureşti–FK Partizan Beograd 2-1, 2-0

Elődöntő. AS Monaco–UC Sampdoria 2-2, 0-2, RSC Anderlecht–Dinamo Bucureşti 1-1, 1-0

Döntő

UC Sampdoria–RSC Anderlecht 2-0 (0-0, 0-0, 1-0)

1990. május 9., Göteborg, Nya Ullevi-stadion, 20 103 néző. Jv.: Bruno Galler (jvájci)

UC Sampdoria: Pagliuca – Mannini, L. Pellegrini, Vierchowod, Carboni – Pari, Katanec (Salsano, 92.), Dossena, Invernizzi (Lombardo, 55.) – Vialli, Mancini

RSC Anderlecht: De Wilde – Grün, Marchoul, S. Keshi, Kooiman – Vervoort, Ch. Musonda, Guðjohnsen, M. Jankovics (Oliveira, 116.) – Degryse (Nilis, 103.), Van der Linden

Gólszerző: Vialli (105., 108.)

Olasz gárdák házidöntője

Született pár nem várt eredmény az első kupafordulóban: az Austria Wien kiütötte az AFC Ajaxot, a bécsi Rapid az Aberdeen FC-t, a Rovaniemen PS a GKS Katowicét, a Zsalgirisz Vilniusz (még így írtuk a nevét) az IFK Göteborgot, a Karl-Marx-Stadt a portói Boavistát. A második és harmadik kör lement különösebb szenzációk nélkül, azonban a negyeddöntő hozott meglepetést, ugyanis a négy közé csak nyugatnémet és olasz csapat került. A nagy számok törvényei alapján mindkét nációnak kellett volna adnia egy-egy részvevőt a végjátékhoz, ám az élet nem mindig igazolja a matematikát. A Juventus és a Fiorentina házidöntőjét veretlenül nyerték meg a piemontiak, habár az első összecsapás 59. percéig 1-1-re álltak a felek Torinóban, és akkor bizonnyal nem sokan adtak esélyt a „zebrák" végső diadalának.

Német csatárok végeztek a gólvadászok magánversenyének élén, Falko Götz (1. FC Köln) és Karl-Heinz Riedle (Werder Bremen). Mindketten 6-6 találatot hoztak össze.

Stefano Tacconi, a Juventus kapusa az UEFA-kupával

Előselejtező. AJ Auxerre–Dinamo Zagreb 0-1, 3-1

1. forduló. Austria Wien–AFC Ajax 1-0, 1-1 (hosszabbításban), Vitosa Szófia–Royal Antwerp 0-0, 3-4, Apollón Limaszol–Real Zaragoza 0-3, 1-1, Aberdeen FC–Rapid Wien 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Rapid), Hibernian FC–Videoton 1-0, 3-0, Atlético Madrid–Fiorentina 1-0, 0-1 (11-esekkel jutott tovább a Fiorentina), Valencia–Victoria Bucureşti 3-1, 1-1, Kuusysi Lahti–Paris SG 0-0, 2-3, Rovaniemen PS–GKS Katowice 1-1, 1-0, AJ Auxerre–Apolonia Fier 5-0, 3-0, FC Sochaux–Jeunesse Esch 7-0, 5-0, Iraklisz Szaloniki–FC Sion 1-0, 0-2, Glentoran FC–Dundee United 1-3, 0-2, ÍA Akraness–RFC Liège 0-2, 1-4, Atalanta–Szpartak Moszkva 0-0, 0-2, Valetta FC–First Vienna 1-4, 0-3, Lillestrøm SK–Werder Bremen 1-3, 0-2, FC Twente–FC Bruges 0-0, 1-4, Górnik Zabrze–Juventus 0-1, 2-4, Sporting CP–SSC Napoli 0-0, 0-0 (11-esekkel jutott tovább a Napoli), FC Porto–Flacăra Moreni 2-0, 2-1, 1. FC Köln–FC Nitra 4-1, 1-0, VfB Stuttgart–Feyenoord 2-0, 1-2, Örgryte IS–Hamburger SV 1-2, 1-5, FC Wettingen–FC Dundalk 3-0, 2-0, Galatasaray–FK Crvena zvezda 1-1, 0-2, Dinamo Kijev–MTK-VM 4-0, 2-1, Zenit Leningrád–Næstved BK 3-1, 0-0, Zsalgirisz Vilniusz–IFK Göteborg 2-0, 0-1, Olympiakosz Pireusz–FK Rad Beograd 2-1, 0-2, FC Karl-Marx-Stadt–Boavista 1-0, 2-2 (hosszabbításban), FC Hansa Rostock–TJ Baník Ostrava 2-3, 0-4

2. forduló. First Vienna–Olympiakosz Pireusz 2-2, 1-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az Olympiakosz), Royal Antwerp–Dundee United 4-0, 2-3, FC Bruges–Rapid Wien 1-2, 3-4, Hibernian FC–RFC Liège 0-0, 0-1 (hosszabbításban), Real Zaragoza–Hamburger SV 1-0, 0-2 (hosszabbításban), Rovaniemen PS–AJ Auxerre 0-5, 0-3, Paris SG–Juventus 0-1, 1-2, Fiorentina–FC Sochaux 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Fiorentina), FC Porto–Valencia 3-1, 2-3, Werder Bremen–

Austria Wien 5-0, 0-2, 1. FC Köln–Szpartak Moszkva 3-1, 0-0, FC Sion–FC Karl-Marx-Stadt 2-1, 1-4, FC Wettingen–SSC Napoli 0-0, 1-2, Dinamo Kijev–TJ Baník Ostrava 3-0, 1-1, Zenit Leningrád–VfB Stuttgart 0-1, 0-5, FK Crvena zvezda–Zsalgirisz Vilniusz 4-1, 1-0

Nyolcaddöntő. Rapid Wien–RFC Liège 1-0, 1-3, Royal Antwerp–VfB Stuttgart 1-0, 1-1, Olympiakosz Pireusz–AJ Auxerre 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Auxerre), Fiorentina–Dinamo Kijev 1-0, 0-0, SSC Napoli–Werder Bremen 2-3, 1-5, Juventus–FC Karl-Marx-Stadt 2-1, 1-0, Hamburger SV–FC Porto 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a HSV), FK Crvena zvezda–1. FC Köln 2-0, 0-3

Negyeddöntő. RFC Liège–Werder Bremen 1-4, 2-0, Fiorentina–AJ Auxerre 1-0, 1-0, 1. FC Köln–Royal Antwerp 2-0, 0-0, Hamburger SV–Juventus 0-2, 2-1

Elődöntő. Juventus–1. FC Köln 3-2, 0-0, Werder Bremen–Fiorentina 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Fiorentina)

Döntő

Juventus–Fiorentina 3-1 (1-1)

1. mérkőzés. 1990. május 2., Torinó, Stadio Comunale, 47 519 néző. Jv.: Emilio Soriano Aledren (spanyol)

Juventus: Tacconi – Napoli, De Agostini, Bonetti, Brio (Alessio, 46.) – Galia, Alejnyikov, Marocchi – Rui Barros, Schillaci, Casiraghi

Fiorentina: Landucci – Dell'Oglio, Battistini, Volpecina, Di Chiara – Dunga, Kubík, Pin – Buso (Malusci, 46.), R. Baggio, Nappi

Gólszerzők: Galia (3.), Buso (10.), Casiraghi (59.), De Agostini (73.)

Fiorentina–Juventus 0-0

2. mérkőzés. 1990. május 16., Avellino, Stadio Partenio, 30 999 néző. Jv.: Aron Schmidhuber (nyugatnémet)

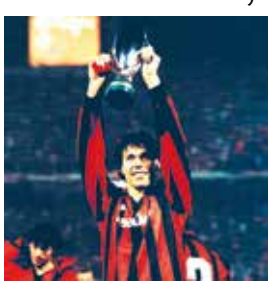
Fiorentina: Landucci – Dell'Oglio, Battistini, Volpecina, Di Chiara – Dunga, Kubík, Pin – Buso, R. Baggio, Nappi (Zironelli, 72.)

Juventus: Tacconi – Napoli, De Agostini, Galia, Bruno – Alessio, Alejnyikov, Marocchi – Rui Barros (Avallone, 72.), Schillaci, Casiraghi (Rosa, 78.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

Chicco jött, látott és döntött

1989 végén kétszer csapott össze a díjért az FC Barcelona és az AC Milan. Mivel az első mérkőzésen nem tudott a saját fellegvárában előnyt kicsikarni a Barça, várható volt, hogy a második találkozáskor begyűjtik a serleget a piros-feketék. Mindkét klub holland „tulipánokkal" ékeskedett, amíg a katalánok védelmét a Camp Nouban Ronald Koeman irányította, a kispadjukon pedig Johan Cruyff ült, addig a lombardoknál csupán két németalföldi légiós volt a pályán (**Van Basten**, Rijkaard), mert a harmadik, Ruud Gullit éppen sérüléssel kínlódott. Ezzel együtt a visszavágón, a San Siróban nem ők döntöttek, hanem egy olasz futballista, Alberigo „Chicco" Evani. Először került a trófea az „ördögök" kincstárába.

FC Barcelona–AC Milan 1-1 (0-1)

1. mérkőzés, 1989. november 23., Barcelona, Camp Nou, 50 000 néző. Jv.: Joël Quiniou (francia)

FC Barcelona: Zubizarreta – Milla, R. Koeman, Aloísio, Orozco – Amor, Eusebio, Bakero, – M. Laudrup, Julio Salinas (Roberto, 65.), Beguiristain

AC Milan: G. Galli – Tassotti, Salvatori, Fuser, Maldini – F. Galli, Rijkaard, Donadoni (Stroppa, 84.) – Van Basten, Evani, Massaro (M. Simone, 88.)

Gólszerzők: Van Basten (44., 11-esből), Amor (67.)

AC Milan–FC Barcelona 1-0 (0-0)

1. mérkőzés, 1989. december 7., Milánó, San Siro-stadion, 50 000 néző. Jv.: Helmut Kohl (osztrák)

AC Milan: G. Galli – Tassotti, Costacurta, Fuser, Maldini – Carobbi, Rijkaard, Donadoni – Van Basten, Evani, Massaro (M. Simone, 65.)

FC Barcelona: Zubizarreta – Milla, Alesanco, Sola (Soler, 10.), Orozco – Bakero, Eusebio, Roberto – López Rekarte (Onésimo, 74.), Julio Salinas, Beguiristain

Gólszerző: Evani (55.)

ARANYLABDA, 1989

Marco van Basten ismételt

Mintha megállt volna az idő az Aranylabda-szavazáson: szinte változatlan maradt az első három helyet tekintve az 1988-as lista. **Marco van Basten** fölényesen nyert, egy klubtársa követte a második helyen, s egy újabb holland, egy újabb milanos, Frank Rijkaard került a harmadik helyre. Az egyetlen apró változást az jelentette, hogy az esztendőben gyakran sérült Ruud Gullit „csak" hetedik lett, Franco Baresi lépett előre a második helyre. Korábban soha nem fordult elő a szavazás történetében, s azóta sem, hogy két éven keresztül ugyanaz a klub „elvigye" az összes dobogós helyet. A Juventus csúcsát ugyan nem döntötte meg a Milan (négy első hely egymás után, 1982: Paolo Rossi, 1983–1985: Michel Platini), de a Real Madrid triplázását (1957: Di Stéfano, 1958: Kopa, 1959: Di Stéfano) lemásolta a milánói egyesület. 1982 óta (1986 kivételével) csak olasz klub játékosa kapta meg az Aranylabdát.

Aranylabda, 1989

1. Marco van Basten (holland, AC Milan) 119 pont, 2. Franco Baresi (olasz, AC Milan) 80, 3. Frank Rijkaard (holland, AC Milan) 43, 4. Lothar Matthäus (nyugatnémet, Internazionale) 24, 5. Peter Shilton (angol, Derby County), 6. Dragan Sztojkovics (jugoszláv, Crvena zvezda) 19, 7. Ruud Gullit (holland, AC Milan) 16, 8. Gheorghe Hagi (román, Steaua) és Jürgen Klinsmann (nyugatnémet, VfB Stuttgart, Internazionale) 11-11, 10. Jean-Pierre Papin (francia, Olympique Marseille), Michel Preud'homme (belga, KV Mechelen) 10-10. (Az első tíz helyezett.)

A River Plate. Hátul, balról: Basulado, Astrada, Corti, Higuaín, Carlos Alberto Enrique, Miguel. Elöl: Medina Bello, Borrelli, Da Silva, Héctor Adolfo Enrique, Zapata

A kínai Liaoning együttese nyerte meg az Ázsiai Bajnokcsapatok-kupáját

A Juventus FC. Hátul, balról: Marocchi, Fortunato, Alejnyikov, Bonetti, Tricella, Tacconi. Elöl: Galia, Zavarov, Schillaci, Rui Barros, De Agostini

Az AC Milan.
Hátul, balról: Maldini, Rijkaard, Ancelotti, Gullit, Van Basten, G. Galli.
Elöl: Colombo, Costacurta, Baresi, Evani, Tassotti

A Vasco da Gama.
Hátul, balról: Mazinho, Luis Carlos Winck, Zé Do Carmo, Quinoñez, Marco Aurélio, Acácio.
Elöl: William, Sorato, Boiadeiro, Bebeto, Bismarck

A Sampdoria.
Hátul, balról: Vierchowod, Mannini, Toninho Cerezo, Pagliuca, Lombardo, Pellegrini.
Elöl: Mancini, Salsano, Dossena, Vialli, Pari

XIV. VILÁGBAJNOKSÁG

A nyugatnémetek kis lépésekkel jutottak el az aranyig

Sokak szerint minden idők legunalmasabb világbajnoksága volt, amelyen az argentin válogatott úgy lett második, hogy mindössze öt gólt szerzett. Mégis, a nagyvilág inkább emlékezik az utoljára nyugatnémet Nationalelf „kimért" menetelésére az egyenes kieséses szakaszban. Franz Beckenbauer csapata „minimális programmal" lett története során harmadszor, s ami szintén fontos, két elveszített döntő (1982, 1986) után aranyérmes.

Mindenki tudja: Olaszország rendezett. De arra talán kevesebben emlékeznek, hogy a többi jelentkező közül a végére az olaszokon kívül a szovjetek maradtak versenyben. A FIFA a két kandidáló közül 1984. május 19-én döntött, csak néhány nappal azután, hogy világosság vált, hogy a Szovjetunió és a legtöbb vele szövetséges szocialista ország küldöttsége nem megy el a Los Angeles-i olimpiára. (A MOB például három nappal korábban mondta ki a távolmaradást.) Mindez nem segítette a szovjetek rendezési tervét.

Ez volt az utolsó torna, amelyen a csoportmérkőzések során két pontot adtak a győzelemért. Minden idők legalacsonyabb gólátlagát hozta a Mondiale, ellenben rengeteg (16) kiállítás borzolta a kedélyeket. A vb-történelemben másodszor (1970 után először) jutott négy

A CSAPATFŐNÖK

Zagallo nyomába lépett a Császár

FRANZ BECKENABAUER 1945. szeptember 11-én született Münchenben. Játékos-pályafutása kora egyik legsikeresebb futballistái közé emelte: a Bayernnel négyszeres bajnok (1968–1969, 1971–1972, 1972–1973, 1973–1974), ugyancsak négyszeres DFB-kupa-győztes (1965–1966, 1966–1967, 1967–1968, 1970–1971), háromszoros BEK-győztes (1973–1974, 1974–1975, 1975–1976), KEK-győztes (1966–1967), Világkupa-győztes (1976) lett. 1977 és 1980 között az Egyesült Államokban, a New York Cosmosban futballozott (NASL-bajnok: 1977, 1978, 1980), majd a Bundesligába visszatérve a HSV-hoz igazolt (1980–1982). A hamburgiakkal is elnyerte a Bundesliga bajnokának járó „salátástálat" (1981–1982). Visszavonulása után 1984-ben a nyugatnémet Nationalelf csapatfőnöke (tulajdonképpen szövetségi kapitánya lett), s ezt a tisztséget az olaszországi Mondiale végéig töltötte be. A válogatottat 66 mérkőzésen dirigálta, világbajnoki címet nyert (1990), vb-ezüstérmes (1986), illetve Eb-elődöntős (1988) volt. 1990 őszén az Olympique Marseille-t irányította, majd később két részletben (1993. december–1994. június, 1996. április–1996. június) segítette vezetőedzőként a bajba került Bayern Münchent. Francia bajnoki címet nyert az OM a távozása után (1990–1991), majd a Bundesliga bajnoka (1993–1994) és az UEFA-kupa győztese (1996) lett a bajorokkal. Franz Beckenbauer lett Mario Zagallo után a második világbajnok labdarúgó, aki szövetségi kapitányként is megnyerte a tornát.

korábbi világbajnok az elődöntőbe. A nyolc nyolcaddöntőből négy nem dőlt el kilencven percben. A negyeddöntőben ugyancsak a meccsek fele dőlt így el. Az elődöntőben mind a két meccs tizenegyespárbajt hozott. Az ír válogatott egymást követő négy mérkőzésén döntetlent játszott, majd büntetőkkel kiesett.

Meglepetéssel kezdődött a világbajnokság: a nyitómérkőzésen a kameruniak megverték a címvédő argentinokat. Pedig a dél-amerikai válogatott kettős emberelőnyben fejezte be a mérkőzést, André Kana-Biyik a 61. percben, Benjamin Massing a 88.-ban kapott piros lapot. Afrikai válogatott korábban még sohasem nyert a regnáló világbajnok ellen. Az Albiceleste végül csak csoportharmadikként jutott tovább, s mindössze öt szerzett góllal, ám két tizenegyespárbajt is megnyerve a vb-döntőig menetelt. Második számú kapusa, Sergio Goycochea lett az egyik legjobbja, aki csak Nery Pumpido lábtörése miatt kapott játéklehetőséget.

A kameruniak így ünnepelték a címvédő argentinok legyőzését a torna nyitómérkőzésén

Ugyancsak meglepetést keltett, hogy a Costa Rica-iak továbbléptek a csoportjukból, mint ahogyan az is, hogy az angolok, a hollandok, az írek és az egyiptomiak négyesében csupán egy mérkőzés végződött valamelyik csapat győzelmével. Nem szerepeltek jól a két évvel korábbi Európa-bajnokság döntősei: a szovjetek kiestek, a hollandok éppen csak továbbjutottak a csoportból.

A világbajnoki ezüstérmes argentin csapat. Hátul, balról: Giusti, Serrizuela, Goycochea, Ruggeri, Simón, Maradona. Elöl: Burruchaga, Caniggia, Olarticoechea, Basualdo, Calderón

Az egyenes kieséses szakaszban a hollandok és a brazilok korai bukása is váratlan volt, igaz, előbbiek a nyugatnémetek, utóbbiak az argentinok ellen búcsúztak. Az Oranje botrányos meccset vívott a későbbi világbajnokkal, Rudi Völler és Frank Rijkaard köpködése óriási sajtóvisszhangot kapott. Olyan jelenetek voltak ezek, amelyek példátlanok a világbajnokságok történetében. A brazilok az előzetes várakozás szerint a torna első számú esélyesének számítottak, legalábbis ha azt vesszük, hogy a *Gazzetta dello Sport* a torna előtt minden poszton megjelölte a világ akkori legjobbjait, s Sebastião Lazaroni válogatottjából minden posztra jutott egy eminens. Az arany-zöld mezesek a csoportszakaszban még hibátlanul meneteltek, ám aztán egy máig emlegetett, „rejtélyes" találkozón kikaptak az argentinoktól. Mindmáig az a brazilok meggyőződése, hogy Brancót, aki hibázott a meccs egyetlen gólja előtt, s aki korábban ivott az argentinok egyik kulacsából, megmérgezték. Még egy nyolcaddöntőt érdemes kiemelni: a kameruniak kihasználták René Higuita kapus könnyelműségeit, s elbúcsúztatták a sokra hivatott kolumbiai válogatottat.

Tömegjelenet Goycochea kapujánál, az argentin–brazilon

Maradona sárga lapot kapott

A negyeddöntőben három meccsen összesen egy akciógól esett, azt „Toto" Schillaci rúgta, továbbjuttatva a házigazdákat. Egy góllal nyertek a csehszlovákok ellen a nyugatnémetek, mégpedig Lothar Matthäus tizenegyesből rúgott góljával. A legjobb mérkőzést az angolok és a kameruniak csatája hozta, a „szelídíthetetlen oroszlánok" közel jártak ahhoz, hogy első afrikai csapatként vb-elődöntőbe jussanak. Végül Gary Lineker döntött, két gólt is rúgott büntetőből. (A FIFA felettébb elégedett lehetett a játékvezetői teljesítménnyel, mert Edgardo Codesal Mendez megkapta később a döntőt is.)

Lothar Matthäus és Rudi Völler ünnepel

A „háromoroszlánosok" még egyet már nem tudtak előrébb lépni, kiestek a nyugatnémetek ellen. Hasonlóan dőlt el az olaszok és az argentinok csatája. Kuriózumnak számított, hogy a déli olasz szurkolók nagy része a nápolyi stadionban nem a Squadra Azzurrának, hanem, nyilvánvalóan Diego Armando Maradona miatt, az Albicelesténak szurkolt.

A finálében újból egy büntető döntött, ez a Mondiale amúgy is a tizenegyesek tornája volt. A győztes nyu-

gatnémetek, akik a csoportszakaszban kifejezetten jól és gólerősen játszottak, a jugoszlávoknak négy, az Arab Emírségek csapatának öt gólt lőttek, majd már biztos továbbjutóként 1-1-re végeztek az erős kolumbiai gárdával, az egyenes kieséses szakaszban lassítottak. Egyébként ez volt az első vébéfinálé, amelyen az egyik csapat nem szerzett gólt, s ez volt az addigi legkevesebb góllal véget ért vébéfinálé.

Andy Brehme a világbajnoki cím sorsát eldöntő tizenegyese

Így festett a torna álomcsapata: Stejskal (csehszlovák) – Jozics (jugoszláv), Baresi (olasz), Buchwald (nyugatnémet), Brehme (nyugatnémet) – Gascoigne (angol), Matthäus (nyugatnémet), **Valderrama** (kolumbiai) – Omam-Biyik (kameruni), Schillaci (olasz), Völler (nyugatnémet).

Salvatore Schillaci, a vb meglepetésembere lett a torna legjobbja. Mögötte Lothar Matthäus kapta az Ezüst-, Diego Maradona pedig a Bronzlabdát. A gólkirálynak járó Aranycipő is Schillacié lett. Az osztrákok ellen övé volt a meccs egyetlen gólja, majd lőtt egyet a csehszlovákoknak is. Az egyenes kieséses szakaszban rúgott egyet az uruguayiaknak, aztán az íreknek, majd az elődöntőben az argentinoknak is. Az angolok ellen tizenegyesből rúgott gólja hozta meg a Squadra Azzurrának a bronzérmet.

A világbajnok nyugatnémet tizenegy. Hátul, balról: Berthold, Illgner, Kohler, Buchwald, Völler, Augenthaler. Elöl: Littbarski, Brehme, Hässler, Klinsmann, Matthäus

XIV. világbajnokság (Olaszország, 1990. június 8.– július 8.)

Mérkőzések száma: 52. Gólok száma: 115 (2,21-es átlag)
Összneźőszám: 2 516 215 (48 389-es átlag)

A-csoport: Olaszország–Ausztria 1-0, Egyesült Államok–Csehszlovákia 1-5, Olaszország–Egyesült Államok 1-0, Ausztria–Csehszlovákia 0-1, Olaszország–Csehszlovákia 2-0, Ausztria–Egyesült Államok 2-1. A csoport végeredménye: 1. Olaszország 6, 2. Csehszlovákia 4, 3. Ausztria 2, 4. Egyesült Államok 0

B-csoport: Argentína–Kamerun 0-1, Szovjetunió–Románia 0-2, Argentína–Szovjetunió 2-0, Kamerun–Románia 2-1, Argentína–Románia 1-1, Kamerun–Szovjetunió 0-4. A csoport végeredménye: 1. Kamerun 4, 2. Románia 3, 3. Argentína 3, 4. Szovjetunió 2

C-csoport: Brazília–Svédország 2-1, Costa Rica–Skócia 1-0, Brazília–Costa Rica 1-0, Svédország–Skócia 1-2, Brazília–Skócia 1-0, Svédország–Costa Rica 1-2. A csoport végeredménye: 1. Brazília 6, 2. Costa Rica 4, 3. Skócia 2, 4. Svédország 0

D-csoport: Egyesült Arab Emírségek–Kolumbia 0-2, NSZK–Jugoszlávia 4-1, Jugoszlávia–Kolumbia 1-0, NSZK–Egyesült Arab Emírségek 5-1, NSZK–Kolumbia 1-1, Jugoszlávia–Egyesült Arab Emírségek 4-1. A csoport végeredménye: 1. NSZK 5, 2. Jugoszlávia 4, 3. Kolumbia 3, 4. Egyesült Arab Emírségek 0

E-csoport: Belgium–Dél-Korea 2-0, Uruguay–Spanyolország 0-0, Belgium–Uruguay 3-1, Dél-Korea–Spanyolország 1-3, Belgium–Spanyolország 1-2, Dél-Korea–Uruguay 0-1. A csoport végeredménye: 1. Spanyolország 5, 2. Belgium 4, 3. Uruguay 3, 4. Dél-Korea 0

F-csoport: Anglia–Írország 1-1, Hollandia–Egyiptom 1-1, Anglia–Hollandia 0-0, Írország–Egyiptom 0-0, Anglia–Egyiptom 1-0, Írország–Hollandia 1-1. A csoport végeredménye: 1. Anglia 4, 2. Írország 3, 3. Hollandia 3, 4. Egyiptom 2

Nyolcaddöntők: Brazília–Argentína 0-1, Spanyolország–Jugoszlávia 1-2 (hosszabbítás után), Írország–Románia 0-0 (tizenegyesekkel: 5-4), Olaszország–Uruguay 2-0, Csehszlovákia–Costa Rica 4-1, NSZK–Hollandia 2-1, Kamerun–Kolumbia 2-1 (h. u.), Anglia–Belgium 1-0 (h. u.)

Negyeddöntők: Argentína–Jugoszlávia 0-0 (t: 3-2), Írország–Olaszország 0-1, Csehszlovákia–NSZK 0-1, Kamerun–Anglia 2-3 (h. u.)

Elődöntők: Argentína–Olaszország 1-1 (t: 4-3), NSZK–Anglia 1-1 (t: 4-3)

A 3. helyért: Olaszország–Anglia 2-

A döntő: NSZK–Argentína 1-0 (0-0)

Róma, Olimpiai Stadion, 73 603 néző. Jv.: Edgardo Codesal Mendez (mexikói)

NSZK: Illgner – Augenthaler – Berthold (Reuter, 73.), Buchwald, Kohler, Brehme – Häßler, Matthäus, Littbarski – Völler, Klinsmann

Argentína: Goycochea – Serrizuela, Simón, Ruggeri (Monzón, 46.) – Lorenzo – J. Basualdo, Troglio – Burruchaga (Calderón, 53.), Maradona – Dezotti

Gólszerző: Brehme (85., 11-esből)

Kiállítva: Monzón (65.), Dezotti (87.)

A góllövőlista élcsoportja:

6 gólos: Salvatore Schillaci (olasz), 5 gólos: Tomáš Skuhravý (csehszlovák), 4 gólos: Gary Lineker (angol), Roger Milla (kameruni) Míchel (spanyol), Lothar Matthäus (nyugatnémet)

A világbajnoki döntőben szerepelt nyugatnémet játékosok

BODO ILLGNER: A kapus 1967. április 7-én született Koblenzben. Klubjai az 1. FC Hardtberg (1973–1983), az 1. FC Köln (1983–1996) és a Real Madrid (1996–2001) voltak. Spanyol bajnok (1996–1997), kétszeres BL-győztes (1998, 2000), Világkupa-győztes (1998). A (nyugat)német válogatottban (1987–1994) 54-szer védett, világbajnok 1990-ben, Eb-ezüstérmes (1992), vb-résztvevő (1994), nem játszó tartalék az 1988-as Eb-n.

KLAUS AUGENTHALER: A középső védő 1957. szeptember 26-án született Fürstenzellben. Klubjai az FC Vilshofen (1964–1975) és a Bayern München (1975–1991) voltak. Hétszeres nyugatnémet bajnok (1979–1980, 1980–1981, 1984–1985, 1985–1986, 1986–1987, 1988–1989, 1989–1990), háromszoros DFB-kupa-győztes (1981–1982, 1983–1984, 1985–1986). A nyugatnémet válogatottban (1983–1990) 27 mérkőzésen szerepelt, világbajnok 1990-ben, vb-ezüstérmes 1986-ban.

GUIDO Ulrich BUCHWALD: A védő 1961. január 24-én született Nyugat-Berlinben. Klubjai az SV Wannweil (1977–1977), a TSV Pliezhausen (1977–1978), a Stuttgarter Kickers (1978–1983), a VfB Stuttgart (1983–1994), az Urava Red Diamonds (1994–1997) és a Karlsruher SC (1997–1999) voltak. Kétszeres (nyugat)német bajnok (1983–1984, 1991–1992). A (nyugat)német válogatottban (1984–1994) 76 mérkőzésen 4 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben. Eb-elődöntős (1988), Eb-ezüstérmes (1992), részt vett az 1984-es kontinens-, majd tíz évvel később a világbajnokságon is.

JÜRGEN KOHLER: A védő 1965. október 6-án született Lambsheimben. Klubjai a TB Jahn Lambsheim (1975–1981), a Waldhof Mannheim (1982–87), az 1. FC Köln (1987–1989), a Bayern München (1989–1991), a Juventus (1991–1995) és a Borussia Dortmund (1995–2002) voltak. Háromszoros (nyugat)német bajnok (1989–1990, 1995–1996, 2001–2002), olasz bajnok (1994–1995), Olasz Kupa-győztes (1994–1995), BL-győztes (1997), UEFA-kupa-győztes (1993), Világkupa-győztes (1997). A (nyugat) német válogatottban (1986–1998) 105 mérkőzésen 2 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben, Európa-bajnok 1996-ban. Eb-elődöntős (1988), Eb-ezüstérmes (1992), vb-résztvevő 1994-ben és 1998-ban.

THOMAS BERTHOLD: A középpályásként is bevethető jobbhátvéd 1964. november 12-én született Hanauban. 1978-ig a KEWA Wachenbuchen játékosa volt, majd az Eintracht Frankfurt (1978–1987), a Hellas Verona (1987–1989), az AS Roma (1989–1991), a Bayern München (1991–19939, a VfB Stuttgart (1993–2000) és az Adanaspor (2001) mezét viselte. Olasz Kupa-győztes volt 1990–1991-ben, német DFB-kupa-győztes 1996–1997-ben. A nyugatnémet válogatottban (1985–1994) 62 mérkőzésen 1 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben, vb-ezüstérmes 1986-ban. Eb-elődöntős (1988), vb-résztvevő 1994-ben.

ANDREAS BREHME: A balhátvéd 1960. november 9-én született Hamburgban. Klubjai a HSV Barmbek-Uhlenhorst (1965–1980), az 1. FC Saarbrücken (1980–1981), az 1. FC Kaiserslautern (1981–1986), a Bayern München (1986–1988), az Internazionale (1988–1992), a Real Zaragoza (1992–1993) és újra az 1. FC Kaiserslautern (1993–1998) voltak. Kétszeres (nyugat)német bajnok (1986–1987, 1997–1998), DFB-kupa-győztes (1995–1996), olasz bajnok (1988–1989), UEFA-kupa-győztes (1991). A (nyugat)német válogatottban (1984–1994) 86 mérkőzésen 8 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben, vb-ezüstérmes 1986-ban. Eb-elődöntős (1988), Eb-ezüstérmes (1992), részt vett az 1984-es kontinens-, majd a tíz évvel későbbi világbajnokságon is.

THOMAS Jürgen HÄßLER: A középpályás 1966. május 30-án Nyugat-Berlinben született. Klubjai a BFC Meteor 06 (1976–1979), a Reinickendorfer Füchse (1979–1984), az 1. FC Köln (1984–1990), a Juventus (1990–1991), az AS Roma (1991–1994), a Karlsruher SC (1994–1998), a Borussia Dortmund (1998–1999), az 1860 München (1999–2003) és az SV Salzburg (2003–2004) voltak. A (nyugat)német válogatottban (1988–2000) 101 mérkőzésen 11 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben, Európa-bajnok 1996-ban. Eb-ezüstérmes (1992), részt vett az 1994-es és az 1998-as világbajnokságon, valamint a 2000-es Eb-n is. Olimpiai bronzérmes 1988-ban.

LOTHAR Herbert MATTHÄUS: A sokoldalú csapatkapitány, aki a Mondialén még leginkább támadó középpályásként szerepelt, 1961. március 21-én született Erlangenben. Klubjai az 1. FC Herzogenaurach (1971–1979), a Borussia Mönchengladbach (1979–1984), a Bayern München (1984–1988), az Internazionale (1988–1992), ismét a Bayern München (1992–2000), a MetroStars (2000), majd egy mérkőzés erejéig újra az 1. FC Herzogenaurach (2018) voltak. Hétszeres (nyugat)német bajnok (1984–1985, 1985–1986, 1986–1987, 1993–1994, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000), háromszoros DFB-kupa-győztes (1985–1986, 1997–1998, 1999–2000), olasz bajnok (1988–1989), az UEFA-kupa kétszeres győztese (1991, 1996). A (nyugat)német válogatottban (1980–2000) 150 mérkőzésen 23 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben, vb-ezüstérmes 1982-ben és 1986-ban. Európa-bajnok 1980-ban. Eb-elődöntős (1988), részt vett az 1984-es kontinens-, majd a tíz évvel későbbi világbajnokságon is.

PIERRE Michael LITTBARSKI: A politika és a futballtörténelem különleges kapcsolódásaként az 1990-ben a győztes vb-döntőben szerepelt Nationalelf tagjai közül hárman is a speciális jogállású Nyugat-Berlinben születtek, a szélső középpályás 1960. április 14-én. Klubjai a VfL Schöneberg (1967–1976), a Hertha 03 Zehlendorf (1976–1978), az 1. FC Köln (1978–1986), a Racing Paris (1986–1987), ismét az 1. FC Köln (1987–1993), a JEF United Icsihara (1993–1994), majd a Brummell Szendaj (1996–1997) voltak. DFB-kupa-győztes volt 1982–1983-ban. A (nyugat)német válogatottban (1981–1990) 73 mérkőzésen 18 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben, vb-ezüstérmes 1982-ben és 1986-ban. Eb-elődöntős (1988), részt vett az 1984-es kontinensbajnokságon is.

JÜRGEN KLINSMANN: A csatár 1964. július 30-án született Göppingenben. Klubjai a TB Gingen (1972–1974), az SC Geislingen (1974–1978), a Stuttgarter Kickers (1978–1984), a VfB Stuttgart (1984–1989), az Internazionale (1989–1992), az AS Monaco (1992–1994), a Tottenham Hotspur (1994–1995), a Bayern München (1995–1997), a Sampdoria (1997–1998), közben kölcsönjátékosként ismét a Spurs (1997–1998), végül az Orange County Blue Star (2003) voltak. Német bajnok (1996–1997), az UEFA-kupa kétszeres győztese (1991, 1996). A (nyugat)német válogatottban (1987–1998) 108 mérkőzésen 47 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben, Európa-bajnok 1996-ban. Eb-ezüstérmes (1992), Eb-elődöntős (1988), részt vett az 1994-es és az 1998-as világbajnokságon. Olimpiai bronzérmes 1988-ban.

RUDOLF VÖLLER: A csatár 1960. április 13-án született Hanauban. (Thomas Berthold ugyanabban az évben, ugyanabban a városban jött a világra.) Klubjai a TSV 1860 Hanau (1966–1975), a Kickers Offenbach (1977–1980), az 1860 München (1980–1982), a Werder Bremen (1982–1987), az AS Roma (1987–1992), az Olympique Marseille (1992–1994) és a Bayer Leverkusen (1994–1996) voltak. Olasz Kupa-győzelmet (1990–1991) és BL-sikert (1993) ünnepelhetett. A (nyugat)német

válogatottban (1982–1994) 90 mérkőzésen 47 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben, vb-ezüstérmes 1986-ban. Eb-elődöntős (1988), Eb-ezüstérmes (1992), részt vett az 1984-es kontinens-, majd a tíz évvel későbbi világbajnokságon is.

STEFAN REUTER: A védő, illetve védekező középpályás 1966. október 16-án született Dinkelsbühlben. Pályafutása során a TSV 1860 Dinkelsbühl (1971–1982), az 1. FC Nürnberg (1982–1988), a Bayern München (1988–1991), a Juventus (1991–1992), végül a Borussia Dortmund mezét viselte. Ötszörös (nyugat)német bajnok (1988–1989 ,1989–1990, 1994–1995, 1995–1996, 2001–2002), BL-győztes (1997), Világkupa-győztes (1997). A (nyugat)német válogatottban (1987–1998) 69 mérkőzésen 2 gólt szerzett, világbajnok 1990-ben, Európa-bajnok 1996-ban. Eb-ezüstérmes (1992), vb-résztvevő 1998-ban.

VILÁGKUPA

Tokióban csereként is Evani döntött

Evani diadalt hozó szabadrúgása a mérkőzés 119. percében

Először szerepelhetett a tokiói Világkupa-döntőben kolumbiai klub. Az volt a kérdés a japán fővárosban, sikerül-e első nekifutásra begyűjtenie az Atlético Nacionalnak a trófeát, vagy másodszor hódíthatja el azt az AC Milan. Utóbbi teljesült, de nem akármilyen körülmények között. Evani, bár győztes gólt szerzett tíz nappal korábban a San Siróban a Barcelona ellen, mégsem kezdett, Arrigo Sacchi csereként küldte be a második félidőre. A 119. perben – nagyjából 18 méterre a dél-amerikaiak kapujától – szabadrúgáshoz jutottak az olaszok. Kabaréba illő jelenetek kezdődtek, a zöld-fehérek sehogyan sem akartak összeállni, hiába nógatta őket a bolondozásra mindig hajlamos kapusuk, René Higuita. Ezenközben a labda mögött ott állt Donadoni és Evani, vagyis inkább toporgott mindkettő. Végre a svéd játékvezető megadta a jelet, Alberigo rácsavarta, a labdája megpattant a sorfal szélén felugró védőtől, és gellert kapva becsapta a tehetetlen Higuitát. Senki sem lepődött meg azon, hogy Evani lett a meccs embere.

AC Milan–Atlético Nacional Medellín 1-0 (0-0, 0-0, 0-0)

1989. december 17., Tokió, Nemzeti Stadion, 60 228 néző. Jv.: Erik Fredriksson (svéd)

AC Milan: G. Galli – Tassotti, Costacurta, Baresi, Maldini – Donadoni, Rijkaard, Ancelotti, Fuser (Evani, 65.),– Van Basten, Massaro (M. Simone, 70.)

Atlético Nacional: Higuita – Herrera, A. Escobar, Gómez, Cassiani – L. Álvarez, Pérez, Arango (Restrepo, 46.) – García, Arboleda (Usuriaga, 46.), J. J. Trellez

Gólszerző: Evani (119.)

Bajnokok, kupagyőztesek

1989–1990

	Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
EURÓPA	Albánia	Dinamo Tirana	Dinamo Tirana
	Anglia	Liverpool FC	Manchester United
	Ausztria	FCS Tirol	FK Austria
	Belgium	FC Bruges	FC Liège
	Bulgária	CSZKA Szófia	Szliven
	Ciprus	APOEL	NEA Szalamisz
	Csehszlovákia	Sparta Praha	Dukla Praha
	Dánia	Odense B.*	Lyngby
	Észak-Írország	Portadown FC	Glentoran FC
	Feröer-szigetek*	B71 Sandur	Havnar Bóltfelag
	Finnország*	Kuusysi Lahti	KuPS
	Franciaország	Olympique Marseille	Montpellier
	Görögország	Panathinaikosz	Olympiakosz
	Hollandia	PSV Eindhoven	AFC Ajax
	Írország	St. Patrick's A.	Bray Wanderers
	Izland*	KA Akureyri	Fram
	Jugoszlávia	Crvena zvezda	Crvena zvezda
	Lengyelország	Lech Poznań	Legia
	Luxemburg	Union Luxembourg	Swift
	Málta	Valletta FC	Sliema Wanderers
	NDK	Dynamo Dresden	Dynamo Dresden
	NSZK	Bayern München	1. FC Kaiserslautern
	Norvégia*	Lillestrøm	Viking Stavanger
	Olaszország	SSC Napoli	Juventus
	Portugália	FC Porto	Estrela Amadora
	Románia	Dinamo Buc.	Steaua Buc.
	Skócia	Rangers FC	Aberdeen FC
	Spanyolország	Real Madrid	Barcelona
	Svájc	Grasshoppers	Grasshoppers
	Svédország	IFK Norrköping*	Djurgården
	Szovjetunió*	Szpartak Moszkva	Dinamo Kijev
	Törökország	Beşiktaş	Beşiktaş

PSV Eindhoven

St. Patrick's Athletics

FC Porto

AFRIKAI NEMZETEK TORNÁJA

Diadal száztizennégyezer néző előtt

A rendező ország válogatottja nyerte meg az 1990-es Afrikai Nemzetek Kupáját – az algériai csapat ezzel szerzett nagy örömet híveinek és valamelyest kárpótolta őket amiatt, hogy lemaradt az olaszországi világbajnokságról. Más világ volt: a huszonnégy vb-résztvevő között csupán két afrikai akadt, Egyiptom és Kamerun. Mindkettő részt vett az algériai kontinenstornán, de egyik sem vette nagyon komolyan, és csoportjában a vert mezőnyben végzett. Az A jelű kvartettből Algéria és Nigéria, a B-ből Zambia és Szenegál jutott az elődöntőbe, ahol a házigazdák 2-1-re megverték a szenegáliakat, a „szuper sasok" pedig 2-0-ra a másfél évvel korábban a szöuli olimpián kitűnően szereplő zambiaiakat. Utóbbiak aztán megnyerték a bronzmérkőzést, Webster Chikabala góljával.

A finálét 114 000 (!) néző látta Algírban, a függetlenség napjáról elnevezett 1962. július 5. Stadionban. Egyetlen gól született, azt Chérif Oudjani, a hazaiak franciaországi születésű, egész pályafutása során francia klubokban szereplő csatára lőtte. A torna legjobb játékosá-

DÉL-AMERIKA	Argentína	River Plate	
	Brazília*	Vasco da Gama	
	Rio de Janeiro	Botafogo	
	São Paulo	São Paulo FC	
	Minas Gerais	Atlético Mineiro	
	Rio Grande do Sul	Grêmio FCPA	
	Bolívia*	The Strongest	
	Chile*	Colo-Colo	
	Ecuador*	Barcelona	
	Kolumbia*	–	
	Paraguay*	Olimpia	
	Peru*	Union Huaral	
	Uruguay*	Progreso	
	Venezuela	Marítimo Caracas	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	AAC Eagles
	Mexikó	Puebla	Puebla
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	AC Milan	
	Kupag. Európa-kupája	Sampdoria	
	UEFA-kupa	Juventus FC	
	Közép-európai Kupa	AS Bari	
	Európai Szuperkupa	AC Milan	
	Afrikai Bajnokok Kupája*	Raja Casablanca	
	Afrikai Kupagy. Kupája	Al-Merrikh SC	
	Ázsiai Bajnokok Kupája	Liaoning FC	
	Világkupa*	AC Milan	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Világbajnokság	NSZK	
	Afrikai Nemzetek Kupája	Algéria	

Grêmio FCPA

Marítimo Caracas

Raja Casablanca

* naptári éves lebonyolítási rend

nak Rabah Madjert, a másodiknak az ugyancsak algériai Tahar Chérif el-Ouazzanit választották az újságírók. A harmadik helyen megosztozott az első, a második és a harmadik helyezett gárda egy-egy futballistája: a gólkirályi címet is elnyerő, algériai Djamel Menad, a nigériai Rashidi Yekini és a zambiai Webster Chikabala. A győztes algériai válogatott keretében négy európai légiós szerepelt, Djamel Amni az RFC Antwerpből, Rabah Madjer a Portóból, Chérif Oudjani a Sochaux-ból és Djamel Menad a Nîmes-ből. A JS Kabylie soraiból kapott meghívót Naçer Bouiche, aki néhány hónappal később a Ferencváros csatára lett.

Afrika bajnoka: Algéria nemzeti tizenegye

Az utolsó nyugatnémet Bundesliga-idény

- ***A harmadik történelmi mérkőzés Svájc ellen***
- ***Összezuhant a Juventus és a Real Madrid is***
- ***A sísapkás feröeri kapus esete az osztrákokkal***

Az 1990. október harmadikai német újraegyesítés (Deutsche Wiedervereinigung), más fogalmak szerint egyesítés, természetesen a labdarúgás világát sem hagyta érintetlenül. Az 1990–1991-es volt a „nyugatnémet" Bundesliga utolsó idénye, egyben az immár Észak-keleti Felsőliga (Oberliga Nord Ost) nevet viselő, egykori keletnémet élvonalnak is ez lett a záró szezonja. Alapvetően a Deutscher Fussball-Bund, a Német Labdarúgó-szövetség igyekezett a szövetségi köztársaság egykori struktúráját megtartani, s abba beilleszteni a keleti „rokonokat". Mindez a gyakorlatban azt jelentette, hogy döntés született arról, hogy az 1991–1992-es idényre húszcsapatosra növelik a Bundesligát, mindössze két korábbi NDK-s gárdának helyet adva. A Bundesliga 2-ben a meglévő 18 klub mellé osztottak be hat keletit.

Ami a válogatotta(ka)t illeti, az utolsó NSZK-válogatott 1990. október 31-én, Luxemburg ellen lépett pályára, Európa-bajnoki selejtezőn. Meglehetősen szűk győzelmet aratott (3-2), igaz, idegenben. Az NDK együttese a belgák ellen játszotta története utolsó mérkőzését, szeptember 12-én. Matthias Sammer szerezte a brüsszeli találkozó mindkét gólját (2-0), aztán ő lett az első keletnémet, aki helyet kapott az egységes, immár valóban nemzeti tizenegyben. Alkalmasint nem a véletlen, hanem a futballtörténelem tisztelete szülte, hogy az új német válogatott éppen Svájc ellen játszott először, Stuttgartban, 1990. december 12-én. Ugyancsak a szomszédos ország volt az ellenfél a német válogatott történetének első összecsapásán, 1908. április 5-én, majd a második világháború utáni újrakezdéskor, az NSZK csapatának első mérkőzésén, 1950. november 22-én, és ugyancsak Stuttgartban. A történelmi kilencven percet 4-0-ra nyerte meg a Berti Vogts által irányított német legénység, Rudi Völler szerezte az első gólt (már az első percben!), Kalle Riedle a másodikat, majd az egykori NDK-s Andreas Thom a harmadikat. Lothar Matthäus találatával alakult ki a végeredmény.

Spriccel a pezsgő, bajnoki címet ünnepel a Kaiserslautern

Nagy meglepetést hozott az utolsó Bundesliga-szezon. Az 1. FC Kaiserslautern gárdája – amelyben egyetlen válogatott játékos sem szerepelt – megtörte a Bayern uralkodását. A Karlheinz „Kalli" Feldkamp által irányított „vörös ördögök" rövid, de

látványos utat jártak be az edzővel. Amikor az 1989–1990-es idény közepén átvette őket, a Bundesliga történetében először, még a kiesés is fenyegette őket. Ám hirtelen úgy összekapták magukat, hogy megnyerték a DFB-kupát. A következő idényben pedig még előrébb léptek, hárompontos előnnyel bajnoki címet szereztek. Az idény felénél még körülbelül azonos eséllyel hadakozott a Lautern, a Bayern és a Werder Bremen a címért. A „szakértők" többsége arra tippelt, hogy a Kaiserslauternt agyonnyomja majd a tét és a lehetőség. Ám inkább feldobták ezek a játékosokat: tizennégy mérkőzésből álló veretlenségi sorozatot produkáltak. A csapat első számú sztárja az egykori rendőr, **Stefan Kuntz** volt, aki 1991 nyarán kiérdemelte az Év játékosa címet. A Lautern bajnokcsapatában az alábbi futballisták kaptak szerepet: Gerald Ehrmann (33) – Miroslav Kadlec (28/2) – Markus Kranz (23/2), Thomas Dooley (23/4) – Uwe Scherr (31/2), Bjarne Goldbæk (22/4), Marco Haber (28/5), Guido Hoffmann (29/7), Markus Schupp (24/3) – Stefan Kuntz (27/11), Demir Hotić (29/9), valamint Bruno Labbadia (22/9), Reinhard Stumpf (21/1), Rainer Ernst (17/2), Joachim Stadler (14/1), Kay Friedmann (13), Thomas Richter (13), Frank Lelle (13/3), Bernhard Winkler (10/4), Axel Roos (9), Roger Lutz (5/1), Michael Serr (kapus, 2), Kai Krämer (1), Robby Zimmermann (1).

A legnagyobb két riválisközül a Werder Bremen, az 1. FC Köln ellen, tizenegyesekkel megnyerte a DFB-kupáját. A Bayern München ellenben üres kézzel zárta az idényt, pedig előző nyáron olyan kiváló futballistákkal erősített, mint Stefan Effenberg és Brian Laudrup.

Lothar Matthäus, az akkor friss világbajnok német középpályás 1990 nyarán még úgy vélte, hogy az Inter és a Milan különversenye várható a scudettóért. Franco Baresi, a BEK-győztes piros-feketék kapitánya azt sem tartotta kizártnak, hogy a Milan mindent megnyerjen, ahol csak elindul... Diego Maradona saját csapatára, a Napolira esküdött: „Most nem hagyjuk a végére a döntést" – ígérte az előző bajnok legjobbja. Luca di Montezemolo, a Juventus elnökhelyettese – maga is új ember a klubvezetésben – szintén nem szerénykedett: „Azért vette meg a Juve Baggiót, Hässlert és Júlio Césart, hogy visszavigyük a scudettót Torinóba. Schillaci és Baggio, miénk a világ legjobb csatársora!"

Alig tíz hónappal később talán már mindannyian „visszaszívták" volna a szavaikat. Az olasz bajnoki idény ugyanis rácáfolt várakozásaikra. A boldogság poharát Vujadin Boskov – az első bajnoki címet nyerő külföldi edző a calcióban Nils Liedholm 1983-as sikere óta – hörpinthette fenékig. A szerb edző mindössze ennyit engedett meg magának a bajnokság előtti nyilatkozatháborúban, hogy: „A Samp egyetlen vetélytársánál sem rosszabb!" Neki lett igaza!

Az 1990–1991-es bajnokság legjobb csapata ugyanis vita nélkül a Sampdoria lett. Nemcsak története első bajnoki címe miatt, amelyet megfejelt az Olasz Kupa döntőjébe jutással, hanem mert valamennyi vetélytársa közül a legegyenletesebb produkciót mutatta. Bár Ligurián (ebben a tartományban van Genova) kívül a Samp nem különösebben népszerű Itáliában, az mégis „általános" örömet keltett, hogy a bajnoki címre aspirálók közül Boskov csapatában játszották a legkisebb szerepet a külföldiek. Vagyis a Doria volt – a menők közül – a leginkább „olasz" csapat. A sérülése miatt az első hét mérkőzésről hiányzó Gianluca Vialli lett nemcsak a klub,

hanem az egész bajnokság gólkirálya, 19 találatával. Roberto Mancininál – legalábbis a *Guerin Sportivo* című hetilap által összesített, saját, valamint a három legnagyobb sportnapilap értékeléseit tömörítő osztályozókönyve alapján – nem akadt jobb futballista a campionatóban. Gianluca Pagliuca végig szenzációsan védett, az Inter elleni „döntőn" még Lothar Matthäus tizenegyesét is kifogta. Nagyszerűen teljesített Pietro Vierchowod, Giuseppe Dossena s a válogatottba is behívott Attilio Lombardo. Utóbbi kivételével mindannyian bekerültek az Év csapatába, amely így fest: Pagliuca – Minotti (Parma) – Ferrara (Napoli), Vierchowod, Maldini (Milan) – Eranio (Genoa), Matthäus (Inter), Lentini (Torino), Dossena – Vialli, Mancini.

Sapkában Roberto Mancini, az olasz idény legkiválóbb balszélsője, mellette Toninho Cerezo

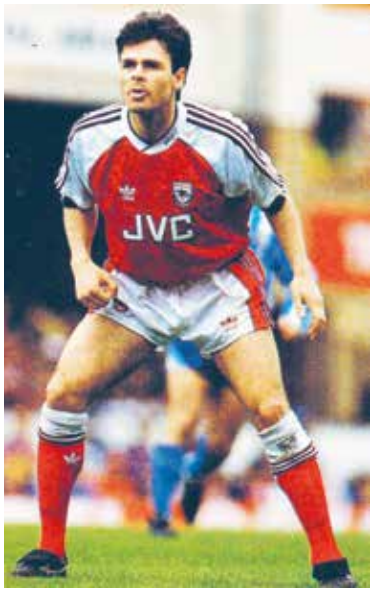
A Sampdoria bajnokcsapatának tagjai voltak: Gianluca Pagliuca (32) – Moreno Mannini (26/2), Marco Lanna (26), Pietro Vierchowod (30/3), Srečko Katanec (26/2) – Fausto Pari (33), Alekszej Mihajlicsenko (24/3) – Attilio Lombardo (32/3), Giuseppe Dossena (34/1) – Gianluca Vialli (26/19), Roberto Mancini (30/12), valamint Giovanni Invernizzi (31/2), Ivano Bonetti (25), Marco Branca (20/5), Luca Pellegrini (15), Toninho Cerezo (12/3), Umberto Calcagno (2), Giulio Nuciari (kapus, 2), Michele Mignani (1).

A szezon meglepetése a nagy összegekkel megerősített Juventus gyenge szereplése volt. (Hetedik lett...) A *Guerin Sportivo* megszavaztatta olvasóit a „zebrák" kudarcának okairól. Íme, a legfontosabb kérdések és válaszok: Kit terhel a legnagyobb felelősség? Luca di Montezemolót 52,85%, Gigi Maifredit, az új edzőt 25,76, a csapatot 15,49, a főtulajdonos Gianni Agnellit 4,1. Mi volt a legnagyobb hiba? Elengedni a volt klubelnök Giampiero Bonipertit 35,54%, elküldeni a vezetőedző Dino Zoffot 32,8, szerződtetni Gigi Maifredit 23,47, odahívni Luca di Montezemolót 3,10. Ki okozta a játékosok közül a legnagyobb csalódást? Roberto Baggio 65,33%, Toto Schillaci 18,68, Thomas Hässler 8,43, Giancarlo Marocchi 3,64, Stefano Tacconi 3,42. Mikor lesz újra esélyes a Juve a scudettóra? 1991–1992: 91,57%, egy évvel később: 8,43 Ma már tudjuk: a Juve legközelebb csak 1995 tavaszán nyert bajnoki címet.

Visszatérve az 1991-es záráshoz: megdöbbentő volt a címvédő Napoli visszaesése (nyolcadik...), utóbbiban nyilvánvalóan szerepet játszottak a Diego Maradona körüli botrányok is. Még hátrább kötött ki az AS Roma, csak kilencedik lett. A „farkasokról" szólva azért meg kell említeni: csak a campionatóban nem ment nekik, hiszen megnyerték az Olasz Kupát, és döntőt vívtak az UEFA-kupában.

Három éven belül másodszor lett bajnok az Arsenal. Ilyenre 1935 óta nem volt példa a klub történetében. Sorozatban negyedszer, hat éven belül ötödször skót edző nyert bajnokságot Angliában – ez valójában azt jelentette, hogy ebben a periódusban Kenny Dalglish háromszor győzött a Liverpoollal, George Graham pedig kétszer az Arsenallal. Az „ágyúsok" sokkal simáb-

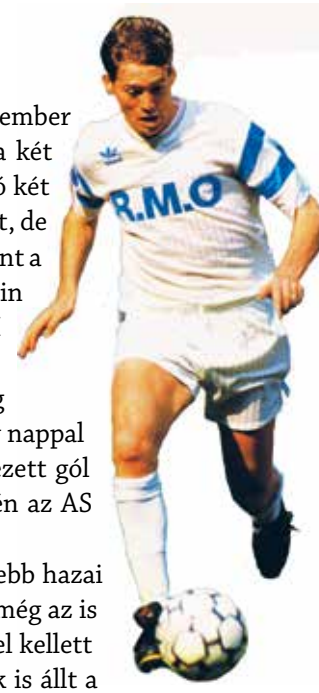
ban nyerték meg a liga győztesének járó trófeát, mint 1989 tavaszán, hét ponttal előzték meg a címvédő Liverpoolt. Elképesztő teljesítményt nyújtott a védelem, amely a 38 fordulóban mindössze 18 gólt kapott, ezekből nyolcat négy mérkőzésen. Az idény előtt John Lukic helyére igazolt David Seman kulcsszerepet játszott a bravúrban. A tizenkilenc idegenbeli mérkőzéséből tizenhármon nem kapott gólt a csapat. Diadalának sikerét csak növeli, hogy a Highburyben 3-0-ra, az Anfield Roadon 1-0-ra megverte a Liverpoolt. Paul Merson mind a két találkozón szerzett gólt. Az Arsenal alaptizenegyéhez David Seaman (38) – Lee Dixon (38/5), Tony Adams (30/1), Steve Bould (38), Nigel Winterburn (38) – Paul Davis (37/1), Anders Limpar (34/11), Michael Thomas (31/2), Perry Groves (32/3) – Alan Smith (37/22) és Paul Merson (37/13) tartozott. Szerepelt még a bajnokcsapatban Kevin Campbell (22/9), David O'Leary (21/1), Dave Hillier (16), David Rocastle (16/2), Andy Linighan (10), Sigurdur Jónsson (2), Andy Cole (1), Colin Pates (1).

Az apai ágon magyar Anders Limpar

Nem csupán a bajnoki cím, de az FA-kupa is Londonban maradt. Az Arsenal az elődöntő előtt még a duplázásban reménykedett, azonban 3-1-re kikapott a Paul Gascoigne, azaz Gazza köré épített Tottenhamtől. A Wembley-ben rendezett finálé elsősorban az angol válogatott öntörvényű középpályásának megmozdulásairól maradt emlékezetes. Az első negyedórában, láthatóan túlpörgetett állapotban, két olyan szabálytalanságot is elkövetett, amely után szerencsésnek mondhatta magát, hogy a pályán maradt. De bár kapott volna piros lapot! Egy újabb ámokfutásába olyan súlyosan belesérült, hogy több mint egyéves kihagyásra kényszerült. Csapata, a Tottenham Hotspur 2-1-re verte a Nottingham Forestet.

Az Olympique Marseille sorozatban harmadszor is megnyerte a francia bajnokságot – ilyenre korábban még nem volt példa a klub történetében. Bernard Tapie csak vérszemet kapott az első két sikertől, s még tovább erősítette a játékoskeretet, valamint az edzői stábot is. Franz Beckenbauer került a nyáron az edzői stáb élére, de miután nem találta meg a közös hangot a tulajdonossal, alig fél év után távozott. Akkor került az OM csapatához a veterán belga edző, Raymond Goethals. Tapie felturbózta a játékosállományt is, megszerezve Dragan Sztojkovicsot (aki az idény egy korai szakaszában súlyos sérülést szenvedett), valamint Bernard Casonit, Basile Bolit (az „új Marius Trésort"), Abedi Pelét, Pascal Olmetát, Bernard Pardót, illetve visszatért Eric Cantona. Olyan erős volt a keret, hogy simán elbírta, hogy Vercruysse, Tigana és Cantona, valamint a két lábadozó, Sztojkovics és Pardo is csupán epizodista legyen a tavasz egy részében. A szezon egészét tekintve így festett az alapcsapat: Pascal Olmeta (38) – Manuel Amoros (29/1), Bernard Casoni (35), Carlos Mozer (31), Basile Boli (38/8) – Bruno Germain (32/6), Bernard Pardo (26/1), Abedi Pelé (32/5), Philippe Vercruysse (28/5) – Chris Waddle (35/6), Jean-Pierre Papin (36/23). Játszott még: Eric Di Méco (20), Jean Amadou Tigana (19), Eric Cantona (18/8), Laurent Fournier (17/2), Dragan Sztojkovics (11), Eric Lada (9), Eric Mura (4).

Chris Waddle

Egy eredmény fájt csak a bajnoki sorozatban az OM híveinek: december elején 4-0-ra kikaptak az egyik riválistól, az Auxerre-től, amelyben a két leggólerősebb játékos, Enzo Scifo és Kovács Kálmán szerezte az utolsó két találatot. Akkor két pontra csökkent a különbség a két legénység között, de aztán Guy Roux alakulata visszaesett. Márciustól már az AS Monaco tűnt a lehetséges „veszélyforrásnak", ám miután a kék-fehérek Bruno Germain góljával megverték a hercegség csapatát, szinte minden eldőlt. Az OM négypontos előnnyel lett bajnok, mégsem zárta örömmel a szezont. Elveszített ugyanis két kupadöntőt. Előbb a bajnokok tornáján, pedig ott egyértelmű favoritnak számított a Crvena zvezda ellen. Majd négy nappal később a Francia Kupáét, amelyben sokáig kísértett a Bariban rendezett gól nélküli BEK-döntő árnyéka, ellenben a 90. percben Gérald Passi révén az AS Monaco talált egy gólt.

A korábbi években a Girondins Bordeaux számított az OM legerősebb hazai riválisának. Az 1990–1991-es idényben azonban csak tizedik lett, de még az is csodának számított annak tudatában, milyen gazdasági nehézségekkel kellett szembenézni. Mindent elmond, hogy bő négy hónap alatt négy elnök is állt a klub élén.

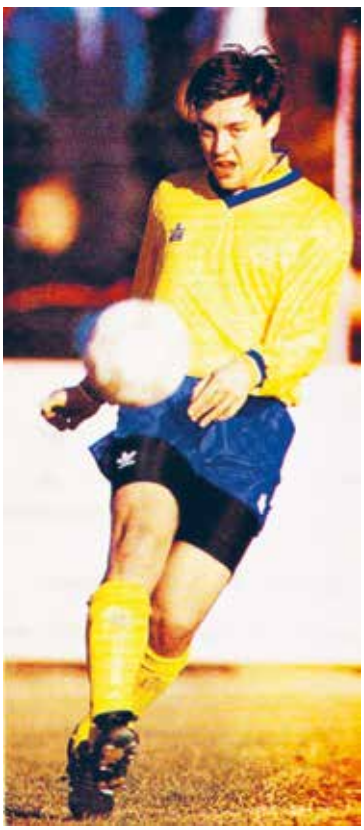
Spanyolországban a Barcelona megtörte a Real Madrid fél évtizedes sorozatát, s hatéves szünet után ismét bajnok lett. Johan Cruyff először lett edzőként is a La Liga győztese. A Barça óriási fölénnyel ült fel a trónra, tíz pontot vert a második helyezett Atléticóra és tizenegyet a Realra. Az első hat fordulót hat győzelemmel teljesítő, hatvanéves ligatörténetük legjobb rajtját produkáló katalánok játéka jelentette az egyetlen üdítő színfoltot a spanyol élvonal történetének egyik legunalmasabb, legkevesebb gólt hozó idényében. (2,16 találat mérkőzésenként!) A Barcelonának leginkább saját nehézségeivel kellett megvívnia: Ronald Koeman közel fél évet kihagyni kényszerült Achilles-ín-sérülése miatt, az új szerzemény, a bolgár Hriszto Sztoicskov két hónapot „pihent", miután inzultálta a játékvezetőt, s mindezek tetejébe még jött Cruyff szívműtétje, amely miatt ő is hosszú ideig hiányzott a gárda mellől.

Amor, a Barcelona játékosa áttör a Real Sociedad védelmén

A bajnokcsapat: Andoni Zubizarreta (38) – Nando (Fernando Múñoz, 34), Ricardo Serna (33), Albert Ferrer (26) – Eusébio Sacristán (32/2), José María Bakero (34/12), Aítor Beguiristáin (33/6), Guillermo Amor (34/4) – Julio Salinas (33/11), Michael Laudrup (30/9), Juan Antonio Goikoetxea (37/3), valamint Miguel Soler (26/1), Hriszto Sztoicskov (24/14), Ronald Koeman (21/6), José Ramon Alesanco (20/2), Luis María López Rekarte (13), Antonio Miranda Pinilla (7/1), Urbano Ortega (7), Josep Guardiola (4), Julio Alberto Moreno (3), Sebastián Herrera (1), Pab-

lo José Maqueda (1). Bármennyi gond is támadt velük, a Koeman, Laudrup, Sztoicskov légiós trió más nagyságrendet képviselt, mint az idény közben kétszer edzőváltó (John Toshack, Alfredo Di Stéfano és Radomir Antics is dirigálta a csapatot) Real Madrid Gheorghe Hagi, Hugo Sánchez, Predrag Szpaszics triója. A korábbi években kiemelkedően eredményes mexikóinak sem ment, ebben az idényben csak tizenkét gólig jutott.

A Király Kupát az Atlético Madrid nyerte, 1-0-ra legyőzve a döntőben a Barcelonát. A kupaarany mellé bajnoki ezüstöt tevő „matracosok" idényének hőse a kapus, Abel, azaz Abel Resino volt, aki tizenhárom egymást követő mérkőzésen nem kapott gólt, 1275 perces gól nélküli remeklését világrekordként ünnepelte a spanyol sajtó.

A Szovjetunióban mindössze 13 csapat szerepelt az élvonalban, miután a politikai változások következményeként az indulásra jogosultak közül két grúz (a Dinamo Tbiliszi és a Gurija Lancshuti) még a rajt előtt, egy litván (Žalgiris Vilnius) az első forduló után visszalépett. Öt orosz, öt ukrán, valamint egy-egy fehérorosz, tádzsik és örmény gárda szerepelt a legmagasabb osztályban. A jelek szerint a kijevi Dinamo kiheverte az előző két év nagy veszteségeit, s még azt is elbírta, hogy az idény során Oleg Kuznyecov, Alekszej Mihajlicsenko és Oleg Protaszov és a vezetőedző, Valerij Lobanovszkij is távozott. Sőt: éppen négyük nélkül, már az egykori segítő, Anatolij Puzacs keze alatt játszottak a legjobban és legeredményesebben. (Ne legyünk igazságtalanok azért a pireuszi Olympiakoszhoz kerülő Oleg Protaszovval: tizenhat mérkőzésen 12 gólt szerzett, mielőtt távozott, s társgólkirály lett a szpartakos Valerij Smarovval együtt a szezon végén.) A bajnokcsapat névsora: Viktor Csanov (21), Alekszandr Zsidkov (4) kapusok, Szergej Smatovalenko (22/1), Oleg Kuznyecov (20/2), Ahrik Cvejba (20), **Szergej Zajec** (17/1), Anatolij Gyemjanyenko (15), Oleg Luzsnij (12), Andrej Annyenkov (8), Vlagyimir Besszonov (7/1), Andrej Bal (4), Borisz Gyerkacs (3/2), Andrej Alekszanyenkov (3), Jurij Moroz (3) védők, Gennagyij Litovcsenko (24/6), Rácz László (21/2), Ivan Jaremcsuk (18/2), Szergej Kovalec (11/2), Alekszej Mihajlicsenko (8), Pavel Jakovenko (6) középpályások, Oleg Szalenko (21/4), Oleg Protaszov (16/12), Szergej Juran (13/9) csatárok. A kor legjobb ukrán játékosai mellett érdemes kiemelni Borisz Gyerkacs nevét is, aki 1992-ben – a Nyíregyháza színeiben – a magyar élvonalban is futballozott. Magyarországon három ember halálát okozó erőszakos bűncselekményt követett el, emiatt tizenhárom évet ült. 2019 májusában, 55 évesen elhunyt.

Akadt még egy nagy története az esztendőnek: 1990 szeptemberében az első nagy selejtezőjében szereplő, még rendes futballpályával sem rendelkező feröeri válogatott a svédországi Landskronában szinte kizárólag amatőrökből álló csapatával 1-0-ra megverte a néhány hónappal korábban az olaszországi Mondialén is szerepelt osztrákokat. A „sapkás kapus", Jens Martin Knudsen a sajtó kedvence lett.

Brazíliában két „paulista” csapat, a Corinthians és a São Paulo FC vívta a bajnoki döntőt, a Cor nyert mind a két meccsen 1-0-ra, pedig a finálé előtt esélytelenebbnek tartották. Telê Santana keze alatt már alakult a következő évek világverő együttese, amely azonban ezt a párharcot elrontotta. A két találkozót egyébként összesen 187 000 néző látta. A győztesek összeállítása: Ronaldo – Giba, Marcelo Djian, Guinei, Jacenir – Márcio, Wilson Mano, Neto (Ezequiel) – Fabinho, Tupãzinho, Mauro (Paulo Sérgio). Ez volt a Corinthians első brazil bajnoki címe, a São Paulo FC 1989 után 1990-ben is elveszítette a finálét.

Müller és Raí, a São Paulo FC csillagai a brazil bajnoki döntő után

1991 tavaszán, a gyorsan „lepörgetett” campeonato brasileirót ellenben már megnyerte. Rendkívül kevés gól esett, a Fluminense és az Atlético Mineiro 28-28 gólja a rekordot jelentette a 19 fordulós bajnokságban. A nagydöntőt – az elődöntőket megnyerve – az alapszakaszban azonos pontszámmal az első két helyen záró São Paulo FC és Bragantino vívta. A 180 perc alatt egyetlen gól született. Mário Tilico találata a két pazar edző csatájában Telê Santana sikerét hozta Carlos Alberto Parreirával szemben. A São Paulo FC bajnokcsapatában tizennégy futballista szerepelt a bajnoki nagydöntőben: Zetti, Zé Teodoro, Antônio Carlos, Ricardo Rocha, Leonardo, Ronaldão, Bernardo, Cafù, Raí, Macedo, Müller, Flávio, Elivélton és Mário Tilico.

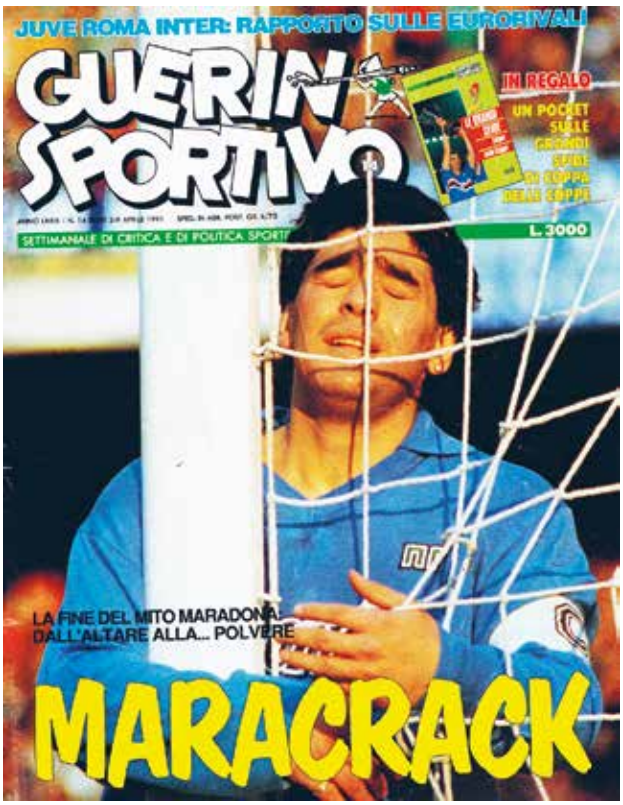
Hárman a Boca Juniors bajnokcsapatából: Rodriguez, Navarro Montoya és Moya

Argentínában a Newell’s Old Boys nyerte az Aperturának, Nyitánynak nevezett őszi szezont, míg a Boca Juniors a Clausurának, Zárásnak nevezett tavaszit. A Newell’s Old Boys kontra Boca Juniors, az Öregfiúk és az Ifjak párharca a bajnoki döntőt jelentette, amely 210 perc után is 1-1-re állt. A bajnoki aranyról tizenegyespárbaj döntött, ebben pedig a rosariói csapat volt sikeresebb. A Newell’s legénységét (Scoponi, Llop, Fullana; Garfagnoli, Berizzo, Pochettino; Domizzi, Martino, Cozzoni, Saldaña, Zamora, csereként Roldán és Boldrini) Marcelo Bielsa irányította, a Boca Juniorsét (Navarro Montoya, Simón, Moya, Soñora, Giunta, Hrabina, Graciani, Pico, Gaúcho, Tapia, Reinoso, csereként Apud, Rodriguez) pedig az uruguayi Óscar Washington Tabárez.

Maradona, camorra, kokain

1991 márciusának végén megrengette a világot a hír: Diego Armando Maradona doppingtesztje pozitív lett a Bari elleni, a hónap 17. napján rendezett találkozó után. Aki addig csak sejtette, már tudta is: nagy a baj. A nyolcvanas évek első számú játékosa, akihez talán csak Michel Platini és Marco van Basten volt fogható azokban az években, legalábbis az egyéni elismerések alapján, aknára lépett.

Diego Armando Maradona 1984. július 5-én érkezett Nápolyba, a futballtörténelem legdrágább játékosaként. Bemutatásakor hetvenezer szurkoló ünnepelte a San Paolo Stadionban. Az amúgy is heves vérmérsékletű délolaszok magukénak érezték imádott csapatuk friss szerzeményét. Ráadásul nem is alaptalanul, mert Corrado Ferlaino elnök csak úgy tudta kifizetni az egészen 1990-ig világcsúcsnak számító összeget, hogy a tifosók – inkább a napi élelemről is lemondva – összespórolták maguknak a szezonbérletre valót. A hatvanezer bérlet árából már rendezni tudta az SSC Napoli Maradona vételárát.

A Guerin Sportivo címlapja Maradona pályafutását siratja

A városi elöljáróság tiltakozott – ha ennyi pénzük van az embereknek, inkább csatornázni, utakat építeni kellett volna –, a nép viszont örömmámorban úszott. Azt remélték, soha nem látott szép napok jönnek a futballklubra.

Nem is csalódtak, hiszen Diego érkezéséig csak két Olasz Kupa-győzelem (1962, 1976) dagaszthatta a kebleket. Maradona hat és fél nápolyi éve alatt viszont két bajnoki cím, egy újabb Olasz Kupa-győzelem, sőt az UEFA-kupa első helye is felkerült a dicsőséglistára. Nem csoda hát, hogy az argentin világsztárt szinte földöntúli istenségként imádta a nép. Egészen addig, míg el nem kezdődtek a sorozatos botrányai.

Nápolyban megtalálta őt a helyi maffia, a camorra. 1986 januárjában két kemény fickó kereste fel az edzőközpontban, akik rejtélyesen, mégis egyértelműen (ha létezik ilyen...) fogalmaztak: „A Giulianók szeretnének jobban megismerni." Diego pedig elfogadta a főnök, Carmine Giuliano, az Oroszlán meghívását egy partira. Majd idővel rendszeres vendég lett

esküvőkön, keresztelőkön, bulikon, családi ünnepeken. Az ezeken készült fotók aztán a rendőrség birtokába kerültek. Nyilván nem mindegyik: „csak" hetvenegy igazolta a rendőrség számára azt a kapcsolatot, amelyet később a nyomozók úgy jellemeztek, hogy Maradona lett a Giuliano klán dísze, a csúcs a karácsonyfán, amit mindenki figyel. Kevésbé patetikusabban: Maradonával igyekezett kikezdhetetlenné tenni magát a Giuliano család. A nápolyi rendőrség 1986-ban nyitott Maradona-dossziéjából csak 1989-ben kerültek elő bizonyítékok a camorrához fűződő kapcsolatáról. A futballsztár akkoriban azt mondta: „Ismertem őket, gyakran voltam náluk, de nem tudtam, hogy mivel foglalkoznak. Valahogy nem került szóba."

A képet nézve mindenki könnyen elhiheti: akadtak Diegónak nehézségei

A nápolyiak egy része félt a camorrától, a kapcsolat nyilvánosságra kerülése nem növelte Maradona népszerűségét. Mint ahogyan a később nagy publicitást kapott apasági ügye sem. 1986-ban jött a világra Diego Armando junior. Az a kisfiú, akinek egy 18 éves áruházi eladónő, bizonyos Cristina Sinagra adott életet. A hölgy azt állította, hogy fia szerelemgyerek, aki 1985-ben karácsony környékén fogant egy Maradonával töltött randevún. A futballsztár tagadott, s éveken keresztül nem volt hajlandó alávetni magát az apasági vizsgálatnak. Ez volt Diego első vesztett nápolyi csatája. Hiába állította, hogy Sinagra kisasszonnyal sohasem találkozott, a családot, a gyerekeket még a futballnál is jobban szerető nápolyiak az anya mellé álltak. (Egy olasz bíróság 1993-ban kimondta már Maradona apaságát, a futballsztár azonban csak tíz évvel később, 2003-ban találkozott először az akkor már 17 éves fiával. Végül 2007-ben ismerte el, hogy ő az apa.)

Ezután már azt sem értékelték a nápolyiak, hogy 1989 őszén Diego megnősült. Elvette két elismert gyermekének anyját, gyerekkori pajtását, Claudia Villafañét. A város, ahol a férfiak fele munkanélküli, irigységgel teli ellenszenvvel figyelte az összesen kétmillió dollárba kerülő esküvőt.

Ráadásul mindez azután történt, hogy Diego jókora késéssel érkezett vissza a bajnoki nyitányra, 1989 szeptemberében. A megnyújtott pihenő másnak szerződésbontást jelentett volna, Luciano Moggi sportigazgató emellett is kardoskodott, de a klub végül megbocsátott Maradonának. Különösen azért, mert ha hajlandó volt játszani, szenzációsan futballozott. Bár edzeni csak „szoros kivételként" szállt be társai közé, fő részese volt a Napoli újabb bajnoki címének. A város eksztázisban ünnepelte. Az öröm majd' a nép eszét vette, az emberek azt hitték, Maradonával kapcsolatban minden jóra fordul.

1990 nyarán az Olympique Marseille megvette volna – Corrado Ferlaino elnök nem adta el, pedig talán az lett volna a jó megoldás. Igaz, mi, magyarok rosszul jártunk volna vele:

nem láttuk volna őt az Újpest ellen, a Megyeri úton.

Ám így sorban következtek az újabb és újabb botrányok. Maradona csak késve és családostul, magánrepülővel volt hajlandó elutazni Moszkvába, a Szpartak elleni BEK-visszavágóra. A Napoli kiesett, Diego viszont könnyedén kifizette a másnak egy élet keresetét jelentő, büntetésül rótt líramilliárdokat.

A feleség, Claudia Villafañe a lányaival azonnal hazarepült Argentínába

Februárban következett az újabb skandalum: a milánói *Epoca* című újság *Szex, drog, gólok* című cikkében kábítószer-kereskedelemmel és prostituáltak futtatásával vádolta Maradonát. Ilyen bűnért minimum 20 év börtön jár Olaszországban... A lap pedig „szaftosan" tálalta Diego üzleti kapcsolatait, amelyek a 47 éves nápolyi „madame-hoz" (bordélyház-tulajdonoshoz), Carmela Cinquegranához fűzik. Maradona kezdetben magabiztos volt; „Lányok? Voltak néhányan, de drogokat sohasem használtam." Biztos?

A napilapokban egyre szaporodtak a Maradona-cikkek. Nyilatkozott két testőre, Felice Pizza és Giuseppe Suarato is, akik jó pénzért készséggel regéltek sztorikat. Megszólalt egy hírbe hozott hölgy is, aki pocskondiázta Diegót. „A pályán sokkal nagyobb bajnok, mint az ágyban" – tárta a világ elé szellemesnek vélt megállapítását.

Maradonát akkoriban még tekintélyes ügyvédje, Vincenzo Siniscalchi kirángatta a legnagyobb slamasztikából. Aztán a márciusi kábítószerügy már túl sok volt. Az argentin szupersztár vizeletében a Bari elleni találkozót követő ellenőrzés során kokainra utaló komponenseket találtak. Nem ez volt az első ilyen eset az olasz futballban, korábban Angelo Peruzzi és Andrea Carnevale is egyéves eltiltást kapott.

Bár 1993-ig szerződés kötötte a Napolihoz, soha többet nem játszott az égszínkék mezben. A FIFA tizenöt hónapos eltiltást rótt ki rá. Akkor azt hittük, a szilencium lezárja a 31. évében járó futballcsillag pályafutását. Ám 1992. október 4-én visszatért – immár Spanyolországban, a Sevilla játékosaként.

A Sampdoria. Hátul, balról: Lombardo, Mannini, Cerezo, Dossena, Vierchowod, Vialli. Középen: Marchi gyúró, Pagliuca, Lanna, D. Bonetti, Katanec, Buso, I. Bonetti, Nuciari, Vigano gyúró. Elöl: Silas, Pari, Ivernizzi, Pezotti edző, Boskov edző, Focardi edző, Mancini, Orlando, Zanutta

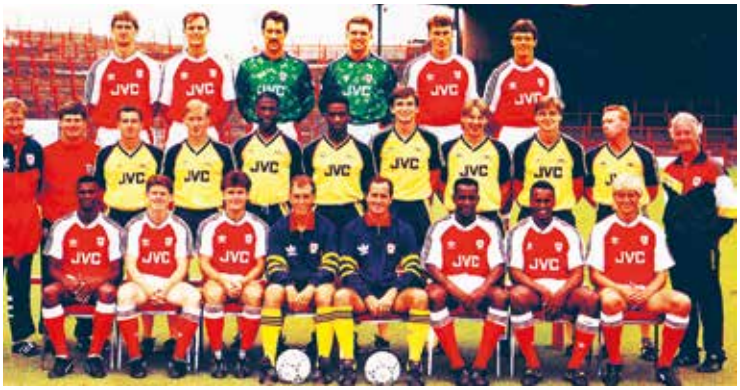
A Barcelona. Hátul, balról: Alexanco, Julio Alberto, Salinas, Serna, Busquets, Sergi, Zubizarreta, Soler, Nano, Urbano. Középen: Langa gyúró, Laudrup, Malgosa edző, Vilda edző, Rexach edző, Núñez elnök, Cruyff vezetőedző, Bruins, Koeman, Corbella szertáros. Elöl: Mur gyúró, Bakero, Sztoicskov, Amor, Ferrer, Beguiristain, Roura, Rekarte, Goikoetxea, Eusébio

Az Olympique Marseille. Hátul, balról: Olmeta, Casoni, Germain, Cantona, Amoros, Di Méco, Boli. Elöl: Sztojkovics, Pardo, Papin, Abedi Pelé

Az Arsenal.
Hátul, balról: Adams, Bould, Seaman, Miller, Linighan, O'Leary.
Középen: Lewin gyúró, Rice edző, Winterburn, Dixon, Campbell, Caesar, Smith, Merson, Pates, Groves, Armstrong edző.
Elöl: Davis, Marwood, Limpar, Houston edző, Graham menedzser, Thomas, Rocastle, Jónsson

Az 1. FC Kaiserslautern.
Hátul, balról: Lutz, Labbadia, Ernst, Friedmann, Stadler, Renner, Lelle, Hoffmann, Scherr.
Középen: Loch gyúró, Feldkamp vezetőedző, Dooley, Winkler, Richter, Hajradinović, Haber, Kranz, Hollmann edző, Krauss szertáros, Bossert gyúró.
Elöl: Kuntz, Hotić, Roos, Serr, Goldbæk, Ehrmann, Wiezik, Schupp, Stumpf

A Dinamo Kijev.
Hátul, balról: Jevlantyev gyúró, Alekszanyenkov, Smatovalenko, Csanov, Szalenko, Zsidkov, Zajec, Gyerkacs, Csubarov stábtag.
Középen: Svidkij gyúró, Pikuzo stábtag, Litovcsenko, Jakovenko, Kolotov edző, Cvejba, Gyemjanyenko, Moroz, Maljuta orvos, Berkovszkij.
Elöl: Jaremcsuk, Puzacs vezetőedző, Rácz, Juran, Annyenkov, Veremejev szszakosztályvezető, Kovalec

AZ ÉV CSAPATA

A széteső Jugoszlávia utolsó nagy diadala

1985 nyarától, bő fél évtizeden keresztül, még olyan időket éltünk az európai klubfutballban, amikor egy, a szocialista táborba tartozó klub is sikerrel felvehette a versenyt a legjobbakkal, például a Bajnokcsapatok Európa-kupájában. Már lassan harminc éve nincs szocializmus – de a régióból sem jutott el egyetlen csapat sem hasonló sikerig. Az 1991-es BEK-döntőt – egyik kulcsjátékosa, Szinisa Mihajlovics szavait kölcsönvéve: minden idők legunalmasabb futballmérkőzését, amelyen a „vörös csillagosok" 120 percen keresztül vigyáztak arra, nehogy véletlenül támadjanak – egy leköszönő korszak szimbóluma, a Crvena zvezda nyerte meg. Montenegrói, bosnyák, macedón, szerb, félig horvát, romániai szerb, illetve vendégmunkások gyermekeként az NSZK-ban

Csúcson a Crvena zvezda: ünneplés Bariban

AZ EDZŐ

A világvándor

LJUPKO (hivatalosan Ljubomir) PETROVICS 1947. május 15-én született Brusznica Velikában. Csatárként az NK Osijekben (1967–1979), majd az Egyesült Államokban, teremcsapatokban (Buffalo Stallion 1979–1981, Kansas City Comets 1981–1982, Phoenix Inferno) játszott. Edzőként is Eszéken töltötte a tanulóidőt (1982–1984, ifjúsági csapat), majd az Espanyolnál dolgozott pályaedzőként (1984). 1984-től három idényen át az NK Osijeket dirigálta, idővel a Jugoszláv Labdarúgó-szövetség alkalmazásába állt, az U18-as csapat pályaedzője (1987), később az utánpótlás-válogatott edzője (1988) volt. 1989-ben bajnok lett a Vojvodinával (1988–1990), majd a Radot készítette fel (1990), illetve a lehető legjobbkor került a Crvena zvezdához (1990–1991, bajnok, BEK-győztes). Utána az Espanyol (1991), az uruguayi Peñarol (1992), a görög PAOK (1992–1993) és Olympiakosz (1993), a Crvena zvezda (1994–1996), a Grazer AK (1996), a Vojvodina (1996–1997), Dubajban az al-Ahli (1998–1999), Kínában pedig a Sanghaj Senhua (1999–2000) kispadján ült. A XXI. században is folytatódott a világjárása: Levszki Szófia (2000–2001), Peking Kuoan (2002–2003), Litex Lovecs (2003–2004), Crvena zvezda (2004), Litex Lovecs (2005–2007), OFK Beograd (2008), Croatia Sesvete (2008), Vojvodina (2008–2009), Lokomotiva (2010–2011), Taraz (kazah, 2011–2013), Akzhayik (kazah, 2013), APR FC (ruandai, 2015), Litex Lovecs (2015), Levszki Szófia (2016), CLB Thanh Hóa (vietnami, 2017), ismét APR FC (2018), CSZKA Szófia (szaktanácsadó, majd vezetőedző, 2018–2019).

született, önmagát igazi jugoszlávnak valló játékost is a soraiban tudva. A csapat a csúcson szétesett, a kirobbanó délszláv háború is az oka volt annak, hogy legkésőbb egy évvel a Bariban aratott győzelem után a kezdő tizenegy minden tagja már egy külföldi egyesületben kereste a kenyerét. A következő években Spanyolországban és Olaszországban elért sikerek igazolják: ha ez a Crvena zvezda (itt tényleg nem túlzás) valami csoda folytán együtt maradt volna, még sok nagyszerű diadalra lehetett volna képes.

A BEK-döntőben szerepelő játékosok:

SZTEVAN SZTOJANOVICS: A kapus 1964. október 29-én született Mitrovicában. Klubjai a Crvena zvezda (1982–1991), a Royal Antwerp (1991–1995), a német BV Cloppenburg (1997–1999), s végül a görög Ethnikosz Aszterasz voltak. Háromszoros jugoszláv bajnok (1987–1988, 1989–1990, 1990–1991), a Jugoszláv Kupa győztese (1989–1990), Belga Kupa-győztes (1991–1992), BEK-győztes (1991).

REFIK SABANADZSOVICS: A jobbhátvéd 1965. augusztus 2-án a ma Montenegróhoz tartozó Tuziban született. Klubjai a Decsics, majd a Buducsnoszt Titograd után, felnőtt pályafutása során, az OFK Titograd (1982–1983), a szarajevói Zseljeznicsar (1983–1987), a Crvena zvezda (1987–1991), majd az AEK Athén (1991–1996), az Olympiakosz Pireusz (1996–1998), végül a Kansas City Wizards (1998–1999) voltak. Háromszoros jugoszláv bajnok (1987–1988, 1989–1990, 1990–1991), a Jugoszláv Kupa győztese (1989–1990), ötszörös görög bajnok (1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1996–1997, 1997–1998), Görög Kupa-győztes (1995–1996), BEK-győztes (1991). A jugoszláv válogatottban (1986–1990) 8 mérkőzést játszott, részt vett az olaszországi világbajnokságon.

ILIJA NAJDOSZKI: A macedón származású középhátvéd 1964. március 26-án született Krusevóban. A Crvena zvezda (1988–1992) előtt a Pitu Guli, a Pobeda Prilep (1981–1982), a Vardar Szkopje (1984–1988) játékosa volt. Egy évvel a BEK-győzelem után külföldre igazolt, s a Real Valladolidban (1992–1994), a Denizlisporban (1994–1995), a CSZKA Szófiában (1995–1996), végül az FC Sionban (1996–1997) futballozott. Háromszoros jugoszláv bajnok (1989–1990, 1990–1991, 1991–1992), a Jugoszláv Kupa győztese (1989–1990), svájci bajnok és kupagyőztes (1996–1997), BEK-győztes (1991), Világkupa-győztes (1991). A jugoszláv válogatottban (1990–1992) 11 mérkőzésen 1 gólt szerzett, a macedónban (1993–1996) 10 találkozót játszott.

MIODRAG BELODEDICI: Az önmagát szerbnek valló középhátvéd 1964. május 20-án született a romániai Nérasolymoson. Tizennyolc évesen került a bukaresti Steauához, addig a Minerul Moldova Nouă (1978–1981) és a fővárosi Luceafărul (1981–1982) mezét viselte. Azon kevesek egyike, akik egyik szocialista országból egy másikba „disszidáltak": 1988-ban Belgrádba költözött, ahol a Crvena zvezdánál jelentkezett. Három éven át (1989–1992) szerepelt a „vörös csillagosoknál", majd Spanyolországban a Valencia (1992–1994), a Valladolid (1994–1995) és a Villarreal (1995–1996), aztán Mexikóban az Atlante (1996–1998) futballistája volt. Pályafutását a Steauában (1998–2001) zárta le. Hatszoros román bajnok (1984–1985, 1985–1986, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989, 2000–2001), ötszörös

Román Kupa-győztes (1984–1985, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989, 1998–1999), háromszoros jugoszláv bajnok (1989–1990, 1990–1991, 1991–1992), a Jugoszláv Kupa győztese (1989–1990), kétszeres BEK-győztes (1986, 1991), európai Szuperkupa-győztes (1986), Világkupa-győztes (1991). A román válogatottban (1984–2000) 55 mérkőzésen 5 gólt szerzett, részt vett az 1994-es világbajnokságon és az 1996-os, illetve a 2000-es Európa-bajnokságon.

SZLOBODAN MAROVICS: A montenegrói balhátvéd 1964. július 13-án Barban született. Klubjai a Mornar Bar, az NK Osijek (1984–1986), a Crvena zvezda (1986–1991), majd az IFK Norrköping (1992–1994), a Silkeborg IF (1994–1995) és a kínai Sencsen Pingan (1996–1997) voltak. Négyszeres jugoszláv bajnok (1987–1988, 1989–1990, 1990–1991, 1991–1992), a Jugoszláv Kupa győztese (1989–1990), BEK-győztes (1991). A jugoszláv válogatottban (1987–1989) 4 mérkőzésen játszott.

ROBERT PROSINEČKI: A technikás középpályás 1969. január 12-én az NSZK-beli Schwenningenben született. A Stuttgarter Kickersben kezdett futballozni (1974–1980), majd a Dinamo Zagreb (1980–1987), a Crvena zvezda (1987–1991), a Real Madrid (1991–1995), közben a Real Oviedo (1994–1995), az FC Barcelona (1995–1996), a Sevilla (1996–1997), a Dinamo Zagreb (1997–2000), a Hrvatski Dragovoljac (2000), a Standard Liège (2000–2001), a Portsmouth (2001–2002), az Olimpija Ljubljana (2002–2003), az NK Zagreb (2003–2004) és végül a Savski Marof (2005) tagja volt. Háromszoros jugoszláv bajnok (1987–1988, 1989–1990, 1990–1991), a Jugoszláv Kupa győztese (1989–1990), spanyol Király Kupa-győztes (1992–1993), háromszoros horvát bajnok (1997–1998, 1998–1999, 1999–2000), Horvát Kupa-győztes (1997–1998), Szlovén Kupa-győztes (2002–2003), BEK-győztes (1991). A jugoszláv válogatottban (1989–1991) 15 mérkőzésen 4 gólt szerzett, a horvátban (1994–2002) 49 meccsen tízet. U20-as világbajnok 1987-ben, részt vett az 1990-es Mondialén, a horvátokkal vb-bronzérmes 1998-ban, Eb-résztvevő 1996-ban, vb-résztvevő 2002-ben.

VLADIMIR JUGOVICS: A középpályás 1969. augusztus 30-án született Milutovacban. A Crvena zvezda nevelése, de 1990 tavaszát kölcsönjátékosként az FK Radban töltötte. Huszonhárom éves korától légiósként játszott, a Sampdoria (1992–1995), a Juventus (1995–1997), a Lazio (1997–1998), az Atlético Madrid (1998–1999), az Internazionale (1999–2001), az AS Monaco (2001–2003), az Admira Wacker (2003–2004) és végül az LR Ahlen (2004–2005) tagja volt. Háromszoros jugoszláv bajnok (1989–1990, 1990–1991, 1991–1992), a Jugoszláv Kupa győztese (1989–1990), olasz bajnok (1996–1997), Olasz Kupa-győztes (1993–1994, 1997–1998), kétszeres BEK/BL-győztes (1991, 1996), kétszeres Világkupa-győztes (1991, 1996), európai Szuperkupa-győztes (1996). A jugoszláv válogatottban (1991–2002) 41 mérkőzésen 3 gólt szerzett, részt vett az 1998-as vb-n és a 2000-es Eb-n.

SZINISA MIHAJLOVICS: A védekező középpályás 1969. február 20-án Vukovarban született. Klubjai: a Borovo (1986–1988), az FK Vojvodina (1988–1990), a Crvena zvezda (1990–1992), az AS Roma (1992–1994), a Sampdoria (1994–1998), a Lazio (1998–2004) és az Internazionale (2004–2006) voltak. Háromszoros jugoszláv bajnok (1988–1989, 1990–1991, 1991–1992), kétszeres olasz bajnok (1999–2000, 2005–2006), háromszoros Olasz Kupa-győztes (1999–2000, 2004–2005, 2005–2006), BEK-győztes (1991), KEK-győztes (1999), Világkupa-győztes (1991), európai Szuperkupa-győztes (1999). A jugoszláv válogatottban (1991–2003) 63 mérkőzésen 10 gólt lőtt. Részt vett az 1998-as vb-n és a 2000-es Eb-n.

DEJAN SZAVICSEVICS: A montenegrói irányító 1966. szeptember 15-én született Titogradban. Klubjai az OFK Titograd (1981–1983), a Buducsnoszt (1983–1988), a Crvena zvezda (1988–1992), az AC Milan (1992–1998), a Crvena zvezda (1999) és a bécsi Rapid (1999–2001) voltak. Háromszoros jugoszláv bajnok (1989–1990, 1990–1991, 1991–1992), a Jugoszláv Kupa győztese (1989–1990), Szerbia és Montenegró Kupájának győztese (1998–1999), háromszoros olasz bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1995–1996), BEK/BL-győztes (1991, 1994), európai Szuperkupa-győztes (1994). A jugoszláv válogatottban (1986–1999) 56 mérkőzésen 19 gólt szerzett, részt vett az 1990-es és az 1998-as vb-n.

DARKO PANCSEV: A macedón csatár 1965. szeptember 7-én született Szkopjéban. Klubjai a Vardar (1976–1988), a Crvena zvezda (1988–1992), az Internazionale (1992–1995), közben kölcsönjátékosként a VfB Leipzig (1994), majd a Fortuna Düsseldorf (1995–1996) és a Sion (1996–1997) voltak. Háromszoros jugoszláv bajnok (1989–1990, 1990–1991, 1991–1992), a Jugoszláv Kupa győztese (1989–1990), BEK-győztes (1991), Világkupa-győztes (1991). A jugoszláv válogatottban (1984–1991) 27 mérkőzésen 17, a macedónban (1993–1995) hat meccsen 1 gólt ért el. Részt vett az 1990-es világbajnokságon.

DRAGISA BINICS: A balszélső 1961. október 20-án született Krusevacban. Pályafutásának állomáshelyei a Napredak Krusevac (1980–1983) a Radnicski Nis (1983–1987), a Crvena zvezda (1987–1988), a Brest (1988–1989), a Levante (1989–1990), újra a Crvena zvezda (1990–1991), a Slavia Praha (1991–1993) és az Apoel (1993–1994), a Nagoja Grampus Eight (1994) és a Tosu Futures (1995) voltak. Kétszeres jugoszláv bajnok (1987–1988, 1990–1991), BEK-győztes (1991). A jugoszláv válogatottban (1990–1991) 3 mérkőzésen 1 gólt szerzett.

VLADA SZTOSICS: A középpályás 1965. január 31-én Vranjében született. 1984 és 1991 között a Crvena zvezda játékosa volt, de klubja háromszor is kölcsönadta, mégpedig az ausztrál Footscray Justnak (1986–1987), a Radnak (1987), végül a Radnicski Nisnek (1988). 1992-től a Mallorca (1992–1994), a Betis (1994–1996), a mexikói Atlante (1997), majd a Vitória Setúbal (1997–1998) mezét viselte. Háromszoros jugoszláv bajnok (1987–1988, 1989–1990, 1990–1991), a Jugoszláv Kupa kétszeres győztese (1984–1985, 1989–1990), BEK-győztes (1991), Világkupa-győztes (1991). A jugoszláv válogatottban (1990) 1 mérkőzésen szerepelt.

A CZ legnagyobb sikerét hozó lövés: Darko Pancsev tizenegyese

Belodedici jól ismerte a receptet

„Nincs semmi új a nap alatt” – olvashatjuk a Bibliában, s ez jutott eszünkbe, látván az FK Crvena zvezdának az Olympique Marseille ellen választott halogató taktikáját Bariban. Az ötletgazda Jenei Imre volt, aki a bukaresti „katonákat” sikerre vezette Sevillában a jóval tehetősebb és erősebb FC Barcelona ellen. Ennek a taktikának az a lényege, hogy ki kell húzni kapott gól nélkül a 120 percet, mert utána a 11-eseknél már 50-50 százalék az esély. Számos párhuzam kínálkozik a két gárda között: mindkettő a hadsereg csapatának számított a maga országában, mindkettő fővárosi, mindkettő nevében szerepel a csillag szó, tetejébe mindkettő védelmét Miodrag Belodedici (szerbesen: Belodedics) irányította. A képességeit jellemzi, hogy a két BEK-döntő összesen 240 perces csatáját le tudta hozni 0-0-ra az általa parancsnokolt, két roppant fegyelmezett hátvédsor. Egyébként személyében tisztelhetjük az első labdarúgót, aki két alakulattal is BEK-győztes lett. Kalandos körülmények között „disszidált” a szocialista Romániából a féligmeddig szocialista Jugoszláviába, hogy a régi hazája után az új hazája bajnokaival is elhódítsa a legfontosabb európai klubtrófeát. (Egy idő után visszatért Romániába.) Az idény legnagyobb meglepetése ez a diadal volt, amely mellett jószerével eltörpült, hogy a Szpartak Moszkva kiütötte az SSC Napolit, majd a Real Madridot is.

A szériának két gólkirálya lett, Peter Pacul (Swarovski Tirol Innsbruck) és Jean-Pierre Papin (Olympique Marseille) is hat-hat találattal.

Sztojanovics kapus kezében a BEK serlege

1. forduló. Apoel Nicosia–FC Bayern München 2-3, 0-4, KA Akureyri–CSZKA Szófia 1-0, 0-3, Dinamo Bucureşti–St. Patrick’s Athletic 4-0, 1-1, FC Porto–Portadown FC 5-0, 8-1, FK Crvena zvezda–Grasshopper-Club 1-1, 4-1, Valetta FC–Rangers FC 0-4, 0-6, Union Luxembourg–SG Dynamo Dresden 1-3, 0-3, Malmö FF–Beşiktaş JK 3-2, 2-2, SSC Napoli–Újpesti Dózsa 3-0, 2-0, Sparta Praha–Szpartak Moszkva 0-2, 0-2, OB Odense–Real Madrid 1-4, 0-6, Swarovski Tirol–Kuusysi Lahti 5-0, 2-1, Lillestrøm SK–FC Bruges 1-1, 0-2, Lech Poznań–Panathinaikosz 3-0, 2-1, Olympique Marseille–Dinamo Tiranë 5-1, 0-0

2. forduló. FC Bayern München–CSZKA Szófia 4-0, 3-0, Dinamo Bucureşti–FC Porto 0-0, 0-4, FK Crvena zvezda–Rangers FC 3-0, 1-1, SG Dynamo Dresden–Malmö FF 1-1, 1-1 (11-esekkel jutott tovább a Dynamo), SSC Napoli–Szpartak Moszkva 0-0, 0-0 (11-esekkel jutott tovább a Szpartak), Real Madrid–Swarovski Tirol 9-1, 2-2, AC Milan–FC Bruges 0-0, 1-0, Lech Poznań–Olympique Marseille 3-2, 1-6

Negyeddöntő. FC Bayern München–FC Porto 1-1, 2-0, FK Crvena zvezda–SG Dynamo Dresden 3-0, 3-0, Szpartak Moszkva–Real Madrid 0-0, 3-1, AC Milan–Olympique Marseille 1-1, 0-3

Megjegyzések: a Crvena zvezda elleni visszavágón lelátói botrány tört ki Drezdában, az UEFA 3-0-val

igazolta a mérkőzést a jugoszlávok javára. Az Olympique Marseille–AC Milan mérkőzés az elektronika meghibásodása miatt félbeszakadt a Stade Vélodrome-ban, akkor 1-0-ra vezettek a hazaiak. Amikor megjavították a világítást, a Milan nem kívánta folytatni a játékot, ezért az UEFA 3-0-val a franciák javára igazolta a találkozót.

Elődöntő. FC Bayern München–FK Crvena zvezda 1-2, 2-2, Szpartak Moszkva–Olympique Marseille 1-3, 1-2

Döntő

FK Crvena zvezda–Olympique Marseille 0-0 (tizenegyesekkel 5-3)

1991. május 29., Bari, Stadio San Nicola, 56 000 néző. Jv.: Tullio Lanese (olasz)

FK Crvena zvezda: Sztojanovics – Sabanadzsovics, Najdoszki, Belodedici, Marovics – Prosinečki, Jugovics, Mihajlovics – Pancsev, Szavicsevics (Sztosics, 84.), Binics

Olympique Marseille: Olmeta – Amoros, Boli, Mozer, Di Meco – Casoni, Fournier, Germain, Waddle – Papin, Abedi Pele

A tizenegyest berúgta: Prosinečki, Binics, Belodedici, Mihajlovics, Pancsev, illetve Casoni, Papin, Mozer. A tizenegyest kihagyta: Amoros

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

Diadalmas angol visszatérés

A Heysel-drámát követő szankciók után visszatérhettek az angol klubok a nemzetközi tornákra (kivéve a Liverpoolt), így a Manchester United elindulhatott a KEK-ben. Kapva kapott az alkalmon, és hazavitte a serleget Rotterdamból, a trénere, Alex Ferguson pedig beállította a katalánok kispadján ülő mester, Johan Cruyff csúcsát, mert ő is két gárdával (Aberdeen, Man United) hódította el ezt a díjat. Érdekes, hogy a „vörös ördögök" mindkét gólját egy korábbi Barcelona-játékos rúgta a hollandiai döntőben.

Az első forduló legvisszhangosabb szenzációját az izlandi Fram szállította, elütötte a továbbjutástól a sokkal esélyesebb Djurgårdens FC-t. (A reykjavíki és stockholmi találkozókra együttesen 1593 néző vásárolt jegyet.) Megcselekedte ugyanezt a Wrexham United a Lyngby BK-val, valamint a Montpellier a PSV Eindhovennel. A második fordulóban is a délfranciák gondoskodtak a bravúrról, összesen nyolcat vágtak a bukaresti Steaua hálójába, miközben egyszer sem kapitulált a védelmük.

Sharpe és Phelan a KEK-győzelmet ünnepli

A negyeddöntőben a varsói Legia elbúcsúztatta a Sampdoriát, és az egész sorozat talán legnagyobb meglepetését szolgáltatva beverekedte magát a négy közé, ott azonban a későbbi nyertes manchesteriek megállították. Az elődöntőre a menetelése közben itt-ott botladozó (például Trabzonban

vereséget szenvedő) FC Barcelona összekapta magát, és sikerült lebirkóznia az előző idényben az UEFA-kupát begyűjtő, időközben Roby Baggióval erősítő Juventust.

A KEK gólkirálya a 9 találatot elérő Roberto Baggio (Juventus) lett.

Selejtező. Bray Wanderers–Trabzonspor 1-1, 0-2

1. forduló. Manchester United–Pécsi MSC 2-1, 1-0, Sliema Wanderers–Dukla Praha 1-2, 0-2, Estrela da Amadora–Neuchâtel Xamax 1-1, 1-1 (tizenegyesekkel jutott tovább az Estrela), Fram Reykjavík–Djurgårdens IF 3-0, 1-1, Glentoran FC–Steaua Bucureşti 1-1, 0-5, 1. FC Kaiserslautern–UC Sampdoria 1-0, 0-2, Kuopion PS–Dinamo Kijev 2-2, 0-4, Legia Warszawa–Swift Hesperange 3-0, 3-0, NEA Szalamina–Aberdeen FC 0-2, 0-3, Olympiakosz Pireusz–Flamurtari Vlorë 3-1, 2-0, Post SV Schwerin–Austria Wien 0-2, 0-0, FK Szliven–Juventus 0-2, 6-1, Trabzonspor–FC Barcelona 1-0, 2-7, FK Viking Stavanger–RFC Liège 0-2, 0-3, Wrexham United–Lyngby BK 0-0, 0-1, Montpellier–PSV Eindhoven 1-0, 0-0

2. forduló. Aberdeen FC–Legia Warszawa 0-0, 0-1, Olympiakosz Pireusz–UC Sampdoria 0-1, 1-3, Manchester United–Wrexham United 3-0, 2-0, Montpellier–Steaua Bucureşti 5-0, 3-0, Dinamo Kijev–Dukla Praha 1-0, 2-2, Fram Reykjavík–FC Barcelona 1-2, 0-3, RFC Liège–Estrela da Amadora 2-0, 0-1, Austria Wien–Juventus 0-4, 0-4

Negyeddöntő. Legia Warszawa–UC Sampdoria 1-0, 2-2, Manchester United–Montpellier 1-1, 2-0, Dinamo Kijev–FC Barcelona 2-3, 1-1, RFC Liège–Juventus 1-3, 0-3

Elődöntő. Legia Warszawa–Manchester United 1-3, 1-1, FC Barcelona–Juventus 3-1, 0-1

Döntő

Manchester United–FC Barcelona 2-1 (0-0)

1991. május 15., Rotterdam, Feyenoord-stadion, 45 000 néző. Jv.: Bo Karlsson (svéd)

Manchester United: Sealey – Irwin, Bruce, Pallister, Blackmore – Phelan, Ince, Robson, McClair – Hughes, Sharpe

FC Barcelona: Busquets – Nando, R. Koeman, Alesanco (Pinilla, 72.), Ferrer – Goikoetxea, Eusebio, Bakero, Beguiristain – J. Salinas, M. Laudrup

Gólszerzők: Hughes (68., 75.), R. Koeman (80.)

Kiállítva: Nando (84.)

UEFA-KUPA

Egymás után a második olasz házidöntő

Az előző évihez hasonlóan az 1991-es UEFA-kupa-finálét is itáliai páros vívta. Az volt a különlegesség az FC Internazionale végső sikerében, hogy egyetlen idegenbeli mérkőzését sem tudta megnyerni, ellenben valamennyi hazai találkozóján (beleszámítva a veronait is) győzött. A másik érdekessége a lombardok menetelésének, hogy az útjuk során két másik olasz együttessel is összekerültek.

Az első kör a frankfurti szurkolókat letaglózó eredménye Koppenhágában született, ahol a Brøndby IF valósággal kivégezte az Eintrachtot (5-0). Arra sem lehetett számítani, hogy a ciprusi Omonia kiüti a Szlavia Szófiát, mégsem ezek jelentették a legnagyobb szenzációt, hanem az, hogy a temesvári Poli továbbjutott az Atlético Madriddal szemben.

A második fordulóban kiemelést érdemlő a Torpedo Moszkva bravúrja a Sevilla FC ellenében. A harmadik etapban a BIF újabb német skalpot metszett le, mégpedig a Bayer Leverkusenét. A negyeddöntő mezőnyének felét a rendkívül erős Serie A adta. A négy között ott volt a Fradit (is) elbúcsúztató dán alakulat, s ezt talán még a legfanatikusabb hívei sem várták el tőle.

Berti és Klinsmann boldogsága: Inter-gól az UEFA-kupa döntőjében

A sorozat gólkirálya Rudi Völler (AS Roma) lett 10 találattal.

1. forduló. 1. FC Magdeburg–Rovaniemen PS 0-0, 1-0, AS Roma–SL Benfica 1-0, 1-0, Aston Villa–Baník Ostrava 3-1, 2-1, Atalanta–Dinamo Zagreb 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Atalanta), Bayer Leverkusen–FC Twente 1-0, 1-1 (hosszabbítás után), Borussia Dortmund–Chemnitzer FC 2-0, 2-0, Brøndby IF–Eintracht Frankfurt 5-0, 1-4, Derry City–Vitesse Arnhem 0-1, 0-0, Avenir Beggen–TJ Internacional Bratislava 2-1, 0-5, Csernomorec Odessza–Rosenborg BK 3-1, 1-2, Dnyepr Dnyepropetrovszk–Heart of Midlothian 1-1, 1-3, Torpedo Moszkva–GAIS Göteborg 4-1, 1-1, Politehnica Timişoara–Atlético Madrid 2-0, 0-1, Fenerbahçe–Vitória SC Guimarães 3-0, 3-2, Fimleikafélag Hafnarfjarðar–Dundee United 1-3, 2-2, GKS Katowice–Turun PS 3-0, 1-0, Glenavon FC–Girondins Bordeaux 0-0, 0-2, Hibernians FC–FK Partizan Beograd 0-3, 0-2, IFK Norrköping–1. FC Köln 0-0, 1-3, Iraklisz Szaloniki–Valencia CF 0-0, 0-2 (h. u.), Partizani Tiranë–Universitatea Craiova 0-1, 0-1, Lausanne Sports–Real Sociedad 3-2, 0-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Real Sociedad), MTK–FC Luzern 1-1, 1-2, Szlavia Szófia–Omonia Nicosia 2-1, 2-4 (hosszabbításban), Royal Antwerp–Ferencvárosi TC 0-0, 1-3 (hosszabbításban), RSC Anderlecht–Petrolul Ploieşti 2-0, 2-0, Roda JC–AS Monaco 1-3, 1-3, Sevilla FC–PAOK Szaloniki 0-0, 0-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Sevilla), Rapid Wien–FC Internazionale 2-1, 1-3 (hosszabbításban), Sporting CP–KV Mechelen 1-0, 2-2, Vejle BK–Admira-Wacker Wien 0-1, 0-3, Zagłębie Lubin–Bologna FC 0-1, 0-1

2. forduló. 1. FC Köln–Internacional Bratislava 0-1, 2-0, 1. FC Magdeburg–Girondins Bordeaux 0-1, 0-1, Omonia Nicosia–RSC Anderlecht 1-1, 0-3, Aston Villa–FC Internazionale 2-0, 0-3, Brøndby IF–Ferencvárosi TC 3-0, 1-0, Csernomorec Odessza–AS Monaco 0-0, 0-1, FC Luzern–Admira-Wacker Wien 0-1, 1-1, Torpedo Moszkva–Sevilla FC 3-1, 1-2, Universitatea Craiova–Borussia Dortmund 0-3, 0-1, Fenerbahçe–Atalanta 0-1, 1-4, GKS Katowice–Bayer Leverkusen 1-2, 0-4, Heart of Midlothian–Bologna FC 3-1, 0-3, Real Sociedad–FK Partizan Beograd 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Partizan), Sporting CP–Politehnica Timişoara 7-0, 0-2, Valencia CF–AS Roma 1-1, 1-2, Vitesse Arnhem–Dundee United 1-0, 4-0

3. forduló. 1. FC Köln–Atalanta 1-1, 0-1, AS Roma–Girondins Bordeaux 5-0, 2-0, Brøndby IF–Bayer Leverkusen 3-0, 0-0, Torpedo Moszkva–AS Monaco 2-1, 2-1, FC Internazionale–FK Partizan Beograd 3-0, 1-1, RSC Anderlecht–Borussia Dortmund 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Anderlecht), Admira-Wacker Wien–Bologna FC 3-0, 0-3 (tizenegyesekkel jutott tovább a Bologna), Vitesse Arnhem–Sporting CP 0-2, 1-2

Negyeddöntő. AS Roma–RSC Anderlecht 3-0, 3-2, Atalanta–FC Internazionale 0-0, 0-2, Bologna FC–Sporting CP 1-1, 0-2, Brøndby IF–Torpedo Moszkva 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a BIF)

Elődöntő. Brøndby IF–AS Roma 0-0, 1-2, Sporting CP–FC Internazionale 0-0, 0-2

Döntő

FC Internazionale–AS Roma 2-0 (0-0)

1. mérkőzés. 1991. május 8., Milánó, Giuseppe Meazza-stadion, 68 887 néző. Jv.: Alekszej Nyikolajevics Szpirin (orosz)

FC Internazionale: Zenga – Paganin (G. Baresi, 64.), Battistini, Bergomi, Ferri – Bianchi, Matthäus, Berti, Brehme – Serena (Pizzi, 89.), Klinsmann

AS Roma: Cervone – Berthold, Aldair (Carboni, 71.), Tempestilli, Nela – Comi (Muzzi, 75.), Di Mauro, Giannini, Gerolin – Rizzitelli, Völler

Gólszerzők: Matthäus (58., 11-esből), Berti (67.)

AS Roma–FC Internazionale 1-0 (0-0)

2. mérkőzés. 1991. május 22., Róma, Olimpiai Stadion, 70 201 néző. Jv.: Joël Quiniou (francia)

AS Roma: Cervone – Berthold, Aldair, Tempestilli (Salsano, 66.), Nela – Desideri (Muzzi, 68.), Di Mauro, Giannini, Gerolin – Rizzitelli, Völler

FC Internazionale: Zenga – Paganin, Battistini, Bergomi, Ferri – Bianchi, Matthäus, Berti, Brehme – Pizzi (Mandorlini, 66.), Klinsmann

Gólszerző: Rizzitelli (81.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

Virultak a „fekete tulipánok”

Franco Baresi

1990 őszén két olasz alakulat vívott dupla mérkőzést az európai Szuperkupáért, és ahogy azt a többség várta, az AC Milan megismételte előző évi sikerét. Jóindulattal sem állítható, hogy tűzbe hozta volna a közönséget a párbaj, Genovában szűk fél ház verődött össze, míg azért Bolognában valamivel több szurkoló vett jegyet a visszavágóra. Az első meccsen hamar kialakult a döntetlen végeredmény (1-1), amely arra engedett következtetni, hogy a lombardok nem fogják átengedni a trófeát. Nos, nem is engedték, a két színes bőrű holland légiósuk, Ruud Gullit és Frank Rijkaard gondoskodott a serleg megőrzéséről.

UC Sampdoria–AC Milan 1-1 (1-1)

1. mérkőzés, 1990. október 10., Genova, Luigi Ferraris-stadion, 19 724 néző. Jv.: José Rosa dos Santos (portugál)

UC Sampdoria: Pagliuca – Mannini, Ivernizzi, Pari, Lanna – L. Pellegrini, Dossena, Branca, Lombardo – Mihajlicsenko, Mancini

AC Milan – Pazzagli – Tassotti, Costacurta, Baresi, Gaudenzi – Donadoni (Rijkaard, 59.), F. Galli, Ancelotti, Evani (Stroppa, 71.) – Gullit, Massaro

Gólszerzők: Mihajlicsenko (31.), Evani (40.)

AC Milan–UC Sampdoria 2-0 (1-0)

2. mérkőzés, 1990. november 29., Bologna, Renato Dall'Ara-stadion, 20 942 néző. Jv.: Zoran Petrovics (jugoszláv)

AC Milan – Pazzagli – Tassotti, Costacurta (F. Galli, 79.), Baresi, Maldini – Rijkaard, Ancelotti, Carbone – Agostini, Gullit (Donadoni, 75.), Evani

UC Sampdoria: Pagliuca – Lanna, Bonetti, Pari, Vierchowod – L. Pellegrini, Mihajlicsenko (Dossena, 68.), Katanec (Branca, 84.), Lombardo – Vialli, Mancini

Gólszerzők: Gullit (44.), Rijkaard (76.)

LIBERTADORES KUPA 1990

Drogbárók emberei győzködték a bírókat

Különleges idénye volt az 1990-es a Libertadores Kupának – és a kolumbiai futballnak. A történet tulajdonképpen még 1989 novemberében kezdődött, amikor Medellinben lelőtték Álvaro Ortega játékvezetőt, aki a banditák szerint korábban „rosszul" vezetett egy mérkőzést, majd halála napján partjelzőként sem a későbbi gyilkosai kedvére tett. A kolumbiai futball soha nem tapasztalt nyomás alá került, a bajnokságot akkor befejezettnek nyilvánították arra az évre, s később még az is felmerült, hogy a válogatott visszalépjen a Mondiale-szerepléstől. Szerencsére a helyzet később cseppet normalizálódott, köszönhetően a kormány aktív szerepvállalásának. Minden bajok okozója ugyanis azonos volt a legfőbb társadalmi probléma eredeztetőjével, a kábítószer-kereskedelemmel.

1990-ben új elnök került az ottani labdarúgó-szövetség élére, Jorge Correa. Azonnal lázas munkába kezdett, különösen azután, hogy César Gavíria személyében új kormányfőt is választott az ország. A politikus göcsörtös fába vágta a fejszéjét: meg akarta szüntetni a kábítószer-kereskedők befolyását a futballban. Úgy vélte: ha ők nem vesztenek vagyonokat egy-egy vereség miatt, nem merészkednek a gyilkosságokig.

Nem ment egykönnyen. A korábbi botrányok miatt a Conmebol kizárta a kolumbiai résztvevőket az 1990-es torna csoportszakaszából, így a mellékük sorsolt két argentin, az Independiente és a River biztos továbbjutóként, tét nélkül játszott egymással. Az előző gondolatban a hangsúly a csoportszakasz kifejezésen volt, a címvédő Atlético Nacional ugyanis indulhatott. Ott sem maradt el a botrány: augusztus végén, a medellini visszavágó után a brazilok azt állították, hogy halálosan megfenyegették

Az Olimpia Asunción kihasználta kedvező sorsolását

őket, a játékvezetőt pedig megvesztegették fegyveres fenyegetéssel s 20 000 dollárnyi összeggel. Az ügy nem nyert bizonyítást, a botrány után a Conmebol újrajátszatta a mérkőzést Chilében, s megtiltotta, hogy az Atlético a következő hazai találkozóit Medellinben rendezze. Így aztán a zöld-fehérek Santiago de Chilében fogadták az elődöntőben (az előző évi finálé „ismétlésén") az Olimpia Asunciónt, s kaptak ki a paraguayiaktól 2-1-re. Utána idegenben megnyerték a visszavágót 3-2-re, ám tizenegyespárbajban kiestek.

A Libertadores Kupa 1990-es kiírásának döntőjét így a Luis Cubilla által dirigált Olimpia Asunción vívta az ecuadori Barcelonával, az argentin Miguel Ángel Brindisi legénységével, amely nagy meglepetésre kiejtette az elődöntőben a River Plate-et. A döntő hőse a fejjátékáról híres Raúl Amarilla volt, aki 1980 és 1988 között Spanyolországban (Racing Santander, Real Zaragoza, FC Barcelona) játszott, majd rövid időre hazatért, de az Olimpiában töltött hónapok után még a mexikói Américában is szerepelt. 1990 elején tért vissza Asunciónba, ahol a Libertadores Kupa-győzelemig vezette csapatát. Érdekes, hogy kora legjobb paraguayi csatáraként sem szerepelhetett soha hazája válogatottjában, mivel európai évei alatt pályára lépett a spanyol utánpótlás-válogatottban.

Olimpia Asunción–SC Barcelona 2-0 (0-0)

Döntő, 1. mérkőzés. 1990. október 3. Asunción, Estadio Defensores del Chaco. 35 000 néző. Jv.: Juan Daniel Cardellino (uruguayi)

Olimpia: Almeida – J. Z. Ramírez, M. C. Ramírez, Fernández, Suárez – Guasch, Balbuena (C. Cubilla, 46.), Monzón – Samaniego, Amarilla, G. Gonzélez

Barcelona: Morales – Izquierdo, P. Martínez, Macias, F. Bravo – M. Saralegui, Muñoz (Maldonado, 46.), Proaño (D. Bravo, 78.), Trobbiani – Jiménez, L. A. Acosta

Gólszerzők: Amarilla (46.), Samaniego (70.)

SC Barcelona–Olimpia Asunción 1-1 (0-0)

Döntő, 2 mérkőzés. 1990. október 10., Guayaquil, Estadio Monumental, 70 000 néző. Jv.: Juan Carlos Loustau (argentin)

Barcelona: Morales – Izquierdo, Guzmán (Proaño, 46.), Macias, F. Bravo – M. Saralegui, Muñoz, D. Bravo, Trobbiani – Uquillas, L. A. Acosta

Olimpia: Almeida – J. Z. Ramírez, M. C. Ramírez, Fernández, Suárez – Guasch, Balbuena, Heyn (G. González, 70.), Monzón – Samaniego, Amarilla

Gólszerzők: Trobbiani (61.), Amarilla (80.)

LIBERTADORES KUPA 1991

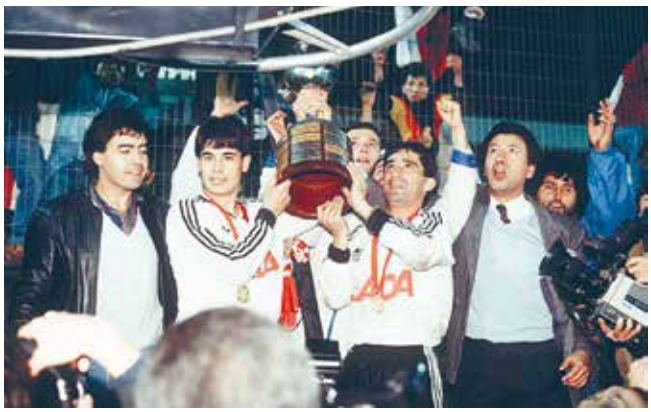
Szovjet szponzor, chilei győztes

Két mérkőzésen három kiállítást hozott a Libertadores Kupa 1991-es döntője. A története során másodszor finalista Colo-Colo és a címvédő paraguayi Olimpia egyaránt nehéz ágon jutott az utolsó szakaszba. A Colo-Colo ugyan elveszítette az elődöntő első mérkőzését a Boca Juniors ellen, de aztán a santiagói Nemzeti Stadionban 3-1-gyel fordított. Az Olimpia, akárcsak az előző kiírásban, a kolumbiai Atlético Nacionallal találkozott, s nyert a 180 perc alatt született egyet-

len gólnak köszönhetően. A döntő első meccse sem hozott gólt, Asunciónban a 80. percben a paraguayi Virginio Cáceres és a chilei Rubén Martínez egyszerre kapott piros lapot. A visszavágón a vendégek csatára, Gabriel González viszonylag gyorsan megkapta a második sárga lapját, de akkor már a Mirko Jozić által dirigált chileiek 2-0-ra vezettek. A horvát edző, aki azzal szerzett világhírt magának, hogy 1987-ben megnyerte az U20-as világbajnokságot a jugoszláv korosztályos válogatottal, az Olimpia elleni döntő második mérkőzésén remekül „cserélt": az első találkozón nem szereplő Luis Pérez szerezte az első két gólt, a hajrára beküldött Leonel Herrera pedig a harmadikat. Különlegesség: ebben az idényben a Colo-Colo fő- és mezszponzora a Ladát is gyártó volgai autógyár, az AvtoVAZ.

A szétesõ Szovjetunió egyik kirakatvállalata, a volgai autógyár támogatta a Colo-Colót

A Colo-Colo első chilei klubként nyerte el a Libertadores Kupát

Olimpia Asunción–Colo-Colo 0-0

Döntő, 1. mérkőzés. 1991. május 22. Asunción, Estadio Defensores del Chaco. 48 000 néző. Jv.: Ernesto Filippi (uruguayi)

Olimpia: Battaglia – Cáceres, R. Fernández, C. Castro, Suárez – Guasch, Balbuena, Monzón – Samaniego (Villalba, 62.), Guirland (C. Cubilla, 62.), G. Gonzélez.

Colo-Colo: Morón – Garrido, M. Ramírez, Margas, Vilches – Espinoza, Mendoza, J. C. Peralta – Pizarro, Barticciotto, Martínez.

Kiállítva: Cáceres és Martínez (80.)

Colo-Colo–Olimpia Asunción 3-0 (2-0)

Döntő, 2. mérkőzés. 1991. június 5. Santiago de Chile, Estadio Nacional. 66 510 néző. Jv.: José Roberto Wright (brazil)

Colo-Colo: Morón – Garrido, M. Ramírez, Margas, Vilches – Espinoza, Mendoza (Herrera, 40.), J. C. Peralta – Pizarro, Barticciotto, L. Pérez.

Olimpia: Battaglia – M. Ramírez, R. Fernández, C. Castro, Suárez – Guasch, Balbuena (C. Cubilla, 76.), Monzón – Jara Heyn (Guirland, 61.), Torres, G. Gonzélez.

Gólszerzők: Pérez (12., 17.), Herrera (85.)

Kiállítva: González (30.)

VILÁGKUPA

Duplán triplázó piros-feketék

Az AC Milan végrehajtotta a bravúrt, amelyet előtte még klub sohasem: mindhárom nemzetközi kupában megvédte a trónusát! (Az 1990 óta eltelt időben is csupán a Real Madrid tudta a dupla triplát megcsinálni, azzal a megszorítással, hogy 2016-ban és 2017-ben már nem a Világkupát, hanem a FIFA klubvilágbajnoki címét gyűjtötte be.)

Frank Rijkaard volt a Milan legeredményesebb gólszerzője az 1990-es kupadöntőkben

Tokióban nem volt nehéz dolguk az „ördögöknek" az Olimpia Asunción ellen, amelynek játékosai mintha túlzottan is tisztelték volna a nagynevű ellenfeleiket. Az első olasz találatig vitézül tartották magukat a paraguayiak, aztán a szünet után kezdeményezni is próbáltak, mert hátrányban voltak, ám gyorsan kaptak még kettőt. Jellemző, hogy a háromgólos előnyük birtokában már nem erőltették tovább a támadásokat az európai sztárok. A mérkőzés embere a háromból két találatot vállaló Frank Rijkaard lett.

AC Milan–Olimpia Asunción 3-0 (1-0)

1990. december 9., Tokió, Nemzeti Stadion, 60 228 néző. Jv.: José Roberto Wright (brazil)

AC Milan: Pazzagli – Tassotti, Costacurta, Baresi, Maldini (F. Galli, 25.) – Donadoni (Gaudenzi, 82.), Rijkaard, Carbone, Stroppa – Van Basten, Gullit

Olimpia Asunción: Almeida – Cáceres, Ramírez (Chamas, 49.), Suárez, Fernández – Balbuena, Heyn (Cubilla, 67.), Guasch, Monzón – Amarilla, Samaniego

Gólszerzők: Rijkaard (43., 65.), Stroppa (62.)

COPA AMÉRICA

Egy másik argentin válogatott diadala

Az ezüstéremmel zárt 1990-es világbajnokság után az argentinoknál lemondott a szövetségi kapitány, Carlos Salvador Bilardo, s Alfio „Coco" Basile került a helyére. Diego Maradona nem vállalta a válogatottságot (FIFA-eltiltása miatt egyébként sem játszhatott volna), az AFA pedig ezzel párhuzamosan úgy döntött, arra „biztatja" Basilét, hogy az európai légiósok kárára minél több, hazai klubban játszó, fiatal játékost nevezzen a keretbe. Az új kapitány ezt megfogadta, majd megnyerte az újakkal a Copa Américát. Argentína először hódította el a kupát 1959 óta.

Utólag nem kétséges: a Chilében 1991. július 6. és július 21. között rendezett torna hozta meg a gólkirályi címet szerző Gabriel Omar Batistuta nagy berobbanását, az övé mellett olyan új neveket tanultak meg a tévéközvetítéseknek köszönhetően a mérkőzéseket követő európai szurkolók, mint a legjobb játékosnak választott Leonardo Rodriguez. A brit sportcsatorna, a Screensport szakértőjének, Martin O'Neillnek a kijelentése telitalálatnak bizonyult: „Batistuta

az új Kempes". Mindössze hárman maradtak a vb-ezüstérmesek közül: Sergio Goycochea, Claudio Caniggia és Oscar Alfredo Ruggeri. Az Albiceleste ezzel a csapattal nyerte meg utolsó összecsapását a kolumbiaiak ellen: Goycochea – Fabián Basualdo, Sergio Vázquez, Ruggeri, Altamirano – Simeone, Franco, Astrada, Leo Rodríguez (Giunta) – Caniggia, Batistuta.

A győztes Albiceleste. Hátul, balról: Basualdo, Vázquez, Goycochea, Franco, Ruggeri, Enrique. Elöl: Caniggia, Simeone, Batistuta, Rodriguez, Astrada

Új együttessel és új szövetségi kapitánnyal, Paulo Roberto Falcãóval érkeztek a brazilok, akik, bár nem játszottak jól, végül megszerezték a második helyet. Nem bírták el, hogy a nagy sztárnak beharangozott Neto betlizett. A négyes döntőre javultak fel, akkor egyértelműen kiderült, hogy az európai légiósok (João Paulo, Taffarel, Mazinho I, Branco), illetve a vb-t ugyancsak megjárt Ricardo Rocha az erősségek. Később nagy karriert befutó játékosoknak, mint Raí, Cafù, Marcio Santos, Mauro Silva, nem jutott kulcsszerep, más kérdés, hogy a következő évek igazolták, nem biztos, hogy a Sólyom (Falcão) szeme tévedett velük kapcsolatban. A házigazda chileieké lett a harmadik hely, kiemelkedett közülük a torna második legjobb góllövője, a spanyol Sevillából hazahívott Iván Zamorano.

VILÁGVÁLOGATOTT

Láthattuk futballozni az ötvenéves Pelét

Milánóban gálamérkőzésen ünnepelte Pelé és a brazil válogatott a futballkirály 50. születésnapját. A Falcão által irányított gárda 2-1-es vereséget szenvedett a BEK-győztes Arrigo Sacchi és a világbajnok Franz Beckenbauer által irányított nemzetközi All-Star-csapattól. Détári Lajos a pályafutása során már harmadszor lépett pályára a világválogatottban.

Brazília–Világválogatott 1-2 (0-1)

1990. október 31., Milánó, 20 000 néző. Jv.: Lanese (olasz)

Brazília: Sérgio (Ronaldo, 55.) – Gil Baiano (Bismarck, 55.), Paulão, Adílson (Cléber, 46.), Leonardo (Cássio, 55.) – César Sampaio, Donizete Oliveira (Luís Henrique, 64.), Cafù, Pelé (Neto, 40.) – Charles (Valdir, 50.), Rinaldo (Careca, 50.)

Világválogatott: Goycochea (argentin), h. Preud'homme (belga) a 23., h. N'Kono (kameruni) 46., h. Higuita (kolumbiai) 67. p. – Clijsters (belga), h. Kunde (kameruni) 46., Júlio César (brazil), Ruggeri (argentin) h. Alejnyikov (szovjet) 46., De León (uruguayi), h. Calderón (argentin) 46. – Míchel (spanyol), h. J. H. Basualdo (argentin) 46. p., Alemão (brazil) h. Hagi (román) 46., Martín Vázquez (spanyol), h. Détári (magyar), Ancelotti (olasz), h. Sztoicskov (bolgár) 23. p. – Van Basten (holland) h. Francéscoli (uruguayi) 19. p., Milla (kameruni), h. João Paulo (brazil)

Gólszerzők: Míchel (34.), Hagi (49.), Neto (60.)

Az AC Milan.
Hátul, balról: Tassotti, Maldini, Rijkaard, Gullit, Van Basten, Pazzagli.
Elöl: Costacurta, Stroppa, Donadoni, Baresi, Carbone

A Crvena zvezda.
Hátul, balról: Sztojanovics, Belodedici, Mihajlovics, Radinovics, Prosinečki, Marovics.
Elöl: Binics, Pancsev, Jugovics, Szavicsevics, Sabanadzsovics

Az Internazionale.
Hátul, balról: Zenga, Battistini, Berti, Ferri, Serena, Bergomi.
Elöl: Klinsmann, Pizzi, Brehme, Bianchi, Matthäus

A Manchester United. Hátul, balról: Ince, Phelan, Sealey, Pallister, McClair, Bruce. Elöl: Sharpe, Blackmore, Robson, Hughes, Irwin

Az Olimpia Asunción. Hátul, balról: Almeida, Ramírez, Fernández, Cáceres, Suárez, Guasch. Elöl: Heyn, Balbuena, Amarilla, Monzón, Samaniego

A Colo-Colo. Hátul, balról: a gyúró, Pizarro, Espinoza, Margas, Ramírez, Vilches, Garrido, Morón. Elöl: Peralta, Mendoza, Barticciotto, Pérez

Bajnokok, kupagyőztesek

1990–1991

	Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
EURÓPA	Albánia	Flamurtari	Partizani Tirana
	Anglia	Arsenal FC	Tottenham HFC
	Ausztria	FK Austria	SV Stockerau
	Belgium	RSC Anderlecht	FC Bruges
	Bulgária	Etir Veliko Tirnovo	Levszki Szófia
	Ciprus	Apollón Limaszol	Omonia
	Csehszlovákia	Sparta Praha	Baník Ostrava
	Dánia	Brøndby (1990)*	
		Brøndby (1991)	Odense Boldklub
	Észak-Írország	Portadown FC	Portadown FC
	Feröer-szigetek*	Havnar Bóltfelag	KÍ Klaksvik
	Finnország*	Helsingin JK	Ilves
	Franciaország	Olympique Marseille	AS Monaco
	Görögország	Panathinaikosz	Panathinaikosz
	Hollandia	PSV Eindhoven	Feyenoord
	Írország	Dundalk FC	Galway United
	Izland*	Fram	Valur Reykjavík
	Jugoszlávia	Crvena zvezda	Hajduk Split
	Lengyelország	Zagłębie Lubin	GKS Katowice
	Luxemburg	Union Luxembourg	Union Luxembourg
	Málta	Hamrun Spartans	Valletta FC
	NDK	Hansa Rostock	Hansa Rostock
	NSZK	1. FC Kaiserslautern	Werder Bremen
	Norvégia*	Rosenborg BK	Rosenborg BK
	Olaszország	Sampdoria	AS Roma
	Portugália	SL Benfica	FC Porto
	Románia	Universitatea Craiova	Universitatea Craiova
	Skócia	Rangers FC	Motherwell
	Spanyolország	Barcelona	Atlético Madrid
	Svájc	Grasshoppers	FC Sion
	Svédország	IFK Göteborg*	IFK Norrköping
	Szovjetunió*	Dinamo Kijev	CSZKA Moszkva
	Törökország	Beşiktaş	Galatasaray

RSC Anderlecht

PSV Eindhoven

Union Luxembo urg

Hansa Rostock

ARANYLABDA, 1990

Példátlan: nyert a világbajnokok kapitánya

Továbbra is maradt az Aranylabda Milánóban, de immár piros-fekete helyett kék-fekete mezbe öltözött játékos szerepelt a *France Football* ünnepi, karácsonyi számának címlapján. A nagy fölénnyel első Lothar Matthäust talán stílusosabb lett volna a Nationalelf mezében készült fotográfiával ünnepelni: nyilvánvalóan elsősorban világbajnoki teljesítménye hozta meg számára az elismerést. A Mondiale egyébként mindent vitt a szavazóknál, az első nyolc helyezettből hét vb-elődöntős volt fél évvel korábban Olaszországban. 1970 (Gerd Müller) és 1980 (Karl-Heinz Rummenigge) után 1990-ben is nyugatnémet játékos kapta a futballvilág legrangosabb egyéni díját. A szavazás történetében először nyert az abban az esztendőben világbajnoki címet nyerő válogatott kapitánya. Az élcsoportot jelentő első tízből kicsit talán Franco Baresi, de leginkább Frank Rijkaard köszönhette előkelő helyezését a klubfutballban mutatott teljesítményének. A Milan hollandja védekező játékos létére különleges bravúrt

DÉL-AMERIKA	Argentína	Newell's Old Boys	
	Brazília*	Corinthians (1990)	
		São Paulo FC (1991)	
	Rio de Janeiro	Botafogo	
	São Paulo	Bragantino	
	Minas Gerais	Cruzeiro	
	Rio Grande do Sul	Grêmio FCPA	
	Bolívia*	Oriente Petrolero	
	Chile*	Colo-Colo	
	Ecuador*	LDU Quito	
	Kolumbia*	América de Cali	
	Paraguay*	Cerro Porteño	
	Peru*	Universitario	
	Uruguay*	Bella Vista	
	Venezuela	Universidad de los Andes	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	Brooklyn Italians
	Mexikó	UNAM	Univ. de Guadalajara
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	AC Milan	
	Kupagy. Európa-kupája	Manchester United	
	UEFA-kupa	Internazionale	
	Közép-európai Kupa	Torino	
	Európai Szuperkupa	AC Milan	
	Libertadores Kupa	Olimpia Asunción (1990)	
		Colo-Colo (1991)	
	Afrikai Bajn. Kupája*	JS Kabylie	
	Afrikai Kupagy. Kupája*	BBC Lions	
	Ázsiai Bajnokok Kupája	Eszteglal	
	Ázsiai Kupagy. Kupája	Perszepolisz	
	Világkupa*	AC Milan	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Copa América	Argentína	

Oriente Petrolero

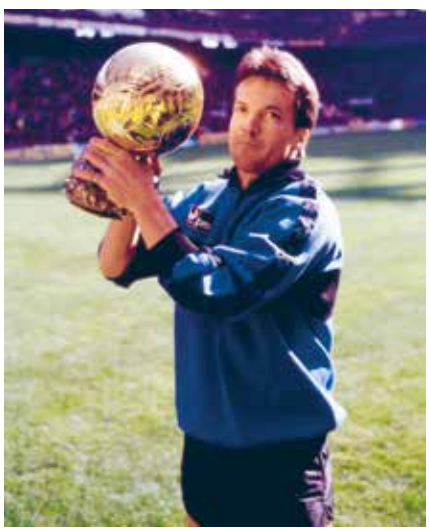
Cerro Porteño

Perszepolisz Teherán

* naptári éves lebonyolítási rend

ért el 1990-ben: a BEK-döntőben, a(z egyik) Szuperkupa-döntőben és a Világkupa-döntőben is szerzett gólt. Igaz, utóbbiban már a szavazás lezárulta után.

Aranylabda, 1990

1. **Lothar Matthäus** (nyugatnémet, Internazionale) 137 pont, 2. Salvatore Schillaci (olasz, Juventus FC) 84, 3. Andreas Brehme (nyugatnémet, Internazionale) 68, 4. Paul Gascoigne (angol, Tottenham Hotspur) 43, 5. Franco Baresi (olasz, AC Milan) 37, 6. Jürgen Klinsmann (nyugatnémet, Internazionale) és Enco Scifo (belga, AJ Auxerre) 12-12, 8. Roberto Baggio (olasz, Fiorentina, Juventus) 8, 9. Frank Rijkaard (holland, AC Milan) 7, 10. Guido Buchwald (nyugatnémet, VfB Stuttgart) 6. (Az első tíz helyezett.)

Capello Milanját senki sem tudta legyőzni

Ismét jobb gólkülönbségével lett bajnok a VfB Stuttgart

Az utolsó szovjet bajnokság az elsőt idézte: moszkvai fölény

Stadionkatasztrófa miatt nem fejezték be a Francia Kupát

Nem is kezdődhetett volna izgalmasabb szezonnal a német Bundesliga új korszaka! Az 1991–1992-es idény volt az első, amelyben húsz csapat vetélkedhetett a legmagasabb osztályban, s egyben az első, amelyben a keleti országrész, az egykori NDK alakulatai is indulhattak. Közülük az 1. FC Dynamo Dresden szerepelt jobban, tizennegyedik lett, a Hansa Rostock a négy kieső egyikeként zárt.

Az utolsó előtti forduló előtt három csapat állt azonos pontszámmal a dobogós helyeken: a VfB Stuttgart, az Eintracht Frankfurt és a Borussia Dortmund. A címvédő Kaiserslautern, amely szezon közben csak óriási csatában esett ki 3-1-es hazai győzelme dacára a Bajnokcsapatok Európa-kupájából a későbbi győztes Barcelona ellen, csupán a középmezőnyt vezette, a Bayern München éppen csak befért a tabella első felébe. Mindhárom, a „salátástál" elnyerésére esélyes csapat vendégségbe ment a május 16-i utolsó játéknapon: „svábok" Leverkusenbe, a Dortmund Duisburgba, az Eintracht a már kiesett Hansához, Rostockba. Fél négykor kezdődtek a mérkőzések, ameddig nem esett gól, a frankfurtiak álltak a legjobban. Tíz perc után a sárga-feketék svájci csatára, Chapi, azaz Stéphane Chapuisat az övéit emelte góljával a táblázat élére. Pontosan 15.40 és 17.12 között állt címnyerésre a gárda. Közben azért történt egy és más, Leverkusenben a hazaiak vezetést szereztek Martin Kree tizenegyesével, amit aztán még, szintén az első játékrészben, az idény gólkirálya, Fritz Walter, ugyancsak büntetőből, kiegyenlített. Rostockban az Eintracht bajba került, nemcsak hogy eredménytelenül támadott, hanem Jens Dowe gólja miatt vesztésre állt. Sem Duisburgban, sem Rostockban nem változott az eredmény, ám az Ulrich-Haberland-Stadionban, a 87. percben a társai által Diegónak becézett egykori „Maradona ölő", a világbajnok Guido Buchwald befejelte a bajnoki címet jelentő gólt. A csapatát a Rajna vidékére elkísérő 13 000 szurkolónak már „csupán" azt kellett kiszurkolnia, hogy a hátralévő három percben ne egyenlítsen a Bayer Leverkusen, s ne fordítson az Eintracht Rostockban. Északon esett ugyan gól, de azt a teljesen kitámadó vendégek ellen Stefan Böger szerezte.

A Bundesliga történetében, mégpedig tizennégy éven belül hatodszor (!) döntött a gólkülönbség az elsőségről. 1978-ban a Köln a Mönchengladbach, 1983-ban a Hamburger SV a Werder, 1984-ben a VfB Stuttgart a HSV és a Mönchengladbach, míg 1986-ban a Bayern a Werder előtt lett azonos pontszámmal is bajnok. A negyedik bajnoki címét (1950, 1952, 1984, 1992) szerző „svábok" mind a két Bundesliga-elsőségüket jobb gólkülönbségükkel nyerték meg úgy, hogy az utolsó forduló előtt még három alakulat is esélyes volt a „salátástál" megszerzésére.

A legjobb nyerte meg a Bundesliga 1991–1992-es idényét? A játékoskereteket összehasonlítva nem volt nagy különbség a dobogósok között. A VfB Stuttgartban Eike Immel, Guido Buchwald, Fritz Walter és a két fiatal középpályás, Matthias Sammer és Maurizio Gaudino vitte a prímet. A Borussia Dortmund Stéphane Chapuisat gólerősségében bízhatott leginkább, míg az Eintrachtban a két középpályás, Andreas Möller és Uwe Bein játékától függött elsősorban a gárda teljesítménye. A bajnokcsapatot Christoph Daum, a Dortmundot az idény előtt sikeres svájci működése után hazatérő Ottmar Hitzfeld, a Frankfurtot a szerb Dragoszlav Sztepanovics dirigálta.

Eike Immel kapus és társai a VfB sikerét ünneplik. Ez volt a stuttgarti klub negyedik bajnoki címe

A VfB Stuttgart bajnokai: Eike Immel (38) kapus, Michael Frontzeck (38/5), Szlobodan Dubajics (38/2), Guido Buchwald (37/5), Uwe Schneider (33), Günther Schäfer (28/1), Alexander Strehmel (25), Nils Schmäler (6), Thomas Schneider (2) védők, Maurizio Gaudino (38/8), Matthias Sammer (33/9), Andreas Buck (30/1), Ludwig Kögl (16/1), Jürgen Kramny (10), Michael Mayer (1) középpályások, Fritz Walter (38/22), Eyjólfur Sverrisson (31/3), Manfred Kastl (24/2), Marc Kienle (10) csatárok.

Sorozatban negyedszer is az Olympique Marseille nyerte meg a Division 1-t, s ez már futballtörténelmi léptékkel is különlegességnek számított. Korábban mindössze egy hasonló sorozatra volt példa a francia labdarúgás élvonalában, a Saint-Étienne nyert 1966 és 1970 között négyszer is. A Tomislav Ivić, majd az újra a vezetőedzői posztot is betöltő Raymond Goethals által irányított gárda hat ponttal előzte meg a nemzetközi porondon is második, a KEK-döntőbe jutó AS Monacót és tizeneggyel a Paris Saint-Germaint. A hercegség csapata parádésan rajtolt (megnyerte az első öt meccsét, aztán kilenc győzelemmel állt a tizedik forduló után), ám aztán kilenc bajnokiból csak egyen tudott győzni. Az OM sokkal kiegyensúlyozottabban szerepelt, s különösen jól játszott a bajnokság utolsó harmadában: február 15., a Lens elleni vereség után az utolsó kilenc fordulóban egyetlen döntetlen mellett nyolc győzelmet aratott. Az eredményesség elsősorban két futballistán múlott: a 67 szerzett gólból 39-et Jean-Pierre Papin és Abedi Pelé rúgott vagy fejelt. A szezon mérkőzését április 18-án, a monacói II. Lajos Stadionban játszották, amikor a bajnoki címvédő egyetlen ponttal vezetett a vendéglátók előtt. A találkozó senkiben sem hagyott kétséget, hogy az Olympique Marseille Franciaország legjobb csapata. Basile Boli, (tizenegyesből) Jean-Pierre Papin és Abedi Pelé is szerzett gólt, a 3-0-s győzelemmel

Deschamps, az OM motorja

pedig a kék-fehérek eldöntötték a bajnoki vetélkedést. A következő héten, a Cannes ellen az OM már matematikailag is bebiztosította elsőségét.

A déli kikötőváros csapata szeretett volna, 1989 óta először, duplázni, azaz a bajnoki cím mellé a Francia Kupát is hazavinni. Ám a Bastia ellen Korzikán, a Furiani Stadionban történt, 14 halálos áldozatot követelő katasztrófa nyomán a szövetség törölte a sorozatból hátralévő két mérkőzést, így nem volt kupagyőztes 1992 tavaszán.

Az Olympique Marseille alapösszeállítása így festett az idényben: Pascal Olmeta (38) – Manuel Amoros (33), Bernard Casoni (31), Basile Boli (34/5), Carlos Mozer (31) – Jocelyn Angloma (32/2), Trevor Steven (28/3), Didier Deschamps (36/4) – Chris Waddle (35/7), Jean-Pierre Papin (37/27), Abedi Pelé (36/12). Játszott még: Jean-Philippe Durand (27/2), Franck Sauzée (22/2), Pascal Baills (17), Daniel Xuereb (17/3), Eric De Meco (4), Patrice Eyraud (4) és Marc Libra (1).

Spanyolországban is megvédte elsőségét az előző évi bajnok, az FC Barcelona. A katalánok fantasztikus évet zártak, megnyerték a számukra legfontosabb két trófeát, a Bajnokcsapatok Európa-kupáját és a spanyol bajnoknak járót. Igaz, felettébb szoros versenyben: egyetlen ponttal előzték meg a Real Madridot és kettővel az Atléticót. Mi több, az sem túlzás, hogy inkább a Leo Beenhakker vezette „királyi klub" veszítette el a La Liga elsőségét, mintsem a Barça nyerte meg. A „fehérek" a 33. forduló után – öt játéknappal a zárás előtt – biztos bajnokjelöltnek tűntek, hárompontos előnnyel az Atlético és néggyel a Barcelona előtt. Ám mind a három további idegenbeli meccsükön nyeretlenek maradtak, a megszerezhető hat pontból ötöt elszórtak. Még az utolsó forduló előtt is vezettek egy ponttal a második katalánok előtt. Ha nyernek a már biztosan bennmaradó Tenerife otthonában, senki sem érheti utol őket. Az ellenfél edzője a korábbi Real Madrid-sztár, Jorge Valdano volt. Kapusa a Madridtól igazolt Agustín. Keretében szerepelt Fernando Hierro testvére, Manuel is. Ilyenkor „nem szokott" megbotlani egy csapat. Főleg nem a Real Madrid. S kivált nem azt követően, hogy Fernando Hierro és Gheorghe Hagi egy-egy góljával a 28. percben már 2-0-ra vezet. Most azonban a végén fejre állt. A tenerifei gárda az első félidőben Quique Estebaranz révén szépített, majd a második félidő derekán 90 másodperc alatt szerzett két góllal (Ricardo Rocha öngóljával és Pier találatával) fordított. Mind a két találat nevetséges egyéni hibából esett, az a két játékos hibázott (Paco Buyo, a kapus és Ricardo Rocha, a középhátvéd), akik pedig Fernando Hierróval együtt a fővárosiak legjobbjai voltak a szezonban. Sokkal jobb teljesítményt nyújtottak, mint a „sztárok", Butragueño, Míchel, Sanchís vagy Hagi. Prosinečkit állandóan sérülés hátráltatta.

Így a Real Madrid számára különleges véget ért egy különleges idény. A csapat még a szerb Radomir Anticcsal kezdte a bajnokságot, méghozzá pazarul. Új rekordot állított fel a spanyol élvonalban azzal, hogy az első 13 fordulóban 25 pontot gyűjtött. Ramón Mendoza, a klubelnök közben kifejezésre juttatta, hogy a nagyszerű eredmények dacára nem tartja elég látványosnak csapata stílusát, s Antics mellé vagy inkább fölé helyezte technikai igazgatóként az Ajaxtól visszatérő Leo Beenhakkert. Csak idő kérdése volt, mikor lesz a holland ténylegesen is a vezetőedző. A 15. forduló után még mindig veretlen volt a Real, akkor hat ponttal vezetett az Atlético és héttel a Barça előtt. Az első fél idény zárása után még három ponttal jobban állt, mint a katalán rivális, s nyolccal, mint a közben a Zaragozát, a Valenciát és a Sevillát is maga elé engedő Atlético. Ám Mendoza akkor rászánta magát a változtatásra, elküldte Anticsot.

A váltás nem vált be. A Real Madrid az őszi 31 ponthoz tavasszal 23-t tett csak hozzá. Huszonöttel, ha nem omlik össze Tenerifén, bajnok lett volna. A szezon nagy vesztese ráadásul elbukta a Király Kupát is. A döntőben 2-0-ra kikapott az Atlético Madridtól. Az első gólt a korábbi realos Bernd Schuster, a másodikat a portugál Paulo Futre lőtte.

1991 decemberében formálisan is felbomlott a Szovjetunió, így a futballszurkolók számára végleg nyilvánvalóvá lett, hogy a néhány héttel korábban lezáruló bajnokság volt az utolsó a „régi világban". Vjacseszlav Koloszkovnak, a Szovjet Labdarúgó-szövetség elnökének, a FIFA alelnökének akadt ugyan egy ötlete, mely szerint a létrejövő Független Államok Közössége országainak közös bajnokságot kellene kiírni, de az ötlet abban a pillanatban elhalt, amikor kiderült, hogy az orosz és az ukrán klubok is ellene vannak. 1992-ben így aztán sorra indultak az önálló bajnokságok, például Észtországban, Lettországban, Litvániában, Grúziában, valamint Ukrajnában és Fehéroroszországban is.

Az utolsó szovjet bajnokság nagyjából úgy alakult, mint az első: domináltak benne a tradicionális moszkvai csapatok. (Akkor befurakodott közéjük másodikként a kijevi Dinamo.) 1936 tavaszán a Dinamo Moszkva lett az első, a Szpartak a harmadik, s a hadsereg központi klubjának futballcsapata a negyedik, ötvenöt évvel később CSZKA, Szpartak, Torpedo sorrendben végeztek a „dobogós" helyeken. Az aranyra reális esélye a Pavel Szadirin vezette CSZKA-nak és az Oleg Romancev által dirigált Szpartaknak volt. Végül a katonacsapat, amely két évvel korábban még a második osztályban szerepelt, az élen végzett. Első számú riválisa, amely csupán négy fordulón keresztül vezetett, nem bírta el, hogy az utolsó négy mérkőzését jelentő hajrában az első három meccsén csak egy pontot szerzett. A CSZKA huszonegy év után ünnepelt ismét bajnoki címet a legmagasabb osztályban, de hogy nem érdemtelenül, azt jelzi: az országos kupát is megnyerte 1991-ben. Keretében a következő játékosok szerepeltek: Mihail Jerjomin (15), Dmitrij Harin (11), Alekszandr Gutyejev (6) kapusok, Szergej Kolotovkin (25/1), Szergej Fokin (25/1), Dmitrij Galjamin (21/2), Dmitrij Bisztrov (21), Oleg Maljukov (19), Valerij Minyko (8), Viktor Janusevszkij (8), Mihail Szinyov (1) védők, Valerij Brosin (30/4), Dmitrij Kuznyecov (29/12), Igor Kornyejev (29/10), Mihail Kolesznyikov (28/2), Vlagyimir Tatarcsuk (24/5), Vaszilij Ivanov (15), Alekszandr Grisin (5), Dmitrij Karszakov (1) középpályások, Oleg Szergejev (30/9), Valerij Maszalityin (18/7), Szergej Dmitrijev (16/4), Ilsat Fajzulin (3), Lev Matvejev (1) csatárok.

Angliában a Leeds United nyerte meg a bajnokságot. Ez volt a yorkshire-i klub első nagy trófeája 18 év után. Ott is lezárult egy korszak: a Division One utolsó idényét követően, 1992 nyarától már a Premier League-be tömörültek a legjobb alakulatok. Tulajdonképpen két csapat tusakodott az első helyért, a két United, a leedsi és a manchesteri. Howard Wilkinson és Alex Ferguson legénysége. Az 1989–1990-es idényben még a második osztályban vitézkedő Leeds alapvetően három tényezőnek köszönhette a diadalát, már azon felül, hogy a Manchester United tavaszra szinte összeomlott. A hagyományos december 26-i Boxing Day (Csomagos nap) után a hátralévő huszonkét fordulóban mindössze hét győzelmet aratott, hiába állt karácsonykor csupán egy vereséggel lemaradt a versenyfutásban. A tavaszi idényben még mérkőzésenkénti átlagban egy gólt sem tudott szerezni. Hiába volt kiváló a védelem (Peter Schmeichellel, Gary Pallisterrel és Steve Bruce-szal), hiába mutatko-

Gordon Strachan

zott be nagyszerűen a 17 éves Ryan Giggs és a korábbi szovjet válogatott Andrej Kancselszkisz, hiába vált be Brian McClair a hátravont, irányító középcsatár szerepkörében, hiányoztak a gólok.

Ezzel szemben a Leeds húsz mérkőzésen nem kapott gólt a bajnoki idényben, az Elland Roadon egyszer sem veszített, s Howard Wilkinson érdeméből nagyon gyorsan túlkerült a presztízsvereségek (elsősorban a Manchester United elleni FA-kupa- és Ligakupa, hivatalosan Rumbelows Cup-kudarcokon, valamint a Manchester City elleni tavaszi 0-4-en) okozta lelki sokkokon. Nem szólva arról, hogy a yorkshire-i gárda kiválóan erősített az idény előtt (érkezett Tony Dorigo és Rod Wallace), majd februárban kifogta az aranyhalat: Eric Cantona, aki néhány nappal korábban visszautasította a Sheffield Wednesday ajánlatát, a Leedsnek igent mondott. Mindannyian sokat tettek a közösbe, de legalább ugyanannyit a remek középpályások, Gary McAllister, Gordon Strachan, David Batty és Gary Speed, valamint az első számú góllövő, a 32 évesen élete szezonját futó Lee Chapman.

A Leeds United eddigi utolsó bajnokcsapatának névsora: John Lukic (42) kapus, Chris Whyte (41/1), Tony Dorigo (38/3), Chris Fairclough (31/2), Mel Sterland (31/6), John McClelland (18), Jon Newsome (10/2), Mike Whitlow (10/1), David Wetherall (1) védők, Gary McAllister (42/5), Gary Speed (41/7), David Batty (40/3), Gordon Strachan (36/4), Steve Hodge (23/7), Chris Kamara (2), Gary Kelly (2) középpályások, Lee Chapman (38/16), Rod Wallace (34/11), Eric Cantona (14/3), Carl Shutt (14/1), Imre Váradi (3), Tony Agana (2), Bobby Davison (2) csatárok.

Az AC Milan főhadiszállásán, a via Turatin, vagy az edzőközpontban, Milanellóban attól tartottak 1991 nyarán, hogy elfáradt az edző és a sztárjátékosok kapcsolata, véget ért az Arrigo Sacchi érkezésével kezdődött, temérdek nemzetközi sikert hozó aranykor. Kicsit erre rímelt Carlo F. Chiesának, a *Guerin Sportivo* nagy tekintélyű szerkesztőjének is egy korszak lezárásával felérő dicsőítése: „Történjék bármi is, a Milan új időszámítást vezetett be az olasz futballban. A calcio történetét ildomos mostantól a Milan aranykorszaka előtti és az azt követő időre bontani."

Sacchi valóban távozott a csapat éléről, a helyére pedig Silvio Berlusconi, a klubtulajdonos elnök és „futballminisztere", Adriano Galliani az egyesület korábbi játékosát, Fabio Capellót kérte fel vezetőedzőnek. Az egykori válogatott játékos 1976 nyarán igazolt a Juventustól a pirosfeketékhez, s az azt követő másfél évtizedben hűségesen szolgálta a klubot: előbb játékosként, majd a korosztályos csapatok edzőjeként, aztán Nils Liedholm pályaedzőjeként, sőt a Sacchiéra előtti utolsó hat mérkőzésen megbízott vezetőedzőként. Miután a Parmából érkezett tar futballprofesszor átvette a csapatot, Capello előbb az utánpótláshoz került, majd Silvio Berlusconi egy másik, sokkal kisebb kaliberű sportegyesületének, a Polisportiva Mediolanumnak az elnöki székébe ült. A főnökök készenlétben tartották: ha kell, be tudjon ugrani. Milánóban nyílt titok volt, hogy ha Sacchi nem nyerte volna meg 1989-ben a Bajnokcsapatok Európa-kupáját, Capello már sokkal korábban felváltja. Így erre csak 1991 nyarán került sor. A már említett *Guerin Sportivo* egyik júliusi szavazásán a megkérdezettek 81,4 százaléka úgy vélte, Capello az uomo giusto, azaz a megfelelő ember a posztra. Mi több: a voksolók 89,4 százaléka úgy gondolta, 1992 tavaszán ismét a Milant ünnepli majd Olaszország a campionato győzteseként. Nem tévedtek. Ám azt aligha találták volna el, hogy az „ördögök" veretlenül menetelnek végig a bajnoki szezonban. Vagy hogy rekordok sorát döntik meg az idényben.

Az AC Milan egyetlen vereséget sem szenvedett az 1991–1992-es bajnokságban. Hasonló teljesítménnyel még egyetlen gárda sem végzett az élen a 18 csapatos olasz élvonalban. Sőt: 1956, a Fiorentina elsősége óta egyetlen olasz bajnok sem zárt veretlenül. A teljesítményé-

vel újra az 1988-as és 1989-es ragyogását idéző Marco van Basten 25 góllal nyerte el a gólkirályi címet, háromszor is mesterhármasig jutva. Az előző három évtizedben senki sem szerzett ennyi gólt a Serie A-ban, 1961-ben Brighenti zárt huszonhéttel – de nem abban az időszakban, amelyben minden nagy torna gólátlaga negatív rekordot hozott. Gullit alig maradt el teljesítményével Van Basten mögött, a harmadik holland, Frank Rijkaard pedig az orosz Igor Salimovval holtversenyben a legmagasabb osztályzatot érte el a *Guerin Sportivo* osztályozókönyvében az olasz élvonal összes játékosa közül.

Silvio Berlusconi és Fabio Capello

A veretlen bajnokcsapat alaptizenegye a következő volt: Sebastiano Rossi (30) – Mauro Tassotti (33), Franco Baresi (33), Alessandro Costacurta (30/1), Paolo Maldini (31/3) – Demetrio Albertini (28/3), Frank Rijkaard (30/5), Roberto Donadoni (30/1) – Ruud Gullit (26/7), Marco van Basten (31/25), Daniele Massaro (32/9). Játszott még: Alberigo Evani (27/1), Diego Fuser (15/4), Marco Simone (15/7), Carlo Ancelotti (12/2), Aldo Serena (9), Filippo Galli (8), Enzo Gambaro (5), Francesco Antonioli (kapus, 4), Giovanni Cornacchini (3).

Argentínában visszatértek a régi idők a 101. profi idényben: két bajnokot avattak egyetlen év alatt. A kiírás alapján ezek önálló bajnokságok voltak, azaz az őszi és a tavaszi bajnok nem játszott egy „csúcs" bajnoki címért.

Az Aperturában a River Plate hatpontos előnnyel végzett az élen a Boca Juniors előtt, a Newell's Old Boys a tizennyolcadik helyen zárt. Ám a rosarióiak gárda megtáltosodott a tavaszi folytatásra, s meg is nyerte! A Daniel Alberto Passarella által irányított River jellemző összeállítása: A. Comizzo (J. Miguel) – F. Basualdo (J. Gordillo), N. Higuaín, G. Rivarola, C. Enrique – J. Toresani, G. Zapata, H. Díaz, S. Berti – R. Medina Bello (W. Silvani), Ramón Díaz. A piros-feketéké: Scoponi – Raggio (Soria), Gamboa, Llop, M. Pochettino – Saldaña, Berizzo, A.Berti – Zamora, Domizzi (Lunari), A. Mendoza. Marcelo Bielsa volt az „öregfiúk" edzője.

Egy évvel korábban, az 1991-es brazil Serie A még a paulista klubok sikerét hozta, immár a cariocák, a rióiak kerültek fölénybe. Az alapszakaszt még a Vasco da Gama nyerte, amely azonban a középszakaszból már nem jutott be a bajnoki döntőbe. Azt a Maracanában a Flamengo és a Botafogo vívta. Az első mérkőzésen 103 000, a másodikon 122 000 néző volt. Talán túl sokan is voltak, a második meccsen leszakadt egy felső karéj, hárman meghaltak, ötvenen megsebesültek. A piros-feketék Júnior, a később a magyar bajnokságban is megforduló Nélio, valamint Gaúcho egy-egy góljával 3-0-ra nyerték az első mérkőzést, így a másodikon már elég volt nekik egy 2-2-es döntetlen is. A 83. percben még ott is vezettek 2-0-ra... A nagyszerű Júnior, aki fénykorában a világ egyik legkiválóbb balhátvédje, bal oldali középpályása volt, akkor is szerzett gólt, a második találatot Júlio César jegyezte. A Fla bajnokcsapatát Carlinhos irányította, a döntő második mérkőzésén a Gilmar – Charles, Gélson, Wilson Gottardo, Piá – Fabinho (Mauro), Uidemar, Júnior – Zinho, Júlio César, Gaúcho (Djalminha) összetételű csapat szerepelt, az első találkozón szerepet kapott Júnior Baiano, Marcelinho, Paulo Nunes és Nélio is.

Az FC Barcelona. Hátul, balról: Zubizarreta, Nando, Julio Salinas, Ronald Koeman, Michael Laudrup, Sztoicskov, Eusebio. Elöl: Corbella szertáros, Bakero, Ferrer, Guardiola, Juan Carlos, Mur gyúró

A VfB Stuttgart. Hátul, balról: Mayer, Schneider, Kramny, Sverisson, O. Schmäler, N. Schmäler, Buchwald, Frontzeck. Középen: Daum vezetőedző, Köstner edző, Gaudino, Sammer, Kiemle, Kastl, Preuss, Keller, Strehmel, Seitz szertáros, Wörn gyúró. Elöl: Walter, Kögl, Trautner, Immel, Buck, Schäfer

Az Olympique Marseille. Hátul, balról: Olmeta, Casoni, Amoros, Mozer, Waddle, Boli. Elöl: Durand, Papin, Deschamps, Abedi Pelé, Angloma

Az AC Milan. Hátul, balról: Tassotti, Maldini, Gullit, Van Basten, Rijkaard, Antonioli. Elöl: Costacurta, Fuser, Ancelotti, Baresi, Simone

A Leeds United. Hátul, balról: Kerr, Henningan edző, Newsome, Chapman, Varadi, Fairclough, Lukic, Sterland, Shutt, Cantona, McClelland, Sutton gyúró, Haddock. Elöl: Wilkinson menedzser, Rod Wallace, Dorigo, Strachan, Batty, Speed, McAllister, Hodge, Whyte

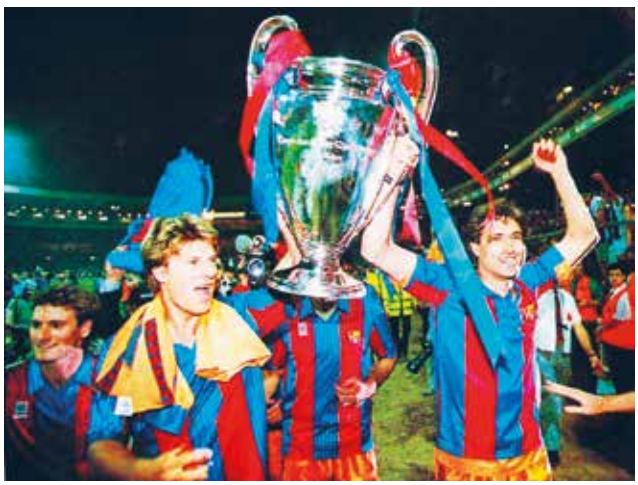
A CSZKA Moszkva. Hátul, balról: Kargyivar stábtag, Kopejkin edző, Kolpovszkij edző, Brosin, Maszalityin, Bisztrov, Pavel Szadirin vezetőedző, Maljukov, Janusevszkij, Szergejev, Fokin, Murasko sz. vezető, A. Kuznyecov edző. Elöl: Kornyejev, Dmitrijev, Jerjomin, D. Kuznyecov, Kolotovkin, Koleszny ikov, Tatarcsuk

AZ ÉV CSAPATA

A Dream Team

A Johan Cruyff által irányított, később a sajtó által Dream Teamnek, Álomcsapatnak nevezett Barcelonának sikerült az, ami az elődök közül még a Kubala, Kocsis, Evaristo, Suárez, Czibor ötös fogattal felálló gárdának sem: megnyerte a Bajnokcsapatok Európa-kupáját. Talán ez volt a kilencvenes évek első fél évtizedében e gárda legnagyobb sikere, de nem az egyedüli. Miközben uralta a hazai frontot – a Real Madrid öt elsősége után négyes sorozatot ért el a La Ligában 1990 és 1994 között – 1991 tavaszán KEK-döntőt, 1994-ben Bajnokok Ligája döntőt is játszott. Azaz: ebben az időszakban négy idényből háromszor is döntőbe jutott nemzetközi kupasorozatban, csak 1992–1993-ban bukott el előtte, meglepetésre már az őszi szakaszban vereséget szenvedve a moszkvai CSZKA-tól.

Michael Laudrup és Julio Salinas a BEK-serleggel megnyert döntő után

AZ EDZŐ

A XX. század legsikeresebb Barça-mestere

JOHAN (Hendrik Johannes) CRUYFF 1947. április 25-én született Amszterdamban. Futballistaként kora egyik legjobb és legnagyobb hatású játékosa volt. Az Ajax (1964–1973), az FC Barcelona (1973–1978), a Los Angeles Aztecs (1978–1979), a Washington Diplomats (1979–1980), a Levante (1981), ismét az Ajax (1981–1983), a Feyenoord (1983–1984) tagja volt. Kilencszeres holland bajnok, hatszoros Holland Kupa-győztes, spanyol bajnok és kupagyőztes, háromszoros BEK-győztes, egyszeres Világkupa-győztes, egyszeres európai Szuperkupa-győztes, a France Football háromszoros aranylabdása. A holland válogatottal ezüstérmesként zárta az 1974-es világbajnokságot, bronzéremmel pedig az 1976-os Eb-t. Edzőként 1985 és 1988 között az Ajaxot, majd 1988 és 1996 között a Barcelonát irányította. Az amszterdami klubbal két bajnoki címet nyert (1985–1986, 1986–1987) és KEK-győztes lett. A Barçával négyszeres spanyol bajnok (1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994), a spanyol Király Kupa győztese (1989–1990), BEK-győztes (1992), KEK-győztes (1989), európai Szuperkupa-győztes (1992) volt. 2016. március 24-én hunyt el Barcelonában. A spanyol Szuperkupa-elsőségeket is beleértve 11 trófeát nyert az FC Barcelonával, ezzel ő lett a XX. század legsikeresebb vezetőedzője a klubnál.

Ebben spanyol játékosai – az alább bemutatottak mellett érdemes megemlíteni a veterán José Ramón Alesancót (a baszk írásmód szerint Alexankót), Aitor „Txiki" Beguiristaínt, Miguel Ángel Nadalt, Andoni Goicoexheát (Goikoetxeát) – mellett nagy szerepet játszottak a kiváló légiósok, akik közül Ronald Koeman az 1991-es KEK-döntőben, majd a megnyert 1992-es BEK-döntőben is gólt szerzett.

A csapat „építésze" Johan Cruyff volt, aki szívbetegsége miatt az 1990–1991-es idényben hosszú hónapokat pihenni kényszerült, ám a visszatérése után minden korábbinál nagyobb sikerekre vezette a csapatát.

ANDONI ZUBIZARRETA Urreta: A kapus 1961. október 23-án született Vitoriában. Pályafutásának korai klubjai az Aretxabaleta (1976–1978) és az Alavés (1978–1981) voltak, majd az Athletic Bilbao (1981–1986), a Barcelona (1986–1994) és a Valencia (1994–1998) kapuját őrizte. Hatszoros spanyol bajnok (1982–1983, 1983–1984, 1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994), a spanyol Király Kupa háromszoros győztese (1983–1984, 1987–1988, 1989–1990), BEK-győztes (1992), KEK-győztes (1989), európai Szuperkupa-győztes (1992). A spanyol válogatottban (1985–1998) 126 találkozón szerepelt, részt vett négy világbajnokságon (1986, 1990, 1994, 1998) és két Európa-bajnokságon (1988, 1996).

NANDO (Fernando Muñoz García): A középhátvéd 1967. október 30-án született Sevillában. Pályafutását a Sevillában kezdte, ahonnan 1990-ben igazolt a Barcelonához, majd két szezon után, 1992-ben a Real Madrid tagja lett. 1996 és 2001 között ismét barcelonai klub, de az Espanyol futballistája volt. Háromszoros spanyol bajnok (1990–1991, 1991–1992, 1994–1995), a Király Kupa kétszeres győztese (1992–1993, 1999–2000), BEK-győztes (1992). A spanyol válogatottban (1990–1992) nyolc mérkőzésen lépett pályára.

ALBERT FERRER Llopis: A jobbhátvéd 1970. június 6-án született Barcelonában. Első klubja a Maristas de Rubí volt, majd 1983 és 1998 között a Barcelona játékosa volt, 1990-ben rövid időt kölcsönjátékosként a Tenerifében töltött. Pályafutása utolsó öt idényében (1998–2003) a Chelsea-t erősítette. Ötszörös spanyol bajnok (1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1997–1998), a spanyol Király Kupa kétszeres győztese (1996–1997, 1997–1998), az angol FA-kupa győztese (2000), BEK-győztes (1992), KEK-győztes (1997), háromszoros európai Szuperkupa-győztes (1992, 1997, 1998). A spanyol válogatottban (1991–1999) 36 mérkőzésen szerepelt, részt vett az 1994-es és az 1998-as vb-n. Olimpiai bajnoki címet szerzett 1992-ben.

RONALD KOEMAN: A középső védő 1963. március 21-én született Zaandamban. Klubjai a Groningen (1980–1983), az AFC Ajax (1983–1986), a PSV (1986–1989), az FC Barcelona (1989–1995) és a Feyenoord (1995–1997) voltak. Négyszeres holland bajnok (1984–1985, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989), a KNVB kupájának háromszoros győztese (1985–1986, 1987–1988, 1988–1989), négyszeres spanyol bajnok (1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994), a spanyol Király Kupa győztese (1989–1990), kétszeres BEK-győztes (1988, 1992), európai Szuperkupa-győztes (1992). A holland válogatottban (1981–1994) 78 mérkőzésen 14 gólt szerzett. Európa-bajnok (1988), Eb-elődöntős (1992), vb-résztvevő (1990, 1994) volt.

JUAN CARLOS Rodriguez Moreno: A balhátvéd 1965. január 19-én született Puente Castróban. Klubjai a Valladolid (1984–1987), az Atlético Madrid (1987–1991), a Barcelona (1991–1994), a Valencia (1994–1995), majd ismét a Valladolid (1995–1999) voltak. Háromszoros spanyol bajnok (1991–1992, 1992–1993, 1993–1994), a spanyol Király Kupa győztese (1990–1991), BEK-győztes (1992). A spanyol válogatottban (1991) egyetlen mérkőzésen kapott helyet.

JOSÉ MARÍA BAKERO Escudero: A támadó középpályás 1963. február 11-én született Goizuetában. A Real Sociedad (1980–1988), a Barcelona (1988–1996) és a mexikói Veracruz (1997) mezét viselte. Hatszoros spanyol bajnok 1980–1981, 1981–1982, 1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994), a spanyol Király Kupa kétszeres győztese (1986–1987, 1989–1990), BEK-győztes (1992), KEK-győztes (1989, 1997), európai Szuperkupa-győztes (1992). A spanyol válogatottban (1987–1994) 30 mérkőzésen hét gólig jutott, részt vett az 1990-es és az 1994-es világbajnokságon és az 1988-as Európa-bajnokságon.

JULIO SALINAS Fernández: A jól megtermett csatár 1962. szeptember 11-én született Bilbaóban. 1974-től 1986-ig az előbb Atléticónak, majd Athleticnek nevezett klub tagja volt szülővárosában, majd két idényt (1986–1988) az Atlético Madridnál töltött. 1988 és 1994 között viselte a Barcelona mezét, majd pályafutását a Deportivo La Coruñában (1994–1995), a Sporting Gijónban (1995–1996) és a Jokohama Marinosban (1997–1998) folytatta és az Alavésben (1998–2000) zárta le. Hatszoros spanyol bajnok (1982–1983, 1983–1984, 1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994), a spanyol Király Kupa háromszoros győztese (1983–1984, 1989–1990, 1994–1995), BEK-győztes (1992), KEK-győztes (1989), európai Szuperkupa-győztes (1992). A spanyol válogatottban (1986–1996) 56 találkozón szerepelt, 22 gólt szerzett. Részt vett négy világbajnokságon (1986, 1990, 1994) és két Európa-bajnokságon (1988, 1996).

PEP GUARDIOLA: Josep Guardiola Sala 1971. január 18-án született Santpedorban. 1984 és 2001 között a Barcelona, 2001–2002-ben a Brescia, 2002–2003-ban az AS Roma, 2003-ban ismét a Brescia, végül 2003–2005-ben a katari al-Ahli, 2005–2006-ban a mexikói Dorados tagja volt. Hatszoros spanyol bajnok (1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1997–1998, 1998–1999), a spanyol Király Kupa kétszeres győztese (1996–1997, 1997–1998), BEK-győztes (1992), KEK-győztes (1997), kétszeres európai Szuperkupa-győztes (1992, 1997). A spanyol válogatottban (1992–2001) 47 mérkőzésen 5 gólt szerzett. Részt vett az 1994-es világbajnokságon és a 2000-es Európa-bajnokságon, olimpiai aranyérmet szerzett 1992-ben.

HRISZTO SZTOICSKOV: A bolgár csatár 1966. február 8-án született Plovdivban. A Marica Plovdiv (1977–1981), a Hebrosz (1982–1984), aztán a CSZKA Szófia, majd a Szredec nevet is viselő központi katonaklubban futballozott (1984–1990). A bolgár rendszerváltás hajnalán a Barcelonába igazolt, ahol 1990 és 1995 között játszott. Utána vándorlásba kezdett, a Parma (1995–1996), újra a Barcelona (1996–1998), a szaúdi al-Naszr (1998), a japán Kasiva Reysol (1998–1999), végül az amerikai Chicago Fire (2000–2002) és DC United (2003) gárdáját erősítette. Háromszoros bolgár bajnok (1986–1987, 1988–1989, 1989–1990), négyszeres Bolgár Kupa-győztes (1984–1985, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989), ötszörös spanyol bajnok (1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1997–1998), a spanyol Király Kupa győztese (1996–1997), a US Open Cup győztese (2000), BEK-győztes (1992), KEK-győztes (1997), kétszeres európai Szuperkupa-győztes (1992, 1997), az Ázsiai Kupagyőztesek Kupájának győztese (1997–1998). A bol-

gár válogatottban (1986–1999) 83 mérkőzésen 37 gólt szerzett, az 1994-es világbajnokság társgólkirálya volt, csapatával a 4. helyen zárt. Részt vett az 1996-os Eb-n és az 1998-as vb-n is. A *France Football* aranylabdása 1994-ben.

MICHAEL LAUDRUP: A szupertechnikás dán játékmester 1964. június 15-én született Fredriksbergben. Hazai klubjai a Vanløse (1971–1973), a Brøndbyernes IF (1973–1976), a KB (1977–1981), majd újra a Brøndby (1982–1983) voltak. Légiósként a Lazio (1983–1985), a Juventus (1985–1989), a Barcelona (1989–1994), a Real Madrid (1994–1996), a Vissel Kobe (1996–1997) és az AFC Ajax (1997–1998) legénységét erősítette. Olasz bajnok (1985–1986), ötszörös spanyol bajnok (1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1994–1995), a spanyol Király Kupa győztese (1989–1990), holland bajnok (1997–1998), Holland Kupa-győztes (1997–1998), BEK-győztes (1992), európai Szuperkupa-győztes (1992), Világkupa-győztes (1995). A dán válogatottban (1982–1998) 104 mérkőzésen 37 gólt szerzett. Részt vett az 1984-es, az 1988-as és az 1996-os Eb-n, valamint az 1986-os és az 1998-as vb-n. 1995-ben megnyerte a Konföderációs Kupa előfutárának számító, Fahd királyról elnevezett kupát.

EUSÉBIO Sacristán Mena: A spanyol középpályás 1964. április 13-án született La Secában. Szülővárosa csapatában kezdett játszani, majd a Valladolid játékosa volt 1979 és 1987 között, aztán egy idényt (1987–1988) az Atlético Madridban töltött. Pályafutása legsikeresebb éveiben (1988–1995) a Barcelona mezét viselte. Utóbb játszott a Celta Vigóban (1995–1997), hogy pályafutását a Valladolidban zárja le (1997–2002). Négyszeres spanyol bajnok (1990–1991, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994), a spanyol Király Kupa győztese (1989–1990), spanyol Ligakupa-győztes (1984), BEK-győztes (1992), KEK-győztes (1989), európai Szuperkupa-győztes (1992). A spanyol válogatottban (1986–1992) 15 mérkőzésen szerepelt. Nem játszó tartalék volt az 1988-as Európa-bajnokságon.

A katalánok a klubtörténet addigi legnagyobb sikerét ünneplik Londonban. A kupával Guardiola és Sztoicskov

Először az utolsót

A cím rejtélyesnek tűnhet, pedig egyszerű a magyarázata: a Bajnokcsapatok Európa-kupáját (részben már módosítva a lebonyolítását) utoljára rendezték meg, ugyanis felváltotta a Bajnokok Ligája, és az FC Barcelona először hódította el a serleget. Ez volt a búcsúzó sorozat 37. kiírása.

Az első két kör lement a hagyományos módon, utána a legjobb nyolc két csoportot képezett, mindenki kétszer játszott mindenkivel, és a győztesek vívták a finálét.

Az első forduló legnagyobb meglepetését az Apollón Limaszol szolgáltatta az Universitatea Craiova ellen. Feltűnő volt az is, hogy a Panathinaikosz csak az idegenben szerzett góljainak köszönhetően lépett túl az izlandi Framon. A másodikban szintén akadt váratlan eredmény, a Sparta Praha kiütötte az Olympique Marseille-t. Megjegyzendő továbbá, hogy a címvédő FK Crvena zvezda a háború miatt költözni kényszerült, Szegeden, Kispesten és Szófiában fogadta az ellenfeleit. A német újraegyesítés következményeként az új Bundesliga két szereplője is indulhatott a sorozatban, az utolsó NDK-s bajnok, a Hansa Rostock és az utolsó „nyugatnémet" bajnok, a Kaiserslautern. A későbbi győztes Barcelona először kiverte az egyiket, aztán a másikat, de mindkettőtől kikapott Németországban. A Lauterntől úgy, hogy Bakero a 90. percben szerzett találata hozta csak meg a továbbjutást. Ha az nincs, a Barça kiesik…

Az A csoportot nyolc ponttal megnyerte a Sampdoria (csupán Brüsszelben kapott ki az Anderlechttől), míg a B jelűben kilenc pontjával a Barcelona végzett az élen. (Az egyetlen, annál fájóbb kudarca Prágában érte, mert ha nem csoportmeccs lett volna, továbbjutnak a csehek.)

A Wembley-ben 120 perces, éles harc folyt a felek között, amelynek végére Ronald Koeman szabadrúgása tett pontot. A Doriának maradt a szimpatikus vesztes szerepe: 1989 és 1992 között négy nemzetközi kupadöntőben volt érdekelt, ám mindössze egyet (az 1990-es KEK-et) tudott trófeával zárni.

A kulcspillanat két tételben. A labda a kapuban, majd következett Koeman kergetése

Két támadót ünnepelhettek a széria gólkirályaként, Szergej Jurant (Dinamo Kijev) és Jean-Pierre Papint (Olympique Marseille), mindkettő 7-7 találatot ért el.

1. forduló. FC Barcelona–Hansa Rostock 3-0, 0-1, 1. FC Kaiserslautern–FC Etar Veliko Tarnovo 2-0, 1-1, Union Luxembourg–Olympique Marseille 0-5, 0-5, Sparta Praha–Rangers FC 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Sparta), Hamrun Spartans–SL Benfica 0-6, 0-4, Arsenal–Austria Wien 6-1, 0-1, HJK Helsinki–Dinamo Kijev 0-1, 0-3, Brøndby IF–Zagłębie Lubin 3-0, 1-2, Fram Reykjavík–Panathinaikosz 2-2, 0-0 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Panathinaikosz), IFK Göteborg–Flamurtari Vlorë 0-0,

1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az IFK), Beşiktaş JK–PSV Eindhoven 1-1, 1-2, RSC Anderlecht–Grasshopper-Club 1-1, 3-0, FK Crvena zvezda–Portadown FC 4-0, 4-0, Universitatea Craiova–Apollón Limaszol 2-0, 0-3, Kispest-Honvéd–FC Dundalk 1-1, 2-0, UC Sampdoria–Rosenborg BK 5-0, 2-1

2. forduló. FC Barcelona–1. FC Kaiserslautern 2-0, 1-3 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Barcelona), Olympique Marseille–Sparta Praha 3-2, 1-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Sparta), SL Benfica–Arsenal 1-1, 3-1 (hosszabbításban), Dinamo Kijev–Brøndby IF 1-1, 1-0, Panathinaikosz–IFK Göteborg 2-0, 2-2, PSV Eindhoven–RSC Anderlecht 0-0, 0-2, FK Crvena zvezda–Apollón Limaszol 3-1, 2-0, Kispest-Honvéd–UC Sampdoria 2-1, 1-3

A csoport

UC Sampdoria–FK Crvena zvezda 2-0, 3-1, RSC Anderlecht–Panathianikosz 0-0, 0-0, Panathinaikosz–UC Sampdoria 0-0, 1-1, FK Crvena zvezda–RSC Anderlecht 3-2, 2-3, Panathinaikosz–FK Crvena zvezda 0-2, 0-1, RSC Anderlecht–UC Sampdoria 3-2, 0-2

A csoport végeredménye: 1. Sampdoria 8 pont, 2. FK Crvena zvezda 6 pont, 3. RSC Anderlecht 6 pont, 4. Panathinaikosz 4 pont

B csoport

FC Barcelona–Sparta Praha 3-2, 0-1, Dinamo Kijev–SL Benfica 1-0, 0-5, Sparta Praha–Dinamo Kijev 2-1, 0-1, SL Benfica–FC Barcelona 0-0, 1-2, Dinamo Kijev–FC Barcelona 0-2, 0-3, SL Benfica–Sparta Praha 1-1, 1-1

A csoport végeredménye: 1. FC Barcelona 9 pont, 2. Sparta Praha 6 pont, 3. SL Benfica 5 pont, 4. Dinamo Kijev 4 pont

Döntő

FC Barcelona–UC Sampdoria 1-0 (0-0, 0-0, 1-0)

1992. május 20., London, Wembley Stadion, 70 827 néző. Jv.: Aron Schmidhuber (német)

FC Barcelona: Zubizarreta – Ferrer, R. Koeman, Nando – Eusebio, Bakero, Guardiola (Alesanco, 112.), Juan Carlos – Julio Salinas (Goikoetxea, 65.), Sztoicskov, M. Laudrup

UC Sampdoria: Pagliuca – Mannini, Vierchowod, Lanna, Bonetti (Invernizzi, 73.) – Lombardo, Pari, Toninho Cerezo, Katanec – Vialli (Buso, 100.), Mancini

Gólszerző: R. Koeman (112.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

A „futottak még” csapatok fináléja

Azt még a legpesszimistább United-hívek sem hitték volna, hogy október 2-án kedvenc „vörös ördögeik” csak hosszabbításban tudják megadásra bírni az Old Traffordon a szinte teljesen ismeretlen Athinaikosz pompásan védekező tizenegyét. Az FTC nem remélt magabiztossággal, kettős győzelemmel lépett túl a szófiai Levszkin. A második körben kiszállt a versengésből a címvédő Man U, amelyet az Atlético Madrid, a Fradit pedig a Werder Bremen ejtett ki. A negyeddöntő meglepetéséről az AS Monaco gondoskodott, térdre kényszerítette az AS Romát. A Feyennord–Tottenham párharcnak nem a rotterdamiak voltak a favoritjai, mégis továbbléptek a négy közé, majd ott az idegenben szerzett találataival elbúcsúztatta őket a Monaco.

Wynton Rufer gólja végleg eldöntötte a kupagyőztesek fináléját

Két olyan klub vívhatta a liszszaboni végjátékot, amelyet előzetesen nem tartottak esélyesnek a kupanyerésre. A duó kevés néző előtt feledhető mérkőzést produkált a portugál fővárosban, de az elmondható, hogy nem érdemtelenül került a trófea a németek kezébe. Különösen úgy nem, ha tudatosítjuk, hogy a hercegség alakulatát erősítette Emmanul Petit, Youri Djorkaeff, George Weah, Rui Barros, a kispadjukon pedig ott ült Lilian Thuram és Arsène Wenger edző!

A KEK gólkirályi címe a hatgólos Lipcsei Pétert (FTC) illette.

Selejtező. SV Stockerau–Tottenham Hotspur 0-1, 0-1, Galway United–Odense BK 0-3, 0-4

1. forduló. Fyllingen IL–Atlético Madrid 0-1, 2-7, Athinaikosz AE–Manchester United 0-0 0-2 (hosszabbításban), GKS Katowice–Motherwell FC 2-0-1-3 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a GKS), Omonia Nicosia–FC Bruges 0-2, 0-2, FC Bacău–Werder Bremen 0-6, 0-5, Levszki Szófia–Ferencvárosi TC 2-3, 1-4, FC Stahl Eisenhüttenstadt–Galatasaray 1-2, 0-3, Odense BK–Baník Ostrava 0-2, 1-2, Glenavon FC–Ilves Tampere 3-2, 1-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az Ilves), CSZKA Moszkva–AS Roma 1-2, 1-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az AS Roma), IFK Norrköping–Jeunesse Esch 4-0, 2-1, Swansea City–AS Monaco 1-2, 0-8, Valur Reykjavík–FC Sion 0-1, 1-1, Partizani Tiranë–Feyenoord 0-0, 0-1, Hajduk Split–Tottenham Hotspur 1-0, 0-2, Valletta FC–FC Porto 0-3, 0-1

2. forduló. Atlético Madrid–Manchester United 3-0, 1-1, GKS Katowice–FC Bruges 0-1, 0-3, Werder Bremen–Ferencvárosi TC 3-2, 1-0, Galatasaray–Baník Ostrava 0-1, 2-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Galatasaray), Ilves Tampere–AS Roma 1-1, 2-5, IFK Norrköping–AS Monaco 1-2, 0-3, FC Sion–Feyenoord 0-0, 0-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Feyenoord), Tottenham Hotspur–FC Porto 3-1, 0-0

Negyeddöntő. Atlético Madrid–FC Bruges 3-2, 1-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az FC Bruges), Werder Bremen–Galatasaray 2-1, 0-0, AS Roma–AS Monaco 0-0, 0-1, Feyenoord–Tottenham Hotspur 1-0, 0-0

Elődöntő. FC Bruges–Werder Bremen 1-3, 1-1, AS Monaco–Feyenoord 1-1, 2-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Monaco)

Döntő

Werder Bremen–AS Monaco 2-0 (1-0)

1992. május 6., Lisszabon, Estadio da Luz, 16 000 néző. Jv.: Pietro D'Elia (olasz)

Werder Bremen: Rollmann – Bratseth, Wolter (T. Schaaf, 35.), Borowka – Bockenfeld, Votava, Eilts, Neubarth (S. Kohn, 75.), Bode – W. Rufer, K. Allofs

AS Monaco: Ettori – Valéry (Y. Djorkaeff, 62.), R. Mendy, E. Petit, Sonor – Gnako, Rui Barros, Dib, G. Passi – G. Weah, Y. Fofana (Clément, 59.)

Gólszerzők: K. Allofs (41.), W. Rufer (55.)

Új trófea az Ajax vitrinében

Az AFC Ajax 1992-ig valamennyi fontosabb nemzetközi klubfutballdíjat hazavitte (BEK, KEK, európai Szuperkupa, Világkupa), csak az UEFA-kupa hiányzott a kincstárából, holott a két nagy ellenlábasa, a Feyenoord és a PSV már szert tett rá.

Az első forduló szupermeglepetése a címvédő Inter kiesése volt a portói Boavista jóvoltából, ám a bukaresti Dinamo továbbjutását a lisszaboni Sporting ellenében sem sokan várták. Ugyan az Anfield Roadon a Liverpool nagyon megverte a Lahtit, viszont igencsak kellemetlenül esett a szurkolói számára, hogy Finnországban kikapott tőle. Aztán a második kör első menete után nem akadt sportrajongó, aki a koppenhágai eredmény hallatán ne tátotta volna el a száját: BK 1903–FC Bayern München 6-2, de még mielőtt becsukta volna, jött a másik hír: Xamax–Celtic 5-1!

Az Ajax második aranykorszakának prológja: az UEFA-kupa-győzelem

A harmadik fordulóból továbbment három olyan gárda (BK 1903, Sigma Olomuc, KAA Gent), amelyik a tippelőktől előzetesen erre sok sanszot nem kapott volna, azonban a negyeddöntőt egyik sem élte túl.

A finálé két meccsén szebben futballozott a Torino Calcio, a semleges nézők többségének véleménye az volt, hogy megérdemelte volna a kupát. A rutin hiányzott a „bikáknál", amely az amszterdamiaknál megvolt, és ez sokat nyomott a latban. És meg ne feledkezzünk egy „csekélységről": a hollandok idegenben szereztek két gólt, míg az olaszok egyet sem!

Enzo Scifo és Wim Jonk párharca

A sorozat mesterlövésze Dean Saunders (Liverpool) lett, aki 9-szer volt eredményes.

1. forduló. Aberdeen FC–BK 1903 0-1, 0-2, AFC Ajax–Örebro SK 3-0, 1-0, Anorthoszisz Larnaca–Steaua Bucuresti 1-2, 2-2 (hosszabbításban), Bangor FC–Sigma Olomouc 0-3, 0-3, Boavista–FC Internazionale 2-1, 0-0, Celtic FC–Germinal Ekeren 2-0, 1-1, Cork City–FC Bayern München 1-1, 0-2, HAŠK Građanski

Zagreb–Trabzonspor 2-3, 1-1, Eintracht Frankfurt–Spora Luxembourg 6-1, 5-0, FC Groningen–RW Erfurt 0-1, 0-1, Ikast FS–AJ Auxerre 0-1, 1-5, Swarovski Tirol–Tromsø IL 2-1, 1-1, Hallescher FC–Torpedo Moszkva 2-1, 0-3, Hamburger SV–Górnik Zabrze 1-1, 3-0, KAA Gent–Lausanne Sports 0-1, 1-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Gent), KR Reykjavík–Torino Calcio 0-2, 1-6, Vllaznia Shkodër–AEK Athén 0-1, 0-2, Liverpool–Kuusysi Lahti 6-1, 0-1, Mikkelin Palloilijat–Szpartak Moszkva 0-2, 1-3, Neuchâtel Xamax–Floriana FC 2-0, 0-0, Olympique Lyon–Östers IF 1-0, 1-1, PAOK Szaloniki–KV Mechelen 1-1, 1-0, CSZKA Szófia–Parma 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a CSZKA), Szlavia Szófia–CA Osasuna 1-0, 0-4, Real Oviedo–Genoa 1893 1-0, 1-3, SC Salgueiros–AS Cannes 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Cannes), Slovan Bratislava–Real Madrid 1-2, 1-1, Sturm Graz–FC Utrecht 0-1, 1-3, Sporting CP–Dinamo Bucureşti 1-0, 0-2 (hosszabbításban), Sporting Gijón–FK Partizan Beograd 2-0, 0-2 (tizenegyesekkel jutott tovább a Gijón), Váci Izzó MTE–Dinamo Moszkva 1-0, 1-4, VfB Stuttgart–Pécsi MFC 4-1, 2-2

2. forduló. AJ Auxerre–Liverpool 2-0, 0-3, AS Cannes–Dinamo Moszkva 0-1, 1-1, BK 1903–FC Bayern München 6-2, 0-1, CA Osasuna–VfB Stuttgart 0-0, 3-2, FC Utrecht–Real Madrid 1-3, 0-1, RW Erfurt–AFC Ajax 1-2, 0-3, Szpartak Moszkva–AEK Athén 0-0, 1-2, Genoa 1893–Dinamo Bucureşti 3-1, 2-2, Hamburger SV–CSZKA Szófia 2-0, 4-1, KAA Gent–Eintracht Frankfurt 0-0, 1-0, Neuchâtel Xamax–Celtic FC 5-1, 0-1, Olympique Lyon–Trabzonspor 3-4, 1-4, PAOK Szaloniki–Swarovski Tirol 0-2, 0-2, Sigma Olomouc–Torpedo Moszkva 2-0, 0-0, Sporting Gijón–Steaua Bucureşti 2-2, 0-1, Torino Calcio–Boavista 2-0, 0-0

3. forduló. AEK Athén–Torino Calcio 2-2, 0-1, BK 1903–Trabzonspor 1-0, 1-1, CA Osasuna–AFC Ajax 0-1, 0-1, Swarovski Tirol–Liverpool 0-2, 0-4, Hamburger SV–Sigma Olomuc 1-2, 1-4, KAA Gent–Dinamo Moszkva 2-0, 0-0, Neuchâtel Xamax–Real Madrid 1-0, 0-4, Steaua Bucuresti–Genoa 1893 0-1, 0-1

Negyeddöntő. BK 1903–Torino Calcio 0-2, 0-1, Genoa 1893–Liverpool 2-0, 2-1, KAA Gent–AFC Ajax 0-0, 0-3, Sigma Olomouc–Real Madrid 1-1, 0-1

Elődöntő. Genoa 1893–AFC Ajax 2-3, 1-1, Real Madrid–Torino Calcio 2-1, 0-2

Döntő

Torino Calcio–AFC Ajax 2-2 (0-1)

1. mérkőzés. 1992. április 29., Torinó, Stadio delle Alpi, 65 377 néző. Jv.: Joe Worrall (angol)

AC Torino: Marchegiani – Bruno, Cravero (Bresciani, 80.), Benedetti, Annoni – Martin Vázquez, Venturin, Scifo – Mussi (Sordo, 83.), Casagrande, Lentini

AFC Ajax: Menzo – D. Blind, F. de Boer, Kreek, Silooy – A. Winter, Jonk, B. Roy (Groenedijk, 82.) – Van't Schip, Bergkamp, S. Pettersson

Gólszerzők: Jonk (17.), Casagrande (65., 82.), S. Pettersson (73. – 11-esből)

AFC Ajax–Torino Calcio 0-0

2. mérkőzés. 1992. május 13., Amszterdam, Olimpiai Stadion, 42 000 néző. Jv.: Zoran Petrovics (jugoszláv)

AFC Ajax: Menzo – D. Blind, F. de Boer, Kreek (Vink, 80.), Silooy – A. Winter, Jonk, Aflen – Van't Schip, B. Roy (Van Loen, 65.), S. Pettersson

AC Torino: Marchegiani – Mussi, Cravero (Sordo, 58.), Benedetti, Fusi – Martin Vázquez, Venturin, Scifo (Bresciani, 62.) – Policano, Casagrande, Lentini

EURÓPAI SZUPERKUPA

Közbeszólt a nagypolitika

Az UEFA két mérkőzésre tervezte az 1991-es európai Szuperkupa-döntőt is, ám a jugoszláviai háborús helyzet miatt megváltoztatta az álláspontját, és az új verdikt értelmében csak egyszer, az Old Traffordon csaptak össze a trófeáért a csapatok. Az arrafelé szokatlanul gyér érdeklődés közepette a skót válogatott Brian McClair döntött, a kapufáról elébe pattanó labdát közelről belsővel a hálóba helyezte. Fölényben voltak a „vörös ördögök", de néha a szerbek előtt is kínálkoztak ziccerek. A meccs krónikájához tartozik, hogy Zvonko Milojevics pazar vetődéssel kiütötte Steve Bruce büntetőjét.

Gary Pallister igyekszik szerelni Dejan Szavicsevicset

Manchester United–FK Crvena zvezda 1-0 (0-0)

1991. november 19., Manchester, Old Trafford, 22 110 néző. Jv.: Mario van der Ende (holland)

Manchester United: Schmeichel – Irwin, Pallister, Bruce, Martin (Giggs, 71.) – Webb, Kancselszkisz, Ince – McClair, Hughes, Blackmore

FK Crvena zvezda: Milojevics – Belodedici – Radinovics, Najdoszki, Tanjga, Vasziljevics – Sztosics, Jugovics, Mihajlovics, Szavicsevics (Ivics, 82.) – Pancsev

Gólszerző: McClair (67.)

LIBERTADORES KUPA

A tizenegyesek döntője

1992 júniusa előtt ötször vívta az első számú dél-amerikai klubkupasorozat döntőjét egy argentin és egy brazil csapat. Előbbiek nyertek négyszer, utóbbiak mindössze egyszer. 1984 után nem szerepeltek jól a brazilok, a São Paulo FC volt az első csapatuk, amely azóta döntőbe jutott. Telê Santana együttese csak egy mérkőzését rontotta el az egyenes kieséses szakaszban, az ecuadori Barcelonában kapott ki 2-0-ra – de előtte 3-0-ra megnyerte az első meccset a Morumbi Stadionban. A másik ágon az argentin Newell's Old Boys masírozott végig úgy, hogy az egyenes kieséses szakaszban mindhárom idegenbeli mérkőzése 1-1-re végződött. A legszorosabb csatát a kolumbiai Américával vívta, a döntő tizenegyespárbajban 11-10-re nyerte meg.

A tizenegyesek a döntőben is nagy szerepet kaptak. Az első meccsen, Rosarióban, a hazaiak 1-0-ra győztek Eduardo Berizzo góljával. A visszavágón Raí rúghatott büntetőt, ő is belőtte. Miután több gól nem született, „szétlövésben" dőlt el a serleg sorsa. A brazilok közül csak Ronaldão, a vendégektől Berizzo, Gamboa és Mendoza is hibázott.

Newell's Old Boys–São Paulo FC 1-0 (1-0)

Döntő, 1. mérkőzés. 1992. június 10., Rosario, Gigante de Arroyito, 45 000 néző. Jv.: Hernán Silva (chilei)

Newell's Old Boys: Scoponi – Raggio, Gamboa, Pochettino, Saldaña – Martino (Garfagnoli, 85.), Berizzo, Zamora, Berti – Lunari, Mendoza (Domizzi, 78.)

São Paulo FC: Zetti – Cafù, Antônio Carlos, Ronaldão, Iván – Adilson, Pintado, Raí – Müller, Palhinha (Macedo, 62.), Elivélton

Gólszerző: Berizzo (39., 11-esből)

São Paulo FC–Newell's Old Boys 1-0 (0-0), 11-esekkel 3-2

Döntő, 2. mérkőzés. 1992. június 17., São Paulo, Estádio Morumbi, 105 185 néző. Jv.: José Torres Cadena (kolumbiai)

São Paulo FC: Zetti – Cafù, Antônio Carlos, Ronaldão, Iván – Adilson, Pintado, Raí – Müller (Macedo, 65.), Palhinha, Elivélton

Newell's Old Boys: Scoponi – Llop, Gamboa, Pochettino, Saldaña – Martino (Domizzi, 46.), Berizzo, Zamora, Berti – Lunari, Mendoza

Gólszerző: Raí (65., 11-esből)

VILÁGKUPA

Belgrád csillagai ragyogtak Japánban

A párharc előtt csupán abban lehetett mindenki biztos, hogy új nevet vésnek a trófeára a tokiói döntő lefújását követően. A Zvezda könnyedén megverte 3-0-ra a Colo-Colót, és még azt is el tudta viselni, hogy a mérkőzés 42. percétől tíz emberrel futballozott, ugyanis akkor a svájci bíró kiállította Dejan Szavicsevicset. A chileiek nem tudtak mit kezdeni a megfogyatkozott „csillagosokkal", sőt Jugovics és Pancsev még növelni is tudta a balkániak előnyét. A mérkőzés legjobbjává a két gólt szerző Vladimir Jugovicsot választották.

Vladimir Jugovics, Darko Pancsev és Ilija Najdoszki

FK Crvena zvezda–Colo-Colo 3-0 (2-0)

1991. december 8., Tokió, Nemzeti Stadion, 60 000 néző. Jv.: Kurt Röthlisberger (svájci)

FK Crvena zvezda: Milojevics – Belodedici – Radinovics, Najdoszki, Vasziljevics – Sztoszics, Jugovics, Mihajlovics – Ratkovics, Pancsev, Szavicsevics

Colo-Colo: Morón – Garrido, Margas, Ramírez (Rubio, 60.), Salvatierra (Dabrowski, 65.) – Mendoza, Vilches, Barticciotto – Pizarro, Yáñez, Martínez

Gólszerzők: Jugovics (19., 59.), Pancsev (72.)

Kiállítva: Szavicsevics (42.)

ARANYLABDA, 1991

Papin különleges diadala

JPP, azaz Jean-Pierre Papin a Lido színpadán a görlökkel

A szavazás történetében JPP, azaz Jean-Pierre Papin lett a harmadik francia győztes Raymond Kopa (1958) és a nyolcvanas évek elején triplázó Michel Platini (1983–1985) után. Ám az első, s mindmáig az egyetlen, aki hazai klub tagjaként kapta meg a díjat. Elsőségét az Olympique Marseille sikereinek és a francia válogatott az Eb-selejtezőkön mutatott remeklésének köszönhette. Papin a maximális 145 pontból csak négyet „veszített el", a 29 zsűritagból csupán a Szavicsevicset az első helyre tevő máltaitól és a jugoszlávtól, valamint a Linekert preferáló angoltól nem kapta meg az öt pontot. A jelek szerint a nagyvilágot (illetve az ítészeket) lenyűgözte a Crvena zvezda diadalmenete, a belgrádi klub BEK-győztesei közül négyen is bekerültek az első nyolcba. Két különlegesség: hármas holtverseny alakult ki a második helyen, illetve a *France Football* Belodedici-et is szerbnek tüntette fel.

Aranylabda, 1991

1. Jean-Pierre Papin (francia, Olympique Marseille) 141 pont, 2. Lothar Matthäus (nyugatnémet, Internazionale), Darko Pancsev (jugoszláv, Crvena zvezda) és Dejan Szavicsevics (jugoszláv, Crvena zvezda) 42-42, 5. Robert Prosinečki (horvát, Crvena zvezda, Real Madrid) 34, 6. Gary Lineker (angol, Tottenham Hotspur) 33, 7. Gianluca Vialli (olasz, Sampdoria) 18, 8. Miodrag Belodedici (román, Crvena zvezda) 15, 9. Mark Hughes (walesi, Manchester United) 12, 10. Chris Waddle (angol, Olympique Marseille) (Az első tíz helyezett.)

VILÁGVÁLOGATOTT

A világ az egységes német csapat ellen

1991. október 8-án Münchenben az Unicef támogatására szervezett gálamérkőzést a FIFA. A mérkőzés egyik résztvevője a világbajnok német válogatott volt, amelyben egy „keleti" játékos, Andreas Thomas kapott helyet. Már egy évvel az egyesítés után voltunk. A Nationalelf az Illgner (Köpke) – Binz, Kohler, Beiersdorfer – Reuter, Hässler, Matthäus, Möller (Bein), Brehme (Effenberg) – Völler, Klinsmann (Thom) összeállításban szerepelt. A Bobby Robson és Bora Milutinovics által irányított világválogatottban Goycochea, Higuita, Mozer, Ruggeri, Ricardo Gomes, Jorginho, „Pikszi" Sztojkovics, Waddle, Kim Ju Szung, Gullit, Valderrama, Armstrong, a török Riza, Weah, Zamorano, Sztoicskov és Skuhravý húzott szerelést. A németek 3-1-re nyertek, a gólokat Sztoicskov, Beiersdorfer, Effenberg és az öngólt vétő Ruggeri jegyezte.

A Werder Bremen. Hátul, balról: Eilts, Wolter, Bode, Bockenfeld, Neubarth, Bratseth. Elöl: Votava, Klaus Allofs, Rufer, Rollmann, Borowka

A Flamengo. Hátul, balról (csak a mezben lévő játékosok): Gelson Baresi, Gilmar Rinaldi, Wilson Gottardo, Charles, Piá, Júnior. Elöl: Júlio César, Gaúcho, Zinho, Fabinho, Uidemar

A São Paulo FC. Hátul, balról (csak a mezben lévő játékosok). Ivan, Adílson, Zetti, Cafu, Ronaldo, Antônio Carlos. Elöl: Müller, Palhinha, Pintado, Raí, Elivélton

A Crvena zvezda.
Hátul, balról: Najdoszki, Belodedici, Radinovics, Mihajlovics, Milojevics, Szavicsevics.
Elöl: Ratkovics, Jugovics, Sztosics, Pancsev, Vaszilijevics

Az AFC Ajax.
Hátul, balról: Menzo, Hansen, Willem, Van Loen, Groenendijk, Petersen, Van der Sar.
Középen: Hoek edző, Davids, Overmars, Alflen, Haarms edző, Van Gaal vezetőedző, Van de Lem, F. de Boer, Kreek, Vink, Jámbor edző.
Elöl: Van Dord gyúró, Silooy, Pettersson, Bergkamp, Van Prag elnök, Blind, Jonk, Roy Wolffs szertáros

A Nissan.
Hátul, balról: Koizumi, Ihara, Jamada, Hasiratani Tecudzsi, Renato, Macunaga.
Elöl: Nagajama, Macuhasi, Szuzuki, Everton, Hasiratani Koicsi

AZ ÉV TÖRTÉNETE

A jugoszláv válság és az UEFA

A horvát futballisták az utolsó két őszi Európa-bajnoki csoportselejtező előtt megtagadták a további közösködést a hajdani Nagy-Jugoszlávia többi tagköztársaságából érkezett játékosokkal, nem akartak az egykori államszövetség válogatottjában játszani. 1991 őszét írtuk, túl voltunk már addigra néhány, Horvátországban mérföldkövet jelentő politikai és futballeseményen.

1990. május 13-án tömegverekedés tört ki a Dinamo Zagreb–Crvena zvezda bajnoki mérkőzés előtt. Elsősorban a két rivális ultracsoport, a zágrábi Bad Blue Boys és a belgrádi Delije között folyt brutális ütközet, de bekapcsolódtak ebbe a rendőrök és – a rendőri gumibotokkal és kézifegyverekkel puszta kézzel szembeszálló, mindössze 21 éves Zvonimir Boban vezérletével – a Dinamo játékosai is. A radikális BBB sokat tett a horvát függetlenségért, a mérkőzések alatti rigmusai, megnyilvánulásai egyértelművé tették hovatartozását. A délszláv háború kirobbanása után tagjai az elsők között jelentkeztek önkéntesnek a hadseregbe. Később a Maksimir-stadion területén emlékművet emeltek a vérontásban elhunyt BBB-sek tiszteletére, amelyre ezt írták: „Minden Dinamo-szurkoló emlékére, aki számára a háború 1990. május 13-án kezdődött, s azzal ért véget, hogy feláldozta életét a horvát haza oltárán.”

Fél évvel később a második világháború befejeződése óta eltelt bő négy és fél évtized legnagyobb horvát érzelmű megmozdulását tartották Zágrábban, a nemzeti hős Jelačić bán lovas szobrának visszahelyezésével. Az emlékművet 1945 után a kommunisták elmozdították a helyéről – újbóli felavatása többnek, mint szimbolikus jelentőségűnek számított. Az aznapi ünnepségek másik csúcspontját a Horvátország–Egyesült Államok labdarúgó-mérkőzés jelentette. Franjo Tudjman, az újra független Horvátország államelnöke javasolta ellenfélnek

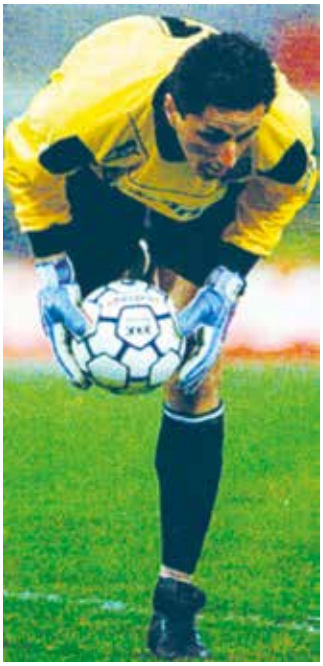

A jugoszláv válogatott 1991 őszén, már horvátok nélkül. Hátul, balról: Hadzsibegics, Omerovics, Mijatovics, Milanics, Sztanojkovics, Najdoszki. Elöl: Jugovics, Novak, Pancsev, Bazsdarevics, Szavicsevics

az amerikai csapatot, arra számítva, hogy amennyiben a kiszemelt vendégek elfogadják a meghívást és pályára lépnek, ez azt üzeni mindenkinek, hogy a világ első számú hatalma is elfogadja a horvát függetlenséget. (Mindazonáltal az USA később csak nehezen ismerte el az önálló horvát államot.)

Érdekes, hogy Tudjman később népszerűtlenné vált a BBB fanatikusainak körében, noha soha, egyetlen megfelelő alkalmat sem mulasztott el, hogy a labdarúgás és a szurkolók szerepét kiemelje a fordulatban. Ám az ultrák nehezen viselték, hogy az elnök – a maga szempontjából érthetően – kieszközölte a klub nevének megváltoztatását, kommunista csökevénynek minősítve a Dinamo elnevezést.

Mindazonáltal ilyen politikai előzmények után szó sem lehetett arról, hogy a horvát játékosok 1991 nyarától szerepeljenek a válogatottban. A feröeriek elleni, 1991. május 16-i belgrádi Eb-selejtező volt az utolsó, amelyen még játszottak, nem is kevesen: Zvonimir Boban, Zoran Vulić, Robert Jarni, Robert Prosinečki, Dražen Ladić és Davor Šuker.

Dražen Ladić kapus– aki az utolsó horvátok egyike volt a jugoszláv válogatottban

Az ugyancsak horvát nemzetiségű, akkoriban már portugál klubban, a Sporting CP-ben védő Tomislav Ivković szeptember elején a svédek elleni mérkőzést még vállalta, aztán ő sem védett többet. Kilenc hónappal az Európa-bajnokság előtt a majdani rendező svédek sajtója még sajnálkozott ugyan, hogy a horvát csillagok nem szerepeltek a jugoszláv csapatban, de remélte – függetlenül a politikai helyzettől –, hogy a „kékek" legjobb játékosaikkal vesznek részt majd a tornán. „Az Eb sokkal szegényebb lenne Jugoszlávia nélkül" – írta a tekintélyes stockholmi napilap, a *Svenska Dagbladet*. Nem sokat értett meg az aktuális politikai helyzetből…

Bő egy hónappal korábban, július utolsó napján a Horvát Labdarúgó-szövetség már deklarálta, hogy nem indítja huszonöt érintett csapatát a jugoszláv első, másod- és harmadosztályú bajnokságban. Egy nappal később a horvátok kiléptek a Jugoszláv Olimpiai Bizottságból és a jugoszláv sportági szövetségekből. Egyidejűleg felszólították a horvát sportolókat, hogy ne képviseljék a jugoszláv színeket a nemzetközi porondon. Horvátország mindennemű sportkapcsolatot megszakított Szerbiával.

Ám ettől még a Crvena zvezda és a Partizan játékosaira, valamint a légiósokra épülő jugoszláv válogatott szívesen részt vett volna az Európa-bajnokságon, amire egyébként, mint a selejtezőcsoportját megnyerő válogatottnak, minden joga meg is lett volna.

Így készültek a svéd szervezők is. Szinte az utolsó pillanatig úgy volt, hogy pályára léphetnek a „kékek". A történelem érdekes mementója a svédországi torna idején vásárolt emlékzászló, amelyen a résztvevők címerei szerepelnek. Ha az ember a fény felé fordítja, a jól láthatóan később rádolgozott dán embléma alatt kivehető az eredeti, a jugoszláv címer!

Alig három héttel az Európa-bajnokság rajtja előtt lemondott Ivica Osim, a válogatottat 1986 óta irányító szövetségi kapitány, mert mint mondta, „szolidaritást akar vállalni városával, Szarajevóval, amelyet esztelen háború pusztít." A Jugoszláv Labdarúgó-szövetség azon-

nal kinevezte az utódot, aki Ivan Csabrinovics lett, miután a Sampdoria világhírű szerb edzője, Vujadin Boskov nem vállalta a beugrást. Csabrinovics az első munkanapján – Miljan Miljanicsnak, a válogatott technikai igazgatójának „segítségével" – kijelölte az Európa-bajnokságra tervezett húszas keretet. Abból már a horvátok mellett a két bosnyák légiós, Mehmed Baždarević és Faruk Hadžibegić is hiányzott, miután lemondták a válogatottságot. A macedón Darko Pancsev „fáradtsága miatt" nem vállalta az Eb-szereplést.

Darko Pancsev „elfáradt"

Május 27-én vetődött fel először, hogy a jugoszlávok mégsem lehetnek ott a tornán. Idézet a másnapi *Nemzeti Sport*ból: „A FIFA, valamint az UEFA vezetői pénteken a walesi Llantrisantban tárgyalnak. Közismert, hogy az ENSZ BT szankciókra készül Jugoszlávia ellen, és a svéd kormány bejelentette, hogy csatlakozik ezekhez. Lennart Johansson a dán *Extra Bladet* című lapnak kijelentette, hogy ezzel a jugók részvételi esélyei az Európa-bajnokságon ötven százalékra csökkentek. Az UEFA elnöke a svéd fővárosban elmondta, hogy az európai szövetség a szankcióktól függetlenül még szívesen látná Jugoszláviát a kontinensbajnokságon, ám a svéd rendőrség bejelentette, hogy nem vállal garanciát a jugoszláv küldöttség biztonságáért, és az esetleges zavargások elhárítására. Márpedig a svéd szövetség akceptálja saját hazája rendőrségének álláspontját, és ezt az UEFA sem hagyhatja figyelmen kívül."

Közel három évtized távlatából talán már feledésbe merült, hogy az UEFA Walesben nem zárta ki a jugoszlávokat egy nappal később, s ezt a döntést, bizonyos feltételekkel – mint például hogy ne az eredetileg kijelölt szálláshelyet foglalja el a jugoszláv küldöttség, mert az túl közel van egy délszláv menekültekkel teli táborhoz – a svéd rendőrség is elfogadta.

Két nappal későbbre minden megváltozott. Május utolsó napján a FIFA Zürichben kizárta a jugoszláv szövetséget, és ezzel egyidejűleg eldőlt, hogy a „kékek" nem vehetnek részt a svédországi Európa-bajnokságon.

A FIFA közleménye rögzítette: „Az ENSZ Biztonsági Tanácsa által a Jugoszláv Szövetségi Köztársasággal (Szerbia és Crna Gora) szemben hozott szankciókat követve a FIFA Sürgősségi Bizottsága João Havelange elnökletével – konzultálva az Európai Labdarúgó-szövetséggel – úgy határozott, hogy haladéktalanul felfüggeszti további értesítésig a Jugoszláv Labdarúgó-szövetség minden nemzetközi tevékenységét."

A döntés akkor született meg, amikor a jugoszláv válogatott már Svédországban tartózkodott. A dán még természetesen nem, ám az a kizárás pillanatában eldőlt, hogy az északi ország csapata a beugró, korábban egy esetleges ilyen tartalmú döntésre számítva, már megkezdődtek az egyeztetések. Kim Vilfort, aki aztán az Európa-bajnoki aranyat bebiztosító gólt szerezte, fair play-díjat érdemlő nyilatkozatot tett: „Azt javaslom, hogy a Dán Labdarúgó-szövetség azt a kétmillió-kétszázötvenezer dolláros részesedést, amit a jugoszlávok kaptak volna, ajánlja fel a jugoszláviai háborús károsultak megsegítésére."

IX. EURÓPA-BAJNOKSÁG

Tündérmese – dán főszereplőkkel

Újra a magyar válogatott nélkül rendezték az Európa-bajnokság nyolcas döntőjét – de hogy ez így lesz, alighanem a sorsolás pillanatában világos volt mindenki előtt. A csoporttársak közül az olasz, s a végül továbbjutó szovjet (a torna döntője idején már a Független Államok Közössége nevet viselő) válogatott ugyan egyetlen mérkőzésen (legalábbis egy döntetlen „erejéig") megmegcsíphető volt, ám a kvalifikációra nem igazán volt esély.

A kontinens akkori sztárcsapatai közül, a spanyolok kivételével, mindegyik kiharcolta a továbbjutást, igaz, a jugoszlávok és a németek csak egy-egy ponttal előzték meg a dánokat, illetve a walesieket. Ugyancsak e minimális különbséggel volt jobb az angol tizenegy a hozzá hasonlóan veretlenül záró íreknél. A kvalifikációs mérkőzések „sztárjának" a francia együttes bizonyult, amely hatéves szünet után készült a visszatérésre: 1988 előtt az Eb-, 1990 előtt a vb-selejtezőkön bukott el. A svédországi torna előtt ellenben – mind a nyolc selejtezőjét megnyerve – hat pontot vert a csehszlovákokra, s tízet a zavaros albán belpolitikai helyzet miatt az utolsó selejtezőjét le nem játszó spanyol gárdára. 1974 óta ez volt az első torna, amelyre nem jutott ki a „vörös", a La Roja.

A politika – talán az 1959-es spanyol–szovjet ellentét, illetve az egy sorozattal későbbi, albán–görög vitát is tekintve – még soha sem játszott oly fontos szerepet a mezőny alakításában,

A SZÖVETSÉGI KAPITÁNY

A legsikeresebb dán edző

RICHARD MØLLER NIELSEN: 1937. augusztus 19-én született az Odenséhez csatolt Ubberudban. Futballistaként az Odense BK mezét viselte (1955–1962), kétszer a válogatottban is játszott, védőként. Krónikus sérülése korai visszavonulásra kényszerítette. Edzői pályafutása során a Brobyværk IF (1962–1964), az Odense BK (1964–1968), az Esbjerg fB (1968–1969), a Svendborg fB (1969–1974), a B 1909 (1974–1975), újra az Odense BK (1975–1985), közben és utána az U21-es válogatott (1978–1989) munkáját irányította. 1987 és 1990 között a dán válogatott pályaedzője volt Sep Piontek mellett, 1989-ben a futsalválogatottat is megkapta néhány mérkőzésre. Az OBK-val kétszeres dán bajnok (1977, 1982), egyszeres Dán Kupa-győztes (1983) volt. 1990 és 1996 között dán szövetségi kapitányként 73 mérkőzésen vezette a nemzeti tizenegyet, ezek közül negyvenet megnyert, mindössze tizenötöt veszített el. 1992-ben Európa-bajnoki címet nyert a csapattal, 1996-ban is Eb-résztvevő volt. 1995-ben megnyerte a Konföderációs Kupa előfutárának számító, Fahd királyról elnevezett kupát Szaúd-Arábiában. Minden idők legsikeresebb dán edzője. Későbbi pályafutása során a finn (1996–1999), majd az izraeli (2000–2002) válogatottat is dirigálta. Pályafutását 2003-ban a Kolding FC edzőjeként zárta le. Richard Møller Nielsen 2014. február 13-án Odensében hunyt el, fél évvel azt követően, hogy orvosai sikertelenül próbálták eltávolítani agydaganatát.

mint éppen a svédországi torna előtt. A hajdani Szovjetunió ugyan alkotó köztársaságaira hullott, de az Európa-bajnokság idején még élt az átmenetet jelentő „Független Államok Közössége" alakulat. (A Baltikum államainak játékosai és a grúzok már nem játszottak a válogatottban, de előbbiek korábban sem fértek oda, utóbbiak közül pedig a számításba jövők „ukránosították" magukat.) Nem volt viszont már – a Tito-féle – Nagy-Jugoszlávia. (Lásd: az Év története!) A helyére beugró dán legénység utolsóként érkezett a mezőnybe – ám elsőként zárt! Igaz, erre még a csoportmeccseken sem mutatott túl sok jel…

Marco van Basten a dánok ellen

Az első négyesben a hosszú veretlenségi rekorddal a hátuk mögött érkező franciák némi meglepetésre csak döntetlent játszottak a házigazda svédekkel. A másik találkozón a selejtezőkön remekelő angol válogatott szenvedett a dánok ellen (0-0). A következő körben az angolok a franciák ellen is vergődtek – bár az akkori szövetségi kapitány, Michel Platini csapata sem lehet túlontúl büszke a gól nélküli kilencven percre. Ugyanakkor a dán válogatott visszacsúszott a csoport utolsó helyére, miután – tulajdonképpen a papírformát érvényesítve – a Råsunda Stadionban kikapott a házigazdától. A mérkőzés egyetlen gólját a svédek legtechnikásabb játékosa, Tomas Brolin gyömöszölte be Peter Schmeichel kapujába.

A dánok kikaptak – de jól mulattak. Annak idején egyikünk többször járt náluk a táborban: Schmeichel dobolt, majd azon élcelődött, hogy Lars Olsent, a csapatkapitányt azért nem látjuk, mert „gyúr". Túl nehéz ugyanis a győztesnek járó serleg… Ki vette őket akkor komolyan? A franciák jól jártak volna, ha komolyabban veszik a beugró dánokat, mert így azok kiejtették őket. Møller-Nielsen a 68. percben lehívta leghíresebb csatárát, Brian Laudrupot, Lars Elstrupot küldve a helyére. Utóbbi lőtte a győztes gólt a 78. percben!

A párhuzamos mérkőzésen az angolok kikaptak a svédektől. Mindez nem is lett volna már a torna korábbi mérkőzései alapján bombameglepetés, ám a hazaérkezés után a Csatornán túl kitört a botrány. Gary Lineker, az angolok frontembere például finoman szólva is összezördült a kapitánnyal, Graham Taylorral. Szó, ami szó, nehéz megérteni, miért éppen a válogatott akkori gólrekorderét (az öröklistán is mindössze egy góllal a vezető Bobby Charlton mögött álló) Linekert akarta lecserélni, amikor mindenképpen gólra volt a válogatottjának szüksége.

A másik csoportban a címvédő hollandok, ha nehezen is, ám Dennis Bergkamp góljával legyűrték a skótokat, ellenben a németek (immár nem nyugatnémetek, az 1938-as világbajnokság óta először játszott „egységes" német labdarúgó-válogatott nagy tornán) csak az utolsó percben egyenlítettek a FÁK (továbbiakban az egyszerűség kedvéért: Szbornaja) ellen. Thomas Hässler csodálatos szabadrúgással győzte le az addig remeklő Dmitrij Harint.

A következő körben a németek simán megverték a csoport outsiderének kikiáltott skótokat, a holland gárda és a Szbornaja viszont nem bírt egymással. Az Oranje berkein belül nem nagyon elégedetlenkedtek az egyik pont elvesztése miatt, a tulajdonképpeni orosz–ukrán vegyescsapat hívei pedig úgy számoltak: a nagyok ellen elért döntetlenek után a skótok elleni győzelem biztosan elődöntőt ér.

Azt ért volna – ha nem áll a világ a feje tetejére. Ugyanis az addig „alvó” skótok 3-0-ra megverték a Szbornaját. Aki látta akár csak a mérkőzés első tizenöt percét (ez idő alatt McStay és McClair is berámolt egy-egy gólt Harin kapujába), nem kérdőjelezheti meg az eredmény igazságosságát… Tekintettel a norrköpingi történésekre, az e mérkőzéssel párhuzamosan rendezett holland–német csata mindkét résztvevője – a találkozó történéseitől függetlenül – simán továbbjutott. A hollandok a torna legjobb produkciójával kedveskedve Göteborg népének, szuperfutballal ugrottak a csoport és a fogadóirodák listáinak élére. A „tulipánosokban” nagyon is élt még a két évvel korábbi, milánói vb-meccs emléke: számukra e találkozó – miként az összes holland–német – óriási presztízsharcot (is) jelentett. A Milánóban köpködő, majd a válogatottságról lemondó, ám később visszatérő Frank Rijkaard szerezte a találkozó első gólját, már a negyedik percben. Az lett volna talán stílszerű, ha erre Völler válaszol – ám a németek Rudija sérülése miatt nem is játszott e mérkőzésen, a Nationalelf találatát Jürgen Klinsmann szerezte. Igaz, előtte még Rob Witschge, utána meg Dennis Bergkamp is berámolt egy-egy gólt Bodo Illgnernek.

Csemegét ígért mindkét elődöntő: a házigazda svédek a németek testén keresztül igyekeztek a fináléba, a közönségkedvenc dánokra pedig a favorit hollandok vártak.

A német Karlheinz Riedle gólja a házigazda svédek ellen

A svédek – talán kicsit fáradtan a nagy meneteléstől – Stockholm elővárosában, Solnában kikaptak a Thomas Hässler által dirigált német gárdától. Az apró termetű karmester újra mesés szabadrúgásgóllal tündökölt, majd Karlheinz Riedle is legyőzte Thomas Ravellit. Tomas Brolin – tizenegyesből – ugyan még szépített az álláson, de a 88. percben Riedle újabb gólja mindent eldöntött. Kennet Andersson az utolsó pillanatokban szerzett találata csak a szoros vereség illúzióját adta vissza a sárga mezes házigazdáknak. A svédek legfeljebb azzal vigasztalhatták magukat: sorsuk előre megíródott… Miként az 1988-as Európa-bajnokságon az NSZK-ban, vagy az 1990-es Mondialén Olaszországban, a házigazda most is az elődöntőben bukott el…

A göteborgi elődöntőben a dánok többsége kisebb-nagyobb sérülésekkel nyűglődött, sőt, a védelem pillére, Kent Nielsen nem is játszhatott. Ellenben a haldokló hétéves kislánya betegágya mellől visszatérő Kim Vilfort óriási lelki teherrel bár, de családja kifejezett kérésére mégis vállalta a játékot. A piros-fehérek már az ötödik percben vezettek, Henrik Larsen góljával. Dennis Bergkamp (Henrik Larsennel, Riedlével és Brolinnal holtversenyben a torna gólkirálya) egyenlített, ám Larsen a 79. percben újra vezetést szerzett. Ellenben Rijkaard ezt is kiegyenlítette a 86. percben… A gól nélküli hosszabbítást követték a tizenegyesek: a talán legbiztosabb lövő, Marco van Basten hibája után Kim Christofte a döntőbe lőtte a nyári szabadság kapujából visszarángatott dán válogatottat.

A döntő Peter Schmeichel napja volt. A dán óriás elképesztő védések tömegével babonázta meg Jürgen Klinsmannt és társait. Abban a kivételes szerencsében volt részünk, hogy a döntő után – mennyivel másabbak voltak a biztonsági intézkedések, mint manapság – a sajtótájé-

koztatóról együtt mehettünk vele az öltözőkig. Akkor mesélte: „Amikor kivédtem Klinsmann fejesét, direkt kerestem a szemét. Minden kapus így csinál, élvezni akarja a diadalát. El akarja venni a csatár kedvét a továbbiaktól. Hogy ő is lássa az én szememet, amint mosolyog, s azt jelzi: haver, fölöslegesen töröd magad. Szóval, néztem Klinsmann szemét. Azt olvastam ki belőle, hogy ez nem igaz, ez nem lehetséges."

Pedig minden igaz volt, amit korábban lehetetlennek gondoltak-gondoltunk: a „strandról" összeszedett dán válogatott, kiemelkedően legjobb játékosa, a szövetségi kapitánnyal összekülönböző Michael Laudrup nélkül, legyőzte a világbajnokot, s megnyerte az Európa-bajnoki döntőt. Előbb John „Faxe" Jensen küldte a német kapuba a labdát, majd bő tíz perccel a vége előtt – a döntő előtti napokat újra Koppenhágában a kis Line mellett töltő – Kim Vilfort bevágta az Európa-bajnoki címet biztossá tevő gólt Bodo Illgner kapujába.

A többi már az ünneplés része volt: megszólalt a „We are the Champions", a dánok eufóriában ünnepeltek, a sikert egy kicsit egész Északénak érző svédek villogtatták a Grattis Danmark feliratot – miközben az ember azon morfondírozhatott, talán egy-két könnycseppet is elmorzsolva, hogy van-e annál igazságosabb és felemelőbb, hogy a torna legfontosabb gólját éppen Kim Vilfort szerezte?

IX. Európa-bajnokság

Nyolcas döntő (Svédország, 1992. június 10.– június 26.)

A csoport: Svédország–Franciaország 1-1, Dánia–Anglia 0-0, Franciaország–Anglia 0-0, Svédország–Dánia 1-0, Svédország–Anglia 2-1, Dánia–Franciaország 2-1. A csoport végeredménye: 1. Svédország 5 pont, 2. Dánia 3, 3. Franciaország 2, 4. Anglia 2

Az ezüstérmes német válogatott. Hátul, balról: Kohler, Illgner, Effenberg, Buchwald, Helmer, Reuter. Elöl: Riedle, Klinsmann, Hässler, Brehme, Sammer

Az Európa-bajnok dán válogatott. Hátul, balról: Schmeichel, L. Olsen, J. Jensen, Sivebæk, Piechnik, Christofte. Elöl: Povlsen, B. Laudrup, K. Nielsen, Larsen, Vilfort

B csoport: Hollandia–Skócia 1-0, Független Államok Közössége–Németország 1-1, Németország–Skócia 2-0, Hollandia–Független Államok Közössége 0-0, Hollandia–Németország 3-1, Skócia–Független Államok Közössége 3-0. A csoport végeredménye: 1. Hollandia 5, 2. Németország 3, 3. Skócia 2, 4. Független Államok Közössége 2

Elődöntő: Németország–Svédország 3-2, Dánia–Hollandia 2-2, tizenegyesekkel 5-4

Döntő

Dánia–Németország 2-0 (1-0)

1992. június 25., Göteborg, Nya Ullevi-stadion, 37 800 nézô. Vezette: Bruno Galler (svájci).

Dánia: Schmeichel – L. Olsen – Sivebæk (Christiansen, 66.), K. Nielsen, Piechnik, Christofte – Vilfort, J. Jensen, H. Larsen – Povlsen, B. Laudrup

Németország: Illgner – Helmer – Kohler, Buchwald – Reuter, Hässler, Sammer (Doll, 46.), Effenberg (Thom, 81.), Brehme – Riedle, Klinsmann

Gólszerzők: J. Jensen (19.), Vilfort (79.)

Az Eb-döntőben szerepelt dán játékosok

PETER Bolesław SCHMEICHEL: A kapus 1963. november 18-án született Gladsaxéban. Korai pályafutása során a Høje-Gladsaxe (1972–1975), a Hero (1975–1979) és a Gladsaxe-Hero (1979–1984) gárdájában védett. Későbbi állomáshelyei a Hvidovre (1984–1987), a Brøndbyernes IF (1987–1991), a Manchester United (1991–1999), a Sporting CP (1999–2001), az Aston Villa (2001–2002) és a Manchester City (2002–2003)

voltak. Négyszeres dán bajnok (1987, 1988, 1990, 1991), Dán Kupa-győztes (1988–1989), ötszörös angol bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1995–1996), 1996–1997, 1998–1999), háromszoros FA-kupa-győztes (1993–1994, 1995–1996, 1998–1999), angol Ligakupa-győztes (1991–1992), portugál bajnok (1999–2000), BL-győztes (1999), európai Szuperkupa-győztes (1991), Intertotó-kupa-győztes (2001). A dán válogatottban (1987–2001) 129 mérkőzésen 1 gólt szerzett, Európa-bajnok 1992-ben, részt vett az 1988-as, az 1996-os és a 2000-as Eb-n, valamint az 1998-as vb-n.

JOHN SIVEBÆK: A jobbhátvéd 1961. október 25-én született Vejlében. Külföldre szerződéséig a Vejle Boldklub (1969–1985), aztán a Manchester United (1986–1987), a Saint-Étienne (1987–1991), az AS Monaco (1991–1992), a Pescara (1992–1994), majd hazatérve ismét a Vejle BK (1994–1996) és az Aarhus GF (1996–1997) mezét viselte. Dán bajnok (1984), a Dán Kupa győztese (1981). A dán válogatottban (1982–1992) 87 mérkőzésen 1 gólt szerzett. Európa-bajnok 1992-ben, Eb-elődöntős 1984-ben, részt vett az 1986-os vb-n és az 1988-as Eb-n is.

LARS OLSEN: A középhátvédet játszó csapatkapitány 1961. február 2-án született Glostrupban. Klubjai a Glostrup (1980–1981), a Køge (1981–1985), a Brøndbyernes IF (1985–1991), majd a Trabzonspor (1991–1992), a Seraing (1992–1994), az FC Basel (1994–1996), végül újra a Brøndby (1996) voltak. Hatszoros dán bajnok (1985, 1987, 1988, 1990, 1991, 1995–1996), Dán Kupa-győztes (1988–1989), Török Kupa-győztes (1991–1992). A dán válogatottban (1986–1996) 84 mérkőzésen 4 gólt szerzett, Európa-bajnok 1992-ben, részt vett az 1988-as Eb-n, nem játszó tartalék volt 1996-ban.

TORBEN PIECHNIK: A középső védő 1963. május 21-én született Hellerupban. Klubpályafutása során a Kjøbenhans BK (1980–1987), az Ikast FS (1988–1989), a B 1903 (1990–1992), az FC Copenhagen (1992), a Liverpool (1992–1994) és az AGF Aarhus (1994–1999) mezét viselte. A Dán Kupa győztese (1996). A dán válogatottban (1991–1996) 15 mérkőzésen játszott, Európa-bajnok 1992-ben, részt vett az 1996-os Eb-n is.

KENT NIELSEN: A harmadik középső védő 1961. december 28-án született Frederiksbergben. Klubjai a Brønshøj BK (1980–1986), a Brøndbyernes IF (1987–1989), az Aston Villa (1989–1991) és az AGF Aarhus (1992–1994) voltak. Kétszeres dán bajnok (1987, 1988), kétszeres Dán Kupa-győztes (1988–1989, 1991–1992). A dán válogatottban (1983–1992) 54 mérkőzésen 3 gólt szerzett, Európa-bajnok 1992-ben, nem játszó tartalék az 1986-os Mundialon.

KIM Piitala CHRISTOFTE: A védő 1960. augusztus 24-én született Koppenhágában. Pályafutását az Ølstykke FC-ben kezdte, majd a Brøndbyernes IF-hez került, amelyben három periódusban játszott az első csapatban (1979–1981, 1984–1985, 1988–1992). Viselte továbbá a KSC Lokeren (1981–1984), a CD Málaga (1985), az FC Wettingen (1985–1987), az Odense BK (1987–1988), valamint az 1. FC Köln (1992–1994) és az SK Lierse (1994), végül pedig az Ølstykke FC (1994–1995) mezét is. Háromszoros dán bajnok (1985, 1990, 1991). A dán válogatottban (1984–1992) 19 mérkőzésen 1 gólt szerzett, Európa-bajnok 1992-ben.

JOHN JENSEN: A Faxénak becézett középpályás 1965. május 3-án született Koppenhágában. Hazai pályafutása nagy részét a Brøndbyben töltötte (1983–1988, 1990–1992, 1996–1999), futballkarrierjét a Herfølge BK-ban (1999–2001) fejezte be. Légiósként a Hamburger SV-ban (1988–1990) és az Arsenalban (1992–1996) játszott. Nyolcszoros dán bajnok (1987, 1988, 1990, 1991, 1995–1996, 1996–1997, 1997–1998, 1999–2000),

Angliában FA-kupa-győztes (1992–1993) volt. A dán válogatottban (1987–1995) 69 mérkőzésen 3 gólt szerzett, Európa-bajnok 1992-ben, részt vett az 1988-as tornán is.

KIM VILFORT: A középpályás 1962. november 15-én született Valbyban. Klubjai a Skovlunde IF (1979–1981), a BK Frem (1981–1985), a Lille OSC (1985–1986), valamint a Brøndbyernes IF (1986–1998) voltak. Hétszeres dán bajnok (1987, 1988, 1990, 1991, 1995–1996, 1996–1997, 1997–1998), háromszoros Dán Kupa-győztes (1988–1989, 1993–1994, 1997–1998). A dán válogatottban (1983–1996) 77 mérkőzésen 14 gólt szerzett, Európa-bajnok 1992-ben, részt vett az 1988-as és az 1996-os tornán is.

HENRIK LARSEN: A támadó középpályás, aki az Eb társgólkirálya lett, 1966. május 17-én született Kongens Lyngbyben. Első két klubja a Hellerup (1983–1984) és Lyngby BK (1984–1990) volt, majd 1990 és 1995 között a Pisa soraiba tartozott, de az olasz gárda háromszor is kölcsönadta, mégpedig a Lyngbynek (1991–1992), az Aston Villának (1993) és a Waldhof Mannheimnek (1993–1994). Hazatérve ismét a Lyngby BK (1995–1996), majd az FC København (1996–1999) mezét viselte. Dán bajnok (1991–1992), háromszoros Dán Kupa-győztes (1984–1985, 1989–1990, 1996–1997). A dán válogatottban (1989–1996) 39 mérkőzésen 5 gólt szerzett, utóbbiakból hármat a megnyert Európa-bajnokságon 1992-ben. Részt vett az 1996-os Eb-n is.

BRIAN LAUDRUP: Az ifjabbik Laudrup fivér 1969. február 22-én született Bécsben, ahol édesapja, Finn profi játékosként szerepelt. 1989-ig a Brøndbyernes IF mezét viselte, majd a Bayer Uerdingen (1989–1990), a Bayern München (1990–1992), a Fiorentina (1992–1993), kölcsönjátékosként az AC Milan (1993–1994), a Rangers (1994–1998), a Chelsea (1998), az FC København (1998–1999), végül az AFC Ajax (1999–2000) tagjaként szerepelt. Kétszeres dán bajnok (1987, 1988), olasz bajnok (1993–1994), háromszoros skót bajnok (1994–1995, 1995–1996, 1996–1997), skót FA-kupa-győztes (1995–1996), skót Ligakupa-győztes (1996–1997), BL-győztes (1994), európai Szuperkupa-győztes (1998). A dán válogatottban (1987–1998) 82 mérkőzésen 21 gólt szerzett, Európa-bajnok 1992-ben, részt vett az 1996-os tornán és az 1998-as világbajnokságon is. Az 1995-ös Konföderációs Kupa (Fahd király Kupa) győztese.

FLEMMING Søgaard POVLSEN: A csatár 1966. december 3-án született Brabrandban. A Viby IF-ben kezdett futballozni, majd az AGF Aarhus (1984–1986), a Castilla CF (1986–1987), az 1. FC Köln (1987–1989), a PSV Eindhoven (1989–1990), a Borussia Dortmund (1990–1995) sorait erősítette. Térdsérülése miatt 29 évesen visszavonulni kényszerült, majd 1998 és 2004 között játszott még szülővárosa klubjában, a Brabrand IF-ben. Holland Kupa-győztes (1989–1990), német bajnok (1994–1995), UEFA-kupa-döntős (1993). A dán válogatottban (1987–1994) 62 mérkőzésen 21 gólt szerzett, Európa-bajnok 1992-ben, részt vett az 1988-as tornán is.

CLAUS Odgaard CHRISTIANSEN: 1967. október 19-én született Glostrupban. 1985 és 1997 között Lyngby Boldklub, majd egy szezonban a Herning Fremad védője volt. A kék-fehérekkel dán bajnok (1991–1992), Dán Kupa-győztes (1989–1990) volt. A dán válogatottban (1991–1993) 5 mérkőzésen szerepelt, Európa-bajnoki címet nyert 1992-ben.

A tornán szerepeltek még a dán válogatottban: HENRIK ANDERSEN, BENT CHRISTENSEN, LARS ELSTRUP, TORBEN FRANK. Nem játszó tartalék volt: Morten Bruun, Mogens Krogh (kapus), Johnny Mølby, Peter Nielsen.

Bajnokok, kupagyőztesek

1991–1992

	Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
EURÓPA	Albánia	Vllaznia	Elbasani
	Anglia	Leeds United	Liverpool
	Ausztria	FK Austria	FK Austria
	Belgium	FC Bruges	Royal Antwerp
	Bulgária	CSZKA Szófia	Levszki Szófia
	Ciprus	APOEL	Apollón Limaszol
	Csehszlovákia	Slovan Bratislava	Sparta Praha
	Dánia	Lyngby BK	Aarhus GF
	Észak-Írország	Glentoran	Glenavon
	Észtország	Norma Tallinn	–
	Fehéroroszország	Dinamo Minszk	Dinamo Minszk
	Feröer-szigetek*	KÍ Klaksvik	B36
	Finnország*	Kuusysi	Turun PS
	Franciaország	Olympique Marseille	–
	Görögország	AEK Athén	Olympiakosz
	Grúzia	Iberia	Iberia
	Hollandia	PSV Eindhoven	Feyenoord
	Horvátország	Hajduk Split	Inker Zaprešić
	Írország	Shelbourne	Bohemians
	Izland*	Víkingur	Valur Reykjavík
	Jugoszlávia	Crvena zvezda	FK Partizan
	Lengyelország	Lech Poznań	Miedz Legnica
	Lettország	Skonto Riga	Skonto Riga
	Litvánia	Žalgiris Vilnius	Lietuvos Makabi
	Luxemburg	Union Luxembourg	Avenir Beggen
	Málta	Valletta FC	Hamrun Spartans
	Németország	VfB Stuttgart	Hannover 96
	Norvégia*	Viking Stavanger	Strømsgodset
	Olaszország	AC Milan	Parma
	Portugália	FC Porto	Boavista
	Románia	Dinamo Buc.	Steaua Buc.
	Skócia	Rangers FC	Rangers FC
	Spanyolország	Barcelona	Atlético Madrid
	Svájc	FC Sion	FC Luzern
	Svédország	IFK Göteborg*	IFK Göteborg
	Szlovénia	Olimpija Ljubljana	Maribor Branik

Vllaznia

CSZKA Szófia

AEK Athén

AFRIKAI NEMZETEK KUPÁJA

Futballtörténelmi tizenegyespárbaj

1992. január 12. és január 26. között Szenegálban rendezték meg az Afrikai Nemzetek Kupája 18. tornáját. Immár tizenkét válogatott vett rajta részt, Algéria védőként, Szenegál rendezőként selejtezők nélkül került a mezőnybe. Az elődöntőben Ghána tizenegyesekkel győzte le Nigériát, illetve Elefántcsontpart ugyanígy jutott túl a nagy esélyes Kamerunon. A szétlövésben a „szelídíthetetlen oroszlánok” mindössze egy kísérletüket tudták gólra váltani. Ráadásul aztán a csapat a bronzmérkőzést is elveszítette a „szuper sasokkal” szemben (1-2).

A dakari döntőben – amelyből eltiltása miatt hiányzott a ghánaiak és a torna legjobb mezőnyjátékosa, Abedi Pelé – 120 percen keresztül nem esett gól, megint csak tizenegyesek következtek. A futballtörténelemben példátlan módon minden játékosnak lőnie kellett, olyan sokáig nem dőlt el a csata. Huszonkét rúgóból, a kapusokat is beleértve, csupán hárman

	Szovjetunió*	CSZKA Moszkva	Szpartak Moszkva
	Törökország	Beşiktaş	Trabzonspor
	Ukrajna	Tavrija Szimferopol	Csernomorec Odessza
	Wales	–	Cardiff City
DÉL-AMERIKA	Argentína	River Plate (Apertura)	Newell's Old Boys (Clausura)
	Brazília	Flamengo	
	Rio de Janeiro	Flamengo	
	São Paulo	São Paulo FC	
	Minas Gerais	Atletico Mineiro	
	Rio Grande do Sul	Internacional	
	Bolívia*	Bolivar	
	Chile*	Colo-Colo	
	Ecuador*	Sc Barcelona	
	Kolumbia*	Atlético Nacional	
	Paraguay*	Sol de América	
	Peru*	Sporting Cristal	
	Uruguay*	Defensor Sporting	
	Venezuela	Caracas	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	San José Oaks
	Mexikó	Club León	Monterrey
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	Barcelona	
	Kupagy. Európa-kupája	Werder Bremen	
	UEFA-kupa	AFC Ajax	
	Közép-európai Kupa	Borac Banja Luka	
	Európai Szuperkupa	Manchester United	
	Libertadores Kupa	São Paulo FC	
	Afrikai Bajn. Kupája*	Club Africain	
	Afrikai Kupagy. Kupája*	Power Dynamos	
	Ázsiai Bajnokok Kupája*	al-Hilal	
	Ázsiai Kupagy. Kupája	Nissan FC	
	Világkupa*	Crvena zvezda	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Európa-bajnokság	Dánia	
	Afrikai Nemzetek Kupája	Elefántcsontpart	

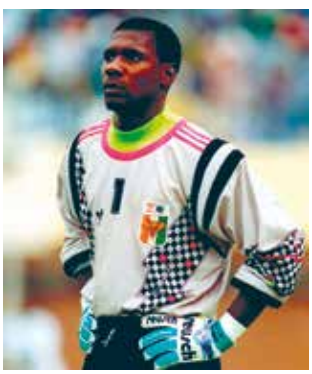
* naptári éves lebonyolítási rend

Colo-Colo

Power Dynamos

hibáztak, az alapsorozatban az elefántcsontparti Tiéhi és a ghánai Asara, majd a második körben, 23. és 24. végrehajtóként a „szétlövés" első két rúgását értékesítő Aka és Baffoe következett, újra. Az elefántcsontparti a kapuba talált, Anthony Baffoe, a diplomatagyerekként az NSZK-ban felnőtt hátvéd hibázott, s ezzel eldőlt az 1992-es Afrikai Nemzetek Kupája döntője. Győzött a finálében a Gouamené – Aka, Aboua, Sekana, Hobou – Gadji-Celi, Maguy, Sié, Otokoré (M. Traoré) – Tiéhi, A. Traoré (Kouadio) összeállításban játszó, Martial Yéo által irányított elefántcsontparti válogatott. A torna hőseként a kapusukat, **Alain Gouaméné**t ünnepelték, aki egyetlen gólt sem kapott a „szétlövéseken" kívül a bajnokságon. Azokban pedig megfogta a kameruni kollégája, Joseph-Antoine Bell, valamint a ghánai Anthony Baffoe lövését.

Másodszor is belelépett ugyanabba a folyóba a Real Madrid

- ***Gianluigi Lentini ára ellen még a pápa is tiltakozott***
- ***A Manchester United korszakindító bajnoki címe***
- ***Gary Lineker és Zico a J-League bölcsőjénél***

Újra nagyszerű évet zárt az olasz futball, úgy is fogalmazhatnánk, hogy már-már megközelítette a felülmúlhatatlan 1989–1990-es idény sikereit. A három nagy európai kupából (a negyedik, a hajdanán patinás Közép-európai Kupa végleg a múlté lett) kettőt a Parma és a Juventus révén megnyert, s az AC Milan is döntőt játszott a Bajnokok Ligájában, igaz, ott kikapott az Olympique Marseille-től. Éppen a Milan, amely szenzációs őszt produkálva megvédte bajnoki elsőségét a Serie A-ban! A Silvio Berlusconi, Adriano Galliani, Ariedo Braida „szentháromság”, a tulajdonos-elnök, az ügyvezető és a sportigazgató a veretlenül elhódított 1991–1992-es bajnoki cím után még tovább erősítette a csapatot, azzal a nem titkolt céllal, hogy a Milan visszaüljön az európai és a világfutball ugyanazon székére, amelyet 1988 és 1990 között elfoglalt. A nyáron a vezetősége megvette az 1991-es aranylabdás Jean-Pierre Papint az OM-től, a szavazáson mögötte holtversenyben második Dejan Szavicsevicset a Crvena zvezdától, valamint az olasz piacról a nápolyi Fernando De Napolit, a genovai Stefano Eraniót, a Barinak korábban kölcsönadott Zvonimir Bobant és – egyáltalán nem utolsósorban, világrekordot jelentő irdatlan összegért, amely ellen tiltakozva még a pápa is felemelte a szavát – Gianluigi „Gigi” Lentinit a Torinótól. A játékosvásárlásra fordított 53 milliárd líra (azaz 35 millió dollár) manapság nem lenne elég egy nyári átigazolási időszakban a játékoslista első húsz helyezettje közé kerülésre sem, de akkor elképesztő összegnek számított. Egy olyan keretbe, amely már addig is szinte csupa világklasszisból állt!

Jean-Pierre Papin gólöröme

Mivel a Milan kedvéért nem változtatták meg a regulát, s még jóval előtte voltunk a Bosman-szabály a klubok szempontjából bizonyos áldást hozó verdiktjének, a bajnoki találkozókon továbbra is csak három külföldi játékos szerepelhetett csapatonként. Mivel a három holland, Ruud Gullit, Marco van Basten és Frank Rijkaard is a lombardok játékosa maradt, okkal gondoljuk, hogy a látszólagos bőség ellenére Capellónak nehezebb volt a megfelelő összeállítást kitalálni, mint egy évvel korábban.

Ennek ellenére az ősz fantasztikusan sikerült. Az első hat fordulóban hat győzelmet arattak a piros-feketék, az idény teljes bajnoki góltermésének egyharmadát ezeken a mérkőzéseken szerezték meg. Mintha az ötvenes évek tértek volna vissza, a Pescarát 5-4-re, a Fiorentinát 7-3-ra, a Laziót 5-3-ra verték meg. A Serie A történetében először állt csapat 31 ponttal az első fél év után, s korábban még senki sem tudta megnyerni az első nyolc idegenbeli meccsét. Már régen a múlté lett a Fiorentina egykori negyvenes veretlenségi rekordja. Egészen a 24. fordulóig folytatódott a nagy sorozat, az 1991 nyári Arrigo Sacchi–Fabio Capello váltás után először 1993. március 21-én veszített bajnokit a Milan. A még az előző edző érájában induló, 57 mérkőzéses veretlenségi sorozatot lezáró, Parma elleni hazai 0-1-nek nem volt részese az addigra pedig már kulcsemberré váló Demetrio Albertini, aki aztán csak április 17-én, a Juventus ellen játszott először elveszített bajnoki összecsapáson. Az ötvenedik fellépéséhez közeledve.

Azért is volt fura, hogy a védelem az első öt fordulóban tíz gólt kapott, mert aztán ennyit a márciusi, a már említett, a San Siróban elszenvedett Parma elleni vereséggel bezárólag 19 mérkőzésen összesen szedett be ismét. Ám azzal a meccsel valami elromlott, belefásult az idénybe a csapat. A Milan az utolsó 12 fordulóban mindössze egyszer, az Ancona ellen nyert. Négy nappal az Olympique Marseille ellen elveszített müncheni döntő után, a Brescia ellen egy otthoni döntetlen is elég volt a scudetto, a bajnoki jelvény megtartásához. Az 1-1-et szállította a csapat, de nem többet.

A Milan bajnoki kerete az alábbi volt az idényben: Sebastiano Rossi (27) – Mauro Tassotti (27), Franco Baresi (29), Alessandro Costacurta (31), Pasolo Maldini (31/2) – **Gianluigi Lentini** (30/7), Frank Rijkaard (22/2), Demetrio Albertini (29/2), Stefano Eranio (21/2) – Jean-Pierre Papin (22/13), Daniele Massaro (29/5), valamint Roberto Donadoni (20/1), Alberigo Evani (18), Ruud Gullit (15/7), Marco van Basten (15/13), Stefano Nava (14), Zvonimir Boban (13), Marco Simone (13/5), Enzo Gambaro (11), Dejan Szavicsevics (10/4), Francesco Antonioli (kapus, 9), Fernando De Napoli (4), Filippo Galli (1), Aldo Serena (1). A külföldi játékosok közül csak Rijkaard és Papin játszott húsznál több mérkőzésen. Ugyanakkor a 65 szerzett gólból 39 fűződött légiós nevéhez.

Az Olasz Kupát a Torino nyerte meg, pedig a döntő második mérkőzését 5-2-re elveszítette az AS Roma ellen. Ám az elsőt 3-0-ra megnyerte. A Toro akkoriban nagyszerű éveket élt meg, az 1990–1991-es idényben újoncként ötödik lett a Serie A-ban és megnyerte a Közép-európai Kupát, az 1991–1992-esben a harmadik helyen végzett a bajnokságban, és döntőt játszott az UEFA-kupában, az 1992–1993-asban pedig Olasz Kupa-győztes lett. Aztán amilyen gyorsan jöttek a sikerek, oly sebesen el is mentek: 1993–1994-ben még elődöntőbe jutott a Coppa Italiában, de a bajnokságban egyre hátrább szorult, majd 1996 tavaszán kiesett.

Utólag akár korszakindítónak is nevezhetjük a Manchester United a Premier League 1992–1993-as idényében elért sikerét. Ez volt az első bajnoki cím, amelyet a „vörös ördögök” 1967 óta megszereztek, s egyben az első bajnoki diadal, amelyet a később lovaggá ütött Alex Ferguson irányításával értek el. Az angol futball valaha volt legeredményesebb klubedzője a következő két évtizedben, 2013-ig még további tizenkét elsőséget szerzett a Premier League-ben.

A Man United óriási, tízpontos előnnyel zárt a második helyezett Aston Villa, s további kettővel a kiválóan szereplő Norwich City előtt. Teljesen más szezon volt ez, mint az előző, amelyben a hajrában botladozó gárda kénytelen volt átengedni az elsőséget a Leeds Unitednak. 1993. március 9-én, miután az MU kikapott az utolsó helyezett Oldham Athletictől, az Aston Villa pontszámban beérte. A következő játéknapon az Aston Villa, amelyet Ferguson manchesteri elődje, Ron Atkinson irányított, döntetlent harcolt ki az Old Traffordon, majd a United a következő két meccsét sem nyerte meg. Közben a Norwich megverte a Villát, s átvette a vezetést. Kísértett a múlt. Szoros volt az élmezőny, de a Manchester United mégis csupán a harmadik helyen állt. Ám ezúttal nem a United, hanem a két riválisa csuklott össze. Vitathatatlan, hogy az esztendő kulcsrangadója az április 5-i, idegenbeli találkozó volt a Norwich pályáján. Az akkor már négy forduló óta nyeretlen Man U nagyon összekapta magát, és Ryan Giggs, Andrej Kancselszkisz és Eric Cantona egy-egy góljával 3-1-re nyert. Az utolsó hét fordulóban a Manchester United 21, az Aston Villa tíz, a Norwich mindössze hét pontot gyűjtött.

A szezont értékelők közül szinte mindenki egyetértett abban, hogy Eric Cantona novemberi szerződtetése volt Ferguson legnagyobb húzása. A védelem már korábban is „rendben volt" – **Peter Schmeichel** szeptember és december eleje között csak hat gólt kapott –, ám a góllövés akadozott. A rosszul kezdő, az első három fordulóban nyolc pontot elveszítő gárdának egy olyan futballistára volt szüksége, aki az előkészítéshez és a góllövéshez is ért. Alex Ferguson tudta, ki segíthet a csapatán: a rossz hírű, de a Premier League első tavaszán a Leeds Unitedon nagyot lendítő, aztán az augusztus Charity Shield-mérkőzésen a Liverpoolnak mesterhármast rúgó csodabogár francia. Eric Cantona pedig novemberi érkezése után a hátára vette a csapatot. Bár csupán 22 bajnoki mérkőzést játszott az idényben a „vörös ördögöknél", egyedül Mark Hughes szerzett nála több találatot. S mindenkinél több gólpasszal szolgálta ki a társakat. Mellette elsősorban Ryan Giggs, Paul Ince, Mark Hughes, valamint a Peter Schmeichel, Steve Bruce, Gary Pallister trióra épülő védelem tett ki magáért. Az alábbi játékosok voltak részesei a Manchester United története nyolcadik bajnoki címének: Peter Schmeichel (42) – Paul Parker (31/1), Steve Bruce (42/5), Gary Pallister (42/1), Denis Irwin (40/5) – Brian McClair (42/9), Paul Ince (41/6), Lee Sharpe (27/1), Ryan Giggs (41/9) – Eric Cantona (22/9), Mark Hughes (41/15), valamint Andrej Kancselszkisz (27/3), Darren Ferguson (15), Clayton Blackmore (14), Bryan Robson (14/1), Mike Phelan (11), Dion Dublin (7/1), Danny Wallace (2), Nicky Butt (1), Neil Webb (1).

Az FA-kupát az Arsenal hódította el, miután az 1-1-es első találkozót követő újrázáson 2-1-re legyőzte a Sheffield Wednesday gárdáját. Nem ment könnyen: a megismételt mérkőzés 119. percében még mindig döntetlenre álltak a felek, akkor született Andy Linighan győztes találata. A védő egyébként egy korábbi ütközés miatt törött orral játszva fejelte pályafutása legfonto-

sabb gólját. Különleges, hogy azonos városbeli csapatok játszottak az elődöntő mindkét ágán: a londoni kettős, az Arsenal és a Tottenham találkozása kevésbé volt meglepő, mint az, hogy a két sheffieldi, a Wednesday és a United is eljutott a legjobb négyig. Előbbi végül hosszabbításban, 2-1-re nyert. Az „ágyúsoké" lett Anglia első kupaduplázója: George Graham együttese tavasszal előbb a Ligakupát, majd az FA-kupát is elhódította, egyébként mindkettőt a Sheffield Wednesday ellen.

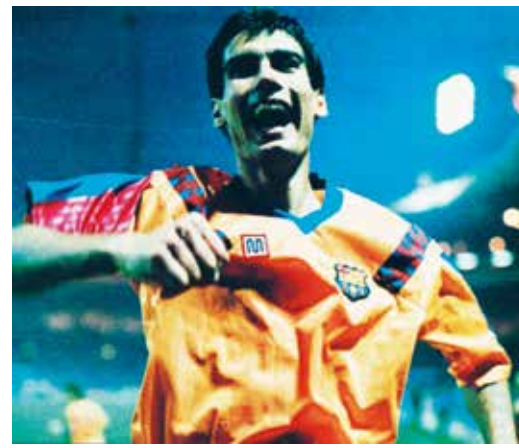
A Manchester United ugyan elkerülte, hogy két tavaszon belül kétszer ugyanabba a folyóba lépjen, ellenben a Real Madrid jó mélyen belecsobbant. Kevesebb mint tizenkét hónappal azt követően, hogy a Tenerife ellen az utolsó fordulóban nyert állásból elveszítette a bajnoki címet, az 1992–1993-as idény zárónapján ismét a szigetre szólította balsorsa. A 37. forduló után egy ponttal vezetett a címvédő és egyben legnagyobb rivális Barcelona előtt, más csapatnak már nem volt esélye a La Liga megnyerésére. A katalánok otthon fogadták a Real Sociedadot, a „blancók", a fehérek idegenben mérkőztek a Tenerifével. Johan Cruyff csapata megtette a magáét, Hriszto Sztoicskov 13. percben elért góljával megverte a korábbi Real Madrid-edző, John Toshack baszkjait. De mindez természetesen nem lett volna elég, ha a Madrid is nyer a záró fordulóban.

Az előző évben még a kiesés ellen küzdő Tenerife ezúttal sokkal jobb erőt képviselt, az ötödik helyre pályázott a bajnokságban, de azért csak kevesen gondolták, hogy egymást követő két évben is legyőzi a Real Madridot. Pedig ez történt, a még mindig Jorge Valdano által dirigált gárda 2-0-ra nyert, s ezzel megint megfosztotta a bajnoki címtől a királyi klubot. Az 1986-ban az argentin válogatottal csatárként világbajnoki címet nyerő, intellektuális mivolta miatt a Filozófus becenevet kiérdemlő Valdano a sportszerűség mintaképe volt. (Miközben korábbi válogatottbeli társának, Jorge Burruchagának Franciaországban éppen az OM bundaügyével kapcsolatban támadtak kellemetlenségei.) Elengedte két kulcsjátékosát, Fernando Redondót és a perui José Del Solart a Copa Américára, ám a többieket győzelemre vezette. A meccs első gólját az argentin Oscar Alberto Dertycia Álvarez, a másodikat a spanyol Chano szerezte.

A Real Madrid bukása már csak azért is meglepő volt, mert a kanári-szigeteki kirándulása előtt 22 bajnoki mérkőzésen veretlen maradt, és négy nappal az utolsó forduló meccsei előtt, a Király Kupa elődöntőjében legyőzte a Barcelonát a Camp Nouban. A 2-1-es sikerrel bejutott a döntőbe, ahol aztán, már túl a tenerifei csalódáson, 2-0-ra győzött a Zaragoza ellen. A fantasztikus bajnoki végjáték után Johan Cruyff elismerte, hogy nagy szerencséjük volt, és nem

Zamorano (Real Madrid) és Nadal (Barcelona)

csupán azért, mert a vetélytársuk ismét elbukott Tenerifén, hanem azért is, mert sikerült gól nélkül megúszniuk a Real Sociedad rendkívül veszélyes támadáshullámait. A katalánok alaptizenegye szinte változatlan maradt az előző szezonhoz képest: Andoni Zubizarreta (38) – Albert Ferrer (32), Ronald Koeman (33/11), Miguel Angel Nadal (36/4) – Eusebio Sacristán (31/1), Guillermo Amor (33/5), Jon Andoni Goikoetxea (29/3), José María Bakero (37/9) – Michael Laudrup (37/10) – Aítor Beguiristaín (37/15), Hriszto Sztoicskov (34/20), valamint **Pep Guardiola** (28), Juan Carlos (24), Julio Salinas (18/5), Richard Witschge (17/2), José Ramon Alesanco (7), Pablo Alfaro (7/1), Miguel Soler (5), Oscar García (3), Pablo José Maqueda (2), Goran Vučević (2), Lluis Carreras (1).

A szezon meglepetéscsapata a Deportivo La Coruña volt, amely szenzációs őszt produkálva sokáig a bajnoki címre is esélyesnek számított. Elsősorban a gólkirályi címet szerző, csapata 67 góljából 29-et jegyző brazil Bebeto és honfitársa, Mauro Silva számított a csapat erősségének. A 23. forduló után még vezetett, ám aztán kikapott a Real Madridtól és a Barcelonától is, s végül csak a harmadik helyre ért oda.

Franciaországban az Olympique Marseille végzett a bajnoki tabella élén, de elsőségét – amint arról írunk az Év történetét felelevenítve – a Francia Labdarúgó-szövetség megsemmisítette a Valencienne-Anzan elleni mérkőzéssel kapcsolatban kitört bundabotrány után. Mindazonáltal érdemes felidézni az OM keretét, amelynek tagjai BL-győztesek is lettek tavasszal Raymond Goethals irányításával: Fabien Barthez (30) – Jean-Jacques Eydelie (27), Marcel Desailly (31/1), Basile Boli (32/4), Eric De Meco (31) – Jocelyn Angloma (31/1), Didier Deschamps (36/1), Franck Sauzée (35/12) – Alen Bokšić (37/23), Rudi Völler (32/18), Abedi Pele (35/6), valamint Jean-Philippe Durand (30), Bernard Casoni (24), Jean-Marc Ferreri (19/2), Jean-Christophe Thomas (17), Manuel Amoros (11), Igor Dobrovolszkij (8/1), Rafael Martín Vázquez (7/1), Pascal Olmeta (kapus, 8), François Omam-Biyik (2), Jean-Christophe Marquet (1).

A Francia Kupát a Paris Saint-Germain hódította el. Ez volt a fővárosi klub első nagy sikere az 1986-os bajnoki cím óta. A portugál Artur Jorge által dirigált gárda a döntőben 3-0-ra verte a Nantes-ot. Különleges mérkőzés volt, a játékvezetői ítéletekkel finoman fogalmazva is elégedetlen „kanárik" közül előbb Christian Karembeu, majd később Zoran Vulić és Jean-Louis Lima is piros lapot kapott, csapatuk nyolc emberrel fejezte be a finálét, amelyen eleve hátrányból indultak, hiszen a PSG ellen a Parc des Princes-ben kellett játszaniuk. A piroskékek vezéregyéniségei az idényben a kapus Bernard Lama, és a támadó középpályás David Ginola mellett a két brazil, Ricardo Gomes és Valdo, valamint a fiatal libériai csatár, George Weah voltak.

A német Bundesligában a Bayern München a 27. forduló után két ponttal vezetett a legnagyobb riválisa, a Werder Bremen előtt. Ám miután április 26-án Brémában 4-1-re kikapott,

szinte az elejéről kezdődhetett a csata a bajnoki elsőségért. A Bayern a következő három fordulóban öt, a Werder ellenben csak három pontot szerzett, úgy tűnt, a kétségtelenül erősebb játékosállománnyal rendelkező, Raimond Aumannt, Olaf Thont, Thomas Helmert, Jorginhót, Lothar Matthäust, Mehmet Schollt, Christian Ziegét, Jan Wouterst, Bruno Labbadiát és Roland Wohlfarthot is felvonultató bajor legénység megszerzi története tizenharmadik bajnoki címét. Viszont négy héttel a brémai kudarc után Karlsruhében is beleszaladt egy nagy pofonba (2-4), majd hiába győzte le otthon a VfL Bochumot (3-1), az utolsó körben nem bírt a Schalkéval sem. Erich Ribbeck együttese az utolsó hét idegenbeli bajnokiján 18 gólt kapott! Ezzel szemben a Werder egyet sem az utolsó három fordulóban. Otto Rehhagel legénysége 4-0-ra nyert a Saarbrücken, 5-0-ra a Hamburger SV és 3-0-ra a VfB Sttuttgart ellen. Az elsőt és az utolsót idegenben. A Werder Bremen mindössze két forduló után tudta megelőzni a Bayernt: az utolsó kettőt követően.

Otto Rehhagel és játékosai ünnepelnek

A piros-fehérek „nagy neveivel" szemben – akik közül Jorginho, Helmer, Scholl, Schupp és Matthäus az idény előtt érkezett (vagy érkezett vissza) a klubhoz – a zöld-fehérek elsősorban egységességükkel, csapatjátékukkal tűntek ki. Az osztrák Andy Herzogon, a norvég Rune Bratsethen és talán az új-zélandi Wynton Ruferen kívül csak egy válogatott játékos akadt a soraikban abban az idényben, a német Thomas Wolter. Így festett a keretük: Oliver Reck (32), Hans-Jürgen Gundelach (2) kapusok, Dietmar Beiersdorfer (29/4), Manfred Bockenfeld (17), Ulrich Borowka (28/1), Rune Bratseth (29/2), Thomas Schaaf (5), Thomas Wolter (31/2) védők, Marco Bode (29/4), Dieter Eilts (24/1), Uwe Harttgen (12/2), Andreas Herzog (33/10), Thorsten Legat (23/1), Mirko Votava (33/3) középpályások, Klaus Allofs (16), Bernd Hobsch (17/7), Stefan Kohn (17/4), Frank Neubarth (19/3) és Wynton Rufer (32/17) csatárok. Érdekes képet mutatott a góllövőlista élcsoportja: az első helyen egy korábbi keletnémet ász (Ulf Kirsten) és egy afrikai csillag (a ghánai Anthony Yeboah) végzett, a harmadik egy új-zélandi (Wynton Rufer), a negyedik egy svájci (Stéphane Chapuisat) lett. Hárman zártak holtversenyben az ötödik helyen, egy másik volt keletnémet, Andreas Thom, valamint Fritz Walter és Uwe Wegmann. Mindössze a két utóbbi volt a Bundesliga nevelése.

Oroszországban az utolsó szovjet liga második helyezettje, a Szpartak Moszkva nyerte az első önálló bajnokságot. Fölényére jellemző, hogy a hagyományos „33" listáján az A csapatba (tulajdonképpen az Év csapatába) nyolc szpartakos (Csercseszov, Hlesztov, Onopko, Karpin, Pjatnyickij, Legyahov, Popov, Radcsenko) is bekerült.

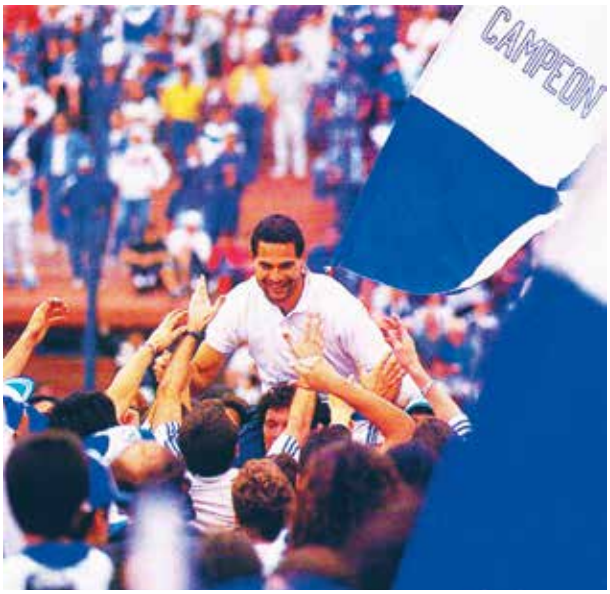
Oleg Romancev kerete a következő játékosokból állt: Sztanyiszlav Csercseszov (24), Gintaras Staučė (3), Valerij Csizsov (1) kapusok, Dmitrij Hlesztov (24), Viktor Onopko (23/6), Dmitrij Popov (23/1), Andrej Csernisov (22/3), Andrej Ivanov (22), Ramiz Mamedov (10/1), Kahaber Chadadze (7), Dmitrij Ananko (2), Szergei Csugyin (1), Alekszandr Sibajev (1) védők, Valerij Karpin (26/7), Igor Legyahov (24/10), Andrej Pjatnyickij (23/5), Rasid Rahimov (11), Oleg Kuzslev (5), Jevgenyij Busmanov (2), Vlagyimir Baksejev (1), Alekszandr Karatajev (1), Alekszej Koszolapov (1), Hennagyij Perepagyenko (1) középpályások, Vlagyimir Beszcsasztnih (20/7), Dmitrij Radcsenko (18/12), Mihail Ruszjajev (15/6), Nyikolaj Piszarjov (10/1), Alekszandr Tatarkin (9/1), Vali Gasimov (6), Jurij Petrov (5/1), Andrej Tyihonov (2) csatárok.

Nyilvánvalóan felhígult a mezőny azzal, hogy a legjobb futballisták többsége külföldön próbált soha nem tapasztalt életkörülményekkel és a profi élet sajátosságaival birkózgatni, valamint a legjobb ukrán játékosok már saját országuk ligájában futballoztak. De a Szpartak így is tiszteletre méltó teljesítményt nyújtott, a bajnoki cím megszerzése mellett a legjobb négy közé jutott a Kupagyőztesek Európa-kupájában. A moszkvai klubok nemzetközi kupaszereplése egyébként minden várakozást felülmúlt: a Szpartak mellett a CSZKA idegenbeli győzelemmel ejtette ki a Barcelonát a Bajnokok Ligájából, a Torpedo elbúcsúztatta az UEFA-kupában a Manchester Unitedot, a Dinamo pedig ugyanott a Torinót. Pazar lista!

Brazíliában 1993 tavaszán az országos bajnokság helyett állami bajnokságokat rendeztek. São Paulo államban a nagy pénzekkel megerősített, a városi rivális São Paulo FC ellenlábasának szánt Palmeiras megnyerte a campeonato paulistát. Az idény végén az Egyesült Államokban a Rio de Janeiróban élő Brian Homewood brit újságíróval beszéltünk a brazil klubfutball aktuális helyzetéről. Ő mondta: „A futball ott, ahogy mindenütt a világon, pénzkérdés (is). Jelenleg São Paulo államban a legmagasabb az életszínvonal, az ide tartozó klubok vannak a legjobb anyagi helyzetben, világos, hogy ide igyekeznek a legjobb, még otthon játszó futballisták is. Példa erre a Palmeiras gyors felfutása. A zöld-fehéreké az egyetlen olyan egyesület, amely mögött jelentős szponzor áll, a Parmalat cég. Ez az oka annak, hogy rövid idő alatt alaposan meg tudta erősíteni a keretét, még külföldön játszó sztárokat is meg tudott vásárolni. Alig egy év alatt hét palmeirasos szerepelt a válogatottban, a csapat pedig – éppen ezekben a napokban – a Corinthians ellen megnyerte a paulista bajnokságot. A Palmeirason kívül a São Paulo FC van még jó anyagi helyzetben. Utóbbi remekül eltartja magát a bevételeiből, a jogdíjakból, a reklámból. Ebben a klubban a legmagasabb a játékosok és az edzők fizetése is. Sztárjai közül Raí havi huszonöt, esetleg harmincezer dollárt is keresett, s az edző Telê Santana még többet. Voltak olyan hírek is, hogy Telê havi jövedelme a hatvanezer dollárt is elérte, de ez túlzásnak látszik."

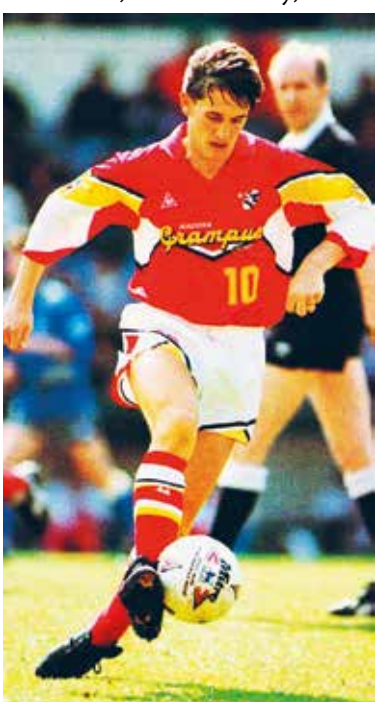
Argentínában a Boca Juniors nyerte meg az őszi bajnokságot, a Vélez Sarsfield pedig a tavaszit. Előbbi 1981, utóbbi 1968 óta az első bajnoki címét gyűjtötte be. A Bocát továbbra is az uruguayi Óscar Washington Tabárez irányította, az aranysárga-kékek alapösszeállítása a következő volt: Navarro Montoya – Soñora, Medero, Giuntini, MacAllister – Benetti, B. Giunta, Tapia, Cabañas – Carranza (Saturno), A. Márcico. Nem ez volt a klub legragyogóbb bajnokcsapata, de akadt benne néhány kitűnő futballista, mint Roberto Cabañas, aki korábban Beckenbauer, Neeskens, Chinaglia és a többiek Cosmosát is megjárta, valamint a kolumbiai származású kapus, Carlos Navarro Montoya (becenevén El Mono, a Majom) és Carlos Daniel Tapia, 1986

világbajnoka. A tavaszi idény legjobbjának a Vélez bizonyult, ez már jóval erősebb gárdának minősíthető. A hetvenes évek kiváló góllövője, Carlos Bianchi irányításával a Buenos Aires-i kék-fehérek a következő fél évtizedben három további bajnoki címet, valamint öt nemzetközi trófeát nyertek, beleértve a Libertadores Kupát és a Világkupát. 1993 tavaszán így festett az alaptizenegyük: J. L. Chilavert – Almandoz, Pellegrino, Sotomayor, R. Cardozo (L. Ramos) – J. H. Basualdo, M. Gómez, Bassedas, W. Pico (Compagnucci) – J. O. Flores, E. González.

José Luis Chilavert az ünneplő rajongók vállán

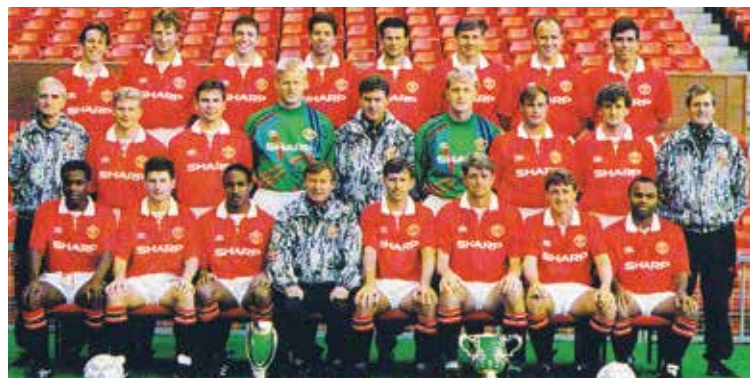
Nagy éve volt a japán, sőt az egész távol-keleti futballnak. Először alakult profi liga a kontinens futballjában számottevő szerepet játszó országban. (Az akkor még angol fennhatóság alatt álló Hongkongban korábban is létezett.) 1992 őszén kelt életre a J-League, amelybe nyolc együttes (Gamba Oszaka, JEF United Icsihara, Nagoja Grampus Eight, Sanfrecce Hirosima, Urava Red Diamonds, Jomiuri Verdy, Jokohama Flügels, Jokohama Marinos) került az utolsó Japanese Soccer League-ből, a JSL-ből, egy a második osztályból (Kasima Antlers), egy pedig (Simizu S-Pulse) újonnan szerveződött. A tíz egyesület, mintegy felkészülésként a következő évi bajnokságra, 1992 őszén megmérkőzött a Jamazaki Nabizko Kupa nevet viselő sorozatban. A klubok igyekeztek közismert futballistákat, húzóneveket igazolni, ez leginkább a Nagoja Grampus Eightnek sikerült, miután leszerződtette **Gary Lineker**t. A J-League-be szerződött 48 külföldi játékos közül Gary Lineker kereste a legtöbbet. Két évre szóló szerződését 4,5 millió dollárért írta alá. (Ebből az összegből 1,05 millió jutott a Tottenham Hotspurnak, a csatár egykori gazdájának, a fennmaradó csaknem három és fél milliós rész az angol válogatott hajdani kapitányát illette.) A dobogó második fokára Ramón Diaz, a Jokohama Marinos argentin sztárja állhatna, aki 1,81 millió dollárt kasszírozott két évre szóló szerződésével. A negyvenéves Artur Antunes Coimbra, azaz Zico volt a harmadik, a brazil öregségére 1,5 milliót kért egy aláírásért, igaz, ezért három évet vállalt. Az exkölni Pierre Littbarski egy évre kötelezte el magát – 800 ezer dollárért.

Az Olympique Marseille. Hátul, balról: Casoni, Desailly, Völler, Amoros, Olmeta, Boli. Elöl: Bokšić, Eydelie, Deschamps, Abedi Pelé, Di Meco

A Manchester United. Hátul, balról: Beardsmore, Martin, Sharpe, D. Ferguson, Giggs, Kancselszkisz, Phelan, Webb. Középen: McGregor gyúró, Robins, McClair, Schmeichel, Kidd edző, Walsh, Blackmore, Hughes, Davies szertáros. Elöl: Parker, Irwin, Ince, Ferguson menedzser, Robson, Pallister, Bruce, Wallace

A Vélez Sarsfield. Hátul, balról: Trotta, Gomez, Sotomayor, Docabo, Galeano, Basualdo, Compagnucci. Elöl: Bassedas, Asad, Flores, Cardozo

Az AC Milan. Hátul, balról: Rossi, Maldini, Rijkaard, Tassotti, Albertini, Van Basten. Elöl: Donadoni, Baresi, Lentini, Costacurta, Massaro

A Werder Bremen. Hátul, balról: Eilts, Wolter, Harttgen, Przondziono, Votava, Otten, Bode, Sauer, Herzog, Legat. Középen: Rehhagel, Bratseth, Beiersdorfer, Van Lent, Unger, Neubarth, Kohn, Deering, Wenschlag, Rufer, Ehrke szertáros. Elöl: Hermann, Borowka, Wiedener, Gundelach, Reck, Rost, Bockenfeld, Allofs, Schaaf

Az FC Barcelona. Hátul, balról: Zubizarreta, Michael Laudrup, Richard Witschge, Ronald Koeman, Sztoicskov, Eusebio. Elöl: Amor, Guardiola, Ferrer, Bakero, Beguiristain

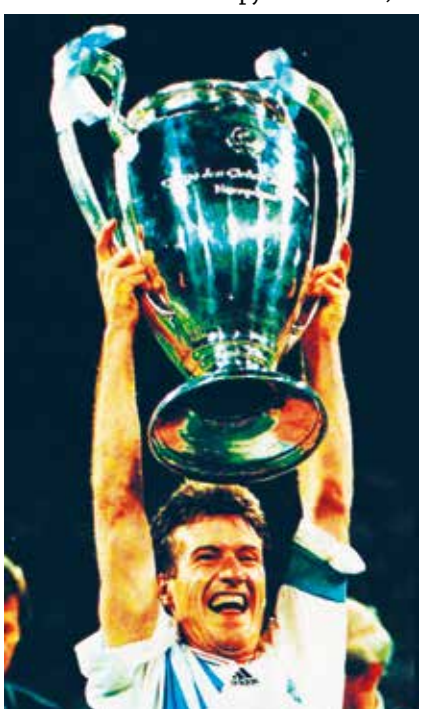
AZ ÉV TÖRTÉNETE

Az Olympique Marseille botránya

Az Olympique Marseille úgy nyerte meg a Bajnokok Ligáját, hogy négy nappal a müncheni döntője előtt kipattant a klubhistória legkellemetlenebb vesztegetési ügye, amely után a csapatot különféle szankciókkal sújtották. A francia szövetség 1994-ben a második ligába száműzte, az UEFA nem engedte az európai Szuperkupáért, a FIFA a Világkupáért mérkőzni. Helyette az AC Milan állt ki a két nemzetközi kupadöntőre. Ugyanakkor a Bajnokok Ligája serlegétől nem fosztották meg, ugyanis az ebben a sorozatban felvetődött vádakat nem tudták bizonyítani.

Érdekes reakciókat szült Franciaországban a kirobbant vesztegetési ügy. A szurkolók nagy része Bernard Tapie, a klubelnök elleni ármánykodást látott bele, meg a szándékot, amely a klub tönkretételére irányult. A súlyos szankciók – és néhány 1994-es, sőt 1995-ös beismerő nyilatkozat magától Tapie-tól – azt támasztották alá, hogy a klubelnök valóban minden eszközt bevetett annak érdekében, hogy az övéi útját egyengesse. Talán lehetetlen is lenne az összes, nyilvánosságot kapott vádat felidézni, nézzük röviden a legfontosabb történéseket!

Az OM három fordulóval a francia bajnoki idény zárása előtt magabiztosan vezetett, de Tapie, a klubelnök szerette volna, ha a játékosai a lehető legnyugodtabban készülhetnek az AC Milan elleni, május 26-i Bajnokok Ligája-döntőre. Ezért, noha az OM idegenben is egyértelmű favoritnak számított a kiesés ellen hadakozó Valenciennes-Anzin ellen, akcióba lépett. A későbbi vallomások alapján tudható, hogy Jean-Jacques Eydelie, az OM középpályása 250 000 francia frankkal arra akarta rábírni az ellenfél három játékosát, Christophe Robert-t, Jacques Glassmannt és az argentin világbajnok Jorge Burruchagát, hogy a Valenciennes „vegye le a lábát a gázról" a mérkőzésen. Tapie azért Eydelie-re bízta az ügyet, mert a középpályás korábban az FC Nantes-ban együtt futballozott Robert-rel és Burruchagával, jól ismerte őket. (Abban az idényben Kovács Kálmán volt a Valenciennes második leggólerősebb játékosa az argentin világbajnok mögött. Ám neve soha, semmilyen vonatkozásban nem került elő ebben az ügyben.) Glassmann volt a csapat védelmének a pillére, ezért a csapatkapitány Robert arra kérte – legalábbis ezt állította a hátvéd 2006-ban megjelent önéletrajzi könyvében –, hogy mondja le a meccset. Glassmann hallani sem akart az egyezkedésről, ám Eydelie azt jelenthette Jean-Pierre Bernès-nek, az OM ügyvezetőjének, egyben alelnökének, hogy Robert és Burruchaga ráállt a dologra. (Bernès 1994-ben örökös eltiltás kapott a Francia Labdarúgó-szövetségtől, de a FIFA 1996-ban amnesztiában részesítette, s az elmúlt húsz évben nagyon sikeres játékosügynökként dolgozik.)

A csúcson: Deschamps a BEK-trófeával

A mérkőzést végül Alen Bokšić góljával 1-0-ra megnyerte az OM. Ám Glassmann jelentette az ügyet, s megkezdődött a hosszú nyomozás. Tulajdonképpen azonnal a mérkőzés után, mert Glassmann a szünetben az edzőjének, Boro Primoracnak szólt, majd a játékvezetőnek, aki jelezte ezt Didier Deschamps-nak, az OM csapatkapitányának, majd beleírta a játékvezetői jelentésébe is. Később azt mondta, feltűnő volt, hogy Robert egy látszólag ártatlan összecsapás után cserét kért, de még inkább az, hogy Burruchaga – a szokásával ellentétben – egyetlen ítéletet sem kommentált vagy véleményezett.

Két héttel a bajnoki találkozó és egy héttel az OM müncheni BL-győzelme után Robert jelentkezett a valenciennes-i bíróságon, hogy beszámoljon a vesztegetési kísérletről. A nyomozók a futballista nagynénjének kertjében megtalálták a 250 000 frankot, amire Tapie később azt mondta, hogy csak kölcsönadta Robert-nek, aki vendéglőt akart nyitni. Ám akkor már gőzerővel folyt a szálak felgöngyölítése. A nyomozók kiszálltak az Olympique Marseille a Pireneusokban edzőtáborozó csapatához, kihallgatták a futballistákat. Később Bernès-t, Eydelie-t és Rober-t is letartóztatták.

Szeptemberben a Francia Labdarúgó-szövetség megfosztotta az OM-et a bajnoki címétől, nincs bajnoka az 1992–1993-as idénynek. A szövetség (FFF) felajánlotta azt ugyan a második helyezett Paris Saint-Germainnek, de a fővárosi klub a főszponzora, a Canal+ televíziós csatorna óhajára azt nem fogadta el, miként azt sem, hogy a Marseille helyén induljon a BL-ben. A Canal+ szakemberei úgy gondolták, hogy Dél-Franciaországban, Provence-ban hátrányosan érintené egy ilyen lépés a televízió üzleti esélyeit. Az FFF eltiltotta Eydelie-t, Burruchagát és Robert-t. Az UEFA kizárta a kék-fehéreket a Bajnokok Ligája új kiírásából, és nem engedte mérkőzni őket az európai Szuperkupáért és a Világkupáért. Bernard Tapie 1994-ben lemondani kényszerült az Olympique Marseille elnöki posztjáról. Őt is örökre eltiltotta a labdarúgásban való szerepvállalástól a Francia Labdarúgó-szövetség, s Bernès büntetésével ellentétben ezt a FIFA sem változtatta meg később.

Az Olympique Marseille, amely nagy pénzügyi nehézségekkel is küzdött, adminisztratív döntéssel az 1994–1995-ös idényre a Division 2-be kényszerült. Bár azt megnyerte, csődje miatt még a következő idényt is a második ligában volt kénytelen tölteni. A FIFA 1995-ben Jacques Glassmannt Fair Play-díjjal tüntette ki, amiért visszautasította a vesztegetési kísérletet. Az abban az évben tartott tárgyalásokon Eydelie és Bernès is azt állította, hogy Tapie „parancsára" cselekedtek. Bernès azt vallotta, hogy az OM-nek szezononként öt-hat megvett mérkőzése volt. „Bemard Tapie utasítására vettem részt a Valenciennes megvesztegetési kísérletében. Hét éven keresztül nem tudtam ellenállni főnököm zsarnokoskodásának" – sajnáltatta magát Bernès.

Tapie beismerte, a tárgyalás során nem mindig az igazat mondta. Hamis állításaival azonban – legalábbis szerinte – jóhiszeműen élt. „Hazudtam, de csakis jóhiszeműen" – mondta.

Az érintett játékosok börtönbüntetéseket kaptak, ám felfüggesztve.

Később több más ügy is kibukott, viszont azoknak nem lett ilyen súlyos következménye. Sem Eydelie azon nyilatkozatának, amely szerint a müncheni BL-döntő előtt ő és egyik játékostársa doppinginjekciót kapott, sem a CSZKA Moszkvától származó vesztegetési vád, sem az angol Mark Hateley kifakadása, hogy azért akartak neki az OM emberei pénzt adni, hogy ne játsszon ellenük a Rangers színeiben egy fontos BL-találkozón.

BAJNOKOK LIGÁJA

Az első francia kupagyőztes

Az első fordulóban egetverő csoda nem történt. Azért arra sokan felfigyeltek, hogy az athéni AEK csak idegenben elért góljaival tudott túljutni a ciprusi Apoel együttesén, és hogy az FC Barcelona milyen szűkre szabta a továbbjutását a norvég Viking ellenében. A második körben is a Barçát „emlegették" a fogadók szerte Európában, de nem a sikeréért, hanem azért, mert kiverte a CSZKA Moszkva. Tetejébe otthon kapott ki az oroszoktól!

A két csoportot élen záró gárdák veretlenül kerültek a végjátékba, sőt, a lombardok valamennyi összecsapásukat megnyerték a kieséses szakaszban, aztán az erősebbnek tartott kvartettben is, és mindössze egyetlen gólt engedélyeztek a riválisaiknak. A másodikat a fináléban kapták…

A müncheni döntőt végigtámadta a nagy favoritnak kikiáltott Milan, de egyetlen helyzetét sem tudta értékesíteni. Az OM Basile Boli látványos fejesével nyerni tudott, ötödik kísérletre végre nyert francia csapat a bajnokok tornájának döntőjében. Miután a Stade de Reims kétszer, a Saint-Étienne és az OM egyszer-egyszer elbukott, a marseille-iek – feledtetve a Bariban tizenegyesekkel elveszített finálé keserűségét – ünnepelhettek. Már amennyire tudtak ünnepelni a botrány közepette.

Basile Boli fejes gólja a müncheni döntőben

A gólkirályi címet a 9 találatot elérő Romário (PSV Eindhoven) nyerte el.

Selejtező. Shelbourne FC–Tavrija Szimferopol 0-0, 1-2, Valletta FC–Maccabi Tel-Aviv 1-2, 0-1, KÍ Klaksvík–Skonto Riga 1-3, 0-3, Olimpija Ljubljana–FC Norma Tallinn 3-0, 2-0

1. forduló. IFK Göteborg–Beşiktaş JK 2-0, 1-2, Lech Poznań–Skonto Riga 2-0, 0-0, Rangers FC–Lyngby BK 2-0, 1-0, VfB Stuttgart–Leeds United 3-0, 1-4 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Leeds), Slovan Bratislava–Ferencvárosi TC 4-1, 0-0, AC Milan–Olimpija Ljubljana 4-0, 3-0, Kuusysi Lahti–Dinamo Bucureşti 1-0, 0-2 (hosszabbításban), Glentoran FC–Olympique Marseille 0-5, 0-3, Maccabi Tel-Aviv–FC Bruges 0-1, 0-3, Austria Wien–CSZKA Szófia 3-1, 2-3, FC Sion–Tavrija Szimferopol 4-0, 3-1, Union Luxembourg–FC Porto 1-4, 0-5, AEK Athén–Apoel Nicosia 1-1, 2-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az AEK), PSV Eindhoven–FK Žalgiris Vilnius 6-0, 2-0, Víkingur Reykjavík–CSZKA Moszkva 0-1, 2-4, FC Barcelona–Viking FK Stavanger 1-0, 0-0

2. forduló. IFK Göteborg–Lech Poznań 1-0, 3-0, Rangers FC–Leeds United 2-1, 2-1, Slovan Bratislava–AC Milan 0-1, 0-4, Dinamo Bucureşti–OLympique Marseille 0-0, 0-2, FC Bruges–Austria Wien 2-0, 1-3 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Bruges), FC Sion–FC Porto 2-2, 0-4, AEK Athén–PSV Eindhoven 1-0, 0-3, CSZKA Moszkva–FC Barcelona 1-1, 3-2

A csoport

Rangers FC–Olympique Marseille 2-2 1-1, FC Bruges–CSZKA Moszkva 1-0, 2-1, Olympique Marseille–FC Bruges 3-0, 1-0, CSZKA Moszkva–Rangers FC 0-1, 0-0, CSZKA Moszkva–Olympique Marseille 1-1, 6-0, FC Bruges–Rangers FC 1-1, 1-2

A csoport végeredménye: 1. Olympique Marseille 9 pont, 2. Rangers FC 8 pont, 3. FC Bruges 5 pont, 4. CSZKA Moszkva 2 pont

B csoport

FC Porto–PSV Eindhoven 2-2, 1-0, AC Milan–IFK Göteborg 4-0, 1-0, PSV Eindhoven–AC Milan 1-2, 0-2, IFK Göteborg–FC Porto 1-0, 0-2, PSV Eindhoven–IFK Göteborg 1-3, 0-3, FC Porto–AC Milan 0-1, 0-1

A csoport végeredménye: 1. AC Milan 12 pont, 2. IFK Göteborg 6 pont, 3. FC Porto 5 pont, 4. PSV Eindhoven 1 pont

Döntő

Olympique Marseille–AC Milan 1-0 (1-0)

1993. május 26., München, Olimpiai Stadion, 64 400 néző. Jv.: Kurt Röthlisberger (svájci)

Olympique Marseille: Barthez – Angloma (Durand, 61.), Boli, Desailly – Eydelie, Deschamps, sauzée, Di Meco – Abedi Pelé, Bokšić, Völler (Thomas, 78.)

AC Milan: Rossi – Tassotti, Costacurta, F. Baresi, Maldini – Donadoni (Papin, 55.), Albertini, Rijkaard Lentini – Van, Basten (Eranio, 86.), Massaro

Gólszerző: Boli (44.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

A Parma legnagyobb sikere

Az Európán végigsöprő politikai változások miatt soha nem látott létszámú mezőny vágott neki a KEK-küzdelmeknek. Az első kör nem hozott semmi váratlant. A másodikban a Sparta Praha kétszer is legyőzte a címvédő Werdert, és megtette ugyanezt Szpartak Moszkva is a Liverpoollal. Sőt, a következő fordulóban a már orosz színeket képviselő piros-fehérek a Feyenoordot szintén dupla verésben részesítették. Továbbra is a szerencse kegyeltje maradt az antwerpeni gárda, amely egyszer tizenegyesekkel, egyszer hosszabbításban, egyszer pedig az idegenben elért góljával lépett tovább. Az elődöntő mindkét párharca az esélytelenebbnek ítélt együttes sikerét hozta, így tehát a végjáték az egész sorozat legnagyobb meglepetése lett. Más lapra tartozik, hogy az angol nézőket nem villanyozta fel a két „nevesincs” csapat találkozója, még félig sem telt meg rá a Wembley, amelynek falai között a „keresztesek” (Crociati – így becézik a klubot) nem kegyelmeztek a flamand „királyiaknak”.

Minotti kapitány és Apolloni

A KEK gólkirályának a veterán Alexandre Czerniatynski (Royal Antwerp FC) bizonyult, aki hatszor vette be az ellenfelek kapuját, ám a döntőn csütörtököt mondott.

Selejtező. NK Maribor–Hamrun Spartans 4-0, 1-2, Strømgodset IF–Hapoel Petah Tikva 0-2, 0-2, FC Vaduz–Csernormorec Odessza 0-5, 1-7, Avenir Beggen–B36 Tórshavn 1-0, 1-1

1. forduló. MKS Miedź Legnica–AS Monaco 0-1, 0-0, Olympiakosz Pireusz–Csernomorec Odessza 0-1, 3-0, Trabzonspor–Turun PS 2-0, 2-2, NK Maribor–Atlético Madrid 0-3, 1-6, Werder Bremen–Hannover 96 3-1, 1-2, Airdrieonians FC–Sparta Praha 0-1, 1-2, Parma AC–Újpesti TE 1-0, 1-1, Valur Reykjavík–Boavista 0-0, 0-3, Levszki Szófia–FC Luzern 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Luzern), Feyenoord–Hapoel Petah Tikva 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Feyenoord), Szpartak Moszkva–Avenir Beggen 0-0, 5-1, Liverpool–Apollón Limaszol 6-1, 2-1, Cardiff City–Admira-Wacker Wien 1-1, 0-2, Glenavon FC–Royal Antwerp FC 1-1, 1-1 (tizenegyesekkel jutott tovább az RAFC), AIK Stockholm–Århus GF 3-3, 1-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az ÅGF), Bohemian FC–Steaua Bucureşti 0-0, 0-4

2. forduló. AS Monaco–Olympiakosz Pireusz 0-1, 0-0, Trabzonspor–Atlético Madrid 0-2, 0-0, Werder Bremen–Sparta Praha 2-3, 0-1, Parma AC–Boavista 0-0, 2-0, FC Luzern–Feyenoord 1-0, 1-4, Szpartak Moszkva–Liverpool 4-2, 2-0, Admira-Wacker Wien–Royal Antwerp FC 2-4, 4-3 (hosszabbításban), Århus GF–Steaua Bucureşti 3-2, 1-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Steaua)

Negyeddöntő. Olympiakosz Pireusz–Atlético Madrid 1-1, 1-3, Sparta Praha–Parma AC 0-0, 0-2, Feyenoord–Szpartak Moszkva 0-1, 0-3, Royal Antwerp FC–Steaua Bucureşti 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az RAFC)

Elődöntő. Atlético Madrid–Parma AC 1-2, 1-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Parma), Szpartak Moszkva–Royal Antwerp FC 1-0, 1-3

Döntő

Parma AC–Royal Antwerp FC 3-1 (2-1)

1993. május 12., London, Wembley Stadion, 37 393 néző. Jv.: Karl-Josef Assenmacher (német)

Parma AC: Ballotta – Benarrivo, Grün, Minotti, Apolloni – Zoratto (Pin, 26.), Cuoghi, Osio (Pizzi, 65.) – Melli, Brolin

Royal Antwerp FC: Sztojanovics – Kiekens, Broeckaert, Taeymans, Smidts – Jakovljevics (Van Veirdeghem, 51.), Van Rethy, Segers (Moukrim, 82.), Lehnhoff – Czerniatynski, Severeyns

Gólszerzők: Minotti (9.), Severeyns 11.), Melli (30.), Cuoghi (84.)

UEFA-KUPA

Juve–Dortmund, első felvonás

A Juventus „zebrái” végignyargaltak az UEFA-kupa mezőnyén, s a vágtájukba csupán egyetlen apró botlás csúszott be, a lisszaboni 1-2 a Benficával szemben, de Torinóban, a visszavágón jól megcibálták a „sasok” tollazatát (3-0). Tulajdonképpen nem is a portugálok okozták a piemontiak számára a legtöbb fejtörést, hanem a Panathinaikosz, amelyet otthon nem tudtak legyőzni (0-0), igaz, előtte Athénban megverték 1-0-ra. A gólerős névrokonok (Roberto és Dino Baggio) által navigált gárda a döntőben mindkétszer simán elintézte a Borussia Dortmundot, ámbár az első összecsapásuk legelején az ifjabb Rummenigge, Michael ráhozta a szívbajt a fehér-fekete csíkos mezesekre és híveikre. (A két csapat később, 1997-ben BL-döntőt vívott, és azon a németek nyertek.)

Az első körben születtek megjósolhatatlan eredmények, a legváratlanabb valamennyi közül a Torpedo Moszkva továbbjutása volt: az oroszok tizenegyesekkel elbúcsúztatták a Manchester Unitedot. Ki gondolta volna, hogy Vác FC-Samsung sikerrel veszi az FC Groningen képezte gátat? A második fordulóban az előző idénybeli döntős, a Torino Calcio kudarca szolgáltatta a szenzációt, a „bikákat" a Dinamo Moszkva legénysége állította meg. Mi több, a Fenerbahçe olmützi katasztrófájára (1-7) sem fogadtak volna előzőekben tömegek. A negyeddöntőben az idény meglepetéscsapata, az AJ Auxerre elgáncsolta az AFC Ajaxot, míg a Paris SG a Real Madridot. Az elődöntőben aztán mindkét, nagy bravúrt végrehajtó francia alakulat elvérzett.

A sorozat gólkirálya a nemzetközi porondon nem igazán ismert támadó, Gérard Baticle (AJ Auxerre) lett, nyolc góllal.

Jürgen Kohler és Roberto Baggio

1. forduló. 1. FC Köln–Celtic FC 2-0, 0-3, Dinamo Moszkva–Rosenborg BK 5-1, 0-2, Electroputere Craiova–Panathinaikosz 0-6, 0-4, Dinamo Kijev–Rapid Wien 1-0, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Dinamo), FC København–MP Mikkelin 5-0, 5-1, Wacker Innsbruck–AS Roma 1-4, 0-1, Politehnica Timişoara–Real Madrid 1-1, 4-0, Fenerbahçe–Botev Plovdiv 3-1, 2-2, Floriana FC–Borussia Dortmund 0-1, 2-7, GKS Katowice–Galatasaray 0-0, 1-2, Grasshopper-Club–Sporting CP 1-2, 3-1 (hosszabbításban), Hibernian FC–RSC Anderlecht 2-2, 1-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az Anderlecht), IFK Norrköping–Torino Calcio 1-0, 0-3, Juventus–Anorthoszisz 6-1, 4-0, Fram Reykjavík–1. FC Kaiserslautern 0-3, 0-4, Manchester United–Torpedo Moszkva 0-0, 0-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Torpedo), Neuchâtel Xamax–BK Frem København 2-2, 1-4, Paris SG–PAOK Szaloniki 2-0, 3-0, Lokomotiv Plovdiv–AJ Auxerre 2-2, 1-7, Casino Salzburg–AFC Ajax 0-3, 1-3, Sheffield Wednesday–Spora Luxembourg 8-1, 2-1, Sigma Olomouc–Universitatea Craiova 1-0, 2-1, Slavia Praha–Heart of Midlothian 1-0, 2-4, SL Benfica–Belvedur Izola 3-0, 5-0, SM Caen–Real Zaragoza 3-2, 0-2, Standard Liège–Portadown FC 5-0, 0-0, Vác FC-Samsung–FC Groningen 1-0, 1-1, Valencia CF–SSC Napoli 1-5, 0-1, Vitesse Arnhem–Derry City 3-0, 2-1, Vitória SC Guimarães–Real Sociedad 3-0, 0-2, RTS Widzew Łódź–Eintracht Frankfurt 2-2, 0-9, KV Mechelen–Örebro SK 2-1, 0-0

2. forduló. 1. FC Kaiserslautern–Sheffield Wednesday 3-1, 2-2, AS Roma–Grasshopper-Club 3-0, 3-4, AJ Auxerre–FC København 5-0, 2-0, BK Frem København–Real Zaragoza 0-1, 1-5, Borussia Dortmund–Celtic FC 1-0, 2-1, Eintracht Frankfurt–Galatasaray 0-0, 0-1, Fenerbahce–Sigma Olomouc 1-0, 1-7, Heart of Midlothian–Standard Liège 0-1, 0-1, SSC Napoli–Paris SG 0-2, 0-0, Panathinaikosz–Juventus 0-1, 0-0, RSC Anderlecht–Dinamo Kijev 4-2, 3-0, Real Madrid–Torpedo Moszkva 5-2, 2-3, SL Benfica–Vác FC-Samsung 5-1, 1-0, Torino Calcio–Dinamo Moszkva 1-2, 0-0, Vitesse Arnhem–KV Mechelen 1-0, 1-0, Vitória SC Guimarães–AFC Ajax 0-3, 1-2

3. forduló. AS Roma–Galatasaray 3-1, 2-3, AFC Ajax–1. FC Kaiserslautern 2-0, 1-0, Borussia Dortmund–Real Zaragoza 3-1, 1-2, Dinamo Moszkva–SL Benfica 2-2, 0-2, Paris SG–RSC Anderlecht 0-0, 1-1

(idegenben szerzett góllal jutott tovább a PSG), Sigma Olomouc–Juventus 1-2, 0-5, Standard Liège–AJ Auxerre 2-2, 1-2, Vitesse Arnhem–Real Madrid 0-1, 0-1

Negyeddöntő. AS Roma–Borussia Dortmund 1-0, 0-2, AJ Auxerre–AFC Ajax 4-2, 0-1, Real Madrid–Paris SG 3-1, 1-4, SL Benfica–Juventus 2-1, 0-3

Elődöntő. Borussia Dortmund–AJ Auxerre 2-0, 0-2 (tizenegyesekkel jutott tovább a BVB), Juventus–Paris SG 2-1, 1-0

Döntő

BVB Borussia Dortmund–Juventus 1-3 (1-2)

1. mérkőzés. 1993. május 5., Dortmund, Westfallenstadion, 37 900 néző. Jv.: Puhl Sándor (magyar)

BVB Borussia Dortmund: Klos – Schmidt, Reuter, Grauer – Lusch, Franck (Mill, 46.), Poschner, Zorc (Karl, 70.), Reinhardt – M. Rummenigge, Chapuisat

Juventus: Peruzzi – Kohler, Júlio César, De Marchi, Carrera – Conte, D. Baggio, Marocchi – R. Baggio (Di Canio, 76.), A. Möller (Galia, 88.), Vialli

Gólszerzők: M. Rummenigge (2.), D. Baggio (26.), R. Baggio (30., 73.)

Juventus–BVB Borussia Dortmund 3-0 (2-0)

2. mérkőzés. 1993. május 19., Torinó, Stadio delle Alpi, 62 781 néző. Jv.: John Blankenstein (holland)

Juventus: Peruzzi – Torricelli (Di Canio, 67.), Júlio César, Carrera, Kohler – D. Baggio, Galia, De Marchi, – R. Baggio, A. Möller, Vialli (Ravanelli, 81.)

BVB Borussia Dortmund: Klos – Schulz, Zelic, Schmidt – Reuter (Lusch, 67.), Poschner, Karl, Reinhardt – M. Rummenigge (Franck, 42.), Mill, Sippel

Gólszerzők: D. Baggio (5., 39.), A. Möller (65.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

Szuper Barça

A negyedik nekifutását már nem vétette el az FC Barcelona, és 1993 tavaszán elhódította az 1992-es európai Szuperkupát. Korábban 1979-ben, 1982-ben és 1989-ben kísérelte meg ugyanezt, ám a Nottingham Forest, az Aston Villa és az AC Milan meghiúsította a próbálkozásait. A Werder sem adta ingyen a bőrét, különösen a visszavágón küzdött hősiesen, mivel a Camp Nouban a 30. perctől emberhátrányban volt, mert Oliver Recket a svéd bíró kiállította. Otto Rehhagel edzőnek le kellett hoznia Thomas Schaafot, hogy helyette a cserekapus, Hans-Jürgen Gundelach állhasson be. Megfogyatkozott létszámmal egyenlítettek a zöld-fehérek, de a második félidő elején a baszk Goikoetxea eldöntötte a meccs és a trófea sorsát.

Manfred Bockenfeld és Richard Witschge párharca a brémai találkozón

Werder Bremen–FC Barcelona 1-1 (0-1)

1. mérkőzés. 1993. február 10., Bréma, Weserstadion, 22 098 néző. Jv.: Kim Milton Nielsen (dán)

Werder Bremen: Reck – Bockenfeld, Borowka, Bratseth, Legat – Votava, Herzog, Bode (S. Kohn, 69.), Eilts – Hobsch (K. Allofs, 77.), Neubarth

FC Barcelona: Zubizarreta – Ferrer, R. Koeman, Goikoetxea – Eusebio, Bakero (Beguiristain, 67.), Amor, Nadal, R. Witschge – J. Salinas (Christiansen, 83.), Sztoicskov

Gólszerzők: J. Salinas (38.), K. Allofs (88.)

FC Barcelona–Werder Bremen 2-1 (1-1)

2. mérkőzés. 1993. március 10., Barcelona, Camp Nou, 75 000 néző. Jv.: Bo Karlsson (svéd)

FC Barcelona: Zubizarreta – Ferrer, R. Koeman, Eusebio – Amor, Nadal, Guardiola (J. Salinas, 79.), Bakero (Beguiristain, 50.) – Goikoetxea, M. Laudrup, Sztoicskov

Werder Bremen: Reck – Schaaf (Gundelach, 30.), Borowka, Bratseth, Legat (K. Allofs, 77.) – Wolter, Herzog, Bode, Eilts – Rufer, Hobsch

Gólszerzők: Sztoicskov (32.), Rufer (41., 11-esből), Goikoetxea (48.)

Kiállítva: Reck

LIBERTADORES KUPA

Már a Morumbiban eldőlt minden

1993 májusáig mindössze egy brazil csapat tudta megvédeni elsőségét a Libertadores Kupában: 1963-ban Pelé Santosa. Harminc évvel később a São Paulo FC megismételte a nagy bravúrt. Már az első mérkőzésen eldőlt a kupa sorsa – legalábbis ezt gondolták a brazilok, akik 5-1-re megverték a története során először az első számú dél-amerikai kupasorozat finálélába jutott Universidad Católicát. És bár a chileiek a visszavágón negyedóra alatt két gólt ledolgoztak a hátrányból – többet nem tudtak.

São Paulo FC–Universidad Católica 5-1 (2-0)

Döntő, 1. mérkőzés. 1993. május 19., São Paulo, Estádio Morumbi, 105 185 néző. Jv.: José Torres Cadena (kolumbiai)

São Paulo FC: Zetti – Vítor (André Luiz, 66.), Válber, Gilmar, Ronaldo Luíz (Catê, 66.) – Cafù, Pintado, Dinho – Raí – Müller, Palhinha

Universidad Católica: Wirth – Contreras, López (Barrera, 62.), Vázquez, Romero – Lunari, Parraguez, Tupper, Lepe – Almada, Pérez (Reinoso, 73.)

Gólszerzők: López (öngól, 30.), Vítor (40.), Gilmar (54.), Raí (60.), Müller (65.), Almada (85. 11-esből)

Universidad Católica–São Paulo FC 2-0 (2-0)

Döntő, 2. mérkőzés. 1993. május 26. Santiago de Chile, Estadio Nacional. 50 000 néző. Jv.: Juan Francisco Escobar (paraguayi)

Universidad Católica: Wirth – Contreras (Cardozo, 82.), Vázquez, Romero, Tupper (Reinoso, 73.) – Lunari, Parraguez, Lepe, Barrera – Almada, Pérez

São Paulo FC: Zetti – Vítor (Toninho Cerezo, 66.), Válber, Gilmar, Marcos Adriano – Cafù, Pintado, Dinho – Raí – Müller, Palhinha

Gólszerzők: Lunari (9.), Almada (15., 11-esből)

VILÁGKUPA

Toninho Cerezo édes bosszúja

Kilenc esztendő múltával került a serleg Japánból újból Brazíliába, Raí Souza Vieira de Oliveira gondoskodott róla, ugyanis az ő találataival fordított a São Paulo FC Tokióban az FC Barcelona ellen. El lehet azon tűnődni, hogy a négy légióssal (Ronald Koeman, Richard Witschge, Michael Laudrup, Hriszto Sztoicskov) és a spanyol válogatottak sorával (Zubizarreta, Ferrer, Eusebio, Amor, Guardiola, Bakero, Beguiristain, Nadal) kiálló katalánok miképpen voltak képesek elbukni a trófeát a csupán brazil labdarúgókat harcba küldő paulistákkal szemben, de nem érdemes. A futballban többek között az a csodálatos, hogy nem mindig a csillogóbb nevekből összerakott együttesé lesz a siker.

A mérkőzés embere a kétgólos Raí lett. A 37 éves Toninho Cerezo előző májusban még veszített a Barcelona ellen a Wembley-ben, a BEK fináléjában. Aztán a nyáron hazaigazolt Brazíliába, s a São Paulo FC-vel a Világkupa-döntőben visszavágott a katalánoknak.

Cafu elkanalazza a labdát Witschge elől

São Paulo FC–FC Barcelona 2-1 (1-1)

1992. december 13., Tokió, Nemzeti Stadion, 60 000 néző. Jv.: Juan Carlos Loustau (uruguayi)

São Paulo FC: Zetti – Vitor, Adilson, Ronaldão, Ronaldo Luis – Pintado, Raí, Toninho Cerezo (Dinho, 82.) – Cafù, Müller, Palhinha

FC Barcelona: Zubizarreta – Ferrer, R. Koeman, R. Witschge – Eusebio, Amor, Guardiola, Bakero, Beguiristain (Nadal, 81.) – M. Laudrup, Sztoicskov

Gólszerzők: Sztoicskov (12.), Raí (27., 78.)

AZ ÉV CSAPATA

Paulista győzelmi lista

Peléék Santosa óta nem ért el brazil klub olyan átütő sikereket a nemzetközi porondon, mint a Telê Santana által dirigált São Paulo FC 1992-ben és 1993-ban. A támadófutball feltétlen hívének számító edző olyan csapatot épített, amelynek tagjai közül a sikersorozat előtt csak Toninho Cerezo és Müller volt igazán ismert. Az edző kulcsszerepet adott a karmester Raínak, aki a pályán kívüli intelligenciáját a futballgyepen is csillogtatta, sőt, elérte azt, ami híres bátyjának, Sócratesnek nem sikerült: Dél-Amerika legjobb futballistájának választották. Santana fedezte fel az ifjú Cafut, akit 1992-ben még többnyire jobbszélsőként vagy jobb oldali középpályásként vett számításba, majd olyan remek hátvédet faragott belőle, aki már 1994-ben az

Egyesült Államokban világbajnoki címet nyerő brazil válogatottban is helyet kapott. A São Paulo FC 1992-ben a Barcelona Dream Teamjét, 1993-ban az idény végén újra Bajnokok Ligáját nyerő AC Milant verte meg a tokiói döntőben.

ZETTI (Armelino Donizetti Quagliato): A kapus 1965. január 10-én született Porto Felizben. Klubjai a Toledo (1983), a Palmeiras (1984), a Londrina (1985), a Guarani (1986), majd újra a Palmeiras (1987–1989), a São Paulo FC (1990–1996), a Santos (1997–1999), a Fluminense (2000), a Barbarense (2001), és a Sport Recife (2001) voltak. São Paulo állam kétszeres bajnoka (1991, 1992), brazil bajnok (1991), kétszeres Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993), kétszeres Világkupa-győztes (1992, 1993), a Recopa Sudamericana kétszeres győztese (1993, 1994), a Supercopa Sudamericana győztese (1993), a Rio-São Paulo-torna győztese (1997). A brazil válogatottban (1993–1997) 17-szer védett, nem játszó tartalékként vett részt az 1994-es világbajnokságon.

AZ EDZŐ

A jogo bonito utolsó apostola

TELÊ SANTANA DA SILVA 1931. július 26-án született Itabiritóban. Tizenéves korának csapatai az Itabirense, az América de São João del-Rei, a Fluminense (1949) és a Botafogo (1950) voltak. Szélsőcsatárként 1951 és 1960 között a Fluminensében töltötte pályafutása nagy részét, majd a Guarani (1960–1962), a Madureira (1962) és a Vasco da Gama (1963) tagja volt. Rio állam bajnoka 1951-ben és 1959-ben, a Rio-São Paulo-torna győztese 1957-ben és 1960-ban, megnyerte a Copa Riót 1952-ben. Edzőként a Fluminensében kezdett (1969–1970), majd az Atlético Mineiro (1970–1972), a São Paulo FC (1973), újra az Atlético Mineiro (1973–1975), a Botafogo (1976), a Grêmio FBPA (1976–1978), a Palmeiras (1979–1980), a brazil válogatott (1980–1982), az al-Ahli (1983–1985), újra a brazil válogatott (1985–1986), az Atlético Mineiro (1987–1988), a Flamengo (1988–1989), majd a Fluminense (1989), a Palmeiras (1990), végül a São Paulo FC (1990–1996) szakmai munkáját irányította. A Fluval a Taça Guanabara és a riói bajnokság győztese (1969), az Atlético Mineiróval Minas Gerais állam kétszeres bajnoka (1970, 1988), brazil bajnok (1971), a Grêmióval Rio Grande do Sul állam bajnoka (1977), a Flamengóval ugyancsak a Taça Guanabara győztese (1989) lett. Az al-Ahlival szaúdi bajnok (1983–1984), az Öböl-kupa győztese (1985) és az Arab királyok Kupa győztese (1982–1983). A brazil válogatottat két világbajnokságon vezette, 1982-ben óriási közönségsikert aratott a csapata, de sem akkor, sem 1986-ban nem tudott bejutni még az elődöntőbe sem. Telêt a brazil edzői karban a jogo bonito, a szép játék egyik utolsó apostolának tartották, aki ellenben nem tud igazán nagy diadalokat aratni. Aztán a kilencvenes évek elején a São Paulo FC-ben a brazil klubfutball történetének egyik legsikeresebb csapatát alakította ki, lenyűgöző eredménysorral: São Paulo állam kétszeres bajnoka (1991, 1992), brazil bajnok (1991), kétszeres Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993), kétszeres Világkupa-győztes (1992, 1993), a Recopa Sudamericana kétszeres győztese (1993, 1994), a Supercopa Sudamericana győztese (1993), a Copa Conmebol győztese (1994) lett. Telê Santana 2006. április 21-én hunyt el Belo Horizontéban.

VITOR (Claudemir Vítor Marques): A jobbhátvéd 1972. szeptember 28-án született Mogi Guaçuban. Klubjai a Guarani, a Ponte Preta, majd a São Paulo FC (1989–1993), a Real Madrid (1993), újra a São Paulo FC (1994), a Corinthians (1995), a Cruzeiro (1996–1998), közben kölcsönjátékosként a Vasco da Gama (1998), a Botafogo (2000-2001), a Kocaelispor (2002), az Inter de Limeira (2002), az Osasco (2003), a Ceará (2003–2004), a Mogi Mirim (2004), a Club Atlético Juventus (2005), az Inter de Limeira (2006), a Primavera (2007) és a CA Guaçuano (2009) voltak. São Paulo állam háromszoros bajnoka (1991, 1992, 1995), Minas Gerais állam kétszeres bajnoka (1996, 1997), Rio állam bajnoka (1998), brazil bajnok (1991), a Brazil Kupa kétszeres győztese (1995, 1996), a Libertadores Kupa háromszoros győztese (1993, 1997, 1998), Világkupa-győztes (1992), a Recopa Sudamericana kétszeres győztese (1993, 1994), a Copa Comnebol győztese (1994). A brazil válogatottban (1992–1993) két mérkőzésen szerepelt.

RONALDÃO (Ronaldo Rodrigues de Jesus): A középső védő 1965. június 19-én született São Paulóban. Klubjai a Rio Preto (1985), a São Paulo FC (1986–1993), a japán Simizu S-Pulse (1994), a Flamengo Rio (1995–1997), a Santos (1997–1998), a Coritiba (1998) és a Ponte Preta (1998–2002) voltak. São Paulo állam négyszeres bajnoka (1987, 1989, 1991, 1992), Rio állam bajnoka (1996), kétszeres brazil bajnok (1986, 1991), a Rio-São Paulo-torna győztese (1997), kétszeres Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993), kétszeres Világkupa-győztes (1992, 1993), a Recopa Sudamericana győztese (1993), a Supercopa Sudamericana győztese (1993), a Copa Ouro győztese (1996). A brazil válogatottban (1991–1995) 14 mérkőzésen 3 gólt szerzett, nem játszó tartalékként vett részt az 1994-es világbajnokságon.

DINHO (Edi Wilson José dos Santos): A védekező középpályás 1966. október 15-én született Neópolisban. Klubjai az AD Confiança (1985–1986), a Sport Club Recife (1986–1991), a Deportivo La Coruña (1991–1992), a São Paulo FC (1992–1993), a Santos (1994), a Grêmio FBPA (1995–1997) az América Mineiro (1998–2000) és a Novo Hamburgo (2002) voltak. Sergipe állam bajnoka (1986), Pernambuco állam kétszeres bajnoka (1988, 1990), São Paulo állam bajnoka (1992), Minas Gerais állam kétszeres bajnoka (1995, 1996), kétszeres brazil bajnok (1987, 1996), kétszeres Brazil Kupa-győztes (1994, 1997), háromszoros Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993, 1995), kétszeres Világkupa-győztes (1992, 1993), a Recopa Sudamericana kétszeres győztese (1993, 1996), a Supercopa Sudamericana győztese (1993). A brazil válogatottban (1993) 1 mérkőzésen szerepelt.

RONALDO LUIZ (Ronaldo Luiz Gonçalves): A balhátvéd 1966. augusztus 14-én született Belo Horizontéban. A Guarani-MG (1987), az América Mineiro (1988–1991), a São Paulo FC (1992–1995), a Cruzeiro (1996), az Atlético Mineiro (1997), a Coritiba (1997), a Vasco da Gama (1998), az Avaí (2000) és a Mamoré (2001) játékosa volt. São Paulo állam kétszeres bajnoka (1992, 1995), brazil bajnok (1991), háromszoros Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993, 1998), kétszeres Világkupa-győztes (1992, 1993), a Recopa Sudamericana kétszeres győztese (1993, 1994).

PINTADO (Luís Carlos de Oliveira Preto): A középpályás 1965. szeptember 17-én született Bragança Paulistában. A Bragantino (1983), a São Paulo FC (1984–1986), a Taubaté (1987), a Bragantino (1987–1991), a São Paulo FC (1992–1993), a Cruz Azul (1993–1997), közben a Santos (1995), majd az América Mineiro (1997), az Atlético Mineiro (1998), a japán Cerezo Oszaka (1998), a Portuguesa (1999), az

Atlético Mineiro (2000), a Democrata-GV (2001), az Inter de Limeira (2001), a Bragantino (2001), az União São João (2002), a Santa Cruz (2003), a Brasiliense (2003) és a Pelotas (2003) mezét viselte. São Paulo állam háromszoros bajnoka (1985, 1990, 1992), mexikói bajnok (1996), a Copa Sul-Minas győztese (2000), kétszeres Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993).

TONINHO CEREZO (Antonio Carlos Cerezo): A védekező középpályás 1955. április 21-én született Belo Horizontében. Klubjai az Atlético Mineiro (1972–1983), közben a Naconal-AM (1973–1974), az AS Roma (1983–1986), a Sampdoria (1986–1992), a São Paulo FC (1992–1993), a Cruzeiro (1994), a Paulista (1995), ismét a São Paulo FC (1995–1996) az América-MG (1996) és az Atlético Mineiro (1997). Amazonas állam bajnoka (1974), Minas Gerais állam hétszeres bajnoka (1976, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983), São Paulo állam bajnoka (1992), négyszeres Olasz Kupa-győztes (1984, 1986, 1988, 1989), olasz bajnok (1990–1991), KEK-győztes (1989), kétszeres Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993), kétszeres Világkupa-győztes (1992, 1993), a Recopa Sudamericana kétszeres győztese (1993, 1994), a Supercopa Sudamericana győztese (1993). A brazil válogatottban (1977–1985) 57 mérkőzésen öt gólt szerzett, bronzérmes volt az 1978-as Mundialon, és részt vett az 1982-es tornán is. Ugyancsak harmadik lett az 1979-es Copa Américán.

RAÍ (Raí Souza Vieira de Oliveira): A középpályás 1965. május 15-én született Ribeirão Pretóban. 1980 és 1987 között a helyi Botafogo futballistája volt, klubja 1986-ban kölcsönadta a Ponte Pretának. 1987 és 1993, valamint 1998 és 2000 között a São Paulo FC-t erősítette, közben a Paris Saint-Germain (1993–1998) játékosa volt. São Paulo állam ötszörös bajnoka (1987, 1989, 1991, 1992, 1998), brazil bajnok (1991), francia bajnok (1993–1994), kétszeres Francia Kupa-győztes (1994–1995, 1997–1998), a francia Ligakupa győztese (1994–1995), kétszeres Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993), KEK-győztes (1995–1996), Világkupa-győztes (1992). A brazil válogatottban (1987–1998) 49 mérkőzésen 17 gólt szerzett. Világbajnok 1994-ben, ezüstérmes a Copa Américán 1991-ben.

CAFU (Marcos Evangelista de Morais): Az akkoriban még jobbszélsőként is bevetett jobbhátvéd 1970. június 7-én született Itaquaquecetubában. Klubjai a São Paulo FC (1988–1995), a Real Zaragoza (1995), a Juventude (1995), a Palmeiras (1995–1997), az AS Roma (1997–2003) és az AC Milan (2003–2008) voltak. São Paulo állam háromszoros bajnoka (1991, 1992, 1996), brazil bajnok (1991), kétszeres olasz bajnok (2000–2001, 2003–2004), kétszeres Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993), kétszeres Világkupa-győztes (1992, 1993), a Recopa Sudamericana kétszeres győztese (1993, 1994), a Supercopa Sudamericana győztese (1993), a Copa Conmebol győztese (1994), KEK-győztes (1995), kétszeres európai Szuperkupa-győztes (2003, 2007), Bajnokok Ligája-győztes (2007), klubvilágbajnok (2007). A brazil válogatottban (1990–2006) 142 mérkőzésen 4 gólt szerzett. Kétszeres világbajnok (1994, 2002), vb-ezüstérmes (1998), részt vett a 2006-os tornán is. A Copa América kétszeres győztese (1997, 1999), a Konföderációs Kupa győztese (1997).

PALHINHA (Jorge Ferreira da Silva): A csatár 1967. december 14-én született Carangolában. Klubjai az América-MG (1988–1991), a São Paulo FC (1992–1995), a Cruzeiro (1996–1997), az RCD Mallorca (1997), a Flamengo (1998), a Grêmio FBPA (1998–1999), a Botafogo-SP (1999), az América-MG (2000), a perui Sporting Cristal (2000), a Gama (2001), a perui Alianza Lima (2001), a Marila (2002), az América-MG (2002), a Khaimah Sports (2003), az Uberaba (2003), a Bandeirente (2004), az Ipatinga (2004),

a Chapecoense (2005), a Farroupilha (2005) és Guarulhos (2006) voltak. São Paulo állam bajnoka (1992), Minas Gerais állam kétszeres bajnoka (1996, 1997), Rio Grande do Sul állam bajnoka (1999), a Brazil Kupa győztese (1996), perui bajnok (2001), háromszoros Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993, 1997), kétszeres Világkupa-győztes (1992, 1993), a Recopa Sudamericana kétszeres győztese (1993, 1994), a Supercopa Sudamericana győztese (1993), a Copa Conmebol győztese (1994). A brazil válogatottban (1992–1993) 16 mérkőzésen öt gólt szerzett.

MÜLLER (Luís Antônio Corrêa da Costa): A csatár 1966. január 31-én született Campo Grandéban. A São Paulo FC (1984–1988), a Torino (1988–1991), majd újra a São Paulo FC (1991–1994), a japán Kasiva Reysol (1995–1996), közben a Palmeiras (1995–1996), harmadszor is a São Paulo FC (1996), a Perugia (1997), a Santos (1997–1998), a Cruzeiro (1998–2001), közben a Corinthians (2000–2001), a São Caetano (2001–2002), a Tupi (2003), a Portuguesa (2003), az Ipatinga (2004), végül a Fernandópolis (2015) mezét viselte. São Paulo állam ötszörös bajnoka (1985, 1987, 1991, 1992, 1998), Minas Gerais állam bajnoka (1998), kétszeres brazil bajnok (1986, 1991), a Brazil Kupa győztese (2000), KK-győztes (1991), kétszeres Libertadores Kupa-győztes (1992, 1993), kétszeres Világkupa-győztes (1992, 1993), a Supercopa Sudamericana győztese (1993), a Recopa Sudamericana győztese (1998), A brazil válogatottban (1986–1998) 56 mérkőzésen 12 gólt szerzett. Világbajnok 1994-ben, vb-résztvevő 1986-ban és 1990-ben, junior-világbajnok 1985-ben.

ÁZSIA KUPA

Japán első nagy sikere

Kazujosi Miura elhúz a szaúdi al-Doszari mellett

A japán futball nagy változásainak részeként – szervezték már az új profi ligát, a J-League-et – az ország 1992. október 29. és november 8. között az Ázsia Kupa házigazdája is lehetett. Nyolc csapat vett rajta részt, két négyes csoportban. Az elsőből a házigazda és az Arab Emírségek gárdája jutott tovább, a másodikból a szaúdi és a kínai együttes. Az elődöntőben a japánok 3-2-re megverték a remekül szereplő kínaiakat, a két arab válogatott csatájában a szaúdiak nyertek 2-0-ra. (A bronzmeccs tizenegyespárbajban dőlt el a kínaiak javára, 1-1 után.) A torna döntője hatvanezer nézőt vonzott a hirosimai stadionba, ami azért is érdekes, mert a rendezvényre felújított létesítmény kapacitását ötvenezresre becsülték. A találkozó egyetlen gólját Takagi Takuja lőtte. A torna legjobb játékosának Miura Kazujosit választották, mellette elsősorban Ihara Maszami és a brazil származású, akkor már 35 éves Ruy Ramos játszott kiemelkedően. Ez volt a japánok első kontinensbajnoki címe.

Megszakadt a hetvenkét éves sorozat

Felbomlott a szocialista világrendszer, megszakadt a hosszú sorozat – 1952 óta mindig a béketábor csapatai nyertek, 1984 kivételével, de hát akkor ezen országok többsége bojkottálta a Los Angeles-i ötkarikás játékokat. A barcelonai olimpiai torna, amelynek találkozóit a város két stadionja mellett Valenciában, Sabadellben és Zaragozában rendezték, nagy újítást hozott: először írták ki a tornát a három túlkoros játékossal megerősített U23-as kereteknek. Még egy újdonság: itt alkalmazták először az új szabályt, a hazaadás tilalmát.

Az elődöntőt a Kubala László szaktanácsadó és Vicente Miera által irányított spanyolok és a ghánaiak (2-0), valamint a lengyelek és ausztrálok (6-1) vívták. A bronzmérkőzésen az afrikaiak 1-0-ra győztek. A döntő spanyol sikert hozott, hetvenkét év után nyerte meg ismét az aranyérmet a rendező ország válogatottja.

A spanyol Solozabal és a lengyel Kowalczyk

Kiko az aranyat érő gólját ünnepli

A tornán olyan klasszisok szerepeltek, mint a spanyol Ferrer, Guardiola és Luis Enrique, a ghánai Samuel Kuffour és Nii Lamptey, a svéd Tomás Brolin, Joachim Björklund és Patrik Andersson, a kolumbiai Faustino Asprilla, a dán Thomas Helveg, az olasz Demetrio Albertini és Dino Baggio, a paraguayi Carlos Gamarra és Celso Ayala, valamint az amerikai Cobi Jones, Brad Friedel és Claudio Reyna.

Olimpiai döntő

Spanyolország–Lengyelország 3-2 (0-1)

1992. augusztus 8., Barcelona, Olimpiai Stadion, 95 000 néző. Jv.: José Torres (kolumbiai)

Spanyolország: Toni – Abelardo, López, Solozabal, Ferrer – Guardiola, Berges, Lasa (Amavisca, 53.), Luis Enrique – Alfonso, Kiko

Lengyelország: Kłak – Jałocha (M. Świerczewski, 56.), Koźmiński, Wałdoch, Łapiński – Gęsior, Brzęczek, Kobylański – Staniek, Kowalczyk, Juskowiak

Gólszerzők: Kowalczyk (44.), Abelardo (65.), Kiko (72.), Staniek (76.), Kiko (90.)

COPA AMÉRICA

Legalább a döntőt megnyerte az Albiceleste

Ecuadorban rendezték június 15. és július 4. között Dél-Amerika soros kontinensbajnokságát. Tizenkét csapat vett részt, miután a szubkontinens labdarúgó-szövetsége, a Conmebol úgy döntött, meghív két vendéget, az Egyesült Államok és Mexikó csapatát. Három kvartettet alakítottak, ezekből az első két helyezett, valamint a két legjobb csoportharmadik jutott az egyenes kieséses szakaszba.

A címvédő argentinok a negyeddöntőben összeakadtak a brazilokkal, óriási küzdelemben, tizenegyespárbajban jutottak tovább, Sergio Goycochea bravúrjaival. Az elődöntőben megkapták a korszak legszebb futballját játszó dél-amerikai csapatot, a kolumbiait – az a mérkőzés is döntetlenre végződött, az argentinok ismét „szétlövésben" léptek egyet előre. Ahogyan az előző körben, Goycochea ismét kivédte az ellenfél hatodik kísérletét, az Albiceleste tagjai pedig egyetlen lövést sem rontottak. Más kérdés, hogy a Perea kiállítása miatt 75 percen át tíz emberrel játszó kolumbiaiak, akiktől még Jorge Nieves, az uruguayi bíró el is vett egy szabályosnak látszó gólt, talán jobban rászolgált volna a továbbjutásra.

A finálében végre győztek az argentinok. Galindo, a mexikóiak középpályása berúgott egy tizenegyest Goycocheának, de ez nem sokat ért a végelszámolásnál, mivel Gabriel Omar Batistuta a legjobb meccsét játszotta a tornán, két gólt is lőtt a mexikóiaknak. A guayaquili döntőben az Alfio Basile által irányított Albiceleste a Goycochea – F. Basualdo, Borelli, Ruggeri (Cáceres, 40.), Altamirano – Zapata, Redondo, Gorosito (L. Rodriguez), Simeone – Batistuta,

Az argentin labdarúgó-válogatott megvédte elsőségét az 1993-as Copa Américán

Acosta összeállításban nyert. A sorozaton csupán az első, a Bolívia elleni meccsét, illetve ezt tudta a rendes játékidőben megnyerni, a csoportban a mexikóiakkal és a kolumbiaiakkal csak döntetlenre végzett, majd két (már említett) sikeres tizenegyespárbaj után diadalmaskodott a finálében.

Szűk győzelem volt, nem ok nélkül ünnepelték a torna hőseként a kapust, Sergio Goycocheát. A harmadik helyen Kolumbia, a negyediken Ecuador zárt – a dél-amerikai kontinensbajnokságok történetében először fordult elő, hogy sem a brazil, sem az uruguayi válogatott nem végzett az első négyben. Az argentinok e diadalával lezárult egy korszak, 2019 végéig, immár 26 éve, egyetlen nagy felnőtt tornát sem tudott megnyerni az Albiceleste.

ARANYLABDA, 1992

A harmadik egy négyesért

Óriási változás történt az európai futball elitjében egyetlen év alatt: egy olyan labdarúgó sem került be az 1992-es Aranylabda-szavazáson az első tízbe, aki egy évvel korábban az ugyancsak tízes élcsoportba tartozott volna. Azért nem minden új, ami újnak tűnik: **Marco van Basten** harmadszor érdemelte ki a díjat, ő volt mindössze a harmadik játékos Johan Cruyffot és Michel Platinit követve, aki ezt elérte. A Milannak nagy éve volt az olasz bajnokságban, de a középcsatár az akkori pletykák szerint egyetlen mérkőzéssel tette fel az i-re a pontot: a szavazás utolsó napjaiban, november 25-én mesternégyest rúgott az IFK Göteborgnak a Bajnokok Ligájában. Alkalmasint ezzel előzte meg Hriszto Sztoicskovot, aki másodikként minden idők addigi legjobb bolgár helyezését érte el. Különlegességnek számított, hogy az Európa-bajnok válogatott legjobbjai „csak” az ötödik és a hatodik helyet szerezték meg, mint ahogy az is, hogy az ankét 1956 óta íródó történetében először került az első hét közé két testvér. A Laudrup fivérek előtt erre leginkább Bobby és Jackie Charltonnak lett volna esélye.

Aranylabda, 1992

1. Marco van Basten (holland, AC Milan) 98 pont, 2. Hriszto Sztoicskov (bolgár, FC Barcelona) 80, 3. Dennis Bergkamp (holland, AFC Ajax) 53, 4. Thomas Hässler (német, AS Roma) 42, 5. Peter Schmeichel (dán, Manchester United) 41, 6. Brian Laudrup (dán, Bayern München, Fiorentina) 32, 7. Michael Laudrup (dán, FC Barcelona) 22, 8. Ronald Koeman (holland, FC Barcelona), 9. Stephane Chapuisat (svájci, Borussia Dortmund) 10, 10. Frank Rijkaard (holland, AC Milan) és Enzo Scifo (belga, Torino) 8-8. (Az első tíz helyezett.)

A spanyol olimpiai csapat. Hátul, balról: Toni, Quico, Luis Enrique, Miguel Sánchez, Rafael Berges. Elöl: Soler, Ferrer, Pérez, Guardiola, Lasa, Solozabal

A São Paulo FC. Hátul, balról: Adilson, Zetti, Ronaldão, Vítor, Pintado, Ronaldo Luiz, Toninho Cerezo. Elöl (csak a játékosok): Müller, Palinha, Cafu, Raí

A Parma. Hátul, balról: Taffarel, Minotti, Agostini, Di Chiara, Melli, Grun. Elöl: Apolloni, Zoratto, Catanese, Benarrivo, Pulga

A Juventus FC. Hátul, balról: Kohler, Demarchi, Julio Cesar, D. Baggio, Peruzzi. Elöl: Galia, R. Baggio, Carrera, Möller, Vialli, Torricelli

Az argentin válogatott. Hátul, balról: Fabián Basualdo, Medina Bello, Borelli, Goycochea, Ruggeri, Altamirano. Elöl: Zapata, Simeone, Batistuta, Gorosito, José Horácio Basualdo

A japán válogatott, amely megnyerte Ázsia bajnokságát

Bajnokok, kupagyőztesek

1992–1993

	Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
EURÓPA			
	Albánia	Partizani	Partizani
	Anglia	Manchester United	Arsenal
	Ausztria	FK Austria	Wacker S. Innsbruck
	Belgium	Anderlecht	Standard Liège
	Bulgária	Levszki Szófia	CSZKA Szófia
	Ciprus	Omonia	APOEL
	Csehszlovákia	Sparta Praha	1. FC Košice
	Dánia	FC København	Odense Boldklub
	Észak-Írország	Linfield FC	Bangor
	Észtország	Norma Tallinn	Nikol Tallinn
	Fehéroroszország	Dinamo Minszk	Himik Grodno
	Feröer-szigetek*	B68	Havnar Boltfélag
	Finnország*	Helsingin JK	MyPa
	Franciaország	–	Paris Saint-Germain
	Görögország	AEK Athén	Panathinaikosz
	Grúzia	Dinamo Tbiliszi	–
	Hollandia	Feyenoord	AFC Ajax
	Horvátország	HAŠK Građanski	Hajduk Split
	Írország	Cork City	Shelbourne
	Izland*	Í. Akraness	Valur Reykjavík
	Izrael	Beitar Jerusalem	Maccabi Haifa
	Jugoszlávia	FK Partizan	Crvena zvezda
	Lengyelország	Lech Poznań	GKS Katowice
	Lettország	Skonto Riga	RAF Jelgava
	Litvánia	Ekranas Panavezys	Žalgiris Vilnius
	Luxemburg	Avenir Beggen	Avenir Beggen
	Málta	Floriana	Floriana
	Moldova	FC Zimbru (1992)	Bugeac Comrat (1992)
		FC Zimbru (1992–1993)	Tiligul Tiraspol (1992–1993)
	Németország	Werder Bremen	Bayer Leverkusen
	Norvégia*	Rosenborg BK	Rosenborg BK
	Olaszország	AC Milan	Torino
	Oroszország*	Szpartak Moszkva	Torpedo Moszkva
	Portugália	FC Porto	SL Benfica
	Románia	Steaua Buc.	Universitatea Craiova
	San Marino	Tre Fiori	Faetano
	Skócia	Rangers FC	Rangers FC
	Spanyolország	Barcelona	Real Madrid
	Svájc	FC Aarau	FC Lugano
	Svédország	AIK*	Degerfors IF

Omonia

Feyenoord

Beitar Jerusalem

Olimpija Ljubljana

KONFÖDERÁSIÓS KUPA

Az argentinok lettek az első győztesek

Szaúd-Arábia (1988-ban az Ázsia Kupa bajnoka, valamint rendező), az Egyesült Államok (a Concacaf Aranykupa 1991-es győztese), Argentína (a Copa América 1991-es győztese), valamint Elefántcsontpart (1992-ben az Afrikai Nemzetek Kupája győztese) vett részt a Rijádban 1992. október 15. és október 20. között megrendezett első Konföderációs Kupán, amely a főtámogató szaúdiak jóvoltából a Fahd Király Kupa nevet viselte. A FIFA csak 1997-ben ismerte el ezt a tornát az első Konföderációs Kupaként. A két legerősebb válogatott külön ágra került, s nagyon

DÉL-AMERIKA

Palmeiras

El Nacional

ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA

NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK

Africa Sports National

VÁLOGATOTTAK TORNÁI

Szlovénia	Olimpija Ljubljana	Olimpija Ljubljana
Törökország	Galatasaray	Galatasaray
Ukrajna	Dinamo Kijev	Dinamo Kijev
Wales	Cwmbran Town	Cardiff City
Argentína	Boca Juniors (Apertura)	
	Vélez Sarsfield (Clausura)	
Brazília	–	
Rio de Janeiro	Vasco da Gama (1992)	
	Vasco da Gama (1993)	
São Paulo	São Paulo (1992)	
	Palmeiras (1993)	
Minas Gerais	Cruzeiro (1992)	
	América (1993)	
Rio Grande do Sul	Internacional (1992)	
	Grêmio FBPA (1993)	
Bolívia*	Bolivar	
Chile*	Cobreloa	
Ecuador*	El Nacional	
Kolumbia*	América Cali	
Paraguay*	Cerro Porteño	
Peru*	Universitario	
Uruguay*	Nacional	
Venezuela	Marítimo	
Egyesült Államok	–	CD Mexico
Mexikó	Atlante FC	–
Bajnokcs. Európa-kupája	Olympique Marseille	
Kupagy. Európa-kupája	Parma AC	
UEFA-kupa	Juventus	
Európai Szuperkupa	Barcelona	
Libertadores Kupa	São Paulo FC	
Afrikai Bajn. Kupája*	Wydad Casablanca	
Afrikai Kupagy. Kupája*	Africa Sports National	
Ázsiai Bajnokok Kupája*	PASZ Teherán	
Ázsiai Kupagy. Kupája	Jokohama Marinos	
Világkupa*	São Paulo FC	
Olimpia	Spanyolország	
Ázsia Kupa	Japán	
Copa América	Argentína	
Fahd Király kupa	Argentína	

* naptári éves lebonyolítási rend

magabiztosan nyert: az argentinok 4-0-ra kiütötték az „elefántokat”, míg az óriási elánnal harcoló szaúdiak 3-0-ra verték a US Teamet. A „jenkik” a bronzmeccsre magukra találtak (Egyesült Államok–Elefántcsontpart 5-2), a döntőben pedig a házigazdák lelkesedése kevés volt a Leo Rodriguezzel, Batistutával, Caniggiával, Simeonéval felálló argentinok ellen (Argentína–Szaúd-Arábia 2-0).

A képeken: Oscar Ruggeri öröme egyedül (bal oldali kép) és a társakkal

Djukics elrontott tizenegyese tartotta trónon a Barçát

A Manchester United történetének első duplázása

Capello Milanja 36-15-ös gólkülönbséggel lett bajnok

A beugró Beckenbauer a Bayernt bajnoki címre vezette

A Manchester United még jobb idény zárt 1994 tavaszán, mint egy évvel korábban, amikor harminchat éves várakozás után végre bajnok lett. A Premier League harmadik évében megvédte bajnoki címét, és megnyerte mellé az FA-kupát is. Óriási siker volt ez: a klub történetében addig csak egyszer, Matt Busby „bébijeinek" sikerült ismételnie a bajnokságban, duplázásra pedig nem akadt példa.

A „vörös ördögök" ősszel szemernyi kétséget sem hagytak afelől, hogy valóban övék Anglia legerősebb csapata. November végén már 14 pontos előnnyel vezettek. A Bajnokok Ligája selejtezőjében ugyan – váratlanul és érthetetlenül – kiestek a török Galatasaray ellen, de ez maradt az egyetlen botlásuk. A tavasz azonban gyengébben sikerült, részben azért, mert Eric Cantona öt mérkőzésre szóló eltiltást kapott, miután két egymást követő ligameccsen, a Swindon Town és az Arsenal ellen is kiállította a játékvezető. Ameddig szilenciumra kényszerült, a Blackburn Rovers, amely húsvét hétfőjén megverte a Unitedot, beérte az éllovast. Ám a visszatérő franciával Alex Ferguson együttese négy mérkőzésen 12 pontot szerzett, miközben az üldözésbe belefáradó Blackburn bukdácsolni kezdett (öt pont az utolsó öt meccsén), s végül nyolcpontos hátránnyal fejezte be a bajnokságot a Manchester Unitedtől szemben.

A Manchester United alapcsapata keveset változott az előző idénybelihez képest, csak a Nottingham Foresttől érkezett Roy Keane szorította ki Brian McClairt. A skót így is az első vagy a második számú tartaléknak számított, Andrej Kancselszkisszel együtt.

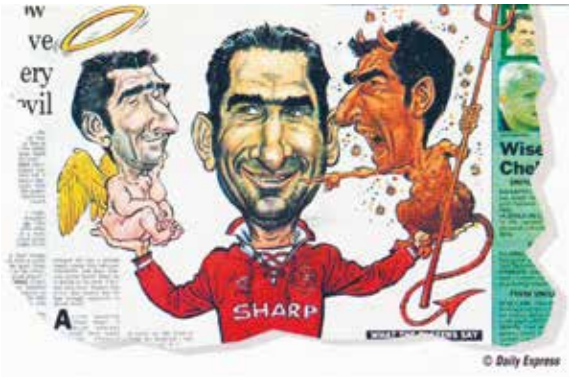

Siker 1.: Bruce és Robson a bajnoki trófeával

Az 1993–1994-es bajnokok: Peter Schmeichel (40) – Paul Parker (40), Steve Bruce (41/3), Gary Pallister (41/1), Denis Irwin (42/2) – Roy Keane (37/5), Paul Ince (39/8), Lee Sharpe (30/9), Ryan Giggs (38/13) – Eric Cantona (34/18), Mark Hughes (36/11), valamint Andrej Kancselszkisz (31/6), Brian McClair (26/1), Bryan Robson (15/1), Dion Dublin (5/1), Darren Ferguson (3), Mike Phelan (2), Mike Walsh (2), Nicky Butt (1), Colin McKee (1), Lee

Martin (1), Ben Thornley (1). Tulajdonképpen a veterán Bryan Robsont is idevéve, tizennégy játékossal játszotta végig a United a bajnoki idényt, a többiek csak epizodisták voltak.

Alex Ferguson legénysége az FA-kupa döntőjében a Chelsea-vel találkozott. Nem számított abszolút favoritnak, mert a bajnoki idényben a londoni „kékek" kétszer is megverték 1-0-ra (mindkétszer Gavin Peacock gólja val). A Wembley-ben minden másképpen alakult, bár a 4-0 csalóka, sokkal nagyobb fölényt mutat, mint valójában volt. A második félidő közepén dőlt el a mérkőzés, amikor Eric Cantona két, Mark Hughes pedig egy gólt szerzett.

Ördög vagy angyal? Eric Cantonát így ábrázolta a rajzoló a Daily Express karikarúráján

A Premier League-ben a Blackburn Rovers végzett a második, a Newcastle United pedig a harmadik helyen, mindkettőt egy-egy korábbi Liverpool-csillag irányította: Kenny Dalglish, illetve Kevin Keegan. Mindkettőben akadt egy-egy kiemelkedően gólerős középcsatár, a Blackburnben Alan Shearer, a „szarkáknál" pedig Andy Cole.

Olaszországban a Milan sorozatban harmadszor is bajnok lett, ilyen triplázásra 1949, a Grande Torino nagy korszakának vége óta egyetlen csapat sem volt képes a Serie A-ban. A vezérkar még tovább erősítette a keretet a szezon előtt, de lehet, hogy a kevesebb ezúttal több lett volna, Capello nem igazán tudott mit kezdeni a külföldi csatársztárokkal. Igaz, a játékuk nem is nagyon illeszkedett a mester elképzeléseibe. A Milan évéről szó kerül még az esztendő legjobb csapatáról írott részben, de azért elöljáróban említsünk itt is meg néhány kuriózumot. A piros-feketék úgy lettek bajnokok, hogy összesen 36 gólt szereztek, a tizenhét riválisból tíz is többet ért el. Ugyanakkor csupán tizenöt gólt kaptak, a 34 fordulóból huszonkettőben (!) nem került a kapujukba a labda. Sebastiano Rossinak két óriási sorozata akadt, az első hét fordulóban éppen úgy megúszta kapott gól nélkül, mint 1994 első két hónapjában, összesen kilenc bajnokin. Rossi az idény során 929 perces góltalansági rekordot állított fel, megdöntve Dino Zoff korábbi csúcsát. Rekordja egészen 2016 márciusáig élt, amikor Gianluigi Buffon még tovább javította. Ez volt 1987 nyara óta a Milan első bajnoki idénye, amelyben nem szerepelt három hollandjából egyik sem: Ruud Gullit és Frank Rijkaard átigazolt, Marco van Basten sérülése miatt hiányzott.

Siker 2.: A Man United az FA-kupa megnyerését ünnepli

Az AC Milan bajnokcsapatának tagjai voltak: Sebastiano Rossi (31) – Mauro Tassotti (21), Alessandro Costacurta (30), Franco Baresi (31), Paolo Maldini (30/1) – Marcel Desailly (21/1), Stefano Eranio

(21/1), Demetrio Albertini (26/3), Zvonimir Boban (20/4) – Roberto Donadoni (32), Daniele Massaro (29/11), valamint Jean-Pierre Papin (18/5), Marco Simone (25/3), Dejan Szavicsevics (20), Christian Panucci (19/2), Alessandro Orlando (13), Angelo Carbone (9), Brian Laudrup (9/1), Filippo Galli (8), Gianluigi Lentini (7), Florin Răducioiu (7/2), Fernando De Napoli (5), Mario Ielpo (kapus, 3), Stefano Nava (3/1).

A szezon házi gólkirálya a veterán Daniele Massaro lett, mindössze 11 góllal. Mindössze? Ezekből nyolc meccsdöntő volt.

A Milan mögött a Juventus lett a második, a Sampdoria pedig a harmadik. Különösen a genovaiakra igaz: teljesen más játékkal, mint amilyent Capello Milanja preferált. A Samp, szemben a Milan 36 góljával, 64-et szerzett, a házi gólkirályi címet az éppen a lombard „ördögöktől" érkezett Ruud Gullit szerezte meg. A Gullit, Platt, Mancini trió pont annyi gólt ért el, mint a teljes bajnokcsapat. Ugyanakkor a svéd Sven-Göran Eriksson által dirigált gárda 39 gólt kapott, szemben a Milan tizenötjével. A Doria nyerte meg az Olasz Kupát, miután az első találkozó gól nélküli döntetlenje után a másodikon 6-0-ra megverte az Anconát. Nem volt azért ez könnyű menetelés: a Sampdoria a második és a harmadik fordulóból is csak tizenegyespárbajban jutott tovább a Pisa, valamint az AS Roma ellen. Igaz, aztán kiverte az Intert és a Parmát is.

A Man Unitedhoz és a Milanhoz hasonlóan a Barcelona is megvédte bajnoki címét. Sőt, a katalánok már sorozatban negyedszer végeztek a La Liga élén. Az előző két idényben az utolsó fordulóban a Real Madrid botlása segítette az élre a Barçát, ezúttal a katalánok azonos pontszámmal végeztek az élen a szezon meglepetéscsapatával, a Deportivo La Coruñával. S megint inkább a riválisvolt a favorit a záróforduló előtt. Johan Cruyff Dream Teamje jobb gólkülönbségével lett bajnok, ebben sokat segített az ellenállhatatlan támadójáték, a 91 (!) szerzett gól. A SuperDepor 38 mérkőzésen csupán 18 gólt kapott, de a csatársorába elkelt volna még egy Bebetóhoz hasonlóan gólerős csatár.

Akadt olyan periódusa az idénynek, amelyben a galíciai együttes már hét ponttal vezetett a Barcelona előtt. Ám az utolsó négy fordulóban háromszor is csak döntetlent játszott, míg a Barça csak győzött az utolsó öt fordulóban, többnyire gólfesztiválokat rendezve.

Egészen elképesztő, hogy a Barcelona micsoda helyzetekből nyerte meg a bajnoki címet 1991–1992-ben, 1992–1993-ban és 1993–1994-ben! 1994. május 14-én egyszerre kezdődött a két meccs, a forduló előtt a Depor egy ponttal állt jobb riválisánál, de a „gránátosok" gólkülönbsége sokkal jobb volt. A kék-fehéreknek tehát legalább annyi pontot kellett szerezni a Valencia ellen, ahányat a Barça tart otthon a Sevilla ellenében. Szinte a kezdőrúgástól fogva látszott, hogy a Valencia megpróbálja kivédekezni a 90 percet a SuperDepor ellen, így a galíciaiak inkább a barcelonai események miatt örülhettek. A Camp Nouban a 11. percben Diego Simeone a Sevillát juttatta előnyhöz. **Hriszto Sztoicskov** nyolc perccel később kiegyenlített. De messzire voltunk még a végétől!

A kitámadó katalánokat még a félidő lefújása előtt újra lekontrázta a Sevilla, a horvát Davor Šuker fejelte a hálóba labdát. Egygólos hátránnyal vonult így a szünetre a Barcelona, La Coruñában a nézők már-már bajnokként ünnepelték kedvenceiket.

A második félidőben azonban a Camp Nouban szárnyalni kezdett a Barcelona, az andalúzok képtelenek volt feltartóztatni a rohamait. A 49. percben Sztoicskov a jobbösszekötő helyéről a rövid sarokba lőve egyenlített, majd húsz perccel később Romário ismételte még a bolgár produkcióját. A brazil 30 gólt ígért az idény előtt, Katalóniába érkeztekor a szurkolóknak, s az utolsó fordulóban megrúgta a legfontosabbat is. A harmincadikat. Ettől a pillanattól kezdve a Barça állt a tabella élén. Michael Laudrup és Bakero is szerzett egy-egy gólt, a gránátvörös-kékek nyertek. De La Coruñában akadt még egy kulcspillanat. Egy perc sem volt már hátra a rendes játékidőből, amikor fantasztikus lehetőséghez jutott a Depor: Lopez Nieto játékvezető megítélt egy jogos tizenegyest a javára. A nagy sztárok közül sem Bebeto, sem Fran, sem Manjarin, sem Mauro Silva nem vállalta a büntető elvégzését. A szerb Miroszlav Djukics odaállt, de ballal gyengén gurított a jobb sarok felé. José Luiz González, a Valencia baszk kapusa ki sem ejtette a labdát... Így lett bajnok a Barcelona. Arsenió Iglesias, a Deportivo mestere a meccs után azt mondta, szerinte Djukics nem koncentrált eléggé a lövésre, túl hamar túl akart lenni a tizenegyesen. A szerb hátvéd vigasztalhatatlanul sírt, pedig éppenséggel lehetett volna büszke is, mert egyedül neki volt mersze a labda mögé állni.

A bajnokcsapat keretében a következő játékosok szerepeltek: Andoni Zubizarreta (34) – Albert Ferrer (34), Ronald Koeman (35/11), Miguel Angel Nadal (33), Jon Andoni Goikoetxea (28) – Guillermo Amor (37/8), Pep Guardiola (34), José María Bakero (34/5) – Michael Laudrup (31/5) – Romário de Sousa (33/30), Hriszto Sztoicskov (34/16), valamint Ivan Iglesias (25/4), Sergi Barjuán (23), Aítor Beguiristaín (20/7), Eusebio Sacristán (20), Quique (14/3), Juan Carlos (9), Julio Salinas (7/2), Carlos Busquets (kapus, 5), Oscar García (2), Ronnie Ekelund (1).

A Real Madridnak rossz éve volt, nem csupán a bajnokságban (csak negyedik lett), hanem a Király Kupában is, ahol korszakbeli mumusa, a Tenerife kiejtette. A kupasorozatot a Real Zaragoza nyerte meg, mégpedig „szétlövésben", 0-0 után, a Celta Vigo ellen.

Németországban 1990 óta először ünnepelhetett bajnoki címet a Bayern München. A bajorok egy ponttal előzték meg a Kaiserslauternt, a többieknek nem volt reális esélye a címnyerésre. Legalábbis a hajrában, mert az ősz a szinte végig vezető Eintracht Frankfurté volt. Novemberben már öt ponttal vezetett, előtte beállította a Bayern 1980–1981-es csúcsát azzal, hogy húsz pontot gyűjtött az első 11 fordulóban. (Akkoriban még két pontot ért a győzelem.) Úgy festett, a piros-fekete gárda, amely 1959-ben nyerte egyetlen bajnoki címét, a tavasz végén ismét ünnepelhet. Ám aztán minden rosszra fordult. Néha nehéz megmondani, hol, miért „úszott el a hajó", az Eintrachtnál azonban nagyon is látható volt. Óriási érvágást jelentett számára az előző szezon társgólkirályának, a ghánai Tony Yeboahnak a térdsérülése. A csatár tizenkét mérkőzést kihagyni kényszerült, más kérdés, hogy még így is újra a góllövőlista élén tudott végezni, ezúttal a kaiserslauterni Stefan Kuntzcal holtversenyben. Ám nélküle nem ment, az Eintracht október 16. és március 6. között tizenkét mérkőzésből csak egyet nyert meg. Február végén még nagyon szoros volt a mezőny, a 22. forduló után a listavezető (és végül kilencedik!) MSV Duisburg, illetve a nyolcadik Karlsruhe között csupán három pont volt a különbség. A Frankfurt teljesen szétesett, megsérült a Laziótól kölcsönvett

Thomas Doll, míg Klaus Toppmöller edzőt és Uli Stein kapust a vezetőség elküldte, mert állítólag bomlasztották a közösséget és mérgezték a morált. Az Eintracht végül ötödik lett.

A Bayern pedig első. Uli Hoeness a téli szünetben menesztette Erich Ribbecket, a korábbi edzőt, és Franz Beckenbauert ültette a kispadra. Jó húzásnak bizonyult. A bajorok ugyan éppen annyi pontot szereztek tavasszal, mint előtte ősszel, de azon nagyon kevesek közé tartoztak, akik kiegyensúlyozott teljesítményt nyújtottak a két félévet tekintve. A 22. forduló után az élre álltak, s már nem is engedték át másnak a vezetést.

Thomas Helmer „fantomgólja" a Nürnberg ellen

Mindazonáltal április 14-én még érdekesebb lett a hajrá, amikor a Kaiserslautern Martin Wagner, a cseh Pavel Kuka (2) és a svájci Ciriaco Sforza góljaival 4-0-ra kiütötte a Bayernt. A Lautern, amely akkor már lendületben volt, az előző két meccsét is megnyerte, két pontra csökkentette a hátrányát, s még három játéknap hátra volt. A következőben a „betzenbergi vörös ördögök" megint nyertek, a Bayern megverte ugyan 2-1-re a Nürnberget, de mint utóbb kiderült, egy „fantomgóllal". Thomas Helmer labdája nem került be a kapuba, a játékvezető mégis gólt ítélt. A kiesés ellen küzdő Nürnberg óvott, a DFB újrajátszást rendelt el, az utolsó forduló hetére kitűzve a találkozót. Addig a Lautern átvette a vezetést, igaz, egy mérkőzéssel többet játszva. Friedel Rausch legénysége aztán megnyerte az utolsó két találkozóját is, százszázalékos mérleget produkált az utolsó hat meccsén, de amikor már nem lehetett hibázni, a Bayern is nyert kétszer. Előbb az újrázáson 5-0-ra kiütötte a Nürnberget, majd az utolsó fordulóban 2-0-ra győzött a Schalke ellen, egyaránt otthon, az Olympiastadionban.

A Bayern az alábbi kerettel nyerte meg története tizenharmadik bajnoki címét: Raimond Aumann (32), Uwe Gospodarek (2) kapusok, Oliver Kreuzer (31), Christian Ziege (29/3), Thomas Helmer (28/2), Jorginho (24/2), Olaf Thon (15/1), Dieter Frey (12/1), Markus Münch (10) védők, Lothar Matthäus (33/8), Christian Nerlinger (32/9), Markus Schupp (32/4), Mehmet Scholl (27/11), Marcel Witeczek (27/3), Michael Sternkopf (21/2), Dietmar Hamann (5/1) középpályások, Adolfo Valencia (25/11), Bruno Labbadia (20/7), Alexander Zickler (8/1) csatárok.

Lothar Matthäus nagyszerű idényt zárt, mindenkinél többször, kilencszer került be a *Kicker* sportmagazinnál a hét csapatába, a tulajdonképpeni „forduló válogatottjába", s mellette elsősorban három fiatal, Mehmet Scholl, Christian Ziege és az idény felfedezettje, a gyakorlatilag újonc Christian Nerlinger érdemelt még ki elismeréseket.

Oroszországban a Szpartaknak nem akadt párja. Oleg Romancev legénysége nagy meglepetésre kikapott az első fordulóban a rosztovi Rosztszelmastól, de aztán a következő 26

fordulóban egyszer sem maradt alul. Szeptemberre-októberre lassított egy kicsit, ki kellett hevernie, hogy a szezon közben több kulcsjátékosa, így a kapus Sztanyiszlav Csercseszov, valamint a két Dmitrij, Popov és Radcseko is külföldre igazolt, ám aztán a hajrára ismét belelendült, s végül a további két dobogós, a Rotor és a Dinamo Moszkva előtt egyaránt tizenkét pontos előnnyel lett bajnok. Az alábbi játékosokkal: Gintaras Staučė (13), Sztaniszlav Csercseszov (13), Olekszandr Pomazun (8) kapusok, Viktor Onopko (30/9), Ramiz Mamedov (30), Andrej Ivanov (29), Jurij Nyikiforov (23), Dmitrij Hlesztov (19/1), Dmitrij Popov (13/1), Dmitrij Ananko (11), Andrej Csernisov (4), Alekszandr Bondar (2), Szergej Csugyin (2), Dmitrij Gragyilenko (1) védők, Valerij Karpin (30/13), Igor Legyahov (29/6), Andrej Pjatnyickij (29/6), Ilja Cimbalar (26/3), Andrej Gaskin (11), Szerhij Pohodin (2), Valerij Kecsinov (1) középpályások, Nyikolaj Piszarev (33/14), Fjodor Cserenkov (32/6), Vlagyimir Beszcsasztnih (29/18), Dmitrij Radcsenko (14/2), Szergej Rogyionov (8), Andrej Tyihonov (7/2), Andrej Konovalov (1) csatárok.

A teljes szezont tekintve elsősorban Onopko, Karpin, Nyikiforov, valamint a még tizenéves Beszcsasztnih nyújtottak kiemelkedő teljesítményt, ami akkoriban az orosz futballban azt jelentette: jönnek majd a nyugati kérők, készülhet a vezérkar a pótlásukra.

Franciaországban az Olympique Marseille vesztegetési ügye végighúzódott az 1993–1994-es szezonon. Az OM folyamatosan veszített játékosokat, előbb Frank Sauzée és Abedi Pele, aztán Alen Bokšić, majd a nem sokkal korábban érkezett Paulo Futre, aztán Marcel Desailly is távozott. Akadtak új futballisták, mint Rui Barros, a kölcsönadásból visszatérő „Pikszi" Sztojkovics, a későbbi világbajnok Alain Boghossian, de talán együtt sem értek annyit, mint a Svájcból igazolt brazil Sonny Ânderson, aki januári érkezése után fél év alatt, 20 mérkőzésen 16 gólt szerzett. Nagy része volt abban, hogy az áprilisban a bajnoki helyezésétől függetlenül a második vonalba száműzött OM végül a második helyen végzett a PSG mögött. Ezzel előállt az a különleges helyzet, hogy a Francia Labdarúgó-szövetség ugyan kiebrudalta az elitből a „bűnös" csapatot, viszont azt nem tilthatta meg, hogy az OM, miután kiharcolta a bajnoki helyezésével, elinduljon az UEFA-kupa 1994–1995-ös kiírásában. Más kérdés, mire a következő idény elkezdődött, újabb kulcsjátékosok sora távozott.

Raí nehezen lendült játékba, ám aztán varázsolt

A Paris Saint-Germain óriási fölénnyel, nyolcpontos előnnyel végzett az élen, a kupasorozatokat is beleértve augusztus és április között 37 mérkőzésen veretlenül maradva. Artur Jorge brazilok köré építette a csapatot, akik között ott volt a Dél-Amerika legjobb játékosának tartott Raí is. Idő kellett neki a beilleszkedésre, két

honfitársának, Valdónak és Ricardo Gomesnek talán jobban is ment, de népszerűségben egyikük sem versenyezhetett a középpályással. A fentiek dacára a szezon játékosának a PSG-ben David Ginola bizonyult, s kulcsembernek számított a kapus Bernard Lama, valamint a két középpályás, Paul Le Guen és Vincent Guérin is. A Paris Saint-Germain második bajnokcsapatának tagjai: Bernard Lama (37) – Jean-Luc Sassus (29/1), Ricardo (26/1), Alain Roche (30), Patrick Colleter (32) – Paul Le Guen (37/7) – Valdo (30/2), Raí (28/6), Vincent Guérin (35/7), – George Weah (32/11), David Ginola (38/13), valamint Laurent Fournier (26/1), Francis Llacer (23/1), Daniel Bravo (22/1), Xavier Gravelaine (21/2), José Cobos (14), Antoine Kombouaré (9), François Calderaro (7), Luc Borrelli (2), Roméo Calenda (1), Vincent Fernandez (1), Pierre Reynaud (1).

Raí és Bravo érkezik Ginola ünneplésére

A gólkirályi címet egy viszonylag kevéssé ismert játékos, az elefántcsontparti származású, de Auxerre-ben nevelkedett Roger Boli érdemelte ki. A Lens csatárának híres öccse, Basile Boli, az OM védőjeként fejezte be az idényt, aztán Skóciába, a Rangershöz igazolt.

Argentínában a River Plate nyerte meg az Aperturát, az Independiente pedig a Clausurát. Erős alaptizenegye volt a Daniel Alberto Passarella által dirigált Rivernek (Goycochea – H. Díaz, F. Gamboa, E. Corti, P. Lavallén – J. C. Toresani, L. Astrada, S. Berti, J. F. Albornoz – A. Ortega, H. Crespo), különösen a kapusposzton, valamint Ariel Ortegával és Hernán Crespóval a csatárszekcióban. A Miguel Ángel Brindisi által irányított Independiente sem volt éppen rossz: Islas – Craviotto, Rotchen, J. Serrizuela, Ríos – D. Cagna, H. Pérez, Garnero – G. López, A. Usuriaga, S. Rambert.

Bahia állam büszkesége, a Vitória, valamint a paulista futball újgazdag sztárcsapata, a Palmeiras jutott az 1993-as brazil bajnokság decemberi döntőjébe. Az első mérkőzést idegenben, Salvadorban megnyerte a Palmeiras Edilson góljával, nem volt kétséges, hogy a másodikon felteszi a koronát a szereplésére. Hiába védett a csupán húszéves Dida nagyszerűen, a sokkal esélyesebb gárda, amelyet Vanderlei Luxemburgo dirigált, huszonöt perc alatt „elrendezte” a mérkőzést. Előbb Evair, majd Edmundo rúgott gólt, simán győzött a Palmeiras, amely a döntő második mérkőzésén a Sérgio – Cléber (Tonho), Antônio Carlos, Gil Baiano, Roberto Carlos – César

Islas kapus, Usuriaga és Arzeno – hárman az Independientéből

Sampaio, Mazinho, Edilson, Zinho – Edmundo, Evair (Sorato) összeállításban szerepelt. A majdani világbajnokok, világbajnoki érmesek között ott volt Sorato is, aki aztán a kétezres évek elején a Videotonban is felbukkant.

A Parmalat nevű olasz tejipari óriás 1992-ben kezdte támogatni a zöld-fehéreket, hathatós pénzügyi injekciójának következményeként kaphatta kölcsönbe, illetve vehette meg Európából a klub Mazinhót, Evairt, Antônio Carlost, César Sampaiót, a Flamengótól Zinhót, a Vascótól pedig Edmundót. A Parmalat néhány nappal később megjelent a magyar (futball) piacon is, két nappal a brazil bajnoki döntő második felvonása után többségi tulajdonosa és egyben névszponzora is lett az addigi Videoton-Walthamnak.

ARANYLABDA, 1993

Európa a Copfra szavazott

Alkalmasint meglepő, hogy az AC Milan nemzetközi és nem utolsósorban hazai sikerei ellenére nem egy „ördög”, hanem Copfocska (Codino), azaz **Roberto Baggio** lett Omar Sivori, Gianni Rivera és Paolo Rossi utódaként a *France Football* negyedik olasz aranylabdása. (Sivori argentin születésű volt, de csak olaszként lehetett figyelembe venni a szavazás idején.) Mindazonáltal nem vitatható, hogy a Juventus karmestere kiváló évet zárt, s nagy fölénnyel előzte meg az egy évvel korábban is már a legjobbak között szereplő Dennis Bergkampot és az angol Premier League legújabb szenzációját, Eric Cantonát. Baggio szinte a semmiből lett első, hiszen bár 1990-ben kapott már nyolc pontot, 1991-ben és 1992-ben kiesett a zsüri látóköréből. Elsősége nem csak az újságíróknál volt megkérdőjelezhetetlen: a *La Gazzetta dello Sport* még a *France Football* eredményhirdetése előtt megszavaztatta a korábbi győzteseket, akik (köztük Albert Flórián, aki Baggio az UEFA-kupa döntőjében nyújtott teljesítményét emelte ki) óriási többséggel a Juventus karmesterét emelték pajzsra.

Aranylabda, 1993

1. Roberto Baggio (olasz, Juventus) 142 pont, 2. Dennis Bergkamp (holland, AFC Ajax, Internazionale) 83, 3. Eric Cantona (francia, Leeds United, Manchester United) 34, Alen Bokšić (horvát, Olympique Marseille, Lazio) 29, 5. Michael Laudrup (dán, FC Barcelona) 27, 6. Franco Baresi (olasz, AC Milan) 24, 7. Paolo Maldini (olasz, AC Milan) 19, 8. Emil Kosztadinov (bolgár, FC Porto) 11, 9. Stephane Chapuisat (svájci, Borussia Dortmund) és Ryan Giggs (walesi, Manchester United) 9-9. (Az első tíz helyezett.)

Az AC Milan. Hátul, balról: Rossi, Maldini, F. Galli, Desailly, Boban, Panucci. Elöl: Tassotti, Donadoni, Albertini, Szavicsevics, Massaro

A Bayern München. Hátul, balról: Helmer, Kreuzer, Grahammer, Ziege, Karataev, Gerstmeier, Müller pályaedző, Mazinho, Reinhardt, Hauenstein, Binder gyúró. Középen: Ribbeck edző, Augenthaler pályaedző, Scholl, Grimm, Hamann, Münch, Nerlinger, Zickler, Frey, Cerny, Matthäus. Elöl: Wouters, Labbadia, Wohlfarth, Scheuer, Aumann, Gospodarek, Sternkopf, Schupp, Witeczek

A Paris Saint-Germain. Hátul, balról: Fournier, Sassus, Ricardo, Le Guen, Lama, Roche. Elöl: Weah, Ginola, Colleter, Guerin, Valdo

Az FC Barcelona. Hátul, balról: Zubizarreta, Nando, Guardiola, Ronald Koeman, Sztoicskov, Beguiristaín. Elöl: Romário, Ferrer, Amor, Ivan, Goikoetxea

A Manchester United. Hátul, balról: McGregor gyúró, Schmeichel, Casper, Kidd pályaedző, G. Neville, McClair, Sealey, Phelan, Giggs, Walsh, Dublin, Kancselszkisz, Irwin, Elöl: Sharpe, Bruce, Hughes, Ince, Parker, Pallister, Robson, Keane

Az Independiente. Hátul, balról: Islas, Rotchen, Rios, Perez, Serrizuela, Craviotto. Elöl: Gustavo López, Cagna, Usuriaga, Garnero, Rambert

BAJNOKOK LIGÁJA

Lombard lobogó az Akropolisz fölött

Az új módinak megfelelően előselejtezőket tartottak, azokon meglepetésre a Skonto Riga tizenegyesekkel elbúcsúztatta a szlovén bajnok Olimpiját, és az izlandi Akranes is túljutott az albán „partizánokon".

Az első körben a Levszki Szófia idegenben szerzett góljaival elgáncsolta a skót Rangerst. A második fordulóban a Galatasaray 3-3-ra végzett az Old Traffordon, majd az isztambuli visszavágó 0-0-ja azt jelentette, hogy a Manchester United köszönt el a BL-től.

Zvonimir Boban és a legértékesebb fejfedő

A csoportokból már nem csupán az első, hanem a második helyezett is továbbjutott, így elődöntőket is rendeztek, de csak egy mérkőzést, amelynek a csoportgyőztes otthona adott helyet. Ahogy az várható volt, mindkettőn magabiztos hazai siker született. Hogy mi volt ennek az újabb párharcnak az értelme? Nos, a két összecsapást 173 650 néző tekintette meg, és a belépőjegyeket nem fillérekért osztogatták.

Az Akropolisz tövében a Milan bő félórás parádéjával kiütötte a Barcelonát. Különösen a remek napot kifogó, kétszer is eredményes Daniele Massaróval nem bírtak a katalán védők. A Barça félelmetes csatárduója (Romário, Sztoicskov) látványosan szenvedett a görög éjszakában. Megérdemelték a serleget a piros-feketék, hiszen az egész sorozaton veretlenek maradtak.

Két labdarúgót koronáztak a BL gólkirályává, Ronald Koemant (FC Barcelona) és Wynton Rufert (Werder Bremen), akik nyolcnyolc találatot értek el.

Selejtező. HJK Helisnki–Norma Tallinn 1-1, 1-0, FK Ekranas–Floriana FC 0-1, 0-1, B68 Toftir–Croatia Zagreb 0-5, 0-6, Skonto Riga–Olimpija Ljubljana 0-1, 1-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Skonto), Cwmbran Town–Cork City 3-2, 1-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Cork), Dinamo Tbiliszi–Linfield FC 3-2, 1-1 (a Dinamót bírovesztegetési kísérlet miatt az UEFA kizárta), Avenir Beggen–Rosenborg BK 0-2, 0-1, Partizani Tiranë–ÍA Akraness 0-0, 0-3, Omonia Nicosia–FC Aarau 2-1, 0-2, Zimbru Chisinau–Beitar Jerusalem 1-1, 0-2

1. forduló. FC Porto–Floriana FC 2-0, 0-0, ÍA Akraness–Feyenoord 1-0, 0-3, AS Monaco–AEK Athén 1-0, 1-1, Steaua Bucureşti–Croatia Zagreb 1-2, 3-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Steaua), Rangers FC–Levszki Szófia 3-2, 1-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Levszki), Werder Bremen–Dinamo Minszk 5-2, 1-1, Linfield FC–FC København 3-0, 0-4 (hosszabbításban), FC Aarau–AC Milan 0-1, 0-0, AIK Stockholm–Sparta Praha 1-0, 0-2, HJK Helsinki–RSC Anderlecht 0-3, 0-3, Kispest-Honvéd–Manchester United 2-3, 1-2, Galatasaray–Cork City 2-1, 1-0, Lech Poznań–Beitar Jerusalem 3-0, 4-2, Skonto Riga–Szpartak Moszkva 0-5, 0-4, Dinamo Kijev–FC Barcelona 3-1, 1-4, Rosenborg BK–Austria Wien 3-1, 1-4

2. forduló. FC Porto–Feyenoord 1-0, 0-0, AS Monaco–Steaua Bucureşti 4-1, 0-1, Levszki Szófia–Werder Bremen 2-2, 0-1, FC København–AC Milan 0-6, 0-1, Sparta Praha–RSC Anderlecht 0-1, 2-4,

Manchester United–Galatasaray 3-3, 0-0 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Galatasaray), Lech Poznań–Szpartak Moszkva 1-5, 1-2, FC Barcelona–Austria Wien 3-0, 2-1

A csoport. AS Monaco–Szpartak Moszkva 4-1, 0-0, Galatasaray–FC Barcelona 0-0, 0-3, FC Barcelona–AS Monaco 2-0, 1-0, Szpartak Moszkva–Galatasaray 0-0, 1-2, Szpartak Moszkva–FC Barcelona 2-2, 1-5, AS Monaco–Galatasaray 3-0, 2-0

A csoport végeredménye: 1. FC Barcelona 10 pont, 2. AS Monaco 7 pont, 3. Szpartak Moszva 5 pont, 4. Galatasaray 2 pont

B csoport. FC Porto–Werder Bremen 3-2, 5-0, RSC Anderlecht–AC Milan 0-0, 0-0, AC Milan–FC Porto 3-0, 0-0, Werder Bremen–RSC Anderlecht 5-3, 2-1, RSC Anderlecht–FC Porto 1-0, 0-2, AC Milan–Werder Bremen 2-1, 1-1

A csoport végeredménye: 1. AC Milan 8 pont, 2. FC Porto 7 pont, 3. Werder Bremen 5 pont, 4. RSC Anderlecht 4 pont

Elődöntő. FC Barcelona–FC Porto 3-0, AC Milan–AS Monaco 3-0

Döntő

AC Milan–FC Barcelona 4-0 (2-0)

1994. május 18., Athén, Olimpiai Stadion, 70 000 néző. Jv.: Philip Don (angol)

AC Milan: Rossi – Tassotti, F. Galli, Maldini (Nava, 83.), Panucci – Desailly, Albertini, Donadoni – Boban, Szavicsevics, Massaro

FC Barcelona: Zubizarreta – Ferrer, R. Koeman, Nadal – Amor, Guardiola, Bakero, Sergi (Quique, 71.) – Sztoicskov, Romário, Beguiristain (Eusebio, 51.)

Gólszerzők: Massaro (22., 45+2.), Szavicsevics (47.), Desailly (58.)

AZ ÉV CSAPATA

Isteni előadás Athénban

Ha az AC Milan nem nyeri meg, sőt, nem „olyan” játékkal nyeri meg az athéni Bajnokok Ligája-döntőt, aligha emelhetnénk jó szívvel az 1993–1994-es idény csapatává. Addig amolyan kétarcú csapatnak számított a Capello-éra kezdete, 1991 nyara óta. A hazai bajnokságban remekelt, sorozatban három bajnokságot is megnyert, ezekből az utolsót mindössze 15 gólt kapva, de az ínyenceket csak ritkán nyűgözte le. A Silvio Berlusconi, Adriano Galliano, Ariedo Braida trió a világ legjobb csatáraiból gyűjtött be (őszintén szólva, több mint) egy csapatra valót, ennek ellenére a legfontosabb célja az volt, hogy ne kapjon gólt, aztán elöl egyet bekaparva nyerje meg a mérkőzést. A recept kevésbé működött a nemzetközi porondon, de az elvitathatatlan, hogy csak önmagát okolhatta a gárda, hogy nem nyerte meg az Olympique Marseille elleni 1993-as BL-döntőt. Ugyanakkor a hazai sikerek mellett az 1993–1994-es idényben, korábbi önmagához képest felettébb szokatlan módon, elveszített két nemzetközi kupadöntőt. A BL 1993–1994-es kiírásában is, az FC København elleni idegenbeli 6-0-t leszámítva, csak minimális programot teljesítve lépegetett előre a csoportszakaszban, igaz, aztán az elődöntőben, már felvillantott abból valamit az AS Monaco ellen, milyen támadójátékra képes valójában. Úgy nyert 3-0-ra, hogy Alessandro Costacurta közben piros lapot kapott, és Francia Baresi is megkapta az őt az athéni döntőről kizáró sárgáját.

A görög fővárosban, a Barcelona Dream Teamje ellen még az ő hiányuk sem számított. A Milan éppen olyan elsőrangúan és fölényesen futballozott, mint öt évvel korábban, a Sacchi-éra első BEK-döntőjében, a bukaresti Steaua ellen, csak most az ellenfél sokkal erősebb volt. Ám hiába: a katalánok védelme nem tudott mit kezdeni Dejan Szavicseviccsel vagy éppen Marcel Desaillyvel, esetleg az élete legjobb szezonját megélő Daniele Massaróval. Ahogyan *Mike Hammond* írta a *European Football Yearbook* az évi kiadásában: „Ilyen fölényes és magabiztos győzelmet elérve a Barcelona ellen azt mutatták meg, hogy valóban övék Európa legjobb csapata. S talán az egész világé is."

Ki Milan-, ki Barcelona-mezben, a lényeg ugyanaz: athéni sikerével a Milan ült Európa futballtrónjára

AZ EDZŐ

Három sztárklubbal is bajnok lett

FABIO CAPELLO 1946. június 18-án San Canzian d' Isonzóban született, középpályásként a SPAL (1962–1967), az AS Roma (1967–1970), a Juventus (1970–1976), végül az AC Milan (1976–1980) tagja volt. Négyszeres olasz bajnok (1971–1972, 1972–1973, 1974–1975, 1978–1979), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1968–1969, 1976–1977, utóbbi döntőben nem játszott), egyszeres BEK-döntős (1973), illetve VVK-döntős (1971). Az olasz válogatottban (1972. május 13.–1976. december 22.) 32 mérkőzésen nyolc gólt szerzett. Edzőként tulajdonképpen Silvio Berlusconi találmánya, az egykori olasz miniszterelnök és iparmágnás alkalmazta először. Berlusconi milánói „hatalomátvétele" előtt is már a klubnál dolgozott, a serdülőkkel és az ifikkel. Utóbbiakkal 1985-ben megnyerte az Olasz Kupát. Az elnök első teljes évében ő volt Nils Liedholm pályaedzője, majd a svéd mester távozása után átvette az első csapatot az utolsó öt fordulóra. Arrigo Sacchi szerződtetése után azonban hátrább került a sorban, előbb az utánpótlásképzés első számú felelőse, majd az ugyancsak Berlusconi tulajdonában lévő Fininvest sportegyesületének, a Polisportiva Mediolanumnak az elnöke lett. Négy éven keresztül nem végzett edzői munkát. Ám Berlusconi végleg magánál tartotta, talonban. S amikor elfáradt a klub és Sacchi „házassága", Capellót ültette a kispadra. Capello pedig jött,

SEBASTIANO ROSSI: A kapus 1964. július 20-án született Cesenában. Klubjai a Cesena (1979–1990), közben kölcsönjátékosként a Forli (1982–1983), az Empoli (1984–1985) és a Rondinella (1985–1986) voltak. 1990 és 2002 között védett a Milanban, majd pályafutását a Perugiában (2002–2003) zárta le. Ötszörös olasz bajnok (1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1995–1996, 1998–1999), BL-győztes (1994), kétszeres európai Szuperkupa-győztes (1990, 1994), Világkupa-győztes (1990).

CHRISTIAN PANUCCI: A jobbhátvéd 1973. április 12-én született Savonában. A Genoa (1985–1993), az AC Milan (1993–1996), a Real Madrid (1996–1999), az Internazionale (1999–2001), közben kölcsönjátékosként a Chelsea (2000–2001) és az AS Monaco (2001), majd az AS Roma (2001–2009), végül pedig a Parma (2009–2010) futballistája volt. Kétszeres olasz bajnok (1993–1994, 1995–1996), kétszeres Olasz Kupa-győztes (2006–2007, 2007–2008), spanyol bajnok (1996–1997), kétszeres BL-győztes (1994, 1998), európai Szuperkupa-győztes (1994), Világkupa-győztes (1998). Az olasz válogatottban (1994–2008) 57 mérkőzésen játszott, 4 gólt szerzett. Részt vett a 2002-es vb-n és a 2004-es Eb-n.

DEMETRIO ALBERTINI: 1971. augusztus 23-án született Besana in Brianzában. Klubjai az AC Milan (1984–2002), a Padova (1990–1991), majd az Atlético Madrid (2002–2003), a Lazio (2003–2004), az Atalanta (2004–2005) és a Barcelona (2005) voltak. Ötszörös olasz bajnok (1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1995–1996, 1998–1999), Olasz Kupa-győztes (2003–2004), spanyol bajnok (2004–2005), BL-győztes (1994), európai Szuperkupa-győztes (1994). A válogatottban (1991–2002) 79 mérkőzésen három gólt szerzett. Ezüstérmes vb-n 1994-ben, Eb-n 2000-ben, részt vett az 1998-as vb-n és az 1996-os Eb-n.

látott és győzött. Az első 57 bajnokiján veretlen maradt a Milannal, megnyerte a következő két bajnokságot, majd egymás után háromszor is elvitte a piros-feketéket a Bajnokok Ligája döntőjébe. A háromból egyszer, Athénben, a Barcelona ellen, a BL-történet egyik leglátványosabb döntőjében, győzött is. 1994-ben európai Szuperkupa-győztes is lett.1996-ig dolgozott a Milannál, majd egy éven keresztül a Real Madridot dirigálta, ugyancsak bajnoki címet nyerve. Utána visszatért Olaszországba. Természetesen a Milanhoz, de ezúttal nem volt sikere (1997–1998). Nem úgy Rómában (1999–2004), ahol a „farkasokból" az ország legjobban futballozó csapatát formálta, amellyel 2001-ben bajnoki címet is nyert, majd három, a Milannal szerzett elsőség után negyedszer is elhódította az olasz Szuperkupát (1992, 1993, 1994, 2001). 2004-ben játékos-pályafutása harmadik nagy állomáshelyére, a Juventushoz szerződött edzőként. Az előző kettővel, a Milannal és a Romával bajnoki címet nyert, a Juvét is a csúcsra vezette. Igaz, sikereit beárnyékolta, hogy a szövetség a kirobbant botrány után visszavonta a 2005-ös és a 2006-os címet. A klubot visszasorolta a B ligába. Fabio Capello nem akart a második vonalban dolgozni – nem sokat gondolkodott hát, hogy elfogadja a Real Madrid ajánlatát. Pályafutása során másodszor is a királyi klubhoz igazolt (2006–2007), s bár a viták keresztтüzében dolgozott szinte a teljes idényen keresztül, ismét bajnoki címmel zárta az évet. Elvitathatatlan érdeme: a Madrid 2003 után, négyéves szünetet lezárva, ismét bajnoki aranyat szerzett. 2007 decemberétől 2012-ig angol szövetségi kapitányként dolgozott, Sven-Göran Eriksson után ő volt a „háromoroszlánosok" történetének második külföldi szakvezetője. A következő három évben az orosz válogatottat irányította, majd a 2017–2018-as szezonban a kínai Csiangszu Szuningnál tevékenykedett.

MARCEL DESAILLY: A védő, eredeti nevén Odenke Abbey, 1968. szeptember 7-én született a ghánai Accrában. Klubjai a Nantes (1986–1992), az Olympique Marseille (1992–1993), az AC Milan (1993–1998), a Chelsea FC (1998–2004), valamint az al-Gharafa (2004–2005) és a Qatar SC (2005–2006) voltak. Kétszeres olasz bajnok (1993–1994, 1995–1996), angol FA-kupa-győztes (1999–2000), katari bajnok (2004–2005), kétszeres BL-győztes (1993, 1994), kétszeres európai Szuperkupa-győztes (1994, 1998). A francia válogatottban (1993–2004) 124 mérkőzésen 17 gólt szerzett. Világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), részt vett az 1996-os és a 2004-es Eb-n, valamint a 2002-es vb-n. A Konföderációs Kupa kétszeres győztese (2001, 2003).

STEFANO NAVA: A védő 1969. február 19-én született Milánóban. Az AC Milan nevelése, majd a Virescit (1988–1989), a Reggiana (1989–1990) játékosa volt. 1990 és 1995 között ismét az AC Milan mezét viselte, a kölcsönben a Parmánál töltött 1991–1992-es idény kivételével. Később a Padova (1995–1996), a Servette (1996–1997), a Sampdoria (1998–1999) és a Pro Sesto (2000–2001) tagja volt. Kétszeres olasz bajnok (1992–1993, 1993–1994), Olasz Kupa-győztes (1991–1992), BL-győztes (1994), kétszeres európai Szuperkupa-győztes (1990, 1994).

STEFANO ERANIO: A középpályás 1966. december 29-én született Genovában. Klubjai a Genoa (1984–1992), az AC Milan (1992–1997), a Derby County (1997–2001) és a Pro Sesto (2002–2003) voltak. Háromszoros olasz bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1995–1996), BL-győztes (1994), európai Szuperkupa-győztes (1994). Az olasz válogatottban (1990–1997) 20 mérkőzésen 3 gólt szerzett.

ZVONIMIR BOBAN: A technikás középpályás 1968. október 8-án született a mai Horvátország területén lévő Imotskiban. Hazai (jugoszláviai) pályafutásának klubjai a Mračaj Runović (1978–1981), a Hajduk Split (1981–1982) és a Dinamo Zagreb (1983–1991) voltak. Légiósként a Bari (1991–1992), majd az AC Milan (1991–2001) és a Celta Vigo (2001) mezét viselte. Négyszeres olasz bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1995–1996, 1998–1999), BL-győztes (1994), európai Szuperkupa-győztes (1994). A jugoszláv nagyválogatottban (1988–1991) hét mérkőzésen egy gólt szerzett. A jugoszláv U20-as válogatottal világbajnok lett 1987-ben. A horvát nemzeti tizenegyben (1992–1999) 49 mérkőzésen 12 gólt szerzett, világbajnoki bronzérmes (1998), részt vett az 1996-os Európa-bajnokságon.

GIANLUIGI LENTINI: Az irdatlan összegért vett szélső 1969. március 27-én született Carmagnolában. 1992-ig a Torinóban futballozott, kivéve, amikor kölcsönadták az Anconának (1988–1989). 1992 és 1996 között a Milan mezét viselte, majd az Atalanta (1996–1997), a Torino (1997–2001), a Cosenza (2001–2004), a Canelli (2004–2008), a Saviglianese (2008–2009), a Nicese (2009–2011), végül a Carmagnola (2011–2012) tagja volt. Háromszoros olasz bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1995–1996), BL-győztes (1994), KK-győztes (1991). Az olasz válogatottban (1991–1996) 13 mérkőzésen kapott játéklehetőséget.

DANIELE MASSARO: A csatár 1961. május 23-án született Monzában. Klubjai a Monza (1979–1981), a Fiorentina (1981–1986), az AC Milan (1986–1995), közben kölcsönjátékosként az AS Roma (1988–1989), valamint a Simizu S-Pulse (1995–1996) voltak. Négyszeres olasz bajnok (1987–1988, 1991–1992, 1992–1993, 1993–1994), BEK/BL-győztes (1990, 1994), háromszoros európai Szuperkupa-győztes (1989, 1990, 1994), kétszeres Világkupa-győztes (1989, 1990). Az olasz válogá-

tottban (1982–1994) 15 mérkőzésen egy gólt szerzett, 1994-ben vb-ezüstérmet szerzett, nem játszó tartalék volt az 1982-es világbajnok keretben.

MARCO SIMONE: Az alacsony termetű támadó 1969. január 7-én született Castellanzában. A Como (1986–1989), kölcsönjátékosként a Virescit (1987–1988), az AC Milan (1989–1997), majd a Paris Saint-Germain (1997–1999), az AS Monaco (1999–2001), ismét a Milan (2001–2002), az OGC Nice (2004), végül a Legnano (2005–2006) mezét viselte. Négyszeres olasz bajnok (1991–1992, 1992–1993, 1993–1994, 1995–1996), francia bajnok (1999–2000), Francia Kupa-győztes (1997–1998), francia Ligakupa-győztes (1997–1998), kétszeres BEK/BL-győztes (1990, 1994), kétszeres európai Szuperkupa-győztes (1989, 1994), Világkupa-győztes (1989). Az olasz válogatottban (1992–1996) 4 mérkőzésen szerepelt.

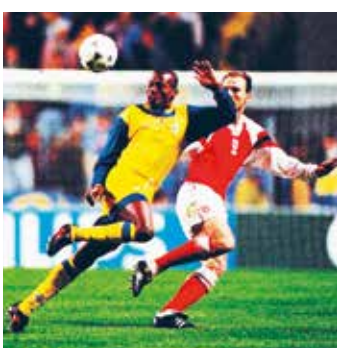
JEAN-PIERRE PAPIN: A francia gólgyáros 1963. november 5-én született Boulogne-sur-Merben. A francia nemzeti futballakadémia csapatában (INF Vichy) játszott (1983–1984), majd a Valenciennes (1984–1985), az FC Bruges (1985–1986), az Olympique Marseille (1986–1992), az AC Milan (1992–1994), a Bayern München (1994–1996), a Girondins Bordeaux (1996–1998), a Guingamp (1998–1999) gárdájában. Réunion szigetén a Saint-Pierre (1999–2001), aztán az anyaországba visszatérve az US Cap-Ferret (2001–2004) futballistája volt. Belga Kupa-győztes (1985–1986), négyszeres francia bajnok (1988–1989, 1989–1990, 1990–1991, 1991–1992), Francia Kupa-győztes (1988–1989), kétszeres olasz bajnok (1992–1993, 1993–1994), BL-győztes (1994), UEFA-kupa-győztes (1996). A francia válogatottban (1986–1995) 54 mérkőzésen 30 gólt szerzett, világbajnoki bronzérmes volt 1986-ban, Eb-résztvevő 1992-ben.

(Frank Rijkaardot az 1987–1988-as, Mauro Tassottit, Franco Baresit, Alessandro Costacurtát, Filippo Gallit, Paolo Maldinit, Roberto Donadonit az 1988–1989-es, Dejan Szavicsevicset az 1990–1991-es, Brian Laudrupot az 1991–1992-es idénynél már bemutattuk. Többükről portré is készült.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

Ágyútűz zúdult a Parmára

Már a selejtezőben meglepetés született, mégpedig kettő is! Ha egy pillantást vetünk a sorsolásra, láthatjuk, hogy 11 pár, azaz 22 csapat mérkőzött, és ilyenre korábban nem volt példa. A másik hihetetlennek tűnő esetet a lett RAF Jelgava produkálta azzal, hogy bár 1-0-ra legyőzte Rigában (500 néző előtt) a feröeri Havnar Boltfélag Tórshavn együttesét, ám nem érkezett meg a szeptember 1-jére kitűzött visszavágóra, és erről nem értesítette sem az ellenfelét, sem az UEFA illetékeseit. Így történt, hogy a szövetség a feröeriek javára írta 3-0-val a mérkőzést.

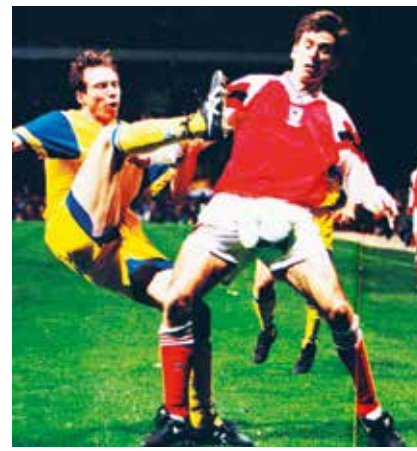
Asprilla hiába trükközött a döntőben

Az első „igazi” körben a Torpedo Moszkva szerzett kellemetlen órákat a híveinek, mert a Maccabi Haifával szemben kiesett. A második fordulóban is az izraeliek szolgáltatták a szenzációt, mivel a jóval esélyesebb Parma AC csupán tizenegyesekkel tudott túllépni rajtuk. A negyeddöntőben elbúcsúzott a további küzdelmektől a Real Madrid, az AFC Ajax és a

Torino Calcio, míg az elődöntőben az SL Benfica és a Paris SG. Veretes névsor.

A koppenhágai finálét a címvédő és a trónkövetelő vívta, utóbbiak nyertek 1-0-ra, mégsem írhatjuk, hogy a dán fővárosban robbant a bomba, mivel senki sem számított a tornán egyébként veretlen maradó Arsenal FC végső sikerére.

A gólkirályi koronán négyen osztozkodtak, ugyanis Ivailo Andonov (CSZKA Szófia), Eoin Jess (Aberdeen FC), Ulf Kirsten (Bayer Leverkusen) és Alon Mizrahi (Maccabi Haifa) egyaránt ötször volt eredményes. Az a különleges e négyesben, hogy a tagjai által reprezentált klubok közül egyedül a Bayer élte meg a negyeddöntőt, a másik három már a nyolcaddöntőben elszállt…

Sensini nem kímélte Alan Smitht

Selejtező. FC Karpati Lviv–Shelbourne FC 1-0, 1-3, RAF Jelgava–HB Tórshavn 1-0, 0-3 (utóbbi eredmény az UEFA döntésének következménye), Sliema Wanderers–Degerfors IF 1-3, 0-3, Bangor FC–Apoel Nicosia 1-1, 1-2, F 91 Dudelange–Maccabi Haifa 0-1, 1-6, Valur Reykjavík–Myllykosken Pallo 3-1, 1-0, FC Balzers–Albpetrol Patrosi 3-1, 0-0, Nikol Tallinn–Lillestrøm SK 0-4, 1-4, FC Košice–Žalgiris Vilnius 2-1, 1-0, FC Lugano–Neman Grodno 5-0, 1-2, NK Publikum Celje–Odense BK 0-1, 0-0

1. forduló. Wacker Innsbruck–Ferencvárosi TC 3-0, 2-1, Real Madrid–FC Lugano 3-0, 3-1, Apoel Nicosia–Paris SG 0-1, 0-2, Universitatea Craiova–HB Tórshavn 4-0, 3-0, Lilletsrøm SK–Torino Calcio 0-2, 2-1, Valur Reykjavík–Aberdeen FC 0-3, 0-4, Odense BK–Arsenal FC 1-2, 1-1, Standard Liège–Cardiff City 5-2, 3-1, SL Benfica–GKS Katowice 1-0, 1-1, CSZKA Szófia–FC Balzers 8-0, 3-1, Panathinaikosz–Shelbourne FC 3-0, 2-1, Bayer Leverkusen–Boby Brno 2-0, 3-0, Hajduk Split–AFC Ajax 1-0, 0-6, FC Košice–Beşiktaş JK 2-1, 0-2, Torpedo Moszkva–Maccabi Haifa 1-0, 1-3, Degerfors IF–Parma AC 1-2, 0-2

2. forduló. Wacker Innsbruck–Real Madrid 1-1, 0-3, Paris SG–Universitatea Craiova 4-0, 2-0, Torino Calcio–Aberdeen FC 3-2, 2-1, Arsenal FC–Standard Liège 3-0, 7-0, SL Benfica–CSZKA Szófia 3-1, 3-1, Panathinaikosz–Bayer Leverkusen 1-4, 2-1, AFC Ajax–Beşiktaş JK 2-1, 4-0, Maccabi Haifa–Parma AC 0-1, 1-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Parma)

Negyeddöntő. Real Madrid–Paris SG 0-1, 1-1, Torino Calcio–Arsenal FC 0-0, 0-1, SL Benfica–Bayer Leverkusen 1-1, 4-4 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Benfica), AFC Ajax–Parma AC 0-0, 0-2

Elődöntő. Paris SG–Arsenal FC 1-1, 0-1, SL Benfica–Parma AC 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Parma)

Döntő

Arsenal FC–Parma AC 1-0 (1-0)

1994. május 5., Koppenhága, Idrætspark, 33 765 néző. Jv.: Václav Krondl (cseh)

Arsenal FC: Seamen – Dixon, Adams, Bould, Winterburn – Davis, Selley, Morrow –– Campbell, A. Smith, Merson (McGoldrick, 86.)

Parma AC: Bucci – Benarrivo, Sensini, Minotti, Apolloni, Di Chiara – Brolin, Pin (Melli, 71), Crippa – Zola, Asprilla

Gólszerző: A. Smith (20.)

Az Inter érvényesítette a papírformát

A nyitány legnagyobb bravúrját a Kuusysi Lahti érte el, a finn gárda kettős győzelemmel, 6-1-es gólkülönbséggel küldte a szakadékba a KS Waregemet, de a KSC–PSV és az Östers–Kongsvinger párbajnak sem a németek vagy a norvégok voltak a favoritjai. A magyar szurkolók fájdalmára a ciprusi Apollón hosszabbításban nagyon megverte a Vácot.

A második forduló csillaghullást hozott, elszállt pár korábban nemzetközi kupát nyert együttes, például az Atlético Madrid, a Bayern München, a Celtic, az Aston Villa, a Valencia, s elköszönt a Lazio, az Olympiakosz s a Royal Antwerp is.

A harmadik körben nem lehetett tovább nem felfigyelni a két, egyáltalán nem esélyes alakulat, a Casino Salzburg, illetve a Karlsruher SC vitézkedéseire. A negyeddöntőben nem sokan várták, hogy a Cagliari dupla vereséget mér a Juventusra, holott megtette a szárd csapat. A négy között összesorsolták a két „óriásölőt", és a tiroliak elővették az előző etapban bevált receptjüket: Bécsben (mert akkor már a fővárosban vívták a mérkőzéseiket) 0-0-ra játszottak, aztán idegenben szereztek egy gólt, kaptak is egyet, viszont az 1-1 elég volt a túlélésükhöz. A „kis" KSC legalább emelt fővel búcsúzott. Az osztrákok a fináléban is megpróbálkoztak ugyanezzel a taktikával, csak hát az Inter ellen váratlant kellett volna húzniuk. Úgy sem boldogultak a lombard védelemmel, hogy a 49. percben emberelőnyhöz jutottak. Mivel Milánóban sem tudták bevenni a fekete-kékek hálóját, azok megérdemelten vehették át a trófeát.

Nicola Bertit akarják elcsípni társai bécsi döntőben lőtt gólja után

A gólkirályi címen 8-8 találattal ketten osztoztak, Dennis Bergkamp (FC Internazionale) és Edgar Schmitt (Karlsruher SC).

1. forduló. Aalborg BK–Deportivo La Coruña 1-0, 0-5, Bohemian FC–Girondins Bordeaux 0-1, 0-5, Borussia Dortmund–Alanyija Vlagyikavkaz 0-0, 1-0, Brøndby IF–Dundee United 2-0, 1-3 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a BIF), Young Boys Bern–Celtic FC 0-0, 0-1 (hosszabbításban), CD Tenerife–AJ Auxerre 2-2, 1-0, Crusaders FC–Servette FC Genf 0-0, 0-4, Dinamo Bucureşti–Cagliari Calcio 3-2, 0-2, Dinamo Moszkva–Eintracht Frankfurt 0-6, 2-1, Dnyepr Dnyepropetrovszk–Admira-Wacker Wien 1-0, 3-2, Kuusysi Lahti–KS Waregem 4-0, 2-1, FC Nantes–Valencia CF 1-1, 1-3 (hosszabbításban), FC Twente–FC Bayern München 3-4, 0-3, Gloria Bistriţa–NK Maribor 0-0, 0-2, Heart of Midlothian–Atlético Madrid 2-1, 0-3, IFK Norrköping–KV Mechelen 0-1, 1-1 (hosszabbításban), FC Internazionale–Rapid Bucureşti 3-1, 2-0, Juventus–Lokomotiv Moszkva 3-0, 1-0, Karlsruher SC–PSV

Eindhoven 2-1, 0-0, KR Reykjavík–MTK 1-2, 0-0, Kocaelisport–Sporting CP 0-0, 0-2, Norwich City–Vitesse Arnhem 3-0, 0-0, Östers IF–Kongsvinger IL 1-3, 1-4, Botev Plovdiv–Olympiakosz Pireusz 2-3, 1-5, Royal Antwerp FC–CS Marítimo 2-0, 2-2, Casino Salzburg–DAC Dunajská Streda 2-0, 2-0, SS Lazio–Lokomotiv Plovdiv 2-0, 2-0, Slavia Praha–OFI Kréta 1-1, 0-1, Slovan Bratislava–Aston Villa 0-0, 1-2, Trabzonspor–Valletta FC 3-1, 3-1, Union Luxembourg–Boavista FC 0-1, 0-4, Vác FC-Samsung–Apollón Limaszol 2-0, 0-4 (hosszabbításban)

2. forduló. Atlético Madrid–OFI Kréta 1-0, 0-2, FC Bayern München–Norwich City 1-2, 1-1, CD Tenerife–Olympiakosz Pireusz 2-1, 3-4 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Tenerife), Celtic FC–Sporting CP 1-0, 0-2, Deportivo La Coruña–Aston Villa 1-0, 1-1, Eintracht Frankfurt–Dnyepr Dnyepropetrovszk 2-0, 0-1, Kuusysi Lahti–Brøndby IF 1-4, 1-3, Girondins Bordeaux–Servette FC Genf 2-1, 1-0, FC Internazionale–Apollón Limaszol 1-0, 3-3, Kongsvinger IL–Juventus 1-1, 0-2, NK Maribor–Borussia Dortmund 0-0, 1-2, Casino Salzburg–Royal Antwerp FC 1-0, 1-0, SS Lazio–Boavista FC 1-0, 0-2, Trabzonspor–Cagliari Calcio 1-1, 0-0, KV Mechelen–MTK 5-0, 1-1, Valencia CF–Karlsruher SC 3-1, 0-7,

3. forduló. Brøndby IF–Borussia Dortmund 1-1, 0-1, Eintracht Frankfurt–Deportivo La Coruña 1-0, 1-0, Girondins Bordeaux–Karlsruher SC 1-0, 0-3, Juventus–CD Tenerife 3-0, 1-2, Norwich City–FC Internazionale 0-1, 0-1, OFI Kréta–Boavista FC 1-4, 0-2, Sporting CP–Casino Salzburg 2-0, 0-3 (hosszabbításban), KV Mechelen–Cagliari Calcio 1-3, 0-2

Negyeddöntő. Boavista FC–Karlsruher SC 1-1, 0-1, Borussia Dortmund–FC Internazionale 1-3, 2-1, Cagliari Calcio–Juventus 1-0, 2-1, Casino Salzburg–Eintracht Frankfurt 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Salzburg)

Elődöntő. Cagliari Calcio–FC Internazionale 3-2, 0-3, Casino Salzburg–Karlsruher SC 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Salzburg)

Döntő

SV Casino Salzburg–FC Internazionale 0-1 (0-1)

1. mérkőzés. 1994. április 26., Bécs, Ernst Happel-stadion, 47 500 néző. Jv.: Kim Milton Nielsen (dán)

SC Casino Salzburg: Konrad – Winklhofer (Steiner, 61.), Weber, Lainer, Aigner – Fürstaller, Artner, Marquinho, Amerhauser (Mužek, 46.) – Pfeifenberger, Stadler

FC Internazionale: Zenga – Battistini, Bergomi, A. Paganin, Bianchi – Orlando, Manicone, Jonk, Berti – Bergkamp (Dell'Anno, 89.), R. Sosa (Ferri, 75.)

Gólszerző: Berti (35.)

Kiállítva: Bianchi (49.)

FC Internazionale–SV Casino Salzburg 1-0 (0-0)

2. mérkőzés. 1994. május 11. Milánó, Giuseppe Meazza-stadion, 80 326 néző. Jv.: James „Jim" McCluskey (skót)

FC Internazionale: Zenga – Battistini, Bergomi, A. Paganin, Orlando – Fontolan (Ferri, 67.), Manicone, Jonk, Berti – Bergkamp (M. Paganin, 89.), R. Sosa

SV Casino Salzburg: Konrad – Winklhofer (Amerhauser, 67.), Weber, Lainer, Aigner – Fürstaller, Artner (Steiner, 73.), Feiersinger, Hütter – Jurčević, Marquinho

Gólszerző: Jonk (62.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

A lombardok az európai Szuperkupát is elbukták

Az AC Milan 1993 végén elveszítette Tokióban a Világkupát, majd 1994 elején az európai Szuperkupát is elbukta, holott mindkét riválisánál (São Paulo FC, Parma AC) erősebbnek tűnt. Ráadásul utóbbi serleget úgy sikerült eltékozolnia, hogy az érte vívott első mérkőzést Parmában megnyerte... Az kétségtelen, hogy a holland korszak után új csapatot építettek a piros-feketék, ám így is jutott a soraikba az európai elitbe tartozó légiós (Desailly, Papin, Szavicsevics), igaz, a pármaiak külföldi játékosai (Sensini, Brolin, Asprilla) sem voltak éppenséggel hasznavehetetlenek.

Feltűnő az érdektelenség, amely a párharc iránt megnyilvánult, hisz a két találkozón olasz léptékkel mérve jelentéktelen nézőszámot (összesen 32 157) regisztráltak.

Parma AC–AC Milan 0-1 (0-1)

1. mérkőzés. 1994. január 12., Parma, Stadio Ennio Tardini, 8083 néző. Jv.: Manuel Díaz Vega (spanyol)

Parma AC: Ballotta – Balleri, Benarrivo (Di Chiarra, 77.), Minotti, Apolloni – Sensini, Brolin, Pin – Crippa, Zola, Asprilla

AC Milan: Rossi – Panucci, F. Baresi, Costacurta, Maldini – Albertini (Tassotti, 79.), Desailly, Donadoni – Massaro, Papin, Răducioiu (Orlando, 79.)

Gólszerző: Papin (43.)

AC Milan–Parma AC 0-2 (0-1, hosszabbításban 0-2)

2. mérkőzés. 1994. február 2., Milánó, Giuseppe Meazza-stadion, 24 074 néző. Jv.: Kurt Röthlisberger (svájci)

AC Milan: Rossi – Panucci, F. Baresi, Costacurta, Maldini – Albertini (Lentini, 64.), Desailly, Donadoni – Massaro, Papin, B. Laudrup (Carbone, 76.)

Parma AC: Ballotta – Benarrivo, Di Chiarra, Minotti, Matrecano – Sensini, Brolin, Pin – Crippa, Zola (Zoratto, 104.), Asprilla

Gólszerzők: Sensini (23.), Crippa (95.)

LIBERTADORES KUPA

Chilavert védett és rúgott

A São Paulo FC közel állt egy olyan bravúrhoz a Libertadores Kupa 1994-es sorozatában, amely előtte csupán két argentin csapatnak, az Estudiantesnek (1968–1970) és az Independientének (1972–1975) sikerült. Néhány jól sikerült lövés választotta csak el attól, hogy sorozatban harmadszor is megnyerje Dél-Amerika első számú klubkupasorozatát.

Az 1992-ben és 1993-ban is győztes brazil gárda az egyenes kieséses szakaszban kapcsolódott be a sorozatba, rögtön bravúrral: kiejtette a városi riválist, az óriási összegekkel megerősített Palmeirast. Túljutott a chilei Union Española és – tizenegyesekkel – a paraguayi Olimpia Asunciónon. A másik ágon az argentin Vélez Sarsfield a Cruzeiro, a Palmeiras és a

A „főhős", José Luis Chilavert kezében a Libertadores Kupa a Vélez Sarsfield diadala után

Boca Juniors előtt került be csoportjából a nyolcaddöntőbe, majd ott búcsúztatta az uruguayi Defensor Sportingot, a venezuelai Minervént és a kolumbiai Junior Barranquillát. A fináléban az első meccset a brazilok, a másodikat az argentinok nyerték 1-0-ra, a trófea sorsát „szétlövés" döntötte el. José Luis Chilavert, a Vélez sztárja, a világ akkori egyik legjobb kapusa berúgta a maga tizenegyesét, majd kivédett egy lövést – csapata az egyenes kieséses szakaszban, elsősorban neki köszönhetően, négy ellenfeléből hármon is tizenegyespárbajban kerekedett felül.

Vélez Sarsfield–São Paulo FC 1-0 (1-0)

Döntő, 1. mérkőzés. 1994. augusztus 25., Buenos Aires, Estadio José Amalfitani, 42 000 néző. Jv.: José Torres Cadena (kolumbiai)

Vélez Sarsfield: Chilavert – Zandoná, Trotta, Sotomayor, Cardozo – Bassedas, M. Gómez, J. Basualdo, Pompei – Asad, Flores

São Paulo FC: Zetti – Vítor, Válber, Gilmar, Júnior Baiano – Cafù, Axel, André Luiz –Müller, Palhinha (Juninho Paulista, 56.), Euller

Gólszerző: Asad (35.)

São Paulo FC–Vélez Sarsfield 1-0 (1-0), tizenegyesekkel 3-5

Döntő, 2. mérkőzés. 1994. augusztus 31., São Paulo, Estádio Morumbi, 92 650 néző. Jv.: Ernesto Filippi (uruguayi)

São Paulo FC: Zetti – Vítor, Válber, Gilmar, Júnior Baiano – Cafù, Axel, André Luiz –Müller, Palhinha (Juninho Paulista, 76.), Euller

Vélez Sarsfield: Chilavert – Zandoná, Trotta, Almandoz, Cardozo – Bassedas, M. Gómez, J. Basualdo (Pompei, 54.), Pellegrino – Asad, Flores (Husaín, 65.)

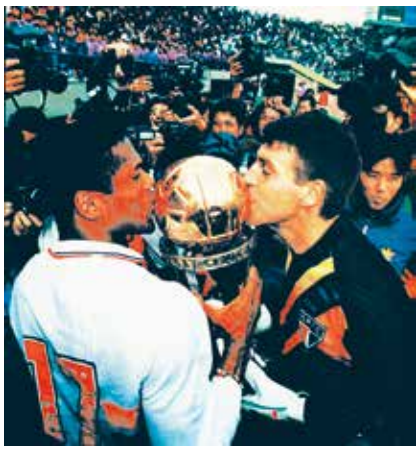
Gólszerző: Müller (33. – 11-esből)

Kiállítva: Cardozo (64.), Bianchi (edző, 65.)

VILÁGKUPA

A paulisták váratlan címvédése

Már 1992 decemberében is esélyesebbnek tűnt a São Paulo FC-nél az európai résztvevő, az FC Barcelona, pedig akkor még utóbbiak sorait erősítette a meccs hőse, a két találatot elkönyvelő Raí, de 1993 végén az AC Milan talán a Barçánál is nagyobb eséllyel indult a tokiói csatába. Raít időközben szerződtette a Paris SG, s bár a lombardoknál is voltak személyi változások, viszont az nem jelenthető ki, hogy a korábbiakhoz mérten jelentősen gyengültek volna. Ehhez képest kétszer jutottak vezetéshez a brazilok, azonban mindkétszer egyenlítettek az olaszok, de aztán a villámgyors Müller (előtte évekig a Torinóban futballozott) a sajátjai szempontjából a legjobbkor, a 88. percben szerzett ismét előnyt, és az „ördögöknek" nem maradt idejük újfent egalizálni.

Cafù és Zetti intim pillanata a trófeával

A mérkőzés embere a korábban Müllerhez hasonlóan Itáliában légiókodó Toninho Cerezo lett.

São Paulo FC–AC Milan 3-2 (1-0)

1993. december 12., Tokói, Nemzeti Stadion, 52 275 néző. Jv.: Joël Quiniou (francia)

São Paulo FC: Zetti – Cafù, Válber, Ronaldão, André Luiz – Doriva, Dinho, Toninho Cerezo – Leonardo, Müller, Palhinha (Juninho Paulista, 64.)

AC Milan: Rossi – Panucci, F. Baresi, Costacurta, Maldini – Albertini (Tassotti, 79.), Desailly, Donadoni – Massaro, Papin, Răducioiu (Orlando, 79.)

Gólszerzők: Palhinha (19.), Massaro (48.), Toninho Cerezo (59.), Papin (81.), Müller (88.)

XV. VILÁGBAJNOKSÁG

A brazilok nyerték az első gól nélküli vb-döntőt

A futballtörténelemben először döntött tizenegyespárbaj a világbajnoki címről. Az idegek csatáját jobban bíró brazilok 24 éves várakozás után nyertek ismét, diadalukat a néhány héttel korábban elhunyt honfitársuknak, a legendás Formula-1-es pilótának, Ayrton Sennának ajánlották.

Először kapta meg a rendezési jogot az Egyesült Államok, mégpedig Marokkóval és Brazíliával szemben. A másik két pályázat nem tudott vetélkedni az amerikai infrastruktúrával és a hatalmas stadionok méretéből remélhető csúcsbevétellel. Nem szólva arról, hogy a FIFA részben amerikai szponzorai ugyancsak az USA rendezését részesítették előnyben. A máig érvényes nézőrekord igazolta a helyszínválasztás helyességét.

Kilenc helyszínen (Boston, Chicago, Dallas, Detroit, East Rutherford, Orlando, Los Angeles, Stanford-San Francisco, Washington) tartottak mérkőzéseket. Köztük olyan különleges aréna-ban, mint a detroiti Pontiac Silverdrome, amelyben a futballtörténelemben először rendeztek „fedett pályás" vb-meccseket.

A résztvevő huszonnégy csapatot, hasonlóan a korábbi néhány tornához, hat csoportba osztották. Ismét akadt néhány „nagy hiányzó" (elsősorban az angol és a francia válogatott), ugyanakkor a görög és a szaúdi válogatott, története során először, túljutott a selejtezőkön.

Az első csoportba kerültek a rendező amerikaiak, akiket a szerb származású Bora Milutinovics irányított. Négy tornán belül másodszor volt az övé a rendező válogatott, 1986-ban a mexikóiakkal túljutott a csoportkörön. Nyolc évvel később a US Teammel is, pedig csak harmadik lett a négyesben, a kiválóan futballozó románok és a szolid svájciak mögött. A nagy meglepetést a kolumbiaiak gyengélkedése jelentette. A rendező válogatott ellen öngólt vétő Andrés Escobar a hazatérése után gyilkosság áldozata lett.

Az orosz Oleg Szalenko öt gólt szerzett egyetlen világbajnoki meccsen, ezzel csúcstartó lett

A B csoportban a brazilok végeztek az élen. Az arany-zöld mezeseket 1982-ben és 1986-ban irányító (de még elődöntőbe sem jutó) Telê Santana, akkor a világ legerősebb klubcsapatának, a São Paulo FC-nek a trénere kritizálta az utód, Carlos Alberto Parreira csapatának

A SZÖVETSÉGI KAPITÁNY

A Professzor

CARLOS ALBERTO Gomes PARREIRA 1943. március 25-én Rio de Janeiróban született. Már huszonhét évesen tagja volt a világbajnokságot nyerő brazil válogatott vezérkarának, előtte ghánai szövetségi kapitányként és az Asante Kotoko klubedzőjeként dolgozott. 1968-ban második lett a „fekete csillagokkal" az Afrikai Nemzetek Kupáján. Későbbi szaktanácsadója, Mario Jorge Zagallo erőnléti edzőként számított rá az 1970-es mexikói tornán. Első önálló hazai sikereként 1975-ben Rio állam bajnoka lett a Fluminensével, majd 1976-tól az arab világban dolgozott. Ő vezette Kuvait válogatottját az 1982-es spanyolországi világbajnokságon. Hamarosan hazahívták szövetségi kapitánynak, 1983 nyaráig tizennégy találkozón dirigálta a válogatottat. Miután csapata csak második lett Uruguay mögött a Copa Américán, Parreirának távoznia kellett... Újra klubedző lett Rio előkelő csapatában, a Fluminensében. A piros-fehér-zöldekkel 1984-ben megnyerte a brazil bajnokságot! Hamarosan ismét kihagyhatatlan ajánlatokat kapott a sivatagból. Előbb az Arab Emírségekben dolgozott, majd Szaúd-Arábia válogatottjával diadalmaskodott az Ázsia Kupában (1988), s végül az Arab Emírségek együttesét vezette az 1990-es világbajnokságon.

ötlettelen, fifika nélkül játékát, de az eredménnyel nem volt baj. A két évvel korábbi Eb-n elődöntős svédek jutottak tovább a második helyen, részben azért is, mert a kameruni válogatott meg sem tudta közelíteni 1990-es, olaszországi teljesítményét. Csalódást keltettek az oroszok is, ellenben utolsó meccsükön, a „szelídíthetetlen oroszlánok" ellen Oleg Szalenko öt gólt elérve vb-rekordot állított fel.

A C csoporté volt a torna nyitómérkőzése, amelyen a németek a vártnál nehezebben győzték csak le a bolíviai válogatottat. Ezt leszámítva a kvartett történései nagyjából a papírformának megfelelően alakultak, a Nationalelf mögött a spanyolok léptek tovább másodikként.

Annál szenzációsabban alakultak a D csoport történései. Az argentinok a futballvilág elitjébe ragyogó játékkal visszatérő **Diego Maradona** vezérletével 4-0-ra megverték a görögöket, majd egy nappal később Afrika legjobbjai, a „szuper sasok" futball-leckét adtak a franciák előtt a vb-re kijutó bolgároknak (3-0). Ki gondolta volna akkor, hogy a balkáni válogatott bejut az elődöntőbe? A következő körben az Albiceleste megnyerte a csoport rangadóját, majd a magukhoz tért bolgárok elintézték a görögöket. Ám utána kitört a botrány: Diego Maradona doppingügye, amely gyakorlatilag lezárta az argentin szupersztár pályafutását a világelitben. Ő természetesen mindent tagadott, a futballmaffia, a FIFA és annak brazil elnökének, João Havelange-nak az ármánykodását hirdette a nagyvilágnak. Tény, hogy csúfosan zárta le világbajnoki karrierjét.

A Maradona-affértól megzavart és a biztos továbbjutás tudatában pályára lépő argentinok aztán kikaptak a bolgároktól, így a görögöket megverő nigériaiak kerültek a csoport élére.

Újbóli hazatérését követően az addig szinte ismeretlen Bragantinót (São Paulo állam) a brazil bajnoki döntőig navigálta. 1991 szeptemberében lett (másodszor) brazil szövetségi kapitány, gyakorlatilag Paulo Roberto Falcãótól vette át a válogatottat. (Az ideiglenes kapitány, Ernesto Paulo egyetlen, a walesiek elleni találkozóra ugrott be.) Bár a torna alatt rengetegen kritizálták, végigjárta a maga választotta utat, s 1994-ben a negyedik világbajnoki címéig vezette Brazília válogatottját. Pályafutása következő, külföldi szakasza már nem alakult igazán szerencsésen, sem Spanyolországban (Valencia, 1994), sem a török Fenerbahçe (1995–1996) együttesénél – bár ott bajnoki címet szerzett–, sem az Egyesült Államokban (New York/New Jersey MetroStars, 1998) nem ért el kiugró sikereket. Az 1998-as Mondialon a szaúdi válogatottat vezette, majd a sikertelen vb-szereplés után hazatért, s brazil gárdák (Fluminense, Atlético Mineiro, Santos, Internacional, Corinthians) kispadján ült. 2003-ban lett ismét brazil szövetségi kapitány, megnyerte a Copa Américát (az egyetlen edző, akinek a dél-amerikai kontinensbajnokságon és világbajnokságon is sikerült győznie), a Konföderációs Kupát és a világbajnoki selejtezők dél-amerikai csoportját. A világbajnokságon ellenben a franciák ellen elbukott a csapata – ő pedig lemondott. 2007-ben a dél-afrikai válogatott szövetségi kapitánya lett, de 2008-ban távozott a posztról. Hazájában rövid ideig a Fluminensét dirigálta. Aztán 2009 októberében a dél-afrikaiak visszahívták. Ő lett a világ első edzője, aki hat világbajnokságon is dolgozott. A Professzornak becézett legendás mester a pályafutását (2012–2014) a brazil válogatott technikai igazgatójaként zárta le.

Az ágrajzot ismerve a New York-i *Daily News* feltette a kérdést: „Az argentinok nem akartak az olaszokkal játszani?"

Az E csoport rendkívül, nem túlzás, példátlanul szorosan alakult. Az írek, a norvégok, az olaszok és a mexikóiak kvartettjében mindegyik azonos pontszámmal és nullás gólkülönbséggel zárt. A közép-amerikaiak végeztek az élen – mert a legtöbb gólt kapták. Persze, nem ez számított, hanem hogy a legtöbbet is rúgták (3-3). Holtversenyben zárt az ír és az olasz csapat (2-2), kiesett ellenben a norvég legénység (1-1).

Az F csoportba két németalföldi „rokon" és két arab válogatott jutott. A marokkóiak nem szereztek pontot, de ez nem jelentett meglepetést, mint ahogyan az sem, hogy a hollandok és a belgák is továbbmentek. Ugyanakkor a vb-újonc szaúdi válogatott kiválóan szerepelt, az észak-afrikai riválison kívül megverte a belgákat is, mégpedig Szaid el-Ovairan híressé lett, fantasztikus szólógóljával.

A nyolcaddöntőket is a német válogatott nyitotta, a csoportmeccseken csak 118 percet játszó Rudi Völler vezérletével magabiztosan győzte le a belgákat. Ugyanazon a napon a spanyolok leiskolázták a svájciakat. A harmadik párban, a svédek ellen véget ért a szaúdi csoda. A kieső sem szomorkodhatott: a játékosok egy-egy Mercedest kaptak a vb-re kijutásért, egy-egy Volvót pedig a jó amerikai szereplésért. A nyolcaddöntő talán legjobb mérkőzését Los Angelesben vívták, több mint kilencvenezer néző előtt a románok 3-2-re megverték az 1986-ban arany-, 1990-ben ezüstérmes, de ezúttal még az elődöntő közelébe sem jutó Albicelestét. Alfio „Coco" Basile nem csupán Maradonáról, hanem Claudio Caniggiáról is lemondani kényszerült, a szélső „hivatalosan" sérüléssel nyűglődött, nem hivatalosan ugyanaz volt a baja, mint Diegónak... Maradona aztán kicsit összezavarta a rá figyelőket, nem tudtuk, valójában most akkor „ki" az Isten. Nyolc évvel korábban, Mexikóban, amikor az angolok kapujába ütötte a labdát, még azt állította, Isten keze segítette az argentinokat. Az Angyalok városában pedig azt, hogy „Isten nem szereti Argentínát". Azért a román szövetségi kapitány, Anghel Iordănescu sem fogta vissza magát, amikor mikrofont dugtak az orra alá. Azt találta mondani: „Ez a győzelem a legnagyobb esemény népünk életében az 1989-es forradalom óta." Július negyedikén a rettenetes floridai melegben a hollandok, kihasználva az ír kapus, Pat Bonner tőle szokatlan hibáját is, 2-0-ra nyertek Jack Charlton gárdája ellen. De nem ez volt a nap eseménye, hanem az, hogy a házigazda amerikai csapat éppen a nemzeti ünnepen, a Függetlenség Napján mérkőzhetett San Franciscóban a brazilokkal. A US Team remekül tartotta magát, de nem bírt a két világklasszis csatárral. Paul Caligiuri, a német Bundesligát is megjáró veterán elragadtatottan mondta: „Bebeto és Romário együtt olyan, mintha Magic Johnson és Michael Jordan egy csapatban játszana." A nyolcaddöntők utolsó napján 120 percet játszott az olasz és a nigériai, valamint a bolgár és a mexikói csapat is. Apró különbség: utóbbin még utána is akadt feladat, a bolgárok tizenegyesekkel mentek tovább. Bostonban ellenben Roberto Baggio döntött a hosszabbításban. Pedig, ahogyan a *Gazzetta dello Sport* írta, a Squadra Azzurra fél lábbal már felszállt a hazafelé induló repülőre, hiszen a Zola kiállítása után emberelőnyben lévő nigériaiak a 89. percben még 1-0-ra vezettek. Ám az aktuális európai aranylabdás akkor és a 102. percben is rúgott egy-egy gólt.

A negyeddöntőben a Juventus csillaga egy kicsit jobban sietett, mint a „szuper sasok" ellen: már a 87. percben gólt lőtt. Azzal 2-1-re alakult az állás, az olaszok bejutottak az elődöntőbe. Nem kevésbé volt izgalmas a nap másik összecsapása sem, amelyen a brazilok már 2-0-ra ve-

zettek, a második gólukat lövő Bebeto ekkor mutatta meg először a világnak néhány nappal korábban megszületett gyermeke tiszteletére koreografált, ringatós gólörömét. A hollandok feltámadtak és kiegyenlítettek, ám mielőtt még jobban belelkesedhettek volna, Branco rúgott egy irdatlan nagy gólt, egy olyat, amivel méltán nevezhetjük – a hetvenes-nyolcvanas évekre visszagondolva – Nelinho, Eder vagy éppen Josimar utódának. A negyeddöntők meglepetését talán a címvédő németek kiesése okozta, East Rutherfordban 2-1-re kikaptak a legjobban a hajrában futballozó bolgároktól. A románok és a svédek között „szétlövés" döntött, az a Miodrag Belodedici hibázott egyedül, aki az 1986-os és az 1991-es BEK-döntőt is úgy nyerte meg a tizenegyespárbajban a kupát, hogy értékesítette a maga lövését.

Roberto Baggio és Dunga kettőse a világbajnoki döntőben

Az elődöntőben megint találkozott a brazil és a svéd csapat. A csoportszakaszban 1-1-re végeztek, az elődöntőben 1-0-ra nyertek a dél-amerikaiak, a mezőny legkisebb játékosának, Romárionak a fejesével. A másik ágon folytatódott a Baggio-show. A Juve „Copfocskája" szinte lemásolta Paolo Rossi 1982-es remeklését, egyedül vitte be az egyenes kieséses szakaszban a döntőbe az olaszokat.

A bronzmérkőzésen a svédek nagyon megverték a bolgárokat. Hriszto Sztoicskov nem rúgott újabb gólt, de így is a vb társgólkirálya lett Oleg Szalenkóval holtversenyben.

A finálé, a világbajnokságok történetében először, nem hozott gólt. A FIFA – Iváncsics Mihály 1934-es partjelzői működése óta – először választott magyar játékvezetőt az aranymeccsre. Puhl Sándor négy találkozót vezetett a tornán, a negyedik a döntő volt.

A gól nélküli 120 perc után a brazilok tizenegyesekkel nyertek. Carlos Alberto Parreirával szinte új stílussal jelentkeztek, sutba vágták a régi „jogo bonitót", s egy fegyelmezett, az

A „szétlövés" egyik kulcspillanata: Massaro lő, Taffarel véd

A világbajnoki brazil válogatott. Hátul, balról: Taffarel, Jorginho, Aldaír, Mauro Silva, Marcio Santos, Branco. Elöl: Mazinho, Romário, Dunga, Bebeto, Zinho

európai célfutball néhány elemét hasznosító játékkal nyerték meg történetük negyedik világbajnoki címet.

A FIFA szerint a torna legjobb három játékosa Romário, Roberto Baggio és Hriszto Sztoicskov volt. A brazil kapta meg az Adidas Aranylabdáját. A legjobb kapusnak járó díjat Michel Preud'homme-nak ítélték oda. A FIFA hivatalos All-Star-csapata: Preud'homme (belga) – Jorginho (brazil), Márcio Santos (brazil), Maldini (olasz) – Dunga (brazil), Balakov (bolgár), Hagi (román), Brolin (svéd) – R. Baggio (olasz) – Romário (brazil), Sztoicskov (bolgár).

XV. világbajnokság (Egyesült Államok, 1994. június 17.– július 17.)

Mérkőzések száma: 52. Gólok száma: 141 (2,71-es átlag)

Összneźőszám: 3 597 042 (69 174-es átlag)

A-csoport: Egyesült Államok–Svájc 1-1, Kolumbia–Románia 1-3, Románia–Svájc 1-4, Egyesült Államok–Kolumbia 2-1, Svájc–Kolumbia 0-2, Románia–Egyesült Államok 1-0. A csoport végeredménye: 1. Románia 6, 2. Svájc 4, 3. Egyesült Államok 4, 4. Kolumbia 3

B-csoport: Kamerun–Svédország 2-2, Brazília–Oroszország 2-0, Brazília–Kamerun 3-0, Svédország–Oroszország 3-1, Oroszország–Kamerun 6-1, Brazília–Svédország 1-1. A csoport végeredménye: 1. Brazília 7, 2. Svédország 5, 3. Oroszország 3, 4. Kamerun 1

C-csoport: Németország–Bolívia 1-0, Spanyolország–Koreai Köztársaság 2-2, Németország–Spanyolország 1-1, Koreai Köztársaság–Bolívia 0-0, Bolívia–Spanyolország 1-3, Németország–Koreai Köztársaság 3-2. A csoport végeredménye: 1. Németország 7, 2. Spanyolország 5, 3. Koreai Köztársaság 2, 4. Bolívia 1

D-csoport: Argentína–Görögország 4-0, Nigéria–Bulgária 3-0, Argentína–Nigéria 2-1, Bulgária–Görögország 4-0, Argentína–Bulgária 0-2, Görögország–Nigéria 0-2. A csoport végeredménye: 1. Nigéria 6, 2. Bulgária 6, 3. Argentína 6, 4. Görögország 0

E-csoport: Olaszország–Írország 0-1, Norvégia–Mexikó 1-0, Olaszország–Norvégia 1-0, Mexikó–Írország 2-1, Olaszország–Mexikó 1-1, Írország–Norvégia 0-0. A csoport végeredménye: 1. Mexikó 4, 2. Írország 4, 3. Olaszország 4, 4. Norvégia 4

F-csoport: Belgium–Marokkó 1-0, Hollandia–Szaúd-Arábia 2-1, Szaúd-Arábia–Marokkó 2-1, Belgium–Hollandia 1-0, Belgium–Szaúd-Arábia 0-1, Marokkó–Hollandia 1-2.

A csoport végeredménye: 1. Hollandia 6, 2. Szaúd-Arábia 6, 3. Belgium 6, 4. Marokkó 0

Nyolcaddöntők: Románia–Argentína 3-2, Szaúd-Arábia–Svédország 1-3, Hollandia–Írország 2-0, Brazília–Egyesült Államok 1-0, Mexikó–Bulgária 1-1 (tizenegyesekkel: 1-3), Németország–Belgium 3-2, Nigéria–Olaszország 1-2 (hosszabbítás után), Spanyolország–Svájc 3-0

Negyeddöntők: Románia–Svédország 2-2 (t: 4-5), Hollandia–Brazília 2-3, Bulgária–Németország 2-1, Olaszország–Spanyolország 2-1

Elődöntők: Svédország–Brazília 0-1, Bulgária–Olaszország 1-2

A 3. helyért: Svédország–Bulgária 3-

A döntő: Brazília–Olaszország 0-0, tizenegyesekkel: 3-2

Los Angeles (Pasadena), Rose Bowl, 94 194 néző. Jv.: Puhl Sándor (magyar)

Brazília: Taffarel – Jorginho (Cafù, 21.), Aldaír, Márcio Santos, Branco – Mazinho, Mauro Silva, Dunga, Zinho (Viola, 106.) – Romário, Bebeto

Olaszország: Pagliuca – Mussi (Apolloni, 35.), F. Baresi, Maldini, Benarrivo – Berti, D. Baggio (Evani, 95.), Albertini, Donadoni – R. Baggio, Massaro

A tizenegyest belőtte: Romário, Branco, Dunga, ill. Albertini, Evani. A tizenegyest kihagyta: Márcio Santos, ill. Baresi, Massaro, R. Baggio

A góllövőlista élcsoportja:

6 gólos: Oleg Szalenko (orosz), Hriszto Sztoicskov (bolgár), 5 gólos: Andersson (svéd), R. Baggio (olasz), Klinsmann (német), Romário (brazil), 4 gólos: Batistuta (argentin), Dahlin (svéd), Răducioiu (román)

A világbajnoki döntőben szerepelt brazil játékosok

CLÁUDIO André Mergen TAFFAREL: A kapus 1966. május 8-án született Santa Rosában. Klubjai az Internacional-PA (1985–1990), a Parma AC (1990–1995), közben kölcsönjátékosként a Reggiana (1993–1994), az Atlético Mineiro (1995–1998), a Galatasaray (1998–2001) és újra a Parma (2001–2003) voltak. Kétszeres Olasz Kupa-győztes (1991–1992, 2001–2002), Minas Gerais állam bajnoka (1995), kétszeres török bajnok (1998–1999. 1999–2000), kétszeres Török Kupa-győztes (1998–1999. 1999–2000), KEK-győztes (1992–1993), a Copa Conmebol nyertese (1997), UEFA-kupa-győztes (1999–2000), európai Szuperkupa-győztes (2000). A brazil válogatottban (1988–1999) 101 mérkőzésen védett. Világbajnok (1994), vb-ezüstérmes (1998), részt vett az 1990-es Mondialén is. A Copa América kétszeres győztese (1989, 1997), kétszeres ezüstérmese (1991, 1995), olimpiai ezüstérmes (1988), U20-as világbajnok (1985).

JORGINHO (Jorge de Amorim Campos): A jobbhátvéd 1964. augusztus 17-én született Rio de Janeiróban. Klubjai az America-RJ (1982–1984), a Flamengo (1984–1989), a Bayer Leverkusen (1989–1992), a Bayern München (1992–1995), a Kasima Antlers (1995–1998), a São Paulo FC (1999), a Vasco da Gama (2000–2001) és a Fluminense (2002) voltak. Rio állam bajnoka (1986), kétszeres brazil bajnok (1987, 2000), német bajnok (1993–1994), kétszeres japán bajnok (1996, 1998), a Copa Mercosur győztese (2000). A brazil válogatottban (1987–1995) 64 mérkőzésen három gólt szerzett. Világbajnok (1994), részt vett az 1990-es Mondialén is. A Copa América győztese (1989) és ezüstérmese (1995), olimpiai ezüstérmes (1988).

ALDAIR Nascimento dos Santos: A középső védő 1965. november 30-án született a Bahia állambeli Ilheusban. A Flamengo (1985–1989), az SL Benfica (1989–1990), az AS Roma (1990–2003), a Genoa (2003–2004), a Rio Branco (2005), majd a Murata (2007–2010) tagjaként futballozott. Rio állam bajnoka (1986), olasz bajnok (2000–2001), az Olasz Kupa győztese (1990–1991), San Marinó-i bajnok (2007–2008). A brazil válogatottban (1989–2000) 80 mérkőzésen három gólt szerzett. Világbajnok (1994), vb-ezüstérmes (1998), részt vett az 1990-es Mondialén is. A Copa América kétszeres győztese (1989, 1997), ezüstérmese (1995), a Konföderációs Kupa győztese (1997), olimpiai bronzérmes (1996).

MÁRCIO Roberto dos SANTOS: A középső védő 1969. szeptember 15-én született São Paulóban. Klubjai a Novorizontino (1987–1990), az Internacional-PA (1990–1991), a Botafogo (1992–1994), a Bordeaux (1992–1994), a Fiorentina (1994–1995), az AFC Ajax (1995–1997), az Atlético Mineiro (1997), a São Paulo FC (1997–1999), a Santos (2000), a Gama (2001), a kínai Santung Luneng (2001), az Elti Jundiai (2002), a Bolivar (2003), a Joinville (2003) és a Portuguesa Santista (2004–2006) voltak. Rio Grande do Sul állam bajnoka (1991), holland bajnok (1995–1996), São Paulo állam bajnoka (1998). A brazil válogatottban (1990–1997) 43 mérkőzésen öt gólt szerzett. Világbajnok (1994), a Copa América győztese (1997), ezüstérmese (1991).

BRANCO (Cláudio Ibrahim Vaz Leal): A balhátvéd 1964. április 4-én született a Rio Grande do Sul államban lévő Bagéban. Játékos-pályafutása alatt az Internacional-PA (1980–1982), a Fluminense (1983–1986), a Brescia (1986–1988), az FC Porto (1988–1991), a Genoa (1991–1993), a Grêmio (1993), a Fluminense (1994), a Corinthians (1994), a Flamengo (1995), az Internacional-PA (1995), a Middlesbrough (1996), a Mogi Mirim (1997), a NY/NJ MetroStars (1997), végül ismét a Fluminense mezét (1998) viselte. Rio Grande do Sul állam kétszeres bajnoka (1981, 1993), Rio állam háromszoros bajnoka (1983, 1984, 1985), brazil bajnok (1984), portugál bajnok (1989–1990). A brazil válogatottban (1985–1995) 72 mérkőzésen kilenc gólt szerzett. Világbajnok (1994), részt vett az 1986-os és az 1990-es vb-n is. A Copa América győztese (1989), ezüstérmese (1991).

MAURO da SILVA Gomes: A védekező középpályás 1968. január 12-én született São Bernardo do Campóban. Mindössze három klubban, a Guaraniban (1987–1989), a Bragantinóban (1990–1992) és a Deportivo La Coruñában (1992–2005) futballozott. São Paulo állam bajnoka (1990), spanyol bajnok (1999–2000), a spanyol Király Kupa kétszeres győztese (1994–1995, 2001–2002). A brazil válogatottban (1991–2001) 59 mérkőzésen szerepelt. Világbajnok (1994), a Copa América győztese (1997), ezüstérmese (1991).

DUNGA (Carlos Caetano Bledorn Verri): A védekező középpályás 1963. október 31-én született a Rio Grande do Sulban lévő Ijuíban. Klubjai az Internacional-PA (1980–1984), a Corinthians (1984–1985), a Santos (1985–1987), a Vasco da Gama (1987), a Pisa (1987–1988), a Fiorentina (1988–1992), a Pescara (1992–1993), a VfB Stuttgart (1993–1995), a Jubilo Ivata (1995–1998) és újra az Internacional-PA (1999–2000) voltak. Rio Grande do Sul állam háromszoros bajnoka (1982, 1983, 1984), Rio állam bajnoka (1987), japán bajnok (1997). A brazil válogatottban (1987–1998) 91 mérkőzésen hat gólt szerzett. Világbajnok (1994), vb-ezüstérmes (1998), részt vett az 1990-es Mondialén is. A Copa América kétszeres győztese (1989, 1997), ezüstérmese (1995), a Konföderációs Kupa győztese (1997), olimpiai ezüstérmes (1984), U20-as világbajnok (1983).

MAZINHO (Iomar do Nascimento): A védekező középpályás 1966. április 8-án született a Paraiba államban lévő Santa Ritában. Klubjai a Vasco da Gama (1985–1990), a Lecce (1990–1991), a Fiorentina (1991–1992), a Palmeiras (1992–1994), a Valencia (1994–1996), a Celta Vigo (1996–2000), az Elche (2000–2001) és Bahia államban a Vitória (2001) voltak. Rio állam kétszeres bajnoka (1987, 1988), São Paulo állam kétszeres bajnoka (1993, 1994), háromszoros brazil bajnok (1989, 1993, 1994). A brazil válogatottban (1989–19948) 35 mérkőzésen lépett pályára. Világbajnok (1994), részt vett az 1990-es Mondialén is. A Copa América győztese (1989), ezüstérmese (1991), olimpiai ezüstérmes (1988).

ZINHO (Crizam César de Oliveira Filho): A középpályás 1967. június 17-én született a Rio de Janeiróhoz közeli Nova Iguaçuban. Pályafutásának állomásai a következő klubok voltak: Flamengo (1978–1992), Palmeiras (1992–1994), Jokohama Flügels (1995–1997), Palmeiras (1997–1999), Grêmio FBPA (2000–2002), Palmeiras (2002–2003), Cruzeiro (2003), Flamengo (2004–2005), Nova Iguaçu (2005), Miami FC (2006–2007). Négyszeres brazil bajnok (1992, 1993, 1994, 2003), a Copa União győztese (1987), a Brazil Kupa háromszoros győztese (1990, 1998, 2001), Rio állam háromszoros bajnoka (1986, 1991, 2004), São Paulo állam kétszeres bajnoka (1993, 1994), Rio Grande do Sul állam győztese (2001), a Rio–São Paulo-torna kétszeres győztese (1993, 1994), a Copa Mercosur győztese (1998), a Libertadores Kupa győztese (1999), az Ázsiai Kupagyőztesek Kupája győztese (1995), az ázsiai Szuperkupa győztese (1995). A brazil válogatottban (1989–1998) 57 mérkőzésen hét gólt szerzett. Világbajnok (1994), a Copa América ezüstérmese (1995).

ROMÁRIO de Souza Faria: A csatár 1966. január 29-én született Rio de Janeiróban. Csapatai az Olaria (1979–1980), a Vasco da Gama (1981–1988), a PSV (1988–1993), a Barcelona (1993–1995), a Flamengo (1995–1996), a Valencia (1996–1997), újra a Flamengo (1997–1999), a Vasco da Gama (2000–2002), a Fluminense (2002–2004), az al-Szadd (2003), a Vasco da Gama (2005–2006), a Miami FC (2006), az Adelaide United (2006), a Vasco da Gama (2007) és az America FC (2009) voltak. Brazil bajnok (2000), Rio állam négyszeres bajnoka (1987, 1988, 1996, 1999), háromszoros holland bajnok (1989, 1991, 1992), spanyol bajnok (1994), kétszeres Holland Kupa-győztes (1989, 1990) kétszeres Mercosur-kupa-győztes (1999, 2000). A brazil válogatottban (1987–2005) 70 mérkőzésen 55 gólt szerzett. Világbajnok (1994), részt vett az 1990-es tornán is. Kétszeres Copa América-győztes (1989, 1997), Konföderációs Kupa-győztes (1997), olimpiai ezüstérmes (1988). A világ legjobb játékosa a FIFA választásán (1994), a világbajnokság legjobb játékosa (1994), Dél-Amerika legjobb játékosa (2000).

BEBETO (José Roberto Gama de Oliveira): A támadó 1964. február 16-án született a Bahia államban lévő Salvadorban. Klubjai a Vitória (1981–1982), a Flamengo (1983–1989), a Vasco da Gama (1989–1992), a Deportivo La Coruña (1992–1996), a Flamengo (1996), a Sevilla (1996–1997), a Vitória (1997), a Cruzeiro (1997), a Botafogo (1998–1999), a mexikói Toros Neza (1999), a japán Kasima Antlers (2000), a Vitória (2000), a Vasco da Gama (2001) és a szaúdi al-Ittihad (2002) voltak. Kétszeres brazil bajnok (1983, 1989), a Copa União győztese (1987), Rio állam bajnoka (1986), a Rio–São Paulo-torna győztese (1998), a spanyol Király Kupa győztese (1994–1995), japán bajnok (2000), a japán Császár Kupa győztese (2000), japán Ligakupa-győztes (2000). A brazil válogatottban (1985–1998) 75 mérkőzésen 39 gólt szerzett. Világbajnok (1994), vb-ezüstérmes (1998), részt vett az 1990-es Mondialén is. A Copa América (1989) és a Konföderációs Kupa (1997) győztese, olimpiai ezüstérmes (1988) és bronzérmes (1996).

VIOLA (Paulo Sérgio Rosa): A csatár 1969. január elsején született São Paulóban. Hosszú pályafutása alatt a Corinthians (1988–1995), közben kölcsönjátékosként a São José (1990) és az Olímpia FC (1991), a Valencia (1995–1996), a Palmeiras (1996–1997), a Santos (1998–1999), a Vasco da Gama (1999–2001), újra a Santos (2001), a török Gaziantepspor (2002–2003), a Guarani (2004), a Bahia (2005), a Juventus-SP (2006), az Uberlândia (2007), a Duque de Caxias (2008), az Angra dos Reis (2008), a Resende (2009) és a Brusque (2010) mezét viselte. São Paulo állam kétszeres bajnoka (1988, 1995), brazil bajnok (2000), a Brazil Kupa győztese (1995), a Copa Conmebol (1998) és a Copa Mercosur (2000) győztese. A brazil válogatottban (1993–1995) 10 mérkőzésen 3 gólt szerzett. Világbajnok (1994).

(CAFÙT bemutattuk az 1992–1993-as idénynél. Szerepeltek még az aranyérmes válogatottban a torna során: RICARDO ROCHA, RAÍ, LEONARDO, PAULO SERGIO, MÜLLER.)

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Andrés Escobar kivégzése

Sepp Blatter, a FIFA (akkori) főtitkára könnyek között jelentette ki az Egyesült Államokban, még a világbajnokság utolsó napjaiban: „Escobar drámája a futballtörténelem legsötétebb pillanata. Szakadtak már le stadionszektorok, zuhantak le repülők, omlott már le kerítés, de ezek mögött mind-mind valami külső erőt, végzetszerűséget sejthettünk. Most azonban megöltek egy futballistát. Kegyetlenül, hidegvérrel. Azért, mert a játékban hibázott. Nem, ennek semmi köze a futballhoz."

Július másodikán, a labdarúgó-világbajnokság tizenhatodik napjának reggelén merénylet áldozata lett Andrés Escobar, a World Cupon (le)szerepelt kolumbiai válogatott védője. A 27 éves védőt már otthon, Medellinben, az El Indio nevű éjszakai bár előtt hárman megtámadták, egyikük egy 38-as kaliberű pisztollyal, hat lövéssel szinte kivégezte. Tévedésről nem lehetett szó. A vadember gúnyolódott áldozatával, azt kiabálva: „Kösz az öngólt, amit az amcsik ellen lőttél!" Escobar nem halt meg azonnal, bevonszolta magát a közeli kórházba, de 45 perc alatt elvérzett.

Hajlamos volt akkoriban az ember azt gondolni, hogy ilyesmi csak Kolumbiában fordulhat elő. (Már ha egyáltalán valahol képes lehet egy ember ilyenre.) Az ország évek óta küzdött a

különböző, a futballmérkőzésekkel, futballistákkal, játékvezetőkkel kapcsolatos erőszakos cselekményekkel. A nagyvilágnak erre egy magyarázata volt: a smaragd- és drogbárók, a kábítószermaffia tagjai túlságosan nagy befolyást szereztek az ottani futballban, Akadtak olyan feltételezések, hogy Andrés Escobar megölésére is egyikük adott parancsot, miután irdatlanul sok pénzt veszített azzal, hogy a torna előtt az esélyesek között emlegetett válogatott már a csoportmérkőzések után hazautazni kényszerült.

A válogatott tagjai, a csapattársak zokogva fogadták a gyilkosság hírét. Carlos Valderrama, a leghíresebb mezőnyjátékos, akit az egész ország csak El Pibének, Kölyöknek becézett, testőröket fogadott, és rejtekhelyre vonult. Faustino „Tino" Asprilla a lehető leggyorsabb visszautazott klubjához, a Parmához, s onnan üzent: soha többé nem akar kolumbiai klubban futballozni.

Andrés Escobar fejpárbaja az amerikai Dooley-val

Lemondott Francisco Maturana, a válogatott szövetségi kapitánya, aki már a kiesés után, de Escobar tragédiája előtt elkeseredetten állapította meg: „Kolumbia az őrültek háza." Ő is kapott halálos fenyegetéseket, pusztán azért, mert az amerikaiak elleni találkozóra be akarta állítani a csapatba a 35 éves Gábriel Gómezt, akinek csupán annyi volt a „bűne", hogy egyesek szerint azért került a vb-keretbe, mert a bátyja, Hernán Gómez – később sikeres szövetségi kapitány – Maturana első számú segítőtársa és pályaedzője volt.

A rendőrök még a gyilkosság estéjén letartóztatták Humberto Castro Muñozt, az egyik drogkartell „testőrét". Castro Muñoz sofőrként dolgozott bizonyos Santiago Gallón alkalmazottjaként, akiről kiderült, hogy óriási összegeket veszített az öngól, illetve a vereség és a kiesés miatt. 1995 júniusában egy kolumbiai bíróság bűnösnek ítélte Castro Muñozt és 43 évi börtönbüntetést szabott ki rá. Az ítéletet később csökkentették, majd a gyilkos tíz év után, 2005-ben – még leírni is borzasztó – jó magaviselete miatt szabadult.

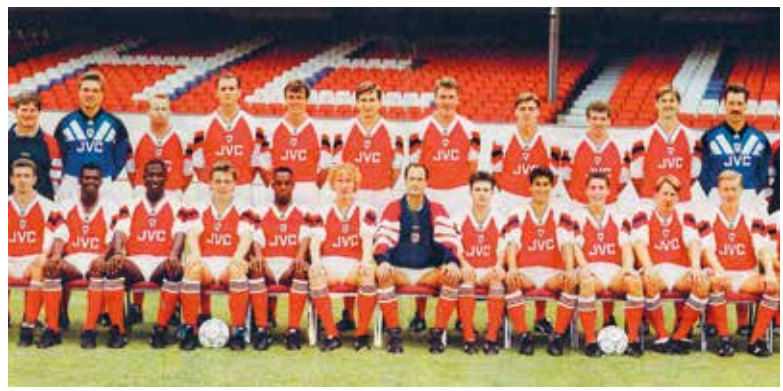
Andrés Escobart 120 ezren búcsúztatták a temetésén. 2013-ban Francisco Maturana azt nyilatkozta, Andrés Escobar megöléséhez nem volt köze a futballnak és a világbajnokságnak, a védő egyszerűen rosszkor volt rossz helyen.

Kevesen hisznek ebben.

Az Internazionale. Hátul, balról: Zenga, Jonk, Bergkamp, Fontolan, Berti, Battistini. Elöl: Sosa, A. Paganin, Manicone, Orlando, Bergomi

Az Arsenal. Hátul, balról: Rice edző, Miller, Groves, Bould, O'Leary, Smith, Linighan, Pates, Jensen, Adams, Seaman. Elöl: Winterburn, Davis, Campbell, Lydersen, Wright, Parlour, Graham menedzser, Limpar, Carter, Heaney, Merson, Dixon

A São Paulo FC. Hátul, balról (csak a játékosok): Zetti, Ronaldão, Dinho, Cafù, Toninho Cerezo. Elöl: Müller, Palinha, Doriva, Valbér, André, Leonardo

A Parma. Hátul, balról: Brolin, Di Chiara, Melli, Grun, Minotti, Ballotta. Elöl: Cuoghi, Apollini, Osio, Benarrivo, Zoratto

A nigériai válogatott. Hátul, balról: Westerhof szövetségi kapitány, Okafor, Keshi, Siasia, Agu, Finidi George, Okechukwu, Amokachi, Eguavoen, Rufai. Elöl: Ekoku, Amunike, Oliseh, Yekini, Iroha, Ugbade, Okocha

A Palmeiras. Hátul, balról (csak a játékosok): Cléber, Velloso, César Sampaio, Cláudio, Wágner, Antônio Carlos. Elöl: Edmundo, Flávio Conceição, Evair, Rivaldo, Zinho

Bajnokok, kupagyőztesek

1993–1994

	Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
EURÓPA	Albánia	Teuta Durrës	KS Tiranë
	Anglia	Manchester United	Manchester United
	Ausztria	Casino Salzburg	FK Austria
	Azerbajdzsán	Karabah Agdam	Karabah Agdam
	Belgium	Anderlecht	Anderlecht
	Bulgária	Levszki Szófia	Levszki Szófia
	Ciprus	Apollón Limasszol	Omonia
	Csehország	Sparta Praha	Viktoria Žižkov
	Dánia	Silkeborg IF	Brøndbyernes IF
	Észak-Írország	Linfield FC	Linfield FC
	Észtország	Flora Tallinn	Norma Tallinn
	Fehéroroszország	Dinamo Minszk	Dinamo Minszk
	Feröer-szigetek*	Gotu Í.	B71
	Finnország*	FC Jazz	Helsingin JK
	Franciaország	Paris Saint-Germain	AJ Auxerre
	Görögország	AEK Athén	Panathinaikosz
	Grúzia	Dinamo Tbiliszi	Dinamo Tbiliszi
	Hollandia	AFC Ajax	Feyenoord
	Horvátország	Hajduk Split	Croatia Zagreb
	Írország	Shamrock Rovers	Sligo Rovers
	Izland*	Í. Akraness	Í. Akraness
	Izrael	Maccabi Haifa	Maccabi Tel-Aviv
	Jugoszlávia	FK Partizan	FK Partizan
	Lengyelország	Legia	Legia
	Lettország	Skonto Riga	Olympia Riga
	Liechtenstein	–	FC Schaan
	Litvánia	Romer Mazeikiai	Žalgiris Vilnius
	Luxemburg	Avenir Beggen	Avenir Beggen
	Macedónia	Vardar Szkopje	Szileksz Kratovo
	Málta	Hibernians	Floriana
	Moldova	FC Zimbru	Tiligul Tiraspol
	Németország	Bayern München	Werder Bremen
	Norvégia*	Rosenborg BK	Bodø/Glimt
	Olaszország	AC Milan	Sampdoria
	Oroszország*	Szpartak Moszkva	Szpartak Moszkva
	Örményország	Ararat Jereván	Ararat Jereván
	Portugália	SL Benfica	FC Porto
	Románia	Steaua Buc.	Gloria Bistriţa
	San Marino	Tre Fiori	Faetano

Teuta Durrës

Apollón Limasszol

AFC Ajax

Hibernians

AFRIKAI NEMZETEK KUPÁJA

A „szuper sasok” és Zambia Ereje

Az Egyesült Államokban rendezett világbajnokság történéseinek ismeretében, az ott a „szuper sasoktól” látott parádés teljesítmény felidézésével aligha kell csodálkozni azon, hogy a holland Clemence Westerhof legénysége megnyerte az Afrikai Nemzetek Kupája 1994-es kiírását. A nigériai válogatott veretlenül menetelt végig, mindössze a csoportban az egyiptomiak ellen (egy, a továbbjutást már nem befolyásoló mérkőzésen) és az elődöntőben, a címvédő elefántcsontpartiak ellen játszott döntetlent. Utóbbin szerencséje volt, amennyiben minden „szétlövésben” kis szerencse is kell a győzelemhez. A döntőben aztán hátrányba került a „szívek csapata”, a zambiai válogatott ellen, de Emmanuel Amunike két perc alatt kiegyenlített, majd a

Galatasaray

DÉL-AMERIKA

Cruzeiro

ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA

NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK

Zamalek SC

VÁLOGATOTTAK TORNÁI

Skócia	Rangers FC	Dundee United
Spanyolország	Barcelona	Real Zaragoza
Svájc	Servette	Grasshoppers
Svédország	IFK Göteborg*	IFK Norrköping
Szlovákia	Slovan Bratislava	Slovan Bratislava
Szlovénia	Olimpija Ljubljana	Maribor Branik
Törökország	Galatasaray	Beşiktaş
Ukrajna	Dinamo Kijev	Csernomorec Odessza
Wales	Bangor City	Barry Town
Argentína	River Plate (Apertura)	Independiente (Clausura)
Brazília*	Palmeiras	
Rio de Janeiro	Vasco da Gama	
São Paulo	Palmeiras	
Minas Gerais	Cruzeiro	
Rio Grande do Sul	–	
Bolívia*	The Strongest	
Chile*	Colo-Colo	
Ecuador*	Emelec	
Kolumbia*	Junior Baranquilla	
Paraguay*	Olimpia Asunción	
Peru*	Universitario	
Uruguay*	Peñarol	
Venezuela	Caracas	
Egyesült Államok	–	Greek American AC
Mexikó	UAG (Tecos)	–
Bajnokcs. Európa-kupája	AC Milan	
Kupagy. Európa-kupája	Arsenal FC	
UEFA-kupa	Internazionale	
Európai Szuperkupa	Parma AC	
Libertadores Kupa	Vélez Sarsfield	
Afrikai Bajn. Kupája*	Zamalek SC	
Afrikai Kupagy. Kupája*	al-Ahly (Kairó)	
Ázsiai Bajn. Kupája*	Thai Farmers Bank	
Ázsiai Kupagy. Kupája	al-Kadszija	
Világkupa*	São Paulo FC	
Világbajnokság	Brazília	
Afrikai Nemz. Kupája	Nigéria	

* naptári éves lebonyolítási rend

második félidő elején rúgott még egy, mint kiderült, győztes gólt. A döntőben rúgott duplája ellenére nem ő lett az 1994-es Afrikai Nemzetek Kupája gólkirálya – csak ezen a mérkőzésen játszott a tunéziai tornán –, hanem honfi- és csapattársa, Rashidi Yekini. A nigériai válogatott a fináléban a Rufai – Eguavoen, Okechukwu, Okafor, Iroha – Finidi (Siasia), Oliseh, Okocha (Ugbade), Amunike – Yekini, Amokachi összeállításban játszott. A kontinensbajnokság meglepetése a zambiaiak csodálatos menetelése volt. Alig egy évvel a torna előtt lezuhant a válogatott Gabonba tartó gépe, a küldöttség minden tagja szörnyethalt. A legnagyobb sztár, Kalusha Bwalya, óriási szerencséjére nem otthonról, hanem a PSV játékosaként Hollandiából indult a világbajnoki selejtezőre. Így maradt életben. A tragédia után teljesen újjá kellett szervezni a válogatottat. Zambia Erejének nevezték el az ország szurkolói az új csapatot, amelyet Tunéziában csak a nigériaiak tudtak legyőzni. Sőt: csak a „szuper sasok” tudtak neki gólt lőni.

A Blackburn bajnok lett, amikor gólt kapott

- ***A Bayernnek is köszönhette bajnoki címét a Dortmund***
- ***Jót tett az olasz futballnak a hárompontos rendszer***
- ***Valdano érkezése után már nem bukta el a hajrát a Madrid***

Az 1993–1994-es idény az ismétléseké volt a legerősebb európai bajnokságokban, ezzel szemben az 1994–1995-ösben korábbi bajnokok ültek fel ismét a trónra. Az öt nyugat-európai topligából egyben sem akadt címvédés. A különlegességet Anglia jelentette, ahol ugyan a Manchester United nem tudott ismételni, de a Blackburn Rovers révén egy olyan, korábbi bajnok győzött, amely nem a közelmúltban, hanem az első világháború kitörése évében nyerte legutóbbi bajnoki címét.

A Kenny Dalglish által dirigált Rovers jól szerepelt az 1993–1994-es szezonban, ám azért a hívein kívül csak nagyon kevesen fogadtak volna az elsőségére. Az utolsó játéknap előtt a Blackburn két ponttal vezetett a címvédő Manchester United előtt. A képlet könnyen kiszámítható volt: ha az egyébként jobb gólkülönbséggel rendelkező „vörös ördögök" nem szereznek két ponttal többet a zárókörben a riválisuknál, a Roversé a bajnoknak járó ezüstkupa. A fogadóirodák láttak egyébként erre esélyt, tekintve, hogy Alex Ferguson együttese a középmezőnyben elhelyezkedő, már tulajdonképpen tét nélkül játszó West Ham Unitedhoz látogatott, míg a Blackburnnek a Liverpool jutott, ráadásul az Anfield Roadon. Az angol futball nem az a közeg, amelyben előzetesen azt találgatnák egy ilyen helyzetben, hogy King Kennyt, azaz Dalglisht megsegíti-e a korábbi klubja.

Május 14-én délután öt órakor kezdődött mindkét mérkőzés. Huszonegy perccel később nagyon jól állt a Rovers, hiszen Alan Shearer, a bajnoki év 34 (!) gólig jutó királya bevette David James kapuját. Vezetett a Rovers, amelynek egy esetleg győzelem biztosan elég volt az elsőséghez. Tíz perccel később még inkább rózsaszínűnek látták a kék-fehérek hívei a világot: érkezett a segítség a West Ham Unitedtől, Michael Hughes megszerezte a vezetést az Upton Parkban. Az első félidőben sehol sem változott az állás, ellenben a második játékrész elején Kelet-Londonban Brian McClair kiegyenlítette a Man United hátrányát. Ez még nem volt elég a „vörös ördögöknek", de legalább reményt adott. Sőt, tizenhárom perccel később az Anfield Roadon John Barnes – Dalglish korábbi játékostársa és játékosa – kiegyenlített a Blackburn

Alan Shearer és Chris Sutton, akiket SAS párosnak becéztek

ellen. Alex Ferguson csapata így megint csak egy szerzett gólra állt a bajnoki címtől. Ám az nem született meg. Döntetlennel ért véget a West Ham United–Manchester United találkozó az Upton Parkban. A Blackburn abban a percben, amelyben biztossá vált a bajnoki címe, kapott még egy gólt Jamie Redknapptől, illetve a Liverpooltól, de ez már semmit sem számított. A Premier League negyedik idényében a harmadik klub lett bajnok.

A Blackburnnek akadtak nagy periódusai az idényben. Az első hét fordulóban veretlen maradt, de nem szenvedett vereséget október 23. és január 22. között sem. A sorozatot indító és lezáró napon egyaránt a Manchester Unitedtől kapott ki (az Ewood Parkban 4-2-re, az Old Traffordon 1-0-ra), viszont még ezt a mínusz hat pontot is le tudta dolgozni riválisával szemben. Az előző idényhez képest a kék-fehérek öt ponttal többet, a manchesteriek négy ponttal kevesebbet gyűjtöttek, így helyet cserélt a tabellán a két csapat. Az angol sajtó szerint 1989, az Arsenalnak a Liverpool elleni, az Anfield Roadon kiharcolt bajnoki diadala óta ez volt a legizgalmasabb hajrá az élvonalban, s van benne igazság.

A Blackburn gyors felfutásában elévülhetetlen érdemei voltak a tulajdonos-klubelnök Jack Walkernek, aki akkori léptékkel mérve irdatlan összegekkel segítette a játékoskeret megerősítését, s azt, hogy a Rovers mindössze négy év alatt a második liga hatodik helyéről az angol futball csúcsára érjen. Az 1992–1993-as idény újonca negyedik, 1993–1994-ben második, majd 1994–1995-ben első lett. Vitathatatlan, hogy játékosai közül Alan Shearer számított az első számú csillagnak, akit Walker brit rekordot jelentő 3,2 millió fontért vett meg a Southamptontól 1992 nyarán. A középcsatár aztán a következő négy év mindegyikében házi gólkirály lett, összesen 112 gólt szerezve. Mellette a címnyerés évében különösen csatártársa, a szezon előtt ötmillió fontért a Norwichtól megszerzett Chris Sutton, valamint az idény legjobb kapusa (Tim Flowers), legjobb középhátvédje (Colin Hendry) és legjobb balhátvédje (Graeme Le Saux) tűnt ki.

A bajnokcsapat kerete: Tim Flowers (39) – Ian Pearce (28), Henning Berg (40/1), Colin Hendry (38/4), Graeme Le Saux (39/3) – Jason Wilcox (27/5), Mark Atkins (34/6), Stuart Ripley (37), Tim Sherwood (38/6) – Alan Shearer (42/34), Chris Sutton (40/15), valamint Paul Warhurst (26/2), Robbie Slater (18), Tony Gale (15), Mike Newell (12), Jeff Kenna (9/1), David Batty (5), Alan Wright (5), Bobby Mimms (kapus, 4), Tony Gallacher (1/1) és Richard Witschge (1). A Roversben még nem domináltak a külföldiek – a keret tagjai közül a norvég Berg, az ausztrál Slater, a holland Witschge és az ír Kenna nem volt brit –, de a Premier League-ben egyre inkább szaporodtak a kontinensről származó futballisták. A legnevesebb, Jürgen Klinsmann a Tottenhamet erősítette. A nagy áttörés azonban még csak később jött.

Eric Cantona hírhedt kungfurúgása

A Manchester United május közepén, az utolsó bajnoki forduló előtt abban reménykedett, hogy az angol futballban példátlan módon duplázással védi meg előző idénybeli céljait. Ám a Premier League koronája után az FA-kupa döntőjét is elveszítette, utóbit az Everton ellen. Talán azért is, mert három kulcsjátékosa, az eltiltott Eric Cantona, valamint Andrej Kancselszkisz és Andy Cole hiányzott a fináléból. A trió tagjai addig ösz-

szesen 41 gólt szereztek az idényben, nélkülük a Wembley-ben egy sem sikerült. Paul Rideout góljával 1-0-ra győzött az Everton.

A nagy múltú német sportmagazin, a *Kicker* az idény végén összeállította a Bundesliga 1994–1995-ös idényének álomtizenegyét, amely így festett: Köpke (Eintracht Frankfurt) – Sammer (Borussia Dortmund) – Spanring (Freiburg), P. Andersson (Mönchengladbach) – Basler (Werder Bremen), Effenberg (Mönchengladbach), Möller (Borussia Dortmund), Herzog (Werder Bremen), Hapal (Bayer Leverkusen) – Völler (Bayer Leverkusen), Spies (Freiburg). Aki nagyjából negyedszázad távlatából már nem emlékezik, hogyan is alakult a német futball élvonalának idénye, azt biztosan leszűrheti a névsorból, hogy a Bayern Münchennek, amelyet egyébként az olasz sztáredző, Giovanni Trapattoni dirigált, s amely megerősítette a keretét Oliver Kahnnal, Jean-Pierre Papinnel és Alain Sutterrel, pocsék éve volt. Ám azt, hogy a Borussia Dortmund harminckét év után ismét bajnok lett, aligha. Talán számítható ez az idény a sárga-feketék kilencvenes évekbeli aranykorszaka kiindulópontjának, persze nem elfeledkezve arról, hogy 1993-ban az UEFA-kupa döntőjében szerepelhetett a gárda. Az edző, Ottmar Hitzfeld ugyanaz maradt, ám két nyári átigazolási időszak alatt is sokat változott a játékoskeret, elég csak annyit emlegetni, hogy a Jürgen Kohler, Júlio César, Andreas Möller trió 1993 májusában még a győztes Juventusban a BVB ellen harcolt, aztán az 1994–1995-ös idényben már együtt nyerték meg a bajnoki címet. 1993 nyarán szerződött Dortmundba az ugyancsak Olaszországból visszaigazolt Matthias Sammer és Kalle Riedle.

A Bundesliga történetében először bajnok, s az idény során az UEFA-kupa elődöntőjébe jutó Dortmund keretében az alábbi játékosok szerepeltek: Stefan Klos (34) kapus, Stefan Reuter (33/4), Bodo Schmidt (30), Júlio César (25/1), Martin Kree (24/1), Günter Kutowski (8), Marco Kurz (4), Ned Zelic (4) védők, Michael Zorc (33/15), Andreas Möller (30/14), Matthias Sammer (28/4), Steffen Freund (28/2), Knut Reinhardt (27), Lars Ricken (21/2), René Tretschok (15/3), Thomas Franck (15/1), Marc Arnold (9), Mallam Yahaya (2), Frank Riethmann (1) középpályások, Karl-Heinz Riedle (29/6), Stéphane Chapuisat (20/12), Ibrahim Tanko (14/1) és Flemming Povlsen (6/1) csatárok.

A teljes képhez hozzátartozik, hogy a Borussia Dortmund (nem is) kicsit a Bayern Münchennek köszönhette a címnyerést. Az utolsó forduló előtt ugyanis még a Werder Bremen állt a tabella élén, a címvédő, amely a 28. forduló után visszaelőzte a sokáig vezető sárga-feketéket. Ám Otto Rehhagel gárdájának a zárónapon az Olympiastadionban, a Bayern ellen kellett pályára lépnie. Nem járt sikerrel, kikapott. A z betűsök okozták a vesztét, Christian Ziege egy, Alexander Zickler két gólt is lőtt neki, bár az ezzel a gólkirályi címet társbérletben megszerző Mario Basler büntetőből még kiegyenlített 0-1-nél. Ellenben ez kevés volt, ugyanis a Dortmund nagyon magabiztosan, Andy Möller és Lars Ricken egy-egy góljával az első fél órában megnyugtató előnyhöz jutva megverte a Hamburgot, s megnyerte a bajnokságot.

Franciaországban sokkal simábban alakult az évzárás, mivel az FC Nantes tízpontos előnnyel végzett az Olympique Lyonnais és tizenkettővel a címvédő Paris Saint-Germain előtt. A PSG legalább a Francia Kupa megnyerésével vigasztalódhatott, miután a tulajdonképpen hazai pályán rendezett döntőben Paul Le Guen góljával 1-0-ra megverte az RC Strasbourgot. Mindazonáltal a bajnoki szereplés miatt gyakran tüntetett ellenük a saját közönségük, ez is közrejátszott abban, hogy az idényzárás után George Weah nagyon sürgette a megállapodását az AC Milannal, s hogy David Ginola is sietve átigazolt az angol Premier League-be. Pedig ősszel

még csodákat reméltek a PSG szurkolói, miután a hat meccséből hatot megnyerve lett csoportgyőztes a Bajnokok Ligájában.

A Nantes, méltón a klub hagyományaihoz, elsősorban a saját nevelésű fiataljaira támaszkodott – nem meglepő, mert az edző, Jean-Claude Suaudeau ezt már 1982–1983-ban, az előző bajnokcsapatánál is így csinálta. Egy valamiben újított: korábban a francia liga egyetlen csapata sem tudott 32 mérkőzésből álló veretlenségi sorozatot produkálni, még a vagyonokból összerakott Olympique Marseille sem. A Nantes ellenben igen, csak a bajnokság 33. fordulójában, a Strasbourg ellen szenvedte el az első vereségét. A „kanárik" nagyszerű támadófutballt játszottak, Patrice Loko 22 góllal gólkirályi címet szerzett, Nicolas Ouédec 18-cal harmadik lett a mesterlövészek sorában. Rajtuk kívül még a csádi származású Japhet N'Doram játszott eredményesen, 12 gólig jutott. Hárman ötvenkét gólt szereztek a csapat hetvenegyéből. Mellettük érdemes még felfigyelni a névsorból két névre: az egyik a középpályás **Christian Karembeu**, a későbbi világ- és Európa-bajnok, a másik Claude Makelélé, mindketten pillérei voltak a bajnokcsapatnak a középpályán. Az alapcsapat így festett: Dominique Casagrande (20) – Serge Le Dizet (37) – Jean-Michel Ferri (33/1), Éric Decroix (35), Edy Capron (30/1) – Claude Makelélé (36/3), Christian Karembeu (34/3), Japhet N'Doram (32/12), Reynald Pedros (32/5) – Nicolas Ouédec (34/18), Patrice Loko (37/22). Szerepeltek még: Christophe Pignol (30/2), Benoît Cauet (25/1), Laurent Guyot (15), David Marraud (kapus, 14), Samsdon Siasia (13), Franck Renou (11/2), Stéphane Moreau (9), Éric Loussouarn (kapus, 5), David Garcion (3), Jean-Louis Garcia (kapus, 1). Egyedül a kapusposzton nem volt megnyugtató a helyzet.

Oroszországban a Szpartak Moszkva továbbra is külön kategóriát képviselt. Az 1994-es bajnokságot tizenegy pontos előnnyel nyerte meg, mindössze egy (idegenbeli) vereséget elszenvedve, 73-21-es remek gólkülönbséggel. Az új Jelcin-éra kirakatcsapatát (maga az első számú közjogi méltóság is szívesen hangoztatta, hogy ő a piros-fehérek leglelkesebb szurkolója) még az sem vetette vissza, hogy az anyagi biztonság megteremtéséhez ezúttal is áruba bocsátotta kulcsjátékosait a szezon közben. (Beszcsasztnih Németországba, Karpin és Legyahov Spanyolországba, Stauče Törökországba igazolt.) Igaz, a bevétel egy részét a régi Szovjetunió területéről származó játékosok megszerzésére fordította, Rahimov, Tyihonov és Muhamagyijev is érkezett. A szokásos 33-as lista A csapata alapján összeállított az Év All-Star tizenegyébe ezúttal hét szpartakista került: Mamedov, Nyikiforov, Onopko, Hlesztov, Cimbalar, Pjatnyickij és Beszcsasztnih. A B csapatba fért be Karpin és Rahimov, a C-be Piszarjev. Csak kapus hiányzott a teljes csapathoz.

Oleg Romancev bajnoki címet nyerő keretének tagjai voltak: Gintaras Stauče (16), Dmitro Tyapuskin (14), Valerij Csizsov (1) kapusok. Jurij Nyikiforov (26/2), Viktor Onopko (26/2), Ramiz Mamedov (22/1), Vlagyislav Ternavszkij (20/1), Dmitrij Hlesztov (17), Szergej Csugyin (6/1), Dmitrij Ananko (6), Andrei Ivanov (2), Jurij Szak (2), Alekszandr Lipko (1) védők, Ilja Cimbalar (27/6), Andrej Pjatnyickij (25/6), Dmitrij Alenicsev (17/3), Rasid Rahimov (15/1), Valerij Karpin (12/5), Igor Legyahov (12/5), Oleh Naduda (11/1), Valerij Kecsinov

(9/3), Szerhij Pohodin (1) középpályások, Andrej Tyihonov (20/9), Nyikolaj Piszarjev (19/5), Muhszin Muhamagyijev (15/6), Vlagyimir Beszcsasztnih (13/10), Szergej Rogyionov (7/2), Valerij Maszalityin (6/5), Andrej Konovalov (3) csatárok.

Olaszországban egy új edző ült a trónra: Marcello Lippi megtörte Fabio Capello Milanjának uralmát. A Juventus óriási, tízpontos fölénnyel végzett az élen, kilencéves, már-már örökkévalóságnak tűnő várakozást megszakítva. A második világháború vége óta nem telt el olyan hosszú idő két egymást követő bajnoki elsőség között, mint az 1985–1986-ostól az 1994–1995-ösig. A Juve a Laziót és a Parmát előzte meg, a hazai fronton fáradtnak tűnő, de a Bajnokok Ligája döntőjébe ismét eljutó AC Milan csak negyedik lett. Talán az új rendszer sem kedvezett a kicentizett győzelmekre, hasznos döntetlenekre is aspiráló piros-feketéknek. Ez idény előtt vezették be a Serie A-ban is a hárompontos rendszert, amely először heves ellenérzéseket váltott ki a szurkolókból. Ám a tifosók hamar belátták: attraktívabb futballt játszanak a csapatok, nem elégszenek meg a biztos döntetlenekkel. Különösen igaz volt ez az első két helyezettre, a Juventusra, amely mindössze négy „iksszel" zárta a szezont és a Lazióra, amely hattal.

A Juventus a szinte végig csúcsformában játszó csatárhármasának, a két szürke szezonja után a Juvében is végre tündöklő Gianluca Viallinak, az ezüsthajú Fabrizio Ravanellinek és a zsenialitását először bizonyító Alessandro Del Pierónak köszönhette a legtöbbet. Az „öreg hölgy" a tavasz végén, illetve a nyár elején különleges párharcot vívott a Parmával. A két csapat tusakodott az olasz bajnokságban, de ott volt a legegyszerűbb a helyzet: helyezésben közel voltak, pontszámban nem annyira. Egymás ellen vívta a két együttes az UEFA-kupa-döntőt, abban meg a Parma diadalmaskodott, elsősorban Dino Baggio játékának köszönhetően. S ott volt még az Olasz Kupa, amely megint csak a Juventusé lett, kettős győzelemmel. Ennek a párharcnak is akadt egy hőse, a bajnokikon kevesebb szerepet kapó védő, Sergio Porrini személyében, aki a Coppa Italia fináléjának mindkét találkozóján győztes gólt szerzett.

Marcello Lippi kerete (a bajnoki szerepléssel és gólokkal): Angelo Peruzzi (26) – Ciro Ferrara (33/1), Jürgen Kohler (19/1), Massimo Carrera (19), Moreno Torricelli (26) – Angelo Di Livio (27/1), Paulo Sousa (26/1), Antonio Conte (23/1) – Alessandro Del Piero (29/8) – Fabrizio Ravanelli (33/15), **Gianluca Vialli** (30/16), valamint Giancarlo Marocchi (26/2), Alessio Tacchinardi (24), Sergio Porrini (19), Roberto Baggio (17/8), Robert Jarni (15/1), Didier Deschamps (14/1), Alessandro Orlando (13), Luca Fusi (10), Michelangelo Rampulla (kapus, 9), Corrado Grabbi (2/1), Enrico Fantini (1), Lorenzo Squizzi (1) és Simone Tognon (1).

Még két csapat érdemel kiemelést: a Lazio, amelynek elnöke Dino Zoff, edzője pedig Zdeněk Zeman volt, remek támadójátékkal rukkolt ki – az Alen

Bokšić, Pierluigi Casiraghi, Giuseppe Signori triónak köszönhetően, akiket Aron Winter és Diego Fuser támogatott a középpályáról. A római „sasok” az olasz bajnoki mezőnyben 69 gólt szereztek, a legtöbbet valamennyi együttes közül. E tekintetben második, a bajnoki rangsorban tizedik lett a Fiorentina, amely különleges, 61-57-es gólkülönbséggel fejezte be az évet. Claudio Ranieri edző „violáinak” pocsék volt a védelmük, ami azért is meglepő, mert Francesco Toldo védett minden mérkőzésen, előtte pedig a világbajnok Márcio Santos vezényelte a hátsó alakzatot. Ezzel szemben parádés volt a támadójátékuk, elsősorban a két csillagnak köszönhetően: Rui Costa kilenc gólja mellett temérdek gólpasszal is kitűnt, remekül szolgálta ki a gólkirályi címet megszerző Gabriel Omar Batistutát.

Alessandro Del Piero a rajongóival

Spanyolországban a Real Madrid visszafoglalta az 1991-ben elveszített trónt a sorozatban négy elsősége után ezúttal csak negyedik Barcelonától. Azt is írhatnánk: a „királyi klub” 1995 tavaszán nem rontotta úgy el a hajrát, mint 1992-ben és 1993-ban. Igaz, immár az az edző dirigálta őket, aki az említett két alkalommal Tenerifén megfosztotta őket csapatával a címnyerés-től: Jorge Valdano. A Real Madrid négypontos előnnyel végzett az élen a Király Kupával vigasztalódó SuperDepor, azaz a Deportivo La Coruña és kilenccel a remek idényt futó Betis, illetve a csalódást keltő Barcelona előtt. A régi-új bajnokcsapat legjobb mérkőzése a január hetedikei El Clásico volt a Bernabéuban, amelyen 5-0-ra kiütötte a Barcelonát. Iván Zamorano mesterhármasa mellett Luis Enrique és Amavisca is a kapuba talált. Valdano merész változtatásokra ragadtatta magát – hol kényszerből, hol szakmai indokokat találva –, ilyen volt régi játékosa, Fernando Redondo, valamint az ifjú Raúl González favorizálása, de nagy értéket jelentett az éppen a katalánoktól megszerzett Michael Laudrup játéka is. Bevált, hogy az argentin edző az idény előtt visszatért válogatott kerettag kapus, Santiago Cañizares helyett inkább a veterán Paco Buyóban bízott. Utóbbi lett a spanyol liga történetének első, legalább ötszáz bajnokin szereplő játékosa, megelőzve Andoni Zubizarretát.

A Real Madrid kerete a következő volt: Francisco Buyo (37) – Miguel Lasa (25/1), Manuel Sanchís (37/1), Fernando Hierro (33/7), Quique (30/1) – Fernando Redondo (23/1), Michael Laudrup (33/4), Luis Enrique (35/4) – Raúl González (28/9), Iván Zamorano (38/28), José Emilio Amavisca (37/10), valamint Rafael Martín Vázquez (31/2), Luis Milla (20), Alfonso Pérez (16/2), José Miguel González „Míchel” (13/2), Alejandro Sierra „Sandro” (12), Miguel Porán „Chendo” (10/1), Rafael Alcorta (9), Emilio Butragueño (8/1), Peter Dubovský (5/1), Alberto Marcos (3), Santiago Cañizares (kapus, 1), Daniel García „Dani” (1), Alberto Rivera (2) és Fernando Muñoz „Nando” (1).

Reális diadal: Ivan Zamorano és José Emilio Amavisca

Brazíliában ismét ősszel bonyolították le az állami bajnokságot, az 1994-es sorozatot a Palmeiras nyerte a Corinthains elleni döntőben. Az első mérkőzésen Rivaldo két, Edmundo egy gólt szerzett, 3-1-re nyertek a zöld-fehérek. A másodikon – mindkettőt a Pacaembu Stadionban játszották – 1-1-es döntetlen született, ami elég volt a Palmeirasnak. Rivaldo, miként a másik oldalon Marques, ezen a meccsen is szerzett gólt. Vanderley Luxemburgo csapatában a két mérkőzésen Velloso – Cláudio, Antônio Carlos, Cléber, **Roberto Carlos**, Wagner, César Sampaio, Flávio Conceição, Amaral, Mazinho, Edmundo, Tonhão, Evair és Rivaldo játszott.

Argentínában a River Plate nyerte az Aperturát, és meglepetésre a San Lorenzo a Clausurát. Américo Gallego dirigálta a Rivert, amelynek őszi alapcsapata ekként alakult: G. Burgos (Sodero) – Altamirano, R. Ayala, Corti, Rivarola (Cedrés) – H. Díaz, L. Astrada, S. Berti, Gallardo – Ortega (Amato), Francescoli. A San Lorenzót 1995 tavaszán a River régi sikeredzője, Héctor „Bambino" Veira vezérelte, csapatának névsora a következő volt: O. Passet – Escudero, Arévalo, **Ruggeri**, Manusovich – Monserrat, Galetto, Netto, Silas – C. Biaggio (Ortega Sánchez), Arbarello (E. González). Két nagy névre érdemes különösen figyelni: a hazatért Oscar Alfredo Ruggeriére és a brazil Paulo Silaséra.

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Góllövő kapusok

Az 1990-es évek közepe előtt a kapusok a ritkánál is ritkábban szereztek gólt, s ha mégis, akkor szinte kizárólag tizenegyesből. Ám aztán felnőtt egy új generáció Közép- és Dél-Amerikában, amely új dimenziókba helyezte a kapusjátékot.

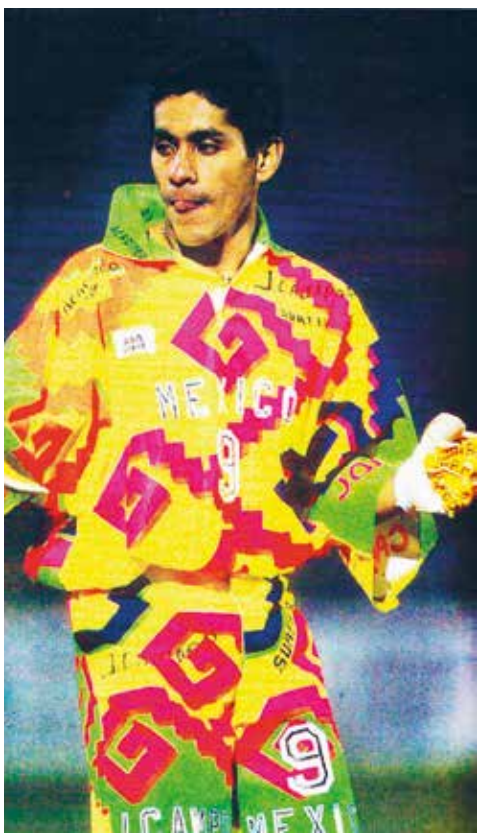
A kolumbiai René Higuita volt az egyik előfutár, tőle a futball semmiféle extremitása nem állt távol. Ha úgy hozta a helyzet, a tizenhatoson kívülre futva bonyolódott cselezésekbe, s nem vetette vissza még az sem, ha időnként rajtavesztett, mint az 1990-es világbajnokságon, a kameruniak elleni nyolcaddöntőben. Az évezred utolsó évtizedében bővítette repertoárját, s szabadrúgásokra is vállalkozott, kihasználva kitűnő rúgótechnikáját. Ma már inkább különleges külseje, a kolumbiai drogbáróval, Escobarral ápolt jó kapcsolata, s nem utolsósorban a Wembley-ben bemutatott híres skorpiórúgása, a szenzációs védése miatt emlékeznek rá, de a gólszerző kapusok ranglistáján mindmáig a negyedik. Az 1994–1995-ös kolumbiai idényben akadt olyan meccse, mégpedig az Atlético Nacional–Deportivo Pereira mérkőzés, amelyen ő szabadrúgásból, Pedro Rodriguez, az ellenfél kapusa pedig büntetőből szerzett gólt.

José Luis Chilavert igazi nagymestere volt a szabadrúgáslövéseknek, mint elmesélte, éppen úgy kint maradt az edzések után gyakorolni, mint a műfaj mezőnyjátékos-specialistái.

Alkalmanként 80–120 lövést is megpróbált, aminek köszönhetően a világ egyik legjobbja lett. Számára a két legtöbb gólt hozó pontrúgás, a szabadrúgás és a tizenegyes tökéletes végrehajtása nem valamiféle pótcselekvést jelentett, a kilencvenes évek végén kapusteljesítménye alapján választotta az *IFFHS*, a labdarúgás történetével és statisztikáival foglalkozó nemzetközi szervezet a világ legjobbjának. **Chilavert** egyébként az egyetlen kapus, aki tétmérkőzésen mesterhármast szerzett, amikor 1999-ben három büntetőt is értékesített a Vélez Sarsfield tagjaként a Ferro Carril Oeste ellen.

A mexikói Jorge Campos szinte ugyanolyan kiváló teljesítményre volt képes eredeti posztján, mint mezőnyjátékosként. Kétségtelen, hogy 173 centis testmagasságával nem volt igazi kapusalkat, de rendkívüli ruganyossággal és akrobatikus képességgel pótolta a hiányosságát. Amikor még Adolfo Rios, a korábbi válogatott volt klubja, az UNAM első számú kapusa, Campos, csak hogy játéklehetőséghez jusson, gyakran a csatárposztok egyikére került. Akadt olyan idénye a „pumáknál”, amelyben 14 gólt lőtt, versenyben volt a gólkirályi címért. Az 1994–1995-ös szezonban hat találatot ért el a mexikói élvonalban, pedig addigra már világbajnokságon is szerepelt kapus volt – akiről persze illett tudni, hogy akadtak olyan válogatott mérkőzései, amelyeken leghátsó emberként töltötte az első félidőt, aztán a másodikra előrement. Előfordult, hogy a valaha volt legjobb mexikói futballistát, Hugo Sánchezt váltotta… Esetében a FIFA egyszer-kétszer megpróbálta jobb belátásra bírni a mexikói szövetséget, mondván, az állandó posztcsere a komolytalanság érzetét keltheti, ám maga a szövetségi kapitány, Miguel Mejia Baron „üzent” vissza: „Mutassanak a szabálykönyvben egy olyan passzust, amelyik kizárja, hogy **Campost**, a kapust, előreküldjem a mezőnybe.”

Ebben az idényben kezdte bontogatni a szárnyait a brazil Rogério Ceni, aki aztán minden kollégáján túltett a góllövésben. Az 1257 profi mérkőzést számláló karrierje során összesen 131 gólt szerzett, nagy többségüket szabadrúgásból vagy tizenegyesből. Az ebből a szempontból csúcsidőnek számító, 2005 és 2007 közötti periódusban 47 gólt rúgott.

A Juventus FC. Hátul, balról: Ravanelli, Torricelli, Porrini, Ferrara, Paulo Sousa, Peruzzi. Elöl: Marocchi, Jarni, Roberto Baggio, Vialli, Di Livio

Az uruguayi válogatott. Hátul, balról: Alvez, Tabaré Silva, Herrera, Gutiérrez, Moas, Mendez. Elöl: Dorta, Poyet, Fonseca, Francescoli, Otero

A Borussia Dortmund. Hátul, balról: Kree, Zorc, Povlsen, Kurz, Schmidt, Zelic. Középen: Kuhnt és Zöllner gyúrók, Wiegandt szertáros, Franck, Júlio César, Henke pályaedző, Hitzfeld vezetőedző. Elöl: Freund, Reuter, Klos, De Beer, Kutowski, Arnold

Real Madrid.
Hátul, balról: Buyo, Míchel, Michael Laudrup, Hierro, Luis Enrique, Quique.
Elöl: Milla, Zamorano, Amavisca, Sanchís, Martin Vázquez

Az FC Nantes.
Hátul, balról: N'Doram, Decroix, Pignol, Capron, Casagrande, Ferri.
Elöl: Makelélé, Loko, Pedros, Karembeu, Le Dizet

A Blackburn Rovers.
Hátul, balról: Dalglish menedzser, Richard Witschge, Newell, Mimms, Ripley, Atkins, Berg, Hendry, Kenna, Flowers, Gallacher, Slater.
Elöl: Shearer, Batty, Sherwood, Le Saux, Sutton, Pearce

AZ ÉV CSAPATA

Van Gaal Ajaxa

Az 1992-es UEFA-kupa-győzelemmel kezdődött az Ajax történetének második aranykorszaka, amelynek csúcsát az 1995-ös esztendő jelentette, elsősorban a Bajnokok Ligája bécsi döntőjének megnyerésével. A Torino elleni 1992-es siker idején még csupán Danny Blind és Frank de Boer szerepelt az alaptizenegyben, de az a győzelem újra Európa élklubjai közé helyezte az Ajaxot, ráadásul miután a gazdagabb klubok utána jószerével szétszedték a gárdát, a helyzet szinte kényszerítette az edzőt, Louis van Gaalt arra, hogy új csapatot építsen, mégpedig nagyrészt a klubnál nevelkedett fiatalokból.

Az Ajax az 1994–1995-ös idényben veretlenül nyerte meg a holland bajnokságot és a Bajnokok Ligáját is. Az egyesület történetében akadt már korábban is néhány nagyszerű gárda, de mindössze másodszor zárta így a klub a ligaszezont – először, az 1918–1919-es, mindössze 22 meccsből álló idény óta. Megdöntötte saját klubcsúcsát (az 1971–1972-es szezonban 26 mérkőzésen maradt sorozatban veretlen) és a holland rekordot, amelyet 32 mérkőzéssel az 1969–1970-es Feijenoord és az 1977–1978-as PSV tartott. Az amszterdami tizenegy aztán az 1995-ös őszön is minden mérkőzésén szerzett pontot, 1996. január 14-én, a Willem II ellen

AZ EDZŐ

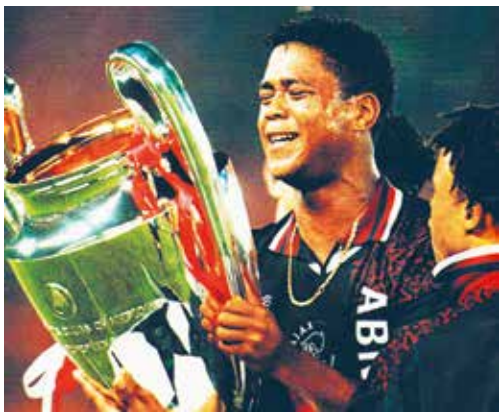
Öntörvényű, de nagyon sikeres

LOUIS (hivatalosan Aloysius Paulus Maria) VAN GAAL 1951. augusztus 8-án született Amszterdamban. Az RKSV de Meerben kezdte nem különösebben sikeres játékos-pályafutását, majd 1972-ben leigazolta az AFC Ajax, de hivatalos mérkőzésen nem lépett pályára – a középpályán olyan vetélytársai voltak, mint a két Johan: Cruyff és Neeskens. 1973-tól 1977-ig a belga Royal Antwerp játékosa volt, majd az 1977–1978-as szezonban már újra Hollandiában, a Telstarban játszott. Utána nyolc idényt húzott le a Sparta Rotterdamban (1978–1986). Az 1986–1987-es bajnokságban még játszott az AZ Alkmaarban, de már másodedző is volt, megkezdte a játékos-pályafutásánál sokkal sikeresebb edzői karrierjét. 1991–1997 között az AFC Ajaxot irányította, majd következett az FC Barcelona (1997–2000), a holland válogatott (2000–2002), ismét az FC Barcelona (2002–2003), az AZ Alkmaar (2005–2009), a Bayern München (2009–2011), újból az Oranje (2012–2014), végül pedig a Manchester United (2014–2016). Öntörvényű volt, sok sztárjátékosával összeveszett, ám edzőként fényes az eredménylistája: négyszeres holland bajnok (1993–1994, 1994–1995, 1995–1996, 2008–2009), a KNVB-kupa győztese (1992–1993), UEFA-kupa-győztes (1991–1992), a Bajnokok Ligája győztese (1995), az európai Szuperkupa kétszeres győztese (1995, 1997), Világkupa-győztes (1995), kétszeres spanyol bajnok (1997–1998, 1998–1999), a spanyol Király Kupa győztese (1997–1998), német bajnok (2009–2010), a DFB-kupa győztese (2009–2010), az angol FA-kupa győztese (2015–2016). Világbajnoki bronzérmes (2014).

szakadt meg a fantasztikus sorozat. Ötvenkét élvonalbeli találkozó után kapott ki az Ajax, ezekből negyvennégyet megnyert – a csupán nyolc döntetlene mellett.

Ez volt minden idők egyik legsikeresebb klubcsapata, s különösen előkelő helyre kerül a nem a legerősebb öt bajnokságból érkezők listáján. Akadtak belső gondjai, nagy publicitást kapott a különböző bőrszínű játékosok elkülönülése – de a futball szempontjából nem ez a lényeg. Sokkal fontosabb, hogy a Van Gaal-féle Ajax 1992 és 1996 között, a hazai fronton elért sikerek mellett, öt idényből háromszor is nemzetközi kupadöntőt játszott a tavasz végén.

A még tizenéves Patrick Kluivert nem bírt az érzelmeivel

A Bajnokok Ligája döntőjében szereplő játékosok

EDWIN VAN DER SAR: Az 1970. október 29-én Voorhoutban született kapus a helyi egyesületben, az Ajaxszal szinte teljesen azonos szerelést viselő Foreholtéban kezdte pályafutását (1980–1985). A következő állomás a VV Noordwijk volt (1985–1990), majd következett – csaknem egy évtizedre – az AFC Ajax. Első sikerét az 1991–1992-es UEFA-kupa-győzelem jelentette, amit négy bajnoki cím (1993–1994, 1994–1995, 1995–1996, 1997–1998), három KNVB-kupa-győzelem (1992–1993, 1997–1998, 1998–1999), valamint az 1995-ös év nemzetközi „mesterhármasa", a Bajnokok Ligája, az európai Szuperkupa és a Világkupa megnyerése követett. Az AFC Ajaxban összesen 226 mérkőzést játszott, és kapus létére egy gólt is szerzett. Hollandiából Torinóba, a Juventushoz (1999–2001) szerződött – a „zebrák" kapusaként az UEFA-kupa selejtezőjének is számító Intertotó-kupa (csoport)győzelme számított a legjobb eredményének. Következő állomáshelye a Fulham lett (2001–2005), a londoni csapattal is megnyerte az Intertotó-kupát (2002). Pályafutásának második sikerszériája a Manchester Unitedhoz (2005–2011) kötődik. A „vörös ördögökkel" négyszer nyerte meg a Premiershipet (2006–2007, 2007–2008, 2008–2009, 2010–2011), aranyérmes volt a Ligakupában (2006), 2008-ban pedig ismét Bajnokok Ligája- és Világkupa-győztes lett. 2016. március 12-én, egyetlen mérkőzésre visszaállt gyerekkori egyesülete, a VV Noordwijk kapujába. A holland válogatott hálóját – 1995 és 2008 között – 130 mérkőzésen őrizte. Pályára lépett az 1996-os, a 2000-es és a 2004-es Európa-bajnokságon, valamint a 2002-es és a 2006-os világbajnokságon.

MICHAEL John REIZIGER: Suriname-i szülők gyermekeként, Amszterdam külvárosában, Amstelveenben született 1973. május 3-án. Első klubja a helyi Sint Martinus volt, majd 17 évesen szerződött az AFC Ajaxhoz. 1990 és 1996 között játszott az Ajaxban, miközben az 1992–1993-as idényben tavasszal a Volendamot, a következő szezonban pedig a Groningent erősítette kölcsönjátékosként. Sikerlistája az AFC Ajaxban: az 1992–1993-as szezonban KNVB-kupa-győztes, az 1994–1995-ös, valamint a következő idényben bajnok volt. Az 1991–1992-es kiírásban UEFA-kupa-győztes, az 1994–1995-ös idényben Bajnokok Ligája-, európai Szuperkupa- és Világkupa-győztes lett. Az 1996–1997-es bajnoki évben az AC Milan játékosa volt, majd 1997-től 2004-ig az FC Barcelona mezét viselte. Katalóniában kétszeres bajnok (1997–1998, 1998–1999), valamint kupagyőztes (1997–1998) lett, és 1997-ben csa-

patával elnyerte az európai Szuperkupát is. 2004 nyarán Angliába, a Middlesbrough-hoz igazolt, majd hazaszerződött Hollandiába, a PSV-hez. A 2005–2006-os és a 2006–2007-es idényben is bajnoki címet ünnepelhetett. A holland válogatottban (1994–2004) 72 mérkőzésen szerepelt, játszott az 1996-os, a 2000-es és a 2004-es Európa-bajnokságon, valamint az 1998-as vb-n.

DANNY BLIND: Dirk Franciscus Blind 1961. augusztus 1-én született Oost-Souburgban. A helyi VV RCS-ben nevelkedett, 18 évesen kötött profiszerződést a Sparta Rotterdammal (1979–1986). 1986 nyarán az AFC Ajaxhoz igazolt. 1986 és 1999 között öt bajnoki címet (1989–1990, 1993–1994, 1994–1995, 1995–1996, 1997–1998), négy KNVB-kupa-elsőséget (1986–1987, 1992–1993, 1997–1998, 1998–1999) szerzett, valamint begyűjtötte valamennyi megnyerhető nemzetközi klubkupát: a Bajnokok Ligáját (1995), a Kupagyőztesek Európa-kupáját (1987), az UEFA-kupát (1992), az európai Szuperkupát (1995) és a Világkupát (1995). A holland válogatottban (1986–1996) 42 mérkőzésen 1 gólt szerzett, két vb-n (1990, 1994) és két Eb-n (1992, 1996) szerepelt.

FRANK DE BOER: Franciscus de Boer 1970. május 15-én született Hoornban. Pályafutása a VV De Zouavenben kezdődött, 14 évesen átigazolta az AFC Ajax. A következő tizenöt évben (1984–1999) öt bajnoki címet (1989–1990, 1993–1994, 1994–1995, 1995–1996, 1997–1998), két hazai kupaelsőséget (1992–1993, 1997–1998) szerzett, valamint megnyerte az Ajaxszal az UEFA-kupát (1992), a Bajnokok Ligáját (1995), az európai Szuperkupát (1995) és a Világkupát (1995) is. Sikeres másfél évtized után szerződött az FC Barcelonához. A katalánokkal négy szezon alatt (1999–2003) „csak" egy bajnoki címet nyert (1998–1999). A 2003–2004-es idény első felében a török Galatasarayt, tavasszal a skót Rangers FC-t, a 2004–2005-ös idényben a katari al-Rajjant erősítette, megnyerve az Emír-kupát. A 2005–2006-os bajnoki évben a szintén katari al-Samal keretéhez tartozott. A holland válogatottban (1990–2004) 112 mérkőzésen 13 gólt szerzett. Két világbajnokságon (1994, 1998) és három Európa-bajnokságon (1992, 2000, 2004) szerepelt.

CLARENCE Clyde SEEDORF: Az 1976. április 1-jén Suriname-on, Paramaribóban született középpályás gyerekként költözött Hollandiába. Kölyökfutballistaként játszott az AS'80 és a Real Almere-ben, majd az Ajax akadémiájára került. Tizenhat évesen mutatkozott be a felnőtt csapatban, amelyben kupagyőztes (1992–1993), kétszeres bajnok (1993–1994, 1994–1995) Bajnokok Ligája-győztes (1995) lett. 1995–1996-ban a Sampdoria, 1996 és 1999 a Real Madrid (1996–1997-ben bajnok, egy évvel később Bajnokok Ligája- és Világkupa-győztes), 1999-től 2002-ig az Internazionale, 2002-től 2012-ig az AC Milan (2003–2004-ben és 2010–2011-ben bajnok, 2002–2003-ban Olasz Kupa-győztes, 2003-ban és 2007-ben Bajnokok Ligája-győztes, 2003-ban és 2007-ben európai Szuperkupa-győztes, 2007-ben Világkupa-győztes) sztárja volt. Pályafutása utolsó két szezonjában (2012–2014) a riói Botafogót erősítette. Brazil klubjával 2013-ban megnyerte Rio állam bajnokságát. A holland válogatottban (1994–2008) 87 mérkőzésen 11 gólt szerzett. Játszott az 1996-os, a 2000-es és a 2004-es Európa-bajnokságon, valamint az 1998-as világbajnokságon.

FINIDI GEORGE: A 191 centire nőtt támadó 1971. április 15-én született a nigériai Port Harcourtben. Szülőhazájában három klubban, a Calabar Rovers FC-ben, az Iwuanyanwu Nationale FC-ben és a Port Harcourt-i Sharksban játszott. Pályafutása legsikeresebb három idényét az Ajaxban töltötte: háromszoros holland bajnok (1993–1994, 1994–1995, 1995–1996), 1995-ben a Bajnokok Ligája, az európai Szuperkupa és a Világkupa győztese volt. 1996-tól 2000-ig a Betis, a 2000–2001-es szezonban az RCD Mal-

lorca, 2001-től 2003-ig az Ipswich Town, 2004-ben ismét az RCD Mallorca csatára volt. A nigériai válogatottban 1991 és 2002 között 62 mérkőzésen 6 gólt szerzett. Két világbajnokságon (1994, 1998) szerepelt. Az Afrikai Nemzetek Kupája győztese (1994), ezüstérmese (2000), kétszeres bronzérmese (1992, 2002).

EDGAR Steven DAVIDS: Bár 1973. március 13-án Suriname-ban, Paramaribóban született, már 12 évesen az AFC Ajax játékosa lett. Háromszoros holland bajnokként (1992–1994, 1994–1995, 1995–1996), KNVB-kupa-győztesként (1992–1993), UEFA-kupa-győztesként (1991–1992), a Bajnokok Ligája, az európai Szuperkupa és a Világkupa (mindhárom 1995) győzteseként szerződött 1996 nyarán az AC Milanhoz. Az 1996–1997-es idényben az AC Milan, 1997-től 2004-ig a Juventus (1997–1998-ban, 2001–2002-ben és 2002–2003-ban olasz bajnok), 2004-ben fél éven át az FC Barcelona, 2004–2005-ben az Internazionale (Olasz Kupa-győztes), 2005–2007 között a Tottenham Hotspur, 2007–2008-ban ismét az AFC Ajax, majd 2010-ben a Crystal Palace, 2012-től 2014-ig (játékosedzőként) a Barnet játékosa volt. A holland válogatottban 1994 és 2005 között 74 mérkőzésen 6 gólt szerzett. Játszott az 1996-os, a 2000-es és a 2004-es Európa-bajnokságon, valamint az 1998-as világbajnokságon.

RONALD DE BOER: Ronaldus de Boer 1970. május 15-én született Hoornban. A De Zouavenben kezdte pályafutását, majd 1983-ban – ikertestvérével, Frankkal együtt – bekerült az AFC Ajax ifjúsági programjába. 1991-ig viselte az AFC Ajax mezét, aztán két szezonra (1991–1993) a Twentéhez igazolt. Onnan visszatért az AFC Ajaxhoz (1993–1999), majd az FC Barcelona (1999. január–2000), a Rangers FC (2000–2004), és két katari klub, az al-Rajjan (2004–2005), valamint al-Samal (2005–2008) játékosa volt. Ötszörös holland bajnok (1989–1990, 1993–1994, 1994–1995, 1995–1996, 1997–1998), KNVB-kupa-győztes (1997–1998), Bajnokok Ligája-győztes (1995), európai Szuperkupa-győztes (1995), Világkupa-győztes (1995), spanyol bajnok (1998–1999), skót bajnok (2002–2003), skót FA-kupa-győztes (2003), az Emír-kupa győztese (2005). A holland válogatottban (1993–2003) 67 mérkőzésen 13 gólt szerzett. Két világbajnokságon (1994, 1998) és két Európa-bajnokságon (1996, 2000) szerepelt.

JARI Olavi LITMANEN: A finn támadó 1971. február 20-án született Lahtiban. Hazájában a Reipasban (1977–1990), a Helsingin JK-ban (1991) és a MyPa-ban (1992) futballozott. 1992-től 1999-ig volt az AFC Ajax támadója, majd az FC Barcelona (1999–2001), a Liverpool FC (2001–2002), ismét az AFC Ajax (2002–2004) és a Reipas Lahti (2004) következett. 2005 első felében a Hansa Rostock, 2005 és 2007 között a Malmö FF, 2008-ban a Fulham játékosa volt, aztán hazatérve a két korábbi klubjában, a Reipas Lahtiban (2008–2010) és a Helsingin JK-ban (2011) futballozott. Finn bajnok (2011), kétszeres Finn Kupa-győztes (1992, 2011), ötszörös holland bajnok (1993–1994, 1994–1995, 1995–1996, 1997–1998, 2003–2004), háromszoros KNVB-kupa-győztes (1992–1993, 1997–1998, 1998–1999), a Bajnokok Ligája győztese (1995), kétszeres európai Szuperkupa-győztes (1995, 2001), Világkupa-győztes (1995), UEFA-kupa-győztes (2001), az angol FA-kupa győztese (2001), angol Ligakupa-győztes (2001). A finn válogatottban 1989 és 2010 között 137 mérkőzésen 32 gólt szerzett.

MARC OVERMARS: 1973. március 29-én született Emstben. Holland klubjai az SV Epe (1978–1987), a Go Ahead Eagles (1987–1991), a Willem II (1991–1992), az AFC Ajax (1992–1997) voltak. Az öt szezonba KNVB-kupa-győzelem (1992–1993), három bajnoki cím (1993–1994, 1994–1995, 1995–1996), Bajnokok Ligája-győzelem (1995) és Világkupa-elsőség (1995) „fért bele”. 1997 nyarától 2000 nyaráig az Arsenal FC szélsője volt (az 1997–1998-as szezonban angol bajnok és kupagyőztes lett). Onnan

Barcelonába szerződött, ahol négy, nem túl sikeres idényt töltött. Térdsérülése miatt 2004 nyarán tulajdonképpen visszavonult, de a 2008–2009-es bajnokságra visszatért a „gyökerekhez", a deventeri Go Aheadbe. A holland válogatottban (1993–2004) 86 mérkőzésen 17 gólt szerzett. Két világbajnokságon (1994, 1998) és két Európa-bajnokságon (2000, 2004) szerepelt.

NWANKWO KANU: Az AFC Ajax másik nigériai támadója 1976. augusztus 1-jén született Owerriben. Első igazi klubja az Iwuanyanwu Nationale (1993-ban bajnok lett) volt, onnan emelte ki 1993 nyarán a holland klub. Az AFC Ajaxban három nagyon sikeres szezonban játszott (háromszoros bajnok lett, valamint „triplázott", megnyerve 1995-ben a Bajnokok Ligáját, az európai Szuperkupát és a Világkupát is), a következő három évet pedig az Internazionalénál (1996–1999) töltötte. Egyetlen „olasz" sikere az 1998-as UEFA-kupa-elsőség. Utána angol klubokban futballozott. 1999-től 2004-ig az Arsenal FC (2001–2002-ben és 2003–2004-ben angol bajnok, 2001–2002-ben és 2002–2003-ban FA-kupa-győztes), 2004–2006 között a West Bromwich Albion, 2006-tól 2012-ig a Portsmouth csatára volt. Utóbbi klubbal 2008-ban ismét megnyerte az FA-kupát. A nigériai válogatottban (1994 és 2011) 87 mérkőzésen 12 gólt szerzett. 1996-ban olimpiai bajnok lett. Két világbajnokságon (1998, 2002) lépett pályára. 1993-ban tagja volt az U17-es világbajnoki címet nyert nigériai válogatottnak. Kétszer (1996, 1999) választották Afrika legjobb játékosává.

PATRICK Stephan KLUIVERT: 1976. július 1-jén Amszterdamban született. A Schellingwoude nevű csapatban kezdett futballozni, de már hétévesen az AFC Ajaxhoz igazolt. Kétszeres holland bajnok (1994–1995, 1995–1996), 1995-ben a Bajnokok Ligája, az európai Szuperkupa és a Világkupa győztese lett. Az 1997–1998-as szezonban az AC Milant, 1998-tól 2004-ig az FC Barcelonát erősítette. Spanyolországban „csak" egy bajnoki címet nyert (1998–1999), majd egy idényre (2004–2005) Angliába, a Newcastle Unitedhoz igazolt. A 2005–2006-os bajnokságra visszatért Spanyolországba, a Valenciához, majd hazatért Hollandiába – a 2006–2007-es bajnokságban a PSV-t segítette aranyéremhez. A 2007–2008-as szezonban fejezte be pályafutását a francia Lille OSC-ben. A holland válogatottban (1994–2004) 79 mérkőzésen 40 gólt szerzett. Három Európa-bajnokságon (1996, 2000, 2004) és az 1998-as világbajnokságon viselte az Oranje mezét.

(FRANK RIJKAARDOT a holland válogatott 1988-as Eb-sikerénél mutattuk be.)

BAJNOKOK LIGÁJA

Kluivert rekorder lett Bécsben

A modernitás jegyében megint reform következett, amely elegyítette a beváltat az újjal. A selejtezőt 16 csapat vívta, őket négy négyes csoportba osztották, azokon belül két párt sorsoltak össze, ezeknek a győztesei jutottak a 32 közé, ahol újabb nyolc csoportban küzdöttek tovább a résztvevők, de ott már mindenki játszott mindenkivel, oda és vissza. Az első kettő maradt állva s került a nyolcaddöntőbe, ahonnan már a klasszikus, kieséses rendszerű párharcokat élvezhették a szurkolók.

Az első selejtező csoportkör mérkőzésein semmi meglepetés nem történt, minden duóból az esélyesebbek léptek tovább. Ami a második csoportkört illeti, azok küzdelmei során akadt néhány szenzáció, ám a leghangosabb kétségtelenül az volt, hogy a legerősebbnek tűnő négyes élén az IFK Göteborg végzett, lekörözve a Barcelonát, a Manchester Unitedot

Patrick Kluivert a rutinos Franco Baresi mellől is meg tudta szerezni a kupadöntő egyetlen gólját Bécsben

és a Galatasarayt. A negyeddöntőben a PSG elbúcsúztatta a Barçát, az elődöntőben az Ajax a Bayernt, habár a többség inkább a bajorokat várta a fináléba.

Az AC Milan is elérte a bécsi végjátékot, ámbár az útja rögösebb volt az amszterdamiakénál, hisz a San Siróban 1994. szeptember 28-án aratott 3-0-s győzelmét megsemmisítette az UEFA. (Otto Konradot, a Casino Salzburg kapusát az első félidőben egy félig telt palackkal fejen találták, a szédelgő osztrákot le kellett cserélni, ezért kapta a büntetést az olasz klub. Ráadásként, a botrány további hozadékaként, a stadion betiltása miatt Triesztben kényszerült játszani.)

Az Ernst Happel-stadionban megtartott finálé favoritjai sem a fiatal hollandok voltak, hanem inkább a lombardok, ám Frank Rijkaard, aki korábban mindkét alakulatot szolgálta, zseniálisan irányította a köréje szervezett gárdát, és az ő rutinja, valamint a zömmel az egyesületi akadémián felnevelt tinédzserek elsöprő lendülete veretlenül eredményezett trófeát. Senki sem vonhatta kétségbe Louis van Gaal legénysége sikerének jogosságát, miután a felek a csoportjukban kétszer már összecsaptak, és mindkétszer a piros-fehérek diadalmaskodtak. A 18 éves 327 napos **Patrick Kluivert** – mindmáig érvényes rekordot felállítva – a BL-döntők legfiatalabb gólszerzője lett.

A BL gólkirályát George Weah (Paris SG) személyében köszönthették. A libériai támadó hétszer vette be a riválisok hálóját.

Selejtező

A csoport. Avenir Beggen–Galatasaray 1-5, 0-4, Sparta Praha–IFK Göteborg 1-0, 0-2

B csoport. Silkeborg IF–Dinamo Kijev 0-0, 1-3, Paris SG–Vác FC Samsung 3-0, 2-1

C csoport. Legia Warszawa–Hajduk Split 0-1, 0-4, Steaua Bucureşti–Servette FC Genf 4-1, 1-1

D csoport. AEK Athén–Rangers FC 2-0, 1-0, Maccabi Haifa–Casino Salzburg 1-2, 1-3

Csoportkör

A csoport. FC Barcelona–Galatasaray 2-1, 1-2, Manchester United–IFK Göteborg 4-2, 1-3, Galatasaray–Manchester United 0-0, 0-4, IFK Göteborg–FC Barcelona 2-1, 1-1, Manchester United–FC Barcelona 2-2, 0-4, IFK Göteborg–Galatasaray 1-0, 1-0. A csoport végeredménye: 1. IFK Göteborg 9 pont, 2. FC Barcelona 6 pont, 3. Manchester United 6 pont, 4. Galatasaray 3 pont

B. csoport. Paris SG–Bayern München 2-0, 1-0, Dinamo Kijev–Szpartak Moszkva 3-2, 0-1, Szpartak Moszkva–Paris SG 1-2, 1-4, Bayern München–Dinamo Kijev 1-0, 4-1, Szpartak Moszkva–Bayern München 1-1, 2-2, Dinamo Kijev–Paris SG 1-2, 0-1. A csoport végeredménye: 1. Paris SG 12 pont, 2. Bayern München 6 pont, 3. Szpartak Moszkva 4 pont, 4. Dinamo Kijev 2 pont

C csoport. RSC Anderlecht–Steaua Bucureşti 0-0, 1-1, Hajduk Split–SL Benfica 0-0, 1-2, Steaua Bucureşti–Hajduk Split 0-1, 4-1, SL Benfica–RSC Anderlecht 3-1, 1-1, SL Benfica–Steaua Bucureşti 2-1, 1-1, Hajduk Split–RSC Anderlecht 2-1, 0-0. A csoport végeredménye: 1. SL Benfica 9 pont, 2. Hajduk Split 6 pont, 3. Steaua Bucureşti 5 pont, 4. RSC Anderlecht 4 pont

D csoport. AFC Ajax–AC Milan 2-0, 2-0, Casino Salzburg–AEK Athén 0-0, 3-1, AEK Athén–AFC Ajax 1-2, 0-2, AC Milan–Casino Salzburg 3-0 (az eredményt megsemmisítette az UEFA), 1-0, AEK Athén–AC Milan 0-0, 1-2, Casino Salzburg–AFC Ajax 0-0, 1-1. A csoport végeredménye: 1. AFC Ajax 10 pont, 2. AC Milan 5 pont, 3. Casino Salzburg 5 pont, 4. AEK Athén 2 pont

Negyeddöntő. Hajduk Split–AFC Ajax 0-0, 0-3, FC Barcelona–Paris SG 1-1, 1-2, AC Milan–SL Benfica 2-0, 0-0, Bayern München–IFK Göteborg 0-0, 2-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Bayern)

Elődöntő. Bayern München–AFC Ajax 0-0, 2-5, Paris SG–AC Milan 0-1, 0-2

Döntő

AFC Ajax–AC Milan 1-0 (0-0)

1995. május 24., Bécs, Ernst Happel-stadion, 49 730 néző. Jv.: Ion Crăciunescu (román)

AFC Ajax: Van der Sar – Reiziger, D. Blind, F. de Boer – Seedorf (Kanu, 53.), Rijkaard, Davids, Litmanen (Kluivert, 70.) – Finidi, R. de Boer, Overmars

AC Milan: S. Rossi – Panucci, Costacurta, F. Baresi, Maldini – Donadoni, Desailly, Albertini, Boban (Lentini, 84.) – Massaro (Eranio, 88.), M. Simone

Gólszerző: Kluivert (85.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

Nayim az oldalvonaltól lőtt gólt

Új csapatok neveit ízlelgette és memorizálta a futballtársadalom, Európa útjain még javában söpörtek a változások szelei. A teljes első kör legnagyobb meglepetése a Fradi továbbjutása volt tizenegyesekkel a moszkvai „katonákkal” szemben. A második forduló a várakozásokat igazolta, miután nem hozott semmiféle szenzációt. A negyeddöntőtől a Real Zaragoza hosszú menetelése irányította magára a sportközvélemény figyelmét, valamiképpen benne volt a levegőben, hogy az aragóniaiak készülnek egy igazi nagy dobásra.

Juan Esnaider a párizsi gólját ünnepli

A párizsi végjáték előtt az angol lapok megírták, jó lesz odafigyelniük az észak-londoniaknak, mert a fehér-kékek az elődöntőben három gólt is szereztek a nyugat-londoniak ellen. A címvédő „ágyúsok” nem szívlelték meg a figyelmeztetést, és ennek aztán meg is lett a számukra kellemetlen következménye. A győztes bombát valószínűleg sohasem feledi, aki láthatta: Mo-

hamed Ali Amar (futballistaként: Nayim) akkora gólt rúgott 45 méterről a kint ácsorgó David Seamannek, amekkorát életében csak egyszer rúg az ember, vagy inkább egyszer sem. A marokkói-spanyol középpályásnak a KEK-döntő utolsó másodperceiben sikerült. (Egyébként az egész sorozaton a Parc des Princes stadionban jegyezte az egyetlen találatát.)

Az álomgól két tételben: Nayim lő, Seaman nem tud hárítani

A gólkirály Ian Wright (Arsenal FC) lett 9 találattal.

Selejtező. Bangor FC–Tatran Prešov 0-1, 0-4, Barry Town FC–Žalgiris Vilnius 0-1, 0-6, FK Bodø Glimt–Olympia Riga 6-0, 0-0, FK Fandok Babrujszk–KS Tiranë 4-1, 0-3 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Tiranë), Ferencvárosi TC–F 91 Dudelange 6-1, 6-1, Floriana FC–Sligo Rovers 2-2, 0-1, Keflavík IF–Maccabi Tel-Aviv 1-2, 1-4, Norma Tallinn–Maribor Branik 1-4, 0-10, FC Schaan–FK Pirin Blagoevgrad 0-3, 0-1, B71 Sandur–Helsingin JK 0-5, 0-2, Tiligul Tiraspol–Omonia Nicosia 0-1, 1-3, FK Viktoria Žižkov–IFK Norrköping 1-0, 3-3

1. forduló.FK Žalgiris Vilnius–Feyenoord 1-1, 1-2, Maccabi Tel-Aviv–Werder Bremen 0-0, 0-2, Dundee United–Tatran Prešov 3-2, 1-3, Gloria Bistriţa–Real Zaragoza 2-1, 0-4, Sligo Rovers–FC Bruges 1-2, 1-3, FK Pirin Blagoevgrad–Panathinaikosz 0-2, 1-6, Chelsea FC–FK Viktoria Žižkov 4-2, 0-0, Maribor Branik–Austria Wien 1-1, 0-3, Brøndby IF–KS Tiranë 3-0, 1-0, Omonia Nicosia–Arsenal FC 1-3, 0-3, Beşiktaş JK–Helsingin JK 2-0, 1-1, Dinamo Zagreb–AJ Auxerre 3-1, 0-3, FK Bodø Glimt–UC Sampdoria 3-2, 0-2, Grasshopper-Club–Csernomorec Odessza 3-0, 0-1, FC Porto–ŁKS Łódź 2-0, 1-0, CSZKA Moszkva–Ferencvárosi TC 2-1, 1-2 (tizenegyesekkel jutott tovább az FTC)

2. forduló. Feyenoord–Werder Bremen 1-0, 4-3, Tatran Prešov–Real Zaragoza 0-4, 1-2, FC Bruges–Panathinaikosz 1-0, 0-0, Chelsea FC–Austria Wien 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Chelsea), Brøndby IF–Arsenal FC 1-2, 2-2, Beşiktaş JK–AJ Auxerre 2-2, 0-2, UC Sampdoria–Grasshopper-Club 3-0, 2-3, FC Porto–Ferencvárosi TC 6-0, 0-2

Negyeddöntő. Feyenoord–Real Zaragoza 1-0, 0-2, FC Bruges–Chelsea FC 1-0, 0-2, Arsenal FC–AJ Auxerre 1-1, 1-0, UC Sampdoria–FC Porto 0-1, 1-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Sampdoria)

Elődöntő. Real Zaragoza–Chelsea FC 3-0, 1-3, Arsenal FC–UC Sampdoria 3-2, 2-3 (tizenegyesekkel jutott a döntőbe az Arsenal)

Döntő

Real Zaragoza–Arsenal FC 2-1 (0-0, 1-1, 1-1)

1995. május 10., Párizs, Parc des Princes stadion, 42 424 néző. Jv.: Piero Ceccarini (olasz)

Real Zaragoza: Cedrún – Belsué, Cáceres, Aguado, Solana – Nayim, Aragón, Higuera (Sanjuán, 67., Geli, 111.), Poyet – Pardeza, Esnaider

Arsenal FC: Seaman – Dixon, Adams, Linighan, Winterburn (Morrow, 47.) – Parlour, Keown (Hillier, 46.), Schwarz, Merson – Hartson, I. Wright

Gólszerzők: Esnaider (68.), Hartson (77.), Nayim (120.)

UEFA-KUPA

Kár volt Dino Baggiót eladni

Gigantikus méretűre duzzadt mezőny startolt a serlegért, de ez már nemigen lepte meg a korszak szurkolóját. A selejtezőben a rigai Skonto FC az idegenben szerzett góljával elbúcsúztatta a nagyhírű Aberdeen FC-t.

Az első körben az AS Cannes döbbenetesen nagy veréseket mért az isztambuli Fenerre, a svéd Trelleborg megállította a Blackburn Roverst, ám a Honvéd sikerére az FC Twente ellenében is sokan összevonták a szemöldöküket. A második fordulóban az Odense elgáncsolta az 1. FCK-t, a Sion a Marseille-t, a Katowice a Bordeaux-t, míg a Trabzonspor az Aston Villát. A harmadik etapban a dán OBK begyűjtötte a Real Madrid skalpját. A negyeddöntőbe három olasz és három német gárda verekedte be magát, sejteni lehetett, hogy közülük kerül majd ki a végső győztes. Az elődöntőre már csak ez a két nemzet delegált csapatot, s mivel a sorsolásnál elkerülték egymást az azonos náció képviselői, létrejöhetett a tisztán itáliai végjáték. A trófea sorsát két pompás rezdülésével – egy fifikás emeléssel és egy közeli fejessel – **Dino Baggio** döntötte el, aki 1994 nyarán ment át a Juventusból a Parmába. A torinói drukkerek átkozhatták a vezérkart, amiért nem marasztalta a középpályást.

A sorozat gólkirálya 10 találattal Ulf Kirsten (Bayer Leverkusen) lett.

Selejtező. Anorthoszisz–Volov Sumen 2-0, 2-1, Arisz Szaloniki–Hapoel Beer-Sheva 3-1, 2-1, Bangor City–ÍB Akraness 1-2, 0-2, Kispest-Honvéd–Zimbru Chisinau 4-1, 1-0, CS Grevenmacher–Rosenborg BK 1-2, 0-6, FC Aarau–NK Mura 1-0, 1-0, Dinamo Minszk–Hibernians FC 3-1, 3-4 (hosszabbításban), Dinamo Tbiliszi–Universitatea Craiova 2-0, 2-1, FC København–FC Jazz Pori 0-1, 0-4, Fenerbahçe SK–PFK Turan Toruz 5-0, 2-0, FH Hafnarfjarðar–Linfield FC 1-0, 1-3, FK Inter Bratislava–Myllykosken Pallo 0-3, 1-0, FK Vardar Szkopje–Békéscsabai Előre 1-1, 0-1, GÍ Gøta–Trelleborgs FF 0-1, 2-3, Górnik Zabrze–Shamrock Rovers 7-0, 1-0, KS Teuta–Apollón Limaszol 1-4, 2-4, Lillestrøm SK–Sahtar Donyeck 4-1, 0-2, Motherwell FC–HB Tórshavn 3-0, 4-1, Odense BK–Flora Tallinn 3-0, 3-0, Olimpija Ljubljana–Levszki Szófia 3-2, 2-1, CSZKA Szófia–Ararat Jereván 3-0, 0-0, Portadown FC–Slovan Bratislava 0-2, 0-3, Romar Mažeikiai–AIK Stockholm 0-2, 0-2, Slavia Praha–Cork City 2-0, 4-0, Skonto FC Riga–Aberdeen FC 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Skonto), Inter Cardiff–GKS Katowice 0-2, 0-6, Valletta FC–Rapid Bucureşti 2-6, 1-1

1. forduló. Anorthoszisz–Athletic Bilbao 2-0, 0-3, AIK Stockholm–Slavia Praha 0-0, 2-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az AIK), AS Cannes–Fenerbahce SK 4-0, 5-1, Bayer Leverkusen–PSV Eindhoven 5-4, 0-0, Blackburn Rovers–Trelleborgs FF 0-1, 2-2, Boavista–MyPa 2-1, 1-1, Borussia Dortmund–Motherwell FC 1-0, 2-0, FC Aarau–CS Marítimo 0-0, 0-1, Dinamo Minszk–SS Lazio 0-0, 1-4, Dinamo Tbiliszi–Tirol Innsbruck 1-0, 1-5, Girondins Bordeaux–Lillestrøm SK 3-1, 2-0, Teksztilscsik Kamisin–Békéscsabai Előre 6-1, 0-1, FC Twente–Kispest-Honvéd 1-4, 3-1, GKS Katowice–Arisz Szaloniki 1-0, 0-1

(tizenegyesekkel jutott tovább a GKS), ÍA Akraness–1. FC Kaiserslautern 0-4, 1-4, FC Internazionale–Aston Villa 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább az Aston Villa), Linfield FC–Odense BK 1-1, 0-5, SSC Napoli–Skonto FC Riga 2-0, 1-0, Olimpija Ljubljana–Eintracht Frankfurt 1-1, 0-2, Olympiakosz Pireusz–Olympique Marseille 1-2, 0-3, CSZKA Szófia–Juventus 0-3, 1-5, Royal Antwerp FC–Newcastle United 0-5, 2-5, RFC Seraing–Dinamo Moszkva 3-4, 1-0 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Dinamo), Rapid Bucureşti–RSC Charleroi 2-0, 1-2, Real Madrid–Sporting CP 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Real), Rosenborg BK–Deportivo La Coruña 1-0, 1-4 (hosszabbításban), Rotor Volgográd–FC Nantes 3-2, 0-3, Slovan Bratislava–FC København 1-0, 1-1, Trabzonspor–Dinamo Bucureşti 2-1, 3-3, Admira-Wacker–Górnik Zabrze 5-2, 1-1, Vitesse Arnhem–Parma Calcio 1-0, 0-2

2. forduló. 1. FC Kaiserslautern–Odense BK 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Odense), AIK Stockholm–Parma Calcio 0-1, 0-2, Boavista–SSC Napoli 1-1, 1-2, Kispest-Honvéd–Bayer Leverkusen 0-2, 0-5, CS Marítimo–Juventus 0-1, 1-2, Dinamo Moszkva–Real Madrid 2-2, 0-4, FC Nantes–Teksztilscsik Kamisin 2-0, 2-1, FC Sion–Olympique Marseille 2-0, 1-3 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Sion), Tirol Innsburck–Deportivo La Coruña 2-0, 0-4, GKS Katowice–Girondins Bordeaux 1-0, 1-1, Newcastle United–Athletic Bilbao 3-2, 0-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Bilbao), Rapid Bucureşti–Eintracht Frankfurt 2-1, 0-5, Slovan Bratislava–Borussia Dortmund 2-1, 0-3, Trabzonspor–Aston Villa 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Trabzonspor), Trelleborgs FF–SS Lazio 0-0, 0-1, Admira-Wacker–AS Cannes 1-1, 4-2

3. forduló. Athletic Bilbao–Parma Calcio 1-0, 2-4, Deportivo La Coruña–Borussia Dortmund 1-0, 1-3 (hosszabbításban), Eintracht Frankfurt–SSC Napoli 1-0, 1-0, FC Nantes–FC Sion 4-0, 2-2, GKS Katowice–Bayer Leverkusen 1-4, 0-4, Odense BK–Real Madrid 2-3, 2-0, Trabzonspor–SS Lazio 1-2, 1-2, Admira-Wacker–Juventus 1-3, 1-2

Negyeddöntő. Bayer Leverkusen–FC Nantes 5-1, 0-0, Eintracht Frankfurt–Juventus 1-1, 0-3, Parma Calcio–Odense BK 1-0, 0-0, SS Lazio–Borussia Dortmund 1-0, 0-2

Elődöntő. Bayer Leverkusen–Parma Calcio 1-2, 0-3, Juventus–Borussia Dortmund 2-2, 2-1

Parma Calcio–Juventus FC 1-0 (1-0)

1. mérkőzés. 1995. május 3., Parma, Ennio Tardini-stadion, 22 062 néző. Jv.: Antonio López Nieto (spanyol)

Parma Calcio: Bucci – Benarrivo (Mussi, 9.), Di Chiarra, Apolloni, Minotti – Pin, F. Couto, Sensini, D. Baggio – Zola (Fiore, 89.), Asprilla

Juventus FC: Rampulla – Fusi (Del Piero, 72.), Jarni, Tacchinardi, Carrera (Marocchi, 46.) – P. Sousa, Di Livio, Deschamps – Vialli, R. Baggio, Ravanelli

Gólszerző: D. Baggio (5.)

Juventus FC–Parma Calcio 1-1 (1-0)

2. mérkőzés. 1995. május 17, Milánó, Giuseppe Meazza-stadion, 80 754 néző. Jv.: Frans van den Wijngaert (belga)

Juventus FC: Peruzzi – Ferrara, Jarni, Torricelli, Porrini – P. Sousa, Di Livio (Carrera, 81.), Marocchi (Del Piero, 74.) – Vialli, R. Baggio, Ravanelli

Parma Calcio: Bucci – Benarrivo (Mussi, 46.), Di Chiarra (Castellini, 80), Minotti, Susic – Fiore, F. Couto, D. Baggio, Crippa – Zola, Asprilla

Gólszerzők: Vialli (33.), D. Baggio (54.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

Az ördögi taktika diadala

A kapitány: Baresi

A két, egykori remek futballistából lett edző (Fabio Capello, George Graham) szellemi párbajából a ravasz olasz jött ki győztesen, mert hiába rohamozott az ódon Highbury gyepszőnyegén a fanatikus közönsége által űzött észak-londoni gárda, nem tudta feltörni a lombard védelmet. Milánóban változott a képlet és a stratégia, ott a piros-feketék támadtak, ám ők eredményesebben tették ezt az angol kollégáiknál, mert kétszer bevették David Seaman hálóját. 1989 és 1990 után harmadszor gyűjtötték be az „ördögök" ezt a serleget.

Arsenal FC–AC Milan 0-0

1. mérkőzés. 1995. február 1., London, Highbury, 38 044 néző. Jv.: Mario van der Ende (holland)

Arsenal FC: Seaman – Dixon, Adams, Bould, Winterburn – Schwarz, Jensen (Hillier, 85.), Selley, Hartson – Campbell (Merson, 74.), I. Wright

AC Milan: Rossi – Tassotti, F. Baresi, Costacurta, Maldini – Albertini, Desailly, Donadoni – Simone, Szavicsevics (Di Canio, 89.), Massaro

AC Milan–Arsenal FC 2-0 (1-0)

2. mérkőzés. 1995. február 8., Milánó, Giuseppe Meazza-stadion, 23 953 néző. Jv.: Helmuth Krug (német)

AC Milan: Rossi – Tassotti, F. Baresi, Costacurta, Panucci – Albertini, Desailly, Donadoni – Boban, Szavicsevics (Di Canio, 89.), Massaro (Eranio, 80.)

Arsenal FC: Seaman – Dixon (Parlour, 66.), Adams, Bould, Winterburn – Schwarz, Selley, Hartson – Campbell (Keown, 76.), I. Wright, Merson

Gólszerzők: Boban (41.), Massaro (67.)

LIBERTADORES KUPA

A Grêmio nyerte az ismétlések idényét

Adilson a kupával

Egy kolumbiai és egy brazil csapat került az 1995-ös sorozat fináléjába, mindkettő megnyerte már a serleget a nyolcvanas években, sőt a Grêmio az 1983-as sikere után egy évvel újra eljutott a döntőbe. A Rio Grande do Sul államba való gárda a Palmeiras mögött második lett a csoportban, de könnyedén továbbjutott, majd az egyenes kieséses szakaszban előbb simán, 5-0-s összesítéssel kiejtette a paraguayi Olimpiát, majd újra megkapta a Palmeirast. Porto Alegrében 5-0-ra megverte a kor legjobb brazil csapatát, mindenki azt hitte, eldőlt a továbbjutás. Ám a Palmeiras majdnem csodát tett – de csak majdnem, mert 5-1-re nyerte meg a visz-

szavágót. A Grêmio aztán az Emelec ellen lépett még egyet előre (0-0, 2-0), a fináléba. Különleges, hogy az ecuadoriak ellen is játszott a csoportszakaszban.

A kolumbiai Atlético Nacional ugyancsak második lett a csoportjában, a bogotái Millonarios mögött, két chilei egyetem csapatát, az Universidad de Católicát és az Universidad de Chilét megelőzve. Az egyenes kieséses szakaszban jutott uruguayi (Peñarol), kolumbiai (újra a Millonarios) és argentin (River Plate) ellenfél is, az Atlético az első négy mecscsen veretlen maradt, de a River ellen nagy csatára kényszerült, végül drámai tizenegyespárbajban (8-7!) jutott a végjátékba. Ott a Luiz Felipe Scolari által irányított Grêmio otthon megnyerte az első meccset, s bár a második nagy részében hátrányban játszott, de végül azt is döntetlenre mentve története során másodszor is a Libertadores Kupa győztese lett. A brazilok legjobbjai **Paulo Nunes** és a később a mi kontinensünkön is sikereket elérő (FC Porto, Galatasaray), két idényben is Európa leggólerősebb játékosának bizonyuló Mario Jardel és voltak.

Mario Jardel lett a sorozat gólkirálya

Grêmio FBPA–Atlético Nacional 3-1 (1-0)

Döntő, 1. mérkőzés. 1995. augusztus 23., Porto Alegre, Estádio Olimpico, 54 2570 néző. Jv.: Alfredo Rojas (ecuadori)

Grêmio: Danrlei – Arce, Rivarola, Adilson Batista, Roger – Dinho, Arilson (Alexandre Gaúcho, 55.), Carlos Miguel, Luis Carlos Goiano – Paulo Nunes (Nildo, 41.), Jardel

Atlético Nacional: Higuita – Santa, Marulanda, Foranda, Mosquera – Gutiérrez, Serna, Rabón, Garcia – Ángel, Arango (Matamba, 72.)

Gólszerzők: Marulanda (öngól, 35.), Jardel (43.), Paulo Nunes (55.), Ángel (72.)

Atlético Nacional–Grêmio FBPA 1-1 (1-0)

Döntő, 2. mérkőzés. 1995. augusztus 30., Medellin, Estádio Atanasio Girardot, 52 000 néző. Jv.: Salvador Imperatore (chilei)

Atlético Nacional: Higuita – Santa (Herrera, 80.), Marulanda, Foranda, Mosquera – Gutiérrez, Serna, Arango, Garcia – Ángel, Aristizábal (Matamba, 72.)

Grêmio: Danrlei – Arce, Rivarola, Adilson Batista (Luciano Dias, 20.), Roger – Dinho, Arilson, Carlos Miguel, Luis Carlos Goiano – Paulo Nunes (Alexandre Gaúcho, 87.), Jardel (Nildo, 30.)

Gólszerzők: Aristizábal (12.), Dinho (85. – 11-esből)

VILÁGKUPA

Carlos Bianchi, először

Asad és Chilavert ünnepli a Milan legyőzését

Nagy meglepetés született az 1994-es Világkupa-döntőn Tokióban, ahol a CA Vélez Sarsfield – a második félidő elején nyújtott pazar teljesítményének köszönhetően – két vállra fektette az AC Milant. Előbb Roberto Trotta értékesítette magabiztosan a José Flores lerántásáért megítélt büntetőt, majd pár perc múlva Asad lecsapott egy hanyagul hazagurított labdára, s bár kisodródott, nehéz szögből pompás bokamozdulattal még be tudta emelni a labdát Rossi hálójába. A 85. percben a kiugró ellenfelével szemben utolsó emberként szabálytalankodó Costacurta piros lapot kapott.

A mérkőzés embere az akkor 24 éves Omar Andrés Asad lett, aki aztán egész pályafutása alatt csupán kétszer fért be az argentin válogatottba. A győztesek edzője, Carlos Bianchi először hódította el csapatával a serleget, később még kétszer nyert a Bocával is (2000, 2003), három elsőségével a sorozat rekordere.

CA Vélez Sarsfield–AC Milan 2-0 (0-0)

1994. december 1., Tokió, Nemzeti Stadion, 47 886 néző. Jv.: José Torres Cadena (kolumbiai)

CA Vélez Sarsfield: Chilavert – Almandoz, Trotta, Sotomayor, Cardozo – Basualdo, Gómez, Pompei – Bassedas, Asad, Flores

AC Milan: Rossi – Tassotti, F. Baresi, Costacurta, Maldini – Albertini, Desailly, Donadoni – Boban (Simone, 55.), Szavicsevics (Panucci, 86.), Massaro

Gólszerzők: Trotta (50., 11-esből), Asad (57.)

Kiállítva: Costacurta (85.)

COPA AMÉRICA

A Celestét ünnepelték a sugárúton

1995 júliusában Uruguay „kicsit” megőrült. Miután a hazai válogatott, a Celeste a Copa América utolsó mérkőzésén legyőzte a veretlenségi sorozatát nem, ám a torna döntőjét elveszítő brazilokat, sétálóutcává alakult át a Július 18. sugárút. Az uruguayiak úgy érezték, hogy ezzel a futballsikerrel uralják a szubkontinenst. Idézgették, hogy hányszor nagyobb Argentína, Kolumbia s még inkább az óriási Brazília lélekszáma. Akkoriban alighanem közel állt az uruguayi válogatott huszonkét tagja ahhoz, hogy „szentté avassák” őket.

Mindenekelőtt Enzo Francescolit, a csapat kapitányát, aki ezzel a tornával búcsúzott a nemzetközi futballtól, s különös rekordot mondhatott magáénak a Copa América történetében: négy részvétele közül 1983-ban, 1987-ben és 1995-ben győzelemre vezette az uruguayi csapatot, míg a negyedik alkalommal ezüstérmes lett. Francescoli maga is alig bírt a boldogságával a finálé után, a mindig kimért és elegáns „Herceg" nem szégyellte könnyeit. Felugrott a lelátók előtti kerítésre, tudatta a világgal: ez élete nagy napja. Este Héctor Núñez, a szövetségi kapitány már a televízió vendége volt, s részletesen elemezte a finálét. Elmondta, hogy szerinte a válogatott teljesen megérdemelt győzelmet aratott. Nem volt semmi kétsége afelől, hogy ki kell jönnie az igazságnak, azaz a tizenegyesekben az ő csapata fog felülkerekedni. „Nagyon boldog vagyok, hogy Fonsecát be tudtam állítani, igazán megérdemelte, hogy a döntőben is játszhasson. Bengoechea beállítása isteni sugallat volt, örülök, hogy Pablo így tudott futballozni, s ami a fontos, ilyen parádés góllal segített minket hozzá a kupa megnyeréséhez."

Sergio Martínez lőtte be az utolsó uruguayi tizenegyest a döntőben

Ami igaz, az igaz, Núñeznek szerencséje is volt. Hiszen végső soron két olyan ember vált kulcsjátékossá a döntő pillanatokban, akiket korábban nem igazán favorizált. Az egyik Pablo Bengoechea, a Peñarol harmincéves középpályása, aki mindössze 182 percet játszott a tornán, alig valamivel többet, mint két teljes mérkőzést, de a legjobbkor „sült el a lába". A másik Sergio Martínez, a Boca Juniors huszonhat éves csatára, aki tulajdonképpen csereembernek számított, hat találkozó közül négyen játszott ugyan, de összesen 170 percet. Gyaníthatóan a döntő tizenegyes gólra váltásával örökre beírta nevét az uruguayi futballtörténelembe.

A mindent elemző statisztikák kitértek egyébként arra is, hogy Uruguay ahányszor csak rendező volt addig, mindig megnyerte a tornát. Sőt, az is tény, hogy a Centenário stadionban még sohasem kapott ki Copa América-mérkőzésen a Celeste.

Núñez kapitány a huszonkét játékosa közül a két tartalékkapus, Ferro és Arbiza kivételével valamennyi játékosát szerepeltette a torna során. Az első perctől az utolsóig,

Fernando Alvez kapus hős lett

azaz 540 percen keresztül Álvez, Moas, Herrera és Méndez játszottak. Valamennyi találkozón szerepelt, de nem 540 percen keresztül Dorta és Otero. Az égszínkék mezesek a világbajnok brazilok elleni végjátékot, amelyben a később Újpesten is megforduló Túlio szerzett vezetést, aztán Bengoechea kiegyenlített, tizenegyesekkel 5-3-ra megnyerték. Másképpen: a brazilok egy évvel korábban a világbajnoki döntőben megnyerték a „szétlövést", itt nem. Pasadenában elég volt három értékesített tizenegyes, Montevideóban nem. Az uruk a döntőben az Álvez – Méndez, Herrera, Moas, T. Silva (Adinolfi) – Dorta (Bengoechea), Francescoli, Poyet, Gutiérrez – Fonseca, Otero összeállításban játszottak.

Ami a góllövőlistát illeti, akárcsak 1993-ban, ezúttal is négy találattal koronáztattak meg a legjobbak. Érdekes, hogy két olyan csatárt avattak gólkirállyá, akinek csapata nem jutott a legjobb négy közé. A mexikói Luis García és a kilencvenes évek első felében a Copa Américák állandó gólszerzőjének számító, argentin Gabriel Omar Batistuta lett a torna mesterlövésze. Magyar vonatkozás: a paraguayi válogatottat Kubala László dirigálta a Copán.

KONFÖDERÁCIÓS KUPA

A Laudrup fivérek legnagyobb közös sikere

Még mindig Szaúd-Arábia rendezte a tornát, amely még mindig Fahd király nevét viselte. Immár hat csapat indult, az egyik csoportba került Dánia, Mexikó és Szaúd-Arábia, a másikba Argentína, Nigéria és Japán. A csoportmásodikok játszottak a bronzéremért (Mexikó–Nigéria 1-1, tizenegyesekkel 5-4), az elsők pedig a trófeáért.

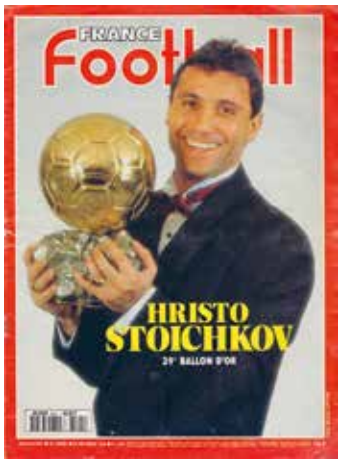

Az argentin Chamot nem kímélte a dán Rasmussent

A két nagy esélyes közül a fináié az 1995. január 6. és 13. között rendezett tornára mindössze hat légióssal, de köztük a Laudrup fivérekkel érkező dánok fölényét hozta, 2-0-ra győztek a **Gabriel Omar Batistutá**val és José Chamottal megerősített, egyébként kizárólag argentin klubból beválogatott játékosokból álló Albiceleste ellen. A vesztesek közül néhányan, mint Roberto Ayala, Javier Zanetti, Ariel Oretega, Marcelo Gallardo vagy Hernán Crespo, nagyszerű karriert futottak be, igaz, sikereiket a későbbiekben kizárólag klubmezben aratták.

Sztoicskov és Cruyff

Hriszto Sztoicskov 1993 végén nagyon zokon vette, hogy még az első tízbe sem került be a *France Football* Aranylabda-szavazásán. Egy évvel később övé lett a díj, nagy fölénnyel előzte meg az előző évi győztest, Roberto Baggiót. A bolgár csatár volt a világbajnokság egyik társgólkirálya – a másik, az orosz Oleg Szalenko még csak pontot sem kapott. Sztoicskovot a 49 zsűritagból huszonnyolcan tették az első helyre. Sikerében minden bizonnyal szerepet játszott a Barcelona mezében mutatott teljesítménye is: a laudatióban *François de Montvalon*, a *France Football* kolumnistája azt írta, ez Hriszto Sztoicskov Aranylabdája és egy kicsit Joahn Cruyff negyedik elsősége is.

Aranylabda, 1994

1. Hriszto Sztoicskov (bolgár, FC Barcelona) 210 pont, 2. Roberto Baggio (olasz, Juventus) 136, 3. Paolo Maldini (olasz, AC Milan) 109, 4. Tomas Brolin (svéd, AC Parma) és Gheorghe Hagi (román, Brescia, FC Barcelona) 68-68, 6. Jürgen Klinsmann (német, AS Monaco, Tottenham Hotspur) 43, 7. Tomas Ravelli (svéd, IFK Göteborg) 21, 8. Jari Litmanen (finn, AFC Ajax), 9. Marcel Desailly (francia, AC Milan) és Dejan Szavicsevics (jugoszláv, AC Milan) 8-8. (Az első tíz helyezett.)

A Vélez Sarsfield. Hátul, balról: Trotta, Gómez, Sotomayor, Almandoz, Chilavert, Basualdo. Elöl: Bassedas, Asad, Flores, Pompei, Cardozo

A Grêmio FCBA. Hátul, balról: Arce, Danrlei, Adílson, Dinho, Rivarola, Roger. Elöl: Jardel, Luis Carlos Goiano, Paulo Nunes, Arilson, Carlos Miguel

A Parma. Hátul, balról: Mussi, Fernando Couto, Crippa, Branca, Dino Baggio, Bucci. Elöl: Sensini, Apolloni, Brolin, Minotti, Zola

Az AC Milan.
Hátul, balról: Rossi, Maldini, Desailly, Panucci, Boban, Massaro.
Elöl: Costacurta, Donadoni, Albertini, Simone, Baresi

A Real Zaragoza.
Hátul, balról: Cáceres, Cedrún, Poyet, García Sanjuén, Cafù, Aguado.
Elöl: Nayim, Higuera, Belsué, Aragón, Pardeza

Az AFC Ajax.
Hátul, balról: Van der Sar, Seedorf, Rijkaard, Finidi George, Frank de Boer, Blind.
Elöl: Litmanen, Reiziger, Davids, Overmars, Ronald de Boer

Bajnokok, kupagyőztesek

1994–1995

EURÓPA	*Ország*	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
	Albánia	KS Tiranë	Teuta Durrës
	Anglia	Blackburn Rovers	Everton FC
	Ausztria	Casino Salzburg	SK Rapid
	Azerbajdzsán	Kepez Gança	Neftçi Baki
	Belgium	Anderlecht	FC Bruges
	Bulgária	Levszki Szófia	Lokomotiv Szófia
	Ciprus	Anorthoszisz	APOEL
	Csehország	Sparta Praha	Hradec Králové
	Dánia	Aalborg Boldspilklub	FC København
	Észak-Írország	Crusaders	Linfield FC
	Észtország	Flora Tallinn	Flora Tallinn
	Fehéroroszország	Dinamo Minszk	Dinamo-93 Minszk
	Feröer-szigetek*	Boltfelagid 36 (B36)	Klaksvikar Ítrottarfelag (KÍ)
	Finnország*	Tamperen Pallo-Veikot	TPS
	Franciaország	FC Nantes	Paris Saint-Germain
	Görögország	Panathinaikosz	Panathinaikosz
	Grúzia	Dinamo Tbiliszi	Dinamo Tbiliszi
	Hollandia	AFC Ajax	Feyenoord
	Horvátország	Hajduk Split	Hajduk Split
	Írország	Dundalk FC	Derry City
	Izland*	Í. Akraness	KR
	Izrael	Maccabi Tel-Aviv	Maccabi Haifa
	Jugoszlávia	FK Partizan	FK Partizan
	Lengyelország	Legia	Legia
	Lettország	Skonto Riga	Skonto Riga
	Liechtenstein	–	FC Vaduz
	Litvánia	Inkaras Kaunas	Inkaras Kaunas
	Luxemburg	Jeunesse d'Esch	CS Grevenmacher
	Macedónia	Vardar Szkopje	Vardar Szkopje
	Málta	Hibernians	Valletta FC
	Moldova	FC Zimbru	Tiligul Tiraspol
	Németország	Borussia Dortmund	B. Mönchengladbach
	Norvégia*	Rosenborg BK	Molde FK
	Olaszország	Juventus	Juventus
	Oroszország*	Szpartak Moszkva	Dinamo Moszkva
	Örményország	Sirak Gjumri	Ararat Jereván
	Portugália	FC Porto	Sporting CP
	Románia	Steaua Buc.	Petrolul Ploieşti
	San Marino	Tre Fiori	Cosmos
	Skócia	Rangers FC	Celtic FC
	Spanyolország	Real Madrid	Deportivo La Coruña
	Svájc	Grasshoppers	FC Sion

KS Tiranë

Anorthoszisz

Flora Tallinn

FC Porto

Grasshoppers

VILÁGVÁLOGATOTT

Merő Jóakarat

Az akkor még létező Jóakarat Játékok záróakkordjaként a rendezők egy külföldi sztárokból álló válogatottat verbuváltak a Szbornaja ellenfelének. Az Udo Lattek által irányított gárdában két orosz, Szalenko és Radcsenko is helyet kapott, mások mellett Toni Schumacher, Zbigniew Boniek, Jörn Andersen és nem utolsósorban Détári Lajos társaságában. Az 1994. augusztus 7-i, szentpétervári találkozót az orosz csapat 2-1-re nyerte, a gólokat Tetradze és Ragyimov, illetve a bolgár Gencsev szerezték. A vendégek névsora: Schumacher, Lung, Klinger, Szalenko,

Dinamo Kijev

	Svédország	IFK Göteborg*	Halmstads BK
	Szlovákia	Slovan Bratislava	Inter Bratislava
	Szlovénia	Olimpija Ljubljana	NK Mura
	Törökország	Beşiktaş	Trabzonspor
	Ukrajna	Dinamo Kijev	Sahtar Donyeck
	Wales	Bangor City	Wrexham FC
DÉL-AMERIKA	Argentína	River Plate (Apertura)	San Lorenzo (Clausura)
	Brazília*	Palmeiras	
	Rio de Janeiro	Fluminense	
	São Paulo	Corinthians	
	Minas Gerais	Atlético Mineiro	
	Rio Grande do Sul	Internacional* (1994)	
		Grêmio FBPA (1995)	
	Bolívia*	Bolivar	
	Chile*	Universidad de Chile	
	Ecuador*	Emelec	
	Kolumbia	Atlético Nacional (1994)	
		Junior Baranquilla (1995)	
	Paraguay*	Cerro Porteño	
	Peru*	Sporting Cristal	
	Uruguay*	Peñarol	
	Venezuela	Caracas	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	Richmond Kickers
	Mexikó	Necaxa	Necaxa
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	AFC Ajax	
	Kupagy. Európa-kupája	Real Zaragoza	
	UEFA-kupa	Parma AC	
	Európai Szuperkupa	AC Milan	
	Libertadores Kupa	Grêmio FBPA	
	Afrikai Bajn.Kupája*	Espérance de Tunis	
	Afrikai Kupagy. Kupája*	DC Motema Pembe	
	Ázsiai Bajn. Kupája*	Thai Farmers Bank	
	Ázsiai Kupagy. Kupája	Jokohama Flügels	
	Világkupa*	Vélez Sarsfield	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Copa América	Uruguay	
	Konföderációs Kupa	Dánia	

San Lorenzo

Bolivar

Thai Farmers Bank

* naptári éves lebonyolítási rend

Wegerle, Bozovics, Boniek, Radcsenko, Gencsev, Miaskiewicz, J. Andersen, Détári és Oguz. A három gólszerző közül különösen **Omari Tetradze** neve érdekes. Eredetileg Joszifidisznek hívták a családját, de ő már Oszipovként született, majd a Szovjetunió szétesése után grúzként felvette az anyai nagyanyja családnevét, a Tetradzét. Aztán a szovjet után az orosz válogatottban futballozott.

Az Atlético és az Auxerre is duplázott

Fabio Capello újabb bajnoki címmel búcsúzott a Milantól

Először kerültek főszerepbe Fergie „fiókái" az Old Traffordon

A Kaukázusba vitték az orosz aranyat

Olaszországban tovább tartott a Juventus és az AC Milan vetélkedése. A torinói klub Európa legjobbja lett a római Bajnokok Ligája-döntő megnyerésével, de a Serie A-ban lemaradt a lombard „ördögök" mögött. Fabio Capello csapata éppen úgy 73 ponttal szerezte meg a scudettót, mint egy évvel korábban a Juve, még a másodikkal szembeni előnyben, ha úgy tetszik, a fölényben sem volt nagy különbség. 1995 tavaszán Marcello Lippi együttese tíz pontot vert a Lazióra, a Milan egy évvel később nyolcat a Juventusra.

Azért nem minden maradt változatlan: maga az AC Milan nem hasonlított előző bajnokcsapataira. Fabio Capellóval korábban megnyerte az 1991–1992-es, az 1992–1993-as és az 1993–1994-es idényt is, a 34 fordulóban 74, aztán 65, majd 36 gólt szerezve. A Mister 1995 őszén részben visszatért a holland csatárok idején mutatott látványos játékhoz, de immár George Weah-val és Roberto Baggióval a támadószekcióban. A San Siróban különösen eredményesen futballozott a csapat (41 gól), ennél csupán a Lazio szerzett többet pályaválasztóként. Ám idegenben (19 gól) azért megmaradt az óvatos játék.

A két új csatár közül a libériai, akit decemberben Európa, januárban a világ legjobb játékosának választottak, nagyszerű formában játszott. Baggio kevésbé, pedig a teljes olasz futballban ő volt az egyedüli, aki 1994–1995-ben és 1995–1996-ban is bajnoki címet nyert. Nem tudott a megszokott szerepkörében játszani, mert a klasszikus tízes posztján Dejan Szavicsevics futballozott, mégpedig kiválóan.

Marco Simone és George Weah a Milan bajnoki címét ünnepli

Fabio Capello alapcsapata így állt fel: Sebastiano Rossi (34) – Christian Panucci (29/5), Alessandro Costacurta (30), Franco Basresi (30/1), Paolo Maldini (30/3) – Stefano Eranio (24/1), Demetrio Albertini (30/1), Marcel Desailly (32/2), Dejan Szavicsevics (23/6) – George Weah (26/11), Roberto Baggio (28/7). Játszott még:

Marco Simone (27/8), Roberto Donadoni (23/1), Paolo Di Canio (22/5), Mauro Tassotti (15), Zvonimir Boban (13/3), Gianluigi Lentini (9/1), Massimo Ambrosini (7), Filippo Galli (6), Francesco Coco (5), Tomas Locatelli (5), Gianluca Sordo (5), Patrick Vieira (2), Paulo Futre (1). Érdemes felfigyelni a keveset játszók között két névre, Patrick Vieirára és Paulo Futrére.

A Milan négy győzelemmel kezdte a szezont, az őszi idényben csupán egyszer, Bariban kapott ki. A következő vereség a márciusi, Inter elleni volt, a harmadik már semmit sem számított, akkor kapott ki a csapat a Sampdoriától idegenben, amikor már matematikailag is bajnoknak mondhatta magát. Fabio Capello május 12-én, a Cremonese elleni hazai mérkőzéssel búcsúzott, eleinte úgy festett, hogy a Parmát veszi át, végül a Real Madridhoz szerződött. Vezetőedzőként a Milannál töltött öt teljes idénye alatt négy bajnoki címet nyert, s háromszor elvitte a csapatot a Bajnokok Ligája döntőjébe, egyszer nyert is. Arrigo Sacchival összehasonlítva a működését, előde eredményesebb volt a nemzetközi porondon, Capello ugyanakkor tarolt a hazai bajnokságban. Gálával búcsúzott: a Milan 7-1-re verte meg az utolsó fordulóban a Cremonesét.

Fabio Capello bajnoki címmel búcsúzott

A Juve végzett a második helyen, de ősszel még a Fiorentina tűnt a piros-feketék legveszélyesebb ellenfelének. Claudio Ranieri együttese január végéig csak három mérkőzésén nem szerzett gólt, Gabriel Omar Batistuta az első 19 fordulóban 14 találatot ért el. A tavaszi mérkőzésekre megtorpant a csapat, de így sem zárt rossz idényt, a bajnoki negyedik hely mellett veretlenül megnyerte az Olasz Kupát.

Továbbra is Zdenek Zeman Laziója játszotta a leglátványosabb futballt, ismét a római csapat szerezte a legtöbb gólt. Giuseppe Signori 24 gólig jutott, ezzel elhódította a gólkirályi címet a Bari csatárával, Igor Prottival holtversenyben. Még náluk is jobb gólátlagot ért el a szezon egyik felfedezettje, Enrico Chiesa, aki 27 mérkőzésen 22 gólig jutott a Sampdoriában.

Franciaországban az előző harminc évben mindössze kétszer avattak olyan csapatot bajnokká, amely korábban nem gyűjtötte még be a címet: 1979-ben a Strasbourgot, 1986-ban pedig a Paris Saint-Germaint. Az Auxerre 1995–1996-os diadala a meglepetés erejét tekintve leginkább az elzásziak aranyához volt hasonlítható. „A nyolcvanas évek elején kezdődött az Auxerre nagy kalandja a legjobbak között, ennek a megkoronázása az idei duplázás. Akkoriban egy fiatal, lelkes edző voltam, ma pedig feljutottam a csúcsra” – mondta Guy Roux, aki ötvenhét évesen érte el a legnagyobb sikerét. Akkor már – kis megszakítással – negyven éve szolgálta a klubot, amelyben az általa is említett nyolcvanas években olyan futballistái voltak, mint Eric Cantona, Basile Boli, Jean-Marc Ferreri, Enzo Scifo, valamint Burcsa Győző és Kovács Kálmán. Velük nem nyert, egy új generációval aztán 1995–1996-ban duplázott. Ez volt az AJA első nagy sikere az 1994-es kupagyőzelmen kívül. A kék-fehérek gárdájában két olyan futballista szerepelt, aki két évvel később világbajnoki címet szerzett a hazai rendezésű

Mondialon: Laurent Blanc és Stéphane Guivarc'h. Előbbi alapembernek számított – utóbbi alig fért be a kezdőcsapatba. Az idény végén mindössze hárman kerültek be az angliai Európa-bajnokságon szereplő francia válogatottba az idény kiemelkedően legjobb, duplázó csapatából: Blanc, valamint Corentin Martins és Sabri Lamouchi.

Az első öt forduló után ember nem volt, aki megjósolta volna, hogy az Auxerre duplázik az idény végén. Raphaël Guerreiro, valamint a Tahitiről származó klublegenda, Patrick Vahirua és Gerald Baticle is távozott, Laurent Blanc, Abdelhafid Tasfaout és Stéphane Guivarc'h éppen csak megérkezett. Az AJA az első öt mérkőzésén tizenegy pontot veszített, s csupán négyet szerzett. Ám aztán hirtelen minden jóra fordult, az Auxerre pedig mindenkit megelőzött. Guy Roux a bátor, győzelemre törő játékot részesítette előnyben, s ezekbe vereségek is becsúsztak. Négy olyan gárda (sorrendben: PSG, Monaco, Metz, Lens) végzett a burgundiaiak mögött, amely kevesebb vereséggel, de jóval több döntetlennel zárta a bajnoki idényt.

A bajnokság március 10. után dőlt el. Ellentétben azzal, amit **Guy Roux** állított aznap: „A versenyfutás már eldőlt. Lehet persze számolgatni, de higgyék el, a PSG-t nem lehet megelőzni. A Metz vagy a Monaco lesz a második, a Montpellier, a Lens vagy az én csapatom végez majd a negyedik helyen."

Nagyot tévedett. A Paris Saint-Germain, amely a tabella élén állt az ötödiktől a tizenegyedik, majd a tizenhatodiktól a harmincharmadik fordulóig, összecsuklott. Vagy talán túlságosan is a nemzetközi kupaszereplésre, a diadallal zárt KEK-menetelésre koncentrált. A következő hat fordulóban csupán öt pontot szerzett... A vergődés éppen Auxerre-ben, az Abbé-Deschamps Stadionban kezdődött, ahol a saját edzője által a címnyerésre esélytelennek tartott kék-fehérek az idény legjobb játékával 3-0-ra kiütötték a listavezetőt. A következő forduló után helyet cserélt a két csapat, az Auxerre pedig aztán már nem is engedte át a vezetést.

Guy Roux 23 játékossal játszotta végig a szezont, a legtöbbször a Lionel Charbonnier (23) – Alain Goma (32), Laurent Blanc (23/2), Franck Silvestre (37/1), Franck Rabarivony (32) – Moussa Saïb (33/6), Christophe Cocard (32/6), Corentin Martins (36/13) – Sabri Lamouchi (36/6) – Lilian Laslandes (34/12), Bernard Diomède (33/9) tizenegy tagjai szerepeltek. A többiek: Philippe Violaeau (30), Stéphane Guivarc'h (23/3), Taribo West (22), Abdelhafid Tasfaout (18/5), Fabien Cool (kapus, 16), Christophe Remy (13), Frédéric Danjou (7), Thomas Deniaud (4), Christian Henna (4), Fabrice Lepaul (3/1), Arnaud Gonzales (1), Yann Lachuer (1).

A bajnokság gólkirálya a brazil Sonny Ânderson (AS Monaco) lett 21 góllal. A liga legeredményesebb csatárai között alig akadt francia, az első hétből csupán Florian Maurice (18, Olympique Lyon) és Sylvain Wiltord (15, Stade Rennais). A többiek? A Monaco brazilján kívül a jugoszláv Anto Drobnjak (20, Bastia), a csádi Japhet N'Doram (15, FC Nantes), a panamai Julio César Dely Valdes (15, PSG) és a brazil Raí (14, PSG).

Angliában a Manchester United lett a bajnok, négy éven belül harmadszor. A változás a korábbiakhoz képest futballtörténelmi szempontból abban állt, hogy ekkor domináltak először a csapatban „Fergie fiókái" (Fergie's Fledglings). Az elnevezés részben kedves utalás az ötvenes

évek ugyancsak fiatal játékosokra alapozott, tragikus történetű bajnokcsapatára (Busby Babes, Busby-bébik), másrészt jelzése annak, hogy saját nevelésű fiatalok jutottak meghatározó szerephez a „vörös ördögöknél". Az angol média a kilencvenes évek második felében kezdte használni a kifejezést azokra a játékosokra, akik Alex Ferguson 1986-os érkezése óta a klub korosztályos csapataiból kerültek be a „nagyok" közé. Ám elsősorban arra a generációra volt érvényes, amely 1992-ben megnyerte az FA, a szövetség kupáját. Olyan játékosokkal, mint Ryan Giggs, Nicky Butt, Paul Scholes, David Beckham és Gary Neville, hozzájuk csatlakozott az ifjabbik Neville fiú, Phil is. Az 1995–1996-os idény kezdetére Giggs már a csapat egyik legjobbjának számított, Butt is 22 mecset játszott már az 1994–1995-ös idényben, Gary Neville és Scholes körülbelül a meccsek felén szerepelt, de egyiküket sem tartották alapembernek. S főleg nem Beckham, valamint a kisebbik Neville fiú. Ezért is keltett nagy meglepetést (sőt: felzúdulást), amikor kiderült, hogy Alex Ferguson a távozó Mark Hughest, Paul Ince-t és Andrej Kancselszkiszt, sőt egy ideig a tavaszi kungfurúgása után kilenc hónapra eltiltott Eric Cantonát valójában senkivel sem pótolta, hanem nagyobb szerepet adott a fiataloknak. S a hangok csak felerősödtek, amikor a Man United vereséggel kezdte az idényt az Aston Villa ellen, illetve kiesett a nemzetközi porondon, az UEFA-kupában – függetlenül attól, hogy Peter Schmeichel gólt fejelt a Rotor Volgográd ellen... Ám utána megtáltosodott, s az ifjak, valamint az október elején visszatért francia sztár vezérletével sorozatban nyerte a meccseket. Ellenben utána november végétől akadt egy mély hullámvölgye, amelyben öt fordulón keresztül nyeretlen maradt. Akkor következett az idény egyik legfontosabb mérkőzése, a második helyezett „vörös ördögök" előtt tíz ponttal vezető Newcastle United elleni rangadó az Old Traffordon. Andy Cole és Roy Keane egy-egy góljával 2-0-ra győzött a Man United, s ez azt jelentette, nem veszett még minden el.

Alex Ferguson, a Főnök és Eric Cantona, a tavasz hőse

Viszont a különbség alig akart csökkenni. A két csapat március 4-én találkozott a Saint James' Parkban, akkor az egy mérkőzéssel kevesebbet játszó„szarkák" még mindig négy ponttal vezettek. A vesztett pontokat tekintve héttel.

Ám a márciusi meccsek mindent megváltoztattak. Ferguson csapata 1-0-ra megverte idegenben legnagyobb riválisát, mégpedig Eric Cantona találatával. Aztán a következő fordulókban is mindig „Vörös Eric" rúgta a gárda egyetlen gólját, mégpedig a QPR (1-0), az Arsenal (1-0), a Tottenham (1-0) és a Coventry (1-0) ellen. Ez utóbbi előtt tizenegyesből gólt szerzett a City elleni manchesteri derbin is, de azon kivételesen nem csak ő (3-2).

Április nyolcadikán, amikor a Manchester United megverte a Coventryt, bár egy mérkőzéssel még mindig többet játszott, mint a Newcastle, de már hét ponttal vezetett. A Kevin Keegan irányításával fantasztikus első fél évet produkáló „szarkák" az első 19 mérkőzésen 45, az idény második felében csak 33 pontot szereztek. Ezzel szemben Ferguson „fiókái" – meg persze a társak – az őszi 35 mellé, miután Cantona visszanyerte az eltiltása előtti régi

formáját, tavasszal 47-et! A Manchester United végül négypontos előnnyel lett bajnok, Eric Cantona pedig megkapta az Év játékosa címet a futballszakírók ankétján, egyébként Ruud Gullitot megelőzve. (A hivatásos játékosoknál a szezon gólkirálya, Les Ferdinand nyert.)

Cantona májusban a Wembley-ben tette fel a koronát tavaszi teljesítményére: az ő góljával nyerte meg a Manchester United 1-0-ra a bajnoki harmadik Liverpool FC ellen az FA-kupa döntőjét. A Nike marketingesei azokban a hetekben találták ki „enyhén" polgárpukkasztó (szurkolópukkasztó, ha van ilyen) plakátkampányukat, amelynek első mondata utalt a világbajnoki címnyerésre, de a szövege így szólt: „1966 nagy éve volt az angol futballnak. Megszületett Eric."

A Manchester United bajnoki sikerében az alábbi játékosok vállaltak szerepet: Peter Schmeichel (36) – Gary Neville (31), Steve Bruce (30/1), Gary Pallister (21/1), Denis Irwin (31/1) – David Beckham (33/7), Nicky Butt (32/2), Lee Sharpe (31/4), Ryan Giggs (33/11) – Eric Cantona (30/14), Andy Cole (34/11), valamint Roy Keane (29/6), Paul Scholes (26/10), Phil Neville (24), Brian McClair (22/3), David May (16/1), Simon Davies (6), Paul Parker (6), Terry Cooke (4), Kevin Pilkington (kapus, 3), William Prunier (2), John O'Kane (1), Ben Thornley (1).

Talán politikai értelemben hibás, futballszakmai szempontból semmiképpen nem az a megállapítás: „szovjet" bajnoka lett az orosz élvonalnak 1995 végén. A Szpartak Moszkva sorozatát megtörő Szpartak-Alanyija Vlagyikavkaz, amely aztán a következő esztendő elején csak az immár jobban ismert nevét, az Alanyiját tartotta meg, a korábban a Dinamo Moszkvánál dolgozó Valerij Gazzajev irányításával ért a csúcsra. A recept nem volt ismeretlen sem a világ-, sem a magyar futballban: a helyi hatalmasságok a fejükbe vették, hogy jelentős önkormányzati támogatással olyan csapatot építenek, amely fel tudja venni a versenyt a fővárosiakkal. A hajdanán a szovjet legmagasabb osztályban mindössze két évet (1970, 1991) töltő vlagyikavkazi klub a céljai eléréséhez leigazolta Mihail Kavelasvilit és Murtaz Seliját, valamint az ugyancsak grúz származású, de orosz válogatott Omari Tetradzét. Csatlakoztak a már a klubot erősítő azeri Nazim Süleymanovhoz, az üzbég Mirdzsalol Kaszimovhoz, a szintén grúz Joszif Girisikasvilihez és Zaza Revisvilihez. Vagy éppen Szergej Derkacshoz, aki 1966 novemberében Budapesten született – katonacsaládba.

A kaukázusi alakulat ugyan az első hét fordulóban kétszer is kikapott, de a bajnok Szpartak elleni, moszkvai 2-1 nagyon sokat ért. Ráadásul május végétől kilenc győzelem következett sorozatban, s akkor már az idény meglepetéscsapata volt a bajnokság első számú esélyese. Amikor az egyébként a tizedik fordulótól a táblázat élén álló Szpartak-Alanyija Vlagyikavkazban sem kapott ki a Szpartaktól, már nyilvánvalóvá vált: új bajnokot avatnak. Oleg Romancev legénységét ráadásul a hajrában még a Lokomotiv is megelőzte. Érdekes, hogy az előző éveknél is már emlegetett „33-as" lista legjobbjai közé, az úgynevezett A-csapatba négy játékost adott a végül csak bronzérmes Szpartak Moszkva (Nyikiforov, Onopko, Hlesztov és Cimbalar), s csak hármat a bajnok (Tetradze, Kanyiscsev, Kavelasvili).

A bajnokcsapat kerete: **Zaur Hapov** (29), Dmitrij Kramarenko, Szoso Grisikasvili (3) kapusok, Omari Tetradze

(30), Artur Pagajev (28/2), Szergej Tyimofejev (24/2), Murtaz Selija (22/4), Inal Dzsiojev (22/2), Oleg Kornyenko (19), Aszlan Datgyejev (18/1), Igor Gorelov (9), Alan Agajev (7/1), Ali Alcsagirov (7), Szergej Gorlukovics (5) védők, Igor Janoszkij (29/2), Bahva Tegyejev (28/10), Szergej Derkacs (26/5), Mirdzsalol Kaszimov (22/10), Georgij Bocijev (9), Samil Iszajev (1), Zaza Revisvili (1) középpályások, Anatolij Kanyiscsev (26/7), Mihail Kavelasvili (24/12), Nazim Süleymanov (13/4), Tamerlan Szikojev (3), Aszlan Goplacsov (2) csatárok.

Spanyolországban 1984 óta először nem a Real Madrid vagy a Barcelona lett bajnok. Az Atlético Madrid 1977 óta várt arra, hogy felüljön a La Liga trónjára. A „matracosok" (colchoneros) a kilencedik bajnoki címüket és egyben a kilencedik kupagyőzelmüket ünnepelték az idényben, de az első duplázást. Radomir Antics edző gárdája négy pontot vert a második helyezett Valenciára és hetet a Barcelonára. A Real Madrid, amely csak hatodik lett, megdöbbentően sokszor, hatszor kikapott a Bernabéu Stadionban.

Antics akkor már nyolc éve, 1988 óta dolgozott Spanyolországban, dirigálta a Real Zaragozát, a Real Madridot és az Oviedót is, azonban – egy spanyol Szuperkupa megnyerésén kívül – semmilyen sikert nem ért el.

Ám úgy kezdett az Atlétiben, mint egy igazi sikerkovács. Az új szerzemények gyorsan beilleszkedtek, a csapat pedig egymás után nyerte a nyári tornákat. Mindazonáltal a spanyol sajtó nem jósolt nagy jövőt neki: az öntörvényű klubelnök, Jesús Gil y Gil átlagosan hat hónap után útilaput kötött az edzői talpára. Ám Anticsra nem volt oka megorrolni. Az Atléti az első négy fordulóban csak nyert, majd a tizenegyedik játéknap után már kilenc győzelemnél tartott. Az egész idényben mindössze három forduló (az első, az ötödik és a tizenharmadik) után nem vezetett. A *Don Balon* magazin szerint az Atlético Madrid minden egyes alapjátékosa addigi pályafutása legjobb formáját mutatta, de az argentin **Diego Simeone,** a spanyol Kiko és José Luis Caminero, a bolgár Luboszlav Penev a jók közül is kiragyogott. S még rajtuk is túltett a szerb Milinko Pantics, akit az európai csúcsfutballban ismeretlen játékosként igazolt Antics a görög Panionioszból. Óriási vétel volt, Pantics az idény legjobb középpályásaként tündökölt. Áprilisban ő döntötte el Zaragozában a Barcelona elleni kupadöntőt.

Az Atlético gyakorlatilag 14 játékossal játszotta végig az idényt: **José Francisco Molina** (42) – Delfi Geli (39), Santiago Denia Sánchez „Santi" (37), Roberto Solozábal (40), Antonio Muñoz „Toni" (40) – José Luis Pérez Caminero (37/9), Juan Vizcaino (41/3), Diego Pablo Simeone (37/12) – Milinko Pantics (41/10) – Francisco Narváez Machón „Kiko" (33/11), Luboszlav Penev (37/16), valamint

Juan Manuel López (32/2), Leonardo Ángel Biagini (27/4), Roberto Fresnedoso Prieto (32/3). A többiek epizodisták voltak, mint Fernando Correa (10), Dani González (1), José Antonio De La Sagra (1), Quinton Fortune (3), Juan Carlos (13/2), Pirri (19/1), Tomás Renoñes (12). Utóbbi hetesből senki sem játszott ötnél többször a kezdőcsapatban.

Németországban 1994–1995 után 1995–1996-ban is 30 ezer fölötti volt a Bundesliga nézőátlaga. A csúcsot a Bayern München jelentette, közel kétszer annyival (59 354). Pedig a bajoroknak nem volt esélye a hajrában, utoljára a 29. fordulóban vezettek az idényben. Egyébként az első forduló után már csak két csapat állt az élen: a Dortmund és a Bayern – ám a tavasz vége a sárga-feketéknek sikerült jobban. Münchenben 1995 nyarán óriási erőket mozgósított a vezérkar, Franz Beckenbauer ezúttal klubelnöki minőségben igyekezett segíteni: leszerződtette a korábban a Werder Bremennel sikereket elérő Otto Rehhagelt vezetőedzőnek, a játékoskeretet pedig megerősítette négy sztárjátékossal, Tomas Strunzcal, Jürgen Klinsmann-nal, Ciriaco Sforzával és Andy Herzoggal. De nem garasoskodott a címvédő Dortmund sem, megvéve Jürgen Kohlert, Patrik Bergert, Rubén Sosát és Heiko Herrlichet.

A bajorok Bundesliga-rekordot jelentő hét győzelemmel rajtoltak, de aztán kikaptak Dortmundban és Mönchengladbachban is. Egyre több vita robbant ki házon belül: túl sok erős ember feszült egymásnak: Beckenbauer, Uli Hoeness, Otto Rehhagel, aztán Lothar Matthäus, Thomas Helmer, Jean-Pierre Papin és Jürgen Klinsmann.

Az első fél év végére már csak két esélyes maradt az elsőségre: a Dortmund és a kétpontos hátrányban lévő Bayern. Akadt még egy márciusi, hármas győzelmi széria, amely után a Bayern visszavette a vezetést, de nem lett bajnok. A Hansa Rostock elleni vereség után a vezérkar azonnali hatállyal menesztette Otto Rehhagelt, maga Beckenbauer ült a kispadra, aki az UEFA-kupa megnyerésével megmentette a szezont.

A bajnok azonban a Dortmund lett, amely átvészelte a

A dortmundiak a Bundesliga bajnokát megillető „salátástállal”

sérüléshullámot, és a bulvársajtóban nagy nyilvánosságot kapó, Ottmar Hitzfeld edző és Matthias Sammer közötti vitát is.

A dortmundi keretet az alábbi játékosok alkották: Stefan Klos (33), Wolfgang de Beer (1), Toni Schumacher (1) kapusok, Jürgen Kohler (29/5), Stefan Reuter (26/6), Júlio César (23/2), Martin Kree (23), Matthias Sammer (22/3), Bodo Schmidt (17), Carsten Wolters (11/1), Günter Kutowski (3) védők, Michael Zorc (30/15), Steffen Freund (30/2), Patrik Berger (27/4), Lars Ricksen (26/6), Andreas Möller (23/8), René Tretschok (20/2), Knut Reinhardt (20), Jörg Heinrich (17/2), Thomas Franck (5), Lars Müller (5), Mallam Yahaya (1) középpályások, Karl-Heinz Riedle (18/7), Stéphane Chapuisat (17/3), Rubén Sosa (17/3), Heiko Herrlich (16/7), Ibrahim Tanko (3) csatárok.

A futballkirály és fia, Edinho, a Santos FC kapusa

Brazíliában a később Újpestre kerülő Túlio szerezte meg a gólkirályi címet, csapata, a Botafogo pedig a bajnoki címet. Paulo Autuori fekete-fehér mezes legénysége (Wágner, Wilson Goiano, Wilson Gottardo, Gonçalves, André Silva, Iranildo, Jamir, Leandro, Beto, Sérgio Manoel, Donizete Pantera, Moisés, Túlio) a Santost győzte le a kétmérkőzéses döntőben, utóbbi kapuját Edinho, Pelé fia védte. Akadt azért az 1995-ösnél erősebb szereposztás is a brazil bajnoki döntőkben…

Argentínában is bevezették a hárompontos bajnoki rendszert, bár ez csak az egyik újdonságot jelentette. A másik fontosabb: először fordult elő, hogy egy szezonon belül ugyanaz a csapat nyerje meg az Aperturát és a Clausurát. is. A Vélez egykori védője, a francia Saint-Étienne-nel 1976-ban BEK-döntős Osvaldo Piazza által dirigált, így tizenkét hónap alatt kétszeres bajnok Vélez Sarsfield legtöbbet foglalkoztatott játékosai Chilavert; Trotta, Zandoná, Banegas, Pellegrino, R. E. Cardozo, M. A. Gómez, J. H. Basualdo, Campagnucci, Bassedas, Galeano, Camps, Posse, Pandolfi, Moriggi, M. H. Herrera, Husaín és Flores voltak.

José Oscar Flores, a Vélez Sarsfield csatára akcióban

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Bosman, az Európai Unió és a futball

Az Európai Bíróság 1995. december 15-i, C-415/93. számú ítéletében kimondta, hogy „az áthelyezési díjak nem összeegyeztethetők az EK-Szerződés 39. cikkében (egykori 48. cikkében) foglalt szabállyal, azaz a személyek szabad mozgásának a jogával. Megállapította továbbá, hogy a külföldi játékosok számának korlátozása az Európai Unió tagállamainak állampolgárai közötti hátrányos megkülönböztetést valósít meg (úgynevezett megkülönböztetés állampolgárság alapján).

Soha még bírósági döntés nem volt ekkora hatással a futballra, a futball jövőjére.

Az ügy előzményét a belga labdarúgó, **Jean-Marc Bosman** keresete jelentette, aki azt követően fordult az Európai Bírósághoz, hogy 1990-ben visszautasította a szerződéskötést klubjával, az RFC Liège-zsel, emiatt a klub átadólistára tette. A Belga Labdarúgó-szövetség, hivatalos rövidítése szerint az URBSFA és az UEFA akkori gyakorlatával összhangban a klub 11 743 ezer belga frankot kért a játékos átigazolásáért az érdeklődő más kluboktól. Ez, valamint az Európai Unión belüli klubok által foglalkoztatható külföldi játékosok számának maximálását kimondó szabály meghiúsította, hogy Bosman klubot váltson.

A kedvező döntés hatására a korlátok ledőltek, de ebből az akkor 25 éves Bosman nem profitált. Soha senki nem szerződtette le, nem tudott új egzisztenciát teremteni. Újat, mert a régit felemésztette a pereskedés, noha a nemzetközi játékos-szakszervezet, a FIFPro támogatta a harcát. El kellett adnia a házát, az autóját, tönkrement a családi élete. Akadt egy elvetélt üzleti vállalkozása is, azt remélte, hogy a Who's the Boz feliratos pólókat megveszik majd azok a játékosok, akik az ő ügyének köszönhetően kaptak magasabb (sőt, jóval magasabb) fizetést új klubjukban a korábbiaknál, mivel a Bosman-szabály alapján nem kellett értük átigazolási díjat fizetni. Egyet tudott eladni összesen, ügyvédje fiának. Az elmúlt években depresszióval és súlyos alkoholizmussal küzdött.

Ő semmit sem nyert, sőt, csak veszített az ügyön, ellenben a többi futballista rengeteget profitált belőle.

1996 első felében, de legkésőbb a nyári átigazolási időszak előtt a legnagyobb, legerősebb bajnokságokban is eltörölték a korábbi korlátozásokat, Mindez azt jelentette, hogy csak a spanyol La Ligában 1996 őszén 138 külföldi lépett pályára. Ez csapatonkénti átlagban hatnál többet jelentett. Akkor még akadtak túlkapások: Olaszországban egy időre megszűnt a korábbi merev átigazolási rendszer, akkor igazolhattak játékost a csapatok, amikor csak akartak. (Más kérdés, e szabadosság jelentette a Bosman-regula legvadabb hajtását. Az edzők ugyanis gyakorta panaszolták, nehéz csapatot építeniük, nehéz fegyelmezniük, mert a mellőzöttek egyszerűen odébbállnak…) Ekkor vette át Itáliától Anglia a „légiósparadicsom" kitüntető címet. Mindenekelőtt a televízi-

ós szerződésekből áramló temérdek pénzből soha nem látott gazdagság köszöntött a Carling Premiership legtöbb klubjára, akkortól már a 8-10 millió fontos vételi ár sem számított elképzelhetetlennek. (Más kérdés, hogy negyedszázaddal később ez az összeg is aprópénz az elitbe tartozó játékosokért.)

Talán nem árt ismételni a Bosman-szabály ide vonatkozó rendelkezését: „Az Európai Unión belül szabadon igazolható az Unió valamely országának állampolgárságával bíró futballista, szerződése lejárta után. Átigazolási díj nem kérhető érte." A szabály akkor még az EU 14 tagországát érintette. Viszont maga után vont egy, a következő évekre jellemző vadhajtást: az afrikai és főleg a dél-amerikai játékosok minden létező dokumentumot felhajtva (esetenként nem kifejezetten a törvények szellemében eljárva) európai uniós állampolgárságot akartak szerezni, saját és nem túl nehezen nyomon követhető érdekükből.

ARANYLABDA, 1995

Európa legjobbja egy libériai

Változott a szabály, immár a *France Football* által felkért 49 zsűritag voksolhatott a nem európai nemzetiségű, de a mi kontinensünkön futballozó futballistákra is. A francia hetilap szerkesztői a regula módosításakor legfeljebb remélték, de aligha tudták, hogy az első lehetséges alkalommal afrikai játékost koronáznak meg az ítészek: George Weaht. Érdekes, hogy ha egy évvel korábban változtatnak, szinte biztosan Romário nyert volna – talán ez is az oka volt a változásnak –, mi több, az előző tíz esztendőben nagy valószínűséggel Diego Armando Maradona is aranylabdás lett volna. Ám 1995-ben, amikor a szavazás hajnala óta először lehetőség adódott dél-amerikai futballistákra is voksolni, a szubkontinens Európában játszó légiósai közül egyedül az olasz gólkirály Gabriel Omar Batistuta került be az első húszba. Pontosan a huszadik helyre. Mindazonáltal a szavazatot kapó 34 játékosból öt dél-amerikai és három afrikai volt – huszonhat európai mellett.

Aranylabda, 1995

1. George Weah (libériai, Paris Saint-Germain, AC Milan) 144 pont, 2. Jürgen Klinsmann (német, Tottenham Hotspur, Bayern München), 108, 3. Jari Litmanen (finn, AFC Ajax) 67, 4. Alessandro Del Piero (olasz, Juventus) 57, 5. Patrick Kluivert (holland, AC Milan) 47, 6. Gianfranco Zola (olasz, Parma AC) 41, 7. Paolo Maldini (olasz, AC Milan) 36, 8. Marc Overmars (holland, AFC Ajax) 33, 9. Matthias Sammer (német, Borussia Dortmund) 18, 10. Michael Laudrup (dán, Real Madrid) 17.

(Az első tíz helyezett.)

Az Atlético Madrid. Hátul, balról: Molina, Vizcaino, Caminero, Kiko, Geli, Penev. Elöl: Simeone, Santi, Solozábal, Toni, Pantics

A Borussia Dortmund. Hátul, balról: Kree, Zorc, Kohler, Júlio Cesar, Sammer, Kurz, Schmidt, Schumacher kapusedző. Középen: Kuhnt, Zöllner gyúrók, Wolters, Tretschok, Berger, Freund, Ricken, Henke edző, Hitzfeld vezetőedző. Elöl: Wiegandt szertáros, Reinhardt, Franck, Klos, Möller, De Beer, Kutowski, Arnold, Reuter

Az AC Milan. Hátul, balról (csak a játékosok): Rossi, Weah, Ielpo, Vieira (sapkában), Coco, F. Galli, Locatelli, F. Baresi, Futre, Tassotti, Costacurta. Elöl: Eranio, Di Canio, Panucci. Fekszik: Albertini, Boban

A Manchester United. Hátul, balról: N. Davies szertáros, Giggs, Keane, Butt, May, O'Kane, Ph. Neville, G. Neville, Cole, Fevre gyúró. Középen: Beckham, McGibbon, Cantona, Walsh, Schmeichel, Pilkington, Bruce, Sharpe, Casper. Elöl: Parker, McClair, Bruce, Ferguson menedzser, Kidd edző, Irwin, Thornley, Scholes

A Botafogo. Hátul, balról (csak a játékosok): Wilson Gottardo, Grotto, Gonçalves, Carlão, Jamir, Wagner, Donizete, Elöl: Túlio, Narcízio, André Silva, Moisés, Leandro Ávila, Iranildo, Wilson Goiano, Sérgio Manoel

Az Auxerre. Hátul, balról: Saïb, Cool, Guivarc'h, Lamouchi, Goma, West, Diomède. Elöl: Martins, Cocard, Silvestre, Rabarivony

AZ ÉV CSAPATA

Marcello Lippi Juventusa

Marcello Lippi 1994-ben Giovanni Trapattonit váltva került a Juventus kispadjára. Egyszerű, s egyben igaznak tűnő következtetés lenne megállapítani: azt várták az elődjétől eredményességben akkor még fényévekre lévő új „Mistertől", hogy folytassa a Trap által elért sikereket. Ám Trapattoni igazán az első torinói korszakában (1976–1986) volt eredményes, a következő nyolc évben, bár ért el a gárda kétségtelenül sikereket – ilyen volt az UEFA-kupa elnyerése 1990-ben és a 1993-ban –, az olasz klubfutballnak a nemzetközi kupaszereplést tekintve aranykorszakában ezek nem számítottak kiugró diadaloknak. Trap 1986-os távozása után Rino Marchesi, Dino Zoff és Gigi Maifredi is irányította a „zebrákat", mígnem 1991-ben visszatért a sikeredző. A következő három idény vitathatatlanul nem az övé, hanem Fabio Capellóé, esetleg Vujadin Boskové volt az olasz klubfutballban, de az is tény, hogy Trapattoni lerakta annak a Juventusnak az alapjait, amely aztán Marcello Lippivel háromszor is eljutott a Bajnokok Ligája döntőjébe, s amely 1996 tavaszán Rómában elhódította a legértékesebb klubserleget. Akkor az olasz sajtó, miközben persze elismerte a Juve nagyszerűségét, meg is fricskázta a keretet azzal a kijelentéssel, hogy játékerejét és főleg a futballisták egyéni kvalitását tekintve elmarad

AZ EDZŐ

Két földrészen is BL-győztes

MARCELLO LIPPI 1948. április 11-én született Viareggióban. Játékosként szülővárosa csapatának ifistája volt, majd a Savona együttesében kezdett a C osztályban 1969–1970-ben, aztán kilenc éven keresztül futballozott középső védőként a Sampdoriában (ezekből hetet az A ligában), majd a Pistoiesében (1979–1981) és a Lucchesében (1981–1982) fejezte be a futballistakarrierjét. Edzőként a Sampdoria ifjúsági csapatával dolgozott, majd a Pontedera (1985–1986), a Siena (1986–1987), a Pistoiese (1987–1988), a Carrarese (1988–1989), a Serie A-ban bemutatkozva a Cesena (1989–1991), a második vonalbeli Lucchese (1991–1992), az első osztályú Atalanta (1992–1993) és Napoli (1993–1994) gárdáját irányította. Egyetlen szezont (Internazionale, 1999–2000) leszámítva 1994 és 2004 között állt a Juventus élén, ötszörös olasz bajnok (1994–1995, 1996–1997, 1997–1998, 2001–2002, 2002–2003), Olasz Kupa-győztes (1994–1995), BL-győztes (1996), háromszoros BL-döntős (1997, 1998, 2003), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996) lett. 2004 és 2006, valamint 2008 és 2010 között a Squadra Azzurrát vezette, 2006-ban Németországban, a Juvét is érintő vesztegetési botrány árnyékában, világbajnoki címet nyert a csapatával. A 2010-es, dél-afrikai világbajnokságon is ő vezette az olasz együttest. Azóta csak Kínában dolgozott, előbb a kantoni Kvangdzsu, az angol néven Guangzhou Evergrande edzőjeként (2012–2014), majd két időszakban (2016–2019. január, aztán 2019. május–november) szövetségi kapitányként. Kantoni klubjával háromszoros kínai bajnok (2012, 2013, 2014), a Kínai Kupa győztese (2012), nem utolsósorban az Ázsiai Bajnokok Ligája győztese (2013) lett.

A Juventus legénysége a Bajnokok Ligája megnyerése után. A trófea Gianluca Vialli kezében

a nyolcvanas évek első felének Juventusától. Ma már, az utókor „bölcsességével" azért megállapíthatjuk, az 1995–1996-os Juventusban legalább négy világklasszis (Paulo Sousa, Deschamps, Del Piero, Vialli) is helyet kapott. Erős generáció volt, amely – annak ellenére, hogy a keret folyamatosan változott (például 1996 nyarán Vialli, Paulo Sousa és Vierchowod is távozott) –, még 1997 és 1998 tavaszán is bejutott a Bajnokok Ligája döntőjébe. Lippi pedig, aki 2006-ban szövetségi kapitányként világbajnoki címet nyert a Squadra Azzurrával, a klubsikereket tekintve megközelítette a piemontiakkal tizenhat titulust nyerő Trapattonit, s mindmáig második az örökranglistán, megelőzve Massimiliano Allegrit.

A BL-döntőben szereplő játékosok

ANGELO PERUZZI: A kapus 1970. február 16-án született Blerában. Klubjai az AS Roma (1986–1989), a Hellas Veron (1989–1990), újra az AS Roma (1990–1991), a Juventus (1991–1999), az Internazionale (1999–2000) és a Lazio (2000–2007) voltak. Háromszoros olasz bajnok (1994–1995, 1996–1997, 1997–1998), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1994–1995, 2003–2004), BL-győztes (1996), UEFA-kupa-győztes (1993), kétszeres BL-döntős (1997, 1998), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996). Az olasz válogatottban (1995–2006) 31 mérkőzésen védett, részt vett az 1996-os Eb-n, nem játszó tartalék volt a 2004-es Eb-n és az aranyéremmel zárt 2006-os vb-n.

MORENO TORRICELLI: A jobbhátvéd 1970. január 23-án született Erbában. Klubjai a Caratese (1990–1992), a Juventus (1992–1998), a Fiorentina (1998–2002), az Espanyol (2003–2004) és az Arezzo (2004–2005) voltak. Háromszoros olasz bajnok (1994–1995, 1996–1997, 1997–1998), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1994–1995, 2000–2001), BL-győztes (1996), kétszeres BL-döntős (1997, 1998), UEFA-kupa-győztes (1993), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996) volt. Az olasz válogatottban (1996–1998) tíz meccsen kapott helyet, részt vett az 1996-os Eb-n és az 1998-as vb-n.

CIRO FERRARA: A közép- vagy jobbhátvéd 1967. február 11-én Nápolyban született. Pályafutása során a Napoli (1980–1994) és a Juventus (1994–2005) mezét viselte. Hétszeres olasz bajnok (1986–1987, 1989–1990, 1994–1995, 1996–1997, 1997–1998, 2001–2002, 2002–2003), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1986–1987, 1994–1995), BL-győztes (1996), kétszeres BL-döntős (1997, 1998), UEFA-kupa-győztes (1989), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996), Intertotó-kupa-győztes (1999) volt. Az olasz válogatottban (1987–2000) 49 mérkőzésen játszott, világbajnoki bronzérmes (1990), Eb-ezüstérmes (2000), nem játszó tartalék volt az 1988-as Eb-n.

PIETRO VIERCHOWOD: A középső védő 1959. április 6-án született Calcinatében. Pályafutása során a Romanese (1973–1976), a Como (1976–1981), a Fiorentina (1981–1982), az AS Roma (1982–1983), a Sampdoria (1983–1995), a Juventus (1995–1996), az AC Milan (1996–1997) és a Piacenza (1997–2000) mezét viselte. Kétszeres olasz bajnok (1982–1983, 1990–1991), ötszörös Olasz Kupa-győztes (1984–1985, 1987–1988, 1988–1989, 1990–1991, 1993–1994), BL-győztes (1996), KEK-győztes (1990). Az olasz válogatottban (1981–1993) 45 mérkőzésen 2 gólt szerzett, vb-bronzérmes (1990), vb-résztvevő (1986), nem játszó kerettag a világbajnok válogatottban (1982).

GIANLUCA PESSOTTO: A már játékoskorában jogi diplomát szerző Il Proffesorino (Kis Professzor) 1970. augusztus 11-én született Latisanában. Klubjai a Varese (1989–1991), a Massese (1991–1992), a Bologna (1992–1993), a Verona (1993–1994), a Torino (1994–1995) és a Juventus (1995–2006) voltak. Négyszeres olasz bajnok (1996–1997, 1997–1998, 2001–2002, 2002–2003), Olasz Kupa-győztes (1994–1995), BL-győztes (1996), háromszoros BL-döntős (1997, 1998, 2003), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996), Intertotó-kupa-győztes (1999). Az olasz válogatottban (1996–2002) 22 mérkőzésen 1 gólt szerzett, Eb-ezüstérmes (2000), vb-résztvevő (1998).

PAULO Manuel Carvalho de SOUSA: A portugál középpályás 1970. augusztus 30-án Viseuban született. Klubjai a Repesenses (1984–1986), az SL Benfica (1986–1993), a Sporting CP (1993–1994), a Juventus FC (1994–1996), a Borussia Dortmund (1996–1997), az Internazionale (1998–2000), közben kölcsönjátékosként a Parma (2000), a Panathinaikosz (2000–2001) és az Espanyol (2002) voltak. Portugál bajnok (1990–1991), Portugál Kupa-győztes (1992–1993), olasz bajnok (1994–1995), Olasz Kupa-győztes (1994–1995), kétszeres BL-győztes (1996, 1997), Világkupa-győztes (1997) volt. A portugál válogatottban (1991–2002) 52 mérkőzésen játszott, Eb-elődöntős (2000), Eb-résztvevő (1996), nem játszó tartalék volt a 2002-es vb-n.

DIDIER Claude DESCHAMPS: A nagy munkabírású középpályás 1968. október 15-én Bayonne-ban született. Szülővárosa csapatában (1976–1983), majd az FC Nantes (1983–1989), az Olympique Marseille (1989–1994), közben kölcsönjátékosként a Girondins Bordeaux (1990–1991), a Juventus FC (1994–1999), a Chelsea (1999–2000) és a Valencia (2000–2001) együttesében futballozott. Kétszeres francia bajnok (1989–1990, 1991–1992), háromszoros olasz bajnok (1994–1995, 1996–1997, 1997–1998), Olasz Kupa-győztes (1994–1995), angol FA-kupa-győztes (1999–2000), BL-győztes (1996), UEFA-kupa-győztes (1993), háromszoros BL-döntős (1997, 1998, 2001), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996), Intertotó-kupa-győztes (1999). A

francia válogatottban (1989–2000) 103 mérkőzésen 4 gólt szerzett, világbajnok (1998), Európa-bajnok (2000), elődöntős az 1996-os Eb, részt vett az 1992-es tornán is.

ANTONIO CONTE: A középpályás 1969. július 31-én született Leccében. Mindösszesen két klubban játszott profi játékos-pályafutása során, a Leccében (1985–1991) és a Juventusban (1991–2004). Ötszörös olasz bajnok (1994–1995, 1996–1997, 1997–1998, 2001–2002, 2002–2003), Olasz Kupa-győztes (1994–1995), BL-győztes (1996), kétszeres BL-döntős (1997, 1998), UEFA-kupa-győztes (1993), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996), Intertotó-kupa-győztes (1999). Az olasz válogatottban (1994–2000) 20 mérkőzésen két gólt szerzett, világbajnoki (1994) és Európa-bajnoki (2000) ezüstérmes.

ALESSANDRO DEL PIERO: A támadó 1974. november 9-én született Coneglianóban. Klubjai a San Vendemiano (1982–1988), a Padova (1991–1993), a Juventus (1993–2012), a Sydney FC (2012–2014) és a Delhi Dynamos (2014) voltak. Hatszoros olasz bajnok (1994–1995, 1996–1997, 1997–1998, 2001–2002, 2002–2003, 2011–2012), a pályán megnyerte csapatával a 2004–2005-ös és a 2005–2006-os címet is, de ezeket a szövetség érvénytelenítette. Olasz Kupa-győztes (1994–1995), BL-győztes (1996), háromszoros BL-döntős (1997, 1998, 2003), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996), Intertotó-kupa-győztes (1999). Az olasz válogatottban (1995–2008) 91 mérkőzésen 20 gólt szerzett, világbajnok (2006) és Európa-bajnoki (2000) ezüstérmes. Részt vett az 1996-os, a 2004-es és a 2008-as Eb-n, valamint az 1998-as és a 2002-es vb-n is.

GIANLUCA VIALLI: A középcsatár 1964. július 9-én született Cremonában. Klubjai az AS Pizzighettone (1973–1978), a Cremonese (1978–1984), a Sampdoria (1984–1992), a Juventus (1992–1996) és a Chelsea (1996–1999) voltak. Kétszeres olasz bajnok (1990–1991, 1994–1995), négyszeres Olasz Kupa-győztes (1984–1985, 1987–1988, 1988–1989, 1994–1995), angol FA-kupa-győztes (1996–1997), angol Ligakupa-győztes (1997–1998), BL-győztes (1996), BL-döntős (1992), kétszeres KEK-győztes (1990, 1998), UEFA-kupa-győztes (1993). Az olasz válogatottban (1985–1992) 59 mérkőzésen 16 gólt szerzett, vb-bronzérmes (1990), részt vett az 1986-os Mundialon is. Eb-elődöntős volt 1988-ban.

FABRIZIO RAVANELLI: A csatár 1968. december 11-én született Perugiában. Klubjai a Perugia (1986–1989), az Avellino (1989), a Casertana (1989–1990), a Reggiana (1990–1992), a Juventus (1992–1996), a Middlesbrough (1996–1997), az Olympique Marseille (1998–2000), a Lazio (2000–2001), a Derby County (2001–2003), a Dundee FC (2003–2004) és újra a Perugia (2004–2005) voltak. Kétszeres olasz bajnok (1994–1995, 1999–2000), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1994–1995, 1999–2000), BL-győztes (1996), UEFA-kupa-győztes (1993). Az olasz válogatottban (1995–1999) 22 mérkőzésen nyolc gólt szerzett, részt vett az 1996-os Eb-n.

ANGELO DI LIVIO: A középpályás 1966. július 26-án született Rómában. Pályafutása során az AS Roma (1984–1985), a Reggiana (1985–1986), a Nocerina (1986–1987), a Perugia (1987–1989), a Padova (1989–1993), a Juventus (1993–1999) és a Fiorentina (1999–2005) mezét viselte. Háromszoros olasz bajnok (1994–1995, 1996–1997, 1997–1998), kétszeres Olasz Kupa-győztes (1994–1995, 2000–2001), BL-győztes (1996), kétszeres BL-döntős (1997, 1998), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996). Az olasz válogatottban (1995–2002) 40 mérkő-

zésen szerepelt, Eb-ezüstérmes volt 2000-ben, részt vett az 1996-os Eb-n, valamint az 1998-as és a 2002-es vb-n is.

MICHELE PADOVANO: A csatár 1966. augusztus 28-án született Torinóban. Klubjai az Asti TSC (1985–1986), a Cosenza (1986–1990), a Pisa (1990–1991), a Napoli (1991–1992), a Genoa (1992–1993), a Reggiana (1993–1994), újra a Genoa (1994), ismét a Reggiana (1994), majd a Juventus (1995–1997), a Crystal Palace (1997–1998), a Metz (1998–2000) és a Como (2000–2001) voltak. Olasz bajnok (1996–1997), BL-győztes (1996), BL-döntős (1997), európai Szuperkupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (1996). Az olasz válogatottban 1997-ben egy mérkőzésen játszott.

(VLADIMIR JUGOVICSOT bemutattuk már az 1990–1991-es idénynél.)

BAJNOKOK LIGÁJA

A Juventus megtörte az Ajax sorozatát

A selejtezők a volt szocialista tömb csapatainak sikerét hozták, négy klub (FTC, Steaua, Legia, Dinamo) is kvalifikálta magát a csoportkörbe.

A messze leggyengébb A csoportot, amely csak tovább gyöngült a Dinamo Kijev bundavád miatti diszkvalifikálásával, meglepetésre magabiztosan megnyerte a Panathinaikosz. A B csoportban folytatódott a „keleti gárdák” menetelése (Szpartak, Legia), még figyelemre méltóbb, hogy az oroszok minden meccsükön győztek, annál kellemetlenebbül érintette az angol bajnok fanatikusait a Rovers dicstelen teljesítménye és utolsó helye. A C-ben nem született szenzáció, legfeljebb az érdemel említést, hogy a bukarestiek megelőzték a skótokat. A D jelűben az Üllői úti zöld-fehérek lekörözték a zürichi „szöcskéket”. (Az FTC az 5 pontjával – 2020-ig számítva – minden idők legjobb magyar BL-szereplését produkálta.)

A negyeddöntőben a breton „kanárik” kiejtették a moszkvaiakat, míg a Real Madrid számára Torinó jelentette a végállomást. Az elődöntőben az Ajax Amszterdamban kikapott a görögöktől, ellenben Athénban szinte kiütötte őket.

Moreno Torricelli, akit Gepettónak becéztek a Juvében. Korábban ugyanis asztalosként dolgozott

A piemontiak végjátékba kerülése sem volt zökkenőmentes. Az Olimpiai Stadionban heves küzdelmet hozott a címvédő és a trónkövetelő harca, utóbbiak jószerével hazai légkörben csatázhattak, és Fortuna is a pártjukat fogta a 11-eseknél. Fél évvel a Tokióban „szétlövéssel” megnyert Világkupa-döntő után megkezdődött a hollandok rossz sorozata, ez a ge-

neráció, válogatott mezben, „szétlövésben” búcsúzott az 1996-os és a 2000-es Európa-bajnokságtól, valamint az 1998-as világbajnokságtól is.

A BL gólkirálya Jari Litmanen (AFC Ajax) lett 9 találattal.

Selejtező. Grasshopper-Club–Maccabi Tel-Aviv 1-1, 1-0, Rangers FC–Anorthoszisz 1-0, 0-0, Legia Warszawa–IFK Göteborg 1-0, 2-1, Casino Salzburg–Steaua Bucureşti 0-0, 0-1, Dinamo Kijev–Aalborg BK 1-0, 3-1, Rosenborg BK–Beşiktaş 3-0, 1-3, RSC Anderlecht–Ferencvárosi TC 0-1, 1-1, Panathinaikosz–Hajduk Split 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Panathinaikosz)

A csoport. Dinamo Kijev–Panathinaikosz 1-0 (bundavád miatt az UEFA azonnal hatállyal kizárta a Dinamót a további küzdelmekből, az ukránok helyett az Aalborg BK folytatta), FC Nantes–FC Porto 0-0, 2-2, Aalborg BK–Panathinaikosz 2-1, 0-2, Panathinaikosz–FC Nantes 3-1, 0-0, FC Porto–Aalborg BK 2-0, 2-2, FC Nantes–Aalborg BK 3-1, 2-0, FC Porto–Panathinaikosz 0-1, 0-0. A csoport végeredménye: 1. Panathinaikosz 11 pont,2. FC Nantes 9 pont, 3. FC Porto 7 pont, 4. Aalborg BK 4 pont

B csoport. Legia Warszawa–Szpartak Moszkva 0-1, 1-2, Blackburn Rovers–Szpartak Moszkva 0-1, 0-3, Legia Warszawa–Rosenborg BK 3-1, 0-4, Rosenborg BK–Blackburn Rovers 2-1, 1-4, Rosenborg BK–Szpartak Moszkva 2-4, 1-4, Legia Warszawa–Blackburn Rovers 1-0, 0-0. A csoport végeredménye: 1. Szpartak Moszkva 18 pont, 2. Legia Warszawa 7 pont, 3. Rosenborg BK 6 pont, 4. Blackburn Rovers 4 pont

C csoport. Borussia Dortmund–Juventus 1-3, 2-1, Steaua Bucureşti–Rangers FC 1-0, 1-1, Juventus–Steaua Bucureşti 3-0, 0-0, Rangers FC–Borussia Dortmund 2-2, 2-2, Juventus–Rangers FC 4-1, 4-0, Borussia Dortmund–Steaua Bucureşti 1-0, 0-0. A csoport végeredménye: 1. Juventus 13 pont, 2. Borussia Dortmund 9 pont, 3. Steaua Bucureşti 6 pont, 4. Rangers FC 3 pont

D csoport. AFC Ajax–Real Madrid 1-0, 2-0, Grasshopper-Club–Ferencvárosi TC 0-3, 3-3, Ferencvárosi TC–AFC Ajax 1-5, 0-4, Real Madrid–Grasshopper-Club 2-0, 2-0, AFC Ajax–Grasshopper-Club 3-0, 0-0, Real Madrid–Ferencvárosi TC 6-1, 1-1. A csoport végeredménye: 1. AFC Ajax 16 pont, 2. Real Madrid 10 pont, 3. Ferencvárosi TC 5 pont, 4. Grasshopper-Club 2 pont

(A győzelemért három pont járt.)

Negyeddöntő. Borussia Dortmund–AFC Ajax 0-2, 0-1, FC Nantes–Szpartak Moszkva 2-0, 2-2, Real Madrid–Juventus 1-0, 0-2, Legia Warszawa–Panathinaikosz 0-0, 0-3

Elődöntő. Juventus–FC Nantes 2-0, 2-3, AFC Ajax–Panathinaikosz 0-1, 3-0

Döntő

Juventus FC–AFC Ajax 1-1 (1-1, 1-1, 1-1), tizenegyesekkel 4-2

1996. május 22., Róma, Olimpiai Stadion, 70 000 néző. Jv.: Manuel Díaz Vega (spanyol)

Juventus FC: Peruzzi – Torricelli, Ferrara, Vierchowod, Pessotto – Conte (Jugovics, 44.), Paulo Sousa (Di Livio, 57.), Deschamps – Del Piero, Ravanelli (Padovano, 77.), Vialli

AFC Ajax: Van der Sar – Silooy, D. Blind, F. de Boer (Scholten, 69.), Bogarde – R. de Boer (Wooter, 91.), Litmanen, Davids – Finidi, Kanu, Musampa (Kluivert, 46.)

Gólszerzők: Ravanelli (13.), Litmanen (41.)

A tizenegyest berúgta: Ferrara, Pessotto, Padovano, Jugovics, illetve Litmanen, Scholten. A tizenegyest kihagyta: Davids, Silooy

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

PSG-siker a gyászos emlékezetű Heyselben

Az első „valódi” kör nem hozott meglepetést, esetleg a cseh SK Hradec Králové kiütéses diadalát minősíthetjük annak a koppenhágaiak ellen (5-0). A második fordulóban az SK Rapid Wien a hosszabbításban 4-0-ra lelépte a lisszaboni Sportingot, a hütteldorfi eredmény hallatán nem csak a portugál „oroszlánok” hívei kapták fel a fejüket döbbenetükben. A negyeddöntő spanyol testvérharcot hozott, a Depor képezte akadályon fennakadt a címvédő Zaragoza. Az egész sorozat legnagyobb szenzációját a bécsi zöld-fehérek szolgáltatták azzal, hogy meg sem álltak a fináléig. Nem érdemtelenül kerültek oda, hisz az útjuk során csupán egyetlen vereséget szenvedtek. A második csapás a brüsszeli döntőben érte a császárvárosiakat, a Heyselben a méregdrága sztárokat felvonultató párizsiak nagy csatában két vállra fektették őket. (Elég potyaízű gólt kapott Michael Konsel: egy legurított szabadrúgást Bruno N’Gotty jobbal rászúrt, a körülbelül 35 méterről, középről, nem is igazán nagy erővel meglőtt labda pedig a jobb alsó sarokba vágódott. Az osztrák kapus ugyan vetődött utána, de elkésett.)

Bruno Ngotty a győztes gólt ünnepli

A KEK legeredményesebb labdarúgója Petr Samec (SK Hradec Králové) volt, aki 9 találattal gyűjtötte be a gólkirályi titulust.

Selejtező. Tiligul Tiraspol–FC Sion 0-0, 2-3, Vác FC Samsung–FK Szileksz Kratovo 1-1, 1-3, Turun PS–KS Teuta Durrës 1-0, 0-3, FC Vaduz–SK Hradec Králové 0-5, 1-9, Apoel Nicosia–Nyeftcsi Baku 3-0, 0-0, Wrexham FC–Petrolul Ploieşti 0-0, 0-1, Valletta FC–Inter Bratislava 0-0, 2-5, Sahtar Donyeck–Linfield FC 4-1, 1-0, Žalgiris Vilnius–NK Mura 2-0, 1-2, GKS Katowice–Ararat Jerevan 2-0, 0-2 (tizenegyesekkel jutott tovább az Ararat), FK Obilics–Dinamo Batumi 0-1, 2-2, Derry City–Lokomotiv Szófia 1-0, 0-2, Maccabi Haifa–KÍ Klaksvík 4-0, 2-3, Dinamo Minszk–Molde FK 1-1, 1-2, CS Grevenmacher–KR Reykjavík 3-2, 0-2, DAG-Liepaja–FC Lantana Tallinn 3-0, 0-0

1. forduló. Žalgiris Vilnius–Trabzonspor 2-2, 0-1, Apoel Nicosia–Deportivo La Coruña 0-0, 0-8, Inter Bratislava–Real Zaragoza 0-2, 1-3, FC Bruges–Sahtar Donyeck 1-0, 1-1, Lokomotiv Szófia–Halmstads BK 3-1, 0-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Halmstads), KS Teuta Durrës–Parma Calcio 0-2, 0-2, Molde FK–Paris SG 2-3, 0-3, Dinamo Batumi–Celtic FC 2-3, 0-4, Borussia Mönchengladbach–FK Szileksz Kratovo 3-0, 3-2, AEK Athén–FC Sion 2-0, 2-2, KR Reykjavík–Everton FC 2-3, 1-3, DAG-Liepaja–Feyenoord 0-7, 0-6, Dinamo Moszkva–Ararat Jerevan 3-1, 1-0, SK Hradec Králové–FC København 5-0, 2-2, Sporting CP–Maccabi Haifa 4-0, 0-0, SK Rapid Wien–Petrolul Ploieşti 3-1, 0-0

2. forduló. Trabzonspor–Deportivo La Coruña 0-1, 0-3, Real Zaragoza–FC Bruges 2-1, 1-0, Halmstads BK–Parma Calcio 3-0, 0-4, Paris SG–Celtic FC 1-0, 3-0, Borussia Mönchengladbach–AEK

Athén 4-1, 1-0, Everton FC–Feyenoord 0-0, 0-1, Dinamo Moszkva–SK Hradec Králové 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Dinamo), Sporting CP–SK Rapid Wien 2-0, 0-4 (hosszabbításban)

Negyeddöntő. Deportivo La Coruña–Real Zaragoza 1-0, 1-1, Parma Calcio–Paris SG 1-0, 1-3, Borussia Mönchengladbach–Feyenoord 2-2, 0-1, Dinamo Moszkva–SK Rapid Wien 0-1, 0-3

Elődöntő. Deportivo La Coruña–Paris SG 0-1, 0-1, Feyenoord–SK Rapid Wien 1-1, 0-3

Döntő

Paris Saint-Germain FC–SK Rapid Wien 1-0 (1-0)

1996. május 8., Brüsszel, Heysel-stadion, 37 500 néző. Jv.: Pierluigi Pairetto (olasz)

Paris Saint-Germain FC: Lama – Le Guen, N'Gotty, Roche, Fournier (Llacer, 78.) – Bravo, Guérin, Djorkaeff, Colleter – Raí (Dely Valdés, 12.), Loko

SK Rapid Wien: Konsel – Ivanov, Hatz, Schöttel – Guggi, Heraf, Stöger, Kühbauer, Marasek – Stumpf (Barisic, 46.), Jancker

Gólszerző: N'Gotty (28.)

UEFA-KUPA

Beckenbauer a nyertes, Zidane a vesztes oldalon

Nem igazán jelezte a reális erőviszonyokat, hogy a Galatasaray, az Universitatea Craiova, a Dinamo Bucureşti, a Crvena zvezda, a Dinamo Tbiliszi, az NK Osijek, a Sturm Graz és az Örebro SK kiesett a selejtezőben, ellenben a RAF Jelgava, az ÍA Akrannes, a MyPa, a Zimbru Chisinau s az Avenir Beggen várhatta az első fordulót. A továbbiakban is születtek meglepő eredmények, az AC Lugano simán elbuktatta a milánói Intert, a volgográdi Rotor az idegenben elért találataival a Manchester Unitedot, a másodikban pedig a Brøndby IF végzett partnerével, a híres Liverpoollal. A nyolcaddöntőből a favoritok léptek tovább, talán a prágai Slaviát nem várta a közvélemény a nyolc közé. A negyeddöntőben nagyot szólt a Bordeaux 3-0-s diadala az AC Milan fölött, különösen az első meccs 2-0-s olasz győzelme után, de a cseh „csillagosok" sikere a római „farkasok" ellenében sem volt éppenséggel papírforma-eredmény. Az elődöntő párosítását látva még a laikusok is tudták, hogy a fináléban mindenképpen lesz egy olyan klub, amelyet senki sem várt oda.

Mehmet Scholl a döntő mindkét meccsén szerzett gólt

A végjátékban mindkét összecsapást magabiztosan megnyerték a bajorok, a gironde-iak a párharc egyetlen percében sem álltak győzelemre, azonban mielőtt kétségbe vonnánk tudásukat, nem árt megjegyezni, hogy közülük hárman (Bixente Lizarazu, Zinedine Zidane, Christophe Dugarry) bő két évvel később világbajnoki címet nyertek. Érdekes, hogy a két edző, Franz Beckenbauer és a franciákat irányító Gernot Rohr 1972 és 1974 között klubtársak voltak a Bayernnél.

A sorozat gólkirálya nagy föllénnyel Jürgen Klinsmann (FC Bayern München) lett, aki 15-ször talált a riválisok kapujába.

Selejtező. Omonia Nicosia–Sliema Wanderers 3-0, 2-1, Sparta Praha–Galatasaray 3-1, 1-1, Afan Lido FC–RAF Jelgava 1-2, 0-0, Apollón Athén–Olimpija Ljubljana 1-0, 1-3, Bangor City FC–Widzew Łódź 0-4, 0-1, Brøndby IF–Inkaras Kaunas 3-0, 3-0, Crusaders FC–Silkeborg IF 1-2, 0-4, Dinamo Bucureşti–Levszki Szófia 0-1, 1-1 (hosszabbításban), Dundalk FC–Malmö FF 0-2, 0-2, Jeunesse Esch–FC Lugano 0-0, 0-4, FC Košice–Újpesti TE 0-1, 1-2, Universitatea Craiova–Dinamo Minszk 0-0, 0-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Dinamo), Fenerbahçe–Partizani Tiranë 2-0, 4-0, FK Vardar Szkopje–Iberia Szamtredia 1-0, 2-0, Glenavon FC–FH Hafnarfjarðar 0-0, 1-0, Hibernians FC–Csernomorec Odessza 2-5, 0-2, Kapaz Ganja–Austria Wien 0-4, 0-5, Lillestrøm SK–Flora Tallinn 4-0, 0-1, Motherwell FC–Myllykosken Pallo 1-3, 2-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a MyPa), Örebro SK–Avenir Beggen 0-0, 0-3, Botev Plovdiv–Dinamo Tbiliszi 1-0, 1-0, Szlavia Szófia–Olympiakosz Pireusz 0-2, 0-1, Raith Rovers–GÍ Gøta 4-0, 2-2, Crvena zvezda–Neuchâtel Xamax 0-1, 0-0, Shelbourne Dublin–ÍA Akraness 0-3, 0-3, Slovan Bratislava–NK Osijek 4-0, 2-0, Sturm Graz–Slavia Praha 0-1, 1-1, SK Tiranë–Hapoel Beer Sheva 0-1, 0-2, Skonto Riga–NK Maribor 1-0, 0-2, TPV Tampere–Viking FK Stavanger 0-4, 1-3, Zagłębie Lubin–Shirak SC 0-0, 1-0, Zimbru Chisinau–Hapoel Tel-Aviv 2-0, 0-0

1. forduló. FC Lugano–FC Internazionale 1-1, 1-0, AC Milan–Zagłębie Lubin 4-0, 4-1, Sparta Praha–Silkeborg IF 0-1, 2-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Sparta), AS Monaco–Leeds United 0-3, 1-0, FC Bayern München–Lokomotiv Moszkva 0-1, 5-0, Brøndby IF–Lillestrøm SK 3-0, 0-0, Csernomorec Odessza–Widzew Łódź 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább az Odessza), Szpartak Valgyikavkaz–Liverpool FC 1-2, 0-0, Fenerbahçe–Real Betis 1-2, 0-2, Austria Wien–Dinamo Minszk 1-2, 0-1, FK Vardar Szkopje–Girondins Bordeaux 0-2, 1-1, Hapoel Beer Sheva–FC Barcelona 0-7, 0-5, Glenavon FC–Werder Bremen 0-2, 0-5, Lierse SK–SL Benfica 1-3, 1-2, Malmö FF–Nottingham Forest 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Forest), MyPa–PSV Eindhoven 1-1, 1-7, Neuchâtel Xamax–AS Roma 1-1, 0-4, Olympiakosz Pireusz–NK Maribor 2-0, 3-1, Levszki Szófia–Eendracht Aalst 1-2, 0-1, Raith Rovers–ÍA Akraness 3-1, 0-1, RC Lens–Avenir Beggen 6-0, 7-0, RC Strasbourg–Újpesti TE 3-0, 2-0, Roda JC–Olimpija Ljubljana 5-0, 0-2, SC Farense–Olympique Lyon 0-1, 0-1, SC Freiburg–Slavia Praha 1-2, 0-0, Rotor Volgográd–Manchester United 0-0, 2-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Rotor), Sevilla FC–Botev Plovdiv 2-0, 1-1, Slovan Bratislava–1. FC Kaiserslautern 2-1, 0-3, SS Lazio–Omonia Nicosia 5-0, 2-1, Viking FK Stavanger–AJ Auxerre 1-1, 0-1, Vitória SC Guimarães–Standard Liège 3-1, 0-0, Zimbru Chisinau–RAF Jelgava 1-0, 2-1

2. forduló. 1. FC Kaiserslautern–Real Betis 1-3, 0-1, FC Lugano–Slavia Praha 1-2, 0-1, Sparta Praha–Zimbru Chisinau 4-3, 2-0, AJ Auxerre–Nottingham Forest 0-1, 0-0, AS Roma–Eendracht Aalst 4-0, 0-0, Brøndby IF–Liverpool FC 0-0, 1-0, FC Barcelona–Vitória SC Guimarães 3-0, 4-0, Csernomorec Odessza–RC Lens 0-0, 0-4, Girondins Bordeaux–Rotor Volgográd 2-1, 1-0, Leeds United–PSV Eindhoven 3-5, 0-3, Olympique Lyon–SS Lazio 2-1, 2-0, Raith Rovers–FC Bayern München 0-2, 1-2, RC Strasbourg–AC Milan 0-1, 1-2, Sevilla FC–Olympiakosz Pireusz 1-0, 1-2 (hosszabbításban, idegenben szerzett góllal jutott tovább a Sevilla), SL Benfica–Roda JC 1-0, 2-2, Werder Bremen–Dinamo Minszk 5-0, 1-2

Nyolcaddöntő. AC Milan–Sparta Praha 2-0, 0-0, FC Bayern München–SL Benfica 4-1, 3-1, Brøndby IF–AS Roma 2-1, 1-3, Girondins Bordeaux–Real Betis 2-0, 1-2, Nottingham Forest–Olympique Lyon 1-0, 0-0, PSV Eindhoven–Werder Bremen 2-1, 0-0, Sevilla FC–FC Barcelona 1-1, 1-3, Slavia Praha–RC Lens 0-0, 1-0 (hosszabbításban)

Negyeddöntő. AC Milan–Girondins Bordeaux 2-0, 0-3, FC Bayern München–Nottingham Forest 2-1, 5-1, FC Barcelona–PSV Eindhoven 2-2, 3-2, Slavia Praha–AS Roma 2-0, 1-3 (hosszabbításban, idegenben szerzett góllal jutott tovább a Slavia)

Elődöntő. FC Bayern München–FC Barcelona 2-2, 2-1, Slavia Praha–Girondins Bordeaux 0-1, 0-1

Döntő

FC Bayern München–Girondins Bordeaux 2-0 (1-0)

1. mérkőzés. 1996. május 1., München, Olimpiai Stadion (63 000 néző). Jv.: Serge Muhmenthaler (svájci)

FC Bayern München: Kahn – Babbel, Kreuzer, Helmer, Ziege – Hamann, Matthäus (Frey, 54.), Sforza, Scholl – Klinsmann, Papin (Witeczek, 70.)

Girondins Bordeaux: Huard – Grenet, Friis-Hansen, Dogon, Lizarazu – Croci, Lucas, Dutuel, Richard Witschge – Bancarel, Tholot (Anselin, 90.)

Gólszerzők: Helmer (34.), Scholl (60.)

Girondins Bordeaux–FC Bayern München 1-3 (0-0)

2. mérkőzés. 1996. május15., Bordeaux, Parc Lescure, 36 000 néző. Jv.: Vagyim Zsuk (fehérorosz)

Girondins Bordeaux: Huard – Bancarel, Friis-Hansen, Dogon, Lizarazu (Anselin, 31.) – Croci (Dutuel, 57.), Lucas (Grenet, 81.), Zidane, Richard Witschge – Tholot, Dugarry

FC Bayern München: Kahn – Strunz, Babbel, Helmer, Ziege – Frey (Zickler, 60.), Matthäus, Sforza, Scholl – Klinsmann, Kosztadinov (Witeczek, 75.)

Gólszerzők: Scholl (53.), Kosztadinov (65.), Dutuel (76.), Klinsmann (78.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

Ajax-bizonyítvány? Ötös!

Az 1995-ös európai Szuperkupát 1996. februárban hódította el az AFC Ajax, amely végül is káprázatos szezont produkált: öt trófeát nyert meg, holland bajnok és holland Szuperkupa-győztes, BL-győztes, Világkupa-győztes, végül európai Szuperkupa-győztes lett. A Zaragoza ellen 180 perc alatt öt gólt szerzett. Csupán a Holland Kupát nem tudta elhódítani, a nyolc között megállította örök riválisa, a Feyenoord, amely aztán lecsapott a serlegre is.

Az európai Szuperkupáért csak az első összecsapáson, Aragóniában folyt kiegyensúlyozott küzdelem, a visszavágón, Amszterdamban összecsuklottak a spanyolok, összehoztak két kiállítást, majd halmazati büntetésként két 11-est is, amelyeket Danny Blind értékesített. A meccs után a Real Zaragoza játékosai, vezetői és szurkolói szidták a skót bírót, de nem volt igazuk, mert a játékvezető korrekt módon ítélkezett.

Real Zaragoza–AFC Ajax 1-1 (1-0)

1. mérkőzés. 1996. február 6., Zaragoza, La Romareda, 23 000 néző. Jv.: Rémi Harrel (francia)

Real Zaragoza: Juanmi – Belsué, Cuartero, Aguado, Solana – Oscar Luis, Nayim, Higuera – Gustavo López (Pardeza, 79.), García (Berti, 79.), Morientes

AFC Ajax: Van der Sar – Reiziger, D. Blind, F. de Boer, Bogarde – Scholten, R. de Boer, Litmanen (Wooter, 65.) – Finidi, Kluivert, Musampa (Van den Bergh, 53.)

Gólszerzők: Aguado (28.), Kluivert (70.)

AFC Ajax–Real Zaragoza 4-0 (1-0)

2. mérkőzés. 1996. február 28., Amszterdam, Olimpiai Stadion, 22 000 néző. Jv.: Leslie William Mottram (skót)

AFC Ajax: Van der Sar – Reiziger, D. Blind, F. de Boer, Bogarde – Silooy, Scholten (Van den Bergh, 70.), Davids – Finidi (Demcsenko, 70.), Kluivert (Gehring, 70.), Kanu

Real Zaragoza: Cedrún – Belsué, Cáceres, Aguado, Sanjuán – Oscar Luis, Aragón, Higuera (Belman, 64.) – Gustavo López (Gay, 61.), García, Morientes (Cuartero, 80.)

Gólszerzők: Bogarde (43.), Finidi (54.), D. Blind (65., 11-esből, 69., 11-esből)

Kiállítva: Cedrún (64.), Oscar Luis (68.)

LIBERTADORES KUPA

Minden a River Plate mellett szólt

Nem volt meglepetés a River Plate döntőbe jutása, sőt a győzelme sem, ha arra gondolunk, hogy korábban, 1966-ban, 1976-ban és 1986-ban is eljutott a döntőbe, sőt, az első két elveszített finálé utáni harmadik kísérletére nyert is. 1996 nyarán már azt mondhatta: két vesztes után két győztes döntője van. Kétségtelen, hogy az immár Ramon Ángel Díaz által irányított Riveré volt a legerősebb csapat a mezőnyben, az gárda sokat erősödött az 1995-ben érkezett Celso Ayalával, beértek a fiatalok, mint Sorin és Almeyda, olyan támadó triója meg főleg senki másnak nem volt, mint az Ortega, Crespo, Francescoli hármas. A Burritónak, Kis Csacsinak becézett Ortega 22, a kis Valdanónak, azaz Valdanitónak nevezett **Crespo** 21 éves volt, mindketten remekeltek az akkor még mindkettőjüknél gólerősebb veterán, a 35 éves Enzo Francescoli „védőszárnyai" alatt. A „milliomosok" veretlenül nyerték meg a csoportjukat, majd a Sporting Cristal, a San Lorenzo, az Universidad de Chile és az América Cali gárdáján túljutva hódították el a trófeát.

América Cali–River Plate 1-0 (1-0)

Döntő, 1. mérkőzés. 1996. június 19., Cali, Estádio Olímpico Pascual Geurrero, 57 500 néző. Jv.: Oscar Velasquez (paraguayi)

América: Córdoba – Cardona (G. Hernández, 56.), Bermúdez, C. Asprilla, Maziri – Cabrera, A. Berti, A. Escobar, Oviedo – Zambrano (J. W. Pérez, 70), De Ávila

River Plate: Burgos – H. Díaz, G. Rivarola, C. Ayala, Altamirano – Almeyda, Astrada, Sorin (Gallardo, 78.) – Ortega – Crespo (Lavallén, 65.), Francescoli (J. A. Gómez, 80.)

Gólszerző: De Ávila (25.)

Kiállítva: Astrada (54.)

River Plate–América Cali 2-0 (1-0)

Döntő, 2. mérkőzés. 1996. június 26., Buenos Aires, Estádio Monumental, 90 482 néző. Jv.: Julio Matto (uruguayi)

River Plate: Burgos – H. Díaz, G. Rivarola, C. Ayala, Altamirano – Escudero (J. A. Gómez, 74.), Almeyda, Cedrés – Ortega (Sorin, 87.) – Crespo (Gallardo, 86.), Francescoli

América: Córdoba – Cabrera, Bermúdez, C. Asprilla, Maziri – Dinas, A. Berti, A. Escobar, Oviedo – Zambrano, De Ávila

Gólszerző: Crespo (6., 59.)

VILÁGKUPA

Tokióban büntetett az Ajax

Nem hozott szép mérkőzést a tokiói Világkupa-döntő, amely 0-0-ra végződött, ámbár remek csatárok voltak a pályán mindkét együttesben. A brazilok tördelték a játékot, elég sokat durváskodtak, és az egyik ilyen keménykedésük következményeképp az angol bíró öltözőbe parancsolta a paraguayi Catalino Rivarolát. (A korábban már büntetett védő páros lábbal felrúgta Kluivertet, amiért megkapta a második sárgáját, s azzal együtt a pirosat is.) Az 56. perctől tehát emberelőnyben volt az Ajax, ám nem tudott élni vele, noha több gólhelyzetet alakított ki. A legnagyobbat a finn szupersztár, Jari Litmanen pepecselte el.

A hosszabbítást követő 11-eseknél az elsőt mindjárt megfogta Edwin van der Sar, azonban utána Patrick Kluivert a kapu mellé bombázott. A kék-fehér-feketék másik kihagyott 11-esénél a lécen csattant a labda. Ugyan szerencsés körülmények között, viszont egyáltalán nem érdemtelenül került a serleg a hollandok birtokába.

A finálé legjobbja Danny Blind, az AFC Ajax csapatkapitánya lett.

Danny Blind és Frank de Boer

AFC Ajax–Grêmio FC 0-0 (0-0, 0-0, tizenegyesekkel 4-3)

1995. november 28., Tokió, Nemzeti Stadion, 47 129 néző. Jv.: David Roland Elleray (angol)

AFC Ajax: Van der Sar – Reiziger, D. Blind, F. de Boer, Bogarde – R. de Boer, Litmanen (Reuser, 94.), Davids,– Finidi, Kluivert, Overmars (Kanu, 68.)

Grêmio FC: Danrlei – Arce, Rivarola, Adílson Batista, Roger – Dinho, Goiano, Arílson (Luciano, 61.), Carlos Miguel (Gélson, 96.) – Jardel (Magno, 78), Nunes

Kiállítva: Rivarola (56.)

A tizenegyest berúgta: R. de Boer, F. de Boer, Finidi, D. Blind, illetve Magno, Gélson, Adílson Batista. A tizenegyest kihagyta: Kluivert, illetve Dinho, Arce

AFRIKAI NEMZETEK KUPÁJA

Csak a dél-afrikaiak voltak elégedettek

Az addigi idők legjobb afrikai kontinensbajnokságának remélték a Dél-Afrikában 1996. január 13. és február 3. között megrendezett tornát, annak ellenére is, hogy a címvédő és a tényleges tudása alapján kontinenselső nigériai csapat nem volt hajlandó részt venni rajta. Egyszersmind történelmi futballeseménynek is gondolták, hiszen az apartheid politikája miatt sokáig hiányzó dél-afrikai válogatott ekkor tért vissza a mezőnybe.

Jellemző volt az érdeklődésre, hogy csak Olaszországból három és fél tucat játékosügynök utazott Dél-Afrikába. A világ díszelőadást várt, mert soha nem vehetett még részt tizenhat csapat a döntőn, soha ennyi „európai" nem kelt még át a Földközi-tengeren, hogy hazája válogatottját erősítse az Afrikai Nemzetek Kupáján, vagy akkor használt nevén: az Afrikai Egységkupán.

Győztesek: Neil Torvey, a csapatkapitány és Nelson Mandela

Dél-Afrikában azután kiderült: Nigéria bojkottja tönkretette a tornát. A „szuper sasok" távollétében nem volt ellenfele a házigazda válogatottnak – még Ghána sem, pedig a „fekete csillagok" a játékosaik, az európai sztárjaik tudását tekintve kiemelkedtek a mezőnyből.

A csoportmeccsek többsége unalomba fulladt, még ha az európai szemnek ezeken is élményt jelentett a kizárólag az utcákon, tereken, grundokon tanulható pazar technikai tudás, s a résztvevők önfeledt játéka. A mérkőzések nívója, a játék iramа azonban elmaradt az európai átlagtól, de még a két évvel korábbi, tunéziai tornán látottaktól is.

Duplán is magyarázható ez. Egyrészt Afrikának nem volt még tizenhat olyan színvonalú válogatottja, amely minőségi kontinensdöntőt játszhatna. A másik válasz, hogy az Európában futballozó játékosokra épülő csapatok sztárjainak kifejezetten rossz időpontban volt az Egységkupa döntője. Kiszakították őket a környezetükből, de nem hagytak nekik elegendő időt, hogy felkészüljenek, rákészüljenek a döntőre. A fekete kontinens legjobb – mondjuk az első tízbe tartozó – játékosai közül csak Abedi Pelé játszott mindvégig jól. Kalusha Bwalya a csoportmeccseken ragyogott, a többiek, mindenekelőtt az európai aranylabdás George Weah, azután a Bundesligában éveken át csillogó Tony Yeboah vagy az algériai Moussa Saïb csalódást okoztak.

A 20. Afrikai Egységkupa legnagyobb szenzációja a házigazda válogatott szereplése volt. Dél-Afrika együttese, a Bafana-Bafana veretlen maradt a torna előtti tizennégy meccsén, sőt Johannesburgban akkor már több mint két éve, 1992 óta nem talált legyőzőre, pedig vendé-

geskedett nála, mások mellett, az argentin és a német válogatott is. A jó szereplés tehát nem volt előzmény nélküli, ám az kétségtelen: a világ csak akkor döbbent rá, hogy Dél-Afrikának a világbajnok rögbicsapat, a Springboks mellett remek futballválogatottja is van.

Az elődöntőben a Bafana-Bafana 3-0-ra megverte a ghánaiakat, míg a másik ágon Tunézia 4-2-re nyert Zambia ellen. A csalódott „fekete csillagok" aztán 1-0-ra elveszítették a bronzmérkőzést is, a zambiaiak lettek a harmadikok. A döntő sokáig izgalmas volt, de az utolsó negyedórához közeledve Mark Williams, a dél-afrikaiak a Wolverhampton Wanderersből hazahívott csatára két gólt is szerzett: Dél-Afrika–Tunézia 2-0.

A dél-afrikai válogatott legjobbjai Andre Arende (Cape Town Spurs), Mark Fish (Orlando Pirates), Lucas Radebe (Leeds United), Theophilius „Doctor" Khumalo, John „Sjoes" Mosheu (Kocaelispor), Philemon Masinga (Leeds United) és Shaun Bartlett (Cape Town Spurs) voltak.

X. EURÓPA-BAJNOKSÁG

Aranygól, s a végén mindig a németek győznek

„A futball hazatér", Football Comes Home – hirdették a torna előtt és alatt óriási plakátok az Eb színhelyéül szolgáló városokban. Egészen az elődöntőkig az angolok abban reménykedtek, hogy nemcsak rendeznek, hanem nyernek is, mint 1966-ban. Tévedtek, s aztán már csak Gary Lineker „aranyköpését" emlegették: „A futball egyszerű játék, amelyben huszonkét játékos 90 percig kergeti a labdát, s a végén mindig a németek győznek…"

A SZÖVETSÉGI KAPITÁNY

A Nationalelf Eb-specialista ura

BERTI (Hans-Hubert) VOGTS 1946. december 30-án született Büttgenben. 1954 és 1965 között a VfR Büttgen, majd 1965 és 1979 között a Borussia Mönchengladbach jobbhátvédje volt. A Gladbachhal öt bajnoki címet nyert (1969–1970, 1970–1971, 1974–1975, 1975–1976, 1976–1977), egyszer megszerezte a DFB-kupát is (1972–1973), kétszer (1974–1975, 1978–1979) az UEFA-kupa győztese lett. A vesztes oldalon szerepelt 1973 tavaszán az UEFA-kupa- és 1977 tavaszán a BEK-döntőben. A nyugatnémet válogatottban (1967–1978) 96 mérkőzésen 1 gólt szerzett, 1970-ben vb-bronzérmes, 1974-ben világbajnok lett. Az 1972-es, megnyert Eb selejtezőin kapott szerepet, 1976-ban játszott a csehszlovákok elleni elveszített belgrádi döntőben is. Részt vett az 1978-as Mundialon is. Visszavonulása után előbb az utánpótlás-válogatottat irányította (1979–1980), majd Franz Beckenbauer segítője volt a Nationalelfnél (1986–1990). A megnyert világbajnokság után átvette a válogatottat, amellyel 1990 és 1998 között Európa-bajnok (1996) és Eb-ezüstérmes (1992) is volt, két világbajnokságon (1994, 1998) vezette a csapatot. A kétezres évek elején a Bayer Leverkusent (2000–2001) dirigálta, majd kuvaiti (2001–2002), skót (2002–2004), nigériai (2007–2008) s végül azeri (2008–2014) szövetségi kapitányként dolgozott. Pályafutását az Egyesült Államok válogatottjának tanácsadójaként (2015–2016) fejezte be.

Češi Do Toho! Češi Do Toho! – üvöltötte vagy tízezer cseh szurkoló a „népi" rigmust. Eksztázisban ünnepeltek – s mi egy kicsit irigykedve figyeltük őket. Arra gondoltunk, nekünk, magyaroknak nem adatik meg egyhamar, hogy „csak úgy" otthagyjunk csapot-papot, feleséget, gyereket, munkát, elővarázsoljuk a féltve őrzött pénzeket, s buszokkal, autókkal nekiinduljunk a világnak. (Hol volt még 2016, Franciaország...) A csehek ráadásul egészen a döntőig meneteltek.

A német Matthias Sammer gólja a horvátok elleni negyeddöntőben

Dušan Uhrin cseh válogatottja jelentette az 1996-os Európa-bajnokság pozitív meglepetését. A torna előtt az olasz sajtó hússzázalékosnak sem ítélte a csehek továbbjutási esélyeit, a német meg még ennyire sem taksálta a Bundesliga-játékosokra épített szomszédot. Ne tartsuk analfabétának az ítészeket, miután a C csoport tagjai közül három az aktuális világranglista első négy helyének valamelyikét foglalta el. Történetesen az olasz, a német és az orosz válogatott... Ráadásul az első mérkőzésen még semmi sem mutatta, hogy az önálló cseh állam történetében világversenyen először szereplő futballválogatott meghatározó szerepet játszik majd az Euro 96-on. Semmi, mert a későbbi győztes német Nationalelf negyvenöt percnyi jó játékkal is könnyedén nyert 2-0-ra ellene. A csoda csak ezután kezdődött!

Az olaszok elleni, liverpooli találkozóra Dušan Uhrin mindössze egy helyen változtatta meg a németek ellen felsült kezdő tizenegyét: a sérülése miatt a nyitányon csak egy félidőnyit játszó

A finálé első gólja: Patrik Berger értékesíti a mondhatni ajándékba kapott tizenegyest

Az ezüstérmes cseh válogatott. Hátul, balról: Němec, Suchopárek, Bejbl, Nedvěd, Horňák, Kadlec. Elöl: Frýdek, Látal, Poborský, Kuka, Kouba

Patrik Berger váltotta Frydeket. Ám ez a váltás – alighanem – független volt a rajt eredményétől. Ellenben annál fontosabb: a csehek Bergerrel megtáltosodtak. Úgy futballoztak az olaszok ellen, hogy a világ csak ámult. Bergeré mellett Európa megtanulta még egy ifjú cseh sztár nevét: Karel Poborskýét. A Slavia lobogó hajú villámembere (Csehországban „Gyorsvonat" volt a beceneve a hihetetlen kezdősebessége miatt) előbb Nedvědnek adott gólpasszt, majd betört a tizenhatoson belülre, ahol Luigi Apolloni lerántotta. A bíró „továbbot" intett – Pierluigi Casiraghi meg a másik oldalon kiegyenlített. Ám a csehek még ettől sem törtek össze. Poborský úgy

Alan Shearer, az Eb gólkirálya

cselezgette ki Paolo Maldinit, mint még soha senki az előző öt évben, Radek Bejbl meg az egyik ilyen alakítás után megszerezte a (később kiderült, a győzelmet jelentő) második gólt.

A nagy diadal után a cseh vitézek előtt felcsillant a továbbjutás reménye. Már „csak" annyi kellett ehhez, hogy legyőzzék a formája alatt játszó orosz válogatottat. (Akkor ugyanis lényegtelenné válik az olasz–német mérkőzés eredménye.) Nem tűnt reménytelen vállalkozásnak. Jól is kezdett Dušan Uhrin válogatottja, a 20. percben már 2-0-ra vezetett. A félidőben is ezt mutatta az eredményjelző, Prága már kezdett ünnepelni. Korán... Az oroszok ugyanis feltámadtak. Előbb Mosztovoj, aztán Tetradze, majd a 86. (!) percben Beszcsasztnih szerzett gólt, s mivel közben a kvartett másik találkozóján nem esett gól, a csehek négy perccel az utolsó csoportmérkőzésük lefújása előtt kiesésre álltak. Még hárommal a vége előtt is. Még kettővel is. Még eggyel is... Még... S akkor Vladimír Šmicer, a Kuka helyére beállt cserecsatár Miroslav Kadlec labdáját Csercseszov háta mögé vágta. Csehország bejutott a legjobb nyolc közé!

Stefan Kuntz a csatártárs, Oliver Bierhoff aranygóljának pillanatában

Dušan Uhrin legénysége megindult London, a döntő helyszíne felé. Képletesen s a valóságban is, hiszen az addig Liverpoolban és Manchesterben szereplő válogatott a következő mérkőzésére Birminghambe volt hivatalos. Nem jelentett igazán jó ómen, hogy a sorrendben negyedik negyeddöntő előtt a németek, a franciák és az angolok – azaz három csoportgyőztes – már túljutott ellenfelén. Ez is (meg az angol fogadóirodák tippje, illetve az általános esélylatolgatás) a portugálok sikerét ígérte. Ám a cseheknek megjött az étvágyuk! A védelem kifogástalanul működött, teljesen hatástalanította a portugál támadókat. „Ellencsapásként" meg Karel Poborský becsippentette Vítor Baia kapujába a torna talán leglátványosabb gólját. Csehország bejutott a legjobb négy közé!

Különleges hármas: Klinsmann és Köpke között II. Erzsébet királynő

A házigazda angol válogatott mindennapjai mellett (s benne az „aktuális topsztorik", mint a Sheringham, Ince kettős vezette titkos bárlátogatási akció, Gazza, azaz Paul Gascoigne mindennap

Az Európa-bajnok német válogatott a negyeddöntőben. Hátul, balról: Sammer, Babbel, Möller, Eilts, Reuter, Helmer. Elöl: Ziege, Scholl, Klinsmann, Köpke, Bobic

szenzációt jelentő extremitása, non plus ultraként házassági bejelentése, Uri Geller a „háromoroszlánosoknak" felajánlott lelki segélye, Venables győzködése munkája folytatásáról, illetve ellentételezésként jövőjének kutatása, Pearce „hősiessége", hogy korábbi negatív emlékei ellenére a spanyolok ellen vállalta a tizenegyesrúgást) a csehek szereplése lett az első számú Eb-szenzáció.

Lassan elcsendesedett Arrigo Sacchi Itáliából Albionba hallatszó ócsárolása, a lemondását követelők tüntetése, Edgar Davids hazaküldésével elült a hollandok belső „fekete, fehér, igen, nem" játéka. Már nem érdekelt senkit az a furcsaság, hogy hiába őrizte meg több mint kétéves veretlenségét a spanyol válogatott, Javier Clemente legénysége az angolok elleni balul sikerült tizenegyespárbaj következtében még a legjobb négy közé sem jutott.

Az elődöntő fő mérkőzését (igazságtalanság lenne tagadni) a házigazda angolok és az első számú vetélytársnak kikiáltott német gárda összecsapása jelentette. A *Sun*ban megjelent uszító karikatúrára Münchenben is feleltek, így a két ország sajtójának a másik nemzetről alkotott véleménye a negyvenes évek első felét idézte. A meccs maga békésebben zajlott – rendkívüli izgalmak közepette. Puhl Sándor például nem adott meg egy elsőre szabályosnak tetsző német gólt – utóbb (mint már annyiszor) a visszajátszások őt igazolták. (Nem mellékesen: az UEFA vezérkara, s a nemzetközi szaksajtó szerint az övé volt a legjobb játékvezetői teljesítmény a tornán!) A hosszabbításban inaszakadtáig küzdött mind a huszonkét játékos, előbb Darren Anderton, majd Paul Gascoigne is gólt szerezhetett volna, ám a döntés a tizenegyesekre maradt. Miként az 1990-es világbajnokság elődöntőjében, újra a Nationalelf jutott tovább.

Oliver Bierhoff a tornát eldöntő aranygólt ünnepli

A tornán Berti Vogts csapata már csak egyetlen lépésnyire állt a linekeri tétel igazolásától. A csehek elleni finálét – a világsajtó szerint az 1976-os belgrádi csehszlovák–nyugatnémet Eb-döntő „ismétlését" – kellett megnyerni. Dušan Uhrin együttese – dacára annak, hogy eltiltás miatt öt állandó emberét nélkülözte – kibekkelte a meccset a franciák ellen, s a tizenegyesrúgásokban diadalmaskodott. Miroslav Kadlec, a cseh válogatott kapitánya, s egyben legtapasztaltabb embere tökéletes tizenegyessel mattolta Bernard Lamát, s így a torna előtt 80:1-es oddsszal lesajnált cseh válogatott bemasírozott a döntőbe.

Majdnem négy napjuk maradt a döntősöknek, hogy felkészüljenek a finálére. Lelkileg is, de elsősorban fizikailag. Ugyanis a német válogatottnak például – a rengeteg sérülés miatt – nem maradt tíz egészséges mezőnyjátékosa, még az is felvetődött, hogy a cserekapus, Oliver Kahn középpályásként száll csatába. Aztán nem került sor erre, mivel egyrészt néhány „tetszhalott" felépült, másrészt a csehek, sportszerűségről tanúbizonyságot téve, hozzájárultak, hogy a németek Jens Todt személyében Londonba rendeljenek egy korábban be sem nevezett csatárt. Pedig a cseheknek is akadtak sérültjeik, Šmicer – aki az oroszoknak lőtt sorsdöntő gólján kívül arról lett híres, hogy a torna alatt hazautazott Prágába, hogy feleségül vegye a hajdani kitűnő csatár, Ladislav Vízek lányát – például agyrázkódással bajlódott, Bergernek meg a lába fájt. Végül a döntőben mindketten játszottak, sőt (büntetőből) Berger szerezte meg a cseheknek a vezetést. (Semmit sem von le értékéből, ám tény: kétséges, hogy az esztendő végén Aranylabdával kitüntetett, a torna legjobb játékosaként ünnepelt Matthias Sammer egyáltalán szabálytalankodott-e Poborskýval, az meg egyenesen kétségtelen, hiszen a televízió felvétele is bizonyította, hogy az eset a tizenhatoson kívül történt.) A németek ellenben attól németek, hogy nem adják fel a küzdelmet. A cseréként beállt Oliver Bierhoff előbb fejessel egyenlített, majd a hosszabbításban megszerezte a torna első, következésképpen egyetlen aranygólját, a németek számára aranyérmet jelentő találatot.

Bobic, Klismann, Kuntz és a többi német így is megköszönte a rendezést

Más kérdés: a játékvezető, az olasz Pierluigi Pairetto mérlegelésén múlott, jogy a kapus előtt álló Kuntz helyzetét „tétlen lesnek" ítéli-e. Ő úgy döntött, szabályos volt a gól. Az meg már sosem derül ki, hogy tényleg így is gondolta, vagy netán érezte, hogy „tartozik" a németeknek a tizenegyes megítélésénél elkövetett hibája miatt, esetleg nem volt elég ereje és határozottsága rendet teremteni az Oliver Bierhoff-lövés után a pályára beözönlő, s máris ünneplő német játékosok és vezetők között.

A torna legjobb játékosának Matthias Sammert választották, Alan Shearer nyerte el a gólkirályi címet. A torna All-Star-kerete: David Seaman (angol), Andreas Köpke (német) kapusok, Radoslav Látal (cseh), Laurent Blanc (francia), Marcel Desailly (francia), Matthias Sammer (német), Paolo Maldini (olasz) védők, Karel Poborský (cseh), Paul Gascoigne, (angol), Steve McManaman (angol), Didier Deschamps (francia), Dieter Eilts (német), Ruí Costa (portugál) középpályások, Hriszto Sztoicskov (bolgár), Davor Šuker (horvát), Alan Shearer (angol), Youri Djorkaeff (francia) csatárok.

X. Európa-bajnokság

Tizenhatos döntő (Anglia, 1996. június 10.– június 26.)

A csoport: Anglia–Svájc 1-1, Hollandia–Skócia 0-0, Hollandia–Svájc 2-0, Anglia–Skócia 2-0, Skócia–Svájc 1-0, Anglia–Hollandia 4-1. A csoport végeredménye: 1. Anglia 7 pont, 2. Hollandia 4, 3. Skócia 4, 4. Svájc 1

B csoport: Spanyolország–Bulgária 1-1, Franciaország–Románia 1-0, Bulgária–Románia 1-0, Franciaország–Spanyolország 1-1, Franciaország–Bulgária 3-1, Spanyolország–Románia 2-1.. A csoport végeredménye: 1. Franciaország 7, 2. Spanyolország 5, 3. Bulgária 4, 4. Románia 0

C csoport: Németország–Csehország 2-0, Olaszország–Oroszország 2-1, Csehország–Olaszország 2-1, Németország–Oroszország 3-0, Oroszország–Csehország 3-3, Olaszország–Németország 0-0. A csoport végeredménye: 1. Németország 7, 2. Csehország 4, 3. Olaszország 4, 4. Oroszország 1

D csoport: Dánia–Portugália 1-1, Horvátország–Törökország 1-0, Portugália–Törökország 1-0, Horvátország–Dánia 3-0, Portugália–Horvátország 3-0, Dánia–Törökország 3-0. A csoport végeredménye: 1. Portugália 7, 2. Dánia 6, 3. Dánia 4, 4. Törökország 0

Negyeddöntő: Franciaország–Hollandia 0-0, tizenegyesekkel 5-4, Csehország–Portugália 1-0, Németország–Horvátország 2-1, Anglia–Spanyolország 0-0, tizenegyesekkel 4-2

Elődöntő: Németország–Anglia 1-1, tizenegyesekkel 6-5, Csehország–Franciaország 0-0, tizenegyesekkel 5-4

Döntő

Németország–Csehország 2-1 (0-0, 1-1), aranygóllal

1996. június 30., London, Wembley-stadion, 73 611 néző. Vezette: Pierluigi Pairetto (olasz)

Németország: Köpke – Sammer – Babbel, Helmer – Scholl (Bierhoff, 69.), Eilts (Bode, 46.), Strunz, Hässler, Ziege – Klinsmann, Kuntz

Csehország: Kouba – Kadlec – Horňák, Suchopárek, Rada – Bejbl, Němec, Berger, Nedvěd– Kuka, Poborský (Šmicer, 87.)

Gólszerzők: Berger (58. – 11-esből), Bierhoff (73. és 95.)

Az Eb-döntőben szerepelt német játékosok

ANDREAS KÖPKE: A kapus 1962. március 12-én Kielben született. Klubjai a helyi Holstein (1967–1983), majd az SC Charlottenburg (1983–1984), a Hertha BSC (1984–1986), az 1. FC Nürnberg (1986–1994), az Eintracht Frankfurt (1994–1996), az Olympique Marseille (1996–1999) és újra a Nürnberg (1999–2001) voltak. A válogatottban (1990–1998) 59 mérkőzésen védett, Európa-bajnok (1996), vb-szereplő (1998), nem játszó tartalék az 1990-es és az 1994-es vb-n, valamint az 1992-es Eb-n.

MATTHIAS SAMMER: A liberó 1967. szeptember 5-én született Drezdában. Klubjai a Dynamo Dresden (1976–1990), a VfB Stuttgart (1990–1992), az Internazionale (1992–1993) és a Borussia Dortmund (1993–1998) voltak. Kétszeres keletnémet bajnok (1988–1989, 1989–1990), a keletnémet FDGB-kupa győztese (1989–1990), háromszoros német bajnok (1991–1992, 1994–1995, 1995–1996), BL-győztes (1997). Az NDK válogatottjában (1986–1990) 23 mérkőzésen hat, az egyesített Nationalelfben (1990–1997) 51 találkozón 8 gólt szerzett. Európa-bajnok (1996), Eb-ezüstérmes (1992), részt vett az 1994-es vb-n is. A *France Football* aranylabdása (1996).

MARKUS BABBEL: A jobb- és középhátvéd 1972. szeptember 8-án Münchenben született. Klubjai a TSV Gilching-Argelsried (1979–1981), a Bayern München (1991–1992), a Hamburger SV (1992–1994), újra a Bayern München (1994–2000), a Liverpool FC (2000–2004), közben kölcsönjátékosként a Blackburn Rovers (2003–2004), végül a VfB Stuttgart (2004–2007) voltak. Négyszeres német bajnok (1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2006–2007), kétszeres DFB-kupa-győztes (1997–1998, 1999–2000), háromszoros német Ligakupa-győztes (1997, 1998, 1999), angol FA-kupa-győztes (2000–2001), angol Ligakupa-győztes (2000–2001), kétszeres UEFA-kupa-győztes (1996, 2001), európai Szuperkupa-győztes (2001). A német válogatottban (1995–2000) 51 mérkőzésen 1 gólt szerzett. Európa-bajnok (1996), részt vett az 1998-as vb-n és a 2000-es Eb-n is.

THOMAS HELMER: A középső védő 1965. április 21-én született Herfordban. 1994-ig az SC Bad Salzuflen, majd az Arminia Bielefeld (1984–1986), a Borussia Dortmund (1986–1992), a Bayern München (1992–1999), a Sunderland (1999–2000), illetve közben kölcsönjátékosként a Hertha BSC (1999) játékosa volt. Háromszoros német bajnok (1993–1994, 1996–1997, 1998–1999), kétszeres DFB-kupa-győztes (1988–1989, 1997–1998), kétszeres német Ligakupa-győztes (1997, 1998), UEFA-kupa-győztes (1996). A német válogatottban (1995–2000) 51 mérkőzésen 1 gólt szerzett. Európa-bajnok (1996), Eb-ezüstérmes (1992), részt vett az 1994-es és az 1998-as vb-n is.

THOMAS STRUNZ: A középpályás 1968. április 25-én született Duisburgban. Klubjai a TuRA 88 Duisburg (1977–1981), az MSV Duisburg (1986–1989), a Bayern München (1989–1992), a VfB Stuttgart (1992–1995), végül újra a Bayern München (1995–2000) voltak. Ötszörös német bajnok (1989–1990, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001), kétszeres DFB-kupa-győztes (1997–1998, 1999–2000), négyszeres német Ligakupa-győztes (1997, 1998, 1999, 2000), UEFA-kupa-győztes (1996). A német válogatottban (1990–1999) 41 mérkőzésen 1 gólt szerzett. Európa-bajnok (1996), részt vett az 1994-es vb-n.

CHRISTIAN ZIEGE: A balhátvéd 1972. február elsején született Nyugat-Berlinben. 1990 előtt klubjai az FC Südstern 08 Berlin (1978–1981), a TSV Rudow Berlin (1981–1985), az FC Hertha 03 Zehlendorf (1985–1990) voltak. Az új évtizedben a Bayern München (1990–1997), az AC Milan (1997–1999), a Middlesbrough (1999–2000), majd a Liverpool (2000–2001), a Tottenham (2001–2004), végül pedig a Borussia Mönchengladbach (2004–2005) mezét viselte. Kétszeres német bajnok (1993–1994, 1996–1997), olasz bajnok (1998–1999), angol Ligakupa-győztes (2000–2001), kétszeres UEFA-kupa-győztes (1996, 2001). A német válogatottban (1993–2004) 72

mérkőzésen 9 gólt szerzett, Európa-bajnok (1996), vb-ezüstérmes (2002), részt vett az 1998-as vb-n, valamint a 2000-es Eb-n, nem játszó tartalék volt a 2004-es Eb-n.

DIETER EILTS: A középpályás 1964. december 13-án született Upgant-Schottban. Klubjai az SV Hage (1970–1984), majd a Werder Bremen (1984–2002) voltak. Kétszeres német bajnok (1987–1988, 1992–1993), háromszoros DFB-kupa-győztes (1990–1991, 1993–1994, 1998–1999), KEK-győztes (1992), Intertotó-kupa-győztes (1998). A német válogatottban (1993–1997) 31 mérkőzésen szerepelt, Európa-bajnok (1996).

MEHMET SCHOLL (eredetileg Mehmet Yüksel): A támadó középpályás 1970. október 16-án született Karlsruhében. Szülővárosában az SV Nordwest Karlsruhe (1976–1982) és a Karlsruher SC (1982–1992) játékosa volt, majd másfél évtizeden át a Bayern Münchent szolgálta (1992–2007). Nyolcszoros német bajnok (1993–1994, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003, 2004–2005, 2005–2006), ötszörös DFB-kupa-győztes (1997–1998, 1999–2000, 2002–2003, 2004–2005, 2005–2006), ötszörös német Ligakupa-győztes (1997, 1998, 1999, 2000, 2004), BL-győztes (2001), UEFA-kupa-győztes (1996), Világkupa-győztes (2001). A német válogatottban (1995–2002) 36 mérkőzésen nyolc gólt szerzett, Európa-bajnok (1996), részt vett a 2000-es kontinensbajnokságon is.

STEFAN KUNTZ: A csatár 1962. október 30-án született Neunkirchenben. Pályafutása során a Borussia Neunkirchen (1970–1983), a VfL Bochum (1983–1986), a Bayer Uerdingen (1986–1989), az 1. FC Kaiserslautern (1989–1995), a Beşiktaş JK (1995–1996), az Arminia Bielefeld (1996–1998), a VfL Bochum (1998–1999), majd az SV Furpach (2002–2003) és az FC Palatia Limbach (2004–2005) mezét viselte. Német bajnok (1990–1991), DFB-kupa-győztes (1989–1990). A német válogatottban (1993–1997) 25 mérkőzésen 6 gólt szerzett, Európa-bajnok 1996-ban. Egyetlen válogatott mérkőzésén sem szenvedett vereséget a Nationalelfben.

OLIVER BIERHOFF: A csatár 1968. május elsején Karlsruhében született. Klubjai a Bayer Uerdinden (1986–1988), a Hamburger SV (1988–1989), a Borussia Mönchengladbach (1989–1990), az Austria Salzburg (1990–1991), az Ascoli (1991–1995), az Udinese (1995–1998), az AC Milan (1998–2001), az AS Monaco (2001–2002) és a Chievo (2002–2003) voltak. Olasz bajnok (1998–1999). A német válogatottban (1996–2002) 70 mérkőzésen 37 gólt szerzett, Európa-bajnok (1996) és vb-ezüstérmes (2002), részt vett az 1998-as vb-n és a 2000-es Eb-n is.

MARCO BODE: A támadó 1969. július 23-án született Osterode am Harzban. 1988-ig a VfR Osterode játékosa volt, majd 2002-ig a Werder Bremenben futballozott. Német bajnok (1992–1993), háromszoros DFB-kupa-győztes (1990–1991, 1993–1994, 1998–1999), KEK-győztes (1992), Intertotó-kupa-győztes (1998). A német válogatottban (1995–2002) 40 mérkőzésen 9 gólt szerzett, Európa-bajnok (1996) és vb-ezüstérmes (2002).

(JÜRGEN KLINSMANNT és THOMAS HÄSSLERT bemutattuk az 1990-es világbajnokság győztesei között. Játszott még a tornán a német csapatban: FREDI BOBIC, STEFFEN FREUND, JÜRGEN KOHLER, ANDREAS MÖLLER, STEFAN REUTER.)

A Juventus. Hátul, balról: Torricelli, Conte, Ferrara, Ravanelli, Peruzzi. Elöl: Paulo Sousa, Pessotto, Deschamps, Del Piero, Vialli, Vierchowod

Az AFC Ajax. Hátul, balról: Kluivert, Bogarde, Finidi George, Ronald de Boer, Blind, Van der Sar. Elöl: Litmanen, Davids, Reiziger, Overmars, Frank de Boer

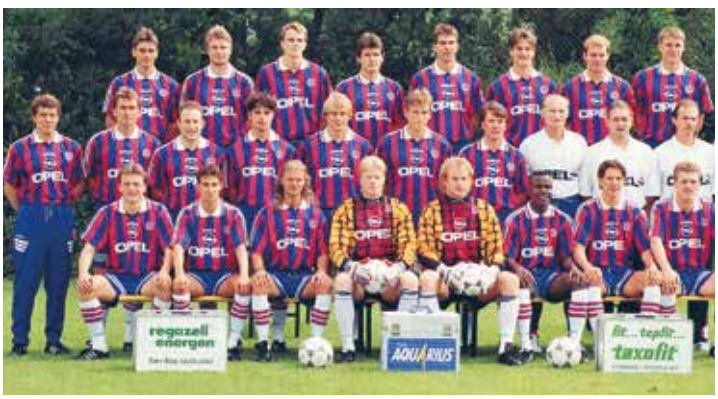

Dél-Afrika válogatottja. Hátul, balról: Fish, Masinga, Tinkler, Arendse, Williams, Torvey. Elöl: Motaung, Radebe, Khumalo, Buthelezi, Moshoeu

A Paris Saint-Germain. Hátul, balról: Guerin, Le Guen, Ngotty, Raí, Lama, Roche. Elöl: Fournier, Loko, Djorkaeff, Bravo, Colleter

A Bayern München. Hátul, balról: Kreuzer, Helmer, Hamann, Kosztadinov, Babbel, Frey, Nerlinger, Zickler. Középen: Rehhagel edző, Augenthaler pályaedző, Papin, Sforza, Klinsmann, Herzog, Matthäus, Hauenstein edző, Gebhardt, Binder gyúrók. Elöl: Witeczek, Scholl, Sutter, Kahn, Scheuer, Kuffour, Ziege, Strunz

A River Plate. Hátul, balról: Gomez, Hernán Diaz, Altamirano, Ayala, Rivarola, Burgos. Elöl: Sorin, Almeyda, Ortega, Francescoli, Crespo

Bajnokok, kupagyőztesek

1995–1996

	Ország	Bajnok	Kupagyőztes
EURÓPA	Albánia	KS Tiranë	KS Tiranë
	Anglia	Manchester United	Manchester United
	Ausztria	SK Rapid	Sturm Graz
	Azerbajdzsán	Neftçi Baki	Neftçi Baki
	Belgium	FC Bruges	FC Bruges
	Bosznia-Hercegovina	Čelik Zenica	Čelik Zenica
	Bulgária	Szlavia Szófia	Szlavia Szófia
	Ciprus	APOEL	APOEL
	Csehország	Slavia Praha	Sparta Praha
	Dánia	Brøndbyernes IF	Aarhus GF
	Észak-Írország	Portadown	Glentoran
	Észtország	FC Lantana	Tallinna Sadam
	Fehéroroszország	Dinamo Minszk	MPKC Mozir
	Feröer-szigetek*	Gotu Ítrottarfelag (GÍ)	Havnar Boltfélag (HB)
	Finnország*	FC Haka	Myllykosken Pallo-47 (MyPa)
	Franciaország	AJ Auxerre	AJ Auxerre
	Görögország	Panathinaikosz	AEK Athén
	Grúzia	Dinamo Tbiliszi	Dinamo Tbiliszi
	Hollandia	AFC Ajax	PSV
	Horvátország	Croatia Zagreb	Croatia Zagreb
	Írország	St. Patrick's Athletic	Shelbourne
	Izland*	Í. Akraness	KR
	Izrael	Maccabi Tel-Aviv	Maccabi Tel-Aviv
	Jugoszlávia	FK Partizan	Crvena zvezda
	Lengyelország	Widzew Łódź	Ruch Chorzów
	Lettország	Skonto Riga	RAF Jelgava
	Liechtenstein	–	FC Vaduz
	Litvánia	Inkaras-Grifas Kaunas	Kareda Siauliai
	Luxemburg	Jeunesse d'Esch	Union Luxembourg
	Macedónia	Szileksz Kratovo	Szloga Jugomagnat Szkopje
	Málta	Sliema Wanderers	Valletta FC
	Moldova	FC Zimbru	Constructorul
	Németország	Borussia Dortmund	1. FC Kaiserslautern
	Norvégia*	Rosenborg BK	Rosenborg BK
	Olaszország	AC Milan	Fiorentina
	Oroszország	Sz.-Alanyija Vlagyikavkaz	Lokomotiv Moszkva
	Örményország	Pjunik Jereván	Pjunik Jereván
	Portugália	FC Porto	SL Benfica
	Románia	Steaua Buc.	Steaua Buc.
	San Marino	Libertas	Domagnano
	Skócia	Rangers FC	Rangers FC

KS Tiranë

SK Rapid

Panathinaikosz

Szileksz Kratovo

Szpartak-Alanyija

KÜLÖNLEGESSÉG

Másodosztályú csapat lett az élvonal legjobbja San Marinóban

Teuta Durrës

Tirana

Két csapat országa különleges bajnoki rendszerének köszönhette a bajnoki címét. Az albán Teuta Durrës „normálisan" jobb eredménysorral zárt (20-10-4), mint a végül előtte végzett, megkoronázott KS Tiranë (19-10-5). A fővárosi klub javára szolgált, hogy a FIFA és az UEFA ajánlásának eleget

HIT Gorica

Grêmio

Sporting Cristal

Orlando Pirates

	Spanyolország	Atlético Madrid	Atlético Madrid
	Svájc	Grasshoppers	FC Sion
	Svédország	IFK Göteborg*	AIK
	Szlovákia	Slovan Bratislava	Chemlon Humenné
	Szlovénia	HIT Gorica	Olimpija Ljubljana
	Törökország	Fenerbahçe	Galatasaray
	Ukrajna	Dinamo Kijev	Dinamo Kijev
	Wales	Barry Town	Llansantffraid
DÉL-AMERIKA	Argentína	Vélez Sarsfield (Apertura)	
		Vélez Sarsfield (Clausura)	
	Brazília*	Botafogo	
	Rio de Janeiro	Flamengo	
	São Paulo	Palmeiras	
	Minas Gerais	Cruzeiro	
	Rio Grande do Sul	Grêmio FBPA	
	Bolívia*	San José	
	Chile*	Universidad de Chile	
	Ecuador*	Barcelona	
	Kolumbia	Deportivo Cali	
	Paraguay*	Olimpia Asunción	
	Peru*	Sporting Cristal	
	Uruguay*	Peñarol	
	Venezuela	Minervén	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	–	–
	Mexikó	Necaxa	UANL
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	Juventus FC	
	Kupagy. Európa-kupája	Paris Saint-Germain	
	UEFA-kupa	Bayern München	
	Európai Szuperkupa	AFC Ajax	
	Libertadores Kupa	River Plate	
	Afrikai Bajn. Kupája*	Orlando Pirates	
	Afrikai Kupagy. Kupája*	JS Kabylie	
	Ázsiai Bajnokok Kupája*	Ilhva Csunma	
	Ázsiai Kupagy. Kupája	Bellmare Hiracuka	
	Világkupa*	AFC Ajax	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Európa-bajnokság	Németország	
	Afrikai Nemzetek Kupája	Dél-Afrika	

* naptári éves lebonyolítási rend

téve az Albán Labdarúgó-szövetség bevezette ugyan a hárompontos rendszert, ám nem teljesen. Csak az idegenbeli győzelemért adott három pontot, a hazai csupán kettőt ért. Ezért lett végül a KS Tiranënak 55, a Teutának pedig 54 pontja.

San Marinóban sem folyt a normális medrében az élet. Az alapszakaszt a Cosmos megnyerte, de utána még az első négy helyezettel és a második vonal legjobbjával, a Libertasszal rendeztek egy bonyolult szisztéma szerinti rájátszást, amelyben az outsider Libertas megnyerte a bajnoki aranyat.

Cosmos

Libertas

Matthäus a saját csapattársa ellen fogadott

Eric Cantona váratlanul bejelentette a visszavonulását

Kirajzottak a legnagyobb sztárok a francia élvonalból

A Barcelona elveszítette a bajnokságot és Ronaldót

„It is a sad day" – Ez egy szomorú nap. Így kezdte Eric Cantona a maga mondandóját pontosan egy héttel az 1996–1997-es angol bajnoki idény zárása után. Azok az újságírók, akik a helyszínen voltak, még csak nem is sejtették, mennyire szomorú. Ám az Old Trafford népének bálványa folytatta: „Tizenhárom éve vagyok profi futballista, s ez nagyon hosszú idő. Most már valami mást szeretnék csinálni. Mindig a csúcson szerettem volna visszavonulni. Az elmúlt négy évben nagyon jól éreztem magam Manchesterben, pályafutásom legszebb éveit töltöttem itt. Talán egyetértenek velem, itt játszottam a legjobban. Nagyszerű volt a kapcsolatom a menedzserrel, az edzői stábbal, a játékostársakkal, nem is beszélve a szurkolókról. Most azonban lezárul egy korszak. Nem akarok többet versenyszerűen futballozni. Búcsúzom, bejelentem a visszavonulásom. Engedjék meg, hogy nagyon sok sikert kívánjak a Manchester Unitednek a jövőre is."

A szöveget hallva mindenki számára egyértelmű lehetett, Eric Cantona valóban lezárt magában egy korszakot. Világos, lényegre törő, konkrét mondatokban fogalmazott. Hol volt már az a „Vörös Eric", aki az emlékezetes kungfurúgását követő 1995-ös bírósági tárgyalást követő sajtótájékoztatón az egyik újságíró egyszerű „Milyen volt?" kérdésére így felelt: „Mint amikor a sirályok követik a halászhajót, azt gondolva, szardíniákat fognak nekik dobálni a tengerbe..."

Eric Cantona pontosan tíz évvel azt követően sokkolta a világot korai búcsújával, hogy Michel Platini ugyanezt megtette. A Nagy Michel 32, Cantona 31 éves volt a maga bejelentése idején. A háromszoros aranylabdás Platini „a létező legnagyobb bátorságnak" nevezte a honfitársa döntését.

A Manchester United néhány nappal korábban végzett újra a Premier League élén, mégpedig az alábbi kerettel: Peter Schmeichel (36) – Gary Neville (31/1), Ronny Johnsen (31), Gary Pallister (27/3), Denis Irwin (31/1) – David Beckham (36/8), Paul Scholes (24/3), David May (29/3), Ryan Giggs (26/3) – Eric Cantona (36/11), Ole Gunnar Solskjær (32/18), valamint Nicky Butt (26/5), Karel Poborský (22/3), Roy Keane (21/2), Andy Cole (20/7), Brian McClair (18), Phil Neville (18), Jordi Cruyff (16/3), Michael Clegg (3), Chris Casper (2), Ben Thornley (2), Raimond van der Gouw (kapus, 2), John O'Kane (1),

A klub, amely 1967-től huszonhat éven keresztül nem tudott bajnoki címet nyerni, Cantonával öt idényen belül négyben is diadalmaskodott. 1997 tavaszán hétpontos előnnyel az azonos pontszámmal záró Newcastle United, Arsenal és Liverpool trió előtt. A francia csatárnál (11) csak az ifjú norvég, Ole Gunnar Solskjær szerzett több gólt (18), de már hozzá

hasonlóan fontos szerepet játszottak a diadalban (sőt…) „Fergie fiókái”, élükön a pályafutása egyik leglátványosabb gólját szerző, augusztus 7-én több mint ötven méterről a Wimbledon kapujába ívelő David Beckhammel. Egyébként a szezon végén egyedül ő kapott a hagyományos ankétokon díjat a Manchester United labdarúgói közül, ő lett az Év fiatal játékosa. A hivatásos futballisták az ismét gólkirályi címet nyerő Alan Shearert (Newcastle United), az újságírók pedig a Chelsea középpályását, Gianfranco Zolát találták a legkiválóbbnak. Utóbbi kitüntetése mindenképpen megerősítette: új korszak kezdődött a Premier League-ben, illetve az angol labdarúgásban. Már az olasz csillag előtt is kétszer a kontinensről érkező légiós kapta ezt az elismerést, előbb Jürgen Klinsmann, majd Eric Cantona. Ám ameddig az ő futballstílusuk tökéletesen illett a Premier League-be, Zola és az Olaszországból szerződtetett többi játékos olyan pályára helyezte a Premier League-et, amelyen elveszett az igazi „brit” jelleg. Bealkonyult a kick and rush-nak, a „rúgd és fuss-nak”.

Ki ismeri fel az ifjú David Beckhamet?

Az Alan Shearer szerződtetésével bajnokesélyessé előlépő, ősszel a bajnok Manchester Unitedot 5-0-ra kiütő Newcastle Unitedban, David Ginola kitűnő formája ellenére is a britek, Shearer mellett elsősorban Les Ferdinand és Peter Beardsley vitték a prímet. A „szarkáknál” a hagyományos stílus mellett elkötelezett sztáredzők, Kevin Keegan, majd az ő váratlan lemondása után Kenny Dalglish dirigáltak.

Ám az Arsenal, immár Arsène Wengerrel és a Chelsea Ruud Gullittal más utakon járt. Mindketten a kontinensről szerződtetett játékosokra építettek, az „ágyúsok” a már a második angol szezonját töltő Dennis Bergkampra és a Premier League-ben újonc Patrick Vieirára, a Chelsea pedig az olasz importra. Ebbe tartozott a játékos-edző Ruud Gullit mellett Gianluca Vialli, Roberto Di Matteo, Gianfranco Zola, de játszott korábban a Serie A-ban a román Dan Petrescu is. Gullit „szexi futballnak” a korábbi brit módinál sokkal látványosabb stílust nevezte el, ezt aztán átvette a világsajtó is. (Eredetileg még az 1996-os Eb-n, a *BBC* kommentátoraként, a portugálok játékát illette így. Aztán adaptálták a Chelsea-re is.) A „kékek” idénye a bajnoki hatodik hely ellenére sikerrel zárult, miután megnyerték az FA-kupát. A Middlesbrough elleni döntőben Di Matteo beírta magát a rekordok könyvébe, 43 másodperc alatt gólt szerezve. Ruud Gullit lett az első külföldi (értsd: nem brit) FA-kupagyőztes menedzser, a veterán Mark Hughes pedig – a második világháború óta eltelt bő fél évszázad rekordját felállítva – már a negyedik kupagyőzelmét ünnepelte.

Apró ellentmondás: a kontinensről érkező sztárok mellett az 1996–1997-es szezon a még a régi iskolát képviselő norvégoké is volt a Premier League-ben. Válogatottjukban tíz olyan futballista szerepelt az idényben, aki tavasszal az angol élvo-

nalban futballozott, nem is sikertelenül. Johnsen és Solskjær bajnok lett a Manchester Unitteddal, Frode Grodås a kupagyőztes Chelsea első számú kapusa volt, Jan Åge Fjørtoft a kupadöntős Middlesborough-ban játszott, Stig Inge Bjørnebye a Liverpool, Henning Berg a Blackburn pillérének számított, hogy egy félcsapatnyira valót kiemeljünk közülük.

Matthias Sammer, a Borussia Dortmund karmestere

A Bajnokok Ligáját elhódító Borussia Dortmund otthon nem tudta megvédeni a bajnoki trónját, pedig mindössze a harmadik csapat lehetett volna a Bundesliga történetében, amely három egymást követő évben is az élen végez. (Az előző kettő: a Bayern 1972–1974 és 1985–1987, valamint a Borussia Mönchengladbach 1975–1977.) Ottmar Hitzfeld legénysége március elején ugyan három fordulóra átvette a vezetést, ám aztán kétszer meglepően súlyos vereséget szenvedett, s utána már leginkább a BL-szereplésre koncentrált.

Az ősz csapata még a fiatal Joachim Löw által irányított VfB Stuttgart volt, amelyben egyébként tavasszal már Lisztes Krisztián is szerepet kapott. Az elsősorban a Fredi Bobic, Giovane Élber kettős gólerejére alapozó „svábok" az első fél év nagy részében vezettek, de november közepe után visszaestek. Akadt még egy nagy fellángolásuk, márciusban három hét alatt 4-1-re verték a HSV-t, 5-1-re a Kölnt, 4-1-re a Dortmundot, majd 4-0-ra a Fortuna Düsseldorfot, de végül még a dobogóra sem fértek fel. Igaz, tíz góllal többet szereztek, mint a Bayern.

A bajorok legveszélyesebb ellenfelének a hajrában a Bayer Leverkusen bizonyult, amely elsősorban az egykori NDK-s sztár, Ulf Kirsten góljaira épített. Az idény végén a gólkirályi címet is megszerző támadó éppen százszor játszott a válogatottban, mégpedig 49-szer a keletnémet mezben, majd 51-szer az egységes német csapatéban. Szóhoz jutott két vb-n (1994, 1998) és egy Eb-n (2000), viszont lemaradt a két legnagyobb sikert hozó tornáról, az ezüsttel zárt 1992-es kontinensbajnokságról és négy évvel később a megnyert angliairól.

Ruggiero Rizzitelli a földre esve is gólt tudott szerezni

Olyan támadószekciója, mint a Bobic, Élber kettős volt a VfB Stuttgartban vagy a Paulo Sérgio, Kirsten duó a Bayer Leverkusenben, nem akadt a Bayernnek. Régi-új edzője, Giovanni Trapattoni gárdájában Jürgen Klinsmann-nak megkérdő-

jelezhetetlen helye volt, ám az olasz Ruggiero Rizzitelli, valamint Christian Zickler, Marcel Witeczek és a mindössze egyszer kezdő, huszonegyszer cseréként beálló Carsten Jancker együtt csak hárommal szereztek több gólt, mint „Klinsi" egymaga. Mindazonáltal Klinsmann viszonya nem volt felhőtlen korábbi edzőjével, Trapattonival, amikor az olasz tréner lecserélte őt a Freiburg ellen 0-0-nál, a csatár indulatosan belerúgott egy reklámoszlopba. Meg is sérült a rúgásban…

A Bayern alaptizenegye így állt össze: Oliver Kahn (32) – Markus Babbel (31/2), Lothar Matthäus (28/1), Thomas Helmer (24/4) – Alexander Zickler (33/7), Marcel Witeczek (28/3), Mario Basler (27/8), Christian Nerlinger (32/5), Christian Ziege (27/7) – Jürgen Klinsmann (33/15), Ruggiero Rizzitelli (25/7). Játszott még Mehmet Scholl (23/5), Dietmar Hamann (23/1), Samuel Kuffour (22/1), Carsten Jancker (22/1), Thomas Strunz (19/1), Markus Münch (11), Oliver Kreuzer (9), Frank Gester (3), Sven Scheurer (kapus, 2), Carsten Lakies (1).

Az olasz „Mister" bajnokcsapatában nem a támadó-, hanem a védőszekció játszotta a főszerepet. A Bayern csak a harmadik legtöbb gólt szerezte, ellenben a legkevesebbet kapta. Oliver Kahn korábban még sohasem védett olyan szenzációs formában, mint 1996–1997-ben, a bajnoki mérkőzések közel felén (34/15) nem kapott gólt. A Bundesliga történetének legsikeresebb edzője, Udo Lattek azt mondta: „A Bayern elsősorban Oliver Kahnnak köszönheti a bajnoki elsőséget."

Lothar Matthäus és **Giovanni Trapattoni** első közös szezonjában, még 1988–1989-ben az Internél, a német szupersztár támadó középpályást játszott, és Trap szerint „számára ideális tízesként" irányított. A kilencvenes évek második felére változott a helyzet: Matthäus immár a középhátvéd posztjáról vezényelte a csapatukat. Különösen ősszel védekezett szigorúan a Bayern, a két fél év pontszáma között nem volt nagy eltérés (36 pont ősszel, 35 tavasszal), ám a gólkülönbségben igen: 27-14 a bajnokság első felében, 41-20 a másodikban. Még egy emlékezetes momentum az idényről: Lothar Matthäus 10 000 márkában fogadott Uli Hoeness-szel, hogy Klinsmann nem fog tizenöt bajnoki gólnál többet szerezni. Fura egy csapattárstól, aki kiszolgálhatná – de nyert vele, a szőke csatár gólt rúgott ugyan a Gladbachnak az utolsó fordulóban, ám csak egyet, ezzel maradt tizenötön. Matthäusnak Trappal és a csapattársakkal sem volt optimális a kapcsolata. A Bayer Leverkusen elleni meglepő 2-5 után, amelynél a Bayern mind az öt gólt középről kapta, s amely után többen is bírálták Matthäust, felvetődött, hogy más kapja majd a kapitányi karszalagot. Franz Beckenbauer ezt megakadályozta, de Matthäus tüntetően a jelzés nélkül vonult ki a Schalke elleni bajnokira.

Két nappal később Klinsmann bejelentette, hogy egyeztetett Franz Beckenbauerrel és Uli Hoeness-szel, és a szezon végén, annak ellenére, hogy még egy évre szerződése volt, távozik. Hoeness világosan fogalmazott: „Nyilvánvaló, hogy Jürgen idegeire ment az állandó cirkusz! Ebből sohasem csinált titkot!" Berti Vogts szövetségi kapitány még meg is dicsérte a játékost: „Már fél évvel ezelőtt utalt rá, hogy távozni készül. Igen sportszerűnek tartom, hogy korán

bejelentette a szándékát, lehetőséget nyújtva ezzel a Bayernnek, hogy idejében léphessen!" Klinsmann az idény befejeztével a Sampdoriához igazolt, a bajor klub pedig megvette a helyére a brazil Giovane Élbert.

A Bosman-szabály folyományaként Liliam Thuram (Monaco–Parma), Youri Djorkaeff (PSG–Internazionale), Zinedine Zidane (Bordeaux–Juventus), Franck Leboeuf (Strasbourg–Chelsea), Christophe Dugarry (Bordeaux–Milan) és Laurent Blanc (Auxerre–Barcelona) is csatlakozott a franciák „idegenlégiójához", Marcel Desaillyhoz, Didier Deschamps-hoz, David Ginolához, Éric Cantonához, Patrick Vieirához, Christian Karembeu-höz, csak néhány sztárt megemlítve. A futballtörténelemben soha máskor nem távozott két év alatt ennyi klasszis francia játékos külföldre az ottani ligából.

Az Olympique Marseille bundabotrányának és megbüntetésének évétől, 1993-tól hat idényen keresztül minden tavasszal más és más csapat nyerte meg a francia bajnokságot. 1996–1997-ben az AS Monaco. A Jean-Amadou Tigana által irányított gárda elképesztő fölénnyel gyűjtötte be a bajnoki címet, így ünnepelve a hercegség uralkodócsaládja, a Grimaldi dinasztia alapításának 700. évfordulóját. Az egykori Európa-bajnok középpályás keretében akadt három korábbi OM-es (Fabien Barthez, Éric De Meco és Sonny Ânderson, aki már a botrány után igazolt a kikötővárosba), másfelől négy későbbi világbajnok (Emmanuel Petit, Thierry Henry, David Trezeguet és Barthez). A külföldiek közül Ânderson, a skót John Collins és a nigériai Victor Ikpeba kulcsszerepet játszott, a belga Enzo Scifo keveset játszott, de ha pályára lépett, segített. A többiek epizodisták voltak.

A bajnoki elsőséget a következő játékosok harcolták ki: Fabien Barthez (36) – Franck Dumas (36), Martin Djetou (26), Emmanuel Petit (29), Patrick Blondeau (31) – Ali Benarbia (37/3), John Collins (28/6), Sylvain Legwinski (37/9) – Thierry Henry (36/9), Victor Ikpeba (31/13), Sonny Ânderson (34/19), valamint Lilian Martin (26), Gilles Grimandi (24/1), Laurent Viaud (24), Philippe Leonard (19), Enzo Scifo (15/5), Marco Grassi (12), Bruno Irles (11), Dan Petersen (10/1), David Trezeguet (5), Éric Di Meco (2), Manuel Dos Santos (2), Stéphane Porato (kapus, 2).

A Primera Divisiónban különleges csatát vívott a Real Madrid és a Barcelona. Előbbi megnyerte a bajnokságot, utóbbi vigasztalódhatott a Király Kupa elhódításával – de azért ennél bonyolultabb volt az idény története.

A királyi klub csapatát az AC Milantól érkezett Fabio Capello, a Barcelonát az angol Bobby Robson dirigálta. A katalánok az idény előtt leigazolták Ronaldót a PSV Eindhoventől, visszatért Hriszto Sztoicskov Parmából, s Katalóniába igazolt még Laurent Blanc (Auxerre), Juan Pizzi (Tenerife), Giovanni (Santos), Vítor Baía (Porto) és Fernando Couto (Parma).

A madridiak légiós kontingense a brazil Roberto Carlosszal, a portugál Secretárióval, a horvát **Davor Šuker**rel, a jugoszláv Predrag

Mijatoviccsal, a holland Clarence Seedorffal és a német Bodo Illgnerrel bővült. Secretário nem vált be, a téli szezonban jött a helyére Capello kedvence, Christian Panucci. Akadt mozgás a két klub között is: Luis Enrique a Bernabéuból a Camp Nouba költözött.

A Real Madrid alaptizenegyében hét külföldi volt – ez már ugyebár a Bosman-szabály hatását jelentette –, hatan új szerzemények. Csupán Fernando Hierro és Raúl maradt meg hírmondónak a borzalmas 1995–1996-os idény után, amelynek következményeként, felettébb ritka kivételként, lemaradt az európai kupaporondról a csapat. Igaz, ellentétben a Barcelonával, amely megnyerte a PSG ellen a rotterdami KEK-döntőt, így csak a hazai frontra koncentrálhatott. Bodo Illgner (40) előtt ősszel Carlos Alberto Secretário (13), tavasszal Christian Panucci (19/2), valamint Rafael Alkorta (40), Fernando Hierro (39/6) és **Roberto Carlos** (37/4) alkotta a védelmet, Fernando Redondo (33/1), Clarence Seedorf (38/6) és Victor Sánchez (36/5) a középpályás triót, Raúl González (42/20), Predrag Mijatovics (38/14) és Davor Šuker (38/24) pedig a csatársort. Játszottak még: José Emílio Amavisca (26), Manuel Sánchis (22), Luis Milla (19), Miguel Porlán „Chendo" (16), José Gutiérrez „Guti" (14), Mikel Lasa (13), Zé Roberto da Silva (9), Alvaro Benito (7), José Antonio García Calvo (6), Fernando Sanz (6), Santiago Cañizares (kapus, 2), Dejan Petkovics (2) és Ismael Marchal (1).

Capello képes volt a legnehezebb feladat végrehajtására: sztárjai egyéni csillogását sem halványítva fegyelmezett csapatjátékot játszatott a Real Madriddal. Az idény után, a bajnoki cím dacára, részben felesége kérésére lemondott, s hazaköltözött Olaszországba. Ugyanakkor a gyors szakításban szerepe volt annak is, hogy a klubelnök, Lorenzo Sanz gyakran bele akart szólni az összeállításba – elsősorban a saját fiát protezsálva –, Capello pedig nem engedett.

A *Don Balon* később úgy értékelte az idényt, hogy a Barça játszotta a legszebb, leglátványosabb, legszórakoztatóbb futballt, ám hiányzott játékából a Real Madridnál fő erényként említhető megbízhatóság, állandóság. A Barcelona 102 gólig jutott, viszont két ponttal lemaradt legnagyobb riválisa mögött.

A szezon gólkirálya és egyben legjobb játékosa a 34 gólig jutó Ronaldo volt, aki aztán a brazil válogatottal kapcsolatos kötelezettségei miatt elmulasztotta a spanyol bajnokság hajráját és a Király Kupa döntőjét. A katalánok nélküle verték meg a Betist 3-2-re, a hosszabbításban Luis Figo lőtte a győztes gólt. Vélhetnénk, a Király Kupa fináléjában nem hiányzott a brazil. Ám a bajnokságban a Barça két ponttal maradt le, s hármat veszített június elsején Alicantéban, az Hércules ellen, amikor a Fenomén először mulasztott. Amúgy ő maga nem nagyon bánta, összeveszett Josep Lluís Núñez elnökkel, és még tartott a Primera División hajrája, amikor az olasz sajtó már közölte: Ronaldo az Interhez igazol. Kisebb bonyodalmak ellenére aztán ez így is történt.

A Serie A-ban a Juve visszaszerezte a bajnoki címet. A kilencvenes évek jelentették a két klub (Juventus, Milan) közötti rivalizálás csúcspontját. Ugyanakkor az Arrigo Sacchi, majd Fabio Capello irányításával megélt sikerkorszakok után az átmeneti időszakban az uruguayi Óscar Washington Tabárez által irányított piros-feketék visszaestek a középcsapatok közé, csupán tizenegyedikek lettek. A „zebrák" legnagyobb riválisa a Parma volt, amelyet Carlo Ancelotti vezetett. A sárga-fehér-kékek, a bajnoki helyezésükhöz képest, elképesztően kevés gólt sze-

reztek (41), ebben a tekintetben csak a tizennegyedikek lettek volna. Ám az Enrico Chiesa, Hernán Crespo duó a legjobbkor pöttyintgette a szűken mért gólokat, hátul pedig a fiatal Gianluigi Buffon és tartaléka, Luca Bucci csupán huszonhat gólt kapott. Csak kettővel kevesebbet, mint a Juventusban az Angelo Peruzzi, Michelangelo Rampulla kettős. (Néhány percig védett Davide Falcioni is.)

Így ünnepelték a Juve elsőségét az olasz sportnapilapok

Marcello Lippi keretében a következő játékosok szerepeltek: Angelo Peruzzi (29) – Sergio Porrini (23/1), Ciro Ferrara (32/4), Mark Iuliano (21/1), Paolo Montero (26) – Didier Deschamps (26/1), Angelo Di Livio (32/1), Vladimir Jugovics (30/6), Zinedine Zidane (29/5) – Christian Vieri (23/8), Alessandro Del Piero (22/8), valamint Nicola Amoruso (23/4), Alen Bokšić (22/3), Attilio Lombardo (22), Michele Padovano (20/8), Gianluca Pessotto (20), Alessio Tacchinardi (19/1), Dimas Teixeira (17), Moreno Torricelli (17), Antonio Conte (6), Michelangelo Rampulla (kapus, 6), Raffaele Ametrano (1), Nicola Cingolani (1), Davide Falcioni (kapus, 1), Ivano Trotta (1). A sérülések miatt nagyon sokan, tizenkilencen játszottak legalább a mérkőzések felén.

Oroszországban különleges módon zárult a bajnoki szezon: miután a gólkülönbség nem döntött az azonos pontszámmal az élen végző csapatok között, 1996. november 16-án bajnoki döntőt játszott Szentpéterváron a Szpartak Moszkva és a címvédő Alanyija Vlagyikavkaz. Az esélyesebb fővárosi gárda 2-1-re nyert – de nem az övé volt az idény legjobb, legegységesebb csapata. Még csak nem is az ezüstérmes Alanyijáé, hanem az utolsó öt fordulóra összeomló Rotoré. A volgográdi legénység az idény második felében vezette a táblázatot, ám nem bírta a hajrát.

A Szpartak továbbra is kiárusította a legjobb játékosait, a korábbi sikeredző, Oleg Romancev pedig a válogatott élére került. Utódának, Georgij Jarcevnek fiatal kerettel kellett dolgoznia, a kulcsemberek közül ketten (Szergej Gorlukovics és Ilija Cimbalar) múltak el 27 évesek. Az együttes a bajnokság második felében mindössze két fordulót követően vezette a tabellát, de ebből az egyik a zárókör volt. A bajnokcsapat tagjai voltak: Alekszandr Filimonov (26), Ruszlan Nyigmatullin (10) kapusok, Szergej Gorlukovics (31/2), Dmitrij Ananko (30/1), Vagyim Jevszejev (27/2), Alekszandr Lipko (24), Vlagyiszlav Dujun (18/1), Jurij Nyikoforov (14/5), Ramiz Mamedov (14), Konsztantyin Golovszkoj (9), Szergej Csudin (6) védők, Andrej Tyihonov (34/16), Dmitrij Alenyicsev (32/7), Jegor Tyitov (31/5), Valerij Kecsinov (30/13), Alekszej Meljosin (24/2), Ilja Cimbalar (21/9), Andrej Pjatnyickij (13), Andrej Konovalov (11), Artyom Bezrodnij (10), Alekszandr Pavlenko (2), Jevgenyij Toloknov (1) középpályások, Vlagyimir Dzsubanov (25/3), Alekszandr Sirko (22/5), Valerij Smarov (3), Konsztantyin Kovalenko (2/1), Szerhij Nahornyak (2) csatárok.

Különleges rendszert talált ki az azeri labdarúgó-szövetség a maga bajnokságára. A Neftçi ugyan hárompontos előnnyel megnyerte a ligát, mégsem érdemelte ki a bajnoki címet, mert

abba beleszámított az U16-os és az U15-ös bajnokság végeredménye is. Utóbbi kettő eredményét átlagolták, s ezért pluszpontokat kaptak a csapatok. A Qarabaq Agdam négy és féllel többet kapott, mint a Neftçi, s így előzött, bajnok lett. Tulajdonképpen azzal, hogy az U16-os korosztályban a fővárosi rivális nagyon lemaradt. Fura…

Az Ördög, azaz a bolíviai Marco Etcheverry volt az amerikai bajnokság szupersztárja

Az Egyesült Államokban ismét feltámasztották a profi futballt, Major League Soccer néven tíz csapattal rendezték meg az első szezont. Nem aratott átütő sikert, a nézőátlag (17 406) nagyjából a negyede volt az 1994-es, az Egyesült Államokban rendezett vb-mérkőzések átlagának. A bajnoki címet a washingtoni D. C. United szerezte meg, amelynek két legjobb külföldi játékosa két bolíviai futballista volt, a középpályás Marco „El Diablo" (Ördög) Etcheverry és a csatár Jaime Moreno. Pályafutásuk kezdetén mindketten a világhíressé lett Tahuichi Akadémia növendékei voltak. Az idény legértékesebb játékosának (MVP) a kolumbiai világsztárt, Carlos Valderramát választották, a kapusok közül a legjobb védési hatékonyságot a mexikói Jorge Campos érte el.

Argentínában, azt követően, hogy az 1995–1996-os idény mindkét bajnoki címét a Vélez Sarsfield nyerte el, ezúttal a River Plate duplázott. Ramón Diaz szűk keretében Roberto Bonano és Germán Burgos volt a két kapus, Ricardo Altamirano, a paraguayi Celso Ayala, Eduardo Berizzo, Hernán Díaz, Juan Sorín az öt védő, Pablo Aimar, Leonardo Astrada, Sergio Berti, Marcelo Gallardo, Marcelo Escudero és Santiago Solari a hat középpályás, Julio Cruz, Ramón Medina Bello, az uruguayi **Enzo Francescoli** és a chilei Marcelo Salas pedig a négy csatár. Bomba erős névsor…

Brazíliában a Grêmio döntőbe jutása nem keltett meglepetést, a Portuguesáé annál inkább. A finálében mindkét csapat megnyerte a maga hazai mérkőzését 2-0-ra, s ez elég volt az alapszakaszban több pontot gyűjtő „gaúchóknak". Luiz Felipe Scolari csapatában tizenheten szerepeltek a két mérkőzésen: Danrlei, Marco Ântonio, Adílson, Arce, Rivarola, Luciano, Mauro Galvão, João Ântonio, Roger, Dinho, Aílton, Goiano, Émerson, Zé Afonso, Carlos Miguel, Paulo Nunes és Zé Alcino. Közülük Émerson Ferreira nagy karriert futott be Európában, a Bayer Leverkusen, az AS Roma, a Juventus, a Real Madrid és a Milan játékosa is volt. Az 1996-ban már 35 éves Mauro Galvão részt vett az 1990-es világbajnokságon.

Catalino Rivarola és Francisco Arce a paraguayi válogatott pillérei voltak. A Portuguesa játékosai közül Zé Roberto vált később világhírűvé, 84-szer játszott a brazil válogatottban, megfordult a Bayern Münchenben és a Real Madridban is.

AZ ÉV TÖRTÉNETE

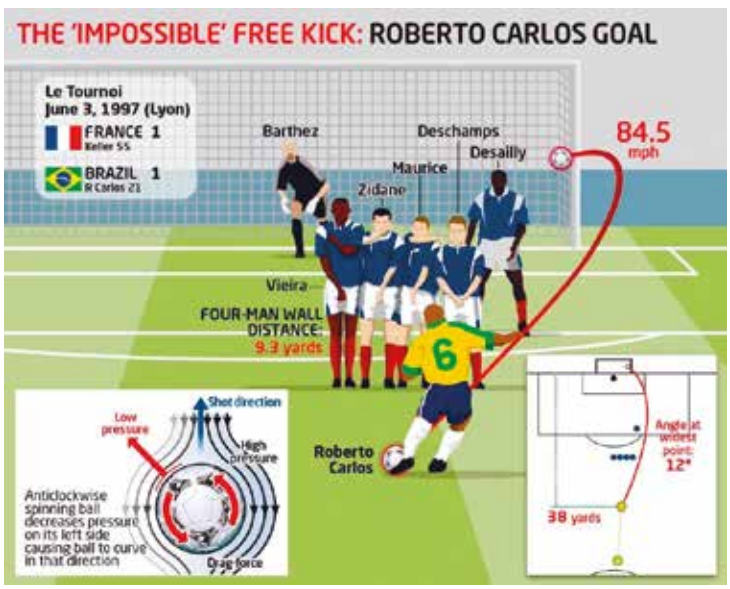
Roberto Carlos csodagólja

Egyetlen gól akad még a futballtörténelemben, amelyet annyit vizsgáltak, mértek, elemeztek, mint Geoff Hurstnek az 1966-os világbajnoki döntőt eldöntő találatát. Ám ott „csak” az volt, s alkalmasint marad örökre a kérdés, hogy a labda a lécről a gólvonal elé vagy mögé pattant-e. Roberto Carlosnak az 1997-es „elővilágbajnokságon”, a Tournoi de France-on lőtt álomgólja nem ok nélkül viseli azóta a minden idők legfantasztikusabb szabadrúgása titulust. A következő években, sőt évtizedekben fizikusok próbálták megfejteni a titkot: hogyan lehetett ilyen gólt rúgni?

Roberto Carlos szabadrúgása fényképen…

Az emlékezetes találat 1997. június 3-án, a torna nyitónapján született, a lyoni Stade Gerland-ban. A brazilok a házigazda franciák ellen akarták megmutatni a világnak, hogy május végi oslói vereségüket nem kell komolyan venni. Kétségtelenül hamar feledésbe merült – akkor már mindenki Roberto Carlos szabadrúgásáról beszélt. Először szegény Fabien Barthez volt a bűnbak, aki csak „állt és nézte”, hogyan vágódik be a labda a hálójába. Azóta már kiderült, valójában nem hibázott. Mélyen igaza volt Glenn Hoddle-nak, a tornán részt vevő angolok szövetségi kapitányának, aki azt mondta: „Nem hiszem, hogy láttunk valaha tökéletesebben végrehajtott szabadrúgást.”

… és az elemzők infografikáján

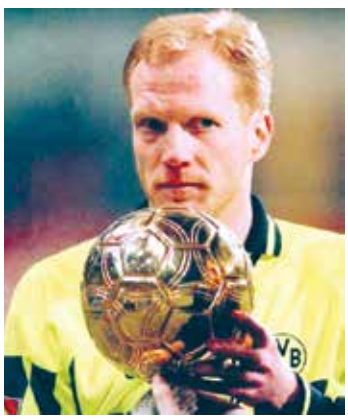
A csodagól elemzői között nem csak futballszakemberek akadtak. Még fizikusokat is megszólaltattak arról, hogyan írhatott le ilyen különleges pályát a labda. Kiszámolták, hogy pontosan 37,84 méterre volt a kaputól a lövés előtt, s hogy 93,66 kilométeres óránkénti sebességgel hagyta el a brazil balhátvéd lábát.

De talán még ennél is tudományosabb, amit Brian Dell brit fizikus megállapított a gólról: „Roberto Carlos gólja számomra újólag igazolja Newton harmadik törvényét. Sir Isaac Newton említett tétele ugyanis úgy szól, hogy a hatás mindig egyenlő az ellenhatással, vagy másként: két test kölcsönhatása mindig egyenlő és ellentétes hatású. Most is ez történt. A brazil játékos külsővel a labda jobb oldalát rúgta meg, a levegő azon az oldalon ugyanabba az irányba haladt, míg a másikon éppen az ellenkezőbe. Alkalmazzuk újra Newton törvényét: a labda jobbra hasított a levegőben, ami azt jelenti, hogy a levegő viszont megnyomta a labda bal oldalát, ez a magyarázata az egészen különleges röppályának. A labda valójában egészen végig ívben haladt, csak optikai csalódásban volt részük azoknak a nézőknek, akik egy bizonyos ponton irányváltoztatást tapasztaltak. Ha felülről látták volna, világosabb lenne, hogy tulajdonképpen egy parabolaívet írt le a labda."

Némileg másfajta magyarázatot adott 2012-ben az a francia fizikuscsoport, amely a tizenötödik évfordulón újra elemezte a gólt. A *New Physics Journal*ban megjelent tanulmányuk ugyancsak cáfolta, hogy a véletlen szülte a csodatalálatot. Úgy vélték, egyaránt döntő szerepe volt a gólban a távolságnak, valamit az erőnek. Christophe Clanet, a párizsi École Polytechnique kutatója a labda útját csigaház alakú pályának nevezte, amelynek görbülete növekszik a labda mozgása közben. Mivel Roberto Carlos több mint 35 méterre volt a kaputól, amikor megrúgta a labdát, ebből a spirális pályából több volt látható. A látszólag meglepő éles irányváltoztatás valójában a természetesen csavarodó görbét követte.

ARANYLABDA, 1996

Húsz év után újra egy liberó

1976-tól húsz éven keresztül csak olyan futballista kapta meg a *France Football* Aranylabdáját – beleértve az akkor még a támadójátékban aktívabb Lothar Matthäust is –, aki, modern kifejezéssel élve, csapata előrejátékáért volt felelős, gólerős volt. **Matthias Sammer** megtörte a sort. Liberóként lett aranylabdás, ebben (is) Franz Beckenbauer örökébe lépett. Az 1996-os Európa-bajnokság legjobb játékosa óriási csatát vívott a zsűrinél az elsőségért a mindössze húszéves brazil Ronaldóval. A Fenomén volt Omar Sivori 1961-es elsősége óta az első dél-amerikai játékos, aki dobogóra került az ankéton – természetesen kellett ehhez az 1995-ös szabályváltoztatás is –, egyszersmind az első brazil, aki az első három között végzett.

Aranylabda, 1996

1. Matthias Sammer (német, Borussia Dortmund) 144 pont, 2. Ronaldo Luis Nazário de Lima (brazil, PSV, Barcelona) 141, 3. Alan Shearer (angol, Blackburn Rovers, Newcastle United) 109, 4. Alessandro Del Piero (olasz, Juventus) 65, 5. Jürgen Klinsmann (német, Bayern München) 60, 6. Davor Šuker (horvát, Sevilla, Real Madrid), 7. Eric Cantona (francia, Manchester United) 24, 8. Marcel Desailly (francia, AC Milan) 22, 9. Youri Djorkaeff (francia, PSG, Internazionale) 20, 10. George Weah (libériai, AC Milan) 17. (Az első tíz helyezett.)

A River Plate.
Hátul, balról: Gomez, Ayala, Altamirano, Astrada, Rivarola, Burgos.
Elöl: Cedres, Almeyda, Francescoli, Gallardo, Medina Bello

A Manchester United.
Hátul, balról: Schmeichel, Johnsen, Cruyff, Butt, Pallister, Cantona.
Elöl: Poborský, Beckham, Giggs, Gary Neville, Irwin

A Real Madrid.
Hátul, balról: Illgner, Seedorf, Hierro, Redondo, Šuker, Alkorta.
Elöl: Panucci, Victor, Roberto Carlos, Amavisca, Raúl

Az AS Monaco. Hátul, balról: Viaud, Scifo, Leonard, Ânderson, Barthez, Dumas. Elöl: Blondeau, Petersen, Petit, Grimandi, Collins

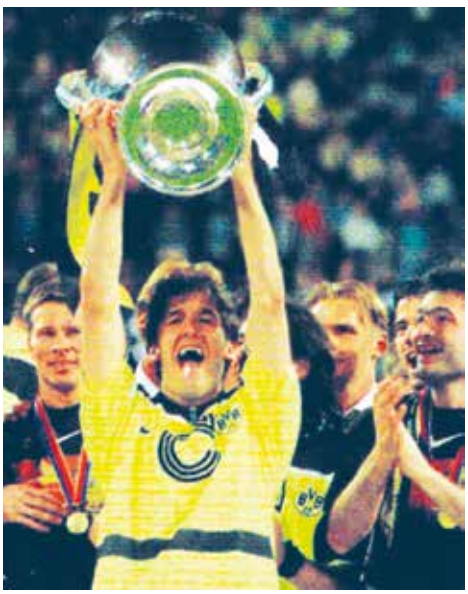
A Bayern München. Hátul, balról: Trapattoni vezetőedző, Augenthaler edző, Zickler, Hamann, Leitl, Helmer, Strunz, Scheurer, Babbel, Witeczek, Gerster, Jancker, Nerlinger, Ziege, Dreher. Elöl: Wiblishauser, Klinsmann, Rizzitelli, Kahn, Basler, Kuffour, Matthäus, Kreuzer, Münch, Scholl

A Juventus FC. Hátul, balról: Torricelli, Ferrara, Porrini, Bokšić, Peruzzi, Montero. Elöl: Zidane, Del Piero, Deschamps, Di Livio, Jugovics

AZ ÉV CSAPATA

Dortmund-sztori a Juvétól a Juvéig

Kalle Riedle nagy igazolásnak bizonyult

A Borussia Dortmund útja Európa trónjára biztosan megírható, kezdőpontnak véve a Juventus elleni UEFA-kupa-döntőt, zárónak pedig az ugyancsak a torinói klub elleni, müncheni BL-döntőt. Az 1991 nyara óta Ottmar Hitzfeld által irányított gárda, amely már az első idényben éppen csak lemaradt a Bundesliga bajnoki címéről, az 1992–1993-as nemzetközi kupaidényben az UEFA-kupa döntőjébe menetelt. Ott ugyan esélye sem volt a Juve ellen (6-1-es összesítéssel esett ki), ám az ott kapott, huszonötmillió márkás jutalomnak, valamint Gerd Niebaumnak, az akkoriban a negyvenes évek második felében járó, nagyon ambiciózus klubelnöknek s nem utolsósorban Michael Meier menedzsernek (sportigazgatónak) tulajdoníthatóan a sárga-feketék megvalósították klubjuk híveinek nagy álmát: olyan együttest építettek, amely a Ruhr-vidékre helyezi

AZ EDZŐ

Két német klubbal is BL-győztes lett

OTTMAR HITZFELD 1949. január 12-én született Lörrachban. Tizenhárom évesen leigazolta a TuS Stetten, majd tizennyolc évesen átigazolt szülővárosa nagyobbik klubjába, az FV Lörrachba, ahol hamarosan felhívta magára a profi csapatok figyelmét is. Ám ameddig meg nem kapta tanári oklevelét, nem akarta hivatásául választani a labdarúgást. A matematika és testnevelés szakon diplomázó ifjú 1971-ben, az egyetem befejezése után átköltözött a határ túloldalára, a szülővárosától csak néhány kilométernyire fekvő Bázelbe. Négy szezont játszott az FC Baselben (1971–1975), ezalatt két bajnoki címet (1971–1972, 1972–1973) nyert, ebben a két évben szerepelt az elveszített kupadöntőben is. 1975-ben megnyerte a szövetség serlegét, s 1973-ban Ove Grahnnal holtversenyben megszerezte a gólkirályi címet. 1972-ben a magyarok ellen is játszott a müncheni olimpián a nyugatnémet csapatban. 1975-ben, 26 évesen visszaszerződött az NSZK-ba, a VfB Stuttgart akkoriban a Bundesliga 2-ben szereplő csapatához. A legmagasabb osztályban mindössze egyetlen szezont futballozott, csapata újoncként a negyedik helyig jutott. Hitzfeld utána visszatért Svájcba. Némileg érthetetlenül kétéves szerződést írt alá a második vonalban szereplő Lugano gárdájához, amellyel az első idény végén felkerült

át a német labdarúgás fővárosát. Azt talán ők sem remélték, hogy aztán a Borussia Dortmund 1997 májusában Európa, majd a következő télen a világ legjobb csapata lesz az elnyert címei alapján.

A BVB (Ballspielverein Borussia) az UEFA-kupa-döntős szereplés utáni két nyáron le tudta szerződtetni Matthias Sammert az Intertől, Kalle Riedlét a Laziótól, valamint a már korábban az „öreg hölgytől" elcsábított Stefan Reuter mellé Jürgen Kohlert, Andreas Möllert, Paulo Sousát és Júlio Césart a Juventustól. Óriási volt a változás: az 1993. májusi nemzetközi kupafinálében dortmundi mezben szereplők közül csupán Stefan Klos, Stefan Reuter, Michael Zorc és Stéphane Chapuisat lépett pályára a müncheni BL-döntőben.

A BL-döntőben szereplő dortmundiak:

STEFAN KLOS: A kapus 1971. augusztus 16-án született Dortmundban. Klubjai a TuS Eving-Lindenhorst, az Eintracht Dortmund, majd a Borussia Dortmund (1990–1998) és a Rangers FC (1998–2007) voltak. Kétszeres német bajnok (1994–1995, 1995–1996), négyszeres skót bajnok (1998–1999, 1999–2000, 2002–2003, 2004–2005), háromszoros skót FA-kupa-győztes (1998–1999, 2001–2002, 2002–2003), skót Ligakupa-győztes (2001–2002, 2002–2003), BL-győztes (1997), Világkupa-győztes (1997), UEFA-kupa-döntős (1993).

MARTIN KREE: A középhátvéd 1965. január 27-én született Wickedében. 1980-ig játszott a TuS Wickedében, majd a VfL Bochum (1980–1989), a Bayer Leverkusen (1989–1994) és a Borussia Dortmund (1994–1998) sorait erősítette. Kétszeres német bajnok (1994–1995, 1995–1996), BL-győztes (1997), Világkupa-győztes (1997), UEFA-kupa-döntős (1993).

az A osztályba. 1980 nyarán átszerződött az FC Luzernbe, amelyben 34 évesen, 188 mérkőzésen szerzett 104 góllal fejezte be svájci élvonalbeli pályafutását.

Már a visszavonulását követő első évben az FC Zug együttesét dirigálta, aztán a következő idényben még feljebb lépett, az FC Aarauhoz. A piros-feketékkel 1985-ben megnyerte a Svájci Kupát. 1988-ban a Grasshoppers szerződtette, amellyel három év alatt két bajnoki címet és két újabb országos kupagyőzelmet szerzett. 1991-ben visszatért a Bundesligába, a Borussia Dortmundhoz. Tulajdonképpen a Ruhr-vidéki gárdával lett világhírű. A sikersorozatot az 1993-as UEFA-kupa döntőjébe jutás indította el, ám akkor még a sárga-feketék simán, 1-6-os összesítéssel kikaptak a Juventustól. 1997-ben ellenben már nyertek az olaszok ellen – a BL-döntőben! Az 1997–1998-as idényben Hitzfeld már a klub sportigazgatójaként dolgozott, miközben az idény során a BVB megnyerte Tokióban a Világkupát. 1998 nyarán a Bayern München vezetőedzője lett. 1998 és 2008 között két időszakban irányította a Bayernt, öt bajnoki címet (1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003, 2007–2008), három DFB-kupát (1999–2000, 2002–2003, 2007–2008), négy Ligakupát (1998, 1999, 2000, 2007) nyert a hazai porondon, a nemzetközin pedig a Bajnokok Ligáját (2001) és a Világkupát (2001) is elhódította. Az első edző lett, aki két különböző klubbal is megnyerte a BL-t. (A BEK-ben ez csak Ernst Happelnek sikerült, azóta a BL-ben José Mourinho, Jupp Heynckes és Carlo Ancelotti is megismételte ezt a duplázást.) 2008 és 2014 között a svájci válogatott szövetségi kapitányaként dolgozott, 2010-ben a világ akkori, egyik legsikeresebb aktív klubedzője 61 évesen vb-újonc lett.

JÖRG HEINRICH: A szinte minden mezőnyjátékosposzton bevethető „dzsóker" 1969. december 6-án született az NDK-ban, Rathenowban. Klubjai: a BSG Motor Rathenow (1977–1982), az FC Vorwärts Frankfurt (1982–1984), újra a BSG Motor Rathenow (1984–1989), a Chemie Velten (1989–1990), a Kickers Emden (1990–1994), az SC Freiburg (1994–1996), a Borussia Dortmund (1996–1998), a Fiorentina (1998–2000), újra a Borussia Dortmund (2000–2003), az 1. FC Köln (2003–2004), a Ludwigsfelder FC (2004–2005), az Union Berlin (2005–2006) és a SV Chemie Premnitz (2006–2007) voltak. Kétszeres német bajnok (1995–1996, 2001–2002), BL-győztes (1997), Világkupa-győztes (1997), UEFA-kupa-döntős (2002). A német válogatottban (1995–2002) 37 mérkőzésen 2 gólt szerzett, részt vett az 1998-as világbajnokságon.

PAUL LAMBERT: A skót középpályás 1969. augusztus 7-én született Glasgowban. Pályafutásának állomásai a St. Mirren (1986–1993), a Motherwell (1993–1996), a Borussia Dortmund (1996–1997), a Celtic FC (1997–2005) és a Livingston (2005–2006) voltak. Négyszeres skót bajnok (1997–1998, 2000–2001, 2001–2002, 2003–2004), háromszoros skót FA-kupa-győztes (1986–1987, 2000–2001, 2003–2004), kétszeres skót Ligakupa-győztes (1997–1998, 2000–2001), BL-győztes (1997), UEFA-kupa-döntős (2003). A skót válogatottban (1995–2003) 40 mérkőzésen 1 gólt szerzett, részt vett az 1998-as Mondialon.

ANDREAS MÖLLER: A középpályás 1967. szeptember 2-án született Frankfurtban. Klubjai a BSC Schwarz-Weiß 1919 Frankfurt (1973–1981), az Eintracht Frankfurt (1981–1987), a Borussia Dortmund (1988–1990), újra az Eintracht Frankfurt (1990–1992), a Juventus (1992–1994), ismét a Borussia Dortmund (1994–2000), a Schalke 04 (2000–2003), végül harmadszor is az Eintracht Frankfurt (2003–2004) voltak. Kétszeres német bajnok (1994–1995, 1995–1996), háromszoros DFB-kupa-győztes (1988–1989, 2000–2001, 2001–2002), BL-győztes (1997), UEFA-kupa-győztes (1993), Világkupa-győztes (1997). A német válogatottban (1988–1999) 85 mérkőzésen 29 gólt szerzett, világbajnok (1990), Európa-bajnok (1996), Eb-ezüstérmes (1992), részt vett az 1994-es és az 1998-as vb-n is.

KARL-HEINZ RIEDLE: A csatár 1965. szeptember 16-án született Weiler im Allgäuban. Klubjai a TSV Ellhofen, az SV Weiler, majd az FC Augsburg (1983–1986), a Blau-Weiß Berlin (1986–1987), a Werder Bremen (1987–1990), a Lazio (1990–1993), a Borussia Dortmund (1993–1997), a Liverpool FC (1997–1999) és a Fulham (1999–2001) voltak. Háromszoros német bajnok (1987–1988, 1994–1995, 1995–1996), BL-győztes (1997). A német válogatottban (1988–1994) 42 mérkőzésen 16 gólt szerzett, világbajnok (1990), Európa-bajnoki ezüstérmes (1992).

STÉPHANE CHAPUISAT: A svájci csatár 1969. június 28-án született Lausanneban. Klubjai a Red Star Zürich (1978–1980), a Lausanne (1980–1985), a Malley (1985–1987), ismét a Lausanne (1987–1990), a Bayer Uerdingen (1991), a Borussia Dortmund (1991–1999), a Grasshoppers (1999–2002), a Young Boys (2002–2005), végül újra a Lausanne (2005–2006) voltak. Kétszeres német bajnok (1994–1995, 1995–1996), svájci bajnok (2000–2001), BL-győztes (1997), Világkupa-győztes (1997). A svájci válogatottban (1989–2004) 103 mérkőzésen 21 gólt szerzett. Részt vett az 1994-es világbajnokságon, valamint az 1996-os és a 2004-es Európa-bajnokságon.

MICHAEL ZORC: A középpályás 1962. augusztus 25-én született Dortmundban. Első klubja a TuS Eving-Lindenhorst volt, majd teljes további pályafutását a Borussia Dortmundban töltötte (1978–1998). Kétszeres német bajnok (1994–1995, 1995–1996), DFB-kupa-győztes (1988–1989), BL-győztes (1997), Világkupa-győztes (1997), UEFA-kupa-döntős (1993). A német válogatottban (1992–1993) hét mérkőzésen szerepelt.

LARS RICKEN: A csatár 1976. július 10-én született Dortmundban. Pályafutásának csapatai a TuS Eving-Lindenhorst, az Eintracht Dortmund és a Borussia Dortmund (1990–2007) voltak. Háromszoros német bajnok (1994–1995, 1995–1996, 2001–2002), BL-győztes (1997), Világkupa-győztes (1997). A német válogatottban (1997–2002) 16 mérkőzésen 1 gólt szerzett, nem játszó tartalék volt az ezüstéremmel zárt 2002-es világbajnokságon.

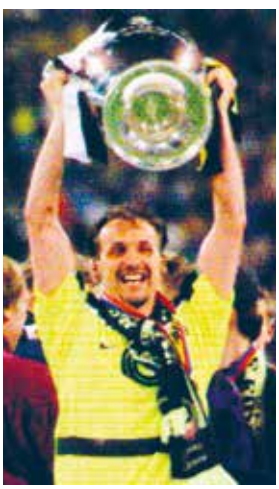

HEIKO HERRLICH: A csatár 1971. december 3-án született Mannheimben. Korosztályos pályafutását az FC Kollnauban (1978–1984), az FC Emmendingenben (1974–1986) és a Freiburgban (1986–1989) töltötte. Profiként a Bayer Leverkusenben (1989–1993), a Borussia Mönchengladbachban (1993–1995) és a Borussia Dortmundban (1995–2004) futballozott. Háromszoros német bajnok (1995–1996, 2001–2002), kétszeres DFB-kupa-győztes (1992–1993, 1994–1995), BL-győztes (1997), UEFA-kupa-döntő (2002), Világkupa-győztes (1997). A német válogatottban (1995) 5 mérkőzésen 1 gólt lőtt.

BAJNOKOK LIGÁJA

Az Itáliából visszatért veteránok vezetésével

Az 1996–1997-es BL-t a Borussia Dortmund nyerte Münchenben, ahol egyébként nem nagyon szimpatizálnak vele. Ennek a diadalmas BVB-nek az volt a különlegessége, hogy számos olyan sztár (Sammer, Kohler, Reuter, Paulo Sousa, Möller, Riedle) erősítette, aki korábban légiósként Olaszországban kereste a kenyerét. Tetejébe **Jürgen Kohler**, Stefan Reuter, Andreas Möller, valamint Paulo Sousa éppen a Juventusban. Nyilván bennük megsokszorozódott a bizonyítási vágy, ettől függetlenül a végjáték esélyesének a piemontiak tűntek.

A selejtezőkör legváratlanabb eseménye a bécsi Rapid továbbjutása volt a Dinamo Kijev ellen. Az A csoportban az AJ Auxerre minden riválisát lehajrázta, holott közöttük volt az Ajax és a Rangers is. A B jelűben nem akadt szenzáció, miként a C-ben sem, ellenben a D-ben a sportrajongók többsége aligha jósolta volna meg az AC Milan leszereplését, illetve a trondheimiek második helyét. Az elődöntő meglepetéseként mindkét későbbi finalista oda és vissza megverte az ellenlábasát.

A BL gólkirálya a szerb Milinko Pantics (Atlético Madrid) lett 5 találattal.

Selejtező. IFK Göteborg–Ferencvárosi TC 3-0, 1-1, Maccabi Tel-Aviv–Fenerbahçe 0-1, 1-1, Panathinaikosz–Rosenborg BK 1-0, 0-3 (hosszabbításban), Rangers FC–Alanyija Vlagyikavkaz

3-1, 7-2, Widzew Łódź–Brøndby IF 2-1, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Widzew), Grasshopper-Club–Slavia Praha 5-0, 1-0, Rapid Wien–Dinamo Kijev 2-0, 4-2, FC Bruges–Steaua Bucureşti 2-2-, 0-3

A csoport. AJ Auxerre–AFC Ajax 0-1, 2-1, Grasshoppper-Club–Rangers FC 3-0, 1-2, AFC Ajax–Grasshopper-Club 0-1, 1-0, Rangers FC–AJ Auxerre 1-2, 1-2, AJ Auxerre–Grasshopper-Club 1-0, 1-3, AFC Ajax–Rangers FC 4-1, 1-0. A csoport végeredménye: 1. AJ Auxerre 12 pont, 2. AFC Ajax 12 pont, 3. Grasshopper-Club 9 pont, 4. Rangers FC 3 pont

B csoport. Borussia Dortmund–Widzew Łódź 2-1, 2-2, Atlético Madrid–Steaua Bucureşti 4-0, 1-1, Steaua Bucureşti–Borussia Dortmund 0-3, 3-5, Widzew Łódź–Atlético Madrid 1-4, 0-1, Atlético Madrid–Borussia Dortmund 0-1, 2-1, Steaua Bucureşti–Widzew Łódź 1-0, 0-2. A csoport végeredménye: 1. Atlético Madrid 13 pont, 2. Borussia Dortmund 13 pont, 3. Widzew Łódź 4 pont, 4. Steaua Bucureşti 4 pont

C csoport. Rapid Wien–Fenerbahçe 1-1, 0-1, Juventus FC–Manchester United 1-0, 1-0, Fenerbahçe–Juventus FC 0-1, 0-2, Manchester United–Rapid Wien 2-0, 2-0, Rapid Wien–Juventus FC 1-1, 0-5, Fenerbahçe–Manchester United 0-2, 1-0. A csoport végeredménye: 1. Juventus FC 16 pont, 2. Manchester United 9 pont, 3. Fenerbahçe 7 pont, 4. Rapid Wien 2 pont

D csoport. AC Milan–FC Porto 2-3, 1-1, IFK Göteborg–Rosenborg BK 2-3, 0-1, Rosenborg BK–AC Milan 1-4, 2-1, FC Porto–IFK Göteborg 2-1, 2-0, IFK Göteborg–AC Milan 2-1, 2-4, Rosenborg BK–FC Porto 0-1, 0-3. A csoport végeredménye: 1. FC Porto 16 pont, 2. Rosenborg BK 9 pont, 3. AC Milan 7 pont, 4. IFK Göteborg 3 pont

Negyeddöntő. Rosenborg BK–Juventus FC 1-1, 0-2, AFC Ajax–Atlético Madrid 1-1, 3-2 (hosszabbításban), Borussia Dortmund–AJ Auxerre 3-1, 1-0, Manchester United–FC Porto 4-0, 0-0

Elődöntő. Borussia Dortmund–Manchester United 1-0, 1-0, AFC Ajax–Juventus FC 1-2, 1-4

Döntő

Borussia Dortmund–Juventus FC 3-1 (2-0)

1997. május 28., München, Olimpiai Stadion, 59 000 néző. Jv.: Puhl Sándor (magyar)

Borussia Dortmund: Klos – Kohler, Sammer, Kree – Reuter, Lambert, Paulo Sousa, Heinrich, Möller (Zorc, 89.) – Riedle (Herrlich, 67.), Chapuisat (Ricken, 70.)

Juventus FC: Peruzzi – Porrini (Del Piero, 46.), Ferrara, Montero, Iuliano – Di Livio, Deschamps, Zidane, Jugovics – Bokšić (Tacchinardi, 88.), Vieri (Amoruso, 73.)

Gólszerzők: Riedle (29., 34.), Del Piero (65.), Ricken (71.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

Ronaldo rotterdami röpülése

Az első fordulóban a ljubljanai Olimpija elbúcsúztatta az Aarhust. A selejtezőben tizenegyesekkel tették meg ugyanezt a szlovénok a Levszkivel, a dánokat ellenben idegenben szerzett góllal ütötték ki. Nem panaszkodhattak a „zöld sárkányok” az égiek ellenszenvére… A második körben sokan felfigyeltek arra, hogy a norvég SK Brann elgáncsolta a híres PSV-t, illetve sajnos arra is, hogy az akkor harmadosztályú Nîmes mindkétszer megverte a Honvédot. A negyed-

döntőből négy olyan klub lépett tovább, amely korábban már nyert valamilyen nemzetközi kupasorozaton, így egyikőjük végső sikere sem kelthetett médiaszenzációt.

A döntő alapkérdése így hangzott: megvédi-e a titulusát a PSG, avagy nem védi meg? Ugyan tényleg csak nüanszon múlott, ám nem sikerült neki a duplázás, miután Rotterdamban egyetlen büntetővel jobbnak bizonyult nála a Barça. (Megadható volt a tizenegyes, amit a német bíró befújt, mert a párizsi védő ütemet tévesztve csúszott Ronaldo elé, de azt sem érdemes vitatni, hogy a brazil röpülni akart, és röpült is. Egyébként pár másodpercig életveszélyben volt, mivel a francia ultrák hírhedt csoportja, a Boulogne Boys által a kapu mögötti blokkból kilőtt rakéta alig kerülte el. Rossz rágondolni, mi történik, ha eltalálják.)

A KEK gólkirálya Robbie Fowler (Liverpool FC) lett 7 találattal.

Ronaldo nagy pillanata a döntőben, három képen

Selejtező. MPKC Mozir–KR Reykjavík 2-1, 0-1, Shelbourne FC–SK Brann Bergen 1-3, 1-2, Llansantffraid–Ruch Chorzów 1-1, 0-5, Kispest-Honvéd FC–Szloga Jugomagnat 1-0, 1-0, NK Varteks–US Luxembourg 2-1, 3-0, Universitate Riga–FC Vaduz 1-1, 1-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Vaduz), Glentoran FC–Sparta Praha 1-2, 0-8, Dinamo Batumi–Havnar Boltfélag 6-0, 3-0, Tallinna Sadam–Niva Vinnica 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Niva), Chemlon Humenné–Flamurtari Vlorë 1-0, 2-0, FC Sion–Kareda Šiauliai 4-2, 0-0, NK Olimpija Ljubljana–Levszki Szófia 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább az Olimpija), Crvena zvezda–Heart of Midlothian 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Zvezda), Karabah Agdam–MyPa 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább MyPa), Kotajk Abovjan–AEK Larnaca 1-0, 0-5, Constructorul Chisinau–Hapoel Ironi Rison 1-0, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Constructorul), Valletta FC–Gloria Bistriţa 1-2, 1-2

1. forduló. Nîmes Olympique–Kispest-Honvéd FC 3-1, 2-1, Sturm Graz–Sparta Praha 2-2, 1-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Sparta), FC Barcelona–AEK Larnaca 2-0, 0-0, Constructorul Chisinau–Galatasaray 0-1, 0-4, 1. FC Kaiserslautern–Crvena zvezda 1-0, 0-4 (hosszabbításban), MyPa–Liverpool FC 0-1, 1-3, FC Sion–Niva Vinnica 2-0, 4-0, Aarhus GF–NK Olimpija Ljubljana 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Olimpija), Cercle Bruges–SK Brann Bergen 3-2, 0-4, KR Reykjavík–AIK Stockholm 0-1, 1-1, AEK Athén–Chemlon Humenné 1-0, 2-1, Gloria Bistriţa–Fiorentina 1-1, 0-1, Dinamo Batumi–PSV Eindhoven 1-1, 0-3, FC Vaduz–Paris SG 0-4, 0-3, Lokomotiv Moszkva–NK Varteks 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Lokomotiv)

2. forduló. FC Sion–Liverpool FC 1-2, 3-6, Nîmes Olympique–AIK Stockholm 1-3, 1-0, Fiorentina–Sparta Praha 2-1, 1-1, NK Olimpija Ljubljana–AEK Athén 0-2, 0-4, SK Brann Bergen–PSV Eindhoven 2-1, 2-2, FC Barcelona–Crvena zvezda 3-1, 1-1, SL Benfica–Lokomotiv Moszkva 1-0, 3-2, Galatasaray–Paris SG 4-2, 0-4

Negyeddöntő. SL Benfica–Fiorentina 0-2, 1-0, Paris SG–AEK Athén 0-0, 3-0, SK Brann Bergen–Liverpool FC 1-1, 0-3, FC Barcelona–AIK Stockholm 3-1, 1-1

Elődöntő. FC Barcelona–Fiorentina 1-1, 2-0, Paris SG–Liverpool FC 3-0, 0-2

Döntő

FC Barcelona–Paris Saint-Germain 1-0 (1-0)

1997. május 14., Rotterdam, Feyenoord-stadion (52 000 néző). Jv.: Markus Merk (német)

FC Barcelona: Vítor Baía – Ferrer, F. Couto, Abelardo, Sergi – Luis Enrique (Pizzi, 89.), G. Popescu (Amor, 46.), Guardiola, De la Peña (Sztoicskov, 85.) – Figo, Ronaldo

Paris Saint-Germain: Lama – Fournier (Algérino, 58.), N'Gotty, Le Guen, Domi – Leroy, Guérin (Dely Valdés, 69.), Raí, Cauet – P. Loko (Pouget, 78.), Leonardo

Gólszerző: Ronaldo (37., 11-esből)

UEFA-KUPA

A királykékek legnagyobb sikere

Minden korábbinál hatalmasabb mezőny indult harcba a serlegért. Az UEFA ismételten reformált, tudniillik a Bajnokok Ligája utolsó selejtezőkörében elbukott csapatok átkerültek ebbe a szériába, ezek aztán – paradox módon – egy kupaszezonban kétszer estek ki.

Az előselejtező jellegzetes furcsaságaként mindkét Dinamo Minszk továbbjutott. A selejtezőben kudarcot vallott néhány márkásabb együttes (Vojvodina, Partizan, Croatia, Hajduk, Slovan, Beitar). Az első fordulóban folytatódott az eminensek pokoljárása (Bayern München, Arsenal, Celtic, Parma, Aston Villa, Dinamo Kijev), mind nyertek korábban valamilyen európai trófeát. A második körnek is lettek hajdan nemzetközi kupát zsákmányolt áldozatai: Sporting CP, AS Roma, Borussia Mönchengladbach, Dinamo Tbiliszi, Aberdeen FC. A nyolcaddöntő leghuszárosabb húzását a Tenerife hajtotta végre a Feyenoord legyűrésével. Látván az elődöntő kvartettjét (Inter, Schalke, Monaco, Tenerife), ismervén a játékoskereteket, tíz tippelőből nyolc biztosan az olaszok végső sikerére fogadott volna, ha megkérdezik, de borult a papírforma, a gelsenkircheni királykékek tizenegyesekkel elhódították a díjat. Növelte bravúrjuk értékét, hogy a „szétlövésre" Milánóban került sor.

Olaf Thon legnagyobb klubsikerét érte el

A sorozat legeredményesebb futballistája Maurizio Ganz (FC Internazionale) volt 8 találattal.

Előselejtező. Dinamo Tbiliszi–CS Grevenmacher 4-0, 2-2, Dinamo-93 Minszk–Tiligul Tiraspol 3-1, 1-1, Croatia Zagreb–SK Tiranë 4-0, 6-2, Sliema Wanderers–Margveti Zesztafoni 1-3, 3-0, FC Jazz Pori–GÍ Gøta 3-1, 1-0, HIT Gorica–Vardar Szkopje 0-1, 1-2, Anorthoszisz–FC Shirak 4-0, 2-2, Portadown FC–Vojvodina 0-1, 1-4, Pjunik Jerevan–HJK Helsinki 3-1, 2-5 (hosszabbításban), FC Lantana Tallinn–ÍB Vestmannaeyjar 2-1, 0-0, Bohemians FC Dublin–Dinamo Minszk 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Dinamo), Beitar Jerusalem–FC Floriana 3-1, 5-1, Jeunesse Esch–Legia Warszawa 2-4, 0-3, Szlavia Szófia–Inkaras Kaunas 4-3, 1-1, ÍA Akraness–Szileksz Kratovo 2-0, 0-1, Nyeftcsi Baku–Lokomotiv Szófia 2-1, 0-6, Newtown AFC–Skonto Riga 1-4, 0-3, Zimbru Chisinau–Hajduk Split 0-4, 1-2, B71 Sandur–Apoel Nicosia 1-5, 2-4, Barry Town FC–Dinaburg FC 0-0, 2-1, Žalgiris Vilnius–Crusaders FC 2-0, 1-2, KF Teuta Durrës–FC Košice 1-4, 1-2, FC Haka Valkeakoski–Flora Tallinn 2-2, 1-0, FK Becsej–NK Mura Murska Sobota 0-0, 0-2, Hutnik Kraków–Khazri Buzovna 9-0, 2-2, Maccabi Haifa–FK Partizan Beograd 0-1, 1-3, St. Patrick's Athletic–Slovan Bratislava 3-4, 0-1

Selejtező. Dinamo Moszkva–FC Jazz Pori 1-1, 3-1, Rapid Bucureşti–Lokomotiv Szófia 1-0, 1-0, Anorthoszisz–Neuchâtel Xamax 1-2, 0-4, Halmstads BK–Vardar Szkopje 0-0, 1-0, Sturm Graz–Vojvodina 2-0, 5-1, Legia Warszawa–FC Haka 3-0, 1-1, Iraklisz Szaloniki–Apoel Nicosia 0-1, 1-2, Helsingborgs IF–Dinamo-93 Minszk 1-1, 3-0, ÍA Akraness–CSZKA Moszkva 0-2, 1-4, Sliema Wanderers–Odense BK 0-2, 1-7, Žalgiris Vilnius–Aberdeen FC 1-4, 3-1, BVSC–Barry Town FC 3-1, 1-3 (tizenegyesekkel jutott tovább a Town), Sigma Olomouc–Hutnik Kraków 1-0, 1-3, Slovan Bratislava–Trabzonspor 2-1, 1-4, FK Partizan Beograd–FC Naţional Bucureşti 0-0, 0-1, FC Aarau–Lantana Tallinn 4-0, 0-2, Croatia Zagreb–Szpartak Moszkva 3-1, 0-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Szpartak), Szlavia Szófia–Tirol Innsbruck 1-1, 1-4, Hajduk Split–Torpedo Moszkva 1-0, 0-2, Beitar Jerusalem–FK Bodø/Glimt 1-5, 1-2, Lyngby BK–NK Mura 0-0, 2-0, FC Košice–Celtic FC 0-0, 0-1, HJK Helsinki–Csernomorec Odessza 2-2, 0-2, Dinamo Tbiliszi–Molde FK 2-1, 0-0, Skonto Riga– Malmö FF 0-3, 1-1, Dinamo Minszk–Beşiktaş 2-1, 0-2

1. forduló. CSZKA Moszkva–Feyenoord 0-1, 1-1, Ferencvárosi TC–Olympiakosz Pireusz 3-1, 2-2, Malmö FF–Slavia Praha 1-2, 1-3, RWDM Bruxelles–Beşiktaş 0-0, 0-3, Celtic FC–Hamburger SV 0-2, 0-2, Csernomorec Odessza–FC Naţional Bucureşti 0-0, 0-2, Tirol Innsburck–FC Metz 0-0, 0-1, Brøndby IF–FC Aarau 5-0, 2-0, FC Bruges–Lyngby BK 1-1, 2-0, Odense BK–Boavista 2-3, 2-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Boavista), Valencia CF–Bayern München 3-0, 0-1, AS Roma–Dinamo Moszkva 3-0, 3-1, Dinamo Kijev–Neuchâtel Xamax 0-0, 1-2, FC Schalke 04–Roda JC 3-0, 2-2, RC Lens–SS Lazio 0-1, 1-1, En Avant Guingamp–FC Internazionale 0-3, 1-1, Aberdeen FC–Barry Town FC 3-1, 3-3, Montpellier HSC–Sporting CP 1-1, 0-1, FK Bodø/Glimt–Trabzonspor 1-2, 1-3, Apoel Nicosia–RCD Espanyol 2-2, 0-1, Aston Villa–Helsingborgs IF 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a HIF), Germinal Ekeren–Grazer AK 3-1, 0-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a GAK), Newcastle United–Halmstadts BK 4-0, 1-2, Alanyija Vlagyikavkaz–RSC Anderlecht 2-1, 0-4, Parma Calcio–Vitória SC Guimarães 2-1, 0-2, Torpedo Moszkva–Dinamo Tbiliszi 0-1, 1-1, CD Tenerife–Maccabi Tel-Aviv 3-2, 1-1, Arsenal FC–Borussia Mönchengladbach 2-3, 2-3, Hutnik Kraków–AS Monaco 0-1, 1-3, Szpartak Moszkva–Silkeborg IF 3-2, 2-1, Panathinaikosz–Legia Warszawa 4-2, 0-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Legia), Rapid Bucuresti–Karlsruher SC 1-0, 1-4

2. forduló. Dinamo Tbiliszi–Boavista 1-0, 0-5, Ferencvárosi TC–Newcastle United 3-2, 0-4, FC Bruges–FC Naţional Bucureşti 2-0, 1-1, Vitória SC Guimarães–RSC Anderlecht 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Anderlecht), FC Metz–Sporting CP 2-0, 1-2, RCD Espanyol–Feyenoord 0-3, 1-0, Abredeen FC–Brøndby IF 0-2, 0-0, Slavia Praha–Valencia CF 0-1, 0-0, SS Lazio–CD Tenerife 1-0, 3-5, FC Internazionale–Grazer AK 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább az Inter), Helsingborgs

IF–Neuchâtel Xamax 2-0, 1-1, Legia Warszawa–Beşiktaş 1-1, 1-2, FC Schalke 04–Trabzonspor 1-0, 3-3, Borussia Mönchengladbach–AS Monaco 2-4, 1-0, Karlsruher SC–AS Roma 3-0, 1-2, Hamburger SV–Szpartak Moszkva 3-0, 2-2

Nyolcaddöntő. Brøndby IF–Karlsruher SC 1-3, 5-0, FC Bruges–FC Schalke 04 2-1, 0-2, AS Monaco–Hamburger SV 3-0, 2-0, Helsingborgs IF–RSC Anderlecht 0-0, 0-1, Valencia CF–Beşiktaş 3-1, 2-2, FC Metz–Newcastle United 1-1, 0-2, FC Internazionale–Boavista 5-1, 2-0, CD Tenerife–Feyenoord 0-0, 4-2

Negyeddöntő. Newcastle United–AS Monaco 0-1, 0-3, RSC Anderlecht–FC Internazionale 1-1, 1-2, FC Schalke 04–Valencia CF 2-0, 1-1, CD Tenerife–Brøndby IF 0-1, 2-0 (hosszabbításban)

Elődöntő. FC Internazionale–AS Monaco 3-1, 0-1, CD Tenerife–FC Schalke 04 1-0, 0-2 (hosszabbításban)

FC Schalke 04–FC Internazionale 1-0 (0-0)

1. mérkőzés. 1997. május 7., Gelsenkirchen, Parkstadion, 56 824 néző. Jv.: Marc Batta (francia)

FC Schalke 04: Lehmann – Thon – Linke, De Kock – Němec, A. Müller, Eigenrauch, Büskens (M. Max, 67.), Anderbrügge – Látal, Wilmots

FC Internazionale: Pagliuca – Bergomi, Galante, Paganin, Pistone – Sforza, Zanetti, A. Winter, Fresi (Berti, 62.) – Ganz, Zamorano

Gólszerző: Wilmots (70.)

FC Internazionale–FC Schalke 04 1-0 (0-0, 1-0), 11-esekkel 1-4

2. mérkőzés. 1997. május 21., Milánó, Giuseppe Meazza-stadion, 81 675 néző. Jv.: José María García-Aranda (spanyol)

FC Internazionale: Pagliuca – Bergomi (Angloma, 70.), Paganin, Fresi, Pistone – Zanetti (Berti, 119.), Sforza (A. Winter, 80.), Ince, Djorkaeff – Ganz, Zamorano

FC Schalke 04: Lehmann – Thon – Linke, De Kock – Němec, A. Müller (Anderbrügge, 97.), Eigenrauch, Büskens – Látal (Held, 111.), Wilmots, M. Max

Gólszerző: Zamorano (84.)

A tizenegyesét berúgta: Anderbrügge, O. Thon, M. Max, Wilmots, illetve Djorkaeff. Kihagyta: Zamorano, A. Winter

EURÓPAI SZUPERKUPA

Szuper a PSG, ám a Juve még szuperebb!

Az európai Szuperkupa sorsa már az első összecsapáson eldőlt, a Juventus Párizsban „lemészárolta" a PSG-t. Persze, lehetne arra hivatkozni, hogy a franciák a 64. perctől emberhátrányban játszottak, akkor ugyanis az orosz játékvezető az öltözőbe küldte Laurent Fournier-t, csakhogy a kiállításakor már 4-0-ra vezettek az olaszok. Tegyük hozzá, hogy Marcello Lippi mester remekül frissített a csapatán, a három cseréjéből kettő (Attilio Lombardo, Nicola Amoruso) eredményesnek bizonyult.

A visszavágón a brazil Raí ismét betalált a piemontiak hálójába, de sokat elárul a találatáról, hogy Palermóban is büntetőből, míg az ellenfél valamennyi gólját (a két találkozón összesen kilencet) akcióból szerezte.

Paris Saint-Germain FC–Juventus FC 1-6 (0-4)

1. mérkőzés. 1997. január 15., Párizs, Parc des Princes, 29 519 néző. Jv.: Nyikolaj Levnyikov (orosz)

Juventus FC: Peruzzi – Torricelli, Ferrara (Iuliano, 73.), Pessotto, Porrini – Di Livio, Deschamps, Tacchinardi (Lombardo, 67.) – Padovano (Amoruso, 73.), Zidane, Del Piero

Paris Saint-Germain FC: Lama – Domi (Leonardo, 55.), Le Guen, N'Gotty, Algerino (D. Kenedy, 34.) – Fournier, Guérin, Leroy – Raí, Dely Valdés (Pouget, 61.), P. Loko

Gólszerzők: Porrini (5.), Padovano (22., 40.), Ferrara (36.), Raí (53., 11-esből), Lombardo (83), Amoruso (89.)

Kiállítva: Fournier (64.)

Del Piero volt a finálé legjobbja

Juventus FC–Paris Saint-German FC 3-1 (1-0)

2. mérkőzés. 1997. február 5., Palermo, Stadio La Favorita, 35 100 néző. Jv.: Serge Muhmenthaler (svájci)

Juventus FC: Peruzzi – Torricelli (Porrini, 72.), Ferrara, Montero, Pessotto – Di Livio, Tacchinardi (Lombardo, 67.), Jugovics – Del Piero, Zidane, Padovano (Vieri, 72.)

Paris Saint-Germain FC: Lama – D. Kenedy, Domi, Le Guen, Algerino– Cauet, Leonardo (Allou, 80.), Guérin (Leroy, 75.) – Raí, Dely Valdés, P. Loko (Calenda, 90.)

Gólszerzők: Del Piero (36., 70.), Raí (64., 11-esből), Vieri (90.)

LIBERTADORES KUPA

Nem kell nyerni idegenben…

Húsz év elteltével ismét Libertadores Kupa-döntőbe jutott a Cruzeiro, ahol aztán legyőzte az újonc finalista Sporting Cristalt. A két csapat azonos csoportban szerepelt az első szakaszban, mindkettő a Grêmio mögött végzett, de továbbjutottak. Az egyenes kieséses szakaszban a kék-fehérek minden idegenbeli meccsüket elvesztették, ám a hazai mérkőzéseken elért sikerrel ezt kompenzálták. A peruiak kiejtették a nagy favorit Vélez Sarsfieldet, majd éppen úgy otthon nyertek, idegenben vesztettek, mint a Cruzeiro. Aztán a döntőben a brazilok Limában is közelebb álltak a győzelemhez, a mezőny legjobbja a peruiak kapusa, Julio Cesar Balerio volt. Végül százezer néző előtt, otthon, Belo Horizontéban tették fel az i-re a pontot, miután Elivélton góljával 1-0-ra nyertek.

Wilson Gottardo kapitány

A Cruzeiróban a legjobbak (Vítor, Palhinha, Elivélton, Fabinho, Gélson vagy a csapatkapitány, Wilson Gottardo) egytől egyig carioca vagy paulista csapattól érkeztek Minas Gerais államba. A légkör ott sokkal nyugodtabb volt, mint a „szuperhektikus" klubokban. Gélson például kifejezetten azért távozott a Flamengóból, mert nem bírta elviselni a szurkolók állandó kritikáit. A később a Milannal Bajnokok Ligáját is nyerő Didán kívül ketten érdemlik meg a külön kiemelést.

Mindketten harmadszor (!) nyertek Libertadores Kupát, ugyanis tagjai voltak Telê Santana 1992-ben és 1993-ban győztes São Paulójának. Egyikük, Palhinha (Jorge Ferreira da Silva) volt már a sorozat legjobb góllövője is, a „paulista" korszakban gyakran szerepelt Raí oldalán a válogatottban. A másik személye még különlegesebb: Vítor (Claudemir Vítor Marques) sohasem volt tagja egyetlen válogatottnak sem, de akkor már a tizedik nemzetközi kupagyőzelmét szerezte.

Sporting Cristal–Cruzeiro 0-0

Döntő, 1. mérkőzés, 1997. augusztus 6., Lima, Nemzeti Stadion, 45 000 néző. Jv: Byron Moreno (ecuadori).

Sporting Cristal: Balerio – Asteggiano, Marengo, Rebosio (Torres, 54.), M. Vásquez (Mendoza, 62.) – Solano, Garay, Carmona (Magallanes, 62.), Jorge Soto – Bonnet, Julinho

Cruzeiro: Dida – Vítor, Gélson, Wilson Gottardo, Nonato – Fabinho, Ricardinho, Donizete, Palhinha (Tico, 66.) – Cleisson, Marcelo (Da Silva, 77.)

Kiállítva: Cleisson (89.).

Cruzeiro (brazil)-Sporting Cristal (perui) 1-0 (0-0).

Döntő, 2. mérkőzés, 1997. augusztus 13., Belo Horizonte, 100 000 néző. Jv: Javier Castrilli (argentin).

Cruzeiro: Dida – Vitor, Gélson, Wilson Gottardo, Nonato – Fabinho, Ricardinho (Da Silva, 71.), Donizete, Palhinha – Elivélton, Marcelo

Sporting Cristal: Balerio – Rivera, Marengo, Asteggiano, Solano – Jorge Soto, Garay, Torres (Serrano, 73.), Amoako (Carmona, 56.) – Bonnet (Abrahamson, 85.), Julinho

Gólszerző: Elivélton (75.)

VILÁGKUPA

A tinisztár parádés helyzetfelismerése

Melyik klub gyűjti be története során másodízben a Világkupát? A tokiói meccs előtt ezt a kérdést járta körül a sportsajtó szerte a planétán. (A Juvénak 1985-ben, a Rivernek 1986-ban volt már ebben a sikerben része.) Az argentinok remek csatárokkal érkeztek Japánba, Ariel Ortega, Enzo Francescoli, Julio Cruz, sőt még a cseréként beszálló Marcelo Salas is a dél-amerikai szűkebb elithez tartozott. Igaz volt ez az olaszokra is, hiszen Alessandro Del Piero, Zinedine Zidane és Alen Bokšić szintén a szakma krémjét képviselte. Végül a 22. születésnapját abban a hónapban megünneplő, később csodás karriert befutó Del Piero helyzetfelismerése döntött: az ötös oldalvonaláról, eléggé kisodródva emelte be a labdát a kapuba. A „milliomosok" az olaszok durváskodásait emlegették a küzdelem berekesztése után, és panaszaiknak volt is alapjuk, miután a „zebrák" labdarúgói a második félidőben bő félóra leforgása alatt öt sárga lapot szedtek össze.

Montserrat és Zidane

A mérkőzés embere Alessandro Del Piero lett.

Juventus FC–River Plate 1-0 (1-0)

1996. november 26., Tokió, Nemzeti Stadion, 48 305 néző. Jv.: Márcio Rezende de Freitas (brazil)

Juventus FC: Peruzzi – Torricelli, Ferrara, Montero, Porrini – Di Livio, Deschamps, Jugovics – Bokšić, Zidane (Tacchinardi, 89.), Del Piero

River Plate: Bonano – Díaz, Ayala, Berizzo, Sorín – Montserrat, Astrada, Berti (Gancedo, 74.) – Ortega – Francescoli, J. Cruz (M. Salas, 83.)

Gólszerző: Del Piero (81.)

OLIMPIA 1996

A „szuper sasoké” volt az utolsó csapás

A korosztályos megkötés ellenére (mindössze három 23 évesnél idősebb játékos szerepelhetett a keretekben) minden idők egyik legjobb olimpiai labdarúgótornáját rendezték az atlantai olimpián. Hogy hol? Valóban nem könnyű a helyszínmegjelölés, mert Georgia állam fővárosáé volt a centenáriumi olimpia, ugyanakkor a férfi futballtornán öt helyszínen is játszottak mérkőzéseket, de még a legközelebbi, a döntőnek otthont adó Athens is száz kilométernyire fekszik Atlantától.

A magyar válogatottnak enyhén szólva nem volt szerencséje a sorsolásnál, a három érmesből kettővel, a nigériaiakkal és a csúcsfavorit brazilokkal is azonos csoportba került. Utóbbiak évek óta készültek az olimpiára, Mario Zagallo tulajdonképpen A válogatottként játszatta és építgette a korosztályos együttest. Nem ok nélkül nevezte el a sajtó az arany-zöld mezeseket Dream Teamnek az 1992-es amerikai kosárlabdacsapat mintájára, Dida, Aldaír, Roberto Carlos, Bebeto, Ronaldo, Rivaldo, Juninho Paulista és Flávio Conceição mind-mind kerettag volt. Ám ez a gárda kikapott az első meccsén a japánoktól, majd Nwankwo Kanu aranygóljával elvesztette a nigériaiak elleni elődöntőt is.

Ünneplő nigériaiak Athensben

Erős volt a junior-világbajnokokra építkező argentin válogatott is, de az Albiceleste sem bírt a holland Jo Bonfrere által irányított „szuper sasokkal”. A nigériaiak minden mezőnyjátékosa – a tunéziai Espérance-ban légiós Garba Lawal kivételével – európai klub tagja volt, Teslim Babatunde Fatusi például a Ferencvárosé, Jay-Jay Okocha az Eintracht Frankfurté, Celestine Babayaro az Anderlechté, Taribo West az Auxerré, Victor Ikpeba a Monacóé, Daniel Amokachi az Evertoné, Sunday Oliseh a Kölné, Nwankwo Kanu pedig az Ajaxé.

A „szuper sasok” 1-3-ról egyenlítettek a brazilok ellen az elődöntőben, majd következett az aranygól. A döntőben is hasonló forgatókönyv szerint alakultak az események, a dél-amerikaiak kétszer is vezettek, majd Amunike a 89. percben rúgott egy gólt. Nem elhanyagolható különbség: az már „nemcsak” hosszabbításra mentette a mérkőzést, mint a brazilok ellen, hanem olimpiai aranyat ért.

Olimpiai döntő
Nigéria–Argentína 3-2 (1-1)

1996. augusztus 3., Athens, Sanford stadion, 86 117 néző. Jv.: Pierluigi Pairetto (olasz).

Nigéria: Dosu – Oparaku (Oruma, 61.), West, Okechukwu, Babayaro – Oliseh, Ikpeba (Amunike, 74.), Okocha (Lawal, 59.), Babangida – Kanu, Amokachi

Argentína: Cavallero – Zanetti, Ayala, Sensini, Chamot – Bassedas, Almeyda, Ortega, Morales (Simeone, 58.) – C. López, Crespo

Gólszerzők: C. López (2.), Babayaro (27.), Crespo (50. – 11-esből), Amokachi (74.), Amunike (89.)

COPA AMÉRICA

A brazilok történelmi győzelme a magasalaton

Már 1997-ben is csak meglehetősen kevés olyan trófea akadt, amelyet nem tudott idegenben is megszerezni a brazil labdarúgó-válogatott – bármilyen hihetetlen, de a dél-amerikai kontinensbajnokság díja volt az egyik ilyen. Az 1916 óta megrendezett tornákon addig az argentinok és az uruguayiak tizennégy-tizennégy elsőséget szereztek, Brazília mindössze négyet: 1919-ben, 1922-ben, 1949-ben és 1989-ben. Valamennyit hazai földön.

Tizenegyszer végeztek a második helyen, 1997. június 29-én a bolíviai La Pazban aztán átléptek saját árnyékukon. Megnyerték a Copát.

Ha így vesszük: óriási, történelmi sikert értek el. Ha az akkori évek eredménylistájából indulunk ki: az lett volna a csoda, ha nem nyernek.

A brazilok május végén, Oslóban bukták el a saját számításuk szerint 40 mérkőzésből álló veretlenségi sorozatukat. A fenti mondat, persze, részben magyarázatot igényel, részben maga a széria méltó arra, hogy külön is emlegessük. A „seleção brasileira” az 1993. november 17-i, kölni, a németek elleni veresége után egyszerűen nem tudott kikapni. Megnyerte az 1994-es vb-t, második lett az 1995-ös Copa Américán (ott sem kapott ki, az uruguayiak tizenegyesekkel győztek a finálében), s pazarul szerepelt a barátságos meccseken. 1996 januárjában egy U23-as válogatottal ment el az Egyesült Államokba, az Aranykupára, ahol viszont elvérzett a mexikóiak elleni döntőben. A FIFA statisztikái szerint ott véget ért a sorozat, a világszövetségnél a hivatalos mérkőzések közé tartozik, amiatt, hogy a brazilok A válogatottként hirdették magukat és vettek részt a tornán. A leginkább érintettek ellenben azzal érveltek, hogy az nem a legerősebb csapatuk volt, hanem egy korosztályos, amely az atlantai olimpiára készült. Nem is számítják bele a maguk rangsorába. (Bár akadt benne két-három később nagy karriert befutó játékos, mint Dida, Flávio Conceição és Sávio, valóban messze volt az összeállítása az „igazi” brazil válogatottétól.) A CBF, az ottani szövetség szerint így nem szakadt meg a sorozat, hanem tartott egészen 1997. május 30-ig, amikor a valóban legerősebb csapatuk 4-2-re kikapott Oslóban a története egyik legjobb teljesítményét nyújtó norvég válogatottól. Utána, talán túlságosan is könnyedén véve a meccseket, „csak” másodikok lettek az angolok mögött a Tournoi de France-on (megelőzték az olaszokat és a franciákat), de nem kellett különösebben hangsúlyozniuk, nekik az csak egy jól fizető gálatorna. A nyár legfontosabb eseménye a Copa América.

Nagyon magabiztosnak tűntek. Persze, ilyen kerettel lehettek is: Taffarel (Atlético Mineiro), Carlos Germano (Vasco da Gama) kapusok; Cafù (Palmeiras), Célio Silva (Corinthians), Gonçalves (Botafogo), Marcio Santos (Atlético Mineiro), Aldaír (AS Roma), Roberto Carlos (Real Madrid), Zé Roberto (Real Madrid), Zé Maria (Parma) védők; Djalminha (Palmeiras), Denílson (São Paulo FC), Dunga (Jubilo Ivata), Flávio Conceição (Deportivo La Coruña), Leonardo (Paris SG), Mauro Silva (Deportivo La Coruña), Giovanni (FC Barcelona), César Sampaio (Jokohama Flügels) középpályások; Ronaldo (FC Barcelona), Romário (Flamengo), Edmundo (Vasco da Gama), Paulo Nunes (Grêmio FC) csatárok.

A brazilok szenzációs teljesítménnyel nyerték meg a Copát

A kontinensbajnoki címről – játékosként, szövetségi kapitányként, technikai koordinátorként összesen négyszeres világbajnokként – addig csak álmodozó Mario Zagallo legénysége parádésan szerepelt a csoportszakaszban, 10-2-es gólkülönbséggel, három győzelemmel zárt a mexikói, a kolumbiai és a Costa Rica-i válogatott előtt. Az egyenes kieséses szakaszban Ronaldo duplájával 2-0-ra verte Paraguayt, majd az elődöntőben 7-0-ra a jobb sorsra érdemes perui csapatot. Az ifjú Fenomén akkor nem szerzett gólt, megtette helyette Denílson, Flávio Conceição, Romário (2), Leonardo (2) és Djalminha.

A másik ágról a házigazda jutott a döntőbe. Tartottak is a brazilok egy kicsit attól, hogy az ellenfélnek túl nagy előnyt jelent majd a La Paz-i magaslat, de végül nyertek. Igaz, nem könnyen, mert a cselkirály Denílson gólját Erwin „Platini" Sánchez az első félidő végén kiegyenlítette. Sokáig nem esett aztán gól, ám a 79. percben Ronaldo eldöntötte a kupa sorsát. Az utolsó pillanatokban Zé Roberto még növelte az előnyt, így a brazilok 3-1-re győztek, 22-3-s gólkülönbséggel, százszázalékos teljesítménnyel lettek Dél-Amerika bajnokai.

Így festett a torna All Star-csapata az *AFP* francia hírügynökség véleménye alapján: A. Rios (mexikói) – Arcé (paraguayi), Pena (bolíviai), M. Wright (Costa Rica-i), Roberto Carlos (brazil) – Dunga (brazil), Acuña (paraguayi), „Platini" Sánchez (bolíviai), W. Sánchez (ecuadori) – Romário (brazil), Luís Hernández (mexikói). A mexikói Hernández lett a torna gólkirálya hat találattal, de azért jó kérdés: hogyan lehetett Ronaldót ebből a tizenegyből kihagyni? A *Nemzeti Sport* nem is tette meg: A. Rios (mexikói) – Arcé (paraguayi), Gonçalves (brazil), Roberto Carlos (brazil) – Villa (mexikói), Dunga (brazil), Acuña (paraguayi), „Platini" Sánchez (bolíviai) – Romário (brazil), Luís Hernández (mexikói), Ronaldo (brazil).

A brazil válogatott. Hátul, balról: Taffarel, Aldaír, Gonçalves, Cafù, Flávio Conceição, Roberto Carlos. Elöl: Dunga, Romário, Leonardo, Denílson, Ronaldo

A Cruzeiro. Hátul, balról (csak a játékosok): Dida, Célio Lúcio, Gelson Baresi, Fabinho, Wilson Gottardo, Marcos Teixeira, Nonato, Vítor, Jean. Elöl: Palhinha, Ricardinho, Alex Mineiro, Marcelo Ramos, Donizete, Donizete Amorim, Tico, Elivélton, Da Silva

A Borussia Dortmund. Hátul, balról: Chapuisat, Kohler, Heinrich, Sammer, Reuter, Kree. Elöl: Paulo Sousa, Möller, Lambert, Klos, Riedle

A Schalke 04. Hátul, balról: Neu pályaedző, Lehmann, Van Hogdalem, Pereira, Linke, Eigenrauch, Wagner, Schober, Klaesener, Mulder, De Kock. Elöl: Kurz, Latal, Büskens, Held, Thon, Wilmots, Nemec, A. Müller, Max, Anderbrügge

Az FC Barcelona. Hátul, balról: Vítor Baía, Popescu, Fernando Couto, Blanc, Pizzi, Guardiola, Luis Enrique. Elöl: Ronaldo, Ferrer, Sergi, Figo

A nigériai válogatott. Hátul, balról: Okocha, Amokachi, Oliseh, West, Okechukwu, Kanu. Elöl: Ikpeba, Babangida, Oparaku, Celestine Babayaro, Dosu

Bajnokok, kupagyőztesek

1996–1997

	Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
EURÓPA	Albánia	KS Tiranë	Partizani
	Andorra	CE Principat	–
	Anglia	Manchester United	Chelsea FC
	Ausztria	SV Salzburg	Sturm Graz
	Azerbajdzsán	Qarabaq Agdam	Kepez Gança
	Belgium	Lierse SK	Germinal Ekeren
	Bosznia-Hercegovina	Čelik Zenica	FK Szarajevo
	Bulgária	CSZKA Szófia	CSZKA Szófia
	Ciprus	Anorthoszisz	APOEL
	Csehország	Sparta Praha	Slavia Praha
	Dánia	Brøndbyernes IF	FC København
	Észak-Írország	Crusaders	Glenavon
	Észtország	FC Lantana	Tallinna Sadam
	Fehéroroszország	MPKC Mozir	Belsina Bobrujszk
	Feröer-szigetek*	Gotu Ítrottarfelag (GÍ)	Gotu Ítrottarfelag (GÍ)
	Finnország*	FC Jazz	Helsingin JK
	Franciaország	AS Monaco	OGC Nice
	Görögország	Olympiakosz	AEK Athén
	Grúzia	Dinamo Tbiliszi	Dinamo Tbiliszi
	Hollandia	PSV	Roda JC
	Horvátország	Croatia Zagreb	Croatia Zagreb
	Írország	Derry City	Shelbourne
	Izland*	Í. Akraness	Í. Akraness
	Izrael	Beitar Jerusalem	Hapoel Beer Sheva
	Jugoszlávia	FK Partizan	Crvena zvezda
	Lengyelország	Widzew Łódź	Legia
	Lettország	Skonto Riga*	Skonto Riga
	Liechtenstein	–	FC Balzers
	Litvánia	Kareda Siauliai	Žalgiris Vilnius
	Luxemburg	Jeunesse d'Esch	Jeunesse d'Esch
	Macedónia	Szileksz Kratovo	Szileksz Kratovo
	Málta	Valletta FC	Valletta FC
	Moldova	Constructorul	FC Zimbru
	Németország	Bayern München	VfB Stuttgart
	Norvégia*	Rosenborg BK	Tromsø IL
	Olaszország	Juventus	Vicenza
	Oroszország	Szpartak Moszkva	Lokomotiv Moszkva
	Örményország	Pjunik Jereván	Ararat Jereván
	Portugália	FC Porto	Boavista
	Románia	Steaua Buc.	Steaua Buc.
	San Marino	Folgore	Murata
	Skócia	Rangers FC	Kilmarnock

SV Salzburg

Sparta Praha

FK Partizan

Rosenborg BK

FC Porto

ÁZSIA KUPA

Nem kell gól a kupagyőzelemhez

1996. december 4. és december 21. között az Arab Emírségekben rendezték meg a tizenegyedik Ázsia Kupát. Domináltak rajta az arab válogatottak, a szaúdiak nyertek a házigazdák előtt, a kuvaitiak pedig csak tizenegyesekkel bukták el a bronzmérkőzést az irániakkal szemben. A szoros mérkőzések tornája volt ez: az elődöntővel kezdődően négy meccsből csak egy nem „szétlövésben" dőlt el. A szaúdiak sikere egyszersmind ritkaságszámba ment: úgy lettek a kontinens legjobbjai, hogy az elődöntőben és a döntőben egyetlen gólt sem lőttek. Igaz, nem is kaptak.

Barry Town

DÉL-AMERIKA

Grêmio

Sporting Cristal

ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA

NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK

Pohang Steelers

VÁLOGATOTTAK TORNÁI

Spanyolország	Real Madrid	Barcelona
Svájc	FC Sion	FC Sion
Svédország	IFK Göteborg*	AIK
Szlovákia	1. FC Košice	Slovan Bratislava
Szlovénia	Maribor Branik	Maribor Branik
Törökország	Galatasaray	Kocaelispor
Ukrajna	Dinamo Kijev	Sahtar Donyeck
Wales	Barry Town	Barry Town
Argentína	River Plate (Apertura)	
	River Plate (Clausura)	
Brazília*	Grêmio FBPA	
Rio de Janeiro	Botafogo	
São Paulo	Corinthians	
Minas Gerais	Cruzeiro	
Rio Grande do Sul	Internacional	
Bolívia*	Bolivar	
Chile*	Colo-Colo* (1996)	
	U. Católica (1997 Apertura)	
Ecuador*	El Nacional	
Kolumbia	América de Cali	
Paraguay*	Cerro Porteño	
Peru*	Sporting Cristal	
Uruguay*	Peñarol	
Venezuela	Caracas	
Egyesült Államok	D. C. United (MLS)	D. C. United
Mexikó	Santos Laguna (Tél)	Cruz Azul
	Guadalajara (Tavasz)	
Bajnokcs. Európa-kupája	Borussia Dortmund	
Kupagy. Európa-kupája	FC Barcelona	
UEFA-kupa	Schalke 04	
Európai Szuperkupa	Juventus	
Libertadores Kupa	Cruzeiro	
Afrikai Bajn.Kupája*	Zamalek SC	
Afrikai Kupagy. Kupája*	El Mokavlun SC	
Ázsiai Bajn. Kupája*	Pohang Steelers	
Ázsiai Kupagy. Kupája	al-Hilal	
Világkupa*	Juventus	
Olimpia	Nigéria	
Copa América	Brazília	
Ázsia Kupa	Szaúd-Arábia	

* naptári éves lebonyolítási rend

Bár az irániak „csak” harmadikok lettek, közülük került ki a torna gólkirálya (**Ali Daei**) és a legjobb játékosa (Hodadad Azizi) is. A legjobb kapusnak ellenben a különösen csapata utolsó két mérkőzésén nagy érdemeket szerző szaúdi Mohamed ad-Diaját választották. Utóbbi tizenhárom éves válogatottbeli pályafutása alatt 178 mérkőzésen védett a szaúdiaknál. 1999-ben megválasztották a XX. század legjobb ázsiai kapusának.

Újonc így még nem verte végig a Bundesliga-mezőnyt

Wenger lett az első duplázó nem brit menedzser Angliában

Hiába duplázott Van Gaal, nem szerették a szurkolók

A mez színére figyelt a bíró a Serie A-ban

A végtabella állása szerint az Arsenal csupán egy ponttal előzte meg a Manchester Unitedot s gátolta meg ezzel Alex Ferguson csapatát abban, hogy három év alatt a harmadik, hat esztendő alatt pedig az ötödik elsőségét szerezze meg a Premier League-ben, mégis a semleges elemzők szinte egyetértettek abban: az „ágyúsok" megérdemelten gyűjtötték be az első bajnoki címüket az új korszakban. Miután bebiztosították elsőségüket, a riválisok két forduló alatt hat pontot hozott rajtuk, de ennek már nem volt jelentősége. Az Arsenal játékosai lenyűgöző teljesítményt nyújtottak január 17. és május 3. között: a West Ham elleni döntetlen kivételével minden bajnokijukat megnyerték. A Premier League-ben egyébként mindössze harmadik csapatként győzött az Arsenal, a Manchester United és a Blackburn Rovers nyomába lépve. A Highbury kedvencei lemásolták az elődök 1971-es bravúrját: a bajnoki cím mellé megnyerték az FA-kupa serlegét is. Az Angliában az első teljes szezonját töltő Arsène Wenger lett az első nem brit menedzser, akinek ez sikerült. Az észak-londoniak Marc Overmars és a fiatal Nicolas Anelka egy-egy góljával győztek a Wembley-ben a Newcastle United ellen, mégpedig a Seaman – Dixon, Keown, Adams, Winterburn – Parlour, Vieira, Petit, Overmars – Anelka, Wreh (Platt, 66.) összeállításban. Ez volt a gárda alaptizenegye a tavaszi idényben, egyetlen változtatással: sérülése miatt hiányzott a szezon legjobbja, a futballszakírók (FWA) és a hivatásos játékosok (PFA) ankétján is az Év játékosának választott Dennis Bergkamp. Wenger először úgy gondolta, hogy a holland játékost a második fél év nagy részét sérülése miatt kihagyó Ian Wright helyettesíti majd, ám végül a libériai Wreh mellett döntött. (Wright ősszel az Arsenal történetének gólkirálya lett, csúcsát később megdöntötte Thierry Henry.)

Tony Adams és Arsène Wenger a duplázó Arsenal kupáival

A „Professzor" honfitársai szerződtetésekor kihasználta a Bosman-szabály adta lehetőségeket: hat francia labdarúgó is szerepelt a keretében, a pályára lépő huszonhat futballistából tizenkettő nem volt az Egyesült Királyság állampolgára. A szereplők névsora: David

Seaman (31), Alex Manninger (osztrák, 7) kapusok, Lee Dixon (28), Steve Bould (24), Tony Adams (26/3), Nigel Winterburn (36/1), Gilles Grimandi (francia, 22/1), Martin Keown (18), Matthew Upson (5), Scott Marschall (skót, 3) védők, Ray Parlour (34/5), Patrick Vieira (francia, 33/2), Emmanuel Petit (francia, 32/2), Marc Overmars (holland, 32/12), David Platt (31/3), Stephen Hughes (17/2), Luis Boa Morte (portugál, 15), Rémi Garde (francia, 10), Gavin McGowan (1) középpályások, Dennis Bergkamp (holland, 28/16), Ian Wright (24/10), Nicolas Anelka (francia, 26/6), Christophe Wreh (libériai, 16/3), Alberto Méndez (német, 3), Isaiah Rankin (1), Paolo Vernazza (1) csatárok. (A nem jelölt nemzetiségűek angolok.) Az 1997–1998-as idény különben Angliában vitathatatlanul a londoniaké volt. Az Arsenal duplázása mellett remekelt a Chelsea is, amely ugyan „csak" negyedik lett a bajnokságban, ám megszerezte a Ligakupát és a Kupagyőztesek Európa-kupáját is. Pedig az ősz nem ígért sok jót, ezért is menesztette a tulajdonosi kör a szurkolók körében nagyon népszerű Ruud Gullitot. Az utód, az angolul akkor még elég gyengén beszélő Gianluca Vialli két trófeával zárta első játékos-menedzseri fél évét.

Nem volt ilyen jó idénye ellenben Alex Fergusonnak és a Manchester Unitednak. Az előző fél évtized kétségkívül legsikeresebb angol alakulata csak nehezen heverte ki Éric Cantona előző nyári váratlan visszavonulását, és aztán az idény közben a gárdát sújtó sérüléshullámot. A kulcsemberek többsége (Roy Keane, Ryan Giggs, Ole Gunnar Solskjaer, Denis Irwin, Gary Pallister, Peter Schmeichel) hosszabb-rövidebb ideig játékképtelen volt. Míg szeptembertől decemberig a Giggs, Cole, Sheringham trió több mint harminc gólt szerzett, addig januártól áprilisig csupán hatot. Nem ment a Unitednak a két angol kupasorozatban, sem pedig a Bajnokok Ligájában, ahol a negyeddöntőben az AS Monaco búcsúztatta. A Premier League továbbra is vonzónak számított a légiósok számára: az 1997–1998-as idényben 133 külföldi játszott a világ 37 országából.

Megérkezett Giovanni is, ünnepel a Barcelona

Spanyolországban is duplázott a bajnok, azaz megnyerte az országos kupasorozatot is. Az idény előtt a katalánokhoz kerülő holland edző, Louis van Gaal ráadásul még az európai Szuperkupát is elhódította, mindezt pedig úgy, hogy a csapat a rajt előtt elveszítette a világrekordot jelentő összegért az Internazionaléhoz igazoló Ronaldót, a földkerekség akkori legjobb futballistáját. Ha ezek alapján bárki arra gondolna, hogy Van Gaal megnyerte a szurkolók szívét is, az téved. A Barça hívei felrótták neki bárdolatlan modorát, sőt azt is, hogy nem játszik elég látványosan a csapat. Visszasírták a Cruyff-féle

Dream Team időszakát, de még a Fenoménnal töltött 1996–1997-es idényt is. Valóban nagy volt a kontraszt: akkor 102-48-as, 1998 tavaszán 78-56-os gólkülönbséggel végzett a Barcelona. Nem elhanyagolható szempont: amikor jobb mutatót elérve tündökölt, csak második lett a bajnokságban, Van Gaallal ellenben megnyerte. Bírálták a csapatot az elemzők is, akik úgy vélték, nem az egység, hanem a három kulcsjátékos, Rivaldo, Figo és Luis Enrique, valamint a meglepően jól védő, korábban a nemzetközi porondon szinte ismeretlen Ruud Hesp kapus jó teljesítménye vitte csak fel a csúcsra. Érdekes, hogy a *Don Balon* című spanyol hetilapnál Pep Guardiola érte el a legjobb átlagot, de sérülése miatt csupán hat mérkőzésen tudott játszani. Mögötte Hesp végzett a második helyen, Nadal pedig a harmadikon, ám a középhátvéd is majdnem a találkozók felét kihagyni kényszerült.

A Barcelona tizenegye így írható fel a legtöbbet játszókból: Ruud Hesp (36) – Michael Reiziger (29), Albert Ferrer (24), Sergi Barjuán (31/2) – Luis Figo (35), Giovanni Silva (27/9), Albert Celades (36), Guillermo Amor (26), Luis Enrique (34/18) – Sonny Ânderson (23/10), Rivaldo (34/19). Játszottak még: Dragan Csirics (21), Miguel Angel Nadal (21), Winston Bogarde (19/2), Fernando Couto (18), Roger García (18), Iván De la Peña (17/2), Oscar García (16/5), Abelardo Fernández (15), Juan Antonio Pizzi (15/3), Christophe Dugarry (7), Pep Guardiola (6), Hriszto Sztoicskov (2), Vítor Baía (kapus, 2), Jofre Mateu (1/1), Mario Rosas (1), Carlos Busquets (kapus, 1).

Ami a riválisokat illeti, a két fővárosi klub közül az Atlético (1995–1996 bajnoka) legfeljebb annak örülhetett, hogy olasz csatára, Christian Vieri megszerezte a gólkirályi címet, s ezzel a Pichichi-díjat. A címvédő Real Madrid huszonkilenc ponttal maradt el előző idénybéli teljesítményétől, a hazai fronton Jupp Heynckes nem tudta pótolni Fabio Capellót. A nemzetközin annál inkább: a Real Madrid, történetében először, megnyerte a Bajnokok Ligáját. Sokkal jobban szerepelt a La Ligában a legerősebb két baszk csapat: a Luis Fernandez által irányított Bilbao végzett a második helyen, a Bernd Kraussra bízott Real Sociedad pedig a harmadikon. Mindkettőt nagyon nehéz volt megverni (hét-hét vereséggel zártak, szemben a Barcelona tízével), ellenben rengeteg döntetlen rontotta a mérlegüket, a katalánok ötével szemben az Athleticnek tizennégy, a Real Sociedadnak tizenöt volt. A San Sebastian-i legénység különösen ősszel nyújtott emlékezetes teljesítményt: miután az első három fordulóban kétszer is vereséget szenvedett (igaz, előbb a Camp Nouban a Barcelonától, majd az Estádio Bernabéuban a Real Madridtól), szeptember 13. és január 18. között 17 fordulón át veretlen maradt.

Olaszországban a Juventus négy éven belül a harmadik bajnoki címét gyűjtötte be. Ameddig az évtized eleje az 1996-ban is bajnok AC Milané volt (a piros-feketéké lett a scudetto 1992-ben, 1993-ban, 1994-ben), a közepétől már a Juve került fölénybe, az 1995-ös elsőséget követte az 1997-es, majd az 1998-as. Marcello Lippivel 1994 nyarától négy idény alatt kilenc trófeát zsákmányoltak a „zebrák", s meglehetett volna a tizedik is, ha nem rontják el az amszterdami BL-döntőt. A bajnokságban ellenben nem hibáztak, mindössze két vereséggel (de viszonylag sok, 11 döntetlennel) játszották végig a Serie A meccsdömpingjét. Öt ponttal előzték meg az elsősorban Ronaldo gólerejére építő Internazionalét és tízzel az idény meglepetéscsapatát, az akkor még szinte ismeretlen Alberto Zaccheroni által irányított, a 27 találatot szerző Oliver Bierhoffra, a Serie A gólkirályára építkező Udinesét. Mindazonáltal erősen hallatszottak olyan hangok, amelyek szerint az „öreg hölgyet" udvariasan támogatták a játékvezetők. A *Mike Hammond* által szerkesztett *European Football Yearbook* az évi kiadása több példát is emleget:

Oliver Bierhoff, az idény gólkirálya, Paolo Montero szorításában a Juventus kapuját támadja

az Udinesétől és az Empolitól tévesen elvett egy-egy gólt, a Laziónak meg nem ítélt 11-est az utolsó percben, vagy a legnagyobb visszhangot kiváltót: a bajnoki cím szempontjából döntő áprilisi rangadón az Intert sújtó ítéletet, egy „égbekiáltóan jogos" büntető elnézését. Massimo Moratti, az Inter klubelnöke hiába mondta rosszat sejtve a mérkőzés előtt: „Remélem, nem olyan bírót kapunk, aki a mezek színére figyel!" Ronaldo, akit a vitatott esetnél Iuliano feldöntött, kijelentette: „A labdarúgás csodálatos játék, ha tizenegyen játsszuk tizenegy ellen. Ám, ha az egyik csapatban tizenketten vannak, borzalmas." Azonban rögtön az Intertől elvett büntetőt követő ellenakció nyomán a Juve megkapta a tizenegyest, más kérdés, hogy Gianluca Pagliuca kivédte Alessandro Del Piero lövését. A két csapat közötti egypontos különbség akkor nőtt négyre, s ezzel gyakorlatilag el is dőlt a bajnokság.

A piemontiak kerete ismét változott az idény előtt, Christian Vieri az Atlético Madridhoz, Alen Bokšić és Vladimir Jugovics a Lazióhoz távozott. Érkezett ellenben Filippo „Pippo" Inzaghi és Edgar Davids. Így festett az alapcsapat: Angelo Peruzzi (31) – Alessandro Birindelli (29), Mark Iuliano (25/1), Paolo Montero (26), Moreno Torricelli (20) – Didier Deschamps (25), Antonio Conte (28/4), Angelo Di Livio (30), **Zinedine Zidane** (32/7) – Filippo Inzaghi (31/18), Alessandro Del Piero (32/21). Játszott még: Alessio Tacchinardi (23/1), Dimas Teixeira (21), Fabio Pecchia (21/1), Gianluca Pessotto (21), Edgar Davids (20/1), Ciro Ferrara (17/1), Daniel Fonseca (15/4), Nicola Amoruso (10/2), Michelangelo Rampulla (kapus, 5), Marcelo Zalayeta (5/1), Salvatore Aronica (1), Michele Padovano (1), Marco Zamboni (1).

Az Olasz Kupát a Lazio vitte haza, az AC Milant legyőzve a döntőben. A római „sasok" az 1974-es bajnoki címük óta akkor nyertek először valamit, ugyanakkor ez a siker egyszersmind a kezdetet jelentette: az ezredforduló környékén története legszebb időszakát megélő gárda ezt is beleértve – az olasz Szuperkupa-sikereket nem számolva – három idény alatt négy fontos titulust is szerzett.

Németországban óriási meglepetéssel ért véget az szezon. Az újonc Kaiserslautern megnyerte a Bayern München elleni versenyfutást, s mindmáig az egyetlen olyan feljutó lett a szövetségi liga történetében, amely bajnoki címmel zárta a visszakerülése utáni idényét. Nagy elégtételt jelentett ez a siker az edző Otto Rehhagelnek, akit 1996 nyarán – kevéssel az UEFA-kupa-döntő előtt – elküldtek a Bayerntől. Rehhagel egyébként már a harmadik bajnoki címét szerezte, teljesen véletlenül, de minden fél évtizedet arannyal zárt: 1988-ban és 1993-ban a Werder Bremennel, 1998-ban a Kaiserslauternnel ült fel a német szövetségi liga trónjára.

Otto Rehhagel a Werder Bremen után a Kaiserslauternnel is bajnok lett

A „vörös ördögök” már a nyitányon megmutatták, hogy komolyan számolni kell velük: a dán Michael Schjønberg góljával 1-0-ra megverték a címvédő bajorokat. Hivatalosan az első és a harmadik forduló után jobb gólkülönbségével a Karlsruhe vezette a táblázatot, de a Lautern akkor sem került ponthátrányba, a negyedik körtől pedig nem engedte át senkinek az elsőséget. Elképesztő teljesítmény egy topliga újoncától.

Tagja volt a keretnek a világbajnok **Andy Brehme**, s a még fiatal, majd 2002-ben vb-ezüstöt nyerő Michael Ballack is, de ebben az idényben nem ők voltak a vezéregyéniségek. Sokkal inkább a svájci játékmester, Ciriaco Sforza, a két cseh Eb-ezüstérmes, Miroslav Kadlec és Pavel Kuka, vagy az egykori keletnémet válogatott, az utolsó négy fordulóban hét gólt szerző Olaf Marschall. A Kaiserslautern keretébe tartozott ebben az idényben két magyar játékos, Szűcs Lajos és Hrutka János is.

Kétségtelen, hogy a német egyesítés után az egykori keleti klubok nem játszottak domináns szerepet a Bundesligában, ám néhány futballista sztárrá emelkedett. Matthias Sammer volt 1996-ban az Európa-bajnok válogatott legjobbja, majd a *France Football* aranylabdása, Ulf Kirsten 1997–1998-ban már harmadszor szerezte meg a Bundesliga gólkirályi címét, ebben az idényben Olaf Marschall lett mögötte a második. Ha már a góllövőlistánál tartunk: a szezon tíz legeredményesebb csatárából három külföldi volt (a svájci Stéphane Chapuisat, a svéd Jörgen Pettersson és az osztrák Toni Polster), hárman nevelkedtek az NSZK-ban (Fredi Bobic, Michael Preetz, Bernhard Winkler) és négyen nőttek fel, illetve futballoztak 1990 előtt az NDK-ban (Ulf Kirsten, Olaf Marschall, Roy Präger és a később Bayernnél befutó Carsten Jancker).

A végül két ponttal a Bayern előtt záró Kaiserslautern bajnoki címét a következő játékosok harcolták ki: Andreas Reinke (31), Szűcs Lajos (3) kapusok, Miroslav Kadlec (32/1), Michael Schjønberg (31/4), Harry Koch (31), Axel Roos (31), Oliver Schäfer (10), Roger Lutz (6), Andreas Brehme (5), Hrutka János (3) védők, Ciriaco Sforza (32/3), Andreas Buck (31/1), Martin

Wagner (30/4), Ratinho (26/4), Marian Hrisztov (22/5), Michael Ballack (16), Thomas Riedl (6/1), Pascal Ojigwe (1), Frank Greiner (1) középpályások, Marco Reich (31/1), Jürgen Rische (27/11), Olaf Marschall (24/21), Pavel Kuka (22/5), Stefan Ertl (5) csatárok.

Az FC Hollywoodnak csúfolt Bayern München hektikus szezont élt meg. Giovanni Trappatoni dirigálta a csapatot, összekülönbözött a játékosaival, nyíltan kritizálta őket, majd hamarosan bejelentette, hogy az idény végén távozik. Trap nyert addigra annyit a világfutballban, hogy bírálhatott bárkit is, mégis kicsit szokatlannak hatott a kifakadása. Ám nem annak tartalmát emlegette a sajtó, hanem inkább az olasz sztáredző rossz németnyelv-tudásán élcelődött. A Bayern játékosai közül a sztárok gyülekezetében szürke „vízhordónak" számító Michael Tarnat nyújtotta a legjobb teljesítményt. Giovane Élbernek a későbbiekben csak jobb szezonjai voltak, ám már ebben is felhívta magára a figyelmet egy Bundesliga-csúccsal: 11,48 másodperc alatt szerzett gólt a Hamburger SV ellen. A bajorok számára a DFB-kupa megnyerése jelentett némi kárpótlást. Az MSV Duisburg elleni döntőben az esélytelenebb rivális szerzett vezetést Bachirou Salou révén, ám a 70. percben Markus Babbel kiegyenlített, majd Mario Basler a 89. percben belőtte a győztes gólt is. Állítólag Trapattoni annyira örült, hogy mégis egy sikerrel búcsúzhat, hogy a kupát magával vitte berlini szállodájának ágyába, és azzal aludt.

A Bundesliga 1997–1998-as idénye egyébként remek „számokat" hozott. Az összesített nézőszám először lépte át a tízmilliós álomhatárt, az átlag (32 375) a legmagasabb volt a szövetségi liga addigi 35 éves történetében. Az utolsó forduló kilenc mérkőzését 400 237 szurkoló látta a stadionokban, annak ellenére is, hogy a bajnoki elsőség kérdése addigra már eldőlt.

Miután a francia válogatott megnyerte a hazai rendezésű világbajnokságot, „ellopta a show-t" a nagy meglepetésre bajnoki címet nyerő Racing Club de Lenstól. Minden túlzás nélkül állítható, hogy egy sztárok nélküli csapat előzte meg az FC Metzet, az AS Monacót és a kálváriája óta a legjobb idényét teljesítő Olympique Marseille-t. A jelmondatába a vér és arany szavakat választó észak-franciaországi gárda végül jobb gólkülönbségével előzte meg a szintén története legjobb szezonját teljesítő FC Metzet. (A lotaringiai alakulatban csereként két mérkőzésen is szerepet kapott Tóth Mihály.) Általános véleményként fogalmazódott meg – a két klub érdemeinek elismerése mellett –: a legjobb francia játékosok külföldre rajzása döntő szerepet játszott abban, hogy a két (a korábbi sikeralakulatokhoz képest közepes tudású) együttes kiemelkedett a mezőnyből. (Tíz ponttal előzték meg a harmadik Monacót.) Jellemző, hogy a bajnok nem adott játékost a világbajnok válogatott huszonkettes keretébe, de az ezüstérmes is csak egyet, Robert Pirèst. Mi több: még a légiósaik sem voltak igazán kiemelkedőek, csak a bajnokságban epizodista nigériai Wilson Oruma (Lens), valamint a kameruni Rigobert Song és a belga Danny Boffin (Metz) vett részt közülük a Mondialon. (Ott lett volna a lensi Foé is, de eltörte a lábát.)

Marc-Vivien Foé, a Lens kameruni csatára

Nagy szerep jutott ellenben a sikerekben az edzőknek – a Lens legénységét Daniel Leclercq, a metzit Joël Müller dirigálta –, mindketten egész pályafutásuk legnagyobb bravúrját érték el ebben a szezonban. Leclercq szinte újonc edzőnek számított az idény előtt, ellenben pontosan tudta, mit jelent lensinek lenni, közel háromszáz bajnokit játszott a hetvenes-nyolcvanas években az északiaknál. Szolid futballt kért és követelt, s támaszkodott a nagyon fanatikus szurkolótáborra, amely szinte belehajszolta övéit a diadalba. Az RC Lens mindössze egy vereséget szenvedett saját fészkében, a Stade Bollaert-ben. Parádés tavaszt produkált: január 21-től az utolsó fordulóig egy kivételével (meglepetésre a liga leggyengébbei közé tartozó Châteauroux-tól kapott ki) mindegyik összecsapását megnyerte. Tíz mérkőzést! Guillaume Warmuz több mint 550 percen keresztül nem kapott gólt. Az utolsó kör előtt a Lens két ponttal vezetett az FC Metz előtt. Auxerre-ben nem tudott győzni, október vége óta először döntetlenezett, de jobb gólkülönbségével így is megnyerte a bajnoki aranyat az Olympique Lyonnais-t 1-0-ra verő, (többnyire) bordó mezes riválissal szemben. Hozzátartozik a teljes képhez: az FC Metz is remek tavaszt produkált. Március elejétől minden mérkőzését megnyerte, egyetlen kivételével – de az az RC Lens elleni rangadó volt. Mondhatni, az hiányzott a bajnoki titulushoz. A Racing Club de Lens bajnokcsapatában a következő futballisták szerepeltek: Guillaume Warmuz (34) kapus, Éric Sikora (33), Jean-Guy Wallemme (28), Yoann Lachor (27/2), Cyrille Magnier (26), José-Karl Pierre-Fanfan (12), Xavier Méride (7), Aboubacar Sankharé (3) védők, Stéphane Ziani (32/11), Frédéric Déhu (32/1), Mickaël Debève (29/2), Hervé Arsène (19), Marc-Vivien Foé (18/2), Wilson Oruma (7), Romain Pitau (2) középpályások, Anto Drobnjak (32/14), Philippe Brunel (33/1), Tony Vairelles (32/9), Vladimír Šmicer (28/7), Wagneau Eloi (20/3) csatárok. Az arany-vörösek nagyon közel álltak a még nagyobb bravúrt jelentő duplázáshoz is, ám a Francia Kupa döntőjében 2-1-re kikaptak a Paris Saint-Germaintől, amelynek góljait két nagy sztár, az Európától búcsúzó brazil Raí, valamint az olasz Marco Simone lőtte, míg a hajrában a cseh Šmicer szépített.

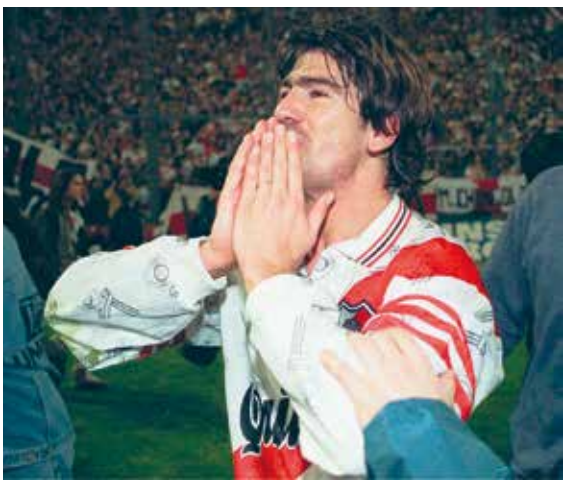

Jegor Tyitov, a Szpartak Moszkva gólerős középpályása

Oroszországban a Szpartak hat éven belül az ötödik bajnoki címét nyerte, mindegyiket Oleg Romancevvel. Azt követően, hogy 1996-ban bajnoki döntőt kellett pontegyenlőség miatt játszania, ezúttal fölényesen, ötpontos különbséggel utasította maga mögé az előző idényhez képest egy helyet előre lépő Rotor Volgográdot. Az egykori hős város, Sztálingrád csapatában játszott a pályafutása során már harmadszor az orosz bajnokság gólkirályi címét megszerző Oleg Veretyennyikov, de egyedül kevés volt a fővárosi sztárklub ellen. A Szpartakban Alekszandr Filimonov (33), Ruszlan Nyigmatullin (2) kapusok, Szergej Gorlukovics (31/2), Dmitrij Hlesztov (27/1), Dmitrij Ananko (25), Miroszlav Romascsenko

(24/4), Ramiz Mamedov (19/1), Vagyim Jevszejev (18), Konsztantyin Golovszkoj (14), Vaszilij Kulkov (6) védők, Dmitrij Alenyicsev (33/2), Jegor Tyitov (31/8), Alekszej Baharjov (30/2), Alekszej Melosin (26/2), Andrej Tyihonov (24/10), Valerij Kecsinov (22/11), Ilja Cimbalar (11/4), Andrej Konovalov (11/1), Robert Jevdokimov (4/1) középpályások, Alekszandr Sirko (26/7), Makszim Buznyikin (20/8), Luis Robson (10/1), Szergej Dmitrijev (6/1) és Szergej Lutovinov (6) csatárok kaptak szerepet a bajnoki idényben. Luis Robson lett az első brazil, aki bajnoki címet nyert Oroszországban, később egyébként nyert még négyet. A *Futbol* című hetilap és a *Szport-Ekszpressz* napilap az Év játékosának járó díját egyaránt Dmitrij Alenyicsev kapta. A szokásos 33-as listán az Év tizenegyébe csak három szpartakista (Alenyicseven kívül Tyihonov és Kecsinov) került, ugyanakkor a bajnoki ötödik Lokomotivból Ovcsinnyikov kapus, valamint Csugajnov, Szolomatyin és Koszolapov is befért. Pedig a Szpartak a kupadöntőt is megnyerte a Lokomotiv ellen, igaz, jóval a választások után. A vasutas csapat egyébként kiválóan szerepelt a nemzetközi porondon, bejutott a Kupagyőztesek Európa-kupája elődöntőjébe.

Argentínában a River Plate nyerte meg az őszi idényt, az Aperturát, míg a Vélez a tavaszit, a Clausurát. A továbbra is Ramón Díaz által dirigált Rivernek továbbra is nagyon erős kerete volt, olyan futballistákkal, mint a két kapus, Germán Burgos és Roberto Bonano, valamint Celso Ayala, Eduardo Berizzo, José Borrelli, Diego Placente, Juan Pablo Sorín, Pablo Aimar, Norberto Acosta, Matías Almeyda, Leonardo Astrada, Sergi Berti, Hernán Díaz, Mauricio Gallardo, Santiago Solari, a kolumbiai Juan Pablo Ángel, a veterán uruguayi Enzo Francescoli és a chilei Marcelo Salas. A „milliomosok" a tavaszt egyszerűen elszórakozták.

Marcelo Salas, a River chilei Matadorja

A Vélezben kevesebb volt a csillag, de Marcelo Bielsának is kitűnő futballistái voltak: José Luis Chilavert, Sebastián Méndez, Flavio Zandoná, Víctor Sotomayor, Mauricio Pellegrino, Raúl Cardozo, Lucas Castromán, Claudio Husain, Carlos Compagnucci, Christian Bassedas, Patricio Camps; Martín Posse, Fernando Pandolfi, Darío Husaín, Federico Domínguez, Fabián Cubero, Carlos Cordone és Rolando Zárate.

A brazil bajnoki címet a Vasco da Gama szerezte meg, mivel a döntő előtti szakaszban jobban szerepelt, mint a Corinthians. A kétmeccses finálé sem São Paulóban, a Morumbiban, sem pedig Rio de Janeiróban, a Maracanában nem hozott gólt. Antônio Lopes együttesében Carlos Germano, Válber, Odvan, Mauro Galvão, Felipe, Luisinho, Nasa, Juninho, Mauricinho, Pedrinho, Ramon, Edmundo, Evair és Nélson játszott. Luiz Felipe Scolari a Palmeriasban az alábbi játékosokat vetette be: Veloso, Pimentel, Roque Júnior, Cléber, Júnior (azaz Jenílson Ângelo de Souza), Galeano, Marquinhos, Rogério, Alex, Oséas, Zinho, Euller, Edmílson, Viola és Cris.

A Vélez Sarsfield. Hátul, balról: Sotomayor, Méndez, Chilavert, Pellegrino, Compagnucci, Husaín. Elöl: Bassedas, Posse, Pandolfi, Camps, Raúl Cardozo

Az RC Lens. Hátul, balról: Warmuz, Sikora, Drobnjak, Magnier, Foé, Méride, Déhu, Durpés, Marichez, Debève. Elöl: Wallemme, Oruma, Ziani, Brunel, Šmicer, Vairelles, Arsène

Az Arsenal FC. Hátul, balról: Keown, Bergkamp, Vieira, Seaman, Anelka, Adams. Elöl: Parlour, Petit, Winterburn, Overmars, Dixon

A Juventus FC. Hátul, balról: Ferrara, Zidane, Inzaghi, Conte, Dimas, Rampulla, Montero. Elöl: Pessotto, Deschamps, Del Piero, Di Livio

Az 1. FC Kaiserslautern. Hátul, balról: Krauss szertáros, Wagner, Reich, Ertl, Ballack, Marschall, Rische, Koch, Roos. Középen: Rehhagel vezetőedző, Ehrmann edző, Hrisztov, Buck, Franck, Ojigwe, Lutz, Weber gyúró, Loch gyúró, Bossert gyúró, Franz orvos. Elöl: Greiner, Kadlec, Brehme, Riedl, Reinke, Kouba, Schjönberg, Kuka, Schäfer

Az FC Barcelona. Hátul, balról: Nadal, Hesp, Reiziger, Luis Enrique, Giovanni, Rivaldo. Elöl: Ânderson, Celades, De la Peña, Figo, Sergi

AZ ÉV CSAPATA

Az „átállt partizán” és a Real Madrid

Raúl és Morientes

A királyi klub hívei harminckét éven át vártak arra, hogy a bajnokcsapatok tornáján a hatodik győzelmet végre kövesse a hetedik. Nem biztos, hogy az 1966-os, idősebb Manuel Sanchísszal a védelem tengelyében elért siker és az 1998-as, ifjabb Manuel Sanchisszal a középhátvéd posztján kivívott diadal között nem akadt erősebb kerete a Real Madridnak – de nyerni csak a Fabio Capello által nagyjából már felépített, aztán Jupp Heynckes által a trónra segített gárda tudott. Ami nem sikerült a hetvenes években Breitnerrel, Netzerrel, Pirrivel és Santillanával, vagy a nyolcvanasban Butragueñóval, Martin Vázquezzel, Michellel, Gordillóval, Gallegóval vagy éppen Hugo Sánchezzel, az valóra vált a Raúl, Morientes támadókettősre, a Redondo, Seedorf duóra és a szilárd védekezésre alapozó együttesnek. Heynckes nem csinált csodát, a legnagyobb erénye talán abban rejlett, hogy hagyta játszani futballistáit. Mindazonáltal feltűnést keltett, hogy az akkor már nagy sztárnak számító, s az idény végén a világbajnokság gólkirályi címét megszerző Davor

AZ EDZŐ

A BL-győzelem is kevés volt

JUPP (hivatalosan: Josef) HEYNCKES 1945. május 9-én született München Gladbachban. Előbb a Grün-Weiß Holt (1956–1962), majd 1962 és 1978 között, három idény kivételével (Hannover 96, 1967–1970) a Borussia Mönchengladbach csatára volt. A nyugatnémet Bundesliga négyszeres (1970–1971, 1974–1975, 1975–1976, 1976–1977) bajnoka, a DFB-kupa győztese (1972–1973), UEFA-kupa-győztes (1975), a nyugatnémet válogatott tagjaként (1967–1976) 39 mérkőzésen 14 gólt szerzett. Világ- (1974) és Európa-bajnok (1972). Edzőként előbb a Gladbach pályaedzőjeként dolgozott (1979), majd az első csapatot irányította (1979–1987). A következő bő három évtizedben a Bayern München (1987–1991), az Athletic Bilbao (1992–1994), az Eintracht Frankfurt (1994–1995), a Tenerife (1995–1997), a Real Madrid (1997–1998), az SL Benfica (1999–2000), újra az Athletic Bilbao (2001–2003), a Schalke 04 (2003–2004), a Borussia Mönchengladbach (2006–2007), a Bayern München (2009), a Bayer Leverkusen (2009–2011), végül (két periódusban is) újra a Bayern München (2011–2013, 2017–2018) szakmai munkáját vezette. Rendkívül sikeres pályafutása során kétszer is megnyerte a Bajnokok Ligáját (1998, 2013), döntős volt 2012-ben is. UEFA-kupa-döntőbe jutott a Gladbachhal 1980-ban. Négyszer nyerte meg a Bundesligát (1989, 1990, 2013, 2018), DFB-kupa-győztes volt 2013-ban. Mindössze egy éven át dirigálta a Real Madridot, s hiába győzött csapatával a Juventus elleni, amszterdami BL-döntőn, a gyenge bajnoki szereplés miatt menesztették.

Šuker helyett a fiatal Morientest preferálta. Annak ellenére is, hogy a horvát csatár a BL-ben is rúgott négy gólt az őszi idényben – ám azokat két, fölényesen megnyert, könnyű mérkőzésen. Nyilván jól jött a negyed- és az elődöntőben, hogy a Real Madridnak német ellenfelek jutottak, akiket Heynckes jól ismert. De az is érdekes, hogy a Bayer Leverkusen, majd a címvédő Borussia Dortmund elleni két meccsből a „fehérek" háromon is szereztek gólt, s Christian Karembeu, aki pedig egyáltalán nem számított a keret leggólerősebb játékosának, mindegyiken a kapuba talált. A döntőben nem, azt „elintézte" Predrag Mijatovics. 1966-ban a Real Madrid a belgrádi Partizan ellen szerezte meg a hatodik elsőségét a bajnokok tornáján. Harminckét évvel később, 1998-ban egy hajdani Partizan-futballista lőtte a Juventus kapujába a döntő találatot.

A BL-döntőben szereplő Real Madrid-játékosok:

MANUEL SANCHÍS Hontiyuelo: A középső védő 1965. május 23-án Madridban született, édesapját is a kor ikonjaként ünnepelték. Az ifjabb Manuel Sanchís 1979 és 2001 között szerepelt a Real Madridban, egy idényt (1983–1984) a Castillában, a fiókcsapatban töltött. Nyolcszoros spanyol bajnok (1985–1986, 1986–1987, 1987–1988, 1988–1989, 1989–1990, 1994–1995, 1996–1997, 2000–2001), kétszeres kupagyőztes (1988–1989, 1992–1993), Ligakupa-győztes (1985), kétszeres Bajnokok Ligája-győztes (1998, 2000), kétszeres UEFA-kupa-győztes (1985, 1986), Világkupa-győztes (1998). A spanyol válogatottban (1986–1992) 48 mérkőzésen 1 gólt szerzett. Részt vett az 1988-as Európa- és az 1990-es világbajnokságon.

FERNANDO Ruiz HIERRO: A gólerős belső védő 1968. március 23-án született Vélez-Málagában. Klubjai a Vélez-Málaga (1980–1987), közben rövid ideig a Málaga (1984), a Valladolid (1987–1989), a Real Madrid (1989–2003), a katari al-Rajjan (2003–2004) és a Bolton Wanderers (2004–2005) voltak. Ötszörös spanyol bajnok (1989–1990, 1994–1995, 1996–1997, 2000–2001, 2002–2003), a spanyol Király Kupa győztese (1992–1993), a katari Emir-kupa győztese (2003–2004), háromszoros Bajnokok Ligája-győztes (1998, 2000, 2002), európai Szuperkupa-győztes (2002), kétszeres Világkupa-győztes (1998, 2002). A spanyol válogatottban (1989–2002) 89 mérkőzésen 29 gólt ért el. Részt vett az 1990-es (nem játszó kerettag), az 1994-es, az 1998-as és a 2002-es világbajnokságon, valamint az 1996-os és a 2000-es Európa-bajnokságon.

ROBERTO CARLOS da Silva Rocha: A brazil balhátvéd 1973. április 10-én született Garçában. Klubjai az União São João (1991–1993), közben az Atlético Mineiro (1992), a Palmeiras (1993–1995), az Internazionale (1995–1996), a Real Madrid (1996–2007), a Fenerbahçe (207–2009), a Corinthians (2010–2011), az Anzsi Mahacskala (2011–2012) és a Delhi Dynamos (2015) voltak. Kétszeres brazil bajnok (1993, 1994), São Paulo állam kétszeres bajnoka (1993, 1994), a Rio–São Paulo-torna győztese (1993), négyszeres spanyol bajnok (1996–1997, 2000–2001, 2002–2003, 2006–2007), háromszoros Bajnokok Ligája-győztes (1998, 2000, 2002). Európai Szuperkupa-győztes (2002), kétszeres Világkupa-győztes (1998, 2002). A brazil válogatottban (1992–2006) 125 mérkőzésen 11 gólt szerzett, világbajnok (2002), vb-ezüstérmes (1998), részt vett a 2006-os tornán is. A Copa América kétszeres győztese (1997, 1999), a Konföderációs Kupa győztese (1997), olimpiai bronzérmes (1996).

FERNANDO Carlos REDONDO Neri: 1969. június 6-án született Androguéban. Első klubja a Talleres RE, volt, majd 1979 és 1990 között az Argentinos Juniorst erősítette. Európában előbb a Tenerifében (1990–1994), utóbb a Real Madridban (1994–2000) és az AC Milanban (2000–2004) játszott. Kétszeres spanyol bajnok (1994–1995, 1996–1997), olasz bajnok (2003–2004), Olasz Kupa-győztes (2002–2003), háromszoros BL-győztes (1998, 2000, 2003). Az argentin válogatottban (1992–1999) 29 mérkőzésen 1 gólt szerzett, a Copa América győztese (1993), a Fahd Király-kupa győztese (1992), részt vett az 1994-es vb-n.

CHRISTIAN KAREMBEU: A védekező középpályás 1970. december 3-án született az Új-Kaledóniában lévő Lifouban. Klubjai a Nantes (1988–1995), a Sampdoria (1995–1997), a Real Madrid (1997–2000), a Middlesbrough (2000–2001), az Olympiakosz Pireusz (2001–2004), a Servette (2004–2005) és a Bastia (2005–2006) voltak. Francia bajnok (1994–1995), kétszeres görög bajnok (2001–2002, 2002–2003), kétszeres BL-győztes (1998, 2000). A francia válogatottban (1992–2002) 53 mérkőzésen egy gólt szerzett. Világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), részt vett az 1996-os Eb-n is. A Konföderációs Kupa győztese 2001-ben.

RAÚL GONZÁLEZ Blanco: A csatár 1977. június 27-én született a Madridhoz tartozó San Cristóbalban. Előbb a San Cristóbal (1987–1990), majd az Atlético Madrid (1990–1992) kölcsönjátékosa volt, hogy 1992 és 2010 között a Real Madrid mezét viselje. Pályafutása utolsó öt évében a Schalke 04 gárdáját (2010–2012), a katari al-Szaddot (2012–2014), végül a New York Cosmost (2014–2015) erősítette. Hatszoros spanyol bajnok (1994–1995, 1996–1997, 2000–2001, 2002–2003, 2006–2007, 2007–2008), a német DFB-kupa győztese (2010–2011), katari bajnok (2014), az NASL Soccer Bowl győztese (2015), a háromszoros Bajnokok Ligája-győztes (1998, 2000, 2002), európai Szuperkupa-győztes (2002), kétszeres Világkupa-győztes (1998, 2002). A spanyol válogatottban (1996–2006) 102 mérkőzésen 44 gólt szerzett. Részt vett az 1998-as, a 2002-es és a 2006-os világ-, valamint a 2000-es és a 2004-es Európa-bajnokságon.

FERNANDO MORIENTES Sánchez: A csatár 1976. április 5-én született Cillerosban. Klubjai a Sonseca, majd az Albacete (1992–1995), a Zaragoza (1995–1997), a Real Madrid (1997–2005), közben kölcsönjátékosként az AS Monaco (2003–2004), a Liverpool FC (2005–2006), a Valencia (2006–2009), az Olympique Marseille (2009–2010) és a Santa Ana (2015) voltak. Kétszeres spanyol bajnok (2000–2001, 2002–2003), a spanyol Király Kupa győztese (2007–2008), angol FA-kupa-győztes (2005–2006), francia bajnok (2009–2010), a francia Ligakupa győztese (2009–2010), háromszoros BL-győztes (1998, 2000, 2002), BL-döntős (2004), kétszeres Világkupa-győztes (1998, 2002), európai Szuperkupa-győztes (2005). A spanyol válogatottban (1998–2007) 47 mérkőzésen 27 gólt szerzett. Részt vett az 1998-as és a 2002-es világbajnokságon, valamint a 2004-es Európa-bajnokságon.

PREDRAG MIJATOVICS: A montenegrói nemzetiségű csatár 1969. január 19-én született Titogradban. 1993-ig futballozott hazai klubokban, a Komban, az OFK Titogradban, a Buducsnosztban (az első csapatban: 1987–1989), végül a belgrádi Partizanban (1990–1993). Légiósként a Valencia (1993–1996), a Real Madrid (1996–1999), a Fiorentina (1999–2002), végül a Levante (2002–2003) mezét viselte. Jugoszláv bajnok (1992–1993), kétszeres Jugoszláv Kupa-győztes (1988–1989, 1991–1992), spanyol bajnok (1996–1997), Olasz Kupa-győztes (2000–2001), BL-győztes (1997–1998), Világkupa-győztes (1998). Jugoszlávia, illetve Szerbia és Montenegró válogatottjában (1989–2003) 73 mérkőzésen 27 gólt szerzett. Részt vett az 1998-as világ-, valamint a 2000-es Európa-bajnokságon.

JOSÉ EMÍLIO AMAVISCA Gárate: A szélsőcsatár 1971. június 19-én született Laredóban. Klubjai a Laredo (1986–1989), a Valladolid (1989–1994), közben kölcsönjátékosként a Lleida (1991–1992), a Real Madrid (1994–1998), a Racing Santander (1998–2001), a Deportivo La Coruña (2001–2004) és az Espanyol (204–2005) voltak. Kétszeres spanyol bajnok (1994–1995, 1996–1997), a spanyol Király Kupa győztese (2001–2002), a Bajnokok Ligája győztese (1998). A spanyol válogatottban (1994–1997) 15 mérkőzésen 1 gólt szerzett. Részt vett az 1996-os Európa-bajnokságon, olimpiai bajnok (1992).

JAIME SÁNCHEZ Fernández: A Jaime néven futballozó védekező középpályás 1973. március 20-án született Madridban. Az Alcalában kezdte a pályafutását (1991–1993), majd a Real Madrid különböző formációinak (C, B, első csapat) tagja volt (1993–1999), közben pedig megfordult a Racing Santanderben is (1996–1997). 1999 és 2004 között a Deportivo La Coruña alkalmazásában állt, de a Depor többször is kölcsönadta, sorrendben a Racing Santandernek (2000–2001), a Tenerifének (2001–2002) és a Hannovernek (2002–2003, 2004), Pályafutása utolsó két idényében az Albacetében (2004–2005) és a Racing Ferrolban (2005–2006) futballozott. Spanyol bajnok (1999–2000), BL-győztes (1998).

DAVOR ŠUKER: A horvát csatár 1968. január 1-jén született Eszéken. 1989-ig az NK Osijek játékosa volt, majd 1989 és 1991 között a zágrábi Dinamót erősítette. Légiósként klubjai a Sevilla (1991–1996), a Real Madrid (1996–1999), az Arsenal (1999–2000), a West Ham United (2000–2001) és az 1860 München (2001–2003) voltak. Spanyol bajnok (1996–1997), BL-győztes (1998), Világkupa-győztes (1998), UEFA-kupa-döntős (2000). A jugoszláv válogatottban (1990–1991) két mérkőzésen egy gólt szerzett, nem játszó kerettag volt az 1990-es Mondialén. A horvát nemzeti tizenegyben (1992–2002) 68 mérkőzésen 45 gólt rúgott vagy fejelt. Az 1998-as vb gólkirálya. A franciaországi torna bronzérmese a horvát válogatottal. Részt vett az 1996-os Eb-n és a 2002-es vb-n is.

(BODO ILLGNERT 1989–1990-nél, CHRISTIAN PANUCCIT 1993–1994-nél, CLARENCE SEEDORFOT 1994–1995-nél már bemutattuk.)

BAJNOKOK LIGÁJA

Újból a Real Madrid a kontinens királya

Rendületlenül tartott tovább az UEFA mezőnyduzzasztó reformpolitikája, ezúttal a legerősebb nyolc európai ligából már nemcsak a bajnok, hanem az ezüstérmes is elindulhatott. A két selejtezőkör után hat négyes csoportot hoztak létre, amelyből az első értelemszerűen továbbjutott, de a két legjobb csoportmásodik is folytathatta a negyeddöntőben. Ebből fakadt aztán az érdekes helyzet, mert bár a Juventus nem tudta az élen zárni a saját négyesét, mégis továbbléphetett, és meg sem állt az amszterdami döntőig, ám ott úgy járt, mint szűk egy esztendővel korábban Münchenben: az ellenfele bizonyult a hatékonyabbnak. Ez az ellenfél pedig a Real Madrid volt, amely 1966 óta nem nyerte meg a Bajnokcsapatok Európa-kupáját, illetve annak jogutódát, a Bajnokok Ligáját. Az első selejtezőkörben két híres klub fejezte be alig megkezdett szereplését, a Partizan Beograd és a CSZKA Szófia. A második selejtezőkörben elbúcsúzott a többiektől a Rangers, a Croatia, a Salzburg, a Brøndby, a Beitar, a Steaua, az MTK, a Maribor, a Widzew, a Dinamo Tbiliszi és a Szpartak Moszkva.

Így szerezte Predrag Mijatovics az amszterdami döntő egyetlen gólját

1997. december 10-én az egész BL-történelem valószínűleg legalacsonyabb csoportköri nézőszámát regisztrálták Kassán, ahol a Feyenoord vendégjátékára csupán 2662 érdeklődő vett jegyet. A C csoportban az FC Barcelona utolsó helye volt a szenzáció. A D jelűben nem sokan gondolták volna, hogy a Rosenborg lekörözi az Olympiakoszt meg az FC Portót. A negyeddöntő egyetlen nem várt eredményt hozott, az AS Monaco túljutott a Manchester Unitedon, viszont a négy között a Juventus nagy falatként akadt meg a torkán.

A BL gólkirálya Alessandro Del Piero lett 10 találattal.

1. selejtezőkör. Derry City–Maribor 0-2, 0-1, 1. FC Košice–ÍA Akraness 3-0, 1-0, FK Partizan Beograd–Croatia Zagreb 1-0, 0-5, Valletta FC–Skonto Riga 1-0, 0-2, Pjunyik Jerevan–MTK Hungária 0-2, 3-4, Crusaders FC–Dinamo Tbiliszi 1-3, 1-5, Szileksz Kratovo–Beitar Jerusalem 1-0, 0-3, Steaua Bucureşti–CSZKA Szófia 3-3, 2-0, Cosntructorul Chisinau–MPKC Mozir 1-1, 2-3, Lantana Tallinn–FC Jazz Pori 0-1, 0-2, GÍ Gøta–Rangers FC 0-5, 0-6, Nyeftcsi Baku–Widzew Łódź 0-2, 0-8, Dinamo Kijev–Barry Town FC 2-0, 4-0, FC Sion–Jeunesse Esch 4-0, 1-0, Anorthoszisz–Kareda Šiauliai 3-0, 1-1

2. selejtezőkör. MTK Hungária–Rosenborg BK 0-1, 1-3, Beşiktaş–Maribor 0-0, 3-1, FC Sion–Galatasaray 1-4, 1-4, Olympiakosz Pireusz–MPKC Mozir 5-0, 2-2, Wüstenrot Salzburg–Sparta Praha 0-0, 0-3, IFK Göteborg–Rangers FC 3-0, 1-1, FC Barcelona–Skonto Riga 3-2, 1-0, Brøndby IF–Dinamo Kijev 2-4, 1-0, Newcastle United–Croatia Zagreb 2-1, 2-2 (hosszabbításban), Feyenoord–FC Jazz Pori 6-2, 2-1, Bayer Leverkusen–Dinamo Tbiliszi 6-1, 0-1, 1. FC Košice–Szpartak Moszkva 2-1, 0-0, Steaua Bucureşti–Paris SG 3-0, 0-5, Widzew Łódź–Parma 1-3, 0-4, Beitar Jerusalem–Sporting CP 0-0, 0-3, Anorthoszisz–Lierse SK 2-0, 0-3

A csoport. Sparta Praha–Parma 0-0, 2-2, Galatasaray–Borussia Dortmund 0-1, 1-4, Borussia Dortmund–Sparta Praha 4-1, 3-0, Parma–Galatasaray 2-0, 1-1, Sparta Praha–Galatasaray 2-0, 0-2, Parma–Borussia Dortmund 1-0, 0-2. A csoport végeredménye: 1. Borussia Dortmund 15 pont, 2. Parma 9 pont, 3. Sparta Praha 5 pont, 4. Galatasaray 4 pont

B csoport. Juventus–Feyenoord 5-1, 0-2, 1. FC Košice–Manchester United 0-3, Feyenoord–1. FC Košice 2-0, 1-0, Manchester United–Juventus 3-2, 0-1, 1. FC Košice–Juventus 0-1, 2-3, Feyenoord–Manchester United 1-3, 1-2. A csoport végeredménye: 1. Manchester United 15 pont, 2. Juventus 12 pont, 3. Feyenoord 9 pont, 4. 1. FC Košice 0 pont

C csoport. PSV Eindhoven–Dinamo Kijev 1-3, 1-1, Newcastle United–FC Barcelona 3-2, 0-1, FC Barcelona–PSV Eindhoven 2-2, 2-2, Dinamo Kijev–Newcastle United 2-2, 0-2, PSV Eindhoven–New-

castle United 1-0, 2-0, Dinamo Kijev–FC Barcelona 3-0, 4-0. A csoport végeredménye: 1. Dinamo Kijev 11 pont, 2. PSV Eindhoven 9 pont, 3. Newcastle United 7 pont, 4. FC Barcelona 5 pont

D csoport. Real Madrid–Rosenborg BK 4-1, 0-2, Olympiakosz Pireusz–FC Porto 1-0, 1-2, FC Porto–Real Madrid 0-2, 0-4, Rosenborg BK–Olympiakosz 5-1, 2-2, Rosenborg BK–FC Porto 2-0, 1-1, Real Madrid–Olympiakosz 5-1, 0-0. A csoport végeredménye: 1. Real Madrid 13 pont, 2. Rosenborg BK 11 pont, 3. Olympiakosz Pireusz 5 pont, 4. FC Porto 4 pont

E csoport. Bayern München–Beşiktaş 2-0, 2-0, Paris SG–IFK Göteborg 3-0, 1-0, IFK Göteborg–Bayern München 1-3, 1-0, Beşiktaş–Paris SG 3-1, 1-2, Beşiktaş–IFK Göteborg 1-0, 1-2, Bayern München–Paris SG 5-1, 1-3. A csoport végeredménye: 1. Bayern München 12 pont, 2. Paris Saint-Germain 12 pont, 3. Beşiktaş 6 pont, 4. IFK Göteborg 6 pont

F csoport. Sporting CP–AS Monaco 3-0, 2-3, Bayer Leverkusen–Lierse SK 1-0, 2-0, Lierse SK–Sporting CP 1-1, 1-2, AS Monaco–Bayer Leverkusen 4-0, 2-2, AS Monaco–Lierse SK 5-1, 1-0, Sporting CP–Bayer Leverkusen 0-2, 1-4. A csoport végeredménye: 1. AS Monaco 13 pont, 2. Bayer Leverkusen 12 pont, 3. Sporting CP 7 pont, 4. Lierse SK 1 pont

Negyeddöntő. Bayern München–Borussia Dortmund 0-0, 0-1 (hosszabbításban), AS Monaco–Manchester United 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Monaco), Juventus–Dinamo Kijev 1-1, 1-4, Bayer Leverkusen–Real Madrid 1-1, 0-3

Elődöntő. Juventus–AS Monaco 4-1, 2-3, Real Madrid–Borussia Dortmund 2-0, 0-0

Döntő

Real Madrid–Juventus FC 1-0 (0-0)

1998. május 20., Amszterdam, Amsterdam ArenA, 48 500 néző. Jv.: Helmut Heinz Krug (német)

Real Madrid: Illgner – Panucci, Sanchís, Hierro, Roberto Carlos – Redondo, Karembeu, Seedorf – Mijatovics (Šuker, 89.), Morientes (Jaime, 81.), Raúl (Amavisca, 90.)

Juventus FC: Peruzzi – Torricelli, Iuliano, Montero – Di Livio (Tacchinardi, 46.), Deschamps (Conte, 77.), Davids, Pessotto (D. Fonseca, 70.), Zidane – F. Inzaghi, Del Piero

Gólszerző: Mijatovics (66.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

Zola remeklésével

Olaszok a Chelsea-ben: Zola és Vialli

A selejtezők legnevesebb kárvallottja a Levszki Szófia volt, igaz, a pozsonyi Slovannal szemben maradt alul. Az első forduló jelesebb vesztesei a Crvena zvezda, a Slovan, a Boavista, a Legia és az AIK Stockholm voltak. A második kör részmeglepetéseként az északi sarkkörön túl fekvő norvég város, Tromsø fiai megverték a Chelsea-t. Válaszul Londonban kaptak egy hetest…

Az egész sorozat legnagyobb szenzációjaként a Vicenza bravúros menetelése érdemel említést. A mára az olasz harmadik vonalba süllyedt piros-fehé-

rek hihetetlenül közel álltak a fináléhoz, hiszen az elődöntő első meccsén 1-0-ra legyőzték a Chelsea-t, majd a visszavágón is vezetést szereztek, és a mérkőzés 76. percéig továbbjutásra álltak.

A stockholmi végjátékot az angolok szupercseréje, az olasz Zola döntötte el, aki a 70. percben beállt és nagyjából 20 másodperc múlva betalált a „svábok" hálójába. A VfB-t pedig üldözte tovább a balszerencséje, mivel a második nemzetközi kupadöntőjét sem tudta megnyerni. Talán ha Joachim Löw bizalmat szavaz a kispadon ücsörgő Lisztes Krisztiánnak...

A KEK gólkirályi címét a nyolc találatának köszönhetően Pasquale Luiso (Vicenza Calcio) szerezte meg. (Soha nem volt tagja az olasz válogatottaknak.)

Selejtező. Havnar Bóltfelag Tórshavn–Apoel Nicosia 1-1, 0-6, Hibernians FC–ÍB Vestmannaeyjar 0-1, 0-3, Glenavon FC–Legia Warszawa 1-1, 0-4, Cwmbran Town FC–FC Naţional Bucureşti 2-5, 0-7, Žalgiris Vilnius–Hapoel Beer-Sheva 0-0, 1-2 (hosszabbításban), Zimbru Chisinau–Sahtar Donyeck 1-1, 0-3, Dinaburg FC–Kapaz Gandzsa 1-0, 1-0, Kilmarnock FC–Shelbourne FC 2-1, 1-1, HJK Helsinki–Crvena zvezda 1-0, 0-3, Szloga Jugomagnat–NK Zagreb 1-2, 0-2, FC Balzers–BVSC-Zugló FC 1-3, 0-2, Tallinna Sadam–Belsina Bobrujszk 1-1, 1-4, NK Primorje–Union Luxembourg 2-0, 1-0, Levszki Szófia–Slovan Bratislava 1-1, 1-2, Dinamo Batumi–Ararat Jerevan 0-3, 2-0

1. forduló. Kocaelispor–FC Naţional Bucureşti 2-0, 1-0, Apoel Nicosia–Sturm Graz 0-1, 0-3, ÍB Vestmannaeyjar–VfB Stuttgart 1-3, 1-2, Boavista–Sahtar Donyeck 2-3, 1-1, Germinal Ekeren–Crvena zvezda 3-2, 1-1, AIK Stockholm–NK Primorje 0-1, 1-1, AEK Athén–Dinaburg FC 5-0, 4-2, Slavia Praha–FC Luzern 4-2, 2-0, Hapoel Beer-Sheva–Roda JC 1-4, 0-10, NK Zagreb–Tromsø IL 3-2, 2-4, FC København–Ararat Jerevan 3-0, 2-0, Belsina Bobrujszk–Lokomotiv Moszkva 1-2, 0-3, Chelsea FC–Slovan Bratislava 2-0, 2-0, OGC Nice–Kilmarnock FC 3-1, 1-1, Real Betis Balompié–BVSC-Zugló FC 2-0, 2-0, Vicenza Calcio–Legia Warszawa 2-0, 1-1

2. forduló. Tromsø IL–Chelsea FC 3-2, 1-7, Germinal Ekeren–VfB Stuttgart 0-4, 4-2, Lokomotiv Moszkva–Kocaelispor 2-1, 0-0, Sahtar Donyeck–Vicenza Calcio 1-3, 1-2, Real Betis Balompié–FC København 2-0, 1-1, AEK Athén–Sturm Graz 2-0, 0-1, OGC Nice–Slavia Praha 2-2, 1-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Slavia), NK Primorje–Roda JC 0-2, 0-4

Negyeddöntő. Roda JC–Vicenza Calcio 1-4, 0-5, Slavia Praha–VfB Stuttgart 1-1, 0-2, AEK Athén–Lokomotiv Moszkva 0-0, 1-2, Real Betis Balompié–Chelsea FC 1-2, 1-3

Elődöntő. Chelsea FC–Vicenza Calcio 0-1, 3-1, VfB Stuttgart–Lokomotiv Moszkva 2-1, 1-0

Döntő

Chelsea FC–VfB Stuttgart 1-0 (0-0)

1998. május 13., Stockholm, Råsunda-stadion, 30 216 néző. Jv.: Stefano Braschi (olasz)

Chelsea FC: De Goey – Clarke, Duberry, Leboeuf, Granville – D. Petrescu, Wise, Di Matteo, Poyet (Newton, 80.) – Vialli, Flo (Zola, 70.)

VfB Stuttgart: Wohlfarth – Berthold, Yakin, Schneider (Endress, 55.) – Haber (Djordjevics, 75.), Soldo, Balakov, Poschner, Hagner (Ristic, 79.) – Bobic, Akpoborie

Gólszerző: Zola (71.)

Kiállítva: D. Petrescu (85.), Poschner (90.)

Olasz belüggyé vált a döntő

A nyitó selejtezőfutam nem várt eredményeként a norvég Viking tizenegyesekkel elbúcsúztatta az újvidékieket, a reykjavíki KR kétszer is megverte a bukaresti Dinamót, és elbukott a másik román klub, a Galac is. A második selejtezőkörben pár ismertebb csapat leverte a lécet: Dundee United, Boby Brno, Spartak Trnava, Dnyepr Dnyepropetrovszk, Dinamo Minszk, Tirol Innsbruck, Vejle BK és sajnos az Újpest is. Ők el sem jutottak az „igazi" mezőnybe.

Ronaldo is szerzett gólt a párizsi döntőben

Az első „valódi" forduló bombameglepetéseként a PAOK megálljt parancsolt az Arsenalnak, de a korzikaiak sikerét a Benfica ellenében sem mondták volna meg előre sokan. A második kör szenzációjaként a Racing Strasbourg kiejtette a Liverpoolt. A harmadik etapban semmi különleges nem történt, az esélyesebbek léptek a nyolc közé, ahol viszont a moszkvai Szpartak mindkétszer nyerni tudott az Ajax ellen. A négy között mindkét itáliai gárda veretlen maradt, így tehát az első egydöntős UEFA-kupa-finálé olasz belüggyé vált. Párizsban hamar kiderült, hogy a római „sasok" nemigen tudják megnehezíteni a lombard fekete-kékek dolgát, akik a dél-amerikai ászaik góljaival magabiztosan hódították el a trófeát. Jellemzően be sem vetették a kispadjukon várakozó Kanut és Recobát...

A sorozat legeredményesebb játékosa Stéphane Guivarc'h (AJ Auxerre) volt hét találattal.

1. selejtezőkör. Dinamo Minszk–Kolheti Poti 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Dinamo), Hapoel Petah Tikva–FC Flora Tallinn 1-0, 2-1, Dnyepr Dnyepropetrovszk–FC Jerevan 6-1, 2-0, Inkaras Kaunas–Boby Brno 3-1, 1-6, MyPa–Apollón Limaszol 1-1, 0-3, Inter Cable Tel AFC–Celtic FC 0-3, 0-5, Neuchâtel Xamax–Tiligul Tiraspol 7-0, 3-1, CS Grevenmacher–Hajduk Split 1-4, 0-2, Grasshopper-Club–Coleraine FC 3-0, 7-1, FK Vojvodina–Viking FK Stavanger 0-2, 2-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Viking), KR Reykjavík–Dinamo Bucureşti 2-0, 2-1, Bohemians FC Dublin–Ferencvárosi TC 0-1, 0-5, FK Jablonec–FK Karabah 5-0, 3-0, Birkirkara FC–Spartak Trnava 0-1, 1-3, Odra Wodzisław–FK Pobeda Prilep 3-0, 1-2, Daugava Riga–FK Vorszkla Poltava 1-3, 1-2, SK Brann Bergen–Nafteksz Burgasz 2-1, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Brann), CE Principat–Dundee United 0-8, 0-9, ND Gorica–Oţelul Galaţi 2-0, 2-4 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Nova Gorica), Újpesti TE–KÍ Klaksvík 6-0, 3-2

2. selejtezőkör. Hajduk Split–Malmö FF 3-2, 2-0, RSC Anderlecht–FK Vorszkla Poltava 2-0, 2-0, Neuchâtel Xamax–Viking FK Stavanger 3-0, 1-2, Rotor Volgográd–Odra Wodzisław 2-0, 4-3, Trabzonspor–Dundee United 1-0, 1-1, Rapid Wien–Boby Brno 6-1, 0-2, Tirol Innsbruck–Celtic FC 2-1, 3-6, Helsinborgs IF–Ferencvárosi TC 0-1, 1-0 (tizenegyesekkel jutott tovább az FTC), Vejle BK–Hapoel Petah Tikva 0-0, 0-1, Grasshopper-Club–SK Brann Bergen 3-0, 0-2, ND Gorica–FC Bruges 3-5, 0-3,

PAOK Szaloniki–Spartak Trnava 5-3, 1-0, KR Reykjavík–OFI Kréta 0-0, 1-3, FK Jablonec–Örebro SK 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az ÖSK), Apollón Limaszol–Excelsior Mouscron 0-0, 0-3, Dinamo Minszk–Lillestrøm SK 0-2, 0-1, Újpesti TE–AGF Aarhus 0-0, 2-3, Alanyija Vlagyikavkaz–Dnyepr Dnyepropetrovszk 2-1, 4-1

1. forduló. Deportivo La Coruña–AJ Auxerre 1-2, 0-0, Austria Salzburg–RSC Anderlecht 4-3, 2-4, PAOK Szaloniki–Arsenal FC 1-0, 1-1, Widzew Łódź–Udinese Calcio 1-0, 0-3, NK Maribor–AFC Ajax 1-1, 1-9, Olympique Lyon–Brøndby IF 4-1, 3-2, MPKC Mozir–Dinamo Tbiliszi 1-1, 0-1, Real Valladolid–Skonto Riga 2-0, 0-1, Vitória SC Guimarães–SS Lazio 0-4, 1-2, RC Strasbourg–Rangers FC 2-1, 2-1, MTK Hungária–Alanyija Vlagyikavkaz 4-0, 1-1, Schalke 04–Hajduk Split 2-0, 3-2, SC Bastia–SL Benfica 1-0, 0-0, FC Sion–Szpartak Moszkva 0-1, 1-5, OFI Kréta–Ferencvárosi TC 3-0, 1-2, Sampdoria–Athletic Bilbao 1-2, 0-2, Girondins Bordeaux–Aston Villa 0-0, 0-1 (hosszabbításban), Steaua Bucureşti–Fenerbahçe 0-0, 2-1, Rotor Volgográd–Örebro SK 2-0, 4-1, FC Jazz Pori–TSV 1860 München 0-1, 1-6, Trabzonspor–VfL Bochum 2-1, 3-5, Croatia Zagreb–Grasshopper-Club 4-4, 5-0, Vitesse Arnhem–Sporting Braga 2-1, 0-2, Rapid Wien–Hapoel Petah Tikva 1-0, 1-1, FC Internazionale–Neuchâtel Xamax 2-0, 2-0, Celtic FC–Liverpool FC 2-2, 0-0 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az LFC), Excelsior Mouscron–FC Metz 0-2, 1-4, FC Twente–Lillestrøm SK 0-1, 2-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Twente), Beitar Jerusalem–FC Bruges 2-1, 0-3, Karlsruher SC–Anorthoszisz 2-1, 1-1, Atlético Madrid–Leicester City 2-1, 2-0, AGF Aarhus–FC Nantes 2-2, 1-0

2. forduló. RC Strasbourg–Liverpool FC 3-0, 0-2, FC Internazionale–Olympique Lyon 1-2, 3-1, Sporting Braga–Dinamo Tbiliszi 4-0, 1-0, Schalke 04–RSC Anderlecht 1-0, 2-1, AFC Ajax–Udinese Calcio 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Ajax), FC Bruges–VfL Bochum 1-0, 1-4, FC Metz–Karlsruher SC 0-2, 1-1, MTK Hungária–Croatia Zagreb 1-0, 0-2, Atlético Madrid–PAOK Szaloniki 5-2, 4-4, Steaua Bucureşti–SC Bastia 1-0, 2-3 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Steaua), Athletic Bilbao–Aston Villa 0-0, 1-2, Rapid Wien–TSV 1860 München 3-1, 1-2, Rotor Volgográd–SS Lazio 0-0, 0-3, AGF Aarhus–FC Twente 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Twente), AJ Auxerre–OFI Kréta 3-1, 2-3

Nyolcaddöntő. RC Strasbourg–FC Internazionale 2-0, 0-3, Sporting Braga–Schalke 04 0-0, 0-2, AFC Ajax– VfL Bochum 4-2, 2-2, Karlsruher SC–Szpartak Moszkva 0-0, 0-1 (hosszabbításban), Croatia Zagreb–Atlético Madrid 1-1, 0-1, Steaua Bucureşti–Aston Villa 2-1, 0-2, Rapid Wien–SS Lazio 0-2, 0-1, FC Twente–AJ Auxerre 0-1, 0-2

Negyeddöntő. FC Internazionale–Schalke 04 1-0, 1-1 (hosszabbításban), AFC Ajax–Szpartak Moszkva 1-3, 0-1, Atlético Madrid–Aston Villa 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Aston Villa), SS Lazio–AJ Auxerre 1-0, 2-2

Elődöntő. FC Internazionale–Szpartak Moszkva 2-1, 2-1, Atlético Madrid–SS Lazio 0-1, 0-0

Döntő

FC Internazionale–SS Lazio 3-0 (1-0)

1998. május 6., Párizs, Parc des Princes, 44 412 néző. Jv.: Antonio López Nieto (spanyol)

FC Internazionale: Pagliuca – Zanetti, Fresi, West, Colonese – A. Winter (Cauet, 68.), Zé Elias, Simeone – Djorkaeff (Moriero, 69.) – Ronaldo (Sartor, 74.), Zamorano

SS Lazio: Marchegiani – Grandoni (Gottardi, 55.), Nesta, Negro, Favalli – Fuser, Venturin (Almeyda, 49.), Jugovics, Nedvěd – Casiraghi, Mancini

Gólszerzők: Zamorano (5.), Zanetti (60.), Ronaldo (70.)

Kiállítva: West (82.), Almeyda (88.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

A Barça túl erős volt a tartalékos Dortmundnak

Rutinból hozta le a Barça az európai Szuperkupa kétfelvonásos döntőjét a BL-győztes Dortmund ellen. Ahhoz, hogy jobban megértsük, miért vált a katalánok számára könnyeddé a BVB elleni páros csata, vessünk egy pillantást a Juventus elleni 3-1-es BL-sikerből részt vállalók, ám a katalánok elleni mérkőzésekről különböző okok miatt hiányzók névlistájára: Matthias Sammer, Paulo Sousa, Paul Lambert, Andreas Möller, Karl-Heinz Riedle, Heiko Herrlich!

FC Barcelona–Borussia Dortmund 2-0 (1-0)

1. mérkőzés. 1998. január 8., Barcelona, Camp Nou, 50 000 néző. .Jv.: David Elleray (angol)

FC Barcelona: Hesp – Ferrer, Reiziger (Abelardo, 70.), Bogarde, Sergi – Celades, De la Peña, Luis Enrique – Figo (Giovanni, 86.), Ânderson, Rivaldo (Sztoicskov), 86.)

Borussia Dortmund: Klos – Kree, Schneider (Reinhardt, 46.), Binz, Heinrich – Freund, But (Zorc, 77.), Ricken – Tanko (Chapuisat, 58.), Kirovski, Decheiver

Gólszerzők: Luis Enrique (6.), Rivaldo (61., 11-esből)

Borussia Dormunt–FC Barcelona 1-1 (0-1)

2. mérkőzés. 1998. március 11., Dortmund, Westfalenstadion, 32 500 néző. Jv.: Piero Ceccarini (olasz)

Borussia Dortmund: Klos – Binz, Schneider, Kohler (Kirovski, 73.), Heinrich – Kree, Ricken, Freund (Mehnert, 20.), Zorc – Decheiver, Chapuisat (Gambo, 46)

FC Barcelona: Hesp – Ferrer, Nadal, Bogarde, Sergi – Celades (Amor, 79.), Luis Enrique (Csirics, 89.), Giovanni – Figo, Rivaldo, Ânderson (O. García, 71.)

Gólszerzők: Giovanni (8.), Heinrich (64.)

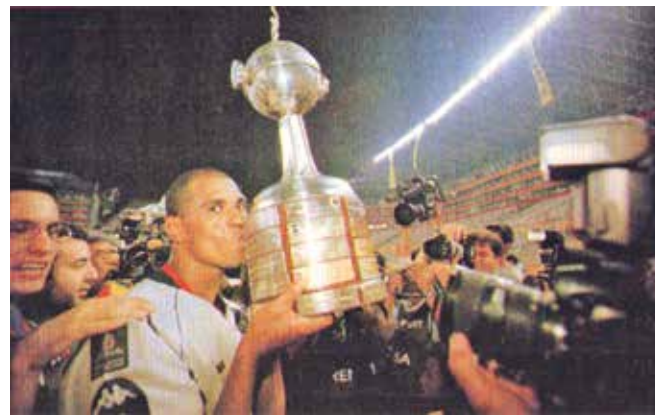
LIBERTADORES KUPA

Donizete volt a hős, pedig kiállították

Alex, Ramón és Juninho Pernambucano

1998 augusztusára csúszott át a Libertadores Kupa soros döntője, amelyet két, a sorozat történetének első bő három és fél évtizedében kevés nagy szerepet játszó alakulat vívott. Az ecuadori Barcelona korábban egyszer, 1990-ben eljutott már a végjátékba, ott kikapott a paraguayi Olimpiától. A Vasco da Gama abszolút újoncnak számított. A brazilok a csoportszakaszban felemásan szerepeltek (hat mérkőzésből két-két győzelem, döntetlen és vereség), ám az egyenes kieséses szakaszban nem találtak legyőzőre.

Donizete a kupa átvételekor már a kiállítást sem bánta

Kiverték a címvédő Cruzeirót, a csoportban őket megelőző Grêmiót, majd a korszak legerősebb argentin csapatát, a River Plate-et, ezek után kétségtelenül favoritnak számítottak az egyébként lényegesen könnyebb ágon a fináléba kerülő Barcelonával szemben. (Az ecuadoriak az egyenes kieséses szakaszban búcsúztatták el a chilei Colo-Colót, a bolíviai Bolivart és végül a paraguayi Cerro Porteñót.) A brazilok a döntő mindkét meccset megnyerték, otthon 2-0-ra, idegenben 2-1-re. Érdekes, hogy Dél-Amerika 1998-as évének legjobb klubcsapatában egyetlen, azon a nyáron vb-ezüstérmet nyerő válogatott mezőnyjátékos sem akadt. A Vascót edzőként Antônio Lopes dirigálta, a csapat legtöbbre taksált játékosai a vb-kerettag kapus Carlos Germano, a később az Olympique Lyonnál nagy karriert befutó Juninho Pernambucano, Donizete és a veterán Mauro Galvão voltak. A középcsatár Luizão 2002-ben világbajnoki címet nyert. Az ecuadoriaknál mindkét meccsen játszott a később Magyarországra vetődő Washington Aires, valamint a hajdanán éppen a Vasco tagjaként brazil bajnokságot nyert Hólger Quiñónez is.

Vasco da Gama–SC Barcelona 2-0 (2-0)

Döntő, 1. mérkőzés, 1998. augusztus 12., Rio de Janeiro, São Januário, 35 000 néző. Jv: Gustavo Méndez (uruguayi)

Vasco da Gama: Carlos Germano – Vágner, Odvan, Mauro Galvão, Luisinho – Felipe, Nasa (Vítor, 66.), Juninho Pernambucano (Válber, 82.), Pedrinho (Alex, 66.) – Luizão, Donizete

SC Barcelona: Cevallos – L. Gómez (Wagner Rivera, 35.), Quiñónez, Montanero, Capurro – Macias (Fricson George, 55.), Rosero (Carabali, 46.), M. Morales, Washington Aires – De Ávila, Asencio

Gólszerzők: Donizete (7.), Luizão (35.)

SC Barcelona–Vasco da Gama 1-2 (0-1)

Döntő, 2. mérkőzés, 1998. augusztus 26., Guayaquil, Monumental Isidro Romero, 72 000 néző. Jv: Javier Castrilli (argentin)

SC Barcelona: Cevallos – L. Gómez, Quiñónez, Montanero, Noriega (Washington Aires, 46.) – Fricson George, Carabali, M. Morales – De Ávila, Delgado, Asencio

Vasco da Gama: Carlos Germano – Vágner, Odvan, Mauro Galvão, Luisinho (Vítor, 87.) – Felipe, Nasa, Juninho Pernambucano, Pedrinho (Ramon, 74.) – Luizão (Alex Pinho, 82.), Donizete

Gólszerzők: Luizão (24.), Donizete (46.), De Ávila (79.)

Kiállítva: Donizete (93.)

VILÁGKUPA

Még a kölcsönjátékosok sem segítettek

A nagy időeltolódás keresztbe tett volna a lelkes diákoknak, ám a dortmundi iskolaigazgatók megkegyelmeztek. A Ruhr-vidéki városban délelőtt 11 órakor beszüntették az oktatást, hogy a tanulók is láthassák a Borussia addigi története egyik legfontosabb mérkőzésének tévéközvetítését. Mi több, majdnem kétezer fiatal kilátogatott a Westfalenstadionba, hogy a kivetítőn tekintse meg a Toyota Világkupa-döntőt.

Heves viták előzték meg a mérkőzést, a németek ugyanis nehezményezték: a Cruzeiro „kölcsönvett" a tokiói meccsre három válogatott labdarúgót: Bebetót a bahiai Vitoriából, Gonçalvest a Botafogóból és Donizetét a Corinthiansból.

A sárga-feketék küldöttségének vezetői közölték a FIFA képviselőjével, hogy amennyiben a brazil gárdában pályára lép a három játékos, a BVB tiltakozásként levonul. Aztán a FIFA volt az erősebb: megfenyegette a dortmundiakat, hogy egy ilyen lépés esetén kizárja a klubot a nemzetközi sorozatokból. Tegyük hozzá: a Cruzeiro lépése nem volt sportszerű, de egyben szabálysértő sem. A kiírás nem tiltotta az ilyesfajta erősítést.

Aztán egyszerűbben alakultak a dolgok, a BL-győztes Michael Zorc góljával vezetést szerzett, s aztán magabiztosan őrizte az előnyét, különösen Vítor kiállítása után. Herrlich találata már csak a kegyelemdöfést jelentette. A mérkőzés legjobbjának Andreas Möller, a BVB csapatkapitánya választották.

Borussia Dortmund–Cruzeiro EC 2-0 (1-0)

1997. december 2., Tokió, Nemzeti Stadion, 46 953 néző. Jv.: José María García-Aranda (spanyol)

Borussia Dortmund: Klos – Reuter, Feiersinger, Júlio César, Heinrich – Freund, P. Sousa, A. Möller, Zorc (Kirovski, 80.) – Chapuisat (Decheiver, 75.), Herrlich

Cruzeiro EC: Dida – Vítor, João Carlos, Gonçalves, Elivélton – Fabinho, Ricardinho, Cleisson – Roberto Palacios (M. Ramos, 64.), Bebeto, Donizete

Gólszerzők: Zorc (34.), Herrlich (85.)

Kiállítva: Vítor (66.)

KONFÖDERÁCIÓS KUPA

A brazilok fényévekkel jártak a mezőny előtt

Az 1997-es Konföderációs Kupa volt az első, amelyet már a FIFA szervezett. A helyszín ettől még maradt Szaúd-Arábia, 1997. december 12. és december 21. között – tehát csak néhány nappal a marseille-i vb-sorsolást követően nyolc válogatott vett részt rajta. Európát (miután a kontinensbajnok német válogatott visszautasította a részvételt) a cseh, Dél-Amerikát a Copa Américát védő uruguayi és a világbajnok brazil, Afrikát a dél-afrikai, a Concacaf-zónát a mexikói, Óceániát az akkor még oda tartozó ausztrál, míg Ázsiát a rendező és Ázsia-kupa-védő szaúdiak, s az ott döntős Arab Emírség-beliek képviselték.

Minden mérkőzést a rijádi, Fahd király nevét viselő stadionban játszottak. Nagy volt a csapatok közötti tudásbeli különbség, ezért is jegyeztek fel magas (3,25-ös) gólátlagot. A legjobb négy között a brazilok Ronaldo és Romário egy-egy góljával 2-0-ra megverték a cseheket, míg a másik ágon az ausztrálok Harry Kewellnek a hosszabbításban rúgott találatával legyűrték az esélyesebbnek vélt uruguayiakat. (Utóbbiak aztán ugyancsak 1-0-ra elveszítették a bronzmérkőzést is.)

Ronaldo az ausztrálok elleni döntőben

A döntőben Ronaldo és Romário az őrületbe kergette az ausztrálokat, mindketten három gólt szereztek. Közülük a „Kicsi" (Baixinho) végzett a torna gólkirályaként, míg a legjobb játékosnak felajánlott Aranylabdát Denílson kapta.

A finálében az arany-zöld mezesek a Dida – Cafù, Aldair, Júnior Baiano, Roberto Carlos – César Sampaio, Dunga, Denilson – Juninho – Romário, Ronaldo tizeneggyel játszottak. A Terry Venables által dirigált ausztrálok névsora: Bosnich – Ivanovic – T. Vidmar (Muscat), Tobin, Horvat (Bingley), Lazaridis – Zelic, Foster, A. Vidmar (Aloisi) – Viduka, Kewell. Az akkoriban éppen a zágrábi Croatia alkalmazásában lévő Mark Viduka a 24. percben piros lapot kapott.

AFRIKAI NEMZETEK KUPÁJA

A Hasszanok dicsősége Burkina Fasóban

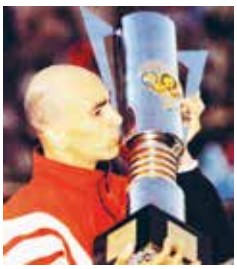
1998. február 7. és február 28. között Burkina Fasóban találkoztak Afrika legjobb válogatottjai a kontinensbajnokságon. A kor legerősebb válogatottja, az olimpiai bajnok nigériai büntetésből nem indulhatott. Az Afrikai Labdarúgó-szövetség így szankcionálta a „szuper sasok" 1996-os visszalépését a Nemzetek Kupájától.

A dél-afrikai Moeti és az egyiptomi Musztafa Tarek

Távollétében a címvédő dél-afrikai legénység számított a legnagyobb esélyesnek, el is jutott a döntőbe, miután az egyenes kieséses szakaszban kiejtette a marokkóiakat és a Kongói Demokratikus Köztársaság csapatát. Az egyiptomiak a negyeddöntőből tizenegyespárbajban jutottak tovább az elefántcsontpartiakat búcsúztatva, majd legyőzték a hazai közönség által támogatott, története legnagyobb sikerét elérő Burkina Fasó-i gárdát. A döntő a vártnál kisebb harcot hozott, a „fáraók" tizenkét perc alatt beállítot-

ták a 2-0-s végeredményt Ahmed Hasszan és Tarek Musztafa révén. Ahmed Hasszan 184 válogatottságig jutott hosszú pályafutása során, ezzel rekorder a férfi futballisták közül. (A második helyezett honfitársa, **Hosszam Hasszan**, aki a torna társgólkirálya lett a nagy felfedezettel, a dél-afrikai Benedict McCarthyval együtt.)

Mohamed el-Gohari – aki elsőként mondhatta el magáról, hogy játékosként és szövetségi kapitányként is elnyerte a trófeát – az el-Szajed – el-Szakka, Omara, Hani Ramzi, Ibrahim – Abdelhadi, Radvan, Ahmed Hasszán – Ernám (Szabri, 55.), Musztafa (Nabih, 80.), Hosszam Hasszán összeállítású gárdával nyerte meg a döntőt. Az egyiptomi keretben mindössze három légiós szerepelt, a már az 1990-es világbajnokságon világhírnevet szerző Hani Ramzi (Werder Bremen), valamint Jasszer Radvan (Hansa Rostock) és Hazem Emam (Udinese).

XV. VILÁGBAJNOKSÁG

A franciák menet közben szerettek bele a csapatukba

Hatvan évvel az első ottani világbajnokság után újra Franciaország fogadta a világ legjobb futballistáit. Az első 32 csapatos tornán a címvédő brazilok egészen a döntőig nagyszerűen meneteltek, ám nem tudták elviselni Ronaldo tragédiáját.

Franciaország tíz városa (Bordeaux, Lens, Lyon, Marseille, Montpellier, Nantes, Párizs, Saint-Denis, Saint-Étienne, Toulouse) adott otthont a Mondialnak, legalábbis hivatalosan, hiszen azért Saint-Denis, a Stade de France városa, a döntő színhelye leginkább csak közigazgatási szempontból különül el a fővárostól.

Amellett, hogy a FIFA először rendezett 32 csapatnak világbajnokságot, akadt még egy különlegesség: ez volt az egyetlen, amelyen érvényben volt az aranygólszabály. Véletlenül bár, de elsősorban a rendezők javát szolgálta, akik ezzel jutottak tovább a nyolcaddöntőben a nagyon masszívan védekező paraguayiak ellen. Ez volt az első világbajnokság, amelyen az egykori Jugoszlávia két legerősebb futballnemzete, a horvát és a jugoszláv is részt vehetett, mi több, a horvát csapat keltette a legnagyobb meglepetést a remek szereplésével. Politikai szempontból nagy figyelmet kapott az Egyesült Államok és Irán mérkőzése, a győztes iráni futballisták szinte nemzeti hősként térhettek haza.

Közös fotón az Egyesült Államok és Irán válogatottja

A csoportmérkőzések során a címvédő brazilok a skótokat nehezen, a marokkóiakat könnyen megverték, majd – már biztos továbbjutóként – kikaptak a norvégoktól. Méghozzá tizenhárom hónapon belül másodszor, hiszen 1997 májusában éppen Oslóban zárták le a hosszú veretlenségi sorozatukat. A mérkőzést egy felettébb vitatható büntető döntötte el a 83. percben, a nemzetközi sajtó hosszan nyomozta, miért bűnhődtek a brazilok, míg végül a stockholmi *Aftonbladet* fotó-

riportere mutatott egy képet, amely szerint a tizenhatoson belül Junior Baiano megrángatta ellenfele mezét. Tízből tíz szögletnél van ilyen.

A B csoportból az olaszok és a chileiek léptek tovább, miután hat mérkőzésből négy döntetlenül végződött. A kvartett utolsó helyén álló kameruniak sokat kritizálták a magyar játékvezető, Vágner László működését, aki két játékosukat is kiállította a chileiek elleni, a továbbjutásról döntő találkozón. A C csoportból a franciák százszázalékos teljesítménnyel mentek tovább, de Jacquet kapitánynak azért akadt gondja: a FIFA eltiltotta a szaúdiak ellen kiállított Zinédine Zidane-t. A Juventus középpályása lett a vb-történelem első európai játékosa, akit a rendező ország csapatából kiállítottak. A dánok, soraikban a nagy tornán először együtt játszó Laudrup fivérekkel, Michaellel és Briannal, akkor még a vártnál halványabbak voltak.

Michael Owen emlékezetes gólt lőtt az argentinoknak

A D csoportból kiestek a spanyolok és a bolgárok, előbbi volt az első szakasz legnagyobb meglepetése, de utóbbiak is messzire jutottak 1994-es önmaguktól. A nigériaiak éppen olyan jól teljesítettek, amint azt megszokták tőlük, és nagyon meggyőzőnek tűntek a paraguayiak is,

A SZÖVETSÉGI KAPITÁNY

A csúcson búcsúzott

AIMÉ Étienne JACQUET 1941. november 27-én született Sail-sous-Couzanban. 1958 és 1960-ban az US Couzan amatőrjátékosa volt, akkor még egy gyárban dolgozott. Ám felfedezte egy tehetségkutató, így a következő másfél évtizedet profi futballistaként töltötte, az AS Saint-Étienne (1960–1973) és az Olympique Lyon (1973–1975) védekező középpályásaként. A „zöldekkel" öt bajnoki címet nyert (1963–1964, 1966–1967, 1967–1968, 1968–1969, 1969–1970), kétszer elhódította a Francia Kupát (1967–1968, 1969–1970). 1968-ban két mérkőzésen játszott a francia válogatottban is. 1976-tól újabb másfél évtizedes periódus következett, a klubedzői. Az Olympique Lyon (1976–1980), a Girondins Bordeaux (1980–1989), a Montpellier (1989–1990) és a Nancy (1990–1991) csapatát irányította. A Bordeaux-val három bajnoki címet nyert (1983–1984, 1984–1985, 1986–1987), kétszer a Francia Kupát is begyűjtötte (1985–1986, 1986–1987). Az 1992–1993-as idényben a francia válogatott pályaedzője, Gérard Houllier segítője volt, majd 1993. december 17-től a világbajnoki győzelemig szövetségi kapitányként dolgozott. Ötvenhárom mérkőzésen mindössze három vereséget szenvedett a csapatával, a „kékek", akik 1986 és 1996 között csupán a svédországi Eb-re jutottak el, az angliai Eb-n elődöntősök voltak, majd megnyerték a hazai rendezésű világbajnokságot. Egy évvel azt követően, hogy a hazai szurkolók a Tournoi de France-on Aimé Jacquet menesztését követelték. A szövetségi kapitány a Mondialon aratott diadal után lemondott, soha többet nem vállalt edzői munkát. 1998 augusztusától a 2006. decemberi nyugdíjazásáig a Francia Labdarúgó-szövetség technikai igazgatójaként tevékenykedett.

elsősorban a védelmük teljesítménye miatt. Az E betűs négyesből a hollandok úgy léptek tovább, hogy csak a dél-koreaiak ellen játszottak jól. Mögöttük a mexikói válogatott lett a második, amely nem hazai pályán rendezett vébén először jutott túl a csoportszakaszon. A belgák veretlenek maradtak, de kiestek, mert nyerni sem tudtak, három döntetlennel utaztak haza.

Laurent Blanc aranygólja a paraguayiak ellen

Az F csoportban Irán Hamid Esztili és Mehdi Mahdavikia egy-egy góljával 2-1-re megverte az Egyesült Államokat, s ez többet ért a csapat, s főleg a vezetők számára, mintha továbbjutottak volna. A német és a nagyon erősnek ítélt jugoszláv gárda döntetlent játszott egymással, a másik két riválisát legyőzte, könnyedén masíroztak tovább. A G címkéjű kvartettben kitűnően szerepeltek a románok, akik meglepetésre nyertek az angolok ellen Dan Petrescu 90. percben született góljával. A „háromoroszlánosoknak" az utolsó meccsükön a továbbjutásért kellett játszani, s a vártnál könnyebben búcsúztatták a kolumbiaiakat.

A H csoportban a parádézó Batistuta vezérletével szárnyalt a minden ellenfelét legyőző argentin legénység, még a horvátokat is megverte. A csatár nagyon szolid frizurát viselt, mert a kapitánynál, Daniel Alberto Passarellánál ez „alkalmazási feltételnek" számított. (Egyébként Passarella játékosként még válláig érő hajat hordott...) A vb-újonc horvát csapat Davor Šuker góljával 1-0-ra megnyerte a legfontosabb mérkőzését, a japánok ellenit, s ugyancsak versenyben maradt.

A nyolcaddöntő tizenhat együttese közé tíz európai, négy dél-amerikai, valamint egy-egy afrikai és közép-amerikai jutott, akkoriban ez felelt meg a reális erőviszonyoknak. A brazilok gyorsan kiheverték a norvégok elleni botlást, és simán megverték a chileieket (4-1). A szubkontinens további két képviselőjéből is egy maradt, egy ment. A paraguayi betonvédelem a 114. percben kapitulált a Zidane-t nélkülöző franciák ellen, de az argentinok rendkívül izgalmas, s Michel Owen látványos gólja, valamint David Beckham kiállítása miatt sokáig emlegetett mérkőzésen, végül tizenegyesekkel kiejtették az angolokat. A „háromoroszlánosok" 1990-ben és 1998-ban is „szétlövésben" búcsúztak a világbajnokságtól, a köztes tornára, az 1994-esre ki sem jutottak. Nem mellékesen az 1996-os, hazai rendezésű Eb-ről is így estek ki, a németek ellen. Ami a többi negyeddöntőt illeti, az olaszok Vieri góljával kis különbséggel verték meg a norvégokat, s ugyancsak

Zinedine Zidane fejes gólja a döntőben

1-0-val lépett tovább a horvát legénység a nyolcaddöntő egyik legnyíltabb találkozóján a románokkal szemben. Szoros csatát hozott a németek és a mexikóiak találkozója, amelyen az El Tri sokáig vezetett, de aztán Klinsmann a 75. percben kiegyenlített, majd Bierhoff a 86. percben a győztes gólt is megszerezte. Még szorosabb volt két remek csapat nyolcaddöntője, amelyet Edgar Davids 92. percben elért találata döntött el a hollandok javára a jugoszlávok ellen. Ha érte is kritika a dánok teljesítményét a csoportszakaszban, a nigériaiak ellen parádéztak, 4-1-re győztek a Stade de France-ban.

A negyeddöntőre hat európai és két dél-amerikai maradt. Július 3-án a franciák nagyon megszenvedtek az olaszok ellen, noha már Zinédine Zidane is játszhatott. Nem hozott gólt a 120 perces játékidő, döntött a „szétlövés", amelyben hárman hibáztak, Lizarazu az egyik, Albertini és Di Biagio a másik oldalon. A Squadra Azzurra még az angolokat is felülmúlta: 1990 és 1994 után 1998-ban is egy elveszített tizenegyespárbaj lett a veszte. Roberto Baggio, aki négy évvel korábban a pasadenai vb-döntőben hibázott, most bevágta az olaszok első kísérletét, de ez sem segített. Még ugyanazon a napon a brazilok parádés meccset játszottak a dánokkal Nantesban. Rivaldo volt a főhős, aki két góllal járult a 3-2-es sikerhez. Másnap a hollandok Dennis Bergkamp 90. percben elért csodagóljával hazaküldték az argentinokat (2-1), míg a horvát válogatott egyszerűen esélyt sem adott a németeknek, akik így éppen úgy kudarccal zárták a franciaországi világbajnokságot, mint négy évvel korábban az Egyesült Államokban rendezettet.

Az elődöntőben előbb a brazilok csaptak össze a hollandokkal. A két csapat találkozott az 1994-es World Cupon is, akkor a brazilok 3-2-re nyertek. Marseille-ben is vezetést szereztek Ronaldo révén, de az Oranje a 87. percben Patrick Kluivert góljával kiegyenlített. Végül „szétlövés", a torna harmadik tizenegyespárbaja következett, amely papírforma-eredményt hozott. A brazilok, miként az olaszok ellen 1994-ben, megint jól lőttek, a hollandok, akiknek nagyon

Az ezüstérmes brazil csapat. Hátul, balról: Taffarel, Zé Carlos, César Sampaio, Aldaír, Rivaldo, Júnio Baiano. Elöl: Ronaldo, Roberto Carlos, Leonardo, Bebeto, Dunga

A világbajnok francia tizenegy. Hátul, balról: Zidane, Desailly, Lebœuf, Vieira, Guivarc'h, Petit. Elöl: Karembeu, Djorkaeff, Deschamps, Barthez, Lizarazu

rossz volt az ezzel kapcsolatos statisztikájuk azokban az években, kiestek. A másik párban, a Stade de France-ban a horvátok a torna gólkirálya, Davor Šuker jóvoltából nagy meglepetésre előnybe kerültek. Ám Lilian Thuram, aki pályafutása további 141 válogatott mérkőzésén egyetlen gólt sem szerzett, a világbajnoki elődöntőben duplázott. Egyenlített, majd a győztes találatot is megszerezte.

A döntő előtt a fogadóirodák a brazilokat vélték esélyesebbnek – erre a franciák simán nyertek. Vélhetően azért, mert a címvédő játékosai nem tudták feldolgozni, hogy a finálé előtt éjszaka Ronaldo, aki addig a torna legjobb játékosa volt, az epilepsziásokéhoz hasonló rohamot kapott, szobatársa, Roberto Carlos szerint életveszélyben volt. A meccs képe nagy francia fölényt mutatott, Zinédine Zidane előbb a 27. percben, majd az első félidő szinte utolsó akciójából is gólt szerzett. „Zizou" lett a nyolcadik futballista a vb-döntők történetében, aki egynél több gólt ért el. Silvio Piola és Gino Colaussi kezdték a sort 1938-ban (éppen a magyarok ellen), a német Helmut Rahn (újra a magyarok ellen) volt a következő 1954-ben, majd a két brazil, Pelé és Vavá is duplázott 1958-ban. Mario Kempes 1978-ban Argentínában segítette két góllal a csapatát a finálé-ban. Mindmáig egy futballista szerzett három találatot aranymeccsen: Geoff Hurst, 1966-ban.

A találkozó a második góllal eldőlt, de Emmanuel Petit még növelte az előnyt a 90. percben. Ez utóbbi a francia válogatott történetének ezredik találata. A „kékek" Marcel Desailly kiállítása miatt tíz emberrel fejezték be a mérkőzést. A védő a hazai csapat harmadik kiállítottja volt a tornán, korábban nemhogy három, de két játékost sem állítottak még ki a rendező válogatottból. Desailly a harmadik futballista volt, aki a világbajnoki döntőben piros lapot kapott, elődei argentinok, Pedro Monzon és Gustavo Dezotti voltak, akik 1990-ben kaptak levonulási parancsot.

A franciák, akik eleinte nem nagyon rajongtak a csapatukért, a végére beleszerettek a „kakasokba".

Az újságírók – a döntő előtt szavazva – Ronaldót, a Fenomént választották a legjobbnak, Davor Šuker kapta a második, Lilian Thuram a harmadik legtöbb voksot. A legjobb kapusnak járó díjat Fabien Barthez érdemelte ki. A FIFA technikai bizottsága 16-os keretet nevezett meg álomcsapatként: Barthez (francia), Chilavert (paraguayi) – Thuram (francia), Desailly (francia), Gamarra (paraguayi), Frank de Boer (holland), Roberto Carlos (brazil) – Dunga (brazil), Rivaldo (brazil), Zidane (francia), Michael Laudrup (dán), Davids (holland) – Ronaldo (brazil), Šuker (horvát), Bergkamp (holland), Brian Laudrup (dán).

XVI. világbajnokság (Franciaország, 1998. június 10.– július 12.)

Mérkőzések száma: 64. Gólok száma: 171 (2,67-es átlag)

Össznézőszám: 2 784 687 (43 511-es átlag)

A-csoport: Brazília–Skócia 2-1, Marokkó–Norvégia 2-2, Norvégia–Skócia 1-1, Brazília–Marokkó 3-0, Marokkó–Skócia 3-0, Norvégia–Brazília 2-1. A csoport végeredménye: 1. Brazília 6, 2. Norvégia 5, 3. Marokkó 4, 4. Skócia 1

B-csoport: Olaszország–Chile 2-2, Kamerun–Ausztria 1-1, Chile–Ausztria 1-1, Olaszország–Kamerun 3-0, Olaszország–Ausztria 2-1, Chile–Kamerun 1-1. A csoport végeredménye: 1. Olaszország 7, 2. Chile 3, 3. Ausztria 2, 4. Kamerun 2

C-csoport: Dánia–Szaúd-Arábia 1-0, Franciaország–Dél-Afrika 3-0, Franciaország–Szaúd-Arábia 4-0, Dánia–Dél-Afrika 1-1, Dél-Afrika–Szaúd-Arábia 2-2, Franciaország–Dánia 2-1. A csoport végeredménye: 1. Franciaország 9, 2. Dánia 4, 3. Dél-Afrika 2, 4. Szaúd-Arábia 1

D-csoport: Paraguay–Bulgária 0-0, Nigéria–Spanyolország 3-2, Nigéria–Bulgária 1-0, Spanyolország–Paraguay 0-0, Spanyolország–Bulgária 6-1, Paraguay–Nigéria 3-1. A csoport végeredménye: 1. Nigéria 6, 2. Paraguay 5, 3. Spanyolország 4, 4. Bulgária 1

E-csoport: Mexikó–Koreai Köztársaság 3-1, Hollandia–Belgium 0-0, Belgium–Mexikó 2-2, Hollandia–Koreai Köztársaság 5-0, Belgium–Koreai Köztársaság 1-1, Hollandia–Mexikó 2-2. A csoport végeredménye: 1. Hollandia 5, 2. Mexikó 5, 3. Belgium 3, 4. Koreai Köztársaság 1

F-csoport: Jugoszlávia–Irán 1-0, Németország–Egyesült Államok 2-0, Jugoszlávia–Németország 2-2, Irán–Egyesült Államok 2-1, Jugoszlávia–Egyesült Államok 1-0, Németország–Irán 2-0. A csoport végeredménye: 1. Németország 7, 2. Jugoszlávia 7, 3. Irán 3, 4. Egyesült Államok 0

G-csoport: Anglia–Tunézia 2-0, Románia–Kolumbia 1-0, Kolumbia–Tunézia 1-0, Románia–Anglia 2-1, Tunézia–Románia 1-1, Anglia–Kolumbia 2-0. A csoport végeredménye: 1. Románia 7, 2. Anglia 6, 3. Kolumbia 3, 4. Tunézia 1

H-csoport: Argentína–Japán 1-0, Horvátország–Jamaica 3-1, Horvátország–Japán 1-0, Argentína–Jamaica 5-0, Argentína–Horvátország 1-0, Jamaica–Japán 2-1. A csoport végeredménye: 1. Argentína 9, 2. Horvátország 6, 3. Jamaica 3, 4. Japán 0

Nyolcaddöntők: Olaszország–Norvégia 1-0, Brazília–Chile 4-1, Franciaország–Paraguay 1-0 (hosszabbításban, aranygóllal), Dánia–Nigéria 4-1, Németország–Mexikó 2-1, Hollandia–Jugoszlávia 2-1, Horvátország–Románia 1-0, Argentína–Anglia 2-2 (tizenegyesekkel: 4-3).

Negyeddöntők: Brazília–Dánia 3-2, Franciaország–Olaszország 0-0 (tizenegyesekkel: 4-3), Hollandia–Argentína 2-1, Horvátország–Németország 3-0

Elődöntők: Brazília–Hollandia 1-1 (tizenegyesekkel: 4-2), Franciaország–Horvátország 2-1.

A 3. helyért: Horvátország–Hollandia 2-1

A döntő: A döntő: Franciaország–Brazília 3-0 (2-0)

Saint-Denis, Stade de France, 80 000 néző. Jv.: Szaid Belkola (marokkói)

Franciaország: Barthez – Thuram, Leboeuf, Desailly, Lizarazu – Karembeu (Boghossian, 57.) – Deschamps, Djorkaeff (Vieira, 76.), Petit, Zidane – Guivarc'h (Dugarry, 66.)

Brazília: Taffarel – Cafù, Aldaír, Júnior Baiano, Roberto Carlos – César Sampaio (Edmundo, 75.), Dunga, Leonardo (Denílson, 46.), Rivaldo – Ronaldo, Bebeto

Gólszerzők: Zidane (27., 45.), Petit (93.)

Kiállítva: Desailly (68.)

A góllövőlista élcsoportja:

6 gólos: Davor Šuker (horvát), 5 gólos: Gabriel Omar Batistuta (argentin), Christian Vieri (olasz), 4 gólos: Ronaldo (brazil), Luis Hernández (mexikói), Marcelo Salas (chilei)

A világbajnoki döntőben szereplő francia játékosok

FABIEN Alain BARTHEZ: A kapus 1971. június 28-án született Lavelanet-ben. Klubjai a Toulouse FC (1986–1992), az Olympique Marseille (1992–1995), az AS Monaco (1995–2000), a Manchester United (2002–2003), újra az OM (2003–2006) és a Nantes (2006–2007) voltak. Kétszeres francia bajnok (1996–1997, 1999–2000), kétszeres angol bajnok (2000–2001, 2002–2003), BL-győztes (1993). A francia válogatottban (1994–2006) 87 mérkőzésen védett, világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), vb-ezüstérmes (2006), részt vett a 2002-es vb-n és a 2004-es Eb-n is, nem játszó tartalék volt az 1996-os kontinensbajnokságon. A Konföderációs Kupa győztese 2003-ban.

LILIAN THURAM: A jobbhátvéd 1972. január 1-jén született Guadeloupe szigetén, Pointe-a-Pitre-ben. Klubjai az AS Monaco (1991–1996), a Parma (1996–2001), a Juventus FC (2001–2006) és a Barcelona (2006–2008) voltak. A Francia Kupa győztese (1990–1991), kétszeres olasz bajnok (2001–2002, 2002–2003), Olasz Kupa-győztes (1998–1999), UEFA-kupa-győztes (1998–1999). A francia válogatottban (1994–2008) 142 mérkőzésen két gólt szerzett. Világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), vb-ezüstérmes (2006), részt vett a 2002-es vb-n, az 1996-os, a 2004-es és a 2008-as Eb-n is. A Konföderációs Kupa győztese 2003-ban.

FRANCK Alain James LEBOEUF: A védő 1968. január 22-én Marseille-ben született. Klubjai a Laval (1988–1991), a Strasbourg (1991–1996), a Chelsea FC (1996–2001), az Olympique Marseille (2001–2003), és az egyaránt katari al-Szadd (2003–2004) és al-Vakrah (2004–2005) voltak. Kétszeres angol FA-kupa-győztes (1996–1997, 1999–2000), angol Ligakupa-győztes (1997–1998), katari bajnok (2003–2004), a katari Dzsasszim Sejk-kupa győztese (2004–2005), Intertotó-kupa-győztes (1995), KEK-győztes (1998), európai Szuperkupa-győztes (1998). A francia válogatottban (1995–2002) 50 mérkőzésen négy gólt szerzett. Világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), részt vett a 2002-es vb-n is. A Konföderációs Kupa győztese 2001-ben.

BIXENTE Jean-Michel LIZARAZU: A balhátvéd 1969. december 9-én született Saint-Jean-de-Luzban. Klubjai a Les Églantins Hendaye (1977–1984), a Girondins Bordeaux (1984–1996), az Athletic Bilbao (1996–1997), a Bayern München (1997–2006), közben rövid ideig az Olympique Marseille (2004) voltak. Hatszoros német bajnok (1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003, 2004–2005 2005–2006), ötszörös DFB-

kupa-győztes (1997–1998, 1999–2000, 2002–2003, 2004–2005, 2005–2006), négyszeres német Ligakupa-győztes (1997, 1998, 1999, 2000), BL-győztes (2001), BL-döntős (1999), UEFA-kupa-döntős (1996), Intertotó-kupa-győztes (1995), Világkupa-győztes (2001). A francia válogatottban (1992–2004) 97 mérkőzésen két gólt szerzett, világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), részt vett a 2002-es vb-n, valamint az 1996-os és a 2004-es Eb-n is. A Konföderációs Kupa győztese 2001-ben és 2003-ban.

EMMANUEL PETIT: A középpályás 1970. szeptember 22-én született Dieppe-ben. Klubjai az Arques-la-Bataille, majd az AS Monaco (1988–1997), az Arsenal (1997–2000), a Barcelona (2000–2001) és a Chelsea (2001–2004) voltak. Francia bajnok (1996–1997), Francia Kupa-győztes (1990–1991), angol bajnok (1997–1998), angol FA-kupa-győztes (1997–1998), KEK-döntős (1992). A francia válogatottban (1990–2003) 63 mérkőzésen hat gólt szerzett. Világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), részt vett a 2002-es vb-n is.

ZINÉDINE Yazid ZIDANE: A támadó középpályás 1972. június 23-án született Marseille-ben. Klubjai az AS Foresta (1981–1982), az US Saint-Henri (1982–1983), az SO Septemes-les-Vallons (1983–1986), a Cannes (1989–1992), a Girondins Bordeaux (1992–1996), a Juventus FC (1996–2001) és a Real Madrid (2001–2006) voltak. Kétszeres olasz bajnok (1996–1997, 1997–1998), spanyol bajnok (2002–2003), BL-győztes (2002), kétszeres BL-döntős (1997, 1998), UEFA-kupa-döntős (1996), kétszeres európai Szuperkupa-győztes (1996, 2002), kétszeres Intertotó-kupa-győztes (1995, 1999), kétszeres Világkupa-győztes (1996, 2002). A francia válogatottban (1994–2006) 108 mérkőzésen 31 gólt szerzett. Világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), vb-ezüstérmes (2006), részt vett a 2002-es vb-n és az 1996-os és a 2004-es Eb-n is.

YOURI Raffi DJORKAEFF: A támadó középpályás 1968. március 9-én született Lyonban. Klubjai a Grenoble (1984–1989), a Strasbourg (1989–1990), az AS Monaco (1990–1995), a Paris Saint-Germain (1995–1996), az Internazionale (1996–1999), az 1. FC Kaiserslautern (1999–2002), a Bolton Wanderers (2002–2004), a Blackburn Rovers (2004), végül a New York Red Bulls (2005–2006) voltak. Francia Kupa-győztes (1990–1991), KEK-győztes (1996), KEK-döntős (1992), UEFA-kupa-győztes (1998). A francia válogatottban (1993–2002) 82 mérkőzésen 28 gólt szerzett. Világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), részt vett az 1996-os Eb-n és a 2002-es vb-n is. A Konföderációs Kupa győztese 2001-ben.

STÉPHANE GUIVARC'H: A csatár 1970. szeptember 6-án született Concarneauban. Klubjai a Brest (1989–1991), az En Avant Guingamp (1991–1995), az AJ Auxerre (1995–1996), a Rennes (1996–1997), újra az Auxerre (1997–1998), a Newcastle United (1998), a Rangers FC (1998–1999), harmadszor is az Auxerre (1999–2001), végül ismét a Guingamp (2001–2002) voltak. Francia bajnok és a Francia Kupa győztese (1995–1996), skót bajnok, a skót FA-kupa győztese, skót Ligakupa-győztes (1998–1999), Intertotó-kupa-győztes (1997). A francia válogatottban (1997–1999) 14 mérkőzésen egy gólt szerzett. Világbajnok (1998).

ALAIN BOGHOSSIAN: A középpályás 1970. október 27-én született Digne-ben. Klubjai az Olympique Marseille (tartalékcsapat, 1988–1992), az Istres (1992–1993), újra az Olympique Marseille (1993–1994), majd a Napoli (1994–1997), a Sampdoria (1997–1998), a Parma (1998–2002) és az Espanyol (2002–2003) voltak. Kétszeres Olasz Kupa-győztes (1998–1999, 2001–2002), UEFA-kupa-győztes (1999). A francia válogatottban (1997–2002) 26 mérkőzésen két gólt szerzett. Világbajnok (1998), részt vett a 2002-es vb-n is.

CHRISTOPHE Jérôme DUGARRY: A csatár 1972. március 24-én született Lormont-ban. Klubjai a Girondins Bordeaux (1988–1996), az AC Milan (1996–1997), az FC Barcelona (1997–1998), az Olympique Marseille (1998–2000), újra a Bordeaux (2000–2002), a Birmingham City (2003–2004) és a Katar SC (2004–2005) voltak. Francia Ligakupa-győztes (2001–2002), spanyol bajnok (1997–1998), Intertotó-kupa-győztes (1995). A francia válogatottban (1994–2002) 55 mérkőzésen nyolc gólt szerzett. Világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), részt vett az 1996-os Eb-n és a 2002-es vb-n is. A Konföderációs Kupa győztese 2001-ben.

PATRICK VIEIRA: A középpályás 1976. június 23-án született a szenegáli Dakarban. Klubjai az FC Trappes (1984–1986), az FC Drouais (1986–1991), a Tours (1991–1993), a Cannes (1994–1995), az AC Milan (1995–1996), az Arsenal (1996–2005), a Juventus (2005–2006), az Internazionale (2006–2010) és a Manchester City (2010–2011) voltak. Ötszörös olasz bajnok (1995–1996, 2006–2007, 2007–2008, 2008–2009, 2009–2010), háromszoros angol bajnok (1997–1998, 2001–2002, 2003–2004), négyszeres FA-kupa-győztes (1997–1998, 2001–2002, 2004–2005, 2010–2011). A francia válogatottban (1997–2009) 107 mérkőzésen hat gólt szerzett, világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), vb-ezüstérmes (2006), részt vett a 2002-es vb-n és a 2004-es Eb-n is. A Konföderációs Kupa győztese 2001-ben.

MARCEL DESAILLYT az 1993–1994-es, DIDIER DESCHAMPS-ot az 1995–1996-os idénynél, CHRISTIAN KAREMBEU-T pedig ennél az idénynél, az Év csapatánál már bemutattuk. Szerepelt még a torna mérkőzésein: LAURENT BLANC, VINCENT CANDELA, ROBERT PIRÈS, THIERRY HENRY, BERNARD DIOMÈDE, DAVID TREZEGUET. Nem játszó tartalék volt: Bernard Lama és Lionel Charbonnier.

AZ ÉV TÖRTÉNETE

A Fenomén drámája

1998. július 12-én a Stade de France-ban vártuk a világbajnoki döntőt. Körülbelül egy órával a tervezett kezdés előtt hozták az összeállításokat, s nem akartunk hinni a szemünknek. A torna addigi legjobb játékosának, Ronaldónak a neve hiányzott a brazilok összeállításából. A sajtótribünön a külföldi kollégákkal egymást kérdezgettük, mi történhetett a Fenoménnal.

Ugyan a finálét megelőző néhány napban emlegették rejtélyes térdsérülését, de szinte mindenki egyetértett abban, attól Ronaldo pályára lépne. Azóta sem derült ki igazán, mi is történt, bár ma már az egyértelműnek tűnik, hogy az akkor mindössze 21 éves csatárnak a találkozó délutánján görcsös rángásai voltak. Az első verziók szerint epilepsziás rohama volt – ám ezt azóta is mindenki tagadja. 2002 elején nyilvánosságra került egy új változat, amely szerint a térdproblémák miatti kezelés során a szervezetébe injekciózott szerek túladagolása vezetett a kis híján végzetes tragédiához, ezt pedig a brazil válogatott akkori főorvosa, doktor Lídio Toledo cáfolta meg. Bizonyosságot már aligha szerezhetünk a történtekről.

Kép a vb-döntőből: Ronaldo szenved

Ám ha lassanként elkezdjük felgombolyítani a szálakat, sok minden kiderül. Ronaldo érzelmileg mindig is labilisnak számított, s különösen az volt még a kilencvenes évek második felében. Az 1996-os atlantai olimpián annyira nem bírta az idegi feszültséget, hogy előfordult, hogy leguggolt a fűbe, s úgy pisilt.

Az elkövetkező két évben a világ legjobb játékosává emelkedett. A FIFA 1996-ban és 1997-ben, a *France Football* „csak" 1997-ben választotta meg a numero unónak, közben még a világ legdrágább játékosa is lett sok vitát generáló klubváltásával, amivel a Barcelonából az Internazionaléhoz lépett át. Elképesztően sok gólt szerzett, de neki sem volt mindegy, kivel játszhat együtt, például a válogatottban. Nagyon szeretett volna a franciaországi világbajnokságon Romárióval kettőst alkotni, elképesztő mérleget tudtak felmutatni. A Mondial előtt 17 mérkőzésen játszottak együtt, s 30 gólt szereztek, ami lenyűgöző, 1,76-os átlag. Nem volt rossz egyébként Bebetóval sem a mutatója (1,6), az 1994-es torna másik brazil csatárhősével is szívesebben játszott, mint mondjuk Edmundóval, akitől egyszerűen félt. Nehezen viselte, hogy az Állat becenévre hallgató csatár hol az ellenféllel megy majdnem ölre, hol a sajátjaival kap majdnem hajba.

Ronaldót szinte fizikai rosszullét kerülgette, amikor meghallotta, hogy Zagallo szövetségi kapitány, illetve a Zagallo, Zico kettős kihagyta Romáriót a vb-keretből és hazaküldi őt Brazíliába. Edmundo ellenben marad.

A címvédő dél-amerikai válogatott a Párizstól körülbelül harminc kilométernyire lévő Lesignyben ütött tanyát a világbajnokság idejére, mégpedig a La Romaine nevű kastélyban. A torna alatt mi is jártunk kint. Ha az volt a választás oka, hogy nehéz megtalálni, s e körülmény hátha elriasztja az újságírók egy részét, ez sikerült is. Amúgy még a francia taxisok is nehezen találták meg, beleértve azt is, aki Ronaldót a repülőtérről először kivitte oda, mivel egy félreértés miatt senki sem várta a Fenomént. Az eset csak azért érdemel külön is említést, mert Lídio Toledo, a csapatorvos főorvosa már akkor feljegyezte, hogy Ronaldo idegileg továbbra is labilis, a stressztűrő képessége semennyit sem javult.

A Fenomén a tornán, egészen az utolsó mérkőzéséig jól játszott, mi több, kitűnően. Nem ok nélkül választották meg az első hat meccse alapján a Mondial legjobbjának. De közben folyamatosan őrlődött, nehezen viselte a bezártságot, s főleg azt, hogy hiába bérelt a közelben szállást az édesanyjának és akkori menyasszonyának, **Susana Werner**nek (aki egyébként később a kapus Júlio César felesége lett), csak ritkán – és akkor is Zagallo kapitány külön engedélyével – láthatja őket.

Főleg, hogy történt egy felkavaró eset. A brazil csapat néhány sztárjátékosát még a vb kezdete előtt kivitték a Roland Garrosra, a párizsi nyílt teniszbajnokságra. Ment a műsor, Ronaldót az újságírók kérésére együtt fotózgatták az orosz Anna Kurnyikovával, sőt, a fiú a fotósok kedvéért, még puszikat is nyomott a szép szőke lány arcára. Az *O Dia* című riói lap ezeknek a képeknek az alapján egy „negyede sem igaz" történetet rittyentett a futballcsillag és a tenisz világranglista tizenharmadik helyén álló sztár kibontakozó románcáról. A lap eljutott Susana Wernerhez is, aki óriási balhét csinált, Ronaldo szobatársa, Roberto Carlos szerint „viharosnak volt mondható" a beszélgetésük.

Ronaldo az ilyesmitől rettegett, meg attól, amit Júnior Baiano, a csapat egyik védője mondott a társainak: a nagynénje, aki mélyen hisz a fekete mágiában, azt olvasta ki otthon, hogy rosszul mennek bizonyos dolgok a csapattal kapcsolatban. Ehhez jött még Zagallo elfuserált lélektani hadviselése: a kapitány fel akarta szítani a harci tüzet Ronaldóban, azt mondva, hogy a világ legjobb védői fenik rá a fogukat, s mutassa meg nekik, hogy jobb náluk, próbálják meg bármi áron, akár a legbrutálisabb eszközökkel is megállítani. A Fenomén ettől megijedt.

Zagallo is láthatta, hogy túllőtt a célon, mert kivételezett Ronaldóval a skótok elleni győzelem után, megengedte neki, hogy egy órára találkozzon Susanával. Ez meg a többieknek nem tetszett – mármint az, hogy akkor ők miért nem találkozhatnak a családtagokkal?

A marokkóiak ellen kapott egy rúgást a térdére, arra helyre, amelyet 1996-ban Eindhovenben megműtöttek. Egy hét volt a skótok elleni meccsig, azt hitte, addig minden rendben lesz. Ám a fájdalom nem múlt, nehezen aludt, amikor meg bevett egy altatót, átaludta a „kimenőt". Susana, nem feledve a Kurnyikova-ügyet, ezen megsértődött, s inkább elrepült Milánóba, egy reklámfilmet forgatni. S egyáltalán nem értékelte Ronaldo poénját, a Fenomén ugyanis a következő napokban egy „Vigyázat, a barátnőm nagyon féltékeny" feliratú pólóban mászkált. Közben a brazil sajtó kombinált, még az is megjelent, hogy Susana visszaadta vőlegényének az eljegyzési gyűrűt, mivel a *TV Globo* egyik munkatársával flörtöl. Egyik sem volt igaz, de Ronaldót mindkettő felbosszantotta.

A következő, a norvégok elleni (egyébként valójában tét nélküli) mérkőzése volt a legroszszabb a döntőig vezető úton. Mire a brazil bulvársajtó még tovább feszítette a húrt: Ronaldo formahanyatlását Susana új szerelmi kapcsolatával magyarázta. Zagallo meg akarta nyugtatni a játékosát – erre a Fenomén, aki kora alapján az unokája lehetett volna, vele is ordítani kezdett.

Kis gyógyír volt a bajaira, hogy a chileiek ellen megint ment neki a játék. Ám a dánok elleni negyeddöntő előtt már a nyilvánosság előtt is emlegette, hogy fáj a térde. Ricardo Teixeira, a brazil szövetség akkori elnöke, egyszersmind a FIFA-elnök João Havelange veje, megpendítette a válogatottat irdatlan összeggel támogató Nike cég egyik vezetőjének, hogy lehet, hogy Ronaldo nem is tud játszani a dánok ellen. Világos választ kapott az amerikaiaktól: „Játszania kell!" Játszott, nem is rosszul. Adott két gólpasszt, beletette a magáét a közösbe, érdemei voltak a továbbjutásban.

Aki egy kicsit is ismeri a brazil sajtó és a válogatott viszonyát, meg úgy általában a szurkolóhad egy részének túlságosan is kritikus szemléletét, nem csodálkozik azon, hogy a címvédő már az elődöntőnél tartott, de otthonról szinte csak bírálatot kapott. Meg gúnyt. Zagallót például azzal próbálták nevetségessé tenni, hogy a dánok elleni győzelem után sírva telefonált haza, mivel az idegei felmondták a szolgálatot.

Nem változott a helyzet a hollandok ellen tizenegyesekkel megnyert elődöntő után sem, ám a brazilok már csak egyetlen lépésnyire voltak a címvédéstől. A francia válogatottat, amely csak aranygóllal verte ki a paraguayiakat, majd „szétlövésben" búcsúztatta az olaszokat, s végül hátrányból fordítva, a jobbhátvéd bravúrjával nyert csupán a horvátok ellen, nem tartották legyőzhetetlennek a brazilok, akik addig még soha nem szenvedtek vereséget világbajnoki mérkőzésen a rendező ország válogatottjától.

Azonban gyülekeztek a felhők: három nappal a döntő előtt Ronaldónak idő előtt abba kellett hagyni az edzést, térdpanaszai miatt. Zagallo igyekezett megnyugtatni a közvéleményt, miközben ő is aggódva figyelte a Fenomén állapotát. Nem csupán a fizikait, hanem a lelkit is.

Ronaldónak a szavát is alig lehetett hallani. Még Roberto Carlossal is feszültté vált a viszonya, idegesítette, hogy a balhátvéd állandóan a fekete varázslók zenéit hallgatta, s fölöslegesen fecsegett az újságíróknak belső dolgokról. A szobatársat viszont a Fenomén letargiája és álmatlansága aggasztotta, úgy vélte, ez rossz hatással van rá is.

Ronaldo imádott futballozni, gólokat lőni, élvezte az így szerzett gazdagságot, de most szívesebben visszament volna másfél vagy egy évtizedet, a szegénységbe. Agyonnyomta a felelősség. Rettegett attól, hogy úgy jár majd, mint az akkoriban a válogatott technikai koordinátoraként Zagallo mellett dolgozó Zico, aki Rio de Janeiróban a világ valaha volt egyik legjobb futballistájaként imádtak, ellenben soha nem tudták neki megbocsátani, hogy nem vezette világbajnoki címre a válogatottat.

A beteg térd nem akart gyógyulni. A brazil küldöttség bezárkózott, igyekezett teljesen kikapcsolni a külvilágot. A sajtóval a vb-kódexben előírtakat betartva, de a legminimálisabban érintkezett. A berkeken belül elterjedt, hogy Ronaldónak ki kell hagynia az utolsó mérkőzést, sőt, a torna után műteni fogják. Ricardo Teixeira erre sajtótájékoztatót trombitáltatott össze, amely elsősorban nem a nagyvilágnak, hanem csak a Nike cégnek szólt: „Ronaldo meggyógyul, játszani fog", erősködött.

Közben az orvosi stáb lidokain- és xylokaintartalmú koktélokat fecskendezett a csatár térdébe, precízen ügyelve arra, nehogy megsértse a doppingszabályokat. A július 12-i döntő előtti napon a Fenomén kiszökött a táborból a menyasszonyához, akinek zokogva dadogta el, hogy nagyon szereti, s hogy nagy szüksége van rá.

Ronaldót a tartalékkapus, Dida vigasztalja

A mérkőzés napján, a szokásos könnyű ebéd után, a játékosok felmentek a szobájukba, Ronaldo és Roberto Carlos a 209-esbe. A csatár aludni próbált, a hátvéd zenét hallgatni. Aztán Roberto Carlos egyszer csak arra lett figyelmes, hogy a barátja hörög és görcsben rángatózik. „Attól féltem, meg fog halni" – mondta később. Kiabálni kezdett, Edmundo és Bebeto rohant be azonnal, ám az orvosok nélkül ők sem tudtak segíteni. Lídio Toledo és Joaquim da Matta viszont igen, Ronaldo jobban lett, még aludt is néhány percet, miközben a társai közül néhányan, mint Rivaldo és Roberto Carlos zokogtak. Akadt, aki azt kiabálta: Meghalt, Istenem, meghalt!"

Roberto Carlos később azt mondta: „Délután kettőkör veszítettük el a világbajnoki döntőt. Addig egyikünk sem gondolt arra, hogy esetleg ki is kaphatunk a franciáktól. Ám attól kezdve egyikünk sem tudott koncentrálni, mindenki Ronaldóra gondolt."

Délután négy órakor taktikai értekezletet tartott a brazil válogatott, ezen Zagallo arról beszélt, hogy akárcsak 1962-ben Chilében, a brazil válogatottnak Párizsban is a legjobb játékosa nélkül kell megnyernie a világbajnoki döntőt. Akkor Pelé hiányzott, most Ronaldo fog. Bejelentette, hogy Edmundo kerül a kezdő csapatba. A gárda

lassan elindult a stadionba, miközben Ronaldót elvitték egy kórházba, a Clinic des Lilas-ba, részletesebb kivizsgálásra. Lídio Toledo a maga szakállára cselekedett, Zagallo a szobájában aludt. A Fenomén kifejezetten jól volt, már a körülményekhez képest, persze, még aláírásokat is osztogatott. Olyan erőre kapott, hogy kijelentette, játszani akar.

A vezetők kivitték a stadionba, a többiek után. S bár addigra már leadták az összeállítást, aztán változtattak. A 19 óra 48 perckor kiadott meccslapon nem szerepelt a neve a kezdő csapatban, aztán 20.18-kor új papírt hoztak, abban már benne volt. Kellett hozzá a FIFA jóindulata is, hiszen akkor már elvileg nem lehetett volna cserélni.

A brazil öltözőben feszült és ideges volt a hangulat. Dunga, a csapatkapitány még a közös imádkozásra sem tudta összeszedni a csapatot. Teixiera elnök közben azt hangoztatta, hogy a Nike nagyon szeretné, hogy Ronaldo játsszon. A két csapat tagjai az öltözőfolyosón találkoztak egymással. A franciák játékosa, Youri Djorkaeff, aki az Interben a Fenomén klubtársa volt, egyből kiszúrta, hogy valami nem stimmel.

A mérkőzés minden pillanata igazolta, hogy tényleg nem „stimmelt" semmi brazil szempontból. A franciák 3-0-ra nyertek egy elemeire szétesett, rettegő futballistákból álló csapat ellen. Brazília nehezen nyugodott bele a vereségbe. A vizsgálatok a kongresszusig is eljutottak – de igazi válaszok soha nem születtek.

ARANYLABDA, 1997

Minden idők legfiatalabb győztese

A Fenomén, azaz Ronaldo Luis Nazário de Lima 21 évesen minden idők legfiatalabb aranylabdása lett – átvéve az elsőséget az 1968-ban 22 évesen nyerő George Besttől –, azóta sem döntötte meg senki ezt a rekordot. Egyszersmind az első brazil, aki elnyerte a díjat, Európában játszó honfitársaira az ötvenes évek végén, az első ankétokon lehetett voksolni, rá és az európai légió többi brazil tagjára aztán 1995-től kezdődően. Ronaldo 1996-ban, alig túl a tinédzserkoron, második helyezettként zárt (és megnyerte a FIFA párhuzamosan rendezett ankétját), majd 1997-ben már felült a képzeletbeli trónra, méghozzá nagy fölénnyel. 1997-ben egyébként valóban lenyűgöző éve volt: a Copa América és a Konföderációs Kupa győztese lett a brazil válogatottal, KEK-győztes a Barcelonával, a spanyol élvonal gólkirálya, valamint, miután a katalánoktól az Interhez szerződött, egyszersmind a világ legdrágább játékosa. Óriási fölénnyel előzte meg a második helyezettet. „Pedja" Mijatovics egyike volt annak a három Real Madrid-futballistának, aki befért az első tízbe. Megint nagyot változott a zsűritagok véleménye: az 1996-os első tízből csupán Ronaldo és – épphogy, de – Sammer került be egy évvel később a bő élcsoportba.

Aranylabda, 1997

1. Ronaldo Nazário da Lima (brazil, Barcelona, Internazionale) 222 pont, 2. Predrag Mijatovics (jugoszláv, Real Madrid) 72, 3. Zinedine Zidane (francia, Juventus) 63, 4. Dennis Bergkamp (holland, Arsenal FC) 53, 5. Roberto Carlos (brazil, Real Madrid) 47, 6. Andreas Möller (német, Borussia Dortmund) 40, 7. Raúl (spanyol, Real Madrid) 35, 8. Peter Schmeichel (dán, Manchester United) 19, 9. Jürgen Kohler (német, Borussia Dortmund) 17, 10. Matthias Sammer (német, Borussia Dortmund) és Christian Vieri (olasz, Juventus, Atlético Madrid) 16. (Az első tíz helyezett.)

A brazil válogatott. Hátul, balról: Júnior Baiano, César Sampaio, Dida, Aldaír, Roberto Carlos, Cafù. Elöl: Ronaldo, Denílson, Juninho, Romário, Dunga

A Vasco da Gama. Hátul, balról (csak a játékosok): Sorato, Márcio, Carlos Germano, Alex, Mauro Galvão, Válber, Nélson, Odvan. Elöl: Edmundo, Maricá, Felipe, Pedrinho, Ramón, Maurucinho, Nasa, Juninho Pernambucano, Luisinho

Az egyiptomi válogatott. Hátul, balról: el-Szakka, Musztafa Tarek, Ahmed Hasszán, Radvan, Hosszam Hasszan, Abdelhadi. Elöl: Ibrahim, Emám, el-Szajed, Hani Ramzi, Omara

A Chelsea FC. Hátul, balról: De Goey, Clarke, Duberry, Lebœuf, Granville, Tore Andre Flo. Elöl: Poyet, Petrescu, Wise, Vialli, Di Matteo

Az Internazionale. Hátul, balról: Galante, Pagliuca, Sartor, Zanetti, Colonnese. Elöl: Simeone, Winter, Djorkaeff, Ronaldo, Fresi, Moriero

A Real Madrid. Hátul, balról: Illgner, Hierro, Seedorf, Redondo, Panucci, Morientes. Elöl: Karembeu, Mijatovics, Roberto Carlos, Raúl, Sanchís

Bajnokok, kupagyőztesek

1997–1998

EURÓPA

Sturm Graz

Olympiakosz

AFC Ajax

Croatia Zagreb

Szpartak Moszkva

Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
Albánia	Vllaznia	Apolonia Fier
Andorra	Charlot Principat	–
Anglia	Arsenal FC	Arsenal FC
Ausztria	Sturm Graz	SV Ried
Azerbajdzsán	Kepez Gança	Kepez Gança
Belgium	FC Bruges	KRC Genk
Bosznia-Hercegovina	FK Željezničar	FK Sarajevo
Bulgária	Litex Lovecs	Levszki Szófia
Ciprus	Anorthoszisz	Anorthoszisz
Csehország	Sparta Praha	Jablonec
Dánia	Brøndbyernes IF	Brøndbyernes IF
Észak-Írország	Cliftonville	Glentoran
Észtország	FC Flora	FC Flora
Fehéroroszország	Dinamo Minszk	Lokomotiv-96
Feröer-szigetek*	Boltfelagid 36 (B36)	Gotu Ítrottarfelag (GÍ)
Finnország*	Helsingin JK	FC Haka
Franciaország	RC Lens	Paris Saint-Germain
Görögország	Olympiakosz	Panioniosz
Grúzia	Dinamo Tbiliszi	Dinamo Batumi
Hollandia	AFC Ajax	AFC Ajax
Horvátország	Croatia Zagreb	Croatia Zagreb
Írország	St. Patrick's Athletic	Cork City
Izland*	ÍBV	Keflavik
Izrael	Beitar Jerusalem	Maccabi Haifa
Jugoszlávia	FK Obilics	FK Partizan
Lengyelország	ŁKS Łódź	Amica Wronki
Lettország	Skonto Riga*	Skonto Riga
Liechtenstein	–	FC Vaduz
Litvánia	Kareda Siauliai	Ekranas Panevėžys
Luxemburg	Jeunesse d'Esch	JCS Grevenmacher
Macedónia	Szileksz Kratovo	Vardar Szkopje
Málta	Valletta FC	Hibernians
Moldova	FC Zimbru	FC Zimbru
Németország	Kaiserslautern	Bayern München
Norvégia*	Rosenborg BK	Vålerenga IF
Olaszország	Juventus	SS Lazio
Oroszország	Szpartak Moszkva	Szpartak Moszkva
Örményország	FK Jereván	Cement Jereván
Portugália	FC Porto	FC Porto
Románia	Steaua Buc.	Rapid Buc.
San Marino	Folgore	Faetano

VILÁGVÁLOGATOTT

Előzetes a Mondialból

A világ legjobb játékosai érkeztek Marseille-be 1997 decemberében a felújított Stade Vélodrome avatójára, amelyet a világbajnokság sorsolásának napján tartottak. Az ötlet Michel Platinié volt, aki azt is kitalálta, hogy a harminckét résztvevő válogatott mindegyikéből hívjanak meg egy-egy játékost. Majdnem sikerült is betartani…

Így festett a két csapat, Európa válogatottja: Köpke (Grodås, 46.) – Pfeifenberger, Costacurta, Hierro (Colding, 46.), Lemoine (Durie, 46.) – Ince, Zidane, Balakov – Lăcătuş, Kluivert (Jokanovics, 46.), Boksić. Világválogatott: Songo'o (Ruiz Diaz, 46.) – Hong Mjung Bo, Margas, Najbet, Nyathi –

Grasshoppers

	Skócia	Celtic FC	Heart of Midlothian
	Spanyolország	FC Barcelona	FC Barcelona
	Svájc	Grasshoppers	Lausanne-Sports
	Svédország	Halmstads BK*	Helsingborgs IF
	Szlovákia	1. FC Košice	Spartak Trnava
	Szlovénia	Maribor Teatanic	Rudar Velenje
	Törökország	Galatasaray	Beşiktaş JK
	Ukrajna	Dinamo Kijev	Dinamo Kijev
	Wales	Barry Town	Bangor City
DÉL-AMERIKA	Argentína	River Plate (Apertura)	Vélez Sarsfield (Clausura)
	Brazília*	Vasco da Gama	
	Rio de Janeiro	Botafogo	
	São Paulo	São Paulo FC	
	Minas Gerais	Cruzeiro	
	Rio Grande do Sul	Juventude	
	Bolívia*	Bolivar	
	Chile	Colo-Colo (Clausura)	
	Ecuador*	SC Barcelona	
	Kolumbia	–	
	Paraguay*	Olimpia	
	Peru*	Alianza	
	Uruguay*	Peñarol	
	Venezuela	Atlético Zulia	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	D. C. United (MLS)	Dallas Burn
	Mexikó	Cruz Azul (Tél)	
		Toluca (Tavasz)	
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	Real Madrid	
	Kupagy. Európa-kupája	Chelsea FC	
	UEFA-kupa	Internazionale	
	Európai Szuperkupa	FC Barcelona	
	Libertadores Kupa	Vasco da Gama	
	Afrikai Bajn. Kupája*	Raja Casablanca	
	Afrikai Kupagy. Kupája*	ES Sahel	
	Ázsiai Bajn. Kupája	Pohang Steelers	
	Ázsiai Kupagy. Kupája	al-Naszr	
	Világkupa*	Borussia Dortmund	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Világbajnokság	Franciaország	
	Konföderációs Kupa	Brazília	
	Afrikai Nemzetek Kupája	Egyiptom	

Colo-Colo

Atlético Zulia

Raja Casablanca

* naptári éves lebonyolítási rend

Bernal, Nakata, Szellimi – Batistuta (Szulimani, 62.), Ronaldo (Burton, 62.), De Avila (Wynalda, 46.).

A Világválogatott 5-2-re nyert, a kor két nagy csillaga, **Ronaldo** és Gabriel Omar Batistuta egyaránt két-két gólt szerzett, s betalált a kapuba Zinedine Zidane is, mintha csak előzetest akartak volna adni majdani vb-teljesítményükből. A további két gólt a román Marius Lăcătuş és a kolumbiai De Ávila lőtte. A két alkalmi csapatot világklasszis edzők irányították. Európa legénységét a német Franz Beckenbauer, a Világválogatottat Carlos Alberto Parreira.

Még Berlusconi is elismerte, hogy jobb volt a Lazio

A Bayern „csak" a bajnokságot nyerte meg

Az utolsó perc döntött a francia élvonalban

Megkezdődött Bianchi Bocájának sorozata

Olaszországban az AC Milan visszafoglalta a trónt, a kilencvenes években már az ötödik bajnoki címét nyerte. Ám az elsőt nem Fabio Capello irányításával. Az új „Mister", Alberto Zaccheroni a bajnoki rajt előtt a Serie A 1997–1998-as idényének bronzérmesétől, az Udinesétől került a piros-feketékhez, mégpedig a német gólkirály, Oliver Bierhoff társaságában. Mindketten főszerepet játszottak a scudetto, a bajnoki jelvény megszerzésében, „Zac" a kispadon, míg Bierhoff a pályán: utóbbi húsz gólt szerzett. Ezzel egyébként harmadik lett a góllövőlistán, korábbi udinei klubtársa, a brazil Márcio Amoroso, valamint a Serie A azon évtizedének leggólerősebb légiósa, Gabriel Omar Batistuta mögött.

Az évad előtt több csapatot (Juventus, Milan, Lazio, Parma, Roma, Fiorentina) is esélyesnek tartottak a bajnoki aranyra, szinte mindegyiknek akadt aztán a szezon során egy-egy (vagy éppen több) jó periódusa. A hajrára két bajnokesélyes maradt: Lombardia piros-fekete „ördögei" vetélkedtek az idény kezdete előtt három világklasszissal, Marcelo Salasszal, Szinisa Mihajloviccsal és az olasz csúcsért szerződtetett Christian Vierivel megerősített római „sasokkal" – azaz AC Milan kontra SS Lazio.

Zaccheroni nagy érdeme, hogy képes volt belátni: az általa sokáig favorizált 3-4-3-as felállítási rend, bármilyen kiváló támadói is vannak, nem vezet célra. Bierhoffot és George Weaht ugyan meghagyta a csapatban, de a harmadik támadó, többnyire Maurizio Ganz helyére inkább egy irányító középpályást állított, Zvonimir Boban személyében. Kétségtelen, hogy így jobban működött a csapatjáték, a Milan az utolsó hét fordulóban minden mérkőzését megnyerte. Az idény első 17 találkozóján harminc, a második tizenhéten pedig negyven pontot szerzett, ami óriási különbség. Érdekes, hogy a sok győzelem mellett Milanellóban, a klub bázisán egy döntetlent jelöltek meg később fordulópontnak: a Lazio elleni, húsvét hétfőn, 80 ezer néző előtt elért 0-0-t.

Akkor azért még kevesen fogadtak volna a Milan bajnoki elsőségére, tekintve, hogy hét fordulóval a zárás előtt hét ponttal vezetett a Sven-Göran Eriksson által dirigált római legénység a harmadik helyen álló piros-feketék előtt. (S hattal a második Fiorentinával szemben.) Ám az akkor már tizenhét bajnoki találkozón keresztül, a november 22-i, Milan elleni 0-1 óta veretlen Lazio hirtelen összecsuklott, s a következő két fordulóban kikapott az AS Romától és a Juventustól is. Aztán magukra találtak a „sasok" is, de a Milant már nem lehetett megállítani. Az „ördögök" hol jó játékkal (mint a Juve ellen, Mister George, azaz Weah duplájával), hol nagy szerencsével (mint a Sampdoriával szemben, amikor 2-2 után a 96. percben Ganz

labdája a védő Castelliniről a saját kapujába pattant), de mindig léptek egyet előre. Az utolsó két forduló előtt még mindig a Lazio vezetett, de a riválisok sorsolása könnyebbnek tűnt. Május 15-én a piros-feketék, a mesterhármast elérő Oliver Bierhoff vezérletével, 4-0-ra kiütötték a San Siróban az Empolit. Az égszínkék fővárosiak ugyanakkor csak döntetlent értek el Firenzében, a Fiorentina ellen. Fordult a kocka, a záró játéknap előtt már Zaccheroni csapatának kezében volt a helyzet kulcsa.

A Milan leggólerősebb két játékosa, George Weah és Oliver Bierhoff

A Milan pedig nem hibázott: 2-1-re nyert Perugiában, így hiába győzött a Lazio is Marcelo Salas duplájával, csak a második helyen zárt, egypontos hátránnyal. Melyik volt az idény legjobb együttese? A bajnok AC Milan elnöke, Silvio Berlusconi szerint a riválisé! „A Lazio vitathatatlanul jobb csapat a Milannál, elsősorban hatalmas szerencsénknek köszönhettük, hogy miénk lett a bajnoki cím" – mondta sportszerűen. Zaccheroni lett az 1986 óta íródó Berlusconi-éra harmadik olyan edzője, így Arrigo Sacchi és Fabio Capello utóda, aki a Milannál töltött első teljes vezetőedzői idényében rögtön bajnoki címet nyert.

Elsősorban a „régi gárdára" alapozva. A „rossonerók" alapcsapata így festett az idényben: Christian Abbiati (18) – Luigi Sala (24), Alessandro Costacurta (29), Paolo Maldini (31/1) – Thomas Helveg (29), Demetrio Albertini (29/2), Massimo Ambrosini (26/1), Andrés Guglielminpietro „Guly" (21) – Zvonimir Boban (27/2) – Oliver Bierhoff (34/20), George Weah (26/8). A többiek: Leonardo de Araujo (27/12), Bruno Ngotty (25/1), Maurizio Ganz (20/4), Christian Ziege (17/2), Ibrahima Ba (15), Sebastiano Rossi (kapus, 13), Roberto Ayala (11), Domenico Morfeo (11), Roberto Donadoni (9), Francesco Coco (6), Federico Giunti (6), Jens Lehmann (kapus, 5), André Cruz (2), Mohammed Aliyu (1), Giampiero Maini (1).

A Manchester United nyerte a Premier League-et, menetelésének részleteit tárgyaljuk az Év csapatát ünnepelve. Alex Ferguson együttese a kilencvenes években harmadszor (1994, 1996, 1999) duplázott tavasszal a hazai fronton a bajnokság és az FA-kupa megnyerésével, s még mellé, történelmi sikert aratva, megnyerte a Bajnokok Ligáját is.

Az alaptizenegyben Peter Schmeichel (34) – Gary Neville (34/1), Jaap Stam (30/1), Ronny Johnsen (22/3), Denis Irwin (29/2) – David Beckham (34/6), Roy Keane (35/2), Paul Scholes (31/6), Nicky Butt (31/2) – Andy Cole (32/17), Dwight Yorke (32/18), szerepelt, de szinte hasonló értékű „tartaléknak" számított Philippe Neville (28), Jesper Blomqvist (25/1), Ryan Giggs (24/3), Teddy Sheringham (17/2) és Ole Gunnar Solskjaer (19/12) is. Játszott még: Henning Berg (16), Wes Brown (14), David May (6), Jordi Cruyff (5/2), Raimond van der Gouw (5), John Curtis (4), Jonathan Greening (3).

A United nagyon sokat profitált középpályásai játékából, a sérülése miatt az előző szezont szinte teljesen kihagyó Roy Keane éppen úgy kiválóan futballozott, mint az 1998-as világ-

bajnoki szereplése után sokat kritizált David Beckham. Akkoriban még nagy befektetésnek számított, hogy a klub 27 millió fontot kifizetett 1998 nyarán három erősítésre, aligha kell azonban bizonygatni, hogy Jaap Stamp, Dwight Yorke vagy éppen Jesper Blomqvist jó vételnek bizonyult.

Dwight Yorke és Andy Cole a Premier League bajnoki trófeájával

Az idény egyik különlegességét jelentette, hogy bár a Manchester United olyan sikereket ért el, mint korábban egyetlen angol klub sem, ám a Tottenham Hotspur francia légiósa, David Ginola vitte el a hivatásos játékosok és a futballszakírók szavazásán is az Év játékosának járó díjat. (A Spurs a tizenegyedik helyen végzett a Premier League-ben.) A gólkirály, hármas holtversenyben, Dwight Yorke, valamint Michael Owen (Liverpool FC) és a holland Jimmy Floyd Hasselbaink (Chelsea) lett.

A bajnokságban két csapat jelentett valós veszélyt a Man United elsőségére. Az egyik volt a címvédő Arsenal, amely végül egyetlen pontnyi hátránnyal szorult a második helyre, miután az utolsó előtti fordulóban 1-0-ra kikapott Leedsben. A másik a Chelsea, amelyet játékosmenedzserként Gianluca Vialli dirigált. A londoni „kékek" 1996–1997-tel és 1997–1998-cal ellentétben nem nyertek trófeát, de a KEK utolsó idényében az elődöntőig jutottak, a bajnokságban pedig április közepéig esélyük volt az elsőségre. Tizenhét külföldi szerepelt a keretükben, közülük tízen (Ed de Goey, Albert Ferrer, Marcel Desailly, Frank Leboeuf, Celestine Babayaro, Dan Petrescu, Roberto Di Matteo, Gustavo Poyet, Gianfranco Zola, Tore Andre Flo) játszottak legalább huszonöt bajnokin.

Mario Basler, a Bayern kulcsembere

A Man United három trófeát gyűjtött tavasszal – május elején erre még a Bayern Münchennek is megvolt az esélye. Ám a bajorok amellett, hogy megnyerték a Bundesligát, elveszítették Barcelonában a Bajnokok Ligája döntőjét, s tizenegyesekkel elbukták Berlinben a Werder Bremen elleni Német Kupa-döntőt is.

A bajnoki cím megnyerése nem lehetett kérdéses: a Bayern tizenöt ponttal előzte meg a Bayer Leverkusent, s tizenhattal a Király Gábort és Dárdai Pált is soraiban tudó Hertha BSC-t. Ez a különbség 2003-ig rekordot jelentett a Bundesligában, akkor a Bayern még eggyel többel fejezte be az idényt, mégpedig a VfB Stuttgart előtt. Oliver Kahn új Bundesliga-csúcsot állított fel azzal, hogy 1998. december 4-től négy hónapon – több mint nyolc találkozón, pontosan 736 percen – keresztül nem kapott gólt. Ez is ligarekord volt, egészen 2003-ig.

A bajnokcsapat mindössze két forduló után nem állt az élen: az első után a liga leggyengébb csapata, a Borussia Mönchengladbach vezetett, a tizenhatodik után pedig a Bayer Leverkusen. Az összes többit követően a Bayern. A bajor klub vezérkara nagyon jót húzott a Borussia Dortmundnál kiemelkedően sikeres Ottmar Hitzfeld edző szerződtetésével, miként a négy új kulcsember (**Effenberg**, Jeremies, Linke, Salihamidžić) leigazolásával. De az idény legjobbja a 38 éves Lothar Matthäus volt, akit megválasztottak az Év német játékosának. Szinte hihetetlen, de Bayern-labdarúgó ezt a címet akkor már tizennyolc éve nem tudta megszerezni. (1981-ben Paul Breitner bizonyult a legjobbnak.)

A Bayern München bajnokcsapatának tagjai voltak: Oliver Kahn (30), Bernd Dreher (4), Sven Scheuer (3) kapusok. Markus Babbel (27/1), Thomas Linke (27/1), Lothar Matthäus (25/1), Thomas Helmer (21/2), Bixente Lizarazu (19/2), Samuel Kuffour (15), Nils-Eric Johansson (2) védők, Stefan Effenberg (31/8), Hasan Salihamidžić (30/3), Jens Jeremies (30/1), Thorsten Fink (28), Mario Basler (27/5), Thomas Strunz (24/4), Michael Tarnat (20/1), Mehmet Scholl (13/4), David Jarolím (1) középpályások, Carsten Jancker (26/13), Alexander Zickler (26/7), Ali Daei (23/6), Giovane Élber (21/13) csatárok.

Franciaországban tizenkét esztendő után szerzett ismét bajnoki aranyat a Girondins de Bordeaux. A hazai földön megnyert világbajnoki cím csak még tovább fokozta a keresletet a legjobb francia játékosok iránt, a válogatott kulcsemberei közül csupán a hazatérő Laurent Blanc, valamint Christophe Dugarry és Robert Pirès (mindhárom OM), továbbá a kapus Fabien Barthez és két, formájában visszaeső fiatal, Thierry Henry (csak ősszel!) és David Trezeguet (mindhárom AS Monaco) játszottak az ottani élvonalban.

A fentiekből talán kikövetkeztethető, hogy a Rolland Courbis által irányított Olympique Marseille számított a bajnokság egyik favoritjának. Azonban legnagyobb ellenfelének nem a Monaco vagy éppen a Paris Saint-Germain, hanem a Bordeaux bizonyult.

Három fordulóval a zárás előtt az OM kétpontos előnnyel vezetett a gironde-iak előtt. Mindkét alakulatra nehéz idegenbeli mérkőzés várt, a Marseille a PSG-hez, a riválisa a címvédő RC Lenshoz utazott. A találkozók egyszerre kezdődtek, így egyszerre értek a nyolcvanadik percükhöz. Akkor az OM 1-0-ra vezetett a Parc des Princes-ben, északon pedig 2-2-re állt a Bordeaux. Úgy festett, Courbis csapatának négypontos előnye lesz az utolsó két fordulóra. Ám akkor minden a feje tetejére állt! A PSG és a Bordeaux is szerzett két gólt, így már Élie Baup legénysége került pontelőnybe.

A következő fordulót csak tizennyolc nappal később (!) játszották, elnyúltak az izgalmak. A két nagy riválisezúttal otthon játszott, s nyert 1-0-ra, a Bordeaux a bajnoki dobogóra sikerrel aspiráló Olympique Lyon, a Marseille pedig az Auxerre ellen. Maradt a két alakulat közötti különbség a záró fordulóra, amelyben ismét idegenbeli fellépés várt a vetélytársakra. Az OM megtette a magáét, Robert Pirès góljával 1-0-ra legyőzte a Nantes-ot. A Bordeaux eközben a Parc des Princes-ben játszott, ott, ahol tulajdonképpen a Marseille elbukott. A vendégek Sylvain Wiltord révén megszerezték a vezetést, ezt az OM-nek is gólt lövő Bruno Rodriguez kiegyenlítette. Aztán Wiltord lőtt még egyet, erre meg a brazil Adaílton fejjel válaszolt. A

89. percben 2-2-re álltak, ez pedig azt jelentette, hogy az Olympique Marseille megszerzi a hírhedt bundabotrány utáni első bajnoki címét. Ám akkor a néhány perccel korábban negyedik csatárnak beküldött, mindössze 19 éves, korábban a kezdő csapatban soha nem szereplő, sőt, egész addigi pályafutása harmadik élvonalbeli mérkőzését játszó – egyébként guineai nemzetiségű – Pascal Feindouno a balösszekötő helyéről belőtte a bajnokságnak az elsőségről döntő, utolsó gólját.

Sylvain Wiltord Feinduonóval és a PSG védői között

Mindazonáltal igazságtalanság lenne azt állítani, hogy a Girondins de Bordeaux csak a szerencséjének köszönhette az elsőséget. A gárda a 38 fordulóból tizenkilencet az élen töltött (az OM tizenhármat), s egyszer sem volt másodiknál rosszabb helyen. A bordeaux-iak a legtöbb gólt szerezték (66), tízzel többet, mint a legnagyobb riválisuk, méghozzá úgy, hogy egyetlen büntetőt sem ítéltek a javukra az idényben. Pályaválasztóként csupán hét pontot veszítettek, akadt olyan látványos sikerük, mint a januári, az OM elleni 4-1, de a hajrában két idegenbeli győzelem hozta meg a bajnoki címet: a lensi és a párizsi. A soraikat erősítette Sylvain Wiltord, a szezon legjobb játékosa, s egyben gólkirálya. A Parc des Princes-ben aratott nagy diadal után a csapat azonnal repülőre ült, s otthon, a Parc Lescure-ben ünnepelt. Hajnali háromtól, negyvenezer szurkolóval.

Élie Baup 1997 nyarán érkezett Bordeaux-ba, az első őszén még Guy Stéphan segítőjeként dolgozott. 1998 januárjában került az első csapat élére, felvitte a gárdát az ötödik helyre, majd a következő idényben, első, a klubnál vezetőedzőként töltött teljes szezonjában bajnok lett. A következő játékosokkal: Ulrich Rame (32), Marc Delaroche (2) kapusok, Hervé Alicarte (29/2), Nisa Szaveljics (25), Victor Torres Mestre (24), Romain Ferrier (22), Kodjo Afanou (19), David Jemalli (13/1), Pascal Philippe (1) védők, Johan Micoud (31/9), Lassina Diabaté (30/1), Michel Pavon (29/2), Ali Benarbia (25/3), François Grenet (23), Bruno Da Rocha (19), Kiki Musampa (17/1), Ivan Vukomanovics (8), Cédric Anselin (1) középpályások, Lilian Laslandes (33/15), Sylvain Wiltord (33/22), Kaba Diawara (17/5), Ivan Pérez (11/3), Pascal Feindouno (3/1) csatárok.

Az idény nagy vesztesének az Olympique Marseille bizonyult, amely a bajnokságban és az UEFA-kupában is második lett. A Stade Vélodrome népe imádta a csapatot, a bajnoki mérkőzések átlagos nézőszáma meghaladta az ötvenezret (51 409)! Ezzel szemben borzalmas sze-

zont zárt a PSG, amelyet egyetlen idény alatt Alain Giresse, Artur Jorge és Philippe Bergeroo is irányított. Nehéz lenne eldönteni, hogy a bajnoki kilencedik hely, a KEK első fordulójában a Maccabi Haifa elleni kiesés, vagy a Francia Kupában a legjobb tizenhat közötti búcsú volt-e megrázóbb.

Igaz, utóbbiban tizenegyesekkel a későbbi győztes FC Nantes búcsúztatta a PSG-t. Nem túlzás: ez volt a Coupe de France valaha megélt legkülönlegesebb idénye, a legjobb nyolc közé mutatóba egyetlen élvonalbeli csapat jutott be, az FC Nantes. A sárga-zöldeken kívül öt második, egy harmadik és egy hatodik osztályú gárda alkotta a negyeddöntő mezőnyét.

Spanyolországban különleges idény végén avatták bajnokká az FC Barcelonát. *Mike Hammond* írta a *European Football Yearbook*ban a La Liga 1998–1999-es idényéről: „Decemberben egyetlen kívánság szerepelt minden Barcelona-rajongó karácsonyi listájának tetején: »Hozzák ide nekem Louis van Gaal fejét!« A holland edző körülbelül olyan népszerű volt a katalán nagyvárosban, mint egy Real Madrid-áruház. Van Gaal bárdolatlan, autokratikus irányítása alatt a csapat lejtőre került."

Felrótták neki, hogy büszkén hangoztatja: Johan Cruyff ugyan alig ötpercnyire lakik a Camp Noutól, de ő sohasem keresi fel, nem kéri ki a tanácsát. Megpróbálta eleinte az Ajaxnál sikerre vezető 3-4-3-as hadrendet játszatni, de ahhoz nem voltak megfelelőek a játékosai. A korábban elődje, Bobby Robson által a Barcelonával játszatott 4-2-3-1-es felállást elavultnak tartotta, ebből lett többnyire 3-3-3-1.

Kiesett a Bajnokok Ligájából, s egymás után négy vereséget szenvedett a hazai ligában, amivel a tabellán a tizedik helyre csúszott vissza. Ám karácsony előtt sikerült nagy nehezen 1-0-ra legyűrni a Valladolidot, aztán az új év egyben új életet hozott.

A Barcelona futballistáinak egy csoportja a gyermekeivel ünnepel. Állnak: Kluivert, Bogarde, Rivaldo, Giovanni, Pellegrino, Hesp, Elöl: Abelardo, Cocu, Guardiola és Frank de Boer

1999 a Barcelona centenáriumi éve volt, ehhez méltó kezdést produkált a csapat: 7-1-re kiütötte az Alavést. Ezt is beleértve a Barça sorozatban hét mérkőzését megnyerte, majd egy kisebb február végi hullámvölgy után tizenhárom mérkőzésen 11-2-0-s mérleget ért el. Az utolsó fordulóban kikapott ugyan Zaragozában, ám annak már legfeljebb annyi jelentősége volt, hogy tizenegy vagy tizennégy pontos előnnyel lesz-e bajnok. Louis van Gaal két idény alatt négy trófeát nyert a csapattal, de a katalán szurkolók szívét nem tudta megnyerni. Az őszi eredménytelenség még csak-csak magyarázta ezt, de tavasszal csupán annyi volt a „bűne", hogy a spanyol, vagy még inkább a katalán futballisták helyett a hollandokat favorizálta. Miután januárban a De Boer ikrek is a Camp Nouba szerződtek, már nyolc (!) holland játékos szerepelt a keretben, akik (Bogarde és a többnyire csereként szereplő Zenden kivételével) kulcsszerepet játszottak. Tavaszra Frank de Boer játéka stabilabbá tette a védelmet, s nagyon sokat jelentett a korábban sérült Pep Guardiola visszatérése, pedig az ifjú Xavi nem játszott rosszul. Ám a rutinosabb Guardiola akkor még jobb volt nála.

Egy másik ünneplő barçás csoportban Zenden, Okunowo, Reiziger, Ânderson, valamint Ronald de Boer

Huszonöt játékos szerepelt a bajnoki idényben a Barcelona színeiben, közülük tizenöt külföldi. A névsor: Ruud Hesp (37), Francesc Arnau (1) kapusok, Sergi Barjuán (35), Abelardo Fernandez (30/1), Michael Reiziger (26), Mauricio Pellegrino (23), Frank de Boer (19/2), Gbenga Samuel Okunowo (14), Miguel Ángel Nadal (2), Winston Bogarde (1) védők, Rivaldo (37/24), Philip Cocu (36/12), Luis Figo (34/7), Luis Enrique (26/11), Boudewijn Zenden (25), Pep Guardiola (22/1), Xavi Hernández (17/1), Albert Celades (16/2), Giovanni Silva (14/2), Ronald de Boer (13), Oscar García (6/2), Roger García (6), Dragan Csirics (5) középpályások, Patrick Kluivert (35/14), Ânderson da Silva (24/6) csatárok.

Szenzációsan futballozott a brazil Rivaldo, aki az utolsó fordulóban duplázó madridi Raúl (25) mögött második lett a góllövőlistán, 24 találattal.

Oroszországban a kilencvenes években ötödször lett bajnok a moszkvai Szpartak, ezúttal is Oleg Romancev irányításával. A szezon elején a Zenit elhúzott a mezőnytől, de összecsuklott, miután sikeredzőjét, a korábbi (szovjet) válogatott játékost, Anatolij Bisovecet kinevezték a Szbornaja élére. Ellentétes utat járt be a CSZKA, amely az első fél idényt tizennegyedik helyezettként zárta, aztán hirtelen megtáltosodott. A Szpartak sem kezdett jól, de a bajnokság második felében végig vezetett. Különös módon akkor javult fel, miután eladta Rómába Dmitrij Alenyicsevet. A piros-fehéreknek nem volt igazi gólgyárosuk, egyedül a középpályás Ilja Cimbalar jutott el tíz találatig a bajnoki idényben. A hagyományos 33-as listán a szpartakisták közül öten kerültek be az esztendő álomtizenegyébe, Filimonov kapus, a jobbhátvéd Parfjonov, valamint három középpályás, Cimbalar, Tyitov és Tyihonov. A *Futbol* című hetilapnál és a

*Szport-Ekszpressz*nél is Jegor Tyitovot választották az Év játékosának. A bajnokcsapat tagjai: Alekszandr Filimonov (29), Andrej Szmetanyin (2) kapusok, Dmitrij Parfjonov (29/1), Dmitrij Hlesztov (23/1), Szergej Gorlukovics (21/1), Dmitrij Ananko (19), Miroszlav Romascsenko (18/3), Jevgenyij Busmanov (14/1), Vagyim Jevszejev (6), Konsztantyin Golovszkoj (1) védők, Andrej Tyihonov (30/4), Ilja Cimbalar (29/10), Jegor Tyitov (29/6), Alekszej Meljosin (16/1), Vaszilij Baranov (14/3), Dmitrij Alenyicsev (13/2), Leandro Samaroni (10) középpályások, Anatolij Kaniscsev (24/6), Luis Robson (20/3), Nyikolaj Piszarjov (17/7), Makszim Buznyikin (14/3), Alekszandr Sirko (13/5) csatárok.

Argentínában az Aperturát és a Clausurát is a Boca Juniors nyerte meg. A „genovaiaknál" – ez a klub egyik közismert beceneve – új korszak kezdődött a korábbi kiváló csatár, a Vélez Sarsfielddel edzőként sikert sikerre halmozó Carlos Bianchi szerződtetésével. A következő években kilenc fontos titulust nyert a Boca, s ezzel felülmúlta a hetvenes évekbeli nagy elődöket, Juan Carlos Lozano legendás alakulatát. A kilencből az első az 1998-as Apertura megnyerése volt, az aranykékek először nyertek veretlenül argentin bajnoki címet. **Martín Palermo** a 19 mérkőzésen 20 gólt szerzett. A tavasszal egyszer kikapott a gárda, de így is rekordot állított fel, egymást követő negyven mérkőzésén nem kapott ki, s ezzel megjavította a Racing Clubnak a hatvanas években felállított, 39 találkozóból álló csúcsát. Nagy sorozatát mindmáig nem múlta felül senki sem Argentínában. A sikeres idényben a Boca keretében szerepeltek: Óscar Cordoba, Roberto Abbondanzieri kapusok, Gullermo Valdez, Jorge Bermúdez, Walter Samuel, Cristian Traverso, Fernando Ortíz, Aníbal Matellán, Rodolfo Arruabarrena, Hugo Ibarra védők, Maurício Serna, Ariel Rosada, Sebastián Battaglia, Gustavo Barros Schelotto, Diego Cagna, José Basualdo, Fernando Navas, Juan Román Riquelme, Cesar La Paglia, Christian Giménez középpályások, Sergio Guillermo, Guillermo Barros Schelotto, Martín Palermo, Ariel Carreño csatárok.

A Corinthians szerezte meg az 1998-as brazil bajnokság aranyérmét. Első lett az alapszakaszban is, majd az élen végzett a nyolccsapatos, kuparendszerű rájátszásban is, így aligha vonható kétségbe sikerének jogossága. A végül hárommeccsesre húzódott bajnoki döntő első és második felvonása is döntetlent hozott a Cor és a Cruzeiro között, majd december 23-án, a São Pauló-i Morumbiban Wanderley Luxemburgo (ezen a találkozón a Nei – Índio, Batata, majd Cris, Gamarra, Sylvinho – Vampeta, F. Rincón, Ricardinho, majd Amaral, Marcelinho Carioca – Mirandinha, majd Dinei, Edílson összeállításban szereplő) legénysége nyert. A Corinthians keretében akadtak remek játékosok, elsősorban Sylvinho, Vampeta, Ricardinho vagy a paraguayi Gamarra, esetleg a kolumbiai Freddy Rincón, azonban a döntő hősének vitathatatlanul a mindhárom találkozón gólt szerző Marcelinho Carioca bizonyult.

Az AC Milan.
Hátul, balról: Helveg, Maini, Ambrosini, Weah, Lehmann, Rossi, Abbiati, Bierhoff, Sala, Beloufa, Coco.
Középen: Cardone, Cruz, Bertassi gyúró, Tognaccini edző, Baffoni edző, Zaccheroni vezetőedző, Agresti edző, Guido edző, Tillson edző, Albertini.
Elöl: Ganz, Ayala, Guly, Costacurta, Maldini, Donadoni, Boban, Kluivert, Ziege

A Girondins de Bordeaux.
Hátul, balról: Ramé, Alicarte, Szaveljics, Diabaté, Micoud, Diawara, Torres Mestre.
Elöl: Pavon, Jemmali, Benarbia, Laslandes

A Manchester United.
Hátul, balról: Schmeichel, Yorke, Cole, Johnsen, Stam, Giggs.
Elöl: Blomqvist, Butt, Beckham, Gary Neville, Irwin

A Bayern München. Hátul, balról: Effenberg, Jancker, Babbel, Zickler, Linke. Elöl: Jeremies, Tarnat, Kuffour, Kahn, Basler, Matthäus

Az FC Barcelona. Hátul, balról: Nadal, Luis Enrique, Okunowo, Rivaldo, Giovanni, Hesp. Elöl: Cocu, Zenden, Roger, Reiziger, Figo

A brazil válogatott. Hátul, balról: Cafù, Dida, Rivaldo, João Carlos, Antônio Carlos Zago, Flávio Conceição. Elöl: Amoroso, Roberto Carlos, Emerson, Zé Roberto, Ronaldo

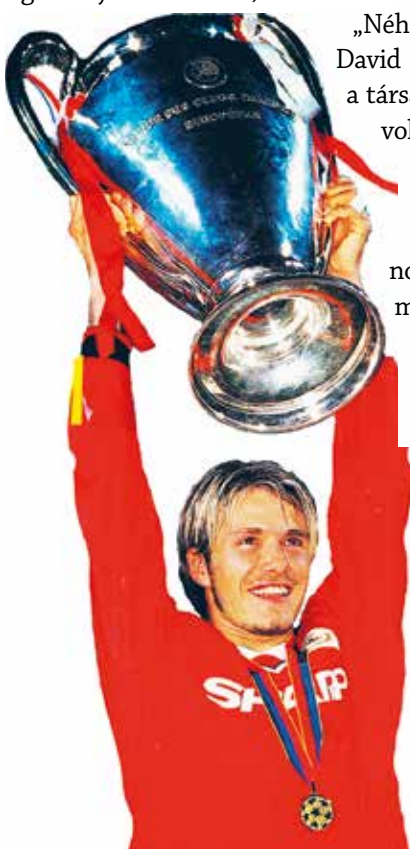

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Hülye gyerekből nemzeti hős

Hogyan lesz valaki szűk egy év alatt közellenségből az ország legnépszerűbb futballistája? A receptet csak David Beckham tudja. Meggondolatlan mozdulatával a franciaországi világbajnokságon – talán leghűségesebb híveinek kivételével – egész Anglia haragját kivívta. A szurkolók egyszemélyben őt okolták az argentinok elleni kiesés miatt, a helyzet odáig fajult, hogy Tony Blair, a futballrajongó akkori miniszterelnök is megszólalt. Mégpedig Beckham védelmében: „Azt hiszem, senki sem tanult annyit az esetből, mint éppen David. És senkit sem bánt annyira az eset, mint őt. Erre gondoljon mindenki, aki ellene fordul."

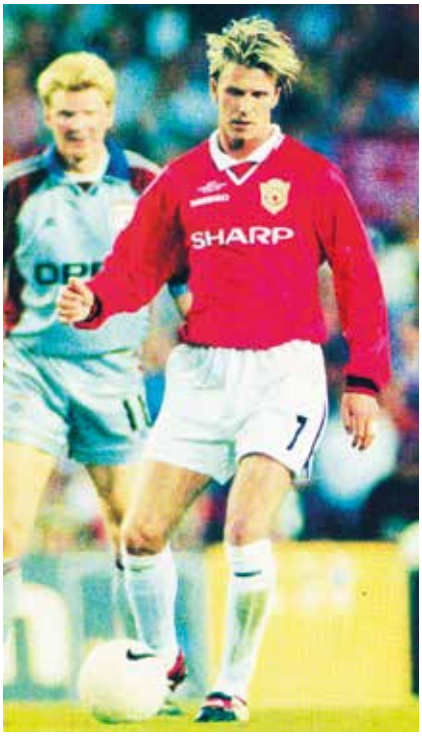
„Néhány hónappal ezelőtt David Beckham egy pária, egy, a társadalomból kivetett ember volt. A tömeg olyan intenzitással utálta, amilyen a pedofil gyilkosoknak szokott kijárni. A népharag az argentinok ellen tizenegyesekkel elveszített mérkőzés után egy 23 éves srácra zúdult, aki könnyezve, a busz sarkába húzódva hagyta el St-Étienne-ben a stadiont. A június 30-át követő napokban kétségtelenül ő volt a leggyűlöltebb ember Angliában. Ha csak az érzelmeket nézzük, még az élete is veszélyben forgott. Ugyanez a fickó május végére nemzeti hőssé vált. Mindenki megbocsátott neki. Ezt hozta a Manchester United csodálatos májusa, azon belül is a barcelonai éjszaka" – írta *Christopher Evans* a *Daily Mail*ben. Ennél kifejezőbben aligha lehetne összefoglalni, mint ment keresztül a Manchester United hetes számú játékosa az 1998–1999-es idényben.

Ha létezik szimpátiatüntetés, alkossunk új kifejezést: antipátiatüntetéseket tartottak ellene a Manchester United vendégként játszott kora őszi mérkőzésein.

Az Arsenal hívei Beckhamet gyalázó zászlókkal vonultak fel a Wembley-be, az idényt indító Charity Shield-mérkőzésre, a West Ham United hívei tízezer piros lapot akartak nyomtatni, hogy így fejezzék ki utálatukat Beckham iránt. A középpályás rendőri kísérettel érkezett az Upton Parkba, de a pályán már egyedül volt. Ahányszor labdához ért, talpra ugrottak és pfujoltak a „kalapácsos" szurkolók. Mindezt alig hárommérföldnyire onnan, ahol Beckham felnőtt.

A bulvárlapok egyike „Beckham halott, éljen Owen" címmel jelent meg, egy másik pedig egy olyan, papírból készült dartstáblát mellékelt lapszámába, amelyen Beckham fejére lehetett célozni.

Beckham a játékával igyekezett vezekelni. Már az első félidőben, a Leicester City ellen fontos szabadrúgásgólt rúgott az utolsó percben, vesztes állásnál. S aztán tartotta a formáját. Remekelt a Bajnokok Ligájában – a Bayern München ellen úgy futballozott, hogy Franz Beckenbauer kilátásba helyezte: a bajorok majd megpróbálják megszerezni –, s persze a bajnokságban is. A „Császárnak" volt egy fontos jóslata akkoriban: „Ha a Manchester United továbbra is ilyen jól játszik, megnyerheti a Bajnokok Ligáját."

David Beckham a barcelonai BL-döntőben

S a csapat végigment az úton, mégpedig Beckham vezérletével. Akkoriban írták először róla, hogy a hetes mezben méltó a nagy elődökhöz, így George Besthez és Bryan Robsonhoz.

A barcelonai BL-döntő előtt szerzőtriónk egyik tagja (D. T.) így írt a *Nemzeti Sport*ban Beckhamről: „Bizonyos értelemben klasszikus jobbszélső – nála senki sem tud jobban, pontosabban beadni ma a világon –, de feltalálja magát a pálya közepén is. Teljesen túljutott a szezon eleji lelki gondjain (bántotta őt a világbajnokságon kapott piros lap miatt ellene indított hadjárat), pompás formában futballozott. A Tottenham ellen, a bajnoki cím sorsáról döntő mérkőzésen álomgólt lőtt, sokkal jobban futballozott, mint David Ginola, akit a játékosok és az újságírók is a szezon legjobbjának jelöltek. Talán korai a megállapítás – tavaly ilyenkor Del Pieróval is hasonló volt a helyzet… –, de ha nyerne szerdán a Manchester United, Beckham a téli Aranylabda-választás egyik nagy esélyesévé lép elő."

A „vörös ördögök" persze nyertek, David Beckham pedig bő fél évvel később második lett a *France Football* ankétján.

Még ennél is érdekesebb, hogy miután a United a Camp Nouban megnyerte a döntőt, az öltözőben Bobby Charlton, a klubtörténet talán első számú legendája rátette a kezét David vállára. Mindketten tudták, hogy alig tíz évvel korábban Becks járt már ott, a Bobby Charlton nevével fémjelzett futballiskola eminenseként, jutalomúton. Megölelték egymást, s az ifjú futballcsillag szemével körbeintve annyit mondott: „Köszönöm!" Mire Sir Bobby: „Nem, én köszönöm neked!"

Kvittek voltak.

AZ ÉV CSAPATA

A triplázó Man United

Soha korábban nem ért el más angol csapat akkora sikert, mint a Manchester United az 1998–1999-es idényben: triplázott, megnyerte a Premier League-et, az FA-kupát és a Bajnokok Ligáját is. Messziről indult a csúcsra Sir Alex alakulata: 1998 tavaszán nem tudott semmit sem megnyerni, sőt, a BL-ben selejtezőre kényszerült. A Főnök (a Gaffer, ahogyan a klubon belül nevezték) rájött arra, hogy bár csapata nagy erősségét jelentik a saját nevelésű játékosok, Fergie fiókái (Fergie's Fledglings), „kívülről" is meg kell erősíteni a keretet. A Manchester United ezért az idény előtt megszerezte Jesper Blomqvistot (Parma), Jaap Stamot (PSV), akit a 10,75 millió fontos vételár a világ legdrágább védőjévé emelt. Érkezett még az Aston Villától Dwight Yorke – ma már az elköltött 27,75 millió font egy játékosért nem jelentene kiugró tételt ezen a szinten, bő húsz évvel ezelőtt ellenben óriási összegnek számított.

Az erősítések ellenére a United rosszul kezdte a szezont, nagyon kikapott az Arsenaltól a Charity Shieldért vívott idénynyitón, majd botladozott a bajnokságban és az európai porondon is. A vitathatatlanul kulcsembernek számító David Beckhamet nagyon zavarta, hogy szinte minden idegenbeli mérkőzésen tüntetnek ellene a franciaországi kiállítása miatt. Csak

AZ EDZŐ

Sir Alex

ALEX (Alexander Chapman) FERGUSON 1941. december 31-én született a Glasgow-hoz tartozó Govanben. Játékosként a Harmony Row Boys Club, a Drumchapel Amateurs, majd glasgow-i Queen's Park FC (1957–1960), a St. Johnstone (1960–1964), a Dunfermline Athletic (1964–1967),

a Rangers FC (1967–1969), a Falkirk (1969–1973) és az Ayr United (1973–1974) csatára volt. Nem hivatalos mérkőzéseken szerepelt a skót válogatottban (1967). Edzői karrierjét az East Stirlingshire-ban kezdte (1974), majd a St. Mirrent (1974–1978), az Aberdeent (1978–1986), a skót válogatottat (1985–1986) és a Manchester Unitedot (1986–2013) dirigálta. Az Aberdeennel három skót bajnoki címet (1979–1980, 1983–1984, 1984–1985), négy skót FA-kupát (1981–1982, 1982–1983, 1983–1984, 1985–1986), egy skót Ligakupát (1985–1986), egy KEK-et (1983), valamint egy európai Szuperkupát (1983) nyert. Még nagyobb sikerei voltak a Manchester United élén, amellyel tizenháromszoros angol bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1995–1996, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003, 2006–2007, 2008–2009, 2008–2009, 2010–2011, 2012–2013), ötszörös FA-kupa-győztes (1989–1990, 1993–1994, 1995–1996, 1998–1999, 2003–2004), négyszeres Ligakupa-győztes (1991–1992, 2005–2006, 2008–2009, 2009–2010), kétszeres Bajnokok Ligája-győztes (1999, 2008), KEK-győztes (1991), európai Szuperkupa-győztes (1991), Világkupa-győztes (1999), klubvilágbajnok (2008) lett. A skót válogatottat irányította az 1986-os világbajnokságon.

Alex Ferguson és játékosai a csodaszámba menő fordítás után, a barcelonai Camp Nou gyepén

nehezítette a helyzetet, hogy a vezetőség igent mondott Rupert Murdoch vételi ajánlatára, s közölte, a 623,5 millió fontos összeg visszautasíthatatlan, ennyiért hajlandó eladni a klubot. Végül semmi nem lett a tranzakcióból, de biztosan nem a szurkolók folyamatos tiltakozása miatt. Viszont lassan kezdett minden jóra fordulni. Magára talált a csapat, amely továbblépett a Bayern Münchennel, a Barcelonával és a Brøndbyvel közös BL-csoportból, s miután a pocsék augusztusi kezdés után a következő 18 mérkőzéséből csak kettőt veszített el, úgy festett, minden szinten rendbe jöttek a dolgok. Korai volt az öröm. Decemberben csak vergődött a társaság, nyolc mérkőzéséből csupán egyet nyert meg.

Szerencséjére az új esztendő egyben új formát is hozott. Egyszer csak megint elkezdett nyerni a csapat, s a Charlton Athletic elleni idegenbeli 1-0-val a Premier League tabellájának élére ugrott. Február 6-án a Nottingham Forestet 8-1-re legyőzve tisztelgett az 1958-as müncheni tragédia áldozatainak emléke előtt. Bár a „vörös ördögök" az Arsenallal vívott nagy rangadón csak döntetlent játszottak, úgy vágtak neki a szeszélyes áprilisnak, hogy előtte tizenhét mérkőzésükből, három döntetlen mellett, tizennégyet megnyertek. Utána mindhárom fontos sorozatban jött egy-egy

David May súlyos sérülése miatt csak epizodista lehetett a szezonban. De a fotókon fő helyet kapott

döntetlen a Wimbledon, a Juventus és az Arsenal ellen, de aztán a két kupasorozatban továbbjutott a gárda, a bajnokságban pedig tartotta előnyét.

Május elején a szezonban addig a legkeményebb rivális Tottenham Hotspur ellen győzött a csapat az Old Traffordon, bebiztosítva elsőségét a Premier League-ben. Hat nappal később, május 22-én megnyerte a Wembley-ben az FA-kupát is. Már csak egy gyémánt hiányzott a koronára. A Bajnokok Ligájáé.

Barcelonában a 91. percig úgy festett, hogy a Man United el fogja bukni a Bayern elleni finálét. Aztán két perc alatt olyan történt, ami után a „vörös ördögök" hívei már biztosak benne, léteznek csodák. Előbb Teddy Sheringham kiegyenlített, majd Ole Gunnar Solskjær bepréselte a labdát Oliver Kahn kapujába.

A Manchester United története során másodszor nyerte meg a bajnokcsapatok tornáját, először, amióta Bajnokok Ligájának hívják. Sir Bobby Charlton, aki 1968-ban vezéregyénisége volt Sir Matt Busby BEK-győztes gárdájának, könnyek között mondta: „Azt hiszem, ez meg volt írva valahol. Hogy Sir Matt születésnapján játszottunk, hogy egész évben ilyen sok gólt szereztünk a hajrában, s hogy most is sikerült."

A barcelonai döntőben szereplők

GARY Alexander NEVILLE: A jobbhátvéd 1975. február 18-án született Buryben. Csak a Manchester United mezét viselte klubpályafutása során (1991–2011). Nyolcszoros angol bajnok (1995–1996, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003, 2006–2007, 2008–2009), háromszoros FA-kupa-győztes (1995–1996, 1998–1999, 2003–2004), kétszeres Ligakupa-győztes (2005–2006, 2009–2010), kétszeres Bajnokok Ligája-győztes (1999, 2008), Világkupa-győztes (1999), klubvilágbajnok (2008). Az angol válogatottban (1995–2007) 85 mérkőzésen szerepelt, részt vett az 1996-os, a 2000-es és a 2004-es Európa-bajnokságon, valamint az 1998-as és a 2006-os világbajnokságon.

Jean RONNY JOHNSEN: A norvég középső védő 1969. június 10-én született Sanderfjordban. Hazai pályafutása során előbb a Sem, a Stokke, majd az FK Eik-Tønsberg (1987–1991), a Lyn (1992–1993) és a Lillestrøm SK (1994–1995) mezét viselte. Utána a török Beşiktaş Jimnastik Kulübü (1995–1996), aztán a Manchester United (1996–2002), az Aston Villa (2002–2004) és a Newcastle United (2004–2005) játékosa volt. Pályafutását otthon, a Vålerenga Fotball tagjaként zárta le. Négyszeres angol bajnok (1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001), FA-kupa-győztes (1998–1999), norvég bajnok (2005), BL-győztes (1999). A norvég válogatottban (1991–2007) 62 mérkőzésen 3 gólt szerzett. Részt vett az 1998-as Mondialon.

JAAP STAM: A holland középső védő, akinek hivatalos, de alig használt keresztneve a Jakob, 1972. július 17-én született Kampenben. Pályafutásának klubjai: DOS Kampen (1988–1992), FC Zwolle (1992–1993), SC Cambuur (1993–1995), Willem II Tilburg (1995–1996), PSV Eindhoven (1996–1998), Manchester United (1998–2001), SS Lazio (2001–2004), AC Milan (2004–2006), AFC Ajax (2006–2007). Holland bajnok (1996–1997), kétszeres Holland Kupa-győztes (1995–1996, 2006–2007), háromszoros angol bajnok (1998–1999, 1999–2000, 2000–2001), FA-kupa-győztes (1998–1999), Olasz Kupa-győztes (2004), BL-győztes (1999), Világkupa-győztes (1999). A holland válogatottban (1996–2004) 67 mérkőzésen 3 gólt szerzett. Elődöntőbe jutott az 1998-as világ-, valamint a 2000-es és a 2004-es Európa-bajnokságon is. Nem játszó kerettag volt az 1996-os Eb-n.

Joseph DENIS IRWIN: Az ír balhátvéd 1965. október 31-én született Corkban. Klubjai a Leeds United (1983–1986), az Oldham Athletic (1986–1990), a Manchester United (1990–2002) és a Wolverhampton Wanderers (2002–2004) voltak. Hétszeres angol bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1995–1996, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001), háromszoros FA-kupa-győztes (1993–1994, 1995–1996, 1998–1999), Ligakupa-győztes (1991–1992), Bajnokok Ligája-győztes (1999), KEK-győztes (1991), európai Szuperkupa-győztes (1991), Világkupa-győztes (1999). Az ír válogatottban (1990–1999) 56 mérkőzésen 4 gólt szerzett. Részt vett az 1994-es világbajnokságon.

RYAN Joseph GIGGS: A Wilson családnéven született walesi szélső 1973. november 29-én jött a világra Cardiffban. Első klubja a Manchester City volt (1995–1997), majd a Manchester United mezét viselte (1987–2004). Tizenháromszoros angol bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1995–1996, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003, 2006–2007, 2008–2009, 2008–2009, 2010–2011, 2012–2013), négyszeres FA-kupa-győztes (1993–1994, 1995–1996, 1998–1999, 2003–2004), négyszeres Ligakupa-győztes (1991–1992, 2005–2006, 2008–2009, 2009–2010), kétszeres Bajnokok Ligája-győztes (1999, 2008), európai Szuperkupa-győztes (1991), Világkupa-győztes (1999), klubvilágbajnok (2008). A walesi válogatottban (1991–2007) 64 mérkőzésen 12 gólt szerzett. 2012-ben tagja volt Nagy-Britannia olimpiai válogatottjának.

DAVID Robert Joseph BECKHAM: A középpályás 1975. május 2-án született a Londonban lévő Leytonstone-ban. Kissrácként rúgta a labdát a Ridgeway Rovers (1985–1987), a Tottenham Hotspur (1987–1991) és a Brimsdown Rovers (1989–1991) csapatában, majd 1991 és 2003 között a Manchester United tagja volt. Kölcsönjátékosként megfordult a Preston North Endben (1994–1995), légiósként a Los Angeles Galaxy (2007–2012), közben kölcsönjátékosként az AC Milan (2009, 2010), valamint a Paris Saint-Germain sorait erősítette. Hatszoros angol bajnok (1995–1996, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003), kétszeres FA-kupa-győztes (1995–1996, 1998–1999), spanyol bajnok (2006–2007), az MLS Cup kétszeres győztese (2011, 2012), francia bajnok (2012–2013), Bajnokok Ligája-győztes (1999), Világkupa-győztes (1999). Az angol válogatottban (1996–2009) 115 mérkőzésen 17 gólt szerzett, részt vett az 1998-as, a 2002-es és a 2006-os világbajnokságon, valamint a 2000-es és a 2004-es Európa-bajnokságon.

NICKY BUTT: Nicholas Butt 1975. január 21-én született Manchesterben. A United saját nevelésű játékosa volt, 2004-ig játszott a „vörös ördögök" között. További klubjai a Newcastle United (2004–2010), közben kölcsönben a Birmingham City (2005–2006) és a hongkongi South China (2010-2011) voltak. Hatszoros angol bajnok (1995–1996, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003), háromszoros FA-kupa-győztes (1995–1996, 1998–1999, 2003–2004), Bajnokok Ligája-győztes (1999), Világkupa-győztes (1999), Intertotó-kupa-győztes (2006), Hongkongban Ligakupa-győztes (2010–2011). Az angol válogatottban (1997–2004) 39 mérkőzésen játszott. Részt vett a 2002-es világbajnokságon, nem játszó kerettag volt a 2004-es portugáliai Eb-n.

Lars JESPER BLOMQVIST: A sérülékeny svéd támadó középpályás 1974. február 5-én született Tavelsjőben. Klubjai a Tavelsjö AIK, majd az Umeå FC (1992–1993), az IFK Göteborg (1993–1996), az AC Milan (1996–1997), a Parma (1997–1998), a Manchester United (1998–2001), az Everton (2001–2002), a Charlton Athletic (2002–2003), majd hazatérve a Djurgårdens IF (2003–2005), az Enköping (2008)

és a Hammarby IF (2010) voltak. Ötszörös svéd bajnok (1993, 1994, 1995, 1996, 2003), háromszoros angol bajnok (1998–1999, 1999–2000, 2000–2001), FA-kupa-győztes (1998–1999), BL-győztes (1999), Világkupa-győztes (1999). A svéd válogatottban (1994–2002) 30 mérkőzésen szerepelt. Vb-bronzérmes volt 1994-ben.

DWIGHT Eversley YORKE: A Trinidad és Tobago szigeteiről származó csatár 1971. november 3-án született Canaanban. Első klubja a Signal Hill Comprehensive School (1988–1989) volt, majd Angliában az Aston Villa (1989–1998), a Manchester United (1998–2002), a Blackburn Rovers (2002–2004), a Birmingham City (2004–2005) és a Sunderland (2006–2009) sorait erősítette, miközben Ausztráliában, a Sydney FC-ben is megfordult (2005–2006). Háromszoros angol bajnok (1998–1999, 1999–2000, 2000–2001), FA-kupa-győztes (1998–1999), Ligakupa-győztes (1995–1996), ausztrál bajnok (2005–2006), Bajnokok Ligája-győztes (1999), Világkupa-győztes (1999). Trinidad és Tobago válogatottjában (1989–2009) 74 mérkőzésen 19 gólt szerzett, részt vett a 2006-os világbajnokságon.

ANDY COLE: Andrew Alexander Cole 1971. október 15-én született Nottinghamben. Kacskaringós pályafutástának állomásai: Arsenal FC (1988–1992), közben kölcsönjátékosként Fulham (1991), Bristol City (1992), majd újra Bristol City (1992–1993), Newcastle United (1993–1995), Manchester United (1995–2001), Blackburn Rovers (2001–2004), Fulham (2004–2005), Manchester City (2005–2006), Portsmouth (2006–2007), közben kölcsönben Birmingham City (2007), Sunderland (2007–2008), kölcsönben Burnley (2008), Nottingham Forest (2008). Ötszörös angol bajnok (1995–1996, 1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001), kétszeres FA-kupa-győztes (1995–1996, 1998–1999), Ligakupa-győztes (2001–2002), Bajnokok Ligája-győztes (1999). Az angol válogatottban (1995–2001) 15 mérkőzésen egyetlen gólt szerzett.

TEDDY SHERINGHAM: Edward Paul Sheringham 1966. április 2-án született a londoni Highams Parkban. Klubjai a Millwall (1983–1991), közben az Aldershot (1985), a svéd Djurgårdens IF (1985), a Nottingham Forest (1991–1992), a Tottenham Hotspur (1992–1997), a Manchester United (1997–2001), ismét a Tottenham (2001–2003), a Portsmouth (2003–2004), a West Ham United (2004–2007), a Colchester United (2007–2008) voltak. Háromszoros angol bajnok (1998–1999, 1999–2000, 2000–2001), FA-kupa-győztes (1998–1999), BL-győztes (1999), Világkupa-győztes (1999). Az angol válogatottban (1993–2002) 51 mérkőzésen 11 gólt szerzett, részt vett az 1998-as és a 2002-es világbajnokságon, valamint az 1996-os Európa-bajnokságon.

OLE GUNNAR SOLSKJÆR: 1973. február 26-án született Kristiansundban. Klubjai a Clausengen (1980–1994), a Molde FK (1994–1996) és a Manchester United (1996–2007) voltak. Hatszoros angol bajnok (1996–1997, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003, 2006–2007), kétszeres FA-kupa-győztes (1998–1999, 2003–2004), Ligakupa-győztes (2005–2006), Bajnokok Ligája-győztes (1999), Világkupa-győztes (1999). A norvég válogatottban (1995–2007) 67 mérkőzésen 23 gólt szerzett. Részt vett az 1998-as világbajnokságon és a 2000-es Európa-bajnokságon.

(PETER SCHMEICHELT bemutattuk már az 1991–1992-es idényben, az Európa-bajnokok között.)

A visszájára fordult futballigazság

Nem élte túl az első selejtezőkört a svéd Halmstads BK és a fehérorosz Dinamo Minszk csapata. A második is kitermelte a maga patinás áldozatait: Celtic, Steaua, FC Bruges, Grasshoppers, FC Metz, Dinamo Tbiliszi, Sparta Praha és Újpest FC.

A hat csoportból az első helyezett, illetve a két legtöbb pontot gyűjtő második lépett az újabb egyenes kieséses szakaszba. Az A csoport óriási meglepetést hozott, az Olympiakosz és a Croatia is megelőzte az FC Portót, valamint az utolsó helyen lehorgonyzó Ajaxot. A kegyetlenül erős D csoport nagy vesztese az FC Barcelona lett, csak a Brøndbyt tudta maga mögé utasítani, amelyik viszont megverte a nyitányon a bajorokat. Jellemző, hogy az innen továbbjutó duó vívta a végjátékot, méghozzá Barcelonában. Az E csoportban sem a Dinamo Kijev vagy a Racing Club Lens volt a favorit, hanem inkább az Arsenal és a Panathinaikosz, mégis az előbbiek zártak az első két helyen. A leggyengébbnek tartott csoportban, az F jelűben az volt a szenzáció, hogy az 1. FC Kaiserslautern simán megnyerte, és az előre lesajnált Helsingin JK is össze tudott szedni öt pontot.

Teddy Sheringham az egyenlítő gólját ünnepli a Camp Nouban

A negyeddöntőben a Dinamo Kijev kiejtette a címvédőt. A négy között a Juventus 1-1-et ért el az Old Traffordon, majd Torinóban már a 11. percben elhúzott 2-0-ra, mégis a „vörös ördögök” verekedték be magukat a fináléba.

A Camp Nouban rendezett döntőben végig vezetett a Bayern, aztán az edzők cserélgetni kezdtek. Ottmar Hitzfeld időhúzás céljából tette, ennek jegyében kapta le a pályáról Lothar Matthäust a 80. és Mario Baslert a 89. percben. A legjobb emberét meg a gólszerzőjét. A zseniális Alex Ferguson két támadót küldött be, az egyik a 91. percben kiegyenlített, a másik a 93. percben győztes gólt rúgott.

Ole Gunnar Solskjær bevágja a döntő gólt

A katalán metropoliszban a Gary Lineker által hangoztatott futballsztereotípia a visszájára fordult, miután nem a nagy küzdő németek diadalmaskodtak az utolsó utáni pillanatokban!

A BL gólkirályai Andrij Sevcsenko (Dinamo Kijev) és Dwight Yorke (Manchester United) lettek 8-8- találattal.

1. selejtezőkör. Szileksz Kratovo–FC Bruges 0-0, 1-2, ŁKS Łódź–PFK Kapaz Gandzsa 4-1, 3-1, Liteksz Lovecs–Halmstads BK 2-0, 1-2, Grasshopper-Club–Jeunesse Esch 6-0, 2-0, Celtic FC–Saint Patrick's Athletic 0-0, 2-0, Kareda Šiauliai–NK Maribor 0-3, 0-1, Dinamo Kijev–Barry Town FC 8-0, 2-1, Cliftonville FC–MFK Košice 1-5, 0-8, Skonto Riga–Dinamo Minszk 0-0, 2-1, Valletta FC–Anorthoszisz 0-2, 0-6, Beitar Jerusalem–B36 Tórshavn 4-1, 1-0, Dinamo Tbiliszi–Vllaznia Shkodër 3-0, 1-3, HJK Helsinki–FC Jerevan 2-0, 3-0, FK Obilics Beograd–ÍB Vestmannaeyjar 2-0, 2-1, Zimbru Chisinau–Újpest FC 1-0, 1-3, Steaua București–Flora Tallinn 4-1, 1-3

2. selejtezőkör. Rosenborg BK–FC Bruges 2-0, 2-4 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Rosenborg), Manchester United–ŁKS Łódź 2-0, 0-0, Liteksz Lovecs–Szpartak Moszkva 0-5, 2-6, Galatasaray–Grasshopper-Club 2-1, 3-2, Celtic FC–Croatia Zagreb 1-0, 0-3, NK Maribor–PSV Eindhoven 2-1, 1-4 (hosszabbításban), Dinamo Kijev–Sparta Praha 0-1, 1-0 (tizenegyesekkel jutott tovább a Dinamo), MFK Košice–Brøndby IF 0-2, 1-0, FC Internazionale–Skonto Riga 4-0, 3-1, Olympiakosz Pireusz–Anorthoszisz 2-1, 4-2, SL Benfica–Beitar Jerusalem 6-0, 2-4, Dinamo Tbiliszi–Athletic Bilbao 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Bilbao), HJK Helsinki–FC Metz 1-0, 1-1, FC Bayern München–FK Obilics Beograd 4-0, 1-1, Sturm Graz–Újpest FC 4-0, 3-2, Steaua București–Panathinaikosz 2-2, 3-6

A csoport. FC Porto Olympiakosz Pireusz 2-2, 1-2, Croatia Zagreb–AFC Ajax 0-0, 1-0, Olympiakosz Pireusz–Croatia Zagreb 2-0, 1-1, AFC Ajax–FC Porto 2-1, 0-3, FC Porto–Croatia Zagreb 3-0, 1-3, Olympiakosz Pireusz–AFC Ajax 1-0, 0-2. A csoport végeredménye: 1. Olympiakosz Pireusz 11 pont, 2. Croatia Zagreb 8 pont, 3. FC Porto 7 pont, 4. AFC Ajax 7 pont

B csoport. Juventus–Galatasaray 2-2, 1-1, Athletic Bilbao–Rosenborg BK 1-1, 1-2, Galatasaray–Athletic Bilbao 2-1, 0-1, Rosenborg BK–Juventus 1-1, 2-0, Atheltic Bilbao–Juventus 0-0, 1-1, Rosenborg BK–Galatasaray 3-0, 0-3. A csoport végeredménye: 1. Juventus 8 pont, 2. Galatasaray 8 pont, 3. Rosenborg BK Trondheim 8 pont, 4. Athletic Bilbao 6 pont

C csoport. Real Madrid–FC Internazional 2-0, 1-3, Sturm Graz–Szpartak Moszkva 0-2, 0-0, FC Internazionale–Sturm Graz 1-0, 2-0, Szpartak Moszkva–Real Madrid 2-1, 1-2, FC Internazionale–Szpartak Moszkva 2-1, 1-1, Real Madrid–Sturm Graz 6-1, 5-1. A csoport végeredménye: 1. FC Internazionale 13 pont, 2. Real Madrid 12 pont, 3. Szpartak Moszkva 8 pont, 4. Sturm Graz 1 pont

D csoport. Brøndby IF–Bayern München 2-1, 0-2, Manchester United–FC Barcelona 3-3, 3-3, FC Bayern München–Manchester United 2-2, 1-1, FC Barcelona–Brøndby IF 2-0, 2-0, Brøndby IF–Manchester United 2-6, 0-5, FC Bayern München–FC Barcelona 1-0, 2-1. A csoport végeredménye: 1. FC Bayern München 11 pont, 2. Manchester United 10 pont, 3. FC Barcelona 8 pont, 4. Brøndby IF 3 pont

E csoport. RC Lens–Arsenal FC 1-1, 1-0, Panathinaikosz–Dinamo Kijev 2-1, 1-2, Dinamo Kijev–RC Lens 1-1, 3-1, Arsenal FC–Panathinaikosz 2-1, 3-1, RC Lens–Panathinaikosz 1-0, 0-1, Arsenal FC–Dinamo Kijev 1-1, 1-3. A csoport végeredménye. 1. Dinamo Kijev 11 pont, 2. Racing Club Lens 8 pont, 3. Arsenal FC 8 pont, 4. Panathinaikosz 6 pont

F csoport. 1. FC Kaiserslautern–SL Benfica 1-0, 1-2, PSV Eindhoven–HJK Helsinki 2-1, 3-1, HJK Helsinki–1. FC Kaiserslautern 0-0, 2-5, SL Benfica–PSV Eindhoven 2-1, 2-2, HJK Helsinki–SL Benfica 2-0, 2-2, PSV Eindhoven–1. FC Kaiserslautern 1-2, 1-3. A csoport végeredménye: 1. 1. FC Kaiserslautern 13 pont, 2. SL Benfica 8 pont, 3. PSV Eindhoven 7 pont, 4. HJK Helsinki 5 pont

Negyeddöntő. Manchester United–FC Internazionale 2-0, 1-1, Juventus–Olympiakosz Pireusz 2-1, 1-1, FC Bayern München–1. FC Kaiserslautern 2-0, 4-0, Real Madrid–Dinamo Kijev 1-1, 0-2

Elődöntő. Dinamo Kijev–FC Bayern München 3-3, 0-1, Manchester United–Juventus 1-1, 3-2

Döntő

Manchester United–FC Bayern München 2-1 (0-1)

1999. május 26., Barcelona, Camp Nou, 90 245 néző. Jv.: Pierluigi Collina (oasz)

Manchester United: Schmeichel – G. Neville, Stam, Johnsen, Irwin – Giggs, Beckham, N. Butt, Blomqvist (Sheringham, 67.) – D. Yorke, A. Cole (Solskjær, 81.)

FC Bayern München: Kahn – Matthäus (Fink, 80.) – Babbel, Linke, Kuffour, Tarnat – Basler (Szalihamidzsics, 89.), Effenberg, Jeremies – Jancker, Zickler (M. Scholl, 71.)

Gólszerzők: Basler (6.), Sheringham (91.), Solskjær (93.)

KUPAGYŐZTESEK EURÓPA-KUPÁJA

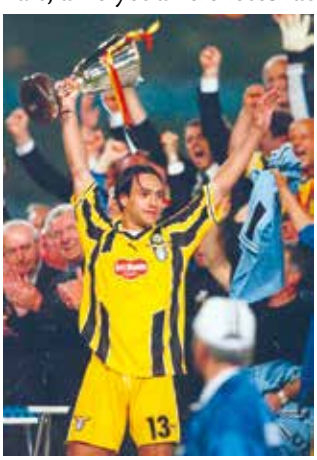
Az olasz keretbe foglalt KEK

Az UEFA döntése értelmében az 1999–2000-es szezontól az országos kupagyőztesek az UEFA-kupában rajtolhattak, mivel az európai szövetség a KEK-et megszüntette. Az első KEK-et a Fiorentina nyerte 1961-ben, az utolsót a Lazio 1999-ben, tehát az olasz klubok egyfajta keretbe foglalták a hajdanán népszerű sorozatot.

A Lazio játékosai a klubtörténet legnagyobb nemzetközi sikerét ünneplik Birminghamben

A selejtező valamennyi párharcában hozta a kötelezőt a fajsúlyosabb gárda, de nem így az első körben, ahol a Maccabi Haifa elbúcsúztatta a Paris SG-t. A nyolc közé csupán két olyan csapat került, amelyet az előzetes latolgatások során a kupagyőzelemre is esélyesek közé sorolt a közvélemény, mégpedig a címvédő Chelsea és a Lazio, a többiek a szerényebb klasszist képviselték. Mivel a két favorit az elődöntőben elkerülte egymást, szinte mindenki biztosra vette, hogy majd a végjátékban megküzdhetnek. Nos, nem ez történt, mert az RCD Mallorca nagyszerűen menetelő legénysége elütötte a londoniakat a duplázás lehetőségétől. A római „sasokat” végig az útjuk során intenzíven pártolták az égiek (nem igazán kaptak nehéz ellenfeleket, kétszer is az idegenben szerzett góljaiknak köszönhetően folytathatták), és Birmighamben sem hagyták őket faképnél, ugyanis a mezőnyben a piros-feketék minimum egyenrangú ellenfeleik voltak. És a lefújás után a Villa Parkban emelhette föl utoljára a patinás trófeát a győztes tizenegy kapitánya, **Alessandro Nesta**.

A búcsúzó KEK-szériának három gólkirálya lett, ám egyikőjüket sem mernénk világsztárnak minősíteni: Zaza Dzsanasia (Lokomotiv Moszkva), Alon Mizrahi (Maccabi Haifa), Souleymane Oulare (KRC Genk). A trió tagjai 6-6 gólt szereztek.

Selejtező. NK Rudar Velenje–Constructorul Chisinau 2-0, 0-0, FC Vaduz–Helsingborgs IF 0-2, 0-3, Lausanne-Sports–Cement Ararat 5-1, 2-1, Cork City FC–CSZKA Kijev 2-1, 0-2, FK Ekranas Panavezys–Apollón Limaszol 1-2, 3-3, Apolonia Fier–KRC Genk 1-5, 0-4, Bangor City FC–Haka Valkeakoski 0-2, 0-1, Levszki Szófia–Lokomotiv-96 Vityebszk 8-1, 1-1, FK Metalurgs Liepaja–ÍF Keflavík 4-2, 0-1, CS Grevenmacher–Rapid Bucureşti 2-6, 0-2, FC Lantana Tallinn–Heart of Midlothian 0-1, 0-5, KS Amica Wronki–Hibernians FC 4-0, 1-0, GÍ Gøta–MTK Hungária 1-3, 0-7, Glentoran FC–Maccabi Haifa 0-1, 1-2, FC København–Karabah Agdam 6-0, 4-0, FK Partizan Beograd–Dinamo Batumi 2-0, 0-1, Vardar Szkopje–Spartak Trnava 0-1, 0-2

1. forduló. CSZKA Kijev–Lokomotiv Moszkva 0-2, 1-3, FK Metalurgs Liepaja–Sporting Braga 0-0, 0-4, SV Josko Ried–MTK Hungária 2-0, 1-0, Paris SG–Maccabi Haifa 1-1, 2-3, Panioniosz–Haka Valkeakoski 2-0, 3-1, Apollón Limaszol–FK Jablonec 2-1, 1-2 (tizenegyesekkel jutott tovább az Apollón), SS Lazio–Lausanne-Sports 1-1, 2-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Lazio), Newcastle United–FK Partizan Beograd 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Partizan), Chelsea FC–Helsingborgs IF 1-0, 0-0, Levszki Szófia–FC København 0-2, 1-4, Rapid Bucureşti–Vålerenga IF 2-2, 0-0 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a VIF), Beşiktaş–Spartak Trnava 3-0, 1-2, SC Heerenveen–KS Amika Wronki 3-1, 1-0, NK Rudar Velenje–NK Varteks Varaždin 0-1, 0-1, MSV Duisburg–KRC Genk 1-1, 0-5, Heart of Midlothian–RCD Mallorca 0-1, 1-1

Nyolcaddöntő. Lokomotiv Moszkva–Sporting Braga 3-1, 0-1, SV Josko Ried–Maccabi Haifa 2-1, 1-4, Panioniosz–Apollón Limaszol 3-2, 1-0, SS Lazio–FK Partizan Beograd 0-0, 3-2, Chelsea FC–FC København 1-1, 1-0, Vålerenga IF–Beşiktaş 1-0, 3-3, SK Heerenveen–NK Varteks Varaždin 2-1, 2-4 (hosszabbításban), KRC Genk–RCD Mallorca 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Mallorca)

Negyeddöntő. Lokomotiv Moszkva–Maccabi Haifa 3-0, 1-0, Panioniosz–SS Lazio 0-4, 0-3, Chelsea FC–Vålerenga IF 3-0, 3-2, NK Varteks Varaždin–RCD Mallorca 0-0, 1-3

Elődöntő. Lokomotiv Moszkva–SS Lazio 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Lazio), Chelsea FC–RCD Mallorca 1-1, 0-1

Döntő

SS Lazio–RCD Mallorca 2-1 (1-1)

Kivonulnak a döntő résztvevői a Villa Parkban

1999. május 19., Birmingham, Villa Park 33 021 néző. Jv.: Günter Benkö (osztrák)

SS Lazio: Marchegiani – Pancaro, Nesta, Mihajlovics, Favalli – Sztankovics (Sérgio Conceição, 56.), Almeyda, Nedvěd (Lombardo, 84.) – Mancini (F. Couto, 90.), M. Salas, Vieri

RCD Mallorca: Roa – Olaizola, Siviero, Marcelino, Soler – Lauren, Engonga, Ibagaza, Sztankovics – Dani, Biagini (Paunovics, 73.)

Gólszerzők: Vieri (7.), Dani (11.), Nedvěd (81.)

Moszkvában mit sem ért a Marseillaise

Hernán Crespo szerezte az első gólt a moszkvai döntőben

Az első selejtezőkör meglepetése a jugoszláv időkben szebb napokat is látott szarajevói klubok bukása volt. Az első „valódi" fordulót néhány hírneves gárda nem érte el, köztük az FTC, az IFK Göteborg, a PAOK Szaloniki, a Sahtar Donyeck, a Trabzonspor, az NK Osijek, a varsói Polonia és a Malmö FF.

A második etapban feltűnő volt a zürichi alakulatok vitézkedése, az FCZ a Celticet, a GZ a Fiorentinát búcsúztatta, ám a következő körben mindketten elbuktak.

A nyolcaddöntő szenzációjaként a Celta Vigo mindkétszer megverte a Liverpoolt. Közel járt a sorozat az olasz házidöntőhöz, mert a négy között a Parma duplán két vállra fektette az Atlético Madridot, míg az Olympique Marseille egyszer sem tudta legyőzni a Bolognát, ám idegenben szerzett találatával mégiscsak elütötte a finálétól. A Moszkvában megtartott végjátékban az itáliai „keresztesek" domináltak, rákényszerítették akaratukat az ellenfelükre, a franciák jószerével csak védekeztek, de azt sem túl hatékonyan.

A gólkirályi trónusra „háromkirályok" telepedtek, az egyaránt 8-8 gólos **Enrico Chiesa** (Parma Calcio), Tomasz Kulawik (Wisła Kraków) és Darko Kovacsevics (Real Sociedad).

1. selejtezőkör. FC Argeş Piteşti–Dinamo Baku 5-1, 2-0, Belsina Bobrujszk–CSZKA Szófia 0-0, 1-3, Omonia Nicosia–Linfield FC 5-1, 3-5, Sahtar Donyeck–Birkirkara FC 2-1, 4-0, FC Kolheti Poti–Crvena zvezda 0-4, 0-7, Inter Bratislava–SK Tiranë 2-0, 2-0, Tallinna Sadam–Polonia Warszawa 0-2, 1-3, HB Tórshavn–Vaasan PS 2-0, 0-4, Zseljeznicsar Szarajevo–Kilmarnock FC 1-1, 0-1, NK Mura–Daugava Riga 6-1, 2-1, ÍA Akraness–Žalgiris Vilnius 3-2, 0-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Žalgiris), Hapoel Tel-Aviv–FinnPa 3-1, 3-1, Shirak SC–Malmö FF 0-2, 0-5, Germinal Ekeren–FK Szarajevo 4-1, 0-0, Shelbourne FC–Rangers FC 3-5, 0-2, Oţelul Galaţi–Szloga Jugomagnat 3-1, 1-1, US Luxembourg–IFK Göteborg 0-3, 0-4, Ferencvárosi TC–CE Principat 6-0, 8-1, Tiligul Tiraspol–RSC Anderlecht 0-1, 0-5, Newtown AFC–Wisła Kraków 0-0, 0-7

2. selejtezőkör. Crvena zvezda–Rotor Volgográd 2-1, 2-1, Ferencvárosi TC–AEK Athén 4-2, 0-4, Germinal Ekeren–Servette FC Genf 1-4, 2-1, Argeş Piteşti–Itsanbulspor 2-0, 2-4 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az Argeş), Molde FK–CSZKA Szófia 0-0, 0-2, IFK Göteborg–Fenerbahçe 2-1,

0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Fenerbahçe), NK Mura–Silkeborg IF 0-0, 0-2, Rangers FC–PAOK Szaloniki 2-0, 0-0, Slavia Praha–Inter Bratislava 4-0, 0-2, FC Zürich–Sahtar Donyeck 4-0, 2-3, SK Brann Bergen–Žalgiris Vilnius 1-0, 0-0, Wisła Kraków–Trabzonspor 5-1, 2-1, Vejle BK–Oţelul Galaţi 3-0, 3-0, Hapoel Tel-Aviv–Strømsgodset IF 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a SIF), NK Osijek–RSC Anderlecht 3-1, 0-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az Anderlecht), Omonia Nicosia–Rapid Wien 3-1, 0-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Rapid), Vaasan PS–Grazer AK 0-0, 0-3, Polonia Warszawa–Dinamo Moszkva 0-1, 0-1, Hajduk Split–Malmö FF 1-1, 2-1, Sigma Olomouc–Kilmarnock FC 2-0, 2-0

1. forduló. Sparta Praha–Real Sociedad 2-4, 0-1, Fenerbahçe–Parma Calcio 1-0, 1-3, Blackburn Rovers–Olympique Lyon 0-1, 2-2, Dinamo Moszkva–Skonto Riga 2-2, 3-2, Vitória SC Guimarães–Celtic FC 1-2, 1-2, VfB Stuttgart–Feyenoord 1-3, 3-0, Argeş Piteşti–Celta Vigo 0-1, 0-7, Silkeborg IF–AS Roma 0-2, 0-1, ŁKS Łódź–AS Monaco 1-3, 0-0, Liteksz Lovecs–Grazer AK 1-1, 0-2, RSC Anderlecht–Grasshopper-Club 0-2, 0-0, Fiorentina–Hajduk Split 2-1, 0-0, Aston Vila–Strømsgodset IF 3-2, 3-0, Schalke 04–Slavia Praha 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Slavia), Servette FC Genf–CSZKA Szófia 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a CSZKA), Crvena zvezda–FC Metz 2-1, 1-2 (tizenegyesekkel jutott tovább a Crvena zvezda), MFK Košice–Liverpool FC 0-3, 0-5, Sporting CP–Bologna 0-2, 1-2, NK Maribor–Wisła Kraków 0-2, 0-3, Vejle BK–Real Betis Balompié 1-0, 0-5, Girondins Bordeaux–Rapid Wien 1-1, 2-1, Atlético Madrid–FK Obilics Beograd 2-0, 1-0, Beitar Jerusalem–Rangers FC 1-1, 2-4, Leeds United–CS Marítimo 1-0, 0-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Leeds), Udinese Calcio–Bayer Leverkusen 1-1, 0-1, Steaua Bucureşti–Valencia CF 3-4, 0-3, Willem II Tilburg–Dinamo Tbiliszi 3-0, 3-0, FC Zürich–Anorthoszisz 4-0, 3-2, Újpest FC–FC Bruges 0-5, 2-2, Vitesse Arnhem–AEK Athén 3-0, 3-3, SK Brann Bergen–Werder Bremen 2-0, 0-4 (hosszabbításban), Sigma Olomouc–Olympique Marseille 2-2, 0-4

Három ünneplő pármai: Vanoli, Dino Baggio és Chiesa

2. forduló. Dinamo Moszkva–Real Sociedad 2-3, 0-3, CSZKA Szófia–Atlético Madrid 2-4, 0-1, AS Roma–Leeds United 1-0, 0-0, Celtic FC–FC Zürich 1-1, 2-4, Grasshopper-Club–Fiorentina 0-2, 3-0, Vitesse Arnhem–Girondins Bordeaux 0-1, 1-2, Bayer Leverkusen–Rangers FC 1-2, 1-1, Wisła Kraków–Parma Calcio 1-1, 1-2, Grazer AK–AS Monaco 3-3, 0-4, Werder Bremen–Olympique Marseille 1-1, 2-3, Celta Vigo–Aston Villa 0-1, 3-1, Liverpool FC–Valencia CF 0-0, 2-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Liverpool), Bologna–Slavia Praha 2-1, 2-0, Willem II Tilburg–Real Betis

Balompié 1-1, 0-3, Crvena zvezda–Olympique Lyon 1-2, 2-3, VfB Stuttgart–FC Bruges 1-1, 2-3 (hosszabbításban)

Nyolcaddöntő. Real Sociedad–Atlético Madrid 2-1, 1-4 (hosszabbításban), AS Roma–FC Zürich 1-0, 2-2, Grasshopper-Club–Girondins Bordeaux 3-3, 0-0 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Bordeaux), Rangers FC–Parma Calcio 1-1, 1-3, AS Monaco–Olympique Marseille 2-2, 0-1, Celta Vigo–Liverpool FC 3-1, 1-0, Bologna–Real Betis Balompié 4-1, 0-1, Olympique Lyon–FC Bruges 1-0, 4-3

Negyeddöntő. Atlético Madrid–AS Roma 2-1, 2-1, Girondins Bordeaux–Parma Calcio 2-1, 0-6, Olympique Marseille–Celta Vigo 2-1, 0-0, Bologna–Olympique Lyon 3-0, 0-2

Elődöntő. Atlético Madrid–Parma Calcio 1-3, 1-2, Olympique Marseille–Bologna 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Marseille)

Döntő

Parma Calcio–Olympique Marseille 3-0 (2-0)

1999. május 12., Moszkva, Luzsnyiki stadion 62 000 néző. Jv.: Hugh Dallas (skót)

Parma Calcio: Buffon – Thuram, Sensini, Cannavaro, Boghossian – Fuser, Verón (Fiore, 77.), D. Baggio, Vanoli – Crespo (Asprilla, 84.), Chiesa (Balbo, 73.)

Olympique Marseille: Porato – Blondeau, L. Blanc, Issa, Domoraud – Brando, Bravo, Edson (T. Camara, 46.) – Pirès, Gourvennec, Maurice

Gólszerzők: Crespo (25.), Vanoli (36.), Chiesa (55.)

EURÓPAI SZUPERKUPA

Poyet szétbombázta a madridisták álmát

Gianluca Vialli rövid játékos-edzői pályafutása alatt bebizonyította, hogy remekül érzi a cseréket. A KEK-döntőben Zolát küldte be, aki néhány pillanat múlva győztes találatot szerzett Stockholmban. Monacóban az uruguayi Gustavo Poyet a 63. percben kapott tőle bizalmat, majd megszerezte a Real Madrid elleni csata egyetlen gólját: Gianfranco Zola labdáját zúdította jobb külsővel, kapásból, laposan, a tizenhatos magasságából a hosszúba. Bodo Illgner vetődött ugyan, de fikarcnyi esélye sem volt az elemi erejű bomba hatástalanítására.

Marcel Desailly és Gus Poyet

Döntő

Chelsea FC–Real Madrid 1-0 (0-0)

1998. augusztus 28., Monaco, Stade Louis II., 11 589 néző. Jv.: Marc Batta (farncia)

Chelsea FC: De Goey – Ferrer, Duberry, Lebœuf, La Saux – Desailly, Wise, Di Matteo (Poyet, 63.), Babayaro – Zola (B. Laudrup, 83.), Casiraghi (Flo, 89.)

Real Madrid: Illgner – Panucci, Sanchís, Hierro, Roberto Carlos – Sávio, Redondo, Karembeu (Morientes, 58.), Seedorf – Mijatovics (Jarni, 73.), Raúl

Gólszerző: Poyet (82.)

LIBERTADORES KUPA

Európában nem a Palmeiras nyert volna

Nehéz lenne azt állítani, hogy a Palmeiras könnyű ágon jutott a sorozat döntőjébe. A csoportszakaszban megelőzte a paraguayi Cerro Porteñót és Olimpiát, s bár a Cortinthians előtte végzett, másodikként mégis továbbjutott. Az egyenes kieséses szakaszban túljutott a címvédő Vasco da Gamán (1-1, 4-2), újra megkapta, de immár legyűrte a Corinthianst (0-2, 2-2, tizenegyesekkel 4-2), végül elbúcsúztatta a nagyon erős River Plate-et (0-1, 3-0). A másik ágról a Deportivo Cali került a végjátékba, meglepetésre. A kolumbiai csapat a csoportszakaszból, ugyancsak másodikként, a Vélez Sarsfield és a River Plate társaságában jutott tovább, kiejtve az Once Caldast. Az egyenes kieséses szakaszban túljutott egy chilei (Colo-Colo, 2-0, 0-1), egy uruguayi (Bella Vista, 2-1, 1-1), s végül egy paraguayi (Cerro Porteño, 4-0, 2-3) alakulaton.

César Sampaio, a Palmeiras (egyik) csillaga

A döntő kétségtelenül nagy csatát hozott két olyan résztvevő között, amelynek nem volt erőssége az idegenbeli játék.

A Deportivo Cali az első mérkőzést megnyerte 1-0-ra, majd São Paulóban kikapott 2-1-re . Ez egy európai kupacsatában elég lett volna a sikerhez, Dél-Amerikában nem. Tizenegyespárbaj döntött, mégpedig a Luiz Felipe Scolari által irányított Palmeiras javára.

Deportivo Cali–Palmeiras 1-0 (1-0)

Döntő, 1. mérkőzés, 1999. június 2., Cali, Estádio Olímpico Pascual Guerreiro, 46 000 néző. Jv: Mario Sánchez (chilei)

Deportivo Cali: Dudamel – J. W. Pérez, Yepes, Mosquera, Bedoya – Viveros, Zapata, Candelo, G. Córdoba – Bonilla (Marrero, 73.), C. Castillo (Rey, 80.)

Zöld-fehérek egymás közt: a Palmeiras és a Deportivo Cali játékosai a kolumbiai összecsapás előtt

Palmeiras: Marcos – Arce, Júnior Baiano, Roque Júnior, Júnior – César Sampaio, Rogério, Alex (Euller, 71.), Zinho (Galeano, 83.) – Paulo Nunes, Oséas (Evair, 47.)

Gólszerző: Bonilla (42.)

Palmeiras–Deportivo Cali 2-1 (0-0), tizenegyesekkel: 4-3

Döntő, 2. mérkőzés, 1999. június 16., São Paulo, Parque Antartica, 32 000 néző. Jv: Ubaldo Aquino (argentin)

Palmeiras: Marcos – Arce (Evair, 57.), Júnior Baiano, Roque Júnior, Júnior – César Sampaio, Rogério, Alex (Euller, 75.), Zinho – Paulo Nunes, Oséas

Deportivo Cali: Dudamel – J. W. Pérez (H. Gavíria, 84.), Yepes, Mosquera, Bedoya – Viveros, Zapata, Candelo (F. Hurtado, 61.), G. Córdoba (M. Valencia, 80.) – Bonilla (Marrero, 73.), Betasncourt

Gólszerzők: Evair (65. – 11-esből), Zapata (70. – 11-esből), Oséas (76.)

Kiállítva: Mosquera (79.), Evair (95.)

A tizenegyesét értékesítette: Júnior Baiano, Roque Júnior, Rogério, Euller, illetve Dudamel, Gavíria, Yepes. A tizenegyesét kihagyta: Zinho, illetve Bedoya, Zapata

VILÁGKUPA

Raúl ihletett koreográfiája

Csodálatos góloknak tapsolhatott a tokiói nézősereg a Világkupa 1998-as döntőjében. Az elsőnél Roberto Carlos mintaszerű beadásából honfitársa, Nasa stukkolta hálóba a labdát. Parádés, pontosan helyezett fejes volt, kár, hogy a saját kapujába sikeredett... A másodikat Juninho Pernambucano bombázta jobbal a felsőbe, miután pazarul levette a labdát, és már ezzel a mozdulatával becsapta a spanyol védelmet. De ez mind semmi sem volt Raúl káprázatos alakításához képest! A madridi balszélső egy nagyjából hatvanméteres passzt szelídített meg, ballal, futtából kapta le a labdát a levegőből, aztán két rátámadó védőt is kicselezett, majd az elvetődő kapus mellett jobbal a hosszúba lőtt. Tökéletesen kivitelezett koreográfiát adott elő, és nem volt emberfia a Nemzeti Stadionban, aki elvitatta volna tőle a mérkőzés legjobbja címet.

A győztes gól: Raúl lábát már elhagyta a labda, Carlos Germano tehetetlen

Real Madrid–Vasco da Gama 2-1 (1-0)

1998. december 1., Tokió, Nemzeti Stadion, 51 514 néző. Jv.: Mario Sánchez Yantén (chilei)

Real Madrid: Illgner – Panucci, Sanchís, Sanz, Roberto Carlos – Sávio (Šuker, 90.), Redondo, Hierro, Seedorf – Raúl, Mijatovics (Jarni, 86.)

Vasco da Gama: Carlos Germano – Vágner (Vítor, 81.), Odvan, Galvão, Felipe – Nasa, Luisinho (Guilherme, 86.), Juninho Pernambucano, Ramon (Válber, 89.) – Donizete, Luizão

Gólszerzők: Nasa (25., öngól), Juninho Pernambucano (56.), Raúl (83.)

COPA AMÉRICA

A brazilok külön klasszist képviseltek

A brazil válogatott az 1998-as Mondial előtt (1997) és utána (1999) is elhódította a Copa Americát, egyaránt Ronaldo vezérletével. A paraguayi tornán óriási fölénnyel nyert, a három csoportmeccsén 7-0-ra verte Venezuelát, 1-0-ra Chilét és 2-1-re Mexikót. Az egyenes kieséses szakaszban hasonló volt a képlet: Argentínát 2-1-re, az újabb mérkőzésen Mexikót 2-0-ra, végül a döntőben Uruguayt 3-0-ra győzte le.

Az arany-zöld mezesek a Dida – **Cafù**, Zago, João Carlos, Roberto Carlos – Emerson, Flávio Conceicão, Rivaldo, Zé Roberto – Ronaldo, Amoroso összeállításban nyerték meg a finálét, Wanderley Luxembrgo kapitány egyszer sem cserélt, nem volt rá szükség. A góllövőlista első három helyén Rivaldo és Ronaldo (holtversenyben, öt-öt találattal) és Amoroso (4) végzett. A nagy fölényhez képest szerény volt a brazilok részvétele a torna álomtizenegyében, amely így festett: Dida (brazil) – Quintana (kolumbiai), Gamarra (paraguayi), Reyes (chilei), Sorín (argentin) – Emerson (brazil), Coelho (uruguayi), Blanco (mexikói), Rivaldo (brazil) – Bonilla (kolumbiai), Ronaldo (brazil).

A sikernek akadt egy különlegessége: a dél-amerikai kontinensbajnokság akkor már közel kilencvenéves történetében Brazília először tudta megvédeni az elsőségét.

ARANYLABDA, 1998

Francia még nem nyert ekkora fölénnyel

Zinedine Zidane-nak nagyszerű éve volt az 1998-as, gyakorlatilag ő döntötte el a világbajnokság finálját, második lett a Juventusszal a Bajnokok Ligájában, diadalmaskodott klubjával az olasz bajnokságban – így aztán olyan óriási fölénnyel nyerte meg az esztendő decemberében a *France Football* Aranylabdáját, amilyennel korábban még egyetlen honfitársa, Raymond Kopa, sem Michel Platini, sem pedig Jean-Pierre Papin sem. „Védelmükben” azért tegyük hozzá: a szavazás első négy évtizedében kevesebb volt a szavazó, s kevesebb a megszerezhető pont.

„Zizou” mögött a világbajnokság horvát gólkirálya, a BL-győzelmet is elérő Davor Šuker lett a második, elsősorban a Mondialon mutatott remeklésének köszönhetően. A következő három helyen olyan futballisták zártak, akik a következő évek valamelyikében maguk is elnyerték az Aranylabdát. (Ronaldo nemcsak utána, 2002-ben, hanem előtte, 1997-ben is győzött.)

Három Zidane fivér együtt, Nordine, Zinedine és Farid

Aranylabda, 1998

1. Zinedine Zidane (francia, Juventus) 244 pont, 2. Davor Šuker (horvát, Real Madrid) 68, 3. Ronaldo Nazário da Lima (brazil, Internazionale) 66, 4. Michael Owen (angol, Liverpool FC) 51, 5. Rivaldo Vitor Barbosa Ferreira (brazil, FC Barcelona) 45, 6. Gabriel Omar Batistuta (argentin, Fiorentina) 43, 7. Lilian Thuram (francia, Parma) 36, 8. Dennis Bergkamp (holland, Arsenal FC) és Edgar Davids (holland, Juventus FC) 28, 10. Marcel Desailly (francia, AC Milan, Chelsea FC) 19.

(Az első tíz helyezett.)

VILÁGVÁLOGATOTT

Futballoztak egy jót a világsztárok

Nem vette igazán komolyan a kiváló erőkből álló Világválogatott az 1998. december 17-én Rómában az Olasz Labdarúgószövetség megalapításának századik évfordulójának tiszteletére játszott gálamérkőzést. Pedig a rendezők nagyon kitettek magukért, a meccs előtti napon a Szentatya, II. János Pál pápa is fogadta a labdarúgókat.

A világválogatott kezdő tizenegyében Zidane, Hierro, Zé Maria, Pagliuca, Rui Costa, Ronaldo, valamint (elöl) Weah, Dunga, Batistuta, Winter, Nyathi

A Pagliuca (Shorunmu) – Zé Maria, Dunga (João Pinto), Hierro (Nakata), Nyathi – Winter (Guerrero), Rui Costa (Salas), Zidane (Hernandez) – Weah, Ronaldo (Šuker), Batistuta (Bierhoff) összeállításban játszó gárda 6-2-re kikapott a Dino Zoff által irányított Squadra Azzurrától. A gólokat Pippo Inzaghi, Eusebio Di Francesco, Diego Fuser és a triplázó Enrico Chiesa, illetve Gabriel Omar Batistuta és George Weah szerezték.

Az SS Lazio.
Hátul, balról: Nesta, Vieri, Mihajlovics, Pancaro, Marchegiani, Mancini.
Elöl: Sztankovics, Favalli, Almeyda, Nedvěd, Salas

A Palmeiras.
Hátul, balról (csak a játékosok): Marcos, Sérgio, Arce, César Sampaio, Agnaldo, Júnior Baiano, Cléber, Roque Júnior, Galeano.
Elöl: Evair, Rubens Júnior, Rogério, Euller, Oséas, Júnior, Alex, Zinho, Jackson, Paulo Nunes

Az ASEC Abidjan.
Az elefántcsontparti csapat megnyerte az Afrikai Bajnokok Ligáját

A Parma.
Hátul, balról: Sensini, Thuram, Vanoli, Boghossian, Verón, Dino Baggio, Buffon.
Elöl: Chiesa, Cannavaro, Crespo, Fuser

A Chelsea FC.
Hátul, balról: De Goey, Duberry, Casiraghi, Desailly, Lebœuf, Di Matteo.
Elöl: Babayaro, Wise, Le Saux, Ferrer, Zola

A Real Madrid.
Hátul, balról: Illgner, Hierro, Seedorf, Redondo, Panucci, Fernando Sanz.
Elöl: Mijatovics, Sávio, Roberto Carlos, Raúl, Sanchís

Bajnokok, kupagyőztesek

1998–1999

EURÓPA

FC Haka

Feyenoord

Wisła Kraków

Valletta FC

Jeunesse d'Esch

Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
Albánia	KS Tiranë	KS Tiranë
Andorra	CE Principat	CE Principat
Anglia	Manchester United	Manchester United
Ausztria	Sturm Graz	Sturm Graz
Azerbajdzsán	Kepez Gança	Neftçi Baku
Belgium	KRC Genk	Lierse
Bosznia-Hercegovina	–	–
Bulgária	Litex Lovecs	CSZKA Szófia
Ciprus	Anorthoszisz	APOEL Nicosia
Csehország	Sparta Praha	Slavia Praha
Dánia	Aalborg Boldspilklub	Akademisk Boldklub
Észak-Írország	Glentoran	Portadown
Észtország	FC Flora	Levadia Maardu
Fehéroroszország	Dnyepr-T. Mogiljev	Belsina Bobruiszk
Feröer-szigetek*	Havnar Boltfelag	Havnar Boltfelag
Finnország*	FC Haka	Helsingin JK
Franciaország	Girondins Bordeaux	FC Nantes
Görögország	Olympiakosz	Olympiakosz
Grúzia	Dinamo Tbiliszi	Torpedo Kutaiszi
Hollandia	Feyenoord	AFC Ajax
Horvátország	Croatia Zagreb	NK Osijek
Írország	St. Patrick's Athletic	Bray Wanderers
Izland*	ÍBV	ÍBV
Izrael	Hapoel Haifa	Hapoel Tel-Aviv
Jugoszlávia	FK Partizan	Crvena zvezda
Lengyelország	Wisła Kraków	Amica Wronki
Lettország	Skonto Riga*	FK Riga
Liechtenstein	–	FC Vaduz
Litvánia	Žalgiris Vilnius	Kareda Siauliai
Luxemburg	Jeunesse d'Esch	Jeunesse d'Esch
Macedónia	Szloga Jugomagnat	Vardar Szkopje
Málta	Valletta FC	Valletta FC
Moldova	FC Zimbru	Sheriff Tiraspol
Németország	Bayern München	Werder Bremen
Norvégia*	Rosenborg BK	Stabæk BK
Olaszország	AC Milan	Parma AC
Oroszország	Szpartak Moszkva	Zenit
Örményország	Cement Ararat	Cement Ararat
Portugália	FC Porto	SC Beira Mar
Románia	Rapid Buc.	Steaua Buc.
San Marino	Faetano	Cosmos

KÜLÖNLEGESSÉG

Az AIK maximális sikere – minimálprogrammal

Elképesztő teljesítménnyel lett bajnok Svédországban a fővárosi AIK. A tizennégy csapatos első osztályban 26 forduló alatt mindössze huszonöt gólt szerzett, a legkevesebbet az első liga összes gárdája közül! A riválisok közül a második Helsingborgs IF és a hetedik IFK Norrköping is 43, a negyedik Halmstads BK 42 gólig jutott.

Az AIK mindössze négy mérkőzésen szerzett legalább két találatot, házi gólkirálya, a szerb Nebojsa Novakovics csupán öt gólig jutott, mögötte holtversenyben három góllal is második tudott

Galatasaray

	Skócia	Rangers FC	Rangers FC
	Spanyolország	FC Barcelona	Valencia CF
	Svájc	Servette	Lausanne-Sports
	Svédország	AIK*	AIK
	Szlovákia	Slovan Bratislava	Slovan Bratislava
	Szlovénia	Maribor Teatanic	Maribor Teatanic
	Törökország	Galatasaray	Galatasaray
	Ukrajna	Dinamo Kijev	Dinamo Kijev
	Wales	Barry Town	Inter Cabletel
DÉL-AMERIKA	Argentína	Boca Juniors (Apertura)	
		Boca Juniors (Clausura)	
	Brazília*	Corinthians	
	Rio de Janeiro	Flamengo	
	São Paulo	Corinthians	
	Minas Gerais	Atlético Mineiro	
	Rio Grande do Sul	Grêmio FBPA	
	Bolívia*	Blooming	
	Chile*	Colo-Colo	
	Ecuador*	LDU Quito	
	Kolumbia*	Deportivo Cali	
	Paraguay*	Olimpia	
	Peru*	Universitario	
	Uruguay*	Nacional	
	Venezuela	Deportivo Italchacao	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	Chicago Fire (MLS)	Chicago Fire
	Mexikó	Necaxa (Tél)	
		Toluca (Tavasz)	
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	Manchester United	
	Kupagy. Európa-kupája	Lazio	
	UEFA-kupa	Parma	
	Európai Szuperkupa	Chelsea FC	
	Libertadores Kupa	Palmeiras	
	Afrikai Bajn.Kupája*	ASEC Mimosas	
	Afrikai Kupagy. Kupája*	ES Tunis	
	Ázsiai Bajn. Kupája	Pohang Steelers	
	Ázsiai Kupagy. Kupája	al-Ittihad	
	Világkupa*	Real Madrid	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Copa America	Brazília	

Blooming

Deportivo Italchacao

al-Ittihad

* naptári éves lebonyolítási rend

*lenni Thomas Lagerlöf, Krister Nordin és Marino Rahmberg. Természetesen a védelem volt a skót Stuart Baxter együttesének erőssége, ezt a csapatrészt a kapus **Mattias Asper**, valamint Patrick Englund, Michael Brundin, Tomas Gustafsson, Thomas Lagerlöf és védekező középpályásként Johan Mjällby alkotta. A sárga-feketék a 26 mérkőzésükből hetet 1-0-ra nyertek meg, mindössze két vereséget szenvedtek. Játékosaik közül egyedül Mjällby játszott a válogatottban, ő egyébként az idény után Skóciába, a Celtichez igazolt. Az AIK tavasszal kupagyőzelemmel koronázta meg a szezonját, az IFK Göteborg elleni 180 perces csatája is csupán egyetlen gólt hozott.*

Rómában és Münchenben duplázással ünnepelték a centenáriumot

Diego Simeone góljai juttatták célba a Laziót

Az Unterhaching segített a Bayernen

A Manchester United visszalépett az FA-kupától

Sergio Cragnotti, a Lazio elnöke határozott céllal vágott neki klubjával az 1999–2000-es idénynek: megnyerni a bajnoki címet az egyesület centenáriumi évében. Merész tervnek tűnt, noha a Lazio kétségtelenül évek óta a Serie A legjobbjai közé tartozott. A presidente mindenesetre megtette a magáét, a nyáron még tovább erősítette az amúgy sem gyenge keretet két argentin középpályás, Diego Simeone (Internazionale) és Juan Sebastián Verón (Parma) megszerzésével.

Az ősz kiegyensúlyozott csatát hozott a scudettóról álmodó csapatok, így az Inter, a Lazio, a Milan, a Juventus és az AS Roma között. A „sasok" november középig kiválón teljesítettek az Olimpiai Stadionban, csak a Milan elleni 4-4 rontotta picit a hibátlan mérlegüket. Ám akkor – a riválisok pályaválasztása mellett – 4-1-re kikaptak a római derbin, majd nem bírtak (0-0) a Juventusszal. Mindazonáltal a tavasz elejére tisztázódott a képlet: a Juve és a Lazio a legesélyesebb az elsőségre. Hat fordulóval a vége előtt a torinóiaknak 59, a fővárosiaknak 56 pontja volt, ez nem tűnt az égszínkékek szempontjából ledolgozhatatlan hátránynak. Ám amikor három körrel a zárás előtt a Juventus már öt ponttal vezetett, kezdett kilátástalanná válni a helyzet. A Lazio híveiben, aligha csodálható módon, éppen csapatuk bukása tartotta a lelket: 1999 tavaszán Sven-Göran Eriksson legénysége hasonló előnyt tékozolt el a Milannal szemben.

Április 30-án a Juve 2-0-ra kikapott Veronában, ugyanakkor a Lazio otthon egy szerencsés öngólnak is köszönhetően 3-2-re megverte a Veneziát. A következő héten a Lazio, hátrányból fordítva, vérzivataros mérkőzésen 3-2-re győzött Bolognában, de a Juventus is nyert, igaz, jelentős bírói segédlettel. Torinóban a Parma ellen Alessandro Del Piero megszerezte idénybeli első akciógólját, de ez majdnem kevés lett a győzelemhez, miután az utolsó pillanatban Fabio Cannavaro kiegyenlített. A Juve nagy szerencséjére a játékvezető úgy látta, a gólszerző meglökte védőjét, s érvénytelenítette a gólt, amivel élen tartotta a torinóiakat. Az utolsó forduló előtt így a Juventus kezében volt a döntés: ha nyer, bajnok. Ha döntetlent játszik, s a Lazio nyer, a két csapat bajnoki döntőt játszik az elsőségért. Aztán egy harmadik lehetőség valósult meg. A Reggina ellen győztes Lazióé lett az aranyérem, miután két büntetőt is értékesítve, 3-0-val gyűjtötte be a három pontot. A Juventus mérkőzése azonos időben kezdődött Perugiában

A chilei Marcelo Salas

a rómaival, de a nagy esőzés miatt félbeszakadt. Egy órával később folytatták, addigra véget ért a római találkozó, így bárki kiszámíthatta: csak győzelemmel lehet bajnok Carlo Ancelotti gárdája. Nemhogy nem nyert, hanem kikapott 1-0-ra.

Simone Inzaghi

A Lazio sikerében óriási része volt Diego Simeonénak, aki az utolsó négy bajnoki forduló mindegyikében szerzett gólt. Az idényben elért mind az öt bajnoki találata áprilisban és májusban született. S persze nagy része volt a diadalban honfitársának, a Kis Boszorkánynak (La Brujita) becézett Verónnak, aki minden klubtársánál több mérkőzésen játszott. A Juventus vesztét ezúttal a támadójáték gyengesége okozta: a 46 szerzett góljánál hét gárda is többet ért el, a Lazio például 64-et. A bajnokcsapatnál egyébként csupán a címvédő, de ezúttal csak harmadik Milan könyvelt el több találatot, köszönhetően elsősorban az első olaszországi szezonjában a gólkirályi címet elnyerő Andrij Sevcsenkónak.

A bajnoki cím mellé az országos kupát is elhódító fővárosi alakulat tagjai voltak: Luca Marchegiani (28) – Paolo Negro (26/2), Alessandro Nesta (28), Szinisa Mihajlovics (26), Giuseppe Pancaro (28/3) – Néstor Sensini (23/1), Diego Simeone (28/5), **Pavel Nedvěd** (28/5), Juan Sebastián Verón (31/8) – Sérgio Conceição (30/2) – Marcelo Salas (28/11), valamint Simone Inzaghi (22/7), Roberto Mancini (20), Matias Almeyda (19/1), Alen Bokšić (19/4), Giuseppe Favalli (18), Fabrizio Ravanelli (16/2), Dejan Sztankovics (16/3), Fernando Couto (14), Attilio Lombardo (10/1), Marco Ballotta (kapus, 9), Guerino Gottardi (5), Kennet Andersson (2).

A Bayern München és a Bayer Leverkusen óriási csatát vívott egymással a német bajnoki címért. Mindkét csapat 73 ponttal zárta az évet, a bajorok a jobb gólkülönbségüknek, még pontosabban a jobb védelmüknek köszönhetően nyertek, tekintve, hogy a rivális egy góllal többet lőtt.

A müncheniek az idény előtt két dél-amerikai játékost vettek Giovane Élber mellé, a Paulo Sérgióért kifizetett 13,2 millió német márka különösen magas összegnek számított. Az Európában először a Bayer Leverkusenben szereplő, de 1999 nyarán az AS Romától megszerzett támadó középpályást Ottmar Hitzfeld a klub szabályait szinte naponta semmibe vevő Mario Basler helyére szánta. Baslert aztán augusztus végén tovább is adta a Bayern a Kaiserslauternnek, amelyben a kiebrudalt játékmester kitűnő idényt zárt.

Még merészebb befektetésnek tűnt a még csak 18 éves Roque Santa Cruz leigazolása, kereken tízmillióért. A paraguayi csatár a 3. fordulóban, az Unterhaching ellen szerezte első gólját, amivel a Bayern Bundesliga-történetének legfiatalabb gólszerzője lett. Az idényben a Lazióhoz hasonlóan a századik születésnapját ünneplő müncheniek rosszul rajtoltak, a tizedik fordulóig egyszer sem álltak dobogós helyen, de utána tizenhat héten át vezettek. A hajrára ellenben a Bayer Leverkusen előzött. Ottmar Hitzfeld együttese az április 15-i, az 1860 elleni hazai vereséggel nagy hátrányba került a Leverkusennel szemben. Óriási meglepetést jelentett az eredmény, mivel a városi rivális „oroszlánok” 22 év után nyertek ismét a Bayern vendégeként.

Mind a két gárda győzött a következő három játéknapon, így május 20-ra maradt a döntés. Akkor az FCBM otthon 3-1-re megverte a Werder Brement, a hazaiak góljai mind az első 16 percben estek. (Két héttel korábban, a berlini kupadöntőben a piros-fehérek 3-0-ra verték meg a Werdert.) Ám úgy festett, ez is kevés lesz, mert a „párhuzamos", légvonalban alig tizenöt kilométernyire lejátszott mérkőzésen, az Unterhaching otthonában a Bayer Leverkusennek bőven elég lett volna egy döntetlen is. A vendégek esélyét növelte, hogy sérüléséből felépülve ismét játszott a szezon legjobb játékosának választott brazil Émerson. Az újonc addigra már biztosította a bennmaradását, csak becsületből játszott – remekül. Miután Michael Ballack szerencsétlen öngóljával előnybe került, bátor játékkal őrizte az eredményt, sőt, a második félidőben Markus Oberleitner góljával eldőlt a csata. A Bayer Leverkusent összenyomta a tét, a nagy lehetőség. Hiába voltak nagyszerű futballistái, mint Jens Novotny, Ulf Kirsten, Oliver Neuville, vagy a három brazil, Émerson, Paulo Rink és Zé Roberto, nem tudta megkoronázni idénybeli remek teljesítményét.

Paulo Sérgio és a DFB-kupa

Ottmar Hitzfeld öt idény alatt a negyedik bajnoki címét nyerte a Bundesligában, ez volt a szezon végén búcsúzó, s New Yorkba igazoló Lothar Matthäusnak a hetedik, egyben utolsó német bajnoki elsősége. A bajnokcsapat tagjai voltak: Oliver Kahn (27), Bernd Dreher (6), Stefan Wessels (2) kapusok, Thomas Linke (27/1), Michael Tarnat (26/1), Markus Babbel (26/1), Bixente Lizarazu (22/1), Samuel Kuffour (18/2), Patrik Andersson (16) védők, Hasan Salihamidžić (30/4), Jens Jeremies (30/3), Stefan Effenberg (27/2), Thorsten Fink (26), Mehmet Scholl (25/6), Michael Wiesinger (13/1), Thomas Strunz (9), Sławomir Wojciechowski (3/1), Mario Basler (2), Andrew Sinkala (1) középpályások, Paulo Sérgio (28/13), **Roque Santa Cruz** (28/5), Giovane Élber (26/14), Carsten Jancker (23/9), Alexander Zickler (14/7) támadók.

A nagy európai bajnokságok közül az egyik legsimábban a francia alakult, amelyet az AS Monaco hétpontos előnnyel nyert meg. Az Olympique Marseille 1993-as botránya óta ez volt a hetedik lezárt bajnokság, a Monaco lett az első csapat, amely ez idő alatt két elsőséget is meg tudott szerezni. A hercegség csapata az 1996–1997-es idény után lett ismét bajnok, az előzőhöz képest alaposan megváltozott kerettel. Az akkori alaptizenegyből csak Fabien Barthez és Martin Djetou maradt kulcsember, Sylvain Legwinski a meccsek egyharmadán sem játszott – a többiek pedig már nem is voltak a klubnál. Az akkori tartalékok közül előlépett a közben Európa-klasszissá érő David Trezeguet, hasznos kiegészítőembernek számított a belga Philippe Leonard, kétszeres bajnok lett Bruno Irles is.

A bajnoki elsőséget a következő játékosok harcolták ki: Fabien Barthez (24) – Willy Sagnol (26), Rafael Márquez (23/3), Philippe Cristanval (25), Martin Djetou (22) – Francisco Da Costa (28/1), Sabri Lamouchi (32/3), **Ludovic Giuly** (33/5), Marcelo Gallardo (28/8) – David Trezeguet (30/22), Marco Simone (34/21), valamint John Arne Riise (21/1), Dado Pršo

(20/2), Philippe Leonard (19/2), Pablo Contreras (17), Pontus Farnerud (15), Moussa N'Diaye (13/1), Sylvain Legwinski (10), Wagneau Eloi (9), Bruno Irles (8), David di Tommaso (7), Tony Mario Silva (kapus, 6), Christophe Pignol (5), Jean-Marc Aubry (4), Julien Rodriguez (2), Salif Diao (1), Grégory Lacombe (1), Patrice Luzi (kapus, 1).

Az ASM legalább tizenöt góllal többet szerzett a bajnoki idényben minden riválisánál, elsősorban David Trezeguet és a korábbi Milan-csatár, a PSG-től érkezett **Marco Simone** eredményességének köszönhetően. Előbbi 22, utóbbi 21 találatig jutott, náluk csak az ebben a szezonban már az Olympique Lyont erősítő Sonny Ânderson szerzett (eggyel) többet. Nagyszerű igazolásnak bizonyult Marcelo Gallardo is, akit májusban megválasztottak a francia élvonal legjobb játékosának.

Angliában a Manchester United – az előző idénybeli triplázása után – ezúttal „csak" a bajnokságot nyerte meg, ám azt óriási fölénnyel. Tizennyolc ponttal előzte meg a második Arsenalt, s huszonkettővel a David O'Leary irányításával nagyszerű idényt záró Leeds Unitedot. Abban, hogy a „vörös ördögök" nem védték meg elsőségüket, közrejátszott a klub egy akkor nagyon sokat vitatott, sőt kritizált döntése: a klubvilágbajnoki szerepléssel is megnövekedett nemzetközi kötelezettségek miatt a Manchester United visszalépett az FA-kupa-indulástól. Aligha kell hangsúlyozni: korábban még soha nem tett ilyet címvédő a legrégebbi klubkupasorozat történetében. (Az FA-kupát végül a Chelsea hódította el, Roberto Di Matteo góljával 1-0-ra megnyerve az Aston Villa elleni döntőt a Wembley-ben. A „kékek" kezdőcsapatában tíz külföldi mellett egy angol kapott csak helyet, Dennis Wise személyében.)

A 2000 elején lovaggá ütött Sir Alex Ferguson nyolc év alatt a hatodik bajnoki címét nyerő alakulata rekordokat felállítva fejezte be a Premier League idényét: csúcsot jelentett a 91 megszerzett pont, a 97 szerzett gól és a tizennyolc pont is, amellyel megelőzte a második Arsenalt. A csapat keveset változott a „treble", a triplázás idényéhez képest, Peter Schmeichel távozása volt a legfontosabb, előbb a holland Raimond van der Gouw, majd az ausztrál Mark Bosnich, az olasz Massimo Taibi és Nick Culkin is védett a helyén, de egyikük sem jelentett hosszú távú megoldást. A mezőnyjátékos-posztokon Mickaël Silvestre szerződtetése és beépülése jelentette az újdonságot, Ronny Johnsen helyén. Minden korábbinál fontosabb szerepet játszottak „Fergie fiókái" (Giggs, Beckham, Scholes, Butt és a Neville fiúk).

A csapat az Everton ellen döntetlennel kezdte a bajnoki szezont, de a harmadik forduló után már vezetett, s egy hatmeccses győzelmi szériában nyert a Leeds United, valamint idegenben az Arsenal és a Liverpool ellen is. Szeptember közepétől jött el az első hullámvölgy, öt mérkőzésből csak egyen szerzett három pontot, vissza is csúszott a harmadik helyre. Ám aztán tizenegy bajnoki meccséből kilencet megnyert – a további kettőn döntetlenre végzett a brazíliai klubvilágbajnokság előtt és után. Január 29-én David Beckham góljával 1-0-ra megverte a Middlesbrough gárdáját, ezzel visszavette a vezetést a Premier League tabelláján, s már nem is engedte át a helyét senkinek az idény hátralévő részében. Még a második hullámvölgy sem változtatott ezen (február 12-től, a nagyjából négy hét alatti négy mérkőzéséből csupán egyet nyert meg), ráadásul tavaszra lendült igazán formába a gárda: az utolsó tizenegy találkozóján kivétel nélkül győzött, miközben szórta a gólokat. Ebben

A Manchester United futballistái a kilencvenes években hozzászokhattak a bajnoki cím ünnepléséhez

az időszakban mindössze két olyan bajnoki mérkőzése akadt, amelyen nem ért el legalább három találatot.

A bajnokcsapatban huszonkilencen szerepeltek: Mark Bosnich (23) – Phil Neville (29), Jaap Stam (33), Mickaël Silvestre (31), Denis Irwin (253) – David Beckham (31/6), Roy Keane (29/5), Paul Scholes (31/9), Ryan Giggs (30/6) – Andy Cole (28/19), Dwight Yorke (32/20), valamint Nicky Butt (32/3), Ole Gunnar Solskjaer (28/12), Teddy Sheringham (27/5), Henning Berg (22/1), Gary Neville (22), Raimond van der Gouw (14), Jordi Cruyff (8/3), Quinton Fortune (6/2), Ronnie Wallwork (5), Jonathan Greening (4), Massimo Taibi (4), Danny Higginbotham (3), Ronny Johnsen (3), Mark Wilson (3), Michael Clegg (2), Nick Culkin (1), John Curtis (1), David May (1).

Ekkoriban született a brit futballsajtóban a Big Five kifejezés, a nagy pénzügyi lehetőségekkel bíró, a bajnoki címre is esélyes csapatokat sorolták ide. A Manchester United mellett az Arsenalt, a Chelsea-t, a Leeds Unitedot és a Liverpoolt. Alkalmasint szerencsésebb lett volna a Big 5 helyett a Big 1+4 kategóriát megalkotni…

Manchester „vörös ördögeihez" hasonlóan a Szpartak Moszkva is megvédte bajnoki címét, ha nem is akkora fölénnyel, mint a Premier League legjobbja, de nagyon magabiztosan. Egyetlen valamirevaló riválisát, a Lokomotivot kétszer is 3-0-ra verte, a második jelentette azt, hogy matematikailag is biztos lett a címvédés. Oleg Romancev legénysége az első forduló után még harmadik volt, miután „csak" 1-0-s győzelemmel kezdett az Alanyija Vlagyikavkaz ellen, de a következő huszonkilenc játéknap után mindig az élen állt. Az Év játékosának járó díjat a *Futbol* és a *Szport Ekszpressz* is Alekszej Szmertyinnek, a Lokomotiv Moszkva 2000 nyarán a Girondins Bordeaux-hoz igazolt középpályásának adta, de a hagyományos 33-as listát uralták a szpartakisták, Filimonov, Parfjonov, Hlesztov, Tyihonov és Tyitov is bekerült az Év csapatába.

Az újabb ligaaranyat az alábbi játékosok harcolták ki: Alekszandr Filimonov (28), Andrej Szmetanyin (5) kapusok, Dmitrij Hlesztov (27/1), Jurij Kovtun (26/2), Eduard Mor (23),

Dmitrij Parfjonov (17), Vagyim Jevszejev (11/1), Jevgenyij Busmanov (9), Dmitrij Ananko (7) védők, Viktor Bulatov (29/3), Andrej Tyihonov (29/19), Jegor Tyitov (29/12), Valerij Kecsinov (26/4), Vaszilij Baranov (24/4), Artyom Bezrodnij (19/5), Ilja Cimbalar (11/2), Everton (2), Alekszej Meljosin (2), Alekszej Zlidnyev (2) középpályások, Alekszandr Sirko (27/9), **Luis Robson** (20/7), Szergej Juran (18/3, Makszim Buznyikin (6/1), Anatolij Kanyisev (1) csatárok.

A Deportivo bajnoki elsősége mérföldkövet jelentett a La Liga történetében. Tizenhat év után nyert ismét olyan csapat, amely nem Madridba vagy Barcelonába való, 1971 óta először győzött nem fővárosi, baszk vagy katalán klub. La Coruña lett a nyolcadik spanyol város, amely bajnokcsapatot adott a spanyol futballnak Madrid, Barcelona, Bilbao, Valencia, San Sebastian, Valencia és Sevilla után.

A SuperDepor hosszabb szünet után 1991-ben került vissza a legmagasabb osztályba, s az újoncidény nehézsége (17.) után, elsősorban brazil csillagainak köszönhetően az ország legerősebb alakulatai közé robbant be. 1992 és 2004 között, az 1995–1996-os (9.) és az 1997–1998-as (12.) szezont leszámítva, mindig az első három között végzett a spanyol élvonalban. De kétségtelenül az 1999–2000-es jelentette a csúcsot. Ebben az időszakban olyan kiváló brazil futballisták erősítették, mint Bebeto, Mauro Silva, Flávio Conceição, Rivaldo, Djalminha vagy a honosított Donato.

Az 1999–2000-es évadban Javier Irureta együttesének előnyére szolgált, hogy a riválisok hosszú hónapokon keresztül a nemzetközi porondon is érdekeltek voltak, de igazságtalanság lenne ennek tulajdonítani az elsőségét. A Depor december közepén már nyolc ponttal vezetett, ám utána március 26-ig nem tudott idegenbeli mérkőzést nyerni, hét meccsből hatot elveszített. Ennek ellenére, a jó hazai mérlegnek köszönhetően, nem kellett átadni az első helyet, sőt, végül ötpontos előnnyel lett bajnok.

A galíciai gárdában huszonhárman kaptak helyet az idényben, köztük tizenkét külföldi. Közülük a holland Roy Makaay, aki 22 gólt szerzett, valamint Djalminha, Mauro Silva, a kameruni Songo'o különösen sokat tett a sikerért. Érdekes volt a portugál Pauleta és az argentin Turu Flores helyzete és szerepe: mindketten többször álltak be cseréként, mint ahányszor kezdtek, mégis szereztek nyolc-nyolc gólt.

Így állt fel az alapcsapat: Jacques Songo'o (36) – Enrique Fernández Romero (34/1), Nureddin Najbet (25), Donato Gama da Silva (29/3), Manuel Pablo (37) – Flávio Conceição (27/4), **Djalminha** (31/10), Mauro Silva (33), Víctor Sánchez (37/4) – Roy Makaay (36/22), José Oscar „Turu" Flores (34/8). Szerepelt még Pauleta (30/8), Szlavisa Jokanovics (23/2), „Fran" González (22/1), „Jaime" Sánchez (21), „Fernando" Sánchez (19), Gabriel Francisco Schurrer (19), Lionel Sebastián Scaloni (14), „Cesar" Martín (11/1), „Manel" Menéndez (6), Ivan Pérez (3), Luis Miguel Ramis (3), Petr Kouba (kapus, 2).

Argentínában a Boca Juniors inkább a nemzetközi sorozatokra koncentrált, míg nagy riválisa, a River Plate megnyerte az 1999–

2000-es idény mindkét felét, az Aperturát és a Clausurát is. Ősszel egyetlen ponttal előzte meg a Juan Antonio Pizzi gólerős játékának tulajdoníthatóan minden riválisnál több mérkőzést nyerő, de négy vereséget is elszenvedő Rosário Centralt. A River mindössze egyszer kapott ki, s ez meghozta az elsőséget. Tavasszal már nagyobb volt a „milliomosok" fölénye a vetélytársakkal szemben, hat pontot vertek a második-harmadik-negyedik Independientére, Colónra és San Lorenzóra. Az őszi gólkirályt, a még csupán 17 éves, riveres Javier Saviolát 1999 végén megválasztották a legjobb, Dél-Amerikában játszó futballistának. Később másfél évtizedet töltött Európában, egyebek mellett a Barcelonában, a Real Madridban és a Benficában. Kisebb karriert futott be a tavaszi mesterlövész, a Colón csatára, Esteban Fuertes, aki azért szintén megfordult a mi kontinensünkön, ahol a Derby County, az RC Lens és a Tenerife mezét viselte.

A River bő kerete az idényben: Roberto Bonano, Franco Costanzo, Gastón Senza kapusok, Eduardo Berizzo, Hernán Díaz, Ariel Franco, Ariel Garcé, Gustavo Lombardi, Diego Placente, Leonardo Ramos, Pedro Sarabia, Roberto Trotta, Mario Yepes védők, Norberto Acosta, Pablo Aímar, Damián Álvarez, Diego Cochas, Eduardo Coudet, Andrés D'Alessandro, Marcelo Escudero, Leonel Gancedo, Kavamura Takahiro, Cristian Ledesma, Gabriel Pereyra, Guillermo Pereyra, Víctor Zápata középpályások, Juan Pablo Ángel, Martín Cardetti, Cristian Castillo, Nelson Cuevas, Gonzalo del Bono, Sebatián Rambert, Javier Saviola csatárok. A csapat edzője továbbra is Ramón Díaz volt.

Brazília bajnokává ismét a Corinthianst avatták, óriási küzdelem után a Cor megnyerte az alapszakaszt, majd végigmasírozott a kuparendszerű rájátszáson is, egészen a döntőig. Az Atlético Mineiro, amelynek legjobbja a gólkirályi címet is elnyerő Guilherme volt, csupán hetedik lett a körmérkőzéses részben, de aztán kiejtette a Cruzeirót és a Vitoriát is, majd sztárja mesterhármasával 3-2-re megverte a finálé első 90 percében a Corinthianst. Egy héttel később, a Morumbi Stadionban Oswaldo de Oliveira legénysége visszavágott a 2002-ben világbajnoki címet nyerő Luizão duplájával (2-0). A gólkülönbség nem számított, három nappal később, újra a Morumbiban, bajnoki döntőt játszottak. Ezen nem született gól, de az eredmény elég volt a – fogalmazzunk így – korábbi eredménysora miatt kedvezményezett Corinthiansnak a bajnoki elsőséghez.

Az Atlético elleni három mérkőzésen a következők szerepeltek a bajnokcsapatban: Dida kapus, Índio, César Prates, Luciano, João Carlos, Márcio Costa, Kléber, Augusto védők, Gilmar, Edu, Vampeta, Marcos Senna, Rincón, Ricardinho középpályások, Marcelinho Carioca, Dinei, Luizão és Edílson csatárok.

AZ ÉV TÖRTÉNETE

Szörnyű szépség született

A Boxing Day, az úgynevezett Csomagos Nap különleges napja az angol futballkultúrának – hagyományosan bajnoki fordulót rendeznek karácsony második napján, december 26-án –, de az 1999-es minden korábbinál különlegesebb lett.

Gianluca Vialli menedzser a De Goey – Petrescu, Thome, Lebœuf, Babayaro – Ferrer, Deschamps, Poyet, Di Matteo, Ambrosetti – Flo összeállításban, egyetlen angol, sőt egyetlen

brit játékos nélkül küldte pályára a 19. fordulóba kiírt mérkőzésen a londoni Chelsea csapatát. S az influenzajárvány miatt Marcel Desailly és Gianfranco Zola még hiányzott is a névsorból – ahogyan egyébként két angol, Dennis Wise és Chris Sutton is beteg volt.

Gianluca Vialli a megnyert európai Szuperkupa-döntő után

Az angol sajtó a Southamptonban Tore André Flo duplájával 2-1-re megnyert mérkőzés után „szétszedte" a Chelsea-t és Viallit – mintha az angolok személyes sértésnek vették volna, hogy nincs egyetlen honfitársuk sem a „kékek" közt. Amúgy Viallit nem viselte meg a kritika, a következő alkalommal, az 1900-as évek utolsó angol bajnoki fordulójában is csak külföldi futballistákból állította össze a kezdő tizenegyét.

„Pontosan 111 évvel, három hónappal és 17 nappal azt követően, hogy megszületett a Football League, Vialli olyat tett, amit egyetlen főnök sem több mint 150 000 mérkőzés alatt." Így érzékeltette az eset futballtörténelmi jelentőségét a tizenötödik évfordulón az *Express* című lap, amely igyekezett történelmi kontextusba is belehelyezni a történteket, rávilágítani arra, hogy a sokáig elszigeteltségben élő, majd szigorú szabályokkal sorompókat állító angol labdarúgás hogyan kerülhetett ilyen helyzetbe.

Felidézte, hogy az első kiskaput 1978-ban volt kénytelen kinyitni az FA, amikor az Európai Unió elődje, az Európai Gazdasági Közösség nyomására engedélyezte a légiósok szerződtetését. A következő bő két évtizedben sok kiváló külföldi megfordult az angol futballban (emlékezetes volt az argentin világbajnokok, Osvaldo Ardiles és Ricardo Villa a Tottenhambe szerződése), de a nagy változást a kilencvenes évek közepe, majd a Bosman-szabály hozta meg.

Az *Express* idézte *William Butler Yeats*, az irodalmi Nobel-díjas költő híres, 1916-os *Easter (Húsvét)* című versének két sorát: „All changed, changed utterly: A terrible beauty is born." Vagyis: „Minden végképp megváltozott: Szörnyű szépség született". (*Rácsai Róbert fordításában)*

Luca Vialli mindezt így fogalmazta meg a maga könnyed, olaszos stílusában: „Arrivederci Isolation, Hello Cosmopolitan." Vagyis: „Viszlát, elszigeteltség, helló, kozmopolitizmus."

Viallinak azóta követői akadtak, elsősorban a Chelsea-t és az ugyancsak londoni Arsenalt jellemezte, hogy kizárólag külföldi játékosokkal állt ki. Arséne Wenger különösen élen járt ebben: 2017 telén már azt jelentették a lapok, hogy 149 (!) alkalommal küldte pályára az „ágyúsokat" angol labdarúgó nélkül. A Professzor 2005. február 14-én, a Crystal Palace elleni találkozóra az angol futball történetében először nevezett be olyan keretet, amelyben nem volt angol, sőt brit sem. A névsorába hat francia, három spanyol, két holland, valamint egy-egy német, kameruni, elefántcsontparti, brazil és svájci került.

Az SS Lazio.
Hátul, balról: Sensini, Negro, Mihajlovics, Nesta, Pancaro, Marchegiani.
Elöl: Sergio Conceição, Nedvěd, Mancini, Salas, Verón

A Manchester United.
Hátul, balról: Cole, Sheringham, Berg, Stam, Keane, Van der Gouw.
Elöl: Solskjær, Scholes, Beckham, Gary Neville, Phil Neville

A Szpartak Moszkva.
Hátul, balról: Filimonov, Kovtun, Tyitov, Robson, Bulatov, Busmanov.
Elöl: Hlesztov, Tyihonov, Parfjonov, Baranov, Cimbalar

Az AS Monaco. Hátul, balról: Bouba, a kabalafigura, Djetou, Riise, Léonard, Cristanval, Sagnol, Tony Silva. Elöl: Trezeguet, Gallardo, Simone, Giuly, Lamouchi

A Deportivo. Hátul, balról: Manuel Pablo, Makaay, Romero, Pauleta, Mauro Silva, Songo'o. Elöl: Victor Sánchez, Jaime, Turu Flores, Djalminha, Donato

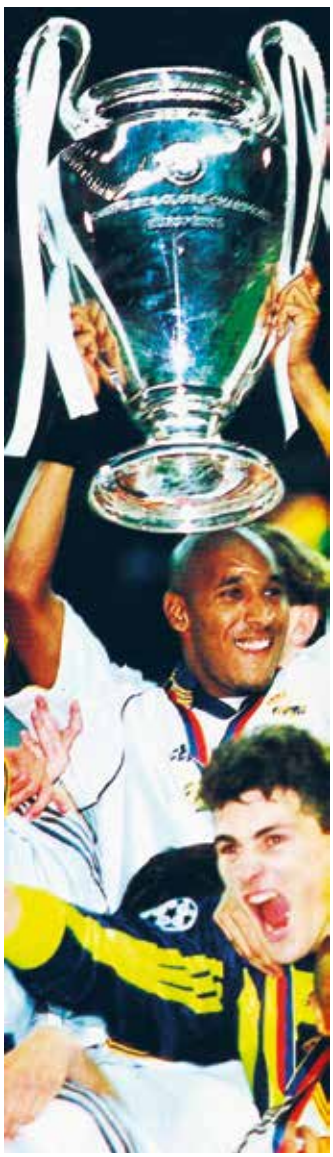
A Bayern München. Hátul, balról: Tarnat, Santa Cruz, Jancker, Babbel, Linke. Elöl: Fink, Salihamidžić, Paulo Sérgio, Kuffour, Kahn, Matthäus

BAJNOKOK LIGÁJA

Macca pecsételte meg a „denevérek” sorsát

Ebben az idényben már két csoportkör (egy nyolcas és egy négyes) megpróbáltatásai vártak az odáig eljutókra, utána következett a túlélők számára az egyenes kieséses szakasz. Az elitbajnokságokból már nemcsak az első kettő, hanem az első négy indulhatott. Az első (nyolcas) csoportkör két éllovasa továbbjutott, míg a 3. helyezettek folytathatták az UEFA-kupában, hogy aztán annak döntőjében két ilyen „átkerülő” klub (Galatasaray, Arsenal) párbajozzon.

Nicolas Anelka és Iker Casillas

A második selejtezőkörben, augusztus 4-én robbant a bomba: a moszkvai 0-2-je után a Molde FK odahaza a földbe döngölte a CSZKA-t. Kisebb meglepetésre a Widzew 11-esekkel kiütötte a bolgár Litexet. (Nem lényegtelen, hogy a piros-fehérek csak a bajnok Wisła Kraków eltiltása miatt vehettek részt a küzdelmekben.) Aligha lehetett számolni a rigai Skonto a bukaresti Rapid, a haifai Hapoel a Beşiktaş, a szlovén Maribor a Genk, a ciprusi Anorthoszisz a Slovan elleni sikerével. A harmadik selejtezőkörben a Maribor a Lyon, valamint a Molde a Mallorca fölött aratott bravúrja szolgáltatott sajtótémát. Az első csoportkör C jelű négyesében a Rosenborg maga mögé utasította a Feyenoordot és a Dortmundot, s erre Skandinávián kívül is sokan felkapták a fejüket. (A szezonban két gárda képviselte Norvégiát a csoportkörben!) A leggyengébbnek ítélt kvartettben (G) a prágai Sparta végzett az élen, s ezzel felrúgta a papírformát, miként a H csoportban az AC Milan is – a maga utolsó helyével…

Először vívott döntőt a BL-ben azonos nemzet két csapata. Ilyesmi a BEK-ben és KEK-ben sohasem fordult elő, igaz, az UEFA-kupában, illetve annak elődjében, a VVK-ban akadt rá

Raúl elviszi a labdát Cañizares mellett, születőben a BL-döntő harmadik gólja

precedens. Az elődöntőbe három spanyol alakulat verekedte be magát, közülük kettő (Valencia, Real Madrid) utóbb úgy érte el a finálét, hogy a második csoportkört egyaránt a 2. helyen zárta. A Real Madridot a Bayern München például nagyon megverte oda és vissza, ellenben a négy között, ahol újfent összefutottak, a „királyiak" bizonyultak minimálisan jobbnak.

A párizsi végjátékban sokáig nyílt volt a küzdelem, ám a 67. percben az angol válogatott Steve McManaman kapásból, jobbal leadott lövése megpecsételte a „denevérek" sorsát.

Három sztár is 10-10 találatot hozott össze a sorozatban, ők lettek a gólkirályok: Raúl (Real Madrid), Rivaldo (FC Barcelona), Jardel (FC Porto).

1. selejtezőkör. ÍB Vestmannaeyjar–FK Tiranë 1-0, 2-1, Litex Lovecs–Glentoran FC 3-0, 2-0, Žalgiris Vilnius–Cement Ararat 2-0, 3-0, HB Tórshavn–Haka Valkeakosken 1-1, 0-6, FK Partizan Beograd–Flora Tallinn 6-0, 4-1, Jeunesse Esch–Skonto Riga 0-2, 0-8, Szloga Jugomagnat–Kapaz Gandzsa 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Szloga), Barry Town FC–Valletta FC 0-0, 2-3, Saint Patrick's Athletic–Zimbru Chișinău 0-5, 0-5

2. selejtezőkör. Rapid Wien–Valletta FC 3-0, 2-0, Anorthoszisz–Slovan Bratislava 2-1, 1-1, FK Partizan Beograd–NK Rijeka 3-1, 3-0, CSZKA Moszkva–Molde FK 2-0, 0-4, Litex Lovecs–Widzew Łódź 4-1, 1-4 (11-esekkel jutott tovább a Widzew), Haka Valkeakosken–Rangers FC 1-4, 0-3, Dinamo Tbiliszi–Zimbru Chișinău 2-1, 0-2, Dnyepr-Transzmas Mogiljev–AIK Stockholm 0-1, 0-2, Szloga Jugomagnat–Brøndby IF 0-1, 0-1, Rapid București–Skonto Riga 3-3, 1-2, Beşiktaş–Hapoel Haifa 1-1, 0-0, Dinamo Kijev–Žalgiris Vilnius 2-0, 1-0, ÍB Vestmannaeyjar–MTK Hungária 0-2, 1-3, NK Maribor–RKC Genk 5-1, 0-3

3. selejtezőkör. Zimbru Chișinău–PSV Eindhoven 0-0, 0-2, Szpartak Moszkva–FK Partizan Beograd 2-0, 3-1, Chelsea FC–Skonto Riga 3-0, 0-0, Rapid Wien–Galatasaray 0-3, 0-1, Fiorentina–Widzew Łódź 3-1, 2-0, Aalborg BK–Dinamo Kijev 1-2, 2-2, Rangers FC–Parma Calcio 2-0, 0-1, Brøndby IF–Boavista 1-2, 2-4 (hosszabbításban), AEK Athén–AIK Stockholm 0-0, 0-1, Hapoel Haifa–Valencia CF 0-2, 0-2, Hertha BSC–Anorthoszisz 2-0, 0-0, Sturm Graz–Servette FC Genf 2-1, 2-2, Molde FC–RCD Mallorca 0-0, 1-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Molde), Olympique Lyon–NK Maribor 0-1, 0-2, Croatia Zagreb–MTK Hungária 0-0, 2-0, FK Teplice–Borussia Dortmund 0-1, 0-1

1. csoportkör. A csoport. Dinamo Kijev–NK Maribor 0-1, 2-1, Bayer Leverkusen–Lazio 1-1, 1-1, Lazio–Dinamo Kijev 2-1, 1-0, NK Maribor–Bayer Leverkusen 0-2, 0-0, Lazio–NK Maribor 4-0, 4-0, Bayer Leverkusen–Dinamo Kijev 1,1, 2-4. A csoport végeredménye: 1. SS Lazio 14 pont, 2. Dinamo Kijev 7 pont, 3. Bayer Leverkusen 7 pont, 4. NK Maribor 4 pont

B csoport. Fiorentina–Arsenal 0-0, 1-0, AIK Stockholm–FC Barcelona 1-2, 0-5, Arsenal–AIK Stockholm 3-1, 3-2, FC Barcelona–Fiorentina 4-2, 3-3, FC Barcelona–Arsenal 1-1, 4-2, AIK Stockholm–Fiorentina 0-0, 0-3. A csoport végeredménye: 1. FC Barcelona 14 pont, 2. Fiorentina 9 pont, 3. Arsenal FC 8 pont, 4. AIK Stockholm 1 pont

C csoport. Boavista–Rosenborg BK 0-3, 0-2, Feyenoord–BVB Dortmund 1-1, 1-1, Rosenborg–Feyenoord 2-2, 0-1, BVB Dortmund–Boavista 3-1, 0-1, Boavista–Feyenoord 1-1, 1-1, Rosenborg–BVB Dortmund 2-2, 3-0. A csoport végeredménye: 1. Rosenborg BK 11 pont, 2. Feyenoord 8 pont, 3. Borussia Dortmund 6 pont, 4. Boavista 5 pont

D csoport. Manchester United–Croatia Zagreb 0-0, 2-1, O. Marseille–Sturm Graz 2-0, 2-3, Croatia Zagreb–O. Marseille 1-2, 2-2, Sturm Graz–Manchester United 0-3, 1-2, Manchester United–O. Marseille 2-1, 0-1, Croatia Zagreb–Sturm Graz 3-0, 0-1. A csoport végeredménye. 1. Manchester United 13 pont, 2. Olympique Marseille 10 pont, 3. Sturm Graz 6 pont, 4. Croatia Zagreb 5 pont

E csoport. Molde FK–FC Porto 0-1, 1-3, Olympiakosz Pireusz–Real Madrid 3-3, 0-3, FC Porto–Olympiakosz 2-0, 0-1, Real Madrid–Molde FK 4-1, 1-0, Olympiakosz–Molde FK 3-1, 2-3, Real Madrid–FC Porto 3-1, 1-2. A csoport végeredménye: 1. Real Madrid 13 pont, 2. FC Porto 12 pont, 3. Olympiakosz Pireusz 7 pont, 4. Molde FK 3 pont

F csoport. Bayern München–PSV Eindhoven 2-1, 1-2, Valencia CF–Rangers FC 2-0, 2-1, Rangers FC–Bayern München 1-1, 0-1, PSV Eindhoven–Valencia CF 1-1, 0-1, Bayern München–Valencia CF 1-1, 1-1, PSV Eindhoven–Rangers FC 0-1, 1-4. A csoport végeredménye. 1. Valencia CF 12 pont, 2. Bayern München 9 pont, 3. Rangers FC 7 pont, 4. PSV Eindhoven 4 pont

G csoport. Willem II Tilburg–Szpartak Moszkva 1-3, 1-1, Sparta Praha–Girondins Bordeaux 0-0, 0-0, G. Bordeaux–Willem II 3-2, 0-0, Szpartak Moszkva–Sparta Praha 1-1, 2-5, G. Bordeaux–Szpartak Moszkva 2-1, 2-1, Sparta Praha–Willem II 4-0, 4-3. A csoport végeredménye: 1. Sparta Praha 12 pont, 2. Girondins Bordeaux 12 pont, 3. Szpartak Moszkva 5 pont, 4. Willem II Tilburg 2 pont

H csoport. Chelsea FC–AC Milan 0-0, 1-1, Galatasaray–Hertha BSC 2-2, 4-1, Hertha–Chelsea 2-1, 0-2, AC Milan–Galatasaray 2-1, 2-3, Chelsea–Galatasaray 1-0, 5-0, AC Milan–Hertha 1-1, 0-1. A csoport végeredménye: 1. Chelsea FC 11 pont, 2. Hertha BSC 8 pont, 3. Galatasaray 7 pont, 4. AC Milan 6 pont

2. csoportkör. A csoport. Hertha BSC–FC Barcelona 1-1, 1-3, Sparta Praha–FC Porto 0-2, 2-2, FC Porto–Hertha BSC 1-0, 1-0, FC Barcelona–Sparta Praha 5-0, 2-1, FC Barcelona–FC Porto 4-2, 2-0, Hertha BSC–Sparta Praha 1-1, 0-1. A csoport végeredménye: 1. FC Barcelona 16 pont, 2. FC Porto 10 pont, 3. Sparta Praha 5 pont, 4. Hertha BSC 2 pont

B csoport. Fiorentina–Manchester United 2-0, 1-3, Valencia CF–Girondins Bordeaux 3-0, 4-1, Manchester United–Valencia CF 3-0, 0-0, G. Bordeaux–Fiorentina 0-0, 3-3, Manchester United–G. Bordeaux 2-0, 2-1, Fiorentina–Valencia CF 1-0, 0-2. A csoport végeredménye: 1. Manchester United 13 pont, 2. Valencia CF 10 pont, 3. Fiorentina 8 pont, 4. Girondins Bordeaux 2 pont

C csoport. Dinamo Kijev–Real Madrid 1-2, 2-2, Rosenborg BK–Bayern München 1-1, 1-2, Bayern München–Dinamo Kijev 2-1, 0-2, Real Madrid–Rosenborg 3-1, 1-0, Real Madrid–Bayern München 2-4, 1-4, Dinamo Kijev–Rosenborg 2-1, 2-1. A csoport végeredménye: 1. Bayern München 13 pont, 2. Real Madrid 10 pont, 3. Dinamo Kijev 10 pont, 4. Rosenborg BK 1 pont

D csoport. Chelsea FC–Feyenoord 3-1, 3-1, O. Marseille–Lazio 0-2, 1-5, Feyenoord–O. Marseille 3-0, 0-0, Lazio–Chelsea 0-0, 2-1, Lazio–Feyenoord 1-2, 0-0, O. Marseille–Chelsea 1-0, 0-1. A csoport végeredménye: 1. SS Lazio 11 pont, 2. Chelsea FC 10 pont, 3. Feyenoord 8 pont, 4. Olympique Marseille 4 pont

Negyeddöntő. FC Porto–Bayern München 1-1, 1-2, Real Madrid–Manchester United 0-0, 3-2, Chelsea FC–FC Barcelona 3-1, 1-5 (hosszabbításban), Valencia CF–SS Lazio 5-2, 0-1

Elődöntő. Valencia CF–FC Barcelona 4-1, 1-2, Real Madrid–Bayern Münhen 2-0, 1-2

Döntő

Real Madrid–Valencia CF 3-0 (1-0)

2000. május 24., Párizs, Stade de France, 78 759 néző. Jv.: Stefano Braschi (olasz)

Real Madrid: Casillas – Iván Campo, Iván Helguera, Karanka, Roberto Carlos – M. Salgado (Hierro, 84.), McManaman, Redondo – Raúl, Anelka (Sanchís, 79.), Morientes (Sávio, 71.)

Valencia CF: Cañizares – Angloma, Djukics, M. Pellegrino, Gerardo (A. Ilie, 68.) – Mendieta, Farinós, Gerard, Kily González – Angulo, Claudio López

Gólszerzők: Morientes (39.), McManaman (67.), Raúl (75.)

A török klubfutball legnagyobb sikere

Aligha túlzás állítanunk, hogy az UEFA tovább bonyolította a már addig sem igazán egyszerű rendszert, mert megszüntette a KEK-et, s így a nemzeti kupák nyertesei is ebben a sorozatban indulhattak. (A magyarok közül ez az újítás először a Debreceni VSC-t érintette.) A Bajnokok Ligájában innentől számítva az úgynevezett topligákat nem csupán az első két helyezett képviselte, hanem az első négy. Az UEFA-kupa mezőnyéhez a harmadik körben csatlakoztak a BL első csoportkörének harmadik helyezettjei, amely csapatok mintegy „leestek" ebbe a szériába. Az új rendszer fonákját rögtön megtapasztalhattuk, mert két olyan alakulat vívta a döntőt, amely a BL-ből került át ebbe a sorozatba…

A selejtezőből valamennyi esélyesebb gárda továbbjutott, semmi váratlan nem történt. (Legfeljebb az újpesti szurkolók tűnődhettek el a dicső múlt törékenységén, amint értesültek a lilák újvidéki katasztrófájáról.)

Az első fordulóban számos nagy múltú klub bukott el: Sporting CP, Rapid Wien, Crvena zvezda, FK Partizan, Fenerbahçe, FC Bruges, Hajduk Split, FTC. A második körnek is voltak neves áldozatai: Anderlecht, PAOK, West Ham United, Tottenham, Celtic, IFK Göteborg. A harmadik forduló szenzációjaként Vigóban a Celta 7-0-ra legázolta a Benficát.

A nyolcaddöntőbe négy olasz klub furakodott, viszont ott mindegyik be is fejezte. Hasonlóképpen járt a Borussia Dortmund és az Atlético Madrid.

A négy közé a két angol mellé két, korábban esélytelennek vélt gárda, a Lens és a Galatasaray került. Május 17-én kiderült, hogy a futballban sem mindig igazolódik a papírgorma.

Koppenhágában „pótvizsgázók" gól nélküli párbaját láthatta a publikum, illetve azt is, hogy a 11-eseket a törökök rúgják pontosabban. Megszületett a bombameglepetés, azonban a sportsajtóban egyre több írás kezdte boncolgatni az európai szövetség reformjai, valamint az anyagiak közötti szoros összefüggéseket. Hogy, amint azt Vespasianus császár óta tudjuk, a pénznek nincsen szaga. Vagy mégis van?

Képletesen a tízgólos Darko Kovacsevicset (Juventus) koronázták az UEFA-kupa gólkirályává.

Popescu lőtte a döntő tizenegyest Koppenhágában

Selejtező. Sahtar Donyeck–Szileksz Kratovo 3-1, 1-2, HJK Helsinki–FC Shirak 2-0, 0-1, Lokomotiv Tbiliszi–Linfield FC 1-0, 1-1, Sheriff Tiraspol–Sigma Olomouc 1-1, 0-0 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Sigma), FC Jerevan–Hapoel Tel-Aviv 0-2, 1-2, Nyeftcsi Baku–Crvena zvezda Beograd 2-3, 0-1, Vllaznia Shkodër–Spartak Trnava 1-1, 0-2, BATE Boriszov–Lokomotiv Moszkva 1-7, 0-5, FC Lantana Tallinn–Torpedo Kutaiszi 0-5, 2-4, FK Metalurgs Liepaja–Lech Poznań 3-2, 1-3, ND Gorica–Inter Cable Tel AFC 2-0, 0-1, FK Vojvodina–Újpest FC 4-0, 1-1, Viljandi Tulevik–FC Bruges 0-3, 0-2, Belsina Bobrujszk–Omonia Nicosia 1-5, 0-3, Krivbasz Krivoj Rog–FK Shamkir 3-0, 2-0, KÍ Klaksvík–Grazer AK 0-5, 0-4, FK

Riga–Helsingborgs IF 0-0, 0-5, Vaasan PS–St Johnstone FC 1-1, 0-2, Inter Bratislava–KS Bylis 3-1, 2-0, FK Bodø/Glimt–FC Vaduz 1-0, 2-1, Viking FK Stavanger–CE Principat 7-0, 11-0, Maccabi Tel-Aviv–FBK Kaunas 3-1, 1-2, Steaua București–FC Levadia Tallinn 3-0, 4-1, Lyngby BK–Birkirkara FC 7-0, 0-0, Ankaragücü–B36 Tórshavn 1-0, 1-0, Sliema Wanderers–FC Zürich 0-3, 0-1, Grasshopper-Club–Bray Wanderers 4-0, 4-0, IFK Göteborg–Cork City 3-0, 0-1, FC Mondercange–Dinamo București 2-6, 0-7, FK Vardar Szkopje–Legia Warszawa 0-5, 0-4, Apoel Nicosia–Levszki Szófia 0-0, 0-2, RSC Anderlecht–KF Leiftur 6-1, 3-0, Olimpija Ljubljana–Kareda Šiauliai 1-1, 2-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az Olimpija), Hajduk Split–F91 Dudelange 5-0, 1-1, Cwmbran Town FC–Celtic FC 0-6, 0-4, Portadown FC–CSZKA Szófia 0-3, 0-5, Ferencvárosi TC–Constructorul Chisinau 3-1, 1-1, KR Reykjavík–Kilmarnock FC 1-0, 0-2

1. forduló. Steaua București–Linzer ASK 2-0, 3-2, VfL Wolfsburg–DVSC 2-0, 1-2, Crvena zvezda–Montpellier HSC 0-1, 2-2, Udinese Calcio–Aalborg BK 1-0, 2-1, Stabæk–Deportivo La Coruña 1-0, 0-2, Partizan Beograd–Leeds United 1-3, 0-1, HJK Helsinki–Olympique Lyon 0-1, 1-5, Atlético Madrid–Ankaragücü 3-0, 0-1, MTK Hungária–Fenerbahçe 0-0, 2-0, RSC Anderlecht–Olimpija Ljubljana 3-1, 3-0, Roda JC–Sahtar Donyeck 2-0, 3-1, FK Bodø/Glimt–Werder Bremen 0-5, 1-1, Viking FK Stavanger–Sporting CP 3-0, 0-1, Maccabi Tel-Aviv–RC Lens 2-2, 1-2, 1. FC Kaiserslautern–Kilmarnock FC 3-0, 2-0, Helsingborgs IF–Karpati Lvov 1-1, 1-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a HIF), Lech Poznań–IFK Göteborg 1-2, 0-0, FK Teplice–Ferencvárosi TC 3-1, 1-1, CSZKA Szófia–Newcastle United 0-2, 2-2, ND Gorica–Panathinaikosz 0-1, 0-2, Amica Wronki–Brøndby IF 2-0, 3-4, SC Beira-Mar–Vitesse Arnhem 1-2, 0-0, Grazer AK–Spartak Trnava 3-0, 1-2, Hajduk Split–Levszki Szófia 0-0, 0-3, Celtic FC–Hapoel Tel-Aviv 2-0, 1-0, Lausanne-Sports–Celta Vigo 3-2, 0-4, Ionikosz–FC Nantes 1-3, 0-1, Arisz Szaloniki–Servette FC Genf 1-1, 2-1, AS Monaco–St Johnstone FC 3-0, 3-3, Inter Bratislava–Rapid Wien 1-0, 2-1, Lyngby BK–Lokomotiv Moszkva 1-2, 0-3, Skonto Riga–Widzew Łódź 1-0, 0-2, AS Roma–Vitória Setúbal 7-0, 0-1, Parma Calcio–Krivbasz Krivoj Rog 3-2, 3-0, Hapoel Haifa–FC Bruges 3-1, 2-4 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Hapoel), Torpedo Kutaiszi–AEK Athén 0-1, 1-6, Omonia Nicosia–Juventus 2-5, 0-5, West Ham United–NK Osijek 3-0, 3-1, FK Vojvodina–Slavia Praha 0-0, 2-3, Sigma Olomouc–RCD Mallorca 1-3, 0-0, SL Benfica–Dinamo București 0-1, 2-0, AFC Ajax–Dukla Banská Bystrica 6-1, 3-1, Tottenham Hotspur–Zimbru Chisinau 3-0, 0-0, Zenit Szentpétervár–Bologna 0-3, 2-2, Anorthoszisz–Legia Warszawa 1-0, 0-2, Lokomotiv Tbiliszi–PAOK Szaloniki 0-7, 0-2, AB København–Grasshopper-Club 0-2, 1-1, FC Zürich–Lierse SK 1-0, 4-3

2. forduló. Arisz Szaloniki–Celta Vigo 2-2, 0-2, Udinese Calcio–Legia Warszawa 1-0, 1-1, Deportivo La Coruña–Montpellier HSC 3-1, 2-0, Widzew Łódź–AS Monaco 1-1, 0-2, MTK Hungária–AEK Athén 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább az AEK), Roda JC–VfL Wolfsburg 0-0, 0-1, RSC Anderlecht–Bologna 2-1, 0-3, PAOK Szaloniki–SL Benfica 1-2, 2-1 (tizenegyesekkel jutott tovább a Benfica), Inter Bratislava–FC Nantes 0-3, 0-4, Atlético Madrid–Amica Wronki 1-0, 4-1, Parma Calcio–Helsingborgs IF 1-0, 3-1, Grazer AK–Panathinaikosz 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Panathinaikosz), Steaua București–West Ham United 2-0, 0-0, Levszki Szófia–Juventus 1-3, 1-1, Hapoel Haifa–AFC Ajax 0-3, 1-0, Slavia Praha–Grasshopper-Club 3-1, 0-1, FC Zürich–Newcastle United 1-2, 1-3, Werder Bremen–Viking FK Stavanger 0-0, 2-2 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább a Werder), FK Teplice–RCD Mallorca 1-2, 0-3, IFK Göteborg–AS Roma 0-2, 0-1, Olympique Lyon–Celtic FC 1-0, 1-0, RC Lens–Vitesse Arnhem 4-1, 1-1, Tottenham Hotspur–1. FC Kaiserslautern 1-0, 0-2

3. forduló. AFC Ajax–RCD Mallorca 0-1, 0-2, AEK Athén–AS Monaco 2-2, 0-1, Rangers FC–Borussia Dortmund 2-0, 0-2 (tizenegyesekkel jutott tovább a Borussia), Bologna-Galatasaray 1-1, 1-2, AS Roma–Newcastle United 1-0, 0-0, Szpartak Moszkva–Leeds United 2-1, 0-1 (idegenben szerzett góllal jutott

tovább a Leeds), Slavia Praha–Steaua Bucureşti 4-1, 1-1, Udinese Calcio–Bayer Leverkusen 0-1, 2-1 (idegenben szerzett gólokkal jutott tovább az Udinese), Arsenal FC–FC Nantes 3-0, 3-3, Deportivo La Coruña–Panathinaikosz 4-2, 1-1, Parma Calcio–Sturm Graz 3-1, 3-3 (hosszabbításban), Olympique Lyon–Werder Bremen 3-0, 0-4, Olympiakosz Pireusz–Juventus 1-3, 2-1, Celta Vigo–SL Benfica 7-0, 1-1, VfL Wolfsburg–Atlético Madrid 2-3, 1-2, RC Lens–1. FC Kaiserslautern 1-2, 4-1

Nyolcaddöntő. RCD Mallorca–AS Monaco 4-1, 0-1, Borussia Dortmund–Galatasaray 0-2, 0-0, AS Roma–Leeds United 0-0, 0-1, Slavia Praha–Udinese Calcio 1-0, 1-2 (idegenben szerzett góllal jutott tovább a Slavia), Arsenal FC–Deportivo La Coruña 5-1, 1-2, Parma Calcio–Werder Bremen 1-0, 1-3, Juventus–Celta Vigo 1-0, 0-4, Atlético Madrid–RC Lens 2-2, 2-4

Negyeddöntő. Leeds United–Slavia Praha 3-0, 1-2, Arsenal FC–Werder Bremen 2-0, 4-2, RCD Mallorca–Galatasaray 1-4, 1-2, Celta Vigo–RC Lens 0-0, 1-2

Elődöntő. Galatasaray–Leeds United 2-0, 2-2, Arsenal FC–RC Lens 1-0, 2-1

Döntő

Galatasaray–Arsenal FC 0-0, tizenegyesekkel 4-1

2000. május 17., Koppenhága, Park Stadion, 38 919 néző. Jv.: Antonio Jesús López Nieto (spanyol)

Galatasaray: Taffarel – Capone, Gh. Popescu, Bülent, Ergün – Okan (Ünsal, 83.), Ümit, Suat (Yildirim, 95), Hagi – Arif (Hasan Şaş, 95.), Hakan Şükür

Arsenal FC: Seaman – Dixon, Adams, Keown, Sylvinho – Parlour, Petit, Vieira, Overmars (Šuker, 115.) – T. Henry, Bergkamp (Kanu, 75.)

Kiállítva: Hagi (94.)

A tizenegyest berúgta: Ergün, Hakan Şükür, Ümit, Gh. Popescu, illetve Parlour. Kihagyta: Šuker, Vieira

AZ ÉV CSAPATA

A Galatasaray aranykorszakának csúcsa

Soha korábban nem ért el akkora sikert török futballcsapat, mint a hazai fronton akkortájban egyeduralkodónak számító Galatasaray: nemzetközi kupagyőztes lett. Részben török, részben román és brazil játékosainak tulajdoníthatóan, hiszen még Gheorghe Hagi döntőbeli kiállítása ellenére is állítható, hogy neki és Gheorghe Popescunak alapvetően fontos része volt a sikerben. Mint ahogyan a tizenegyesölő kapusnak, Claudio Taffarelnek is, akinek az 1994-es világbajnoki döntő és az 1998-as vb-elődöntő után a koppenhágai finálé volt a harmadik sikeres „szétlövése". Mindháromban hárított lövést.

Hagi és Bülent az UEFA-kupával

A Galatasaray aranykorszaka tulajdonképpen a három világnyelven is kitűnően beszélő, az NSZK-ban is egyetemre járó, akkor ötvenéves üzletember, Faruk Süren elnöki időszakával esett egybe. 1996. március 16-án választották meg a sárga-piros klub elnökévé. Nagyszabá-

A Galatasaray a török klubfutball mindmáig legnagyobb sikereit érte el 2000-ben

sú fejlesztésekbe kezdett, megfelelő anyagi háttérrel. Olyan képességű külföldi játékosokat szerződtetett a klubhoz, amilyenek korábban nem szerepeltek a török futballban, hiszen a nyolcvanas-kilencvenes években már fel-felbukkanó német játékosok mire átigazoltak Trabzonba vagy valamelyik isztambuli klubhoz, már túl jártak pályafutásuk zenitjén. Hagi és Popescu is megjárta addigra a Barcelonát (előbbi a Real Madridot és a Bresciát, utóbbi a PSV-t és a Tottenham Hotspurt is), de még mindketten erejük teljében voltak. Néhány évvel ezelőtt az UEFA honlapja értékelte a török liga valaha volt légiósait, s Hagit találta a legjobbnak, Popescut a harmadiknak. A Galatasaray 1996 és 2000 között sorozatban négyszer megnyerte a török bajnokságot, kétszer a Török Kupát is. Nagy sikerek voltak ezek, de eltör-

AZ EDZŐ

A török futball császára

FATIH TERIM 1953. szeptember 4-én született Adanában. Mindössze két klubban futballozott, az Adana Demirsporban (1963–1974) és a Galatasarayban (1974–1985). Utóbbival nyert három Török Kupát (1975–1976, 1981–1982, 1984–1985). Kora legjobb török védőjeként ötvenegyszer játszott a válogatottban, két gólt is szerzett. Európai hírnévre edzőként tett szert. Pályafutásának első három állomása az Ankaragücü (1987–1989), a Göztepe (1989–1990) és a török U21-es válogatott (1990–1993) volt, azóta „ingázik" a török válogatott, a Galatasaray és Olaszország között. Szövetségi kapitányként dolgozott három időszakban (1993–1996, 2005–2009, 2013–2017), 1996-ban, 2008-ban és 2016-ban is vezette Eb-n a válogatottat, az osztrák–svájci közös rendezésű tornán előd döntőbe jutott a csapattal. 2000–2001-ben a Fiorentina, majd néhány hónapig az AC Milan edzője volt. A Galatasaray élén a negyedik korszakát tölti (1996–2000, 2002–204, 2011–2013, 2017–), nyolc bajnoki címet (1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000, 2011–2012, 2012–2013, 2017–2018, 2018–2019) és három Török Kupát (1998–1999, 1999–2000, 2018–2019) nyert, az UEFA-kupa-döntőn (2000) kívül. Sikereit tisztelve a hazájában Császárnak (Imparator) nevezték el.

pültek a nemzetközi diadalok mellett: a Galata, vagy másik becenevén a Címbom (vagy néha Cimbombom) 2000-ben elhódította az UEFA-kupát, majd néhány héttel később az európai Szuperkupát. Az, hogy a gárda szurkolói megőrültek a sikereket megélve, szinte természetes. De érdekes, hogy a politika is fontosnak tartotta a diadalokat: az akkori sportminiszter több nyilatkozatában is kiemelte, hogy ez a siker nagyban elősegítheti Törökország európai uniós integrációját. Tévedett – de ettől még a Galatasaray futballistái aranybetűkkel írták be a nevüket a török labdarúgás aranykönyvébe.

A koppenhágai döntőben szerepelő játékosok

CAPONE: Carlos Alberto Oliveira 1972. május 23-án született Campinasban, Brazíliában. Klubjai a Ponte Preta (1990), a Mogi Mirim (1991–1996), a São Paulo FC (1996), a Kioto Purple Szanga (1997), a Juventude (1998–1999), a Galatasaray (1999–2002), a Kocaelispor (2002), a Corinthians (2003), az Atlético Paranaense (2003), a Beitar Jerusalem (2004), a Grêmio (2004), majd a Portuguesa Santista (2006 és 2008), közben a Londrina (2007), a Sorriso (2010), végül a Matsubara (2010) voltak. A Juventudéval Rio Grande do Sul állam bajnoka (1998) és a Brazil Kupa győztese (1999) volt, a Corinthiansszal megnyerte São Paulo állam bajnokságát (2003), ám a legnagyobb sikereit a Galatasaray mezében aratta: kétszeres török bajnok (1999–2000, 2001–2002), Török Kupa-győztes (1999–2000), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000).

GHEORGHE POPESCU: 1967. október 9-én született a romániai Calafatban. Klubjai a Dunărea Calafat (1978–1984), az Universitatea Craiova (1984–1990), közben kölcsönben a Steaua (1988), a PSV Eindhoven (1990–1994), a Tottenham (1994–1995), a Barcelona (1995–1997), a Galatasaray (1997–2001), a Lecce (2001–2002), a bukaresti Dinamo (2002), végül a Hannover 96 (2002–2003) voltak. Román bajnok és kupagyőztes (1987–1988), kétszeres holland bajnok (1990–1991, 1991–1992), a spanyol Király Kupa győztese (1996–1997), háromszoros török bajnok (1997–1998, 1998–1999, 1999–2000), kétszeres Török Kupa-győztes (1998–1999, 1999–2000), KEK-győztes (1997), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000). A román válogatottban (1988–2003) 115 mérkőzésen 16 gólt szerzett. Részt vett az 1990-es, az 1994-es és az 1998-as világbajnokságon, valamint az 1996-os és a 2000-es Európa-bajnokságon.

BÜLENT KORKMAZ: 1968. november 24-én született Malatyában. Csak a Galatasaray játékosa volt, 1979 és 2005 között. Nyolcszoros török bajnok (1987–1988, 1992–1993, 1993–1994, 1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000, 2001–2002), hatszoros Török Kupa-győztes (1990–1991, 1992–1993, 1995–1996, 1998–1999, 1999–2000, 2004–2005), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000). A török válogatottban (1990–2005) 102 mérkőzésen 3 gólt szerzett. Vb-bronzérmes 2002-ben, harmadik a 2003-as Konföderációs Kupán, részt vett az 1996-os Eb-n.

ERGÜN PENBE: 1972. május 17-én Zonguldakban született. Klubjai a Kilimli Belediyespor (1990–1992), a Gençlerbirliği (1992–1994), a Galatasaray (1994–2007) és a Gaziantepspor (2007–2008) voltak. Hatszoros török bajnok (1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000, 2001–2002, 2005–2006), négyszeres Török Kupa-győztes (1995–1996, 1998–1999, 1999–2000, 2004–2005), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000). A török válogatottban (1994–2006) 48 mérkőzésen futballozott. Vb-bronzérmes 2002-ben, harmadik a 2003-as Konföderációs Kupán, részt vett a 2000-es Eb-n.

OKAN BURUK: 1973. október 19-én született Isztambulban. Klubjai a Galatasaray (1987–2001), az Internazionale (2001–2004), a Beşiktaş (2004–2006), újra a Galatasaray (2006–2008), végül az Istanbul BB (2008–2010) voltak. Hétszeres török bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000, 2007–2008), négyszeres Török Kupa-győztes (1992–1993, 1995–1996, 1998–1999, 1999–2000), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000).A török válogatottban (1992–2010) 56 mérkőzésen tíz gólt szerzett. Vb-bronzérmes 2002-ben, részt vett a 2000-es Eb-n.

ÜMIT DAVALA: 1973. július 30-án született Mannheimben, az NSZK-ban. Klubjai a VfR Mannheim (1981–1990), az ASV Feudenheim (1990–1992), a Türkspor Mannheim (1992–1994), az Afyonkarahisarspor (1994), az Istanbulspor (1995–1996), kölcsönben a Diyarbakırspor (1996), majd a Galatasaray (1996–2001), az AC Milan (2001–2002), az Internazionale (2002–2004, játék nélkül), kölcsönben a Galatasaray (2002–2003) és a Werder Bremen (2003–2004), majd még egy idényen át a Werder (2004–2005) voltak. Négyszeres török bajnok (1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000), kétszeres Török Kupa-győztes (1998–1999, 1999–2000), német bajnok (2003–2004), Német Kupa-győztes (2003–2004), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000). A török válogatottban (1996–2004) 41 mérkőzésen négy gólt ért el, vb-bronzérmes 2002-ben, részt vett a 2000-es Eb-n.

SUAT KAYA: 1967. augusztus 26-án Isztambulban született. 1979 és 2003 között – a Konyasporban töltött fél évtized (1987–1992) kivételével – a Galatasaray középpályása volt. Nyolcszoros török bajnok (1986–1987, 1992–1993, 1993–1994, 1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000, 2001–2002), négyszeres Török Kupa-győztes (1992–1993, 1995–1996, 1998–1999, 1999–2000), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000). A török válogatottban (1993–2000) 15 mérkőzésen egyetlen gólt szerzett, részt vett a 2000-es Európa-bajnokságon.

GHEORGHE HAGI: 1965. február ötödikén született Săcelében, e Konstancához közeli faluban. Klubjai a konstancai Farul (1975–1980, 1981–1983), közben a Luceafărul Bucureşti (1980–1981), majd a Sportul Studenţesc (1983–1987), a Steaua (1987–1990), a Real Madrid (1990–1992), a Brescia (1992–1994), a Barcelona (1994–1996), végül a Galatasaray (1996–2001) voltak. Háromszoros román bajnok (1986–1987, 1987–1988, 1988–1989), kétszeres Román Kupa-győztes (1986–1987, 1988–1989), négyszeres török bajnok (1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000), kétszeres Török Kupa-győztes (1998–1999, 1999–2000), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000). A román válogatottban (1983–2000) 124 mérkőzésen 35 gólt szerzett. Részt vett az 1990-es, az 1994-es és az 1998-as világbajnokságon, valamint az 1984-es, az 1996-os és a 2000-es Európa-bajnokságon.

ARIF ERDEM: 1972. január másodikán született Isztambulban. Első két klubja a Yeşililgazspor és a Zeytinburnuspor voltak, majd 1991 és 2005 között a Galatasaray játékosa volt, a 2000 őszén a Real Sociedadnál töltött néhány hét kivételével. Hétszeres török bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000, 2001–2002), ötszörös Török Kupa-győztes (1992–1993, 1995–1996, 1998–1999, 1999–2000, 2004–2005), UEFA-kupa-győztes (2000). A török válogatottban (1994–2003) 60 mérkőzésen 11 gólt szerzett. Vb-bronzérmes 2002-ben, részt vett az 1996-os és a 2000-es Eb-n.

HAKAN ŞÜKÜR: 1971. szeptember elsején született Sapancában. Klubjai a Sakaryaspor (1987–1990), a Bursaspor (1990–1992), a Galatasaray (1992–1995), a Torino (1995), újra a Galatasaray

(1995–2000), az Internazionale (2000–2002), a Parma (2002), a Blackburn Rovers (2002–2003), majd harmadszor is a Galata (2003–2008) voltak. Nyolcszoros török bajnok (1992–1993, 1993–1994, 1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000, 2005–2006, 2007–2008), hatszoros Török Kupa-győztes (1987–1988, 1992–1993, 1995–1996, 1998–1999, 1999–2000, 2004–2005), Olasz Kupa-győztes (2001–2002), UEFA-kupa-győztes (2000). A török válogatottban (1992–2007) 112 mérkőzésen 51 gólt szerzett. Vb-bronzérmes 2002-ben, részt vett az 1996-os és a 2000-es Eb-n.

HAKAN ÜNSAL: 1973. május 14-én született Sinopban. Klubjai a Karabükspor (1993–1994), a Galatasaray (1994–2005), közben néhány hónapon át a Blackburn Rovers (2002), végül a Çaykur Rizespor (2005–2006). Ötszörös török bajnok (1996–1997, 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000, 2001–2002), négyszeres Török Kupa-győztes (1995–1996, 1998–1999, 1999–2000, 2004–2005), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000). A török válogatottban (1996–2004) 33 mérkőzésen szerepelt, vb-bronzérmes volt 2002-ben.

AHMET YILDIRIM: 1974. február 25-én született Amasyában. Klubjai az Izmirspor (1991–1993), a Fenerbahçe (1993–1994), kölcsönjátékosként a Samsunspor (1993–1994), az Ankaragücü (1994–1998), az Istanbulspor (1998–1999), a Galatasaray (1999–2001), a Beşiktaş (2001–2005), az Ankaraspor (2005–2006), az Etimesgut Şekerspor (2006–2007), a Malatyaspor (2007–2008) és az Adanaspor (2008–2009) voltak. Török bajnok (1999–2000), Török Kupa-győztes (1999–2000), UEFA-kupa-győztes (2000), európai Szuperkupa-győztes (2000). Négyszeres török válogatott (2003), a Konföderációs Kupa bronzérmese.

HASAN Gökhan ŞAŞ: 1976. augusztus elsején született Karataşban. Klubjai az Adana Demirspor (1993–1995), az Ankaragücü (1995–1998) és a Galatasaray (1998–2009) voltak. Ötszörös török bajnok (1998–1999, 1999–2000, 2001–2002, 2005–2006, 2007–2008), háromszoros Török Kupa-győztes (1998–1999, 1999–2000, 2004–2005), UEFA-kupa-győztes (2000). A török válogatottban (1994–2003) 40 mérkőzésen két gólt szerzett. Vb-bronzérmes 2002-ben.

EURÓPAI SZUPERKUPA

A chilei beszállt, majd büntetett

A Lazio halmozta a sikereket az ezredforduló környékén

A két nagy taktikus, Alex Ferguson és Sven-Göran Eriksson szellemi párbaját a svéd mester nyerte Monacóban, ám úgy talán pontosabb, hogy egy kényszerű csere szülte a római „sasok" sikerét. A 23. percben Simone Inzaghit (a „nagy" Filippo öccsét) le kellett hozni, és a helyére beküldött Marcelo Salas alig melegedett be, máris bevette az angolok kapuját. (Nem véletlenül becézték a chilei csa-

tárt El Matadornak.) Szépen mellre vett egy visszafejelt labdát, aztán kapásból, ballal, 14 méterről rászúrta. Az elvetődő holland kapus ugyan beleütött a lövésbe, de aztán mellette becsúszott a labda. A mérkőzés legjobbjának egy másik dél-amerikait, a néhány héttel korábban a Parmától átigazolt Juan Sebastián Verónt választották.

Döntő

SS Lazio–Manchester United 1-0 (1-0)

1999. augusztus 27., Monaco, Stade Louis II., 14 461 néző. Jv.: Ryszard Wójcik (lengyel)

SS Lazio: Marchegiani – Negro, Nesta, Mihajlovics, Pancaro – Sztankovics, Verón, Almeyda, Nedvěd (Lombardo, 66.) – S. Inzaghi (M. Salas, 23.), Mancini (D. Simeone, 84.)

Manchester United: Van der Gouw – G. Neville, Stam (Curtis, 57.), Berg, Ph. Neville – Beckham (J. Cruyff, 58.) , R. Keane, Scholes – A. Cole (Greening, 78.), Sheringham, Solskjær

Gólszerző: Salas (35.)

LIBERTADORES KUPA

A szerencse a tizenegyeseknél is forgandó

Ismét „szétlövésben” dőlt el a Libertadores Kupa döntője, a címvédő Palmeiras ugyan nem kapott ki, mégis alulmaradt a szubkontinens új sztárcsapatával, a Boca Juniorsszal szemben. Az arany-kékek ötödször, de 1979 óta először játszottak döntőt, s harmadszor nyertek. (A korábbi két dátum: 1977, 1978). Carlos Bianchi, a gárda edzője, hat évvel azt követően, hogy a Vélezzel is nyert, újra diadalmaskodott. Döntőbeli ellenfele, a címvédő Luiz Felipe Scolari nyomába lépve ő lett a második edző, aki két különböző klubbal is elhódította a legtekintélyesebb dél-amerikai klubkupát.

A kolumbiai Bermúdez emeli a trófeát

A finálé első meccse a Bombonerában négy gólt is hozott, a Baszknak, el Vascónak becézett védő, Rodolfo Arruabarrena kétszer is vezetést szerzett, de a brazilok ki tudtak egyenlíteni. A második találkozón nem született gól, döntöttek a tizenegyesek, ebben pedig a Boca rúgói nem hibáztak. A Palmeiras 1999-ben megnyerte, 2000-ben elveszítette a „szétlövést” a Libertadores Kupa döntőjében.

Boca Juniors–Palmeiras 2-2 (1-1)

Döntő, 1. mérkőzés, 2000. június 14., Buenos Aires, Estádio Alberto J. Armando (La Bombonera), 50 580 néző. Jv: Gustavo Méndez (uruguayi)

Boca Juniors: Córdoba – Ibarra, Bermúdez, Samuel, Arruabarrena – Battaglia, Traverso, Gustavo Barros Schelotto (La Paglia, 65.), Riquelme – Giménez (Guillermo Barros Schelotto, 46.), Barijho (Palermo, 46.)

Palmeiras: Marcos – Neném, Argel, Roque Júnior, Júnior – César Sampaio, Rogério, Alex (Tiago Silva, 87.), Galeano – Pena (Marcelo Ramos, 62.), Euller (Asprilla, 85.)

Gólszerzők: Arruabarrena (22.), Pena (43.), Arruabarrena (61.), Euller (63.)

Palmeiras–Boca Juniors 0-0, tizenegyesekkel: 2-4

Döntő, 2. mérkőzés, 2000. június 21., São Paulo, Estadio Morumbi, 75 000 néző. Jv: Epifánio González (paraguayi)

Palmeiras: Marcos – Rogério, Argel, Roque Júnior, Júnior – César Sampaio, Alex (Tiago Silva, 87.), Galeano – Pena (Basílio (61.), Marcelo Ramos (Asprilla, 35.), Euller

Boca Juniors: Córdoba – Ibarra, Bermúdez, Samuel, Arruabarrena – Battaglia, Traverso, J. Basualdo, Riquelme – Guillermo Barros Schelotto, Palermo

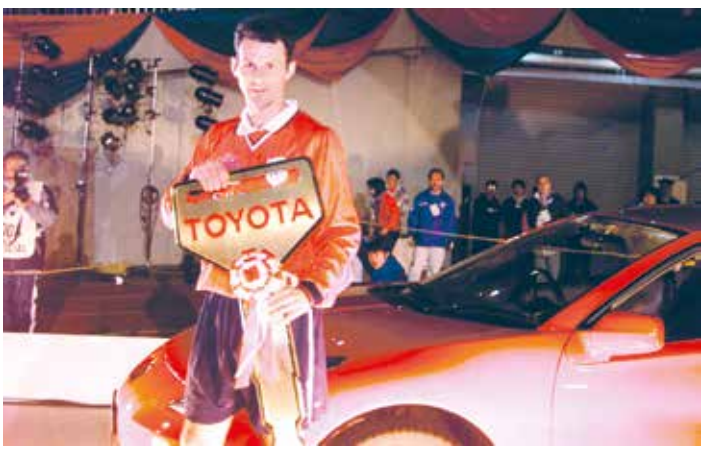
A tizenegyesét értékesítette: Alex, Rogério, Euller, illetve Barros Schelotto, Riquelme, Palermo, Bermúdez. A tizenegyesét kihagyta: Asprilla, Roque Júnior

VILÁGKUPA

Először került Angliába a Toyota-trófea

Korábban egyik alakulat sem emelhette magasba a kupát, ennek megfelelő harckészültséggel feszültek egymásnak a felek. Nagy kár, hogy az értékes díj sorsát egy hatalmas kapushiba döntötte el: Ole Gunnar Solskjær balról érkező beadásánál Marcos a labda mellé bokszolt, és a berobbanó ír csapatkapitány, Roy Keane közelről a hálóba belsőzött.

Egymás után a harmadik fináléjukat bukták el Japánban a brazil klubok, de jellemző a futballjuk erejére, hogy három együttesükről van szó. A Manchester United az első angol, sőt brit gárda, amelyik el tudta hódítani ezt a serleget. Sem 1999 előtt, sem utána más ottani tizenegynek nem sikerült ez a bravúr. Viszonyításképpen: az argentinok hat, a brazilok négy, az olaszok három, a hollandok, a nyugatnémetek, a spanyolok és az uruguayiak két-két csapata tett szert erre a trófeára. (Hangsúlyozzuk, hogy nem a FIFA klubvilágbajnoki címéről van szó!)

A tokiói mérkőzés legjobbja a walesi **Ryan Giggs** lett.

Manchester United–SE Palmeiras 1-0 (1-0)

1999. november 30., Tokió, Nemzeti Stadion, 53 372 néző. Jv.: Hellmut Heinz Krug (német)

Manchester United: Bosnich – G. Neville, Silvestre, Stam, Irwin – Beckham, Keane, Butt, Giggs – Solskjær (Yorke, 46.), Scholes (Sheringham, 75.)

SE Palmeiras: Marcos – Arce, Roque Júnior, Júnior Baiano, Júnior – Alex, Galeano (Evair, 54.), César Sampaio, Zinho – P. Nunes (Euller, 77.), Asprilla (Oséas, 56.)

Gólszerző: Keane (36.)

KLUBVILÁGBAJNOKSÁG

Brazil belügy lett a végjáték

Noha 1999 novemberében az európai BL-győztes és a dél-amerikai Libertadores Kupa-győztes játszott a Toyota-Világkupáért, a FIFA már egy új sorozatot írt ki: ez volt a klubvilágbajnokság, amelyre meghívták – a futball szempontjából legerősebb két kontinentális szövetség legjobbjai mellett – Ázsia, Afrika, a Concacaf-zóna és az Óceániai zóna képviselőjét is. A nyolccsapatos torna mérkőzéseit 2000. január 5. és január 14. között Rio de Janeiróban és São Paulóban rendezték. A két csoport két második helyezettje játszott a harmadik helyért (Necaxa–Real Madrid 1-1, tizenegyesekkel 4-3), a két győztes, a két brazil a trófeáért. A Corinthians és a Vasco da Gama között is „szétlövés" döntött, a gól nélküli 120 perc után a Cor 4-3-ra nyert. A torna legjobb játékosának Edílsont (Corinthians) választották, a két vascós csatár, Edmundo és Romário előtt. A gólkirályi címet holtversenyben Nicolas Anelka (Real Madrid) és Romário szerezte meg.

Rincón és a klubvilágbajnoki serleg

KONFÖDERÁCIÓS KUPA

A meglepetés: Mexikó!

Mexikó lett az első rendező ország, amely megnyerte a Konföderációs Kupát. A torna 1999. július 24. és augusztus 4. között zajlott, az eredeti tervekkel ellentétben három helyett két helyszínen, Mexikóvárosban és Guadalajarában. Monterrey kiesett, miután az ottani stadiont egy sörgyár támogatta. Történetesen ez a sörgyár a rendezvény egyik hivatalos szponzorának üzleti vetélytársa volt…

A mexikóiak határtalan öröme

A tornán egészen a döntőig minden a papírformának megfelelően alakult, beleértve a németek kiesését is, tekintve, hogy a tartalékos Nationalelf nem vette igazán komolyan fellépéseit. Az egyik elődöntőben a brazilok ízekre szedték a szaúdiakat (8-2), a másikban a mexikóiak hosszabbításban gyűrték le a nagy rivális amerikaiakat. A kor egyik leghosszabb keresztnevű világklasszisa, Cuauhtémoc Blanco a 97. percben lőtte a győztes gólt. Az Egyesült Államok csapata végül a bronz-

éremmel vigasztalódott (2-0), majd következett a döntő, amelyet Mexikóban mindmáig a válogatottjuk legjobb hazai meccsének tartanak. Az El Tri az Azték Stadion 110 ezer nézője előtt 4-3-ra megverte a nagy favorit brazilokat, akik a 19 éves Ronaldinho vezérletével, de tulajdonképpen a B csapatukkal játszották végig a tornát. Manuel Lapuente győztes alakulatának összeállítása a döntőben: Campos – Carmona, Márquez, C. Suárez – Zepeda (Arellano), Villa, Pardo, R. Ramírez – Blanco – Abundis, Palencia (Terrazas). A sorozat legjobb játékosainak Ronaldinhót (Aranylabda), Blancót (Ezüstlabda) és a szaúdi al-Otaibit (Bronzlabda) választották. Mindhárman hat gólig jutottak, a góllövőlista dobogójára is ők állhattak fel, ugyanebben a sorrendben.

AFRIKAI NEMZETEK KUPÁJA

Szelídíthetetlen tizenegyeslövők

Noha először Zimbabwe kapta meg a rendezési jogot, végül Ghána és Nigéria látta vendégül Afrika legjobb válogatottjait. A kontinens huszonkettedik tornáján a kameruniak, valamint a ghánai „fekete csillagok" közepes játékkal is továbbjutottak az A csoportból a negyeddöntőbe. Dél-Afrika és Algéria a B-ből, Egyiptom a C-ből, Nigéria a D-ből lépett egyet előre, egyaránt veretlenül. A két nigériai csoportból másodikként Tunéziai és Szenegál jutott még tovább.

Az egyenes kieséses szakaszban minden találkozó egygólos különbséggel ért véget (Kamerun–Algéria 2-1, Dél-Afrika–Ghána 1-0, Tunézia–Egyiptom 1-0, Nigéria–Szenegál 2-1, hosszabbítás után), az elődöntőbeli párharcok ellenben simábban alakultak. A „szelídíthetetlen oroszlánok" 3-0-ra kiütötték a tunéziai csapatot, a hazai pályán játszó nigériai „zöld sasok" pedig 2-0-ra győztek a dél-afrikaiak ellen. Az utolsó két mérkőzés is hasonló forgatókönyv szerint alakult egymáshoz képest: mindkettő tizenegyespárbajban dőlt el, miután a 120 perces csata 2-2-vel zárult. A bronzmérkőzésen a dél-afrikaiak, a finálében a kameruniak lőtték (kicsivel) jobban a tizenegyeseket.

Rigobert Song győztes tizenegyese a „szétlövésben"

Lagosban, hatvanezer néző előtt, a francia Pierre Lechantre legénysége két legjobb csatára, Patrick Mboma és Samuel Eto'o egy-egy góljával jelentős előnybe került, de a nigériaiak Raphael Chukwu és Augustine „Jay-Jay" Okocha révén kiegyenlítettek. A „szétlövésben" az döntött, hogy az Alioum Boukar – Womé – Song, Kalla (Mettomo), Njanka – Njitap, Foé, Olembé, Lauren – Eto'o (Job), Mboma összetételű kameruni gárda csak egy lövést rontott, míg a riválisok kettőt. A torna gólkirálya a dél-afrikai Shaun Bartlett lett.

XI. EURÓPA-BAJNOKSÁG

A franciák példátlan diadala

Lehet-e az meglepetés, ha a világbajnok megnyeri az Európa-bajnokságot? Hiszen ez az 1900-as években egyetlen csapatnak – 1968-ban az angoloknak, 1976-ban a nyugatnémeteknek, 1984-ben az olaszoknak, 1992-ben az immár egyesített német válogatottnak – sem sikerült. Nem úgy, mint 2000-ben a franciáknak!

Az előzetes esélylatolgatások során az A csoportot tartotta mindenki a legerősebbnek. A többség az angolok és a németek továbbjutását várta, ám Kevin Keegan legényei például kétgólos vezetésről sem tudták megverni a portugálokat. A németek ellen szerencséjük volt, Alan Shearer szinte az egyetlen helyzetből szerzett gólt. Ugyanakkor a románok ellen – hagyományosan – elbuktak. Az ezúttal Jenei Imre által dirigált „sárgáktól" éppen úgy kikaptak, mint két évvel korábban a világbajnokságon! A románok az utolsó előtti percben elért találatnak köszönhetően az angolok előtt továbbjutottak. Pedig sokkal gyengébben játszottak, mint bármikor az előző évtized nagy tornáin. Látszott, elkerülhetetlen a generációváltás. A németek is tartottak ettől, mert az élet igazolta, a kilencvenes Mondiale világbajnokainak lejárt az ideje. Ugyanakkor Erich Ribbeck csapatának bukását nem is annyira a hibás válogatás, mintsem a rossz hangulat, a pocsék felkészülés, valamint a Bayern München és a Bayer Leverkusen játékosai között meglévő tagadhatatlan ellentét okozta. Nem bírta el a csapat, hogy egyesek késeket fentek ahelyett, hogy edzettek volna. Hadban állt egymással a két klikk, ugyanakkor néhány korábbi

A SZÖVETSÉGI KAPITÁNY

Meghódította Európát és Afrikát is

ROGER LEMERRE (anyakönyve szerint Roger Léon Maurice Lemerre-Desprez) 1941. június 18-án született Bricquebecben. Labdarúgó-pályafutása alatt védőt játszott, a Sedan (1961–1969), a Nantes (1959–1971), a Nancy (1971–1973) és az RC Lens (1973–1975) mezét is viselte. Hatszor szerepelt a francia válogatottban (1968–1971). Edzőként a Red Star (1975–1978), a Lens (1978–1979), a Paris FC (1979–1981), a Strasbourg (1981–1983), az Espérance Tunis (1983–1984), újra a Red Star (1985–1986), a francia katonaválogatott (1986–1996), újra a Lens (1997) kispadján ült. 1998-ban dolgozott az A válogatott stábjában, majd a világbajnokság után szövetségi kapitánnyá lépett elő. Négy éven át vezette a csapatot, 2000-ben Európa-bajnok lett, a távol-keleti világbajnokságon kudarcot vallott a „kékekkel". Azóta – két rövid kitérőjétől eltekintve – csak Észak-Afrikában tevékenykedett, a tunéziai (2002–2008), majd a marokkói (2008–2009) válogatott élén állt. Dirigálta a török Ankaragücüt (2009–2010), a CS Constantine-t (2012–2013) és az Étoile du Sahelt (2013–2014 és 2018–2019), illetve rövid ideig a Sedant (2016). A Tunéziai Kupa győztese (2014). Az egyetlen Európa-bajnok szövetségi kapitány, aki az Afrikai Nemzetek Kupáját is megnyerte (2004).

bayernes most látta az utolsó lehetőséget, hogy „megfizessen” Lothar Matthäusnak az uralkodása idején kényszerűen elviselt sérelmekért. Nem lehetett más eredménye a belháborúnak.

A portugálok remekeltek: 0-2-ről fordítottak az angolok ellen, az utolsó pillanatokban esett góllal megverték a románokat, majd tartalékcsapatukkal szétzúzták a németeket. Sergio Conceição nagy napja volt ez: mesterhármast rúgott a Nationalelfnek.

Emiatt tört ki az elődöntő botránya: Abel Xavier kézzel érintette a labdát

A B csoportban is meglepetés született. Az olaszok továbbjutása borítékolható volt, ugyanakkor a svédek sokkal kevesebbet nyújtottak, mint a selejtezőkben. De a legnagyobb csalódást a belgák okozták! Megesett velük az a szégyen, ami rendező ország csapatával addig sohasem: még a nyolc közé sem jutottak be. A „vörös ördögök” is okolhatták volna a balsorsot, végtére is, ha nagyon pici szerencséjük van, nyernek a törökök ellen. Veterán kapusuk, Filip De Wilde azonban óriási hibájával elintézte a sorsukat. A törökök viszont megint ünnepelhettek. A jó Eb-szereplést két oldalról ölelő Galatasaray-sikerek (UEFA-kupa-győzelem, európai Szuperkupa-diadal) a török futball legszebb négy hónapjává varázsolták 2000 hosszú nyarát. A belgák ellen azt játszották, amit kellett: esélytelenebbként kihasználták a kínálkozó lehetőségeket.

A C csoportban Srečko Katanec szlovénjei meglepték a jugókat, ám az ellenfél, a 66. percben még háromgólos hátrányban lévő gárda azután – elsősorban Szavo Milosevics révén – megtáltosodott, s kiegyenlített. A plávik, azaz a kékek közül mindhárom csoportmérkőzésükön kiállított a bíró egy-egy játékost (sorrendben Mihajlovicsot, Kezsmant és Jokanovicsot), de az emberhátrányban nemhogy visszaesett, hanem feljavult a játékuk! A szlovénok ellen tíz emberrel érték el mindhárom góljukat, s a torna egyik legizgalmasabb találkozóján, a spanyolok ellen is Jokanovics kiállítása után szerezték meg harmadszor a vezetést. Ez a meccs egyébként izgalmasabban végződött, mint Agatha Christie, Hitchcock vagy a többi pazar krimiszerző bármelyik remekműve. A 90. percben a

A hollandok vigasztalhatatlannak tűntek az elődöntőbeli vereség után

jugók még vezettek, a spanyolok kiesésre álltak. Aztán az immár szokásos „mini rájátszásban" Camacho emberei fordítottak.

A D csoportot két, a végső győzelemre is esélyes csapat (a francia és a holland), valamint a selejtezőkön pazarul szereplő cseh és a dán válogatott alkotta. Kezdjük az utóbbival: a két Laudrup kiesését még el nem bíró „dinamitok" körülbelül tíz percen át játszottak jól a tornán: a franciák elleni első tíz percükben. A csehek ellenben – bár egyetlen győzelemmel mehettek haza, azt is már csak becsületből, tét nélkül szerezték – a Németalföldön mutatott produkcióval alighanem minden más csoportból továbbléptek volna. Ott ellenben kiestek. Részben azért, mert cseppnyi szerencséjük sem volt, részben azért, mert Patrik Berger hosszú távollétében csak Pavel Nedvěd játszott világklasszis formában, részben meg azért, mert Pierluigi Collina, a kor sztárbírója a holland védőkkel nem volt olyan szigorú, mint a csehekkel. Amennyi erővel a hollandok tizenegyest kaptak az utolsó előtti percben, a meccs korábbi szakaszában rúghattak volna a csehek is. A francia és a holland gárda két-két győzelemmel rajtolt, aztán az Oranje rátett még egyet, egy olyan mérkőzésen, amelyen mindkét gárdának megfelelő eredmény született. Roger Lemerre tanítványai pontosan tudták, nekik nem azt a meccset kell megnyerni.

A két, június 24-i negyeddöntőben egyaránt 2-0-ra győzött a továbbjutó. Mondhatni, a két esélyesebb. Mégsem volt egyforma a két találkozó. Az olaszok – szokásos célfutballjukat játszva – két, az első félidőben esett góllal kivégezték a románokat. Persze lehet, hogy a „kivégző" titulus inkább a románok kapitányára, Gheorghe Hagira illik, aki – büntetőjogi terminológiát használva – „különös kegyetlenséggel" rúgta szét Antonio Conte lábát. A portugáloknak öt percen át melegük volt: már vezettek, amikor a törökök büntetőhöz jutottak. Szerencséjükre Vitor Baía kivédte Arif lövését. Az Alpay vitatható kiállítása miatt emberhátrányban játszó törökök ezzel el is lőtték a puskaporukat.

Egy nappal később a hollandok válogatottjuk történetének egyik legjobb játékával verték tönkre a kipukkadt jugoszláv „öregfiúkat". Jót tett az Oranjénak, hogy Johan Cruyff kritikájával ízekre szedte a játékát! Különösen Davids, Bergkamp és a három gólt is szerző Patrick Kluivert remekelt. A Barcelona csatárának teljesítménye Eb-csúcsbeállítás volt, s még a rekordhoz is nagyon közel állt. Egy napig „övé" volt a hollandok harmadik gólja, s ezzel az Eb-döntők történetének első négygólos meccse, aztán a televíziós visszajátszásokat látva ő is bevallotta, hogy azt nem ő, hanem a mellette futó, jugoszláv Govedarica „szerezte".

Marco Delvecchio gólja a franciák elleni döntőben

Az utolsó negyeddöntőben megkezdődött a franciák kivételes szerencsesorozata. Zinedine Zidane szabadrúgásgóljával vezettek, aztán Gaizka Mendieta (jogos) tizenegyesből kiegyenlített. Youri Djorkaeff lőtt még egyet, de az utolsó percben Raúl révén a spanyolok büntetőt végezhettek el.

David Trezeguet aranygólja és öröme

Az európai élmezőny egyik legtechnikásabb játékosa fölé lőtt, majd a hosszabbításban Urzaíz két méterről fölé fejelt. A világbajnok pedig bejutott a legjobb négy közé.

Két thriller, két nagyszerű párharc, két nagy vesztes, két szerencsés győztes tette emlékezetessé az elődöntőket.

A portugálok, bejutva az elődöntőbe, lemásolták az 1984-es válogatottjuk sikerét. A sors különös fintoraként nekik éppen úgy a franciákkal kellett csatázni a döntőbe jutásért, mint az elődöknek 16 évvel korábban. A játékosok fogadkoztak, mondván, törleszteni fognak az akkori vereségért, s megállítják a menetelő világbajnokot. Eleinte úgy is tűnt, erre megvan minden esélyük. A 19. percben Nuno Gomes megszerezte a vezetést. A franciák nem találták a ritmust, nem futballoztak jól. Thierry Henry mégis kiegyenlített, s ezután leült a játék, egyik fél sem kockáztatott. A portugálok talán közelebb álltak a győzelemhez, a rendes játékidő vége előtt előbb Abel Xavier fejelt közelről fölé, majd Figo szabadrúgását védte ki nagy bravúrral Fabien Barthez. Ám miután gól egyikből sem esett, következett a hosszabbítás, akárcsak 1984-ben, Marseille-ben. S akárcsak akkor, az utolsó percekben megint a franciák javára dőlt el a továbbjutás. Igaz, akkor Tigana passzából Platini vitathatatlan gól lőtt, most pedig...

Mindössze három percre voltunk a hármas sípszótól (már mindenki a tizenegyeseket várta), amikor Sylvain Wiltord kapura lőtte a labdát,

Sylvain Wiltord nagy pillanata a fináléban: az egyenlítő gól

Az ezüstérmes olasz válogatott. Hátul, balról: Maldini, Iuliano, Fiore, Delvecchio, Nesta, Toldo. Elöl: Cannavaro, Totti, Di Biagio, Pessotto, Albertini

Bajnokok: Zidane, Henry, Deschamps, Desailly

ami Abel Xavierről szögletre pattant. Az osztrák Benkö játékvezető, szlovák partjelzője, Šramka jelzésére, tizenegyest ítélt, kezezés miatt. Utóbb, a televíziós felvételek igazolták, tökéletesen döntött. A portugálok (érthetően) mégis nagyon nehezen viselték el a balsorsukat. Maffiáról, összeesküvésről, isteni büntetésről beszéltek, az önmagából teljesen kivetkőzött Figo a mezét levéve levonult a pályáról, Abel Xavier és Nuno Gomes a játékvezetőt taszigálta. Ám mindez semmit sem változtatott a tényen: Zinedine Zidane kitűnően végrehajtott büntetőjével a világbajnoki címvédő bejutott a döntőbe.

A másik ágon a szinte csak védekező olaszok egyenesen sündisznóállásba vonultak, miután a 34. percben Gianluca Zambrotta piros lapot kapott. A hollandok egymás után dolgozták ki a helyzeteket. Azok sorra kimaradtak, de senki sem izgult, mindenki úgy gondolta, majd a következő bemegy. De nem ment be, mert Francesco Toldo,

Az Európa-bajnok francia válogatott. Hátul, balról: Zidane, Blanc, Vieira, Desailly, Dugarry, Thuram. Elöl: Henry, Djorkaeff, Deschamps, Barthez, Lizarazu

s előtte a Cannavaro, Nesta, Maldini védelem eksztázisban futballozott. A San Francescónak elnevezett kapus kivédte Frank de Boer tizenegyesét, majd Kluivert a kapufára vágta a maga büntetőjét. A hollandok 120 perc alatt sem tudták feltörni az olasz reteszt. S miután a hollandok tizenegyesfóbiája a „szétlövésben" is tartott (négyből csak egyet rúgtak be, Kluivert révén), a jobb idegzetű olaszok masíroztak tovább.

Nagy összegeket veszített volna az, aki arra az egyébként felettébb valószínű tényre fogad, hogy a finálé feszültsége már nem múlhatja felül az elődöntőben tapasztaltét. De az is bukott volna, aki azt mondja, nem lesz „kettőből kettő", nem történik meg, hogy az aranygól bevezetése óta minden Eb-döntő a hosszabbításban eső döntő góllal ér véget. A Squadra Azzurra többet támadott az első fél órában, mint az elődöntőben 120 perc alatt. Meg is lett az eredménye, igaz, csak az 55. percben. Marco Delvecchio kihasználta a védők hibáját, s előnyhöz juttatta Dino Zoff csapatát.

A világbajnoki címvédő (akárcsak az elődöntőben, a portugálok ellen) megint hátrányba került. S hátrányban is volt, még a 90. percben is. Az olaszoknak (akik közül például Del Piero eldönthette volna a finálét) csak ki kellett volna védekezni a hátralévő időt. Már a kispad előtt ölelkeztek, ám a franciák még mindig nem adták fel. Sylvain Wiltord betört a tizenhatoson belülre, s kilőtte a bal alsó sarkot. A hosszabbításban már a „kakasoké" volt a lélektani

előny. Rendületlenül támadtak. A 103. percben a második és a harmadik cserejátékos is kitett magáért! Robert Pirès kitűnően elment a bal oldalon, jól adott középre, s David Trezeguet Toldo kapujának jobb oldalába bombázta a szó szerinti aranygólt.

A franciák véghezvitték azt, amit korábban senki: világbajnokként megszerezték az Európa-bajnoki címet. Didier Deschamps lett a futballtörténelem első csapatkapitánya, aki a világbajnoknak járó serleg emelgetése után a levegőbe lendíthette az Henri Delauney-serleget is.

XI. Európa-bajnokság
Tizenhatos döntő (Belgium, Hollandia, 2000. június 10.– július 2.)

A csoport: Románia–Németország 1-1, Portugália–Anglia 3-2, Portugália–Románia 1-0, Anglia–Németország 1-0, Portugália–Németország 3-0, Románia–Anglia 3-2. A csoport végeredménye: 1. Portugália 9 pont, 2. Románia 4, 3. Anglia 3, 4. Németország 1

B csoport: Belgium–Svédország 2-1, Olaszország–Törökország 2-1, Olaszország–Belgium 2-0, Svédország–Törökország 0-0, Törökország–Belgium 2-0, Olaszország–Svédország 2-1. A csoport végeredménye: 1. Olaszország 9, 2. Törökország 4, 3. Belgium 3, 4. Svédország 1

C csoport: Norvégia–Spanyolország 1-0, Szlovénia–Jugoszlávia 3-3, Spanyolország–Szlovénia 2-1, Jugoszlávia–Norvégia 1-0, Spanyolország–Jugoszlávia 4-3, Szlovénia–Norvégia 0-0. A csoport végeredménye: 1. Spanyolország 6, 2. Jugoszlávia 4, 3. Norvégia 4, 4. Szlovénia 2

D csoport: Franciaország–Dánia 3-0, Hollandia–Csehország 1-0, Franciaország–Csehország 2-1, Hollandia–Dánia 3-0, Csehország–Dánia 2-0, Hollandia–Franciaország 3-2. A csoport végeredménye: 1. Hollandia 9, 2. Franciaország 6, 3. Csehország 3, 4. Dánia 0

Negyeddöntő: Portugália–Törökország 2-0, Olaszország–Románia 2-0, Hollandia–Jugoszlávia 6-1, Franciaország–Spanyolország 2-1

Elődöntő: Franciaország–Portugália 2-1, aranygóllal, Olaszország–Hollandia 0-0, tizenegyesekkel 3-1

Döntő
Franciaország–Olaszország 2-1 (0-1)

2000. július 2., Rotterdam, De Kuip Stadion, 48 000 néző. Játékvezető: Anders Frisk (svéd).

Franciaország: Barthez – Thuram, Blanc, Desailly, Lizarazu (Pirès, 86.) – Deschamps, Vieira, Djorkaeff (Trezeguet, 76.), Zidane – Dugarry (Wiltord, 58.), Henry

Olaszország: Toldo – Pessotto, Cannavaro, Nesta, Maldini – Fiore (Del Piero, 53.), Albertini, Di Biagio (Ambrosini, 66.), Iuliano – Totti, Delvecchio (Montella, 86.)

Gólszerzők: Delvecchio (55.), Wiltord (90.), Trezeguet (103.)

Az Eb-döntőben szereplő francia játékosok

LAURENT Robert BLANC: 1965. november 19-én született Alèsben. Klubjai a Montpellier (1981–1991), a Napoli (1991–1992), a Nîmes Olympique (1992–1993), a Saint-Étienne (1993–1995), az Auxerre (1995–1996), az FC Barcelona (1996–1997), az Olympique Marseille (1997–1998), az Internazionale (1999–2001) és a Manchester United (2001–2003) voltak. Francia bajnok (1995–1996), kétszeres Francia Kupa-győztes (1989–1990, 1995–1996), a spanyol Király Kupa győztese (1996–1997), angol

bajnok (2002–2003), KEK-győztes (1997). A francia válogatottban (1989–2000) 97 mérkőzésen 16 gólt szerzett, világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), részt vett az 1992-es és az 1996-os Eb-n is, utóbbin elődöntős volt.

ROBERT Emmanuel PIRÈS: 1973. október 29-én született Reimsben. Klubjai a Reims (1989–1992), az FC Metz (1992–1998), az Olympique Marseille (1998–2000), az Arsenal FC (2000–2006), a Villarreal (2006–2010), az Aston Villa (2010–2011) és az indiai FC Goa (2014–2015) voltak. A francia Ligakupa győztese (1996), kétszeres angol bajnok (2001–2002, 2003–2004), kétszeres FA-kupa-győztes (2001–2002, 2002–2003). A francia válogatottban (1996–2004) 79 mérkőzésen 14 gólt szerzett, világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), részt vett a 2002-es vb-n. A Konföderációs Kupa kétszeres győztese (2001, 2003).

DAVID Sergio TREZEGUET: Argentin szülők gyermekeként Rouenban született, 1977. október 15-én. Első klubja a Buenos Aires-i Platense (1985–1995) volt, majd az AS Monaco (1995–2000), a Juventus (2000–2010), az Hércules (2010–2011), az Emirátusokban a Banijasz (2011), ismét Argentínában a River Plate (2012–2013), a Newell's Old Boys (2013–2014), végül pedig az indiai Pune City (2014) mezét viselte. Kétszeres francia bajnok (1996–1997, 1999–2000), kétszeres olasz bajnok (2001–2002, 2002–2003). A francia válogatottban (1998–2008) 71 mérkőzésen 34 gólt szerzett, világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), vb-ezüstérmes (2006), részt vett a 2002-es vb-n és a 2004-es Eb-n is.

SYLVAIN Claude WILTORD: 1974. május 10-én született Neuilly-sur-Marne-ban. Klubjai a Rennes (1991–1997, közben mérkőzés nélkül a Deportivo La Coruña (1996–1997), a Girondins de Bordeaux (1997–2000), az Arsenal (2000–2004), az Olympique Lyon (2004–2007), a Rennes (2007–2009), az Olympique Marseille (2009), a Metz (2010) és az FC Nantes (2011–2012) voltak. Négyszeres francia bajnok (1998–1999. 2004–2005, 2005–2006, 2006–2007), kétszeres angol bajnok (2001–2002, 2003–2004), kétszeres FA-kupa-győztes (2001–2002, 2002–2003). A francia válogatottban (1999–2006) 92 mérkőzésen 26 gólt szerzett, Európa-bajnok (2000), vb-ezüstérmes (2006), a Konföderációs Kupa kétszeres győztese (2001, 2003). Részt vett a 2002-es vb-n és a 2004-es Eb-n.

THIERRY David HENRY: 1977. augusztus 17-én született Les Ulisben. Klubjai a CO Les Ulis (1983–1989), az US Palaiseau (1989–1990), a Viry-Châtillon (1990–1992), az INF Clairfontaine (1992), az AS Monaco (1992–1998), a Juventus FC (1999), az Arsenal FC (1999–2007), az FC Barcelona (2007–2010), a New York Red Bulls (2010–2014), közben kölcsönjátékosként az Arsenal (2012) voltak. Francia bajnok (1996–1997), kétszeres angol bajnok (2001–2002, 2003–2004), kétszeres FA-kupa-győztes (2001–2002, 2002–2003), kétszeres spanyol bajnok (2008–2009, 2009–2010), a spanyol Király Kupa győztese (2008–2009), BL-győztes (2009), európai Szuperkupa-győztes (2009), klubvilágbajnok (2009). A francia válogatottban (1997–2010) 123 mérkőzésen 51 gólt szerzett, világ- (1998) és Európa-bajnok (2000), vb-ezüstérmes (2006), részt vett a 2002-es vb-n és a 2004-es Eb-n is. A Konföderációs Kupa győztese 2003-ban.

(BARTHEZT, THURAMOT, DESAILLYT, LIZARAZUT, DESCHAMPS-OT, VIEIRÁT, DJORKAEFFET, ZIDANE-T ÉS DUGARRYT bemutattuk az 1997–1998-as idénynél. Játszott még az Euro 2000-en a francia csapatban Nicolas Anelka, Vincent Candela, Christian Karembeu, Bernard Lama, Frank Lebœuf, Johan Micoud, Emmanuel Petit. Nem játszó tartalék volt Ulrich Ramé.)

A mexikói válogatott. Hátul, balról: Pardo, Rafalel Márquez, Abundis, Campos, Claudio Suárez, Carmona. Elöl: Zepeda, Palencia, Blanco, Villa, Ramón Ramírez

A Galatasaray. Hátul, balról: Taffarel, Capone, Popescu, Ümit Davala, Bülent Korkmaz, Hakan Şükür. Elöl: Okan Buruk, Hagi, Suat Kaya, Arif Erdem, Ergün Penbe

A Simizu S-Pulse gárdája, amely megnyerte az Ázsiai Kupagyőztesek-kupáját

A kameruni válogatott. Hátul, balról: Kalla, Foé, Lauren, Boukar, Geremi, Song. Elöl: Eto'o, Olembé, M'Boma, Njanka, Tchoutang

A Boca Juniors. Hátul, balról: Ibarra, Bermúdez, Córdoba, Riquelme, Arrubarrena, Traverso, Samuel. Elöl: Guillermo Barros Schelotto, Battaglia, Palermo, Basualdo

A Real Madrid. Hátul, balról: Iker Casillas, Iván Campo, Redondo, Morientes, Anelka, Karanka. Elöl: Míchel Salgado, Roberto Carlos, Raúl, McManaman, Ivan Helguera

Bajnokok, kupagyőztesek

1999–2000

EURÓPA

RSC Anderlecht

Sparta Praha

PSV Eindhoven

Dinamo Bucureşti

Rangers FC

Ország	*Bajnok*	*Kupagyőztes*
Albánia	KS Tiranë	Teuta Durrës
Andorra	Constelacio Esportiva	Constelacio Esportiva
Anglia	Manchester United	Chelsea FC
Ausztria	FC Tirol	Grazer AK
Azerbajdzsán	Samkir	Kepez Gança
Belgium	RSC Anderlecht	KRC Genk
Bosznia-Hercegovina	Brotnjo Čitluk	FK Željezničar
Bulgária	Levszki Szófia	Levszki Szófia
Ciprus	Anorthoszisz	Omonia Nicosia
Csehország	Sparta Praha	Slovan Liberec
Dánia	Herfølge BK	Viborg FF
Észak-Írország	Linfield FC	Glentoran
Észtország	Levadia Maardu	Levadia Maardu
Fehéroroszország	BATE Boriszov	Szlavija Mozir
Feröer-szigetek*	Klaksvikar Ítrottarfelag	Klaksvikar Ítrottarfelag
Finnország*	FC Haka	FC Jokerit
Franciaország	AS Monaco	FC Nantes
Görögország	Olympiakosz	AEK Athén
Grúzia	Torpedo Kutaiszi	Lokomotivi Tbiliszi
Hollandia	PSV Eindhoven	Roda JC
Horvátország	Dinamo Zagreb	Hajduk Split
Írország	Shelbourne FC	Shelbourne FC
Izland*	KR	KR
Izrael	Hapoel Tel-Aviv	Hapoel Tel-Aviv
Jugoszlávia	Crvena zvezda	Crvena zvezda
Lengyelország	Polonia Warszawa	Amica Wronki
Lettország	Skonto Riga*	FK Riga
Liechtenstein	–	FC Vaduz
Litvánia	Žalgiris Kaunas	Ekranas Panevėžys
Luxemburg	F91 Dudelange	Jeunesse d'Esch
Macedónia	Szloga Jugomagnat	Pobeda Prilep
Málta	Birkirkara	Sliema Wanderers
Moldova	FC Zimbru	Constructorul Ch.
Németország	Bayern München	Bayern München
Norvégia*	Rosenborg BK	Rosenborg BK
Olaszország	SS Lazio	SS Lazio
Oroszország	Szpartak Moszkva	Lokomotiv Moszkva
Örményország	Sirak Gyumri	Mika Astarak
Portugália	Sporting CP	FC Porto
Románia	Dinamo Bucureşti	Dinamo Bucureşti
San Marino	Folgore	Tre Penne

ARANYLABDA, 1999

Rivaldo a Fenomén nyomában

A *France Football* 1995-ben döntött úgy, hogy nem európai állampolgárságú futballista is megkaphatja az Aranylabdát. Attól számítva az 1999-es volt az ötödik ankét, minden páratlan évben a mi kontinensünkön kívülről származó klasszist díjaztak, először a libériai George Weah-t, 1997-ben Ronaldót, majd 1999-ben Rivaldót. A Barcelona világklasszisa a katalán klub negyedik játékosaként érdemelte ki a díjat, Luis Suárez, Johan Cruyff és Hriszto Sztoicskov örökébe lépve. Hozzáteendő, hogy első címnyerése tavaszán még Ronaldo is a Barça csatára volt, csak 1997 nyarán lépett át az Interbe. Rivaldót éppen az ő helyére vette meg a klub, mégpedig azért,

NK Maribor

Deportivo Táchira

LDU Quito

Raja Casablanca

	Skócia	Rangers FC	Rangers FC
	Spanyolország	RC Deportivo	RCD Espanyol
	Svájc	FC St. Gallen	FC Zürich
	Svédország	Helsingborgs IF*	Örgryte IS
	Szlovákia	Inter Bratislava	Inter Bratislava
	Szlovénia	NK Maribor	Olimpija Ljubljana
	Törökország	Galatasaray	Galatasaray
	Ukrajna	Dinamo Kijev	Dinamo Kijev
	Wales	TNS	Bangor City
DÉL-AMERIKA	Argentína	River Plate (Apertura)	
		River Plate (Clausura)	
	Brazília*	Corinthians	
	Rio de Janeiro	Flamengo	
	São Paulo	São Paulo FC	
	Minas Gerais	Atlético Mineiro	
	Rio Grande do Sul	Caxias	
	Bolívia*	Blooming	
	Chile*	Universidad de Chile	
	Ecuador*	LDU Quito	
	Kolumbia*	Atlético Nacional	
	Paraguay*	Olimpia	
	Peru*	Universitario	
	Uruguay*	Peñarol	
	Venezuela	Deportivo Táchira	
ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-AMERIKA	Egyesült Államok	D.C. United (MLS)	Rochester Rhinos
	Mexikó	Pachuca (Tél)	
		Toluca (Tavasz)	
NEMZETKÖZI KLUBTORNÁK	Bajnokcs. Európa-kupája	Real Madrid	
	UEFA-kupa	Galatasaray	
	Európai Szuperkupa	SS Lazio	
	Libertadores Kupa	Boca Juniors	
	Afrikai Bajn.Kupája*	Raja Casablanca	
	Afrikai Kupagy. Kupája*	Africa Sports	
	Ázsiai Bajnokok Kupája	al-Hilal	
	Ázsiai Kupagy. Kupája	Simizu S-Pulse	
	Világkupa*	Manchester United	
VÁLOGATOTTAK TORNÁI	Konföderációs Kupa	Mexikó	
	Európa-bajnokság	Franciaország	
	Afrikai Nemzetek K.	Kamerun	

* naptári éves lebonyolítási rend

hogy deklarálja: legalább olyan kiváló játékost szerződtetett, mint az akkor a világ legjobbjának számító Fenomén, ugyanazért az összegért, mint amennyit érte az Intertől kapott.

Aranylabda, 1999

1. **Rivaldo Vitor Barbosa Ferreira** (brazil, FC Barcelona) 219 pont, 2. David Beckham (Manchester United) 154, 3. Andrij Sevcsenko (ukrán, Dinamo Kijev, AC Milan) 64, 4. Gabriel Omar Batistuta (argentin, Fiorentina) 48, 5. Luis Figo (portugál, FC Barcelona) 38, 6. Roy Keane (ír, Manchester United) 36, 7. Christian Vieri (olasz, Lazio, Internazionale) 33, 8. Juan Sebastián Verón (argentin, Parma, Lazio) 33, 9. Raúl González (spanyol, Real Madrid) 27, 10. Lothar Matthäus (német, Bayern München) 16.

(Az első tíz helyezett.)

FIFA Világ legjobb játékosa-díj

1991-től ítélték oda először.

1991: 1. Lothar Matthäus (német, Internazionale), 2. Jean-Pierre Papin (francia, Olympique Marseille), 3. Gary Lineker (angol, Tottenham Hotspur)

1992: 1. Marco van Basten (holland, AC Milan), 2. Hriszto Sztoicskov (bolgár, FC Barcelona), 3. Thomas Hässler (német, AS Roma)

1993: 1. Roberto Baggio (olasz, Juventus), 2. Romário (brazil, FC Barcelona), 3. Dennis Bergkamp (holland, Internazionale)

1994: Romário (brazil, FC Barcelona), 2. Hriszto Sztoicskov (bolgár, FC Barcelona), 3. Roberto Baggio (olasz, Juventus)

1995: George Weah (libériai, PSG, AC Milan), 2. Paolo Maldini (olasz, AC Milan), 3. Jürgen Klinsmann (német, Tottenham Hotspur, Bayern München)

1996: Ronaldo (brazil, PSV Eindhoven, FC Barcelona), 2. George Weah (libériai, AC Milan), 3. Alan Shearer (angol, Blackburn Rovers, Newcastle United)

1997: Ronaldo (brazil, FC Barcelona, Internazionale), 2. Roberto Carlos (brazil, Real Madrid), 3. Dennis Bergkamp (holland, Arsenal FC) és Zinedine Zidane (francia, Juventus FC)

1998: 1. Zinedine Zidane (francia, Juventus FC), 2. Ronaldo (brazil, Internazionale), 3. Davor Šuker (horvát, Real Madrid)

1999: 1. Rivaldo (brazil, FC Barcelona), 2. David Beckham (angol, Manchester United), 3. Gabriel Omar Batistuta (argentin, Fiorentina)

Dél-amerikai aranylabda

1971 óta rendezik, 1985-ig a venezuelai El Mundo szervezte a szavazást.
1986 óta az uruguayi El Pais.

1984: 1. Enzo Francescoli (uruguayi, River Plate), 2. Ubalo Fillol (argentin, Flamengo), 3. Ricardo Bochini (argentin, Independiente)

1985: Julio César Romero (paraguayi, Fluminense), 2. Enzo Francescoli (uruguayi, River Plate), 3. Claudio Borghi (argentin, Argentinos Juniors)

1986: 1. Antonio Alzamendi (uruguayi, River Plate), 2. Careca (São Paulo FC), 3. Julio César Romero (paraguayi, Fluminense)

1987: 1. Carlos Valderrama (kolumbiai, Deportivo Cali), 2. Obdulio Trasante (uruguayi, Peñarol), 3. José Perdomo (uruguayi, Peñarol)

1988: 1. Rubén Paz (uruguayi, Racing Club), 2. Hugo de Léon (uruguayi, Nacional), 3. José Pintos Saldanha (uruguayi, Nacional)

1989: 1. Bebeto (brazil, Vasco da Gama), 2. Mazinho (brazil, Vasco da Gama), 3. René Higuita (kolumbiai, Atlético Nacional)

1990: 1. Raúl Vicente Amarilla (paraguayi, Olimpia Asunción), 2. Rubén da Silva (uruguayi, River Plate), 3. Leonel Álvarez és René Higuita (mindkettő kolumbiai, Atlético Nacional)

1991: 1. Oscar Ruggeri (argentin, Vélez Sarsfield), 2. Ramón Diaz (argentin, River Plate), 3. Patricio Toledo (chilei, Universidad Católica)

1992: Raí (brazil, São Paulo FC), 2. Sergio Goycochea (argentin, Olimpia Asunción), 3. Alberto Acosta (argentin, San Lorenzo) és Fernando Gamboa (argentin, Newell's Old Boys)

1993: 1. Carlos Valderrama (kolumbiai, Junior Barranquilla), 2. Marco Etcheverry (bolíviai, Colo-Colo), 3. Cafù (brazil, São Paulo FC) és Freddy Rincón (kolumbiai, Palmeiras)

1994: 1. Cafù (brazil, São Paulo FC), 2. José Luis Chilavert (paraguayi, Vélez Sarsfield), 3. Gustavo Adrián López (argentin, Independiente)

1995: 1. Enzo Francescoli (uruguayi, River Plate), 2. Diego Maradona (argentin, Boca Juniors), 3. Edmundo (brazil, Flamengo)

1996: 1. José Luis Chilavert (paraguayi, Vélez Sarsfield), 2. Enzo Francescoli (uruguayi, River Plate), 3. Ariel Ortega (argentin, River Plate) és Carlos Valderrama (kolumbiai, Junior Barranquilla)

1997: 1. Marcelo Salas (chilei, River Plate), 2. Nolberto Solano (perui, Sporting Cristal), 3. José Luis Chilavert (paraguayi, Vélez Sarsfield)

1998: 1. Martín Palermo (argentin, Boca Juniors), 2. Carlos Gamarra (paraguayi, Corinthians), 3. José Luis Chilavert (paraguayi, Vélez Sarsfield)

1999: 1. Javier Saviola (argentin, River Plate), 2. Francisco Arce (paraguayi, Palmeiras), 3. Juan Román Riquelme (argentin, Boca Juniors)

Afrikai aranylabda

1970 és 1994 között a France Football szervezte a szavazást.

1984: 1. Théophile Abega (kameruni, Toulouse), 2. Joseph-Antoine Bell (kameruni, Arab Contractors), 3. Ibrahim Juszef (egyiptomi, Zamalek)

1985: 1. Mohamed Timoumi (marokkói, FAR), 2. Rabah Madjer (algériai, FC Porto), 3. Ibrahim Juszef (egyiptomi, Zamalek)

1986: Ezzaki Badou (marokkói, RCD Mallorca), 2. Aziz Bouderbala (marokkói, Sion), 3. Roger Milla (kameruni, Montpellier)

1987: 1. Rabah Madjer (algériai, FC Porto), 2. Youssouf Fofana (elefántcsontparti, AS Monaco), 3. François Omam-Biyik (kameruni, Laval)

1988: 1. Kalusha Bwalya (zambiai, Cercle Bruges), 2. Roger Milla (kameruni, Montpellier), 3. Youssouf Fofana (elefántcsontparti, AS Monaco)

1989: 1. George Weah (libériai, AS Monaco), 2. Joseph-Antoine Bell (kameruni, Girondins Bordeaux), 3. Kalusha Bwalya (zambiai, PSV)

1990: 1. Roger Milla (kameruni, Saint-Pierroise), 2. Tahar Chérif el-Ouazzani (algériai, Aydinspor), 3. Rabah Madjer (algériai, FC Porto) és François Omam-Biyik (kameruni, Rennes)

1991: 1. Abedi Pele (ghánai, Olympique Marseille), 2. George Weah (libériai, AS Monaco), 3. François Omam-Biyik (kameruni, Cannes)

1992: 1. Abedi Pele (ghánai, Olympique Marseille), 2. George Weah (libériai, Paris Saint-Germain), 3. Tony Yeboah (ghánai, Eintracht Frankfurt)

1993: 1. Abedi Pele (ghánai, Olympique Marseille), 2. Tony Yeboah (ghánai, Eintracht Frankfurt), 3. Rashidi Yekini (nigériai, Vitoria Setubal)

1994: 1. George Weah (libériai, Paris Saint-Germain), 2. Emmanuel Amunike (nigériai, Sporting CP), 3. Daniel Amokachi (nigériai, Everton)

Az Év afrikai játékosa

1992 óta a CAF, az Afrikai Labdarúgó-szövetség szervezi

1992: Abedi Pele (ghánai, Olympique Marseille). Nincs további helyezett.

1993: Rashidi Yekini (nigériai, Vitoria Setubal). Nincs további helyezett.

1994: 1. Emmanuel Amunike (nigériai, Sporting CP), 2. George Weah (libériai, Paris Saint-Germain), 3. Rashidi Yekini (nigériai, Olympiakosz)

1995: 1. George Weah (libériai, AC Milan), 2. Emmanuel Amunike (nigériai, Sporting CP), 3. Daniel Amokachi (nigériai, Everton)

1996: 1. Nwankwo Kanu (nigériai, Internazionale), 2. George Weah (libériai, AC Milan), 3. Daniel Amokachi (nigériai, Beşiktaş)

1997: 1. Victor Ikpeba (nigériai, AS Monaco), 2. Japhet N'Doram (csádi, AS Monaco), 3. Taribo West (nigériai, Internazionale)

1998: 1, Mustapha Hadji (marokkói, Deportivo La Coruña), 2. Austin „Jay-Jay" Okocha (nigériai, Paris Saint-Germain), 3. Sunday Oliseh (nigériai, AFC Ajax)

1999: 1. Nwankwo Kanu (nigériai, Arsenal), 2. Samuel Kuffour (ghánai, Bayern München), 3. Ibrahima Bakayoko (elefántcsontparti, Olympique Marseille)

Az Év ázsiai játékosa

1988 és 1991 között az IFFHS (International Federation of Football History & Statistics) ítélte oda a díjat, 1994 óta pedig az AFC (Asian Football Confederation)

1988: 1. Ahmed Radi (iraki, al-Rasid), 2. Kim Dzsu Szong (dél-koreai, Daewoo Royals), 3. Medzsid Abdullah (szaúdi, al-Nasszr)

1989: 1. Kim Dzsu Szong (dél-koreai, Daewoo Royals), 2. Medzsid Abdullah (szaúdi, al-Nasszr), 3. Ahmed Radi (iraki, al-Rasid)

1990: 1. Kim Dzsu Szong (dél-koreai, Daewoo Royals), 2. Farsad Piousz (iráni, Perszepolisz), 3. Adnan al-Taljani (Arab Emírségek-beli, al-Saab)

1991: 1. Kim Dzsu Szong (dél-koreai, Daewoo Royals), 2. Csang Jong Hvan (dél-koreai, Daewoo Royals), 3. Szamad Marfavi (iráni, Eszteglal)

1994: Szaid el-Ovairan (szaúdi, al-Shabab). Nincs további helyezett.

1995: Ihara Maszami (japán, Jokohama Marinos). Nincs további helyezett.

1996: 1. Hodadad Azizi (iráni, Bahman), 2. Ali Daei (iráni, al-Szadd), 3. Ko Dzsong Vun (dél-koreai, Ilhva Cshonma)

1997: 1. Nakata Hidetosi (japán, Sonan Bellmare), 2. Hodadad Azizi (iráni, 1. FC Köln), 2. Karim Bagheri (iráni, Arminia Bielefeld)

1998: 1. Nakata Hidetosi (japán, Perugia), 2. Fan Csi-ji (kínai, Crystal Palace), 3. Dzsaszim al-Huvaidi (kuvaiti, al-Szalmija)

1999: Ali Daei (iráni, Hertha BSC), 2. Nakata Hidetosi (japán, Perugia), 3. Hvang Szun Hong (dél-koreai, Cerezo Oszaka)

Az Év óceániai játékos

1988 óta választja meg a legjobbat egy újságírókból álló zsűri.

1988: Frank Farina (ausztrál, FC Bruges)
1989: Wynton Rufer (új-zélandi, Grasshoppers)
1990: Wynton Rufer (új-zélandi, Werder Bremen)
1991: Robbie Slater (ausztrál, RC Lens)
1992: Wynton Rufer (új-zélandi, Werder Bremen)
1993: Robbie Slater (ausztrál, RC Lens)
1994: Aurelio Vidmar (ausztrál, Standard Liège)
1995: Christian Karembeu (francia–új-kaledóniai, Sampdoria)
1996: Paul Okon (ausztrál, SS Lazio)
1997: Mark Bosnich (ausztrál, Aston Villa)
1998: Christian Karembeu (francia–új-kaledóniai, Real Madrid)
1999: Harry Kewell (ausztrál, Leeds United)

Európai aranycipő

1967 óta rendezik, 1991-ig a francia L'Équipe szervezte a szavazást. 1991 és 1996 között nem adták át. 1996 óta az ESM (European Sports Magazines) ítéli oda a díjat.

1984–1985: 1. Fernando Gomes (portugál, FC Porto) 39 gól, Martin McCaughey (északír, Linfield FC) 34, 3. Vahid Halilhodžić (jugoszláv, FC Nantes) 28

1985–1986: 1. Marco van Basten (holland, AFC Ajax) 37 gól, 2. Oleg Protaszov (szovjet, Dnyepr Dnyepropetrovszk) 36, 3. Tanju Çolak (török, Samsunspor) és Toni Polster (osztrák, FK Austria) 33-33

1986–1987: 1. Toni Polster (osztrák, FK Austria) 39 gól, 2. Naszko Szirakov (bolgár, Vitosa) 36, 3. Brian McClair (skót, Celtic) 35. A 44 gólos Rodion Cămătaru (román, Dinamo) utólag kizárva.

1987–1988: 1. Tanju Çolak (török, Galatasaray) 39 gól, 2. John Eriksen (dán, Servette) 36, 3. Victor Pițurcă (román, Steaua) 34

1988–1989: 1. Dorin Mateuț (román, Dinamo) 43 gól, 2. Marcel Coraș (román, Victoria) 36, 3. Baltazar (brazil, Atlético Madrid) 35

1989–1990: 1. Hugo Sánchez (mexikói, Real Madrid) és Hriszto Sztoicskov (bolgár, CSZKA Szófia) 38-38 gól, 3. Gerhard Rodax (osztrák, Admira-Wacker) 35

1990–1991: Darko Pancsev (jugoszláv, Crvena zvezda) 34, 2. Tanju Çolak (török, Galatasaray) 31, 3. Václav Danek (csehszlovák, FC Tirol) és Kliton Bozgo (albán, Tomori Berat) 29-29

1991–1992: 1. Ally McCoist (skót, Rangers) 34 gól, 2. Ricky Owubukiri (nigériai, FC Boavista), 30

1996–1997: 1. Ronaldo (brazil, FC Barcelona) 68 pont, 2. Mário Jardel (brazil, FC Porto) 60, 3. Hakan Şükür (török, Galatasaray) 57

1997–1998: 1. Nikosz Mahlasz (görög, Vitesse) 68 pont, 2. Marco Negri (olasz, Rangers) 64, 3. Oliver Bierhoff (német, Udinese) 54

1998–1999: 1. Mário Jardel (brazil, FC Porto) 72 gól, 2. Ruud van Nistelrooy (holland, PSV) 62, 3. Raúl González (spanyol, Real Madrid) 59

1999–2000: 1. Kevin Phillips (angol, Sunderland) 60 gól, 2. Ruud van Nistelrooy (holland, PSV) 58, 3. Mário Jardel (brazil, FC Porto) 57

Még nem közölt nagy tornák

Dél-Amerika

Supercopa Liberadores (A Libertadores Kupa korábbi győzteseinek tornája 1988 és 1997 között.) 1988: Racing Club, 1989: Boca Juniors, 1990: Olimpia Asunción, 1991: Cruzeiro, 1992: Cruzeiro, 1993: São Paulo FC, 1994: Independiente, 1995: Independiente, 1996: Vélez Sarsfield, 1997: River Plate

Copa Master de Supercopa (A Supercopa Liberadores korábbi győzteseinek tornája 1992 és 1995 között.) 1992: Boca Juniors, 1993: –, 1994: –, 1995: Cruzeiro

Copa Conmebol (Az UEFA-kupa mintájára szervezett dél-amerikai sorozat 1992 és 1999 között.) 1992: Atlético Mineiro, 1993: Botafogo, 1994: São Paulo FC, 1995: Rosario Central, 1996: Lanús, 1997: Atlético Mineiro, 1998: Santos FC, 1999: Talleres

Copa Master de Conmebol (A Copa Conmebol korábbi győzteseinek tornája) 1996: São Paulo FC

Recopa Sudamericana (A Libertadores Kupa és a Copa Sudamericana előző évi győztesének találkozója 1989 óta.) 1989: Nacional (Montevideo), 1990: Boca Juniors, 1991: Olimpia Asunción, 1992: Colo-Colo, 1993: São Paulo FC, 1994: São Paulo FC, 1995: Independiente, 1996: Grêmio FBPA, 1997: Vélez Sarsfield, 1998: Cruzeiro, 1999: –.

Copa Merconorte (Kupasorozat Bolívia, Ecuador, Kolumbia, Peru és Venezuela klubjainak, 1998 és 2001 között.) 1998: Atlético Nacional, 1999: América Cali

Copa Mercosur (Kupasorozat Argentína, Brazília, Chile, Paraguay és Uruguay klubjainak, 1998 és 2001 között.) 1998: Palmeiras, 1999: Flamengo

Copa de Oro (A különböző dél-amerikai nemzetközi klubtornák győzteseinek „szuperkupája” 1993 és 1996 között.) 1993: Boca Juniors, 1994: –, 1995: Cruzeiro, 1996: Flamengo

Afrika

CAF-kupa (Az UEFA-kupa mintájára szervezett afrikai sorozat 1992 és 2002 között.) 1992: Shooting Stars, 1993: Stella Club d'Adjamé, 1994: Bendel Insurance, 1995: ES Sahel, 1996: Kawkab Marrakech, 1997: ES Tunis, 1998: CS Sfaxien, 1999: ES Sahel

Concacaf-zóna

Bajnokcsapatok Kupája (1962 óta létező, a zóna bajnokai számára kiírt sorozat.) 1984: Violette AC (Port-au-Prince), 1985: Defenve Force (Chaguaramas), 1986: LD Alajuelense, 1987: CF América, 1988: CD Olimpia (Tegucigalpa), 1989: UNAM, 1990: CF América, 1991: Puebla, 1992: CF América, 1993: Saprissa, 1994: Cartaginés, 1995: Saprissa, 1996: Cruz Azul, 1997: Cruz Azul, 1998: D.C. United, 1999: Necaxa

Interkontinentális torna

Afro-ázsiai Kupa (Az Afrikai Bajnokok kupája és az Ázsiai Bajnokok Kupája győztesének mérkőzése 1986 és 1998 között.) 1986: Daewoo Royals, 1987: Zamalek, 1988: al-Ahly, 1989: ES Sétif, 1990: –, 1991: –, 1992: Club Africain, 1993: Wydad Casablanca, 1994: Thai Farmers Bank, 1995: Espérance, 1996: Ilhva Cshonma, 1997: Zamalek, 1998: Raja Casablanca

Concacaf-bajnokság, Aranykupa

1963 óta rendezik a közép-amerikai és a karibi zóna (később az észak-amerikai országok) csapatainak részvételével, 1973 és 1989 között egyben vb-selejtezőként is szolgált. 1991-től Aranykupának nevezik.

1985 (Helyszín nélkül): 1. Kanada, 2. Honduras, 3. Costa Rica, 4. Salvador
1989 (Helyszín nélkül): 1. Costa Rica, 2. Egyesült Államok, 3. Trinidad és Tobago, 4. Guatemala
1991 (Egyesült Államok): 1. Egyesült Államok, 2. Honduras, 3. Mexikó, 4. Costa Rica
1993 (Egyesült Államok és Mexikó): 1. Mexikó, 2. Egyesült Államok, 3. Costa Rica, 4. Jamaica
1996 (Egyesült Államok): 1. Mexikó, 2. Brazília U23, 3. Egyesült Államok, 4. Guatemala
1998 (Egyesült Államok): 1. Mexikó, 2. Egyesült Államok, 3. Brazília, 4. Jamaica
2000 (Egyesült Államok): 1. Kanada, 2. Kolumbia, 3. Trinidad és Tobago, 4. Peru

Óceánia-bajnokság

1973 óta rendezik az óceániai zóna csapatai számára, 1996 előtt mindössze két tornára került sor.

1996 (Helyszín nélkül): 1. Ausztrália, 2. Tahiti, 3. Új-Zéland és Salamon-szigetek
1998 (Ausztrália): 1. Új-Zéland, 2. Ausztrália, 3. Fidzsi-szigetek, 4. Tahiti
2000 (Tahiti): 1. Ausztrália, 2. Új-Zéland, 3. Salamon-szigetek, 4. Vanuatu

Junior-világbajnokságok

1977-ben írták ki az elsőt, minden páratlan évben rendezik meg.

1985 (Szovjetunió): 1. Brazília, 2. Spanyolország (Brazília–Spanyolország 1-0, h. u.), 3. Nigéria, 4. Szovjetunió. Legjobb játékos: Paulo Silas (brazil). Gólkirály: Balalo, Gérson, Müller (brazilok), Losada, Fernando Gómez (spanyolok), Odiaka (nigériai, García Aspe (mexikói) 3-3

1987 (Chile): 1. Jugoszlávia, 2. NSZK (Jugoszlávia–NSZK 1-1, tizenegyesekkel: 5-4), 3. NDK, 4. Chile. Legjobb játékos: Prosinečki (jugoszláv). Gólkirály: Witeczek (nyugatnémet)

1989 (Szaúd-Arábia): 1. Portugália, 2. Nigéria (Portugália–Nigéria 2-0), 3. Brazília, 4. Egyesült Államok. Legjobb játékos: Bismarck (brazil). Gólkirály: Szalenko (szovjet)

1991 (Portugália): 1. Portugália, 2. Brazília (Portugália–Brazília 0-0, t.: 4-2), 3. Szovjetunió, 4. Ausztrália. Legjobb játékos: Peixe (portugál). Gólkirály: Scserbakov (szovjet)

1993 (Ausztrália): 1. Brazília, 2. Ghána (Brazília–Ghána 2-1), 3. Anglia, 4. Ausztrália. Legjobb játékos: Adriano (brazil). Gólkirály: Adriano, Gian (brazilok, Milicic (ausztrál), Nieto (mexikói), Faklaris (amerikai), Zambrano (ecuadori), Ahinful (ghánai) 3-3

1995 (Katar): 1. Argentína, 2. Brazília (Argentína–Brazília 2-0), 3. Portugália, 4. Spanyolország. Legjobb játékos: Caio (brazil). Gólkirály: Etxeberría (spanyol) 7

1997 (Malajzia): 1. Argentína, 2. Uruguay (Argentína–Uruguay 2-1), 3. Írország, 4. Ghána. Legjobb játékos: Olivera (uruguayi). Gólkirály: Adaílton (brazil) 10

1999 (Nigéria): 1. Spanyolország, 2. Japán (Spanyolország–Japán 4-0), 3. Mali, 4. Uruguay. Legjobb játékos: Seydou Keita (mali). Gólkirály: Pablo (spanyol), M. Díissa (mali) 5-5

U16-os világbajnokságok

1985-ben írták ki az első világbajnokságot a 16 éven aluliaknak, 1989-ben az utolsót, majd változtattak a korhatáron.

1985 (Kína): 1. Nigéria, 2. NSZK (Nigéria–NSZK 2.0), 3. Brazília, 4. Guinea. Legjobb játékos: William (brazil). Gólkirály: Witeczek (nyugatnémet) 8

1987 (Kanada): 1. Szovjetunió, 2. Nigéria (Szovjetunió–Nigéria 1-1, t.: 4-2), 3. Elefántcsontpart, 4. Olaszország. Legjobb játékos: M. Traoré (elefántcsontparti) és Osundo (nigériai). Gólkirály: M. Traoré (elefántcsontparti) 5

1989 (Skócia): 1. Szaúd-Arábia, 2. Skócia (Szaúd-Arábia–Skócia 2-2, t.: 5-4), 3. Portugália, 4. Bahrein. Legjobb játékos: Will (skót). Gólkirály: F. Camara (guineai) 3

U17-es világbajnokságok

1991-ben írták ki az első világbajnokságot a 17 éven aluliaknak, kétévente tartják azóta a tornát.

1991 (Olaszország): 1. Ghána, 2. Spanyolország (Ghána–Spanyolország 1-0), 3. Argentína, 4. Katar. Legjobb játékos: Lamptey (ghánai). Gólkirály: Adriano (brazil) 4

1993 (Japán): 1. Nigéria, 2. Ghána (Nigéria–Ghána 2-1), 3. Chile, 4. Lengyelország. Legjobb játékos: D. Addo (ghánai). Gólkirály: Oruma (nigériai) 6

1995 (Ecuador): 1. Ghána, 2. Brazília (Ghána–Brazília 3-2), 3. Argentína, 4. Oman. Legjobb játékos: al-Kathiri (ománi). Gólkirály: al-Katiri (ománi) és Allsopp (ausztrália) 5-5

1997 (Egyiptom): 1. Brazília, 2. Ghána (Brazília–Ghána 2-1), 3. Spanyolország, 4. Németország. Legjobb játékos: Sergio (spanyol). Gólkirály: David (spanyol) 7

1999 (Új-Zéland): 1. Brazília, 2. Ausztrália (Brazília–Ausztrália 0-0, t.: 8-7), 3. Ghána, 4. Egyesült Államok. Legjobb játékos: Donovan (amerikai). Gólkirály: I. Addo (ghánai) 7

Tribünök „árnyéka”

1984. szeptember 30-án, a Milan–Cremonese mérkőzés után Marco Fonghessit, a piros-feketék rajongóját leszúrta egy 18 éves Milan-drukker! A felfoghatatlan és fatális eset magyarázata: miután az áldozatnak cremonai rendszámú autója volt, a hazaiak ultrái körülvették az „ellenséges” járművet, rugdalták, késekkel döfködték a gumikat. A felháborodott sofőr ekkor kiszállt, hogy intézkedjen.

1984. október 21-én, a Reggiana–Piacenza bajnoki találkozó (1-2) lefújása után a riválisa táborok összeverekedtek. Egy 26 éves nézőt késszúrással kórházba szállítottak, 34 személyt a rendőrség őrizetbe vett.

1984. november 7-én, a Servette FC–Larisza (0-1) KEK-találkozón az elégedetlenkedő genfiek üvegeket hajigáltak a pályára, s mivel „visszaesőnek minősültek”, az UEFA 5000 svájci frankra megbüntette a helvét klubot.

1985. április 7-én, az Independiente–Boca Juniors rangadót a 85. percben – a táborok közötti ökölharc és tűzpárbaj miatt – lefújta Teodoro Nitti játékvezető. A botrány alatt a „genovaiak” mindössze 14 esztendős rajongóját, Adrian Silvio Scasserrát a rendőrök lelőtték, a bal mellkasán érte a lövés. További negyven néző sérült meg, 400 randalírozót előállítottak.

1985. április 21-én rakétatalálat következtében belehalt sérüléseibe az 56 éves Luis Montero Dominguez. A szerencsétlenség a Cádiz–Castellón mérkőzésen történt.

1985. május 11-én, a Bradford City–Lincoln City harmadik ligás bajnoki előtt tűz ütött ki az elöregedett falelátón. A lángok közt 56 szurkoló lelte halálát, 265-en szenvedtek égési sérüléseket. A rettenetes tűzvész okát máig sem sikerült kideríteni, a hatóságok egy hanyagul elhajított égő cigarettacsikkel magyarázták. Azon a napon rendezték meg a Birmingham City–Leeds United mérkőzést is, ahol a helyi Zulu Warriors tagjai összecsaptak a leedsi Service Crew nevű csoport huligánjaival. Egy személy meghalt, 96 rendőr és 100 verekedő megsérült. A letartóztatottak száma 148 volt.

1985. május 26-án Mexikóvárosban a két örök ellenség, az UNAM és az América, azaz a „pumák” és a „sasok” fanatikusai találkoztak az Azték Stadionnál. A megtelt százezres arénába még 30 ezren akartak bejutni. A nézők összetűzésbe keveredtek a rendezőkkel a 29. számú kapubejáratnál, ahol tumultus támadt. Nyomban utána pánik tört ki, amelynek következményeként ledőlt egy fal. A lehulló falrészek alatt hét személy lelte halálát, közülük négy gyermek volt. A nyolcadik áldozat a kórházba szállítás után hunyt el. (Fellelhető olyan tudósítás, amely 10 halottról és 74 sebesültről számol be.)

A Heyselben elszabadultak az indulatok, a huligánok egy része a játéktérre is berontott

1985. május 29-én a Heysel Stadionban (a brüsszeli a létesítményt 1930-ban adták át, s a mérkőzés megrendezésekor már feltűnően instabil, lepusztult állapotban volt), a Juventus–

A Z szektor a tragédia után. Döbbenet és tanácstalanság lett úrrá a helyieken

Liverpool BEK-döntő előtt a zömében ittas angol huligánok elsodorták az állítólag semleges, Z jelzésű szektor nevetségesen gyenge minőségű korlátját, és rátámadtak a blokkban gyülekező, elviekben belga szurkolókra. A valóságban a Juventus híveivel volt tele az a lelátói rész, mert sok belgiumi olasz vett oda jegyet, illetve számos felelőtlen nyerészkedő jó pénzért eladta a belépőjét az Itáliából érkezett drukkereknek. A roham után a nézők menekülni kezdtek, egymás-

Antonio Cabrini, a Juventus hátvédje igyekezett csillapítani saját szurkolóik indulatait a Heyselben

nak torlódtak, a régi falrész pedig egy idő után már nem bírta tovább a nyomást, kifelé dőlt, és a szerencsétlenek a mélyben egymásra zuhantak. A televízió élőben közvetítette a megrázó eseményeket, a magyar riporter, *Gulyás László* a helyszínről sokkoló adatokról számolt be. A tragédia utáni órákban 39 halottat (a legtöbbnek fulladás okozta a halálát) és mintegy 600 sebesültet regisztráltak az illetékesek. Utóbb számos, hivatalos és nem hivatalos személyt vontak felelősségre a bíróságokon. A vizsgálatok során egyértelműen megállapítást nyert, hogy az angol huligánok támadása kiváltotta tömegstressz miatt következett be a tragédia. 1985 „fekete májusa" összesen 104 ember halálát követelte a futballpályákon!

1986 márciusában hatéves fegyházbüntetésre ítélték a 22 éves John Ellisont, aki a Carlisle United–Blackburn Rovers második ligás bajnokin egy hét font súlyú követ dobott a vendégségbe érkező drukkerekre. (7 font 3,17 kg-nak felel meg.) A kődarab fejen talált egy nézőt, aki belehalt a sérülésébe. Az elítélt az utolsó szó jogán kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. *(Hajdú-bihari Napló 1986. március 26.)*

1987. november 4-én az Ashanti Kotoko–Nacional Kairó találkozót 1–0-ra megnyerte a ghánai tizenegy, de nem jutott tovább a kupában, mert előtte Egyiptomban 2–0-ra kikapott. A szurkolók felháborodásukban tüntetni, később őrjöngeni kezdtek. A kumasi káoszban hatan meghaltak, a sérültek száma hatvanra rúgott.

1987. szeptember 20-án verekedés tört ki a Dinamo Kijev–Szpartak Moszkva (0-1) bajnoki után az ukrán metropolisz pályaudvarán. Beton- és tégladarabokat, szemeteskukákat és üvegeket hajigált egymásra a két tábor. A Szpartak vezetői korábban többször kiáltványban kérték a klub szurkolóit, hogy „hagyjanak fel a felelőtlen túráikkal". *(Hajdú-bihari Napló 1987. október 23.)* Az első ilyen témájú, szokatlanul őszinte hangvételű tudósítás volt ez a Szovjetunióból, és a botrányról az *Izvesztyija* című lap számolt be.

1988. március 11-én Líbia válogatottja Tripoliban a máltai tizenegyet fogadta. A nézők közül sokan nem oda ültek le, ahová a jegyük szólt, ezért először szóváltás kezdődött, utóbb verekedés. A rendőrség lőni kezdett, a menekülők egy falat kidöntöttek, amelynek darabjai a pánikba esett embermasszára borultak. A következmény 30 halott és 120 sérült lett. A Vöröskereszt helyszínre küldött munkatársai 70 halottról számoltak be.

1988. március 12-én, a nepáli Janakpur Cigarette Factory LC és a bangladesi Muktijoddha Sangsad KC meccsen, a Tribhuvan Challenge Shield döntőjén pusztító jégeső zúdult a katmandui Dasarath Rangasala Stadionra. Az öklömnyi jégdarabok elől a pálya nyugati részén emelkedő fedett lelátó felé menekülőket megállította és keményen visszaverte a rendőrség. A 30 ezer néző egy része ezt tapasztalva visszafordult, összetorlódott, aztán egymást kezdte taposni. A fékevesztett zűrzavar következménye: 93 halott, 100 sérült.

Sérültet szállítanak az alkalmi segítők a Hillsborough Stadionban

1988. szeptember 7-én este a dublini Tolka Parkban összeverekedtek a St. Patrick's Athletic és az edinburgh-i Hearts huligánjai. A mérkőzést másnap rendezték az UEFA-kupában. (Abból a szempontból érdemel figyel-

met az *Irish Press* híre, hogy az írek és a skótok tradicionális barátságot ápolnak egymással.)

1988. október 9-én, az Ascoli–Internazionale mérkőzés után a milánói Boys bőrfejűi megtámadták, majd leszúrták Nazzareno Filippinit, a hazaiak 32 éves drukkerét, aki hazafelé tartott a stadionból.

Menekülők és segítők a Hillsborough Stadionban

1989. április 15-én rendezték meg a Sheffield Wednesday otthonában, a Hillsborough Stadionban a Liverpool FC–Nottingham Forest FA-kupa-elődöntőt. Az egyik kanyar mögötti szektorokban jóval több liverpooli drukker akart helyet foglalni, mint amennyi elfért volna. A tülekedő emberek közül sokat a kerítéshez szorítottak, és többen közülük megfulladtak, mások úgy veszítették el az életüket, hogy összepréselte őket a tömeg. A halottak száma 96, a sebesülteké 766 volt. (Az utolsó áldozat 1993-ban, négyévnyi kóma után halt meg.) Az irtóztató események felelősségét a hatóságok és egyes újságírók megpróbálták a „részeg huligánok" nyakába varrni, de az azóta lefolytatott vizsgálatok nem ezt igazolták, hanem fényt derítettek a rendezés súlyos mulasztásaira. 2014-ben, több mint 300 napos tárgyalás során kimondták, hogy valamennyi elhunyt gondatlanságból elkövetett emberölés áldozata lett, és a liverpooli szurkolók viselkedése nem játszott semmilyen szerepet a kialakult katasztrófában. A rendőrség végzetes hibákat követett el, így felelősség terheli. Többek között akkor is hibázott, amikor elrendelte, hogy a még kívül várakozó mintegy kétezer liverpoolit engedjék be a C kapun keresztül a már amúgy is túlzsúfolt létesítményrészbe. 2016-ban mozgalom kezdeményezte az állóhelyek visszaállítását Angliában, s az indítványt a legtöbb ligaklub támogatja.

Emlék az áldozatok tiszteletére az Anfield Roadon, 1989 áprilisában

1989. május 5-én a Poznańból hazafelé vonatozó wrocławiak ráakadtak egy Lech-szimpatizánsra a büfékocsiban. Azonnal kidobták a robogó szerelvényből, és a szerencsétlen halálra zúzta magát a kerekek között.

1989. június 4-én, a Milan–AS Roma előtt a fővárosiak 18 éves szurkolóját, Antonio De Falchit megtámadta a hazaiak 20-30 fős csoportja. Úgy megverték, hogy a fiatalember a mentőautóban meghalt. (A halála hivatalos okaként szívinfarktus került az orvosi jelentésbe.)

Habár a rendőrség 16 személyt őrizetbe vett, végül közülük csupán egy húszéves elkövetőt ítéltek el. Bizonyos Luca B. hét évet kapott, de azt is felfüggesztve…

1989. augusztus 12-én heten veszítették életüket Lagosban, a Nigéria–Angola világbajnoki selejtező alatti tumultuózus jelenetek közepette. A nyolcvanezres stadionban százezren szorongtak. A nyolcadik áldozat a hazaiak csatára, a 25 éves Samuel Sochukwuma Okwaraji lett, aki a 77. percben összeesett és meghalt. A vizsgálatok szerint a halálát szívelégtelenség okozta.

1990. május 13-án, a Dinamo Zagreb–Crvena zvezda jugoszláv bajnoki mérkőzés ürügyén egész napos csata tombolt a horvátok fővárosában, amely után 138 sebesültet szedtek össze az egészségügyiek, illetve 147 személyt tartóztattak le a hatóságok. A hazai Bad Blue Boys és a belgrádi Delije (Daliák) huligánjai összesen 26 rendőrségi járművet törtek ripityára. A sérültek között 21 biztonsági is volt, akiket zömmel Boszniából vezényeltek Zágrábba.

1990. május 20-án, a Rosario Central–Newell's Old Boys derbin a tömeg által fenyegetett rendőrök gumilövedékeket lőttek ki, és az egyik golyó halálra sebezte Blas Lezcanót. Az áldozat 26 esztendős volt.

1990. július 8-án, egy szomáliai bajnoki előtt, Sziad Barre kormányfő beszéde alatt a nép tüntetni kezdett Mogadishuban. A sértődött diktátor testőrsége tüzet nyitott, a sortűz következtében a forrongók közül heten holtan rogytak össze, tizennyolcan pedig megsebesültek. (A szemtanúk szerint ennél jóval több volt a halottak és sérültek száma.)

1990. augusztus 18-án, a Motril B–Calahonda spanyol regionális bajnokin Florentino Dueñas játékvezetőt egy nyugalmazott rendőr, Antonio Jimenez Ratia agyonlőtte. A lövöldözés során megsérült Manuel Valdivia, a Calahonda labdarúgója is. Az elkövetőt 16 év börtönre ítélte a bíróság.

1990. november 3-án, a Sachsen Leipzig–FC Berlin (a volt Dynamo Berlin) mérkőzésen a rendőrök lelőtték a 19 éves, lengyel származású bőrfejűt, Mike Polley-t. (A homlokát érte a golyó.) Már a rangadó kezdése is csúszott 25 percet, mert a bőrkabátos, kopaszra nyírott berliniek Lipcsében autókat gyújtottak fel. Csatlakoztak hozzájuk a helybéli neonáci csoportok, s együtt körülbelül kétszázan megpróbáltak betörni a stadionba. A vasrudakkal, rakétákkal, kövekkel, üvegekkel felszerelt galeri összecsapott a rendőrökkel, akik közéjük lőttek, s akkor halt meg a fiú. (A hivatalos szervek összesen 57 lövést ismertek be.) Még hárman sebesültek meg életveszélyesen, hatan súlyosan. Wolfgang Wunderlich, a kommandósok parancsnoka a jelentésében azt írta, hogy „háború zajlott le a pálya könyékén". Az áldozat szülei emberölés vádjával feljelentést tettek „ismeretlen elkövető" ellen. Karl-Heinz Krompholz, a városi rendőrfőtanácsos úgy vélte, a helyszínre vezényelt karhatalom képtelen volt uralni a helyzetet.

1990. november 3-án, az Iszmailia–el-Mehalla (0-0) találkozó után egymásnak ugrott a két tábor. Az egyiptomi hadsereg különleges osztaga közel egyórás harcot vívott a verekedőkkel. A kairói csatának két halottja, valamint 57 sebesültje lett, közöttük 35 katona és rendőr.

1991. január 13-án edzőmeccset vívott a két gyűlölködő johannesburgi sztárklub, az Iwisa Kaizer Chiefs és az Orlando Pirates. (A viszály oka az, hogy 1970-ben az Orlandót faképnél hagyó játékosok alapították meg a sárga-fekete színekbe öltözködő Chiefst, tetejébe utóbbi a módosabbak, előbbi a szegények kedvence.) A 27. percben gólt lőtt a Kaizer, akkor robbant ki a verekedés a lelátón, mert a „kalózok" hívei támadni kezdtek. A rendőrség beavatkozott, viszont a felbukkanásukkal a pánik csak fokozódott, egymást tiporták le a menekülők. A tragédia 42 halottat követelt (köztük voltak késszúrásokkal megöltek is) és ötvenen megsebesültek.

1991. január 13-án a Boixos Nois (Bolond Kölykök), az FC Barcelona-huligánok (azóta már betiltott) galerijének öt bőrfejűje meggyilkolta a húszéves, francia származású Frédéric Rouquier-t és megsebesítette a 16 éves José María Arbolést. Mindkettő az RCD Espanyol elkötelezettje volt. (A támadásra az Espanyol–Sporting Gijón bajnoki után került sor.)

1991. január 13-án, az Olympiakosz–AEK Athén derbin felrobbanó rakéta darabjai oltották ki egy 17 éves szurkoló életét.

Ezen a szörnyű vasárnapon, január 13-án három futballtragédia is történt!

1991. április 15-én hatan meghaltak és mintegy százan megsérültek Luandában, az Angola–Zambia válogatott találkozó (1-2) lefújását követően, amikor a kifelé tóduló nézők egymást taposták. A 80 ezer férőhelyes Citadella Stadion szektoraiba felelőtlenül százezer embert zsúfoltak be. *(Hajdú-bihari Napló 1991. április 17.)*

1991. július 14-én a Kenya–Mozambik válogatott mérkőzésre ingyen engedték be a drukkereket. Az eszeveszett tolongásban egy embert halálra tapostak, további 24 drukker súlyosabban megsérült.

1992. március 15-én egy kilőtt rakéta végzett a 13 éves Guillermo Alfonso Lázaróval, az Espanyol–Cádiz (3-1) mérkőzésen. Az elkövető, a 39 éves F. Vila halárus 1993 áprilisában mindössze hat hónap börtönbüntetést kapott.

1992. május 5-én, este 20 óra 20 perckor, röviddel a Bastia–Olympique Marseille Francia Kupa-mérkőzés kezdete előtt a túlterhelés következtében összeomlott. az Armand Césari Stadion egyik ideiglenesen létesített lelátója. A balesetben 18 szurkoló veszítette életét, a kisebb és súlyosabb sebesültek száma 2357 volt. A korzikai klub a nagyobb bevétel reményében húzatta fel a könnyű-

A francia labdarúgás legnagyobb katasztrófája történt a korzikai (hivatalosan Armand Césari nevét viselő) Furiani Stadionban, 1992 májusában. A felső képen jól látható, mennyire instabil volt a mobillelátó

szerkezetű tribünt, amely aztán a nézők súlya alatt összedőlt. A vizsgálat megállapította az egyesületi vezetés felelősségét, 1994 elején nyolc bűnös kapott maximum kétéves börtönbüntetést. A kupaelődöntőt sohasem játszották le.

1992. július 19-én a Maracanã adott otthont a Botafogo–Flamengo riói derbinek. A hatalmas tömeg nekinyomódott egy falrésznek, amely leszakadt, és a törmelékdarabok halálra zúztak három szurkolót, mintegy ötvenet pedig megsebesítettek. A baleset után rendelték el a hatóságok a gigantikus méretű építményben a székek felszerelését.

1992. augusztus 22-én este, a Borussia Dortmund–Schalke 04 Ruhr-vidéki klasszikus után (0-2) a dortmundi pályaudvaron egy 19 éves, török származású szurkoló leszúrta a vele vitába keveredő 24 éves társát, aki a helyszínen életét veszítette. *(Hajdú-bihari Napló 1992. augusztus 24.)*

1992. szeptember 19-én Montevideóban, a Club Atlético Basáñez–Villa Teresa második ligás bajnoki végén verekedés tört ki, és az egyik, az erőszaktól megvaduló rendőrló halálra gázolta a volt futballistát, az 51 éves Wellington „Chumbo" Castrót.

1992. szeptember 29-én, a São Paulo FC–Santos FC mérkőzés előtt Sérgio Vivaldinit, a Palmeiras Mancha Verde nevű ultracsoportjának tagját szíven szúrta a Torcida Independente 1972 nevű banda (a São Paulo FC fanatikusait tömöríti) egyik huligánja. A 17 éves sértett azonnal meghalt.

1992. október 7-én, 20 óra 20 perckor, mintegy 40 perccel a Rosario Central–Newell's Old Boys derbi megkezdése előtt a 29 éves rendőr, Sergio Luis Gómez agyonlőtte a 38 éves Osvaldo Antonio Goyo Laurinót, a Newell's 38 éves hívét. Az eset közvetlenül az Estadio Gigante de Arroyito bejáratánál történt. A tettest később pszichés zavarok miatt felfüggesztették állásából, utóbb le is szerelték. A lejtőn nem tudott megállni, 2010-ben kábítószer-kereskedelem miatt letartóztatták.

1993. január 10-én, az Atalanta–AS Roma bajnoki után a bergamói stadionon kívül verekedés robbant ki, és a mérkőzésről épp hazafelé tartó, vétlen hazai drukker, a 42 éves Celestino Colombi szívinfarktust kapott, majd meghalt.

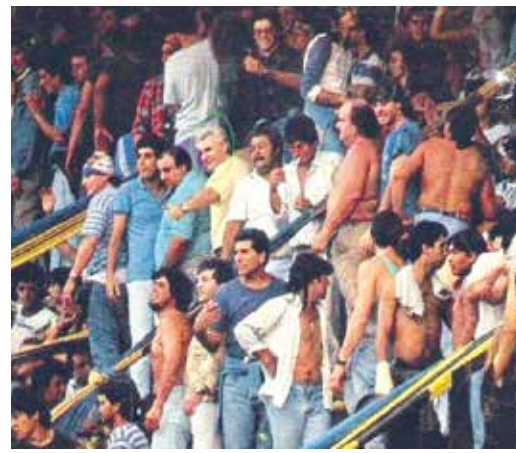
1993. május 29-én Chorzówban, a Lengyelország–Anglia mérkőzés (1-1) előtt a Cracovia „fejvadászai" halálra késelték a húszéves, a társai által Fáraónak becézett Andrzej Kujawát, a Pogoń Szczecin drukkerét. A rendőrség utóbb 71 személyt vett őrizetbe, mert a stadion szektoraiban a különböző lengyel klubok fanatikusai többször is verekedtek egymással. (A szakértők úgy tartják, hogy a KS Cracovia huligánjai a felelősek azért, hogy Lengyelországban elterjedt a szurkolói harcokban a kések, bicskák, tőrök, balták használata. A cracoviások az általuk csak „szent háborúnak" nevezett, a Wisła Kraków híveivel vívott kíméletlen összecsapásokban alkalmaznak előszeretettel fegyvereket. Ezek a maffiamódszerek túlmutatnak a futballhuliganizmuson, lényegében alvilági leszámolásokról van szó.)

1994. január 30-án a Ragusából hazafelé tartó öt messinai a vonaton felfedezte, hogy a Melillibe való Salvatore Moschella is a szerelvényen tartózkodik. (A messinaiak feltételezték róla, hogy a Siracusa ultrája.) Megtámadták, mire a 22 éves fiatalember a kupé ablakán keresztül leugrott, ám a kerekek halálra zúzták. A tragédia Acireale állomás közelében történt.

1994. március 12-én egy La Coruña-i bárban Emiliano López Prada a televízióban nézte az FC Barcelona–Atlético Madrid mérkőzést, és amikor a katalánok gólt szereztek, örömében felkiáltott. Ekkor egy ismeretlen férfi, aki minden bizonnyal a fővárosiak drukkere volt,

kétszer megszúrta, majd elmenekült a helyszínről. A támadás után a 19 éves joghallgató életét veszítette.

1994. április 30-án a River Plate 2-0-ra nyert a La Bombonerában a Boca Juniors ellen. A hazai hinchák a szuperklasszikus után, az autópályán golyózáport zúdítottak a „milliomosok" távozó szurkolóinak egyik teherautójára, a lövedékek halálra sebezték a 19 éves Walter Vallejost és 25 éves Angel Delgadót. Mellettük még hét személy szenvedett sérüléseket. A tetteseket, az El Abuelónak (Nagyfater) hívott José Barritát és nyolc társát, a La Doce nevű galeri tagjait letartóztatták, majd 1997-ben hosszú börtönbüntetésre ítélték. (José Barrita kórházban hunyt el, 2001 februárjában tüdőgyulladás végzett vele.)

A Nagypapa, azaz El Abuelo két képen. Felül sárga ingben, az alsó képen félmeztelenül. Így nem is tűnik félelmetesnek, pedig az volt…

1994. július 12-én, a montevideói klasszikus (Peñarol–Nacional) előtt leszúrták a 16 éves Walter Diego Posadast, a Nacional szurkolóját.

1994. október 22-én Wagner Soares da Silvát, a Palmeiras 23 éves elkötelezettjét a Maracanã melletti egyik utcában lelőtték a riói Flamengo torcidái. A szerencsétlen fiatalember három nap múlva a kórházban halt meg.

1994. október 19-én elhunyt a 19 éves Sérgio Francisquini, a Corinthians drukkere. Egy héttel korábban összetűzött a Guarani és a Corinthians tábora a mérkőzés közben a rendezőség által kialakított, de a mindössze nyolc csendőr által védett semleges zónában. A sebesült, megtaposott fiút súlyos törésekkel és agyi ödémával szállította a mentő a campinasi klinikára, ahol kómába esett, aztán meghalt. A verekedésben harmincan sérültek meg, közülük tizennyolc került a kórházba.

1994. december 15-én Paulo Sérgio Costábile Eliast, a Corinthians elkötelezettjét a saját teherautójában lőtték agyon a Palmeiras „fejvadászai".

1995. január 29-én a 18 esztendős Simone Barbaglia, a Milan szurkolója késével hasba szúrta a 25 éves Vincenzo Spagnolót, a Genoa 1893 ultráját, aki a kórházba szállítás közben, a mentőautóban életét veszítette. Az elkövetőt 2001. október 2-án 14 év 8 hónap börtönbüntetésre ítélte a bíróság. A tettes azzal védekezett, hogy önvédelemből cselekedett.

1995. február 15-én a 26. percben félbeszakadt az Írország–Anglia „barátságos" mérkőzés, mert az angol huligánok (legtöbbjük a Combat 18 nevű újfasiszta csoport tagja volt) minősíthetetlenül viselkedtek, székekkel, kövekkel, a kerítés darabjaival dobálták meg a hazai drukkereket. A verekedések a dublini belvárosban is folytatódtak. A zavargások közepette egy személy szívinfarktust kapott és meghalt, további hatvan megsérült.

1995. március 19-én a 17 éves Fenerbahçe-drukker, Osman Ğül a kórházban belehalt a fejsérüléseibe, amelyeket a Galatasaray huligánjai okoztak.

1995. április 25-én a Palmeiras-tábor blokkjából kilőtt rakéta megsebesítette Pauline Anderson Lins de Medeirost, a São Paulo FC szurkolóját, aki a kórházban belehalt a sérülésébe.

1995. május 7-én, a Sporting CP–FC Porto rangadón a túlzsúfolódás következtében leszakadt egy korlát, két szurkoló a mélybe zuhant, s a betonon halálra zúzta magát.

1995. augusztus 20-án Márcio Gasparim de Silva lett az áldozata a Junior Szuperkupa-döntőn kitört verekedésnek (Palmeiras–São Paulo FC). A tizenhat éves SPFC-szurkolót hátulról szúrták fejbe, nyolc nappal az eset után hunyt el a kórházban. Száznál többen sebesültek meg, közöttük rendőrök is. Az ifjúságiak találkozóján 6500 néző jelent meg.

1996. május 18-án, a Portugál Kupa döntőjében (Benfica–Sporting CP 3-1) egy, a „vörös sasok" ultrái által fellőtt rakéta halálra sebezte a zöld-fehér „oroszlánok" egyik hívét. A férfi 40 esztendős volt.

1996. július 10-én, a Tripoliban megrendezett al-Ittihad–al-Ahli líbiai rangadó közben történt balesetnek húsz (más források szerint ötven) halottja volt.

1996. október 13-án, a Colo-Colo–Universidad de Chile szuperklasszikus alatt három drukkert késeltek halálra. A legifjabb közülük még a tizenhetet sem töltötte be.

1996. október 16-án 84 szurkoló halt meg és száznál is több sebesült meg Guatemala Cityben, a Guatemala–Costa Rica világbajnoki selejtező előtt. A Mateo Florest Stadionba körülbelül 60 ezer nézőt engedtek be, holott a létesítmény 45 ezres, és sokukat hamisított jeggyel, illetve többen lefizették a rendezőket, csak hogy bemehessenek. Az egymásra torlódott, hatalmas emberlavinában pánik tört ki, egymást taposták, nyomták össze a bajbajutottak. Nagyban súlyosbította a helyzetet, hogy több ponton ökölpárbajok folytak, amelyeket a rendőrség képtelen volt megfékezni. A mérkőzést elhalasztották.

1996. december 8-án, a Vita Club–Daring Club Motema Pembe bajnokin a felizgatott tömeg hét embert gázolt halálra Kinshasában.

1997. február 22-én, az EC Bahia–Vitória Bahia derbi (0-4) után verekedés kezdődött a riválisok között, amelynek négy halálos áldozata lett. (A legfiatalabb egy 11 éves fiú volt.) A bahiai rangadót 87 725 néző tekintette meg, és a rendőrség olykor csak tehetetlenül szemlélte a veszett tombolást.

1997. március 23-án az A9-es jelű autópályán zajlott le a „beverwijki csata" néven hírhedtté vált ütközet. A „fair boksznak" szánt összecsapással kapcsolatban többször mobiltelefonon egyeztettek a Feyenoord és az Ajax huligánjai. Az előzetes megbeszélések dacára nem volt azonos a létszám, ráadásul mindkét fél fegyvereket alkalmazott, ennek következtében a 36 éves Carlo Picornie (az amszterdami F-Side nevű galeri tagja) életét veszítette. Az áldozatot kalapáccsal verték agyon.

A szlovén rohamosztag ura a helyzetnek Ljubljanában

Kollázs a beverwijki csata emlékére. Új vonást jelentett, hogy a huligánok a futballmérkőzésektől teljesen függetlenül, „semleges helyszínen" is egymásnak estek

1997. április 5-én, a Nigéria–Ghána világbajnoki selejtező mérkőzés utáni szurkolói lázongásoknak öt halott volt a következménye Lagosban.

1997. október 11-én a Cruzeiro torcidái házilag készített pokolgépet dobtak a vascósok táborába, és a robbanás végzett egy 17 éves riói drukkerrel, Valdemir da Silvával. A tragikus esetre pár héttel azt követően került sor, hogy a szövetség elindította a *Békét a labdarúgásban* című kampányát…

1997. december 19-én, a San Lorenzo–Huracán bajnoki előtt a hazaiak kedvelt kocsmájánál a Los Cuervos (Hollók) nevű banda tagjai fejbe és nyakon lőtték Ulises Fernándezt, az Huracán 27 éves drukkerét. Egy rendőrségi helikopter filmezte a vendégek felvonulását, így a szörnyű jelenetet is. A sebesült a kórházba szállítás után meghalt.

1998. február 1-jén, a Treviso–Cagliari bajnoki után verekedés tört ki a két tábor között, amelynek során több szárd szurkoló megtámadta Fabio di Maiót. A 32 éves sértett rémületében szívinfarktust kapott és meghalt.

1998. december 8-án brutális gyilkosság történt Madridban. Az Alegre nevű kávézóban négy fővárosi bőrfejű megtámadta, majd leszúrta a Penya Izar San Sebastian 28 éves tagját, Aitor Zabaletát. A véres tettet a Frente Atlético neonáci szekciójához, a Bastionhoz tartozó 23 éves skinhead, Ricardo Guerra Cuadrado követte el, aki a bűncselekményéért visszaesőként 17 év börtönt kapott. (Korábban már két embert megbicskázott, ráadásul próbaidősként volt kint.)

1997. október 18-án Belgrádban három bőrfejű leszúrt egy cigány származású fiút, aki alig múlt 14 éves. A tettesek feltételezték róla, hogy a Crvena zvezda drukkere. A rendőrség elfogta a gyilkosokat. Az újságok azt állították, hogy a trió az FK Rad United Force nevű csoportjának a tagja. Másnap óriási botrány tört ki egy rockkoncerten, a romák ugyanis bosszút akartak állni a megölt társukért. A rendezvényt előzőleg a hatóságok óvatosságból betiltották,

azonban a skinhead zenekarok és a velük szimpatizálók megjelentek a helyszínen. A verekedésnek a helyszínre vezényelt kommandósok vetettek véget.

1998. december 13-án a Colo-Colo rajongói a bajnoki címet ünnepelték, miközben az idegenből éppen hazaérkező Universidad drukkerei rájuk támadtak. Lövöldözés robbant ki, és egy lövedék halálra sebezte a 16 éves Alejandro Llancaleót, a Colo-Colo szurkolóját. Az Universidad egyik hívét életveszélyes késszúrásos sebbel szállították a mentők kórházba.

1999. május 24-én a a Piacenzából hazafelé tartó, salernóiakkal telezsúfolt különvonaton tűz ütött ki, és az izzó pokolban négy fiatal lelte halálát: Vincenzo Lioi, Ciro Alfieri, Simone Vitale és Giuseppe Donadio. A lángok akkor csaptak fel, amikor a szerelvény egy alagúthoz ért, amely Salernótól 15 km-re található. A nyomozás során arra derült fény, hogy a „gránátosok" ultrái közül gyújtották fel az ötödik vagont, így akarván elkerülni a felelősségre vonást az úton történt randalírozásaikért, a kupékban végrehajtott rongálásaikért. Tisztában voltak azzal, hogy a végállomásnál várják őket a carabinierik, ezért meghúzták a vészféket, és sokan leugráltak a kocsikról, ám ez nem mindenkinek sikerült. A botrányokkal, durvaságokkal bőven fűszerezett bajnoki 1-1-re végződött a 34. fordulóban. A Salernitanának nyernie kellett volna, de mert nem sikerült, kiesett az élvonalból.

1999. október 30-án a 113. belgrádi derbi (Partizan–Crvena zvezda 2–0) szomorú eseményt hozott, a hazaiak vezető gólja után a Grobari (Sírások), a fehér-feketék rettegett ultracsoportja fellőtt egy rakétát, amely súlyosan megsebezte Alekszandar Popovicsot, a zvezdás Delije Szever egyik 17 éves tagját A szerencsétlen fiú belehalt az égési sérüléseibe. A lefújást követően a szerb rendőrség 146 embert vett őrizetbe, többségük a „partizánok" híve volt.

2000. április 2-án, az Universitario Lima–Unión Minas Cerro de Pasco találkozón Sergio Encinas, a perui haditengerészet hadnagya által fellőtt röppentyű eltalálta a 15 esztendős José Mayta Torrest, akinek a lövedék szétroncsolta az arcát. Az egyébként Down-kórban szenvedő áldozat a helyszínen belehalt a szörnyű sérülésébe. Az elkövető tiszt háromévés börtönbüntetést kapott, ám az ítélet végrehajtását felfüggesztették.

2000. április 5-én éjszaka véres csata robbant ki a Galatasaray és a Leeds United huligánjai között Isztambulban, a Taksin téren. Az egyik bárból kifelé tartó, ittas angolokra rátámadtak a hazaiak, akiket a leedsiek előzőleg provokáltak. Hat angol és öt török került – többnyire késsel ejtett sebekkel – kórházba. Sajnálatos módon két vendégdrukker, a 37 éves Christopher Loftus és a 40 esztendős Kevin Speight életét nem tudták megmenteni az orvosok. Huszonöt személyt tartóztattak le. A másnapi UEFA-kupa-elődöntőt megrendezték. Ugyan utóbb az államügyész halálbüntetést kért a tettesekre, de azokat végül rövidebb-hosszabb szabadságvesztésre ítélték.

Üdvözlet a civilizációban, írták a leedsiek válaszként a törököknek az Isztambulban nekik címzett, „Üdvözlet a pokolban" drapériára reagálva

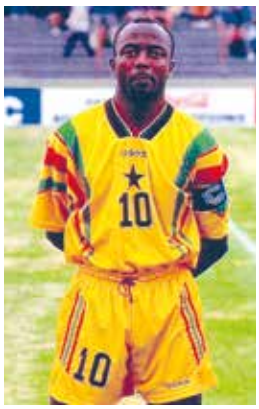
2000. április 15-én belehalt sérüléseibe Szentpéterváron az a fővárosi szurkoló, akit a Zenit–Dinamo Moszkva találkozó ürügyén kirobbant összecsapásban vertek össze a hazaiak.

A Guerin Sportivo megrázó címlapja a Heysel-dráma után

A ghánai Pelé

Abedi Ayew 1964. november 5-én született a Ghána déli részén fekvő Kibi városában. Az első jelentősebb klubja a Real Tamale United volt, amelyben 1980 és 1982 között futballozott. 1982-ben az Afrikai Nemzetek Kupáján bemutatkozott a ghánai válogatottban, Líbiából hazavitték a trófeát, a döntőben tizenegyesekkel 7-6-ra legyőzték a rendezőket. (Az ifjú talentum csereként szállt be.) A torna után Katarba szerződött, az al-Szadd SC vette meg, azonban egy év után elhagyta az arabokat, majd az FC Zürichnél folytatta pályafutását. Nem volt sikeres első európai próbálkozása, 1984 második felére visszament a fekete földrészre, a benini „sárkányok" (AS Dragons L'Ouémé) gárdájához, de a következő évadot megint a Real Tamale Unitedban töltötte.

1986-ban új fejezet kezdődött az életében, Franciaországban próbált szerencsét (Chamois Niortais FC), ám 1987-ben már az FC Mulhouse trikóját viselte. 1987 nyarán megkereste az Olympique Marseille, és a 177 centi magas, 72 kilós csatár elfogadta az OM ajánlatát. Akkorra már szerte a futball világában Abedi Peléként emlegették, roppant tehetségnek tartották, ellenben a kék-fehérek rögtön kölcsönadták a Lille Olympique-nek. Az északi piros-fehéreket 1990-ig erősítette. Az OM profijaként három bajnoki aranyat szerzett (1991, 1992, 1993), igaz, utóbbitól az ismert bundabotrány miatt megfosztották a klubot, sőt a második vonalba száműzték.

Két kupadöntőt vívott a társaival, az egyiket elrontották (1991-ben a Monaco legyőzte őket a Francia Kupa fináléjában), a másikat sikerrel teljesítették (1993. május 26-án 1-0-ra megverték a Milant, a Bajnokok Ligája végjátékában). Abedi mindkét találkozót bal-, illetve jobbszélsőként végigjátszotta, s a müncheni diadal tekinthető pályája csúcsának.

1993-ban a kizárás miatt az Olympique Lyonhoz távozott, majd onnan 1994-ben az AC Torinóhoz igazolt. Nem az a periódus volt a piemonti „bikák" történetében a legsikeresebb, ugyanis 1996-ban kiestek a Serie A-ból... Az ébenfekete legény nem szállt alá a gránátvörösökkel a második vonalba, hanem az 1860 München világoskék mezeseinél folytatta (1996–1998). A bajor „oroszlánokkal" sem hódította meg a világot, gyönge középcsapatként poroszkáltak a Bundesligában. 1998-ban újfent az arabokhoz írt alá, az Emirátusok egyik kedvencéhez, az al-Ainhoz. A lila-fehérekkel 1999-ben elhódította az Elnöki Kupát, 2000-ben pedig a bajnokság aranyérmét, azzal a nyakában akasztotta szögre a futballcipőjét.

Hazája nemzeti tizenegyének felszerelését 1982 és 1993 között 73 összecsapáson viselte, a fellépésein 33-szor vette be az ellenfelek hálóját. A „fekete csillagokkal" 1992-ben is döntőt játszott az Afrikai Nemzetek Kupájában, de január 26-án Dakarban „szétlövéssel" veszítettek Elefántcsontparttal szemben. Kárpótolhatta valamelyest, hogy ő lett a sorozat játékosa.

1991-ben 1992-ben és 1993-ban Afrika legjobb futballistájává választották, míg 1993-ban odahaza bizonyult a legjobbnak egy szavazáson.

Három fia közül Ibrahim és André részt vett a 2010-es, míg utóbbi és Jordan a 2014-es világbajnokságon. Ezen a téren túlszárnyalták a papát.

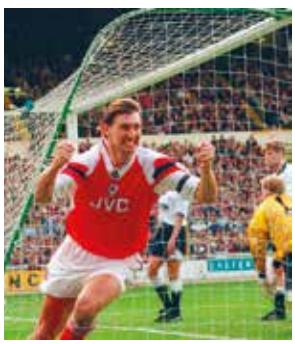
TONY ADAMS

Tövisek és virágszirmok

Tony Alexander Adams 1966. október 10-én született a Nagy-London területén lévő Romfordban, a közeli Dagenhamben nőtt fel. Ami azt illeti, férfiként 191 centit mutatott a mérőszalag, ehhez jött a 87 kilós testsúlya. Csatár volt a talpán, aki nem rémült meg vele találkozva.

Teljes labdarúgó-karrierjét (1980–2002) az „ágyúsoknál" töltötte, hűségesebb futballistája talán sohasem volt az észak-londoniaknak. Népszerűségére jellemző, hogy 2011-ben szobrot állítottak neki az Emirates Stadion előtt. 1983-tól számítva 504 hivatalos mérkőzésen hordta az első csapat uniformisát, amelyben 32 gólt ért el.

Az angol U21-ben (1985–1986) 5/1-es, a B-ben (1986–1987) 15/7-es, a nagyválogatottban (1987–2000) 66/5-ös mutatót hozott össze, köszönhetően lelkesedésének, tekintélyének, vasfizikumának, fejelési tudásának és életerős lövéseinek. (Ami a technikai felkészültséget, a fordulékonyságot és a gyorsaságot illeti, ezeken a területeken akadtak hiányosságai.)

Az 1990-es évek elején magánéleti válsággal küzdött, válás lett a következménye, a visszatérő ivászatainak pedig – ittas vezetés miatt – három hónap börtön. Túllépett a problémáin, elvonókúrán vett részt, a rehabilitáció hatására megszabadult az alkoholfüggőségétől. Önéletrajzi könyvének az *Addicted* (*Függőségben*) címet adta.

Sikerlistája lenyűgöző. A piros-fehér gárda középhátvédjeként és csapatkapitányaként számos serleget emelhetett a magasba: az FA Kupát 1993-ban, 1998-ban és 2002-ben (2001-ben volt egy vesztes döntője is a Liverpool ellen), az angol Ligakupát 1987-ben és 1993-ban. (1988-ban ellenben elbukta társaival a Luton Townnal szemben.) 1988-ban elhódították az angol elitliga százéves fennállására kiírt Centenáriumi kupát, 1994-ben a KEK-et, 1991-ben (megosztva az örök riválisTottenhammel) és 1998-ban az FA Charity Shieldet.

Négyszer volt angol bajnok (1989, 1991, 1998, 2002). Ez évszámsorból kiderül, hogy kétszer (1998, 2002) sikerült a duplázás, már a Premier League időszakában. Tegyük melléjük gondolatban a három bajnoki ezüstjét (1999, 2000, 2001) és az egyetlen bronzát (1997)!

1987-ben az Év fiatal labdarúgója lett a profik között, 1987-ben, 1994-ben, 1996-ban és 1997-ben bekerült az Év tizenegyébe az első osztályú bajnokságban.

A „háromoroszlános" együttessel egy világbajnokságon (1998) és két Európa-bajnokságon (1988, 1996) szerepelt. Az 1988-as Eb nagy bukást hozott a számukra, mindhárom mecscsüket elveszítették, viszont Adams a szovjetek hálóját bevette (1-3). Mindmáig az egyetlen angol futballista, aki három különböző évtizedben is játszott nagy tornán, Európa- vagy világbajnokságon. (Pályán volt 2000-ben, a portugálok elleni eindhoveni meccsen.)

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Wycombe Wanderers FC (2003–2004), Portsmouth FC (2008–2009), Gabala FK (2010–2011), Granada CF (2017). 2005-től 2006 elejéig tapasztalatszerzés céljából megfordult a Feyenoord és az Utrecht szakmai stábjában, közben játékosmegfigyelői feladatkört is elvállalt.

Harmincéves korára lett belőle sztár

John William Aldridge 1958. szeptember 18-án született Liverpoolban. Az amatőr South Liverpool FC-ben tűnt fel 1978-ban, egy esztendő múlva a fehér-fekete-pirosaktól vette meg 3500 fontért a walesi Newport County AFC. 1980 májusában a narancssárga-feketékkel elhódította Walesi Kupát (2-1 és 3-0 a Shrewsbury Town ellen). Mindkét meccset végigjátszotta, gólt nem sikerült szereznie.

A 181 centire nőtt, 73 kilós versenysúlyú csatár 1984 és 1987 között az Oxford United szerelését viselte, részese lett a sárga-kékek legnagyobb diadalának is, hiszen 1986. április 20-án 3-0-ra legyőzték a Queens Park Rangerst a Wembley-ben, a Ligakupa döntőjében (90 396 néző előtt). Ezt a finálét is végighajtotta, ám nem tudta bevenni a londoniak hálóját.

Lassan elérte a harmincadik életévét, és a szűkebb pátriáján kívül alig-alig ismerték…

1986. március 26-án bemutatkozott az ír válogatottban, majd 1987-ben 750 ezer fontért a Liverpool FC-hez igazolt. Teljesült a gyermekkori vágya, mert amióta az eszét tudta, a „vörösöknek” szurkolt. Az Anfield Roadon lett belőle futballcsillag és közönségkedvenc, akit máig sem feledtek el a The Kop zászlóvivői, bár csupán két idényt töltött az egyesületben. 1988-ban bajnoki arany került a nyakába, egy évre rá ezüst. Mindkét évadban kupadöntőt vívott, 1988-ban elbukta a serleget a Wimbledonnal szemben (0-1), ellenben egy esztendő múlva hazavitte. Mindkét végjátékban szerepet kapott, mi több, az 1989-esben már a 4. percben bevette az örök riválisEverton kapuját. (Hosszabbításban 3-2 született.) Érdekesség, hogy egyik összecsapást sem töltötte végig a Wembley porondján. A két évadban a Liverpool elhódította az FA Charity Shield trófeáját is. 1988-ban Aldridge két találatával visszavágott a Wimbledonnak (2-1), míg 1989-ben az Arsenal gárdájánál bizonyult jobbnak (1-0). (Utóbbi párbajt John a kispadon ülve nézhette.)

1989. április 15-én ott volt a Hillsborough-stadionban, s a falai közt átélt tragédia annyira felzaklatta, hogy vissza akart vonulni, aztán inkább elment Spanyolországba légiósnak. A Real Sociedad nem sajnált érte egymillió fontot sem. 1991-től 1998-ig a Tranmere Rovers mezét hordta, onnan vonult vissza.

Az ír válogatottal két világbajnokságon vett részt (1990, 1994), a két vébéjén egyetlen gólt ért el, viszont az emlékezetes lett. 1994. június 24-én a 84. percben betalált a mexikói Jorge Campos hálójába, amely a szépítéshez volt elegendő (1-2), ellenben az E csoport valamennyi tagjának 4 pontja lett, sőt így egyforma gólkülönbsége is (0). Sorsolni kellett, s a norvégoknak nem kedvezett Fortuna.

1996-ig 69-szer hordta a szigetlakók zöld-fehér uniformisát, 19-szer volt eredményes benne.

Egész pályafutása alatt 889 mérkőzésen 476 találatot könyvelt el.

Aldridge 1996-tól 2001-ig a Tranmere Rovers edzője volt, 2000-ben a Ligakupa döntőjéig vezérelte, azonban február 27-én a Leicester City győzött 2-1-re.

ALI DAEI

A perzsák futballsahja

Ali Daei Észak-Iránban, Ardabil városában született 1969. március 21-én. Azeri származású. Népes családban nőtt fel, van négy fiútestvére. Szülővárosa klubjaiban (Dzsavana, Eszteglal) alapozta meg technikai tudását. 1989-ben a műegyetemre került a fővárosba, és akkor a másodosztályú Taxiranihoz igazolt. Egy év után átment a Bank Tedzseratba, amelyben 1994-ig játszott. A kék-fehérektől az ország egyik kedvence, a teheráni Piruzi (korábban és újabban Perszepolisz) csalta magához. 1994-től 1996-ig erősítette a piros-fehéreket, nyert velük két bajnoki címet (1995, 1996). Már az egész földrészen ismerték a nevét, hisz 1990-ben, 1991-ben, 1992-ben, 1993-ban és 1995-ben az iráni liga gólkirálya volt. 1993. június 23-án debütált a válogatottban, az Omán elleni világbajnoki selejtezőn. (Később az egész zóna vébégólkirálya lett négy találattal.) Egy évre rá súlyosan megsérült az Ázsiai Játékokon, Hirosimában a bahreini kapussal ütközve a lábát törte, fél évnél többet kellett kihagynia. Felépült és 1996-ban az Ázsia Kupán a sorozat gólkirálya lett nyolc találattal, míg a csapata bronzérmes helyen zárt. Aztán 1998-ban meg is nyerte vele a tornát.

A 189 centi magas, 86 kilós csatár az 1996–1997-es szezont a katari al-Szaddnál töltötte, 1997 júliusában Dohából szerződött a Bundesliga I-ben szereplő Arminia Bielefeldhez. (A németek 350 ezer márkát fizettek érte.) Új kenyéradóival kiesett az élvonalból, holott a 25 mérkőzésen, amelyen pályára küldték, hét találatot jegyzett.

Egy valódi sztárgárda, a Bayern München kereste meg, és nem sajnált érte 4 millió márkát. A bajorokkal 1999-ben elhódította a „salátástálat", ugyanakkor elbukta a Német Kupa-döntőjét (1-1 a Werder ellen, tizanegyesekkel 4-5, igaz, ő berúgta a magáét), illetve a Bajnokok Ligája fináléját is. (Barcelonában a kispadról figyelte a Manchester United elleni drámát).

Az 1998-as Mundialon három meccset vívott a perzsa együttes, Ali mindhármon a porondon volt, ám a kapuba nem sikerült betalálnia. 2002-ben az U23-asokkal (túlkorosként) megnyerte az Ázsiai Játékokat. 1993 és 2007 között 149-szer öltötte magára Irán nemzeti színeit, és 109-szer talált a hálóba. Ez utóbbival mindmáig világrekorder.

1999-től három évig a Herthában légiókodott. (A Bayern hárommillió márkát keresett a berliniekkel kötött üzletén.) A fővárosi fehér-kékeknél nem tudta érmeit gyarapítani, viszont 2000 tavaszán megválasztották Ázsiában az Év legjobb labdarúgójának.

2002-ben visszatért a Perzsa-öböl térségébe, egy évig az al-Sababot szolgálta Dubajban, után hazaköltözött, és a következő alakulatok mezét viselte: Perszepolisz (2003–2004), Szaba Batteri (2004–2006), Szajpa (2006–2007). A Szabával megszerezte a Hazfi-kupát (2005) és a Szuperkupát (2005), a Szajpával megnyerte a professzionális bajnokságot (2007).

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Szajpa (2006–2008), Irán, szövetségi kapitány (2008–2009), Iszlám Egyetem (2009), Perszepolisz (2009–2011, 2013–2014), Rah Ahan (2011–2013), Szaba Qom (2015–2016), Naft Teherán (2016–2017), Szajpa (2017–2019), Pajkan (2020–).

Örömök és ürömök

Klaus Augenthaler Fürstenzellben született 1957. szeptember 26-án. 1964-től 1975-ig az FC Vilshofen korosztályos csapataiban szerepelt, a zöld-fehérektől ment át 1975-ben a Bayern München ifjúsági gárdájába. Egy szezont futballozott a bajorok ifijében, közben az NSZK U18-as legénységénél is figyelembe vették (11/3). 1976-tól 1991-ig a piros-fehérek labdarúgójaként kereste a kenyerét. 1977-ben érte el első sikerét, amikor Bajorország amatőrjeivel elhódította az úgynevezett Länderpokalt.

Augét 1979-től 1981-ig nyolcszor küldték pályára hazája B válogatottjában, egyszer eredményes volt. 1983. október 5. és 1990. július 8. között 27-szer jutott szóhoz a Nationalelfben, mellyel két világbajnoki döntőt (1986, 1990) vívott. Ugyan a mexikói végjátékban nem kapott lehetőséget, ám a tornán kétszer bevetették. 1990. július 8-án stílszerűen vébéaranyéremmel búcsúzott el Rómában a nemzeti tizenegytől. (Őszinte bánatára egyszer sem sikerült a képviseletében hálóba találnia…)

A „bőrnadrágosokkal" hatalmas medálmennyiséget gyűjtött össze, hétszer lett velük a Bundesliga bajnoka (1980, 1981, 1985, 1986, 1987, 1989, 1990), kétszer az ezüstérmese (1988, 1991), egyszer a bronzérmese (1982). A Német Kupáért négy finálét vívott, hármat megnyert (1982, 1984, 1986), egyet elbukott (1985). A német Szuperkupa-döntőben kétszer láthatták (1989, 1990), egyszer megszerezte a trófeát (1990), egyszer a riválisé lett (1989). (Az 1987-es sikeres 90 percen nem volt a társai között.)

Ami a nemzetközi klubkupákat illeti, azokban a számára öröm helyett inkább az üröm jutott. A Bayern a Bajnokcsapatok Európa-kupája döntőjében – az ő nemzedéke idején – kétszer léphetett porondra, és mindkétszer nagy esélyesként. Ehhez képest mind a két alkalommal veszteségként hagyhatta el az arénát, 1982-ben az Aston Villa múlta felül Rotterdamban (0-1), 1987-ben az FC Porto Bécsben (1-2). A császárvárosi összecsapást a 182 centi magas, 78 kilós szőke védő kihagyta, a holland kikötővárosban ellenben a küzdők között robotolhatott.

Összességében nem lehet elégedetlen a pályafutásával, hiszen 404 hivatalos találkozón viselte a Bayern szerelését, évekig a csapatkapitányi tisztségét is ellátta, és hátvéd létére 52-szer vette be az ellenfelek hálóját.

1991 és 1996 között a bajor mamutklub szakmai vezetőségében töltött be különböző posztokat, volt az ifik mestere, aztán másodedző is. 1997-től 2000-ig a Grazer AK kispadján ült, majd 2000-től 2003-ig az 1. FC Nürnbergén. 2003 és 2005 között a Bayer Leverkusent készítette fel, 2005-től 2007-ig a VfL Wolfsburgot. 2010-től 2011-ig az SpVgg Unterhaching trénereként dolgozott.

Szakemberként a Grazer AK-kal két bajnoki bronzot nyert (1998, 1999). Az 1. FC Nürnberggel a Bundesliga 2 első helyén végzett (2001), de 2003-ban kiesett vele az élvonalból. 2004-ben a Bayer Leverkusent az első osztály harmadik helyéig kormányozta.

ROBERTO BAGGIO

Aphrodité gyermeke

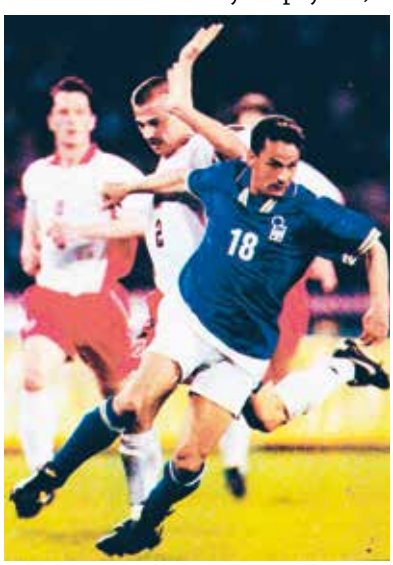
Roberto Baggio 1967. február 18-án született Caldognóban, a Vicenzához közeli faluban. A helyi US Caldognese mezében vált belőle igazolt futballista 1973-ban. 1980-ig rúgta a labdát és a gólokat a helybéli korosztályos együttesben, ahonnan a Lanerossi Vicenzához vezetett az útja. Félmillió lírát (körülbelül 30 ezer forintot) fizetett érte a klub. A megnyerő modorú, jóképű fiatalember hamar a piros-fehér szurkolók kedvencévé lett, a sármos külseje miatt nevezték el a szimpatizánsok Aphrodité gyermekének. A másik becenevét, a Copfocskát később kapta a csatár (idővel inkább támadó középpályás), mégpedig a jellegzetesen varkocsba font haja miatt. Hívták a „Caldognói Zicónak" is, hisz a brazil csillag volt a példaképe.

Tizenhat esztendősen, 1983. június 5-én mutatkozott be a Serie C1-ben masírozó felnőtt alakulatban, azon a nyári napon a Lanerossi 1-0-ra kikapott a Piacenzától.

1984-ben négyszer pályára küldték az olasz U16-osok gárdájában, három góllal tette emlékezetesebbé a szereplését. 1985-ben a *Guerin Sportivo* magazin a harmadik vonal legjobb futballistájává választotta. Az 1984–1985-ös bajnokságot a Brescia mögött a második helyen zárta a Vicenza, így fellépett a másodosztályba.

1985. május 5-én súlyosan megsérült Riminiben, de szerződtetéséről nem tett le az őt korábban is ajánlataival ostromló Fiorentina, és nagyjából 1,3 millió eurónak megfelelő összeget sem sajnált az üzletre fordítani. 1985 és 1990 között erősítette a „violákat", 1990 májusában kétmenetes döntőt vívtak a Juventusszal az UEFA-kupában (1-3, 0-0), amely párharc után járt nekik az ezüstmedál. Nem mellékesen abban az évben Roby átvette a *Guerin Sportivo* Bravo-díját, a legjobb U23-as labdarúgót illető elismerést.

A nagyválogatottban 1988. november 16-án esett át a tűzkeresztségen, Rómában a házigazdák 1-0-ra győztek a hollandok ellen. (A nyertes találatot a majdani torinói klubtársa, Gianluca Vialli küldte az Oranje kapujába.)

1990 nyarán Toscanából Piemontba költözött. Nem tántoríthatta el a Juventust még a kiszemeltje közel nyolcmillió eurónak megfelelő ára sem. (A firenzeiek ultrái ettől kezdve hevesen tüntettek ellene a két együttes minden összecsapásán. Szívből utálták, kikiáltották árulónak.) Új állomáshelyén végre érmeket is nyert, nem is keveset: 1995-ben bajnoki aranyat, 1992-ben és 1994-ben ezüstöt, viszont az 1995-ös Olasz Kupa döntőjében (2-0- és 1-0 a Parma ellen) nem játszott. (Az egész 1994–1995-ös szezont a sérült térdével kínlódta végig.) Az 1990–1991-es Kupagyőztesek Európa-kupájában a négy közé került a Juvéval, de ott a Barcelona parancsolt megálljt nekik (3-1, 0-1). Ellenben Baggio „győzött", kilenc találattal ő lett a KEK az évi gólkirálya.

1993 májusában elhódította a Juventus az UEFA-kupát, miután 3-1-re és 3-0-ra legyőzte a Borussia Dortmun-

dot. A két, egyébként csak névrokon Baggio (Dino és Roberto) a fél tucatból öt gólt vállalt. 1993-ban számos kitüntetés érte: megkapta a *France Football* Aranylabdáját (egy esztendőre rá második lett a voksoláson), őt találták a világ legjobbjának a FIFA-Adidas szavazásán is, az *Onze-Mondial* című francia kiadványnál szintén az első helyre került.

1995 májusában újabb trófeával gyarapíthatta volna a gyűjteményét, ha a honfitársai nem akadályozzák meg ebben. Ugyanis a Juventus elveszítette az UEFA-kupa-döntőt az AC Parma ellen (0-1, 1-1). Baggio volt a párharc csillaga, ám nem Roberto, hanem névrokona, Dino, aki mindkét pármai gólt szerezte.

1995 nyarán az AC Milanhoz igazolt valamivel kevesebbért, mint amit a torinóiak öt esztendővel korábban kiadtak érte. A piros-feketékkel rögtön bajnokságot nyert, a 28 fellépésén hétszer zörgette meg a hálókat. (Ellenben az 1996-os olasz Szuperkupa-finálében nem szerepelt.)

1997-től egy idényt a Bologna, 1998-tól kettőt az Internazionale soraiban töltött. (A copfos futballsztár még mindig megért 2,5 millió eurót.) A fekete-kékekkel 2000 tavaszán elveszítette az Olasz Kupát, a Lazio csente el a lombardok elől a serleget (2-1, 0-0).

2000-től 2004-ig a Brescia Calcio dirigense volt. Megbízható középcsapattá fejlődtek a kék-fehér „oroszlánok", amíg ő vezérelte őket.

Ahogy korosabb lett, egyre hátrébb húzódott. Szívesebben indult mélységből, a saját tizenhatosa környékéről, hogy rávezesse a védőkre a labdát, hogy aztán vagy kapura ágyúzzon, vagy mérnöki pontosságú, rafinált passzaival frontba dobja a szélsőit. Gyors volt, kitűnően helyezkedett, az alacsonyan lévő súlypontja miatt remekül fedezte a labdát. Kiszámíthatatlanul cikázott a gyepen, sohasem tudhatta a riválisok bekkje, hogy a boszorkányosan ügyes ellenfele a következő másodpercben mit varázsol.

Sajnálatos, hogy a 174 cm magas, 73 kilós ász karrierje folyamán rengetegszer volt sérült, és mintha átok is üldözte volna a vébéin, tudniillik mindhármon úgy buktak el tizenegyesekkel az azzurrók, hogy a rendes játékidőben és a hosszabbításban egyszer sem szenvedtek vereséget!

1990-ben Olaszország rendezte a Mondialét. A csoportmeccsein százszázalékosan teljesített a hazai legénység, gólt sem kapott. Baggio egyszer talált a kapuba, a csehszlovákok ellen (2-0). Az elődöntőben emlékezetes harcot vívtak az argentinokkal Nápolyban (1-1), a túlórázás utáni „szétlövést" a dél-amerikaiak nyerték meg. Roberto berúgta a magáét, bár nagy mázlija volt, ugyanis Sergio Goycochea beleütött a labdába, és az róla perdült a gólvonal mögé. A harmadik helyért vívott helyosztón Peter Shilton kapuját is bevette, s az angolok fölött aratott 2-1-es siker után bronzérmet akasztottak a nyakába.

1994-ben nagyon sokan várták tőle, hogy Arrigo Sacchi válogatottjának vezéreként magasra emeli majd a Squadra Azzurra csillagát. Az olaszok azonban nem kezdtek jól, elképesztő körbeverés után, nagy szerencsével jutottak csak túl a csoportmérkőzéseken. Csoportharmadikként.

Igaz, hogy pontosan annyi pontjuk volt, s a gólkülönbségük is annyi volt, mint a csoportelső mexikóiaknak, de ugyanannyi volt a végül kieső norvégoknak is. (Az írek voltak még a négyesben, ők lettek a másodikok.) A nyolcaddöntőben, a nigériaiak ellen félig már fent ült az olasz csapat a hazafelé induló repülőgépen, miután a 88. percben Amunike góljával a „szuper sasok" vezettek. S akkor kezdődött Baggio csodája. Kiegyenlített, majd a hosszabbításban a győztes gólt is megszerezte. A negyeddöntőben ismét a 88. percben szerzett gólt, az a spanyolok ellen továbbjutást, a győzelmet jelentette. Az elődöntőben, a bolgárok ellen megint duplázott, ezúttal az első félidőben eldöntötte már a mérkőzést. Az egyenes kieséses szakaszban, a brazilok elleni döntőig az olaszok hat gólt szereztek, ebből ötöt Roberto Baggio. (A hatodikat Dino Baggio.)

Döbbenetes volt a hasonlóság az 1982-es vb sztárjának, Paolo Rossinak és Roby Baggiónak a pályafutása között. Mindkettőre igaz: első ligaklubja a vicenzai Lanerossi volt, élete ezer szállal kapcsolódik Toscanához, alig túl az utánpótláskoron már világbajnokságon játszott, élete második vb-jén már a Juventus tagjaként csillog(ott), az olasz válogatott legnépszerűbb tagja, mennybemenetele vb-jén bűnrosszul játszott a csoportmérkőzéseken, ám a második etapra megtáltosodott.

Ám ellentétben az 1982-es döntőt megnyerő Paolo Rossival, Baggio „csak" ezüstéremmel zárta a világbajnokságot, a gól nélküli 120 perc után elrontotta a sorsdöntő tizenegyest. (Mindez azért is drámai, mert ő az olasz futballtörténelem legbiztosabb tizenegyeslövője, a hivatalos mérkőzéseken 85 százalékos volt a mutatója.) Ha belövi, talán övé az újabb Aranylabda, így „csak" második lett a *France Footballnál*, s harmadik a FIFA-nál.

1998-ban Franciaország fogadta a földkerekség legjobb 32 válogatottját. Az alapkört magabiztosan letudta a Squadra Azzurra, Kamerunt 3-0-ra, Ausztriát 2-1-re megverte, a chileiekkel ikszelt (2-2). A dél-amerikaiak elleni döntetlent, valamint az osztrákok elleni sikert Roby góljának köszönhették a társak. A nyolcaddöntőben nem jutott szóhoz a norvégok ellen (1-0), de a negyeddöntőben, a franciák elleni ütközetre (0-0) csereként beszállt. (A 67. percben Del Pierót váltotta.) A „szétlövésben" elsőként állt oda az olaszok közül a labda mögé, és precízen, nagy nyugalommal küldte a hálóba, hogy aztán a szája elé emelt mutatóujjával csöndre intse a hazai publikumot. Utána azonban Albertini és Di Biagio hibázott, a Squadra Azzurra ismét tizenegyesekel bukott el. Iszonyatos pech zsinórban három vébét így zárni, arra mégis roppant büszke lehet, hogy egymás után három tornán is szerzett gólt. Az első itáliai játékos volt, aki ezt a bravúrt végrehajtotta. Összesen kilenc góljával az olaszok között rekorder Paolo Rossival és Christian Vierivel holtversenyben.

Roberto Baggio 2018 márciusában a Debreceni Egyetem vendége volt

A nemzeti tizenegyben 2004. április 28-ig 56-szor küldték pályára, és a képviseletében 27 találatot regisztrált.

Az 1990-es évtized második felében aranyos történetet jegyeztek le róla a szemfüles újságírók. Köztudott, hogy az idők folyamán római katolikusból buddhistává lett, viszont az egyik meccsén éktelen zavarában megfeledkezett a felekezet- és vallásváltásról, s a 11-es végrehajtása előtt keresztet vetett. Erre mondják, hogy a szokás hatalma…

Signore AC Milan

Franco (hivatalosan: Franchino) Baresi 1960. május 8-án született a Milánó közelében fekvő Travagliatóban. Kölyökként a nála két évvel idősebb, szintén olasz válogatottá és világhírűvé lett bátyjával, Giuseppével éjjel-nappal futballoztak. Jelentkeztek próbajátékra az Internél, Beppét marasztalták, és idővel a fekete-kékek egyik oszlopa vált belőle, de a túlságosan gyöngének ítélt öccse nem kellett a klubnak. Így került Franco 1972-ben a piros-feketék korosztályos csapatához.

Nem volt egyszerű a gyermekkora. Tizenkét éves korában elveszítette a szüleit, a nagynénje, Lucia nevelte fel az árvaságra jutott fiúkat. 1981-ben súlyos betegség támadta meg a szervezetét, amelyet aztán az orvosokkal együtt leküzdött. A magánéletében szolid, nem kedveli a felhajtást, de igazi profiként mindig a sajtó rendelkezésére áll. Mélyen vallásos, példás családapa, aki ugyanolyan hű a feleségéhez, Maurához, mint az AC Milanhoz.

1977-től futballozott a felnőtt „ördögök" között, megélt velük csodálatos időszakokat, de mélypontokat is. A 176 centi magas, 70 kilós középhátvéd a szorgalom és az alázat mintapéldája, ám ezek a tulajdonságok nem lettek volna elegendőek ahhoz, hogy megkapja a Kaiser Franco becenevet, utalva arra, hogy játékintelligenciában, eleganciában, nagyvonalúságban, sportszerűségben és a sportágról alkotott filozófiájában Franz Beckenbauerre emlékeztette a szurkolókat. Egyik interjújában elmondta, mennyire tiszteli és elismeri a németek sztárját, de a választott kedvence és eszményképe mégsem ő, hanem Ruud Krol és Gaetano Scirea lett.

1978. április 23-án debütált a „nagyok" tizenegyében, Veronában nyertek 2-1-re a lombardok. Vajon gondolt-e arra az újonc a Hellas elleni csatán, hogy a szerelem örök marad közte s a Milan között, és hogy a hosszú pályafutása során összesen 719 alkalommal ölti majd magára a legendás klub felszerelését? Kivételes pályafutást élt meg: az A ligában 471/12-es, a B ligában 61/4-es mutatót hozott tető alá, s tetemes mennyiségű érmét halmozott fel. Hat bajnoki aranyat szerzett a Serie A-ban (1979, 1988, 1992, 1993, 1994, 1996), két ezüstöt (1990, 1991) és két bronzot (1980, 1989). Melléjük pakolhatja a Serie B két bajnoki aranyát (1981, 1983). Hogyan került a másodosztályba? 1980-ban az úgynevezett totonerebotrány miatt kizárták a gárdát az élvonalból, 1982-ben viszont „önerőből", a tragikus 14. helye következményeként kellett alászállnia.

Nyert négy olasz Szuperkupát (1988, 1992, 1993, 1994), egyet elbukott (1996), s mind az öt finálét csapatkapitányként hajtotta végig. Volt két vesztes Olasz Kupa-döntője is (1985, 1990). Érdekesség, hogy ez a trófea hiányzik a kollekciójából, mert ugyan 1977. július 3-án a Milan elhódította (az Intert verte meg érte 2-0-ra), és elvben játszhatott is volna a San Siróban, de nem tették a kezdőbe.

A nemzetközi kupafrontokon is örömteli élményekkel gazdagodott, nem is kevéssel. Kezdődött a szériája az 1981–1982-es Közép-európai Kupa megnyerésével, amelyért négy alakulat (AC Milan, TJ Vítkovice, NK Osijek, Szombathelyi Haladás VSE) tusázott. Baresi II eléggé hatékonyan tette, hisz az eszékiek, valamit az ostravaiak ellen is a hálóba talált.

A Bajnokcsapatok Európa-kupáját, illetve a sorozat jogutódát, a Bajnokok Ligáját háromszor zárta a képzeletbeli dobogó legmagasabb fokán a társaival. 1989. május 24-én a Steaua Bucureşti ellen diadalmaskodtak Barcelonában (4-0), 1990. május 23-án a Benficát győzték le 1-0-ra a Práterben, míg 1994. május 18-án az FC Barcelonát gázolták le Athénben (4-0).(Baresi csak ez utóbbi találkozón nem szerepelt.) Szűk egy esztendővel korábban, 1993. május 26-án ellenben futballozott a müncheni végjátékon, ahol az Olympique Marseille elhalászta a trófeát az olaszok orra elől (0-1). És részese volt az Ajax elleni BL-kudarcnak is, 1995. május 24-én az amszterdami tinédzserek tréfálták meg őket Bécsben (0-1).

Abban az időszakukban a Világkupáért háromszor mérkőztek a milanisták. 1989. december 17-én hosszabbításban gyűrték le a kolumbiai Atlético Nacional Medellínt Tokióban (1-0). 1990. december 9-én a paraguayi Olimpia Asunción könnyebb ellenfelüknek bizonyult a japán fővárosban (3-0). A harmadik ázsiai kirándulásukat már nem koronázta babérkoszorú, 1994. december 1-jén az argentin Vélez Sarsfield kiénekelte a szájukból a sajtot (0-2).

Az európai Szuperkupára Franco kétszer tett szert, 1990-ben és 1994-ben. (Igaz, a bajtársai 1989-ben, a Barcelona ellen is megszerezték, de azon a döntőn nem játszott.) Viszont a Sampdoria ellen (1-1 és 2-0), valamint az Arsenal ellen is (0-0 és 2-0) a lefújásig a gyepszőnyegen volt. (A londoniak ellen az 1994-es kiírást 1995 februárjában bonyolították le.)

Egyéni sikereként a *France Football* Aranylabda-szavazásán a második helyre ért oda, 1989-ben 80 pont került a neve mellé. Védő létére ez nem kis bravúr volt. (Pusztán a holland csapattársa, Marco van Basten körözte le, aki 106 voksot kapott az újságíróktól.)

1990-ben a *Guerin Sportivo* Olaszországban az Év labdarúgójának választotta meg.

1979 és 1982 között tízszer számítottak a segítségére az U21-es válogatottban, egy gól ért el a képviseletében. 1980-ban a hazájában rendezték meg az Európa-bajnokságot, amelyre a húszéves tehetséget is benevezték. Utóbb Enzo Bearzot egyszer sem játszatta, végig a tartalékban tartotta. Nem úgy, mint a bátyját, Beppét, akit a szövetségi kapitány háromszor is bevetett, és aki a csehszlovákok elleni, nápolyi bronzcsatát lezáró „szétlövésben" berúgta a 11-esét. (Pechére Collovati elrontotta a magáét, s azzal oda is lett a remélt medál.)

1982-ben Francót a Serie B-ből válogatta be és utaztatta ki a spanyolországi világbajnokságra a szövetségi kapitány. Tegyük hozzá, hogy a Mundialon egyetlen másodperc játéklehe-

tőséget sem kapott Bearzottól. (Ettől függetlenül Baresit is világbajnoknak tekintik a statisztikusok.)

1982. december 4-én végre bemutatkozhatott a Squadra Azzurrában. A feladatát összességében jól megoldotta, az más lapra tartozik, hogy a románok elcsíptek egy pontot Firenzében (0-0), az Európa-bajnoki selejtezőn.

1984-ben kint járt a Los Angeles-i olimpián, az olaszok az öt összecsapásukból négyen küldték harcba, sőt, az USA ellen az ő találatával győztek 1-0-ra. (Nem sikerült érmet zsákmányolniuk, Kaliforniából a negyedik hellyel a csomagjukban röpülhettek haza.)

1988-ban az NSZK adott otthont az Európa-bajnokságnak. Baresi mind a négy, olasz érdekeltségű találkozón pályán volt, és be kellett érnie az elődöntővel, miután a bronzéremért nem rendeztek meccset.

Az 1986-os vébére, Mexikóba csak a bátyja, Beppe jutott el, ő nem. 1990-ben Olaszország fogadta a földkerekség legjobb válogatottjait. Sokan a kék-fehéreket vélték a legesélyesebbnek a végső diadalra, és meg kell hagyni, remekül is futballoztak, senki sem verte meg őket, ám végül maradt számukra a bronzmedál. A házigazdák Francót mind a hét mérkőzésükön porondra küldték, aki elsőrangút nyújtott, bizonyíték rá, hogy bekerült a torna All Stars együttesébe.

1994-ben roppant közel került ahhoz, hogy válogatott szinten is felkapaszkodjon a legmagasabb csúcsra, de úgy tűnik, hogy számára Los Angeles kétszeresen is keserű emlék marad. Először medál nélkül 1984-ben maradt a metropoliszban, majd tíz esztendő múlva, amikor a világbajnoki döntőt követő „szétlövésben" rá került a sor, jobbal szörnyen a léc fölé vágta a labdát. Ő kezdte a sorozatot, szemben vele Cláudio Taffarel, a brazilok kapusa ugrabugrált a gólvonalon, így próbálta megzavarni az ellenfelét, aki azonban nem miatta hibázta el élete legfontosabb tinenegyesét. Utána azonnal a földre rogyott, s fájdalmában a két kezével eltakarta az arcát. Maradt tehát a veretlenség, az ezüstérem, meg az éjszakánként örökkön kísértő lidérces álom. Bárcsak még egyszer elvégezhetné a Rose Bowl-stadionban azt a 11-est!

A nemzeti együttestől 1994. szeptember 7-én köszönt el, akkor Mariborban, Európa-bajnoki selejtezőn 1-1-re végeztek az olaszok Szlovéniával. 81-szer öltötte magára a címeres trikót, s egy találatot ért el benne. A szeretett klubjától 1997. október 28-án vett búcsút.

A visszavonulását követően elvégezte az edzőképzőt. 2002 nyarán az egyiptomi származású Mohamed al-Fayed tulajdonos kinevezte a Fulham FC futballigazgatójává. Hamarosan kiderült, hogy nem árul egy gyékényen Jean Tigana menedzserrel, ezért pár hét után távozott Londonból. 2002 őszétől 2006-ig az AC Milan U20-as garnitúrájának felkészítéséért felelt, 2006-tól 2008-ig pedig az U19-esek foglalkozásait irányította. Manapság a Milan marketing-osztályán dolgozik.

FABIEN BARTHEZ

A Kopasz Isten

Fabien Alain Barthez 1971. június 28-án született Dél-Franciaországban, a Lavelanet nevű városkában. Mivel apja rögbizett, ő is kacérkodott ezzel a sportággal meg a tenisszel is, aztán a labdarúgás mellett tette le a voksát. 1985-ben a helyi csapatban kezdett védeni, egy évre rá a Toulouse ifjúsági gárdájába igazolt, és 1990-től két esztendeig a nagycsapat keretéhez tartozott. 1991. szeptember 21-én mutatkozott be az élvonalban, a „violák" a Nancy ellen játszottak.

A 183 centire nőtt, 78 kilós kapus 1992-ben az Olympique Marseille-hez szerződött. Három évadon keresztül erősítette a kék-fehéreket, tőlük hívták be a válogatottba 1994-ben, azonban a beválogatása előtt megjárta a mennyet és a poklot is, hisz 1993. május 26-án ő védett Münchenben, az AC Milan elleni győztes BEK-döntőn (sokáig a legifjabb kapus volt, aki elhódította ezt a serleget), de a klub bundázott, ezért elvették tőle az 1993-as francia bajnoki címét. A következő szezonban ezüstérmet nyert, ám akkor a szövetség kizárta az első ligából, így egy esztendőt a II. osztályban töltött, és azt sikerült az élen zárnia. Le Divin Chauve (A Kopasz Isten, ahogyan becézik) nem hagyta el a süllyedő hajó fedélzetét, maradt az OM kapujában, amíg vissza nem jutott a legjobbak közé, ellenben akkor átment a rivális Monacóhoz. A fehér-pirosokkal kétszer lett bajnok (1997, 2000), egyszer megszerezte velük a Bajnokok Trófeáját (1997).

2000-től 2004-ig a Manchester United légiósa volt. A „vörös ördögökkel" sem adta két bajnoki aranynál alább (2001, 2003), mi több, 2001-ben a Premier League-ben bekerült az Év tizenegyébe.

A 2003-tól 2006-ig megint az Olympique Marseille profijaként kereste a kenyerét.

Az angolok által Fabulous Fab-nak (Mesés Fabnak) becézett kapus 2006-tól egy idényt az FC Nantes csapatában töltött, ám egy botrány következményeként (összeverekedett a „kanárik" ultráival) 2007-ben visszavonult. A sokoldalúságát bizonyítja, hogy miután felhagyott a labdarúgással, versenyszerűen motorozni kezdett.

1994. május 26-án debütált a válogatottban, amellyel megnyerte a létező két legrangosabb tornát. 1998-ban világbajnok lett a hazai rendezésű Mondialon, bekerült a torna álomtizenegyébe is. (Abban az esztendőben az Év kapusa is ő lett a francia élligában.)

2000-ben Európa-bajnok volt a „kékekkel", akkor is beszavazták az All Star-együttesbe, sőt az *IFFHS*-től képletesen megkapta A világ legjobb kapusa címet. 2003-ban megnyerte a válogatottal a Konföderációs Kupát.1996-ban az angliai Eb-ről bronzéremmel tért haza, míg 2006-ban a németországi vébéről ezüstéremmel, tehát nincs olyan nemesfémből készült medál, amelyet ne akasztottak volna a nyakába a két legfontosabb világverseny valamelyike után. 1994 és 2006 között 87-szer Barthez nevével kezdődött a „kékek" összeállítása.

Amikor 2010-ben barátját, Laurent Blanc-t nevezték ki szövetségi kapitánynak, stábjában elvállalta a kapusedzői posztot. Kettejük kapcsolata a francia futballtörténelem része: az aranykorszakban ismert babonája volt a válogatott csapatnak, hogy a mérkőzés előtt Blanc mindig csókot nyomott Barthez kopasz fejére.

Akit a pénz nem érdekel

Gabriel Omar Batistuta 1969. február 1-jén született a Santa Fe tartományban fekvő Avellaneda városában. Kamaszként hirtelen nyúlt meg, 185 centisre nőtt (felnőttként a versenysúlya 75 és 82 kiló között mozgott), nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy tinédzserként a kosárlabda is közel állt a szívéhez. Remekül dobott tempót távolról. Kellett hozzá pár esztendő, hogy a labdarúgás mellett tegye le végleg a garast.

Első profi klubja a rosariói Newell's Old Boys volt, 1988-ban írt alá a piros-feketékhez. A következő szezonban már a River Plate keresztcsíkos mezét viselte, 1990-ben bajnok lett a „milliomosokkal". Mégis átlépett a riveresek gyűlölt ellenségéhez, a Boca Juniorshoz, hogy 1991-ben a „genovaiakkal" gyűjtse be a Clausura aranyérmét. Abban az esztendőben ő lett az Év játékosa a szubkontinensen.

Nem sok olyan futballista akad, akiért a két ádáz riválisdrukkerei egyaránt rajonganak, de Batigol közéjük tartozik.

1991-ben Európába szerződött, a Fiorentina ajánlatát fogadta el. Úgy hitte, jó csapatba kerül, szórta a gólokat, ám a a lilák 1993-ban kiestek az élvonalból.

Egy év múlva a Serie B aranyérmével a nyakukban kerültek vissza az első osztályba, tetejébe 1996-ban elhódították az Olasz Kupát és az olasz Szuperkupát. Előbbiért kétszer az Atalantát verték meg (1-0, 2-0), s Batistuta mindkét meccsen szerzett egy-egy gólt, utóbbiért az AC Milant 2-1-re, mégpedig annak otthonában, a San Siróban. Augusztus 25-én a lombardokat sem kímélte, kétszer is megzörgette a hálójukat. Az argentin szupersztár 1995-ben és 1999-ben is olasz gólkirály lett.

A „violákkal" 1999-ben bronzérmes helyen végzett, ő lett az Év légiósa, 1999-ben és 2000-ben tőlük került be az Év tizenegyébe, ám ezen sikereitől függetlenül 2000 nyarán lezárta a firenzei korszakát. Délebbre költözött, Rómába vitt az útja, az új gazdái 36 millió eurónál is többet fizettek ki érte. (Hírlik, a játékos évi tízmillióval gazdagodott.) Volt a sárga-piros egyesület vezetőiben némi félsz, amikor az „örök városba" csábították, mivel a fanatikusaik köztudottan utálják a lila-fehéreket, ám a Firenzéből érkező szerzeményük hamar elfogadtatta magát az Olimpiai Stadion déli kanyarjában gyülekező tifosókkal.

2001-ben nagy idényt zárt, duplázott a gárdával, két pontot verve a Juventusra,

megnyerte vele a scudettót. (A 2000–2001-es bajnokságban 28 meccsen lépett pályára, és azokon 20 találatot jegyzett.) Ugyan volt kenyéradói ellen nem sikerült kapuba találnia, de megtették ezt helyette a társai (Candela, Montella, Totti), és nekik is köszönhetően 2001. augusztus 19-én (61 050 nézőjük előtt) odahaza tartották az olasz Szuperkupát. 2002-ben ezüstérmet érő pozícióban finiseltek a „farkasok".

Batigol 2003 tavaszán már az Interben futballozott, miután kölcsönadták az északiaknak. Azt pletykálták, az edzőjével, Fabio Capellóval nem árult egy gyékényen, ezért kellett Milánóba mennie. Korábban az argentin szövetségi kapitánnyal, Daniel Alberto Passarellával is támadt nézeteltérése, aki kijelentette, hogy hosszú hajú futballistát nem hajlandó behívni a keretébe. (Bár fénykorában maga is vállig érő sörényt hordott!) Nos, jobb a békesség alapon Gabriel vágatott a fürtjeiből, így aztán részt vehetett az 1998-as világbajnokságon. És ha már ott volt Franciaországban, a vébé „ezüstcipőseként" került be a torna All Star-tizenegyébe.

Visszatérve a fekete-kék Internél lehúzott hónapjaihoz, újabb bajnoki ezüsttel gazdagodott.

2003 és 2005 között a Közel-Keleten, a dohai al-Arabi SC piros-fehér trikójában gyarapította a találatai számát. 2004-ben a katari bajnokságban is gólkirály lett. (25 „dugó" szükségeltetett az újabb címéhez.)

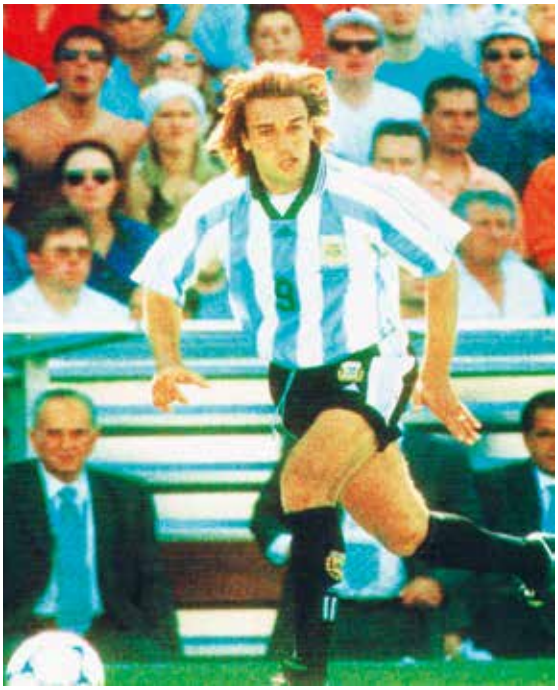
A nemzeti tizenegyben 1991. július 8-án debütált, Chilében, a Copa Américán. Mindjárt az első találkozóján két gólt vágott Venezuelának, utána egyet-egyet a házigazdáknak, Paraguaynak, a braziloknak, majd a döntőben kolumbiaiaknak. Hat találattal lett a sorozat gólkirálya, az Albiceleste pedig hazaszállította a trófeát.

1992-ben a Konföderációs Kupa következett a sorban. Szaúd-Arábiában sem adta alább, ott is aranyérmet és gólkirályi oklevelet szerzett. (Igaz, elég volt hozzá a 2/2-es mutató: az elefántcsontpartiak ellen kétszer volt eredményes, ám az október 20-i finálében, a rendezők ellen nem talált a kapuba.)

1993-ban ismét a Copa Américán csillogott. Ecuadorból is hazarepítették az értékes díjat, a sorozat döntőjében 2-1-re legyőzvén a vendégként meghívott Mexikót. A finálé mindkét gólját Batistuta szerezte. (A gólvadászok magánversenyében a második helyen végzett.) Abban az évben az Artemio Franchi-trófeára is szert tett az alakulat. Február 24-én 1-1-et ért el Dániával szemben Mar del Platában, majd a „szétlövésben" 5-4-re jobbnak bizonyultak. (Batigol is bebombázta Peter Schmeichel kapujába a maga 11-esét. Számunkra érdekesség, hogy az összecsapást Puhl Sándor vezette.)

1995-ben a négy találatával a Copa megosztott gólkirálya lett, míg a Konföderációs Kupán „csak" Ezüstcipőt érdemelt ki.

Három világbajnokságon (1994, 1998, 2002) mutathatta be a nem mindennapi repertoárját. Az Egyesült Államokba egyik esélyesként érkezett a kék-fehér-fekete sereg, és ki tudja, hogy meddig menetel, ha nincs a hírhedtté vált Maradona-ügy. Végül is az USA-ban négy találkozót vívtak az argentinok, és Gabriel az első vébéjén 4/4-es statisztikát produkált. (A görögök ellen háromszor, a románok ellen egyszer talált a hálóba.)

Az 1998-as tornán remekelt, öt találatával Ezüstcipőt futballozott össze, és mint fentebb jeleztük, beszavazták a Mondial válogatottjába is. (A nyolc közötti 2-1-gyel Hollandia búcsúztatta el a „gauchókat".)

A 2002-es volt az utolsó világbajnoksága. Jól indította, hiszen az ő akciójával fektették két vállra a dél-amerikaiak Nigériát (1-0), utána viszont nem tudott betalálni az angolok és a svédek kapujába, így a csoportkört a 3. helyen fejezték be. A három mérkőzéséből egyiket sem játszhatta végig, Marcelo Bielsa szövetségi kapitány a 60. perc környékén rendre lecserélte. Aki nézte a meccseiket, elég hamar kiszúrta, hogy a hajdani rettegett nehéztüzér mennyire nem a régi már. 2002-ben befejezte szereplését az Albicelestében, amelynek képviseletében 78-szor lépett porondra és elkönyvelt 54 találatot. (2016. júniusig ezzel a tetemes gólmennyiséggel rekorder volt, akkor Lionel Messi túlszárnyalta.)

Batistuta 2005-ben az al-Arabiból vonult vissza. Pályája utolsó periódusában rengeteget kínlódott a sérüléseivel, gyakorta csak injekcióval tudta vállalni a fellépéseket. Oly súlyos volt a helyzet, hogy még a lábamputáció lehetősége is felmerült az orvosaiban. Szerencsére sikerült meggyógyítani, és a 2014-es válását követően a nyugat-ausztráliai Perth városában telepedett le. Nyugdíjasként hódolhat két másik szenvedélyének, a golfnak és a lovaspólónak is.

A 2006-os németországi vébén televíziós kommentátorként dolgozott. 2012-től egy esztendőn keresztül a Colón Santa Fe technikai igazgatói posztját töltötte be. Nem idegen számára az edzősködés gondolata, és 2017 tavaszán az ausztrál első osztályban gyatrán muzsikáló Adelaide United kiszemelte mesterének, aztán az üzlet nem realizálódott.

Walter Horácio Parente, az All Boys La Peste Blanca nevű ultracsoportjának fotósa személyesen ismeri, és a következőket írta róla nekünk: „Azt gondolom, sokan teljességgel tévesen ítélik meg. Igen szerény szociális körülmények között cseperedett fel, az apja egy mészárszéken robotolt. Mégis különbözik a legtöbb, az alsóbb régióból induló argentin futballcsillagtól, tudniillik számára a pénz nem isten, nem is életcél, hanem pusztán eszköz. Elfogadta, olyan világban vagyunk kénytelenek élni, amelyben a létezés társadalmi közege a pénz. Tetszik, avagy nem tetszik, így fest a dolog. És ez ellen senki sem tehet semmit. Még ő sem."

BEBETO

Gólkirályból politikus

José Roberto Gama de Oliveira 1964. február 16-án született Salvador városában. Ez a kacifántos név első olvasatra a legtöbb futballrajongónak nem sokat mondhat, gyanítjuk, hogy annál inkább a beceneve: Bebeto.

Az egyik helybéli kedvencben, az EC Vitóriában tűnt fel 1981-ben, s 1983-ban már a „bahiai oroszlánok" első csapatában bontogatta szárnyait. Abban az esztendőben került a riói Flamengóhoz, az óriási ország legnépszerűbb klubjához, amelynek vörös-fekete szerelését két részletben is koptatta (1983–1989 és 1996). 1983-ban és 1987-ben megnyerte a Flával a nemzeti bajnokságot, sőt az 1987-es nagydöntőben mindkét gólját ő szerezte az Internacional Porto Alegre ellen (1-1, 1-0). Nem akárkinek a kapuját vette be kétszer, hanem Cláudio Taffarelét.

A riói ligában is jutott számára bőven a medálokból: arany (1986, 1996), ezüst (1983, 1984, 1987, 1988, 1989). 1988-ban és 1989-ben ő volt az állami gólkirály. 1989 és 1992 között a Vasco da Gamában futballozott. 1989-ben brazil bajnok lett a fehér-feketékkel, 1992-ben bronzérmes, míg az állami bajnokságban 1990-ben ezüstérmet, 1992-ben aranyérmet vehetett át. 1989-ben Dél-Amerika legjobb labdarúgójává koronázták, bekerült a szubkontinensen az Év együttesébe is. 1992-ben beszavazták Brazíliában az Év tizenegyébe, országos gólkirály is lett 18 találattal.

2001-től egy éven át újból a Vascóban villogott, két, a riói bajnokságban szerzett ezüsttel (2000, 2001) gyarapítva a tekintélyes gyűjteményét.

1992-ben Európába szerződött, a Deportivo La Coruña hozta át a vén földrészre körülbelül 700 ezer eurónak megfelelő összegért. 1993-ban az ibériai pontvadászat 3. helyén zártak a kékfehérek, a brazil sztárjuk pedig a Pichichi-trófea nyertesének is vallhatta magát. 29 találattal végzett a gólvadászok versenyének az élén. A Depor 1994-ben és 1995-ben elcsípte a ligában a második helyet, 1995-ben hazavitte a Spanyol Kupát (1-1 és 2-1 a Valencia ellen), illetve a spanyol Szuperkupát (3-0 és 2-1 a Real Madrid ellen). A 176 centi magas, 68 kilós támadó mind a négy összecsapáson játszott, a „királyiak" hálóját egyszer be is vette.

1996-tól számítva a bolyongások évei következtek az életében. Hét esztendő alatt öt ország kilenc egyesületének uniformisát viselte, ám azt nem mondhatjuk, hogy teljességgel eredménytelenül vándorolt. Íme, az állomáshelyei: Flamengo Rio (1996), Sevilla FC (1997), Vitória Bahia (1997, állami bajnok és kupagyőztes lett a gárdával), Cruzeiro EC Belo Horizonte (1997, a „rókák" egyetlen hivatalos mérkőzésükön sem vetették be), Botafogo Rio (1998–1999, megnyerte a Botával a Rio–São Paulo-tornát 1998-ban), Toros Neza FC (1999), Kashima Antlers (2000), Vitória Bahia (2000, állami bajnok volt a piros-fehér-feketékkel), Vasco da Gama (2001–2002, fentebb tettünk említést a sikereiről), al-Ittihad Dzsidda (2002, ezüstérmet szerzett a sárga-

fekete-fehérekkel a szaúdi bajnokságban, illetve a Koronaherceg Kupában). A Közel-Keleten tett rövid kalandja után visszavonult. A kritikusai általában meg szokták említeni, milyen gyakran bajlódott sérüléssel, és a fizikai állapota sem volt mindig kifogástalan.

Bebeto a világbajnoki döntőben Albertinivel csatázik

A válogatottban 1985 és 1998 között 75-ször lépett porondra, a nemzeti színek képviseletében 39-szer volt eredményes. Négy világbajnokságon vehetett részt, ebből kettőt diadallal fejezett be. Nincs tévedés, miután 1983-ban tagja volt Brazília U20-as alakulatának, amely Mexikóban az első helyen végzett! Tetejébe beválasztották az All Star-gárdába. 1994-ben az Egyesült Államokban újabb bravúrnak lehetett a részese, akkor a felnőttek számára megrendezett Mundialon aratott győzelmi babérokat a társaival. (1970 után először, összességében negyedszer lett a földkerekség legjobbja az aranysárga-zöld mezes legénység.) Akik nézhették ezt a vébét, valószínűleg sohasem felejtik el a Romarióval közösen bemutatott, úgynevezett „gyermekdajkálós" gólörömét. Ő háromszor adhatta elő a jellegzetes ringatást az Egyesült Államokban, míg a társa ötször. Az 1990-es olaszországi vébén Sebastião Lazaroni szövetségi kapitánytól mindössze hét perc bizonyítási esélyt kapott Costa Rica ellen (1-0), Torinóban.

1998-ban újból a földkerekség legnagyobb futballseregszemléjén csodálhattuk meg a trükkjeit. Ugyan a sebessége mintha kissé megkopott volna, viszont a technikája jottányit sem. Franciaországban három találatot ért el, ellenben Párizsban, a házigazdák elleni döntőn átlag alatti teljesítményt nyújtott (0-3).

Nem csupán vébéaranyakkal büszkélkedhet, hisz 1987-ben megnyerték a „kanárik" a Pánamerikai Játékok első díját, 1989-ben a Copa Américát, 1997-ben pedig a Konföderációs Kupát. Szögezzük rögtön le, hogy nem a Szaúd-Arábiában lebonyolított torna jelenti a csúcsot a karrierjében, alig-alig jutott szóhoz, az ausztrálok elleni gólzáporos finálét (6-0) is kihagyta. Ami a Copát illeti, 1989-ben nagyon kijött rajta neki a lépés. Brazília adott otthont a mezőnynek, és José Roberto hat találattal a sorozat legeredményesebb labdarúgójának bizonyult. Ezzel együtt igaz, hogy az Uruguay elleni aranycsatát július 16-án a „hűséges fegyverhordozója", Romário döntötte el (1-0).

Két olimpián csillanthatta föl nem hétköznapi tudását, és Szöulból 1988-ban ezüstéremmel, Atlantából 1996-ban bronzéremmel repülhetett haza. Ha valaki megkérdezné tőle, a pazar pályafutása alatt hány érmet halmozott rakásra, hát nem biztos, hogy kapásból vágná rá a hajszálpontos választ…

José Roberto Gama de Oliveira 2009. december 16-tól 2010. február 13-ig a riói America FC edzőjének vallhatta magát. A 2010-es választások után képviselőként bekerült Rio de Janeiro törvényalkotó testületébe.

IGOR BELANOV

Az egyszezonos aranylabdás

Ha van az aranylabdások seregében, akire ráillik, hogy egyetlen évad pompás teljesítménye elegendőnek bizonyult számára az Aranylabda elnyeréséhez, hát Igor Ivanovics Belanov az. A kistermetű ukrán sem előtte, sem utána nem tudta megközelíteni 1986-os futballprodukcióit. A kisebbségi komplexustól gyötört csatár többször is arról beszélt, hogy szerinte csapattársa, Zavarov jobb labdarúgó nála, és inkább megérdemelte volna az elismerést, mint ő.

Igor Belanov 1960. szeptember 25-én született Odesszában. Kiskölyök korától fogva rúgta a labdát a különféle iskolai és utcacsapatokban, majd 1973-ban a helybéli kedvenc, a Csernomorec igazolt játékosa lett. Fényes jövőt nem jósoltak az edzői a madárcsontú, alig 68 kilós és 174 centis tinédzsernek, ám gyors volt, technikás, intuitív, és a kapuk előtt is rendre feltalálta magát.

Nem voltak merész álmai, ő csupán a Fekete-tenger „fővárosának" elitklubjában szeretett volna állandó posztot kiverekedni magának. Ám még ezek a visszafogott vágyak sem teljesültek azonnal, mivel a tartaléksorból be kellett rukkolnia a haditengerészet ottani gárdájához, az SZKA Odesszához, ahol 1979-től 1981-ig szolgált és játszott.

A leszerelése után visszatért a Csernomorechez, és akkor már számításba vették a kezdő tizenegy összeállításánál. Valerij Lobanovszkij, a Dinamo Kijev mestere háromszor is hívta a „belügyiekhez", kétszer nemet mondott, harmadjára, 1985 márciusában igent. A D betűsöknél töltött első hónapjában a hazaszökésen gondolkodott, ott akarta hagyni a kék-fehéreket meg az Ezredesüket (így emlegetették a katonás szigoráról híres Lobanovszkijt), aztán bő másfél év múlva átvehette az Aranylabdát! Mindez azért történhetett meg vele, mert elhitte és végrehajtotta, amit a keménykezű trénere utasításba adott. És az sem másodlagos szempont, hogy zsinórban négyszer került be a kontinensnyi ország legjobb 33 labdarúgója közé (1985, 1986, 1987, 1988).

1985-ben és 1986-ban szovjet bajnoki aranyérmet, 1988-ban ezüstérmet, 1989-ben bronzérmet nyert a Dinamóval. 1985-ben és 1987-ben hazavitték a Szovjet Kupát is, sőt 1986-ban és 1987-ben az ottani Szuperkupát sem engedték ki a kezükből.

Igor 1985. május 2-án debütált a szovjet válogatottban, és 1990. április 25-ig a 34 mérkőzésén 9 gólt szerzett. Részt vett a Szbornajával az 1986-os mexikói világbajnokságon, illetve az 1988-as NSZK-beli Európa-bajnokságon.

Mielőtt kiutazott volna a nemzeti együttes a közép-amerikai Mundialra, a kijeviek elhódították a Kupagyőztesek Európa-kupáját. A fürge támadó oroszlánrészt vállalt a diadalukból, a sorozat valamennyi mérkőzésén pályára lépett, és bevitt öt találatot. 1986. május 2-án ugyan nem tudta bevenni az Atlético Madrid hálóját (3-0), viszont remekül futballozott a lyoni finálén, rengeteg fejtörést okozott a spanyol védőknek.

A nyári vébén sem hazudtolta meg önmagát, a 4/4-es statisztikáját nem kell különösebben kommentálni, miként azt sem, hogy az egyetlen világbajnokságát „bronzcipővel" búcsúztatta.

A magyarok ellen büntetőből rúgott gólt Irapuatóban (6-0), a belgák elleni nyolcaddöntőben háromszor is beköszönt Jean-Marie Pfaff „portájára", azonban e tetemes gólmennyiség sem bizonyult elegendőnek a továbbjutáshoz, miután a „vörös ördögök" a hosszabbításban 4-3-ra legyűrték a kihívóikat. (A győztes negyedik gólja lesről született, Erik Fredriksson, a svéd játékvezető elnézte a szituációt.)

Az 1988-as Európa-bajnokságra egyik esélyesként érkezett az NSZK-ba a szovjet válogatott. Favorithoz méltó módon menetelt, meg sem állt a döntőig, aztán az utolsó akadályon elbotlott. A csoportkört az első helyen zárta Hollandia, Írország és Anglia előtt, magabiztosan lépett tovább. (Napjainkban már kevesen emlegetik, hogy az előcsatározások folyamán a szovjetek 1-0-ra megverték a későbbi győztes hollandokat.) Ezeken a meccseken Belanov szerepet kapott, nem így az olaszok elleni elődöntőn (2-0). Június 25-én, a müncheni fináléban Lobanovszkij újból betette a kezdőbe, amely húzását utóbb valószínűleg megbánta, hiszen a Belanov előbb kapufára vágott egy ziccert, utóbb pedig elrontott egy büntetőt. Az Oranjétól elszenvedett 2-0-s vereség után ezért a legfőbb bűnbaknak kiáltották ki odahaza, és ez nem használt az amúgy sem túltengő önbizalmának.

1989-ben legálisan külföldre szerződhetett, a Borussia Mönchengladbach csapott le rá. Nagy reményekkel tekintettek a fehér-zöld-feketék új szerzeményük érkezése elé, aki 1991-ig 24-szer képviselte a „csikókat" a Bundesligában, ám a négy találata messze nem idézte a régi formáját.

1991-től 1995-ig a II. osztályú Eintracht Braunschweig légiósa volt, 1993-ban kiesett az a sárga-kékekkel a Bundesliga II-ből. Düsseldorfban belekeveredett egy roppant kellemetlen áruházi tolvajlásos ügybe, habár ártatlannak találtatott, de ettől fogva még kevésbé találta a helyét Németországban. Nem tudta elsajátítani a nyelvet, és a hirtelen nyakába szakadt gazdagság szinte agyonnyomta.

1995-ben az időközben függetlenné vált Ukrajnába tért haza, és bronzérmet szerzett a Csernomereccel 1996-ban. (Sokat nem tett a medálért, a három bajnokiján egy gólt könyvelt el.) Át is igazolt a második divíziós Metalurg Mariupolhoz, amelyben egy bajnoki jutott neki osztályrészül, plusz egy bajnoki arany. Azért ez nem rossz arány... Az 1996–1997-es első osztályt az „acélgyáriak" a 3. helyen fejezték be, ehhez a bronzukhoz a 4/4-es mutatójával járult hozzá.

A visszavonulását követően 2003 nyarán a svájci FC Wilnél lett többségi tulajdonos. Különféle üzleti érdekeltségei vannak, és Odesszában a tehetségek számára működtet egy sportiskolát.

GIUSEPPE BERGOMI

A milánói Inter Nagybácsija

Giuseppe Bergomit akár a Mr. FC Internazionale becenévvel is illethetnénk, hiszen hosszú pályafutása alatt klubszinten csak a lombard klubot szolgálta.

Milánóban született 1963. december 22-én. Tizenhat éves korától nevelődött az egyesületben, és 1981. február 22-én debütált az élvonalban, ahol 1999-ig 519 mérkőzést vívott, azokon szerzett 22 gólt. A 184 centi magas, 76 kilós versenysúlyú jobbhátvéd megsüvegelendő éremmennyiséget halmozott fel a fekete-kékek oszlopaként: olasz bajnoki aranyat (1989), Olasz Kupát (1982), olasz Szuperkupát (1989), UEFA-kupát (1991, 1994, 1998). Tegyük hozzá, hogy 1997-ben volt egy büntetőkkel elbukott UEFA-kupadöntője is. Ha összeadjuk ezeket a finálékat, kereken tízet kapunk, és a bajuszos Beppe csak az utolsón, a Lazio elleni győztes (3-0) mérkőzésen nem volt a pályán. Sőt, az AS Roma és a Casino Salzburg elleni nyertes végjátékok után csapatkapitányként először ő emelhette magasba a díszes UEFA-kupát! Az aranyai mellé széfjébe tehette a Serie A két ezüstmedálját (1993, 1998) és a hat bronzát (1983, 1985, 1987, 1990, 1991, 1997).

A válogatottban 1982. április 14. és 1998. július 3. között 81 alkalommal jutott szóhoz, a nemzeti tizenegy felszerelésében hatszor volt eredményes. (1981-ben és 1982-ben háromszor az U21-es korosztályiaknál is bevetették.) A Squadra Azzurra masszív védőjeként négy világbajnokságon (1982, 1986, 1990, 1998) mutathatta be tudását (az 1994-est kihagyta). 1982-ben a gárda legfiatalabb tagjaként vébégyőztes lett Spanyolországban, míg 1990-ben otthon, Olaszországban bronzérmes. A négy vébén 16 összecsapáson küldték harcba az éppen hivatalban lévő szövetségi kapitányok. Egyetlen olasz mezőnyjátékos sem játszott nála több világbajnoki mérkőzést, négy tornájával társrekorder Fabio Cannavaróval, Paolo Maldinivel és Gianni Riverával.

Ellenben az Európa-bajnokságok közül egyetlen jutott neki osztályrészül, 1988-ban a megosztott 3. helyen zárt az azúrkék mezes együttessel. Bergomi csapatkapitánya volt a bronzos társaságnak, és bekerült a torna álomtizenegyébe is.

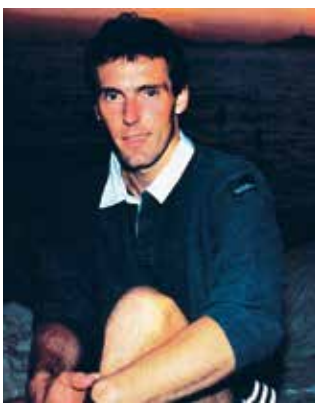
Ugyan a hosszú karrierje során tizenkétszer kiállították a játékvezetők, mégsem lehet durva vagy tisztátalan eszközöket bevető bekknek minősíteni, mert csupán a legvégső esetben szabálytalankodott.

1990-ben átvehette a Pirata d'Oro nevű vándordíjat, amely az évadban legjobb teljesítményt nyújtó Inter-futballistát illeti. Olyan klubtársakat körözött le, mint Lothar Matthäus, Jürgen Klinsmann, Andreas Brehme (1990 világbajnokai) vagy Aldo Serena, Nicola Berti és Walter Zenga. Ezek ismeretében eléggé furcsa, hogy a *France Football* aktuális Aranylabda-voksolásakor soha nem jutott eszébe az újságíróknak, hogy az ő nevét is felírják a szavazócédulájukra…

Az edzői papírokkal rendelkező, Lo Zionak (Nagybácsi) is becézett sportember 2008 és 2011 között ifjúsági alakulatok foglalkozásait vezette (Inter, AC Monza, Atalanta). Később a *Sky Italia* nevű televíziós csatornánál vállalt szakértői szerepet.

Vive Le President!

Laurent Robert Blanc 1965. november 11-én született Alès városában. 1981-től a Montpellier korosztályosainál csiszolta tudását. 1983-tól 1991-ig a klub felnőtt gárdájában futballozott. Az együttes 1987-ig a II. ligában játszott, akkor megnyerte a B csoportot, feljutott az első divízióba, és ott az első idényében bronzérmes helyen zárt. A 192 centis, 86 kilós védő az U21-es válogatottal 1988-ban Európa-bajnok lett, megkapta a torna legjobb futballistája címet is. 1990. június 2-án a déliek hosszabbításban legyőzték 2-1-re a Racing Paris alakulatát a kupadöntőben, Blanc a 103. percben bevette Pascal Olmeta hálóját.

1991-től egy évig a Napolit szolgálta, utána egy esztendeig az Olympique Nîmes piros-fehéreit. A „krokodilokkal" kiesett a francia élvonalból 1993-ban. Nem szállt alá velük az alsóbb régióba, hanem elszerződött a Saint-Étienne-be. 1995-ben már az AJ Auxerre játékosa volt, s bár sérüléssel kínlódott, de elhódította a „rókákkal" az élvonal aranyérmét. 1996. május 4-én a kék-fehérek hazavitték Párizsból a Francia Kupát is, és Blanc szerezte az első találatukat a Nîmes ellen (2-1). Újabb megállóhelye az FC Barcelona volt, a katalánokkal a La Ligában ezüstöt zsákmányolt 1997-ben. Ezzel azonban nem érték be a gránátvörös-kékek, melléje tették a Spanyol Kupát, a spanyol Szuperkupát és a KEK-serleget. (Blanc a fináléik közül csak a Szuperkupa visszavágóján jutott szóhoz.) Következett két szezon az Olympique Marseille-ben, ahol újabb ezüsttel gyarapodott a kollekciója 1999-ben. Az OM szurkolóitól kapta a Le Président becenevet. Két idényt a milánói Interben húzott le (2000-ben az Év labdarúgója lett a lombardoknál és Franciaországban is), majd kettőt a Manchester United légiósaként. Az első évadjában bronzérmes, a másodikban (2002–2003) aranyérmes volt a „vörös ördögökkel".

Hazája nagyválogatottjában 1989. február 7. és 2000. szeptember 2. között 97-szer lépett pályára, 16-szor talált hálóba a képviseletében. Az 1992-es Európa-bajnokságon nem élte túl a „kékekkel" a csoportkört, az Egyesült Államokban rendezett vébére ki sem jutott velük. A bírálatok miatt visszavonult, ám hagyta magát meggyőzni, és újból magára öltötte a címeres trikót. Jól tette, 1998-ban világbajnok lett! Előtte Angliában elődöntőig verekedték magukat az Eb-n, kétszer is tizenegyesek döntöttek, és Blanc mindkétszer berúgta a magáét. (A hollandokat elbúcsúztatták a „szétlövésben", viszont a csehek őket verték ki ugyanígy.)

A megnyert hazai rendezésű Mondialén a nyurga védő a csapat oszlopa volt. A 2000-es Európa-bajnokságot is a dobogó legmagasabb fokán zárták a „gallok". Jellemző „Az elnök" képességeire, hogy mindhárom kontinensbajnokságán (1992, 1996, 2000) bekerült a sorozat álomkeretébe.

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Bordeaux (2007–2010), Franciaország, szövetségi kapitány (2010–2012), Paris SG (2013–2016). Legnagyobb sikerei szakemberként: az Év menedzsere Franciaországban (2008, 2015, 2016), francia bajnok (2009, 2014, 2015, 2016), Francia Kupa-győztes (2015, 2016), francia Ligakupa-nyertes (2009, 2014, 2015, 2016).

ZVONIMIR BOBAN

A történelmi rúgás hőse

1990. május 13-án a zágrábi Maksimir-stadionban egy, akkor 21 éves játékos puszta kézzel szállt szembe az állig felfegyverzett, zömmel Boszniából oda vezényelt rendőrökkel, s az egyik sisakost jól irányzott rúgással le is terítette. A Dinamo Zagreb–Crvena zvezda jugoszláv I. osztályú bajnokit nem játszották le, majd hamarosan kitört a délszláv szövetségi ország felbomlásához vezető háború.

A történelmi rúgás hősét Zvonimir Bobannak hívják. Egyébként kulturált ember, történelem szakon egyetemi diplomát szerzett, azonban a robbanásig feszült lelátók előtt úgy érezte, meg kell védenie az övéit. Ösztönösen cselekedett.

A horvátok egyik futballhérosza 1968. október 8-án született Imotskiban. Odahaza a Mračaj Runović (1978–1981), a Hajduk Split (1981–1982) és a Dinamo Zagreb (1983–1985) gyermek-, illetve ifjúsági csapatában futballozott, majd 1985-től 1991-ig a „dinamósok" felnőtt gárdájában. 1987-ben tagja volt a Chilében U20-as világbajnokságot nyerő jugoszláv korosztályos alakulatnak, aztán 1990-ben Európa-bajnoki döntőt vívó U21-esnek is. A nagyválogatottban 1988 és 1991 között hétszer küldték pályára, a „plávik" képviseletében egy gólt szerzett.

Az 1991-es politikai változások az ő életébe is fordulatot hoztak, hazája a harcok nyomán függetlenné vált, a 185 centis, 73 kilós támadó középpályás pedig az AC Milanhoz szerződött.

A Zorrónak becézett sztár megszakításokkal (1991-től egy idényt a Bari, 2001-ben négy meccset a Celta Vigo kötelékében tudott le) 2002-ig szolgálta a lombardokat, nyert velük négy bajnoki aranyat (1993, 1994, 1996, 1999) és egy bronzot (2000). Igaz, a bajnokcsapatnak csupán az 1998–1999-es szezonban volt stabil kezdője (27/2), a másik háromban kiegészítőként számoltak vele, a 102 mérkőzésből csupán negyvenhaton játszott, hét gólt szerezve. Az olasz Szuperkupát zsinórban háromszor (1992, 1993, 1994) nyerte meg a piros-feketékkel. Az első finálén nem vetették be, a másodikon és a harmadikon igen, sőt az 1994-es végjátékban a Sampdoria elleni sikerhez az is kellett, hogy a „szétlövésnél" értékesítse a maga 11-esét.

1994. május 18-án nagyot alakított az FC Barcelona elleni Bajnokok Ligája-döntőben. Bár nem rúgott gólt Athénban, balról befelé cselezve rettegésben tartotta a katalán védőket, sokat tett a 4-0-s diadalért. December 1-jén 55 percet töltött a tokiói aréna gyepszőnyegén, akkor beállt a helyére Marco Simone. Egyikük sem tudott segíteni, a Vélez Sarsfield 2-0-ra győzött az olaszok ellen, és Argentínába vitte a Világkupát.

Boban 1990. december 22-től 1999. november 13-ig ötvenegyszer öltötte magára a horvát válogatott felszerelését, elkönyvelt benne 12 találatot. Részt vett az 1996-os Európa-bajnokságon és az 1998-as világbajnokságon, utóbbiról bronzéremmel utazhatott haza. Zvonimir Bobant kétszer választották Horvátország legjobb futballistájává (1997, 1997). 2016-tól 2019-ig a FIFA főtitkár-helyetteseként dolgozott, majd visszatért az AC Milanhoz, a vezérkarba.

A futballistenek kegyeltje

Világbajnoki döntőben győztes gólt rúgni – ez minden labdarúgó dédelgetett álma, ám tényleg csak a kiválasztottaknak adatik meg e kivételes élmény. Andreas Brehme közéjük tartozik.

A futballistenek kegyeltje 1960. november 9-én született Hamburgban, és ötévesen már a HSV Barmbek-Uhlenhorst 1923 kölyökcsapatának sárga-kék mezét viselte. 1978-tól két esztendőn át a BU felnőttjei között kergette a labdát, aztán elszerződött szülővárosából az 1. FC Saarbrückenhez. A kék-feketéknél 36 bajnokin lépett pályára a 38-ból, és balhátvéd létére jegyzett három gólt, ezzel együtt a gárda kizuhant a második vonalból. (Ebben az évadban figyeltek fel Brehme teljesítményére a szövetség illetékesei, háromszor be is vetették az U21-es válogatottban.) A 176 centi magas, 77 kilós védő (vagy védekező középpályás) nem követte az alsóbb régióba az „oroszlánokat", hanem elfogadta az 1. FC Kaiserslautern ajánlatát, hogy 1981 és 1986 között a „vörös ördögöket" szolgálja. (Az első periódusa volt, amit a klubban töltött.)

Andy Brehme (guggol, jobbról a második) a világbajnoki címet ünnepli

1981 és 1984 között tízszer kapott lehetőséget az olimpiai válogatottban, két góllal hálálta meg a beléje fektetett bizalmat. 1984-től tíz esztendőn keresztül számítottak rá a Nationalmannschaftban, amelynek uniformisát 86-szor öltötte magára, és a képviseletében nyolcszor volt eredményes. A legfontosabb találatáról portréja elején írtunk, azt 1990. július 8-án, a római vébédöntő 85. percében rúgta 11-esből az argentin Sergio Goycochea hálójába. (Matthäus volt kijelölve a lövés elvégzésére, a csapatkapitány azonban arra hivatkozva, hogy gondok vannak a stoplijával, átengedte a végrehajtást az Andynak becézett bajtársának.)

Azon a diadalmas napon Brehme nem hétköznapi pároshoz csatlakozott, ugyanis előtte csupán Helmut Rahn (1954) és Gerd Müller (1974) tudott világbajnoki végjátékban győztes találatot szerezni. (2014 nyarán Mario Götze is véghezvitte ezt a bravúrt.)

Nem az 1990-es volt hősünk első vébéfináléja, hisz 1986. június 29-én Mexikóvárosban már vívott egyet, és akkor is az argentinokkal került szembe. A közép-amerikai metropoliszban lefolyt ütközetet elveszítették a nyugatnémetek (2-3), a lefújást követően a szőke fiú könnyeit nyelve vonult le az Azték Stadion pázsitjáról. Négy esztendő múlva Rómában nemes bosszút állt a „gauchókon"…

Az 1994-es Mundialon a már újra egységes Németország együttesével vett részt, azaz három tornán küzdhetett hazája sikeréért, s a 16 vébétalálkozón bevitt négy találata jelzi, hogy nem kimondottan defenzív felfogású játékos volt. 1990-ben bekerült a Mondiale álomtizenegyébe. Ez a megtiszteltetés sem volt idegen a számára, hiszen az 1984-es, majd az 1992-es Európa-bajnokságon is hasonló kitüntetésben volt (és lesz) része. Utóbbiról ezüstéremmel a birtokában utazhatott haza, mert június 26-án Stockholmban a dánok megtréfálták őt és társait. Az 1988-as, az NSZK-ban lebonyolított kontinentális seregszemlén szintén szóhoz jutott. Sohasem tagadta, roppant nagy csalódásként élte meg, hogy az elődöntőben kikaptak a hollandoktól. (A bronzért nem rendeztek mérkőzést.)

1986 és 1988 között a Bayern Münchenben kereste a kenyerét. Belefért ebbe a rövid periódusába egy Bundesliga-arany (1987), egy Bundesliga-ezüst (1988), egy német Szuperkupa (1987) és egy BEK-ezüst (1987). (Mindkét döntőben a porondon volt, de csak a vesztes bécsit játszhatta végig.)

1988-ban légiósnak állt, a milánói Internazionale FC édesgette magához. Négy szezont húzott le a lombardoknál, és mindjárt az első végén az Év játékosa lett Olaszországban, 1990-ben pedig a *France Football* Aranylabda-szavazásán 68 ponttal a 3. helyen zárt. (1989-ben már kapott három voksot az újságíróktól.) A fekete-kékek profijaként is szépen gyarapította a medálgyűjteményét, 1989-ben bajnoki aranyat, 1990-ben és 1991-ben bronzot akasztottak a nyakába. Ezek mellé odakerült az 1989-es olasz Szuperkupa (2-0 a Sampdoria ellen), valamint az 1990–1991-es UEFA-kupa (2-0 és 0-1 az AS Roma ellen) kicsinyített mása. (Mind a három meccset végighajtotta.) Az Inter akkor már 26 éve nem zsákmányolt nemzetközi trófeát, Giovanni Trapattonival a kispadján, valamint az olasz médiában „teuton tengelyként" emlegetett triászával (Andreas Brehme, Lothar Matthäus, Jürgen Klinsmann) a fedélzetén újból sikerült neki.

1992-től egy esztendőn keresztül a Real Zaragozában szerepelt. A La Liga 9. helyére aligha volt büszke, viszont sikerült kupadöntőbe verekednie magát az aragóniai alakulattal. Mindazonáltal 1993. június 26-án nem volt a valenciai Estadio Luis Casanova küzdőterén egymásnak feszülők között, így nem lehetett részese a Real Madridtól elszenvedett 2-0-s vereségnek.

Krisztusi korba ért, amikor hazatért az 1. FCK-hoz. Sokan 33 esztendősen a visszavonulásukat fontolgatják, nos, nem így Andreas Brehme, akire az égiek kedvenceként még jelentős sikerek vártak. (Igaz, kudarcok is.) 1994-ben Bundesliga-ezüstöt érő helyig vezérelte a bökelbergi piros-fehéreket, ellenben két évad múltával kiesett velük az élvonalból. Vigasztalódtak a Német Kupa elhódításával, bár Andyt a Karlsruher SC elleni berlini csata 72. percében Hellmut Krug játékvezető kiállította. 1997-ben megnyerték a másodosztályt, aztán egy szezon múlva az első osztályt is. Két év leforgása alatt két bajnoki bravúr – két szinten! És az sem utolsó szempont, hogy a bajnoknak járó „salátástállal" a kezében intett búcsút az arénáknak. 608 hivatalos mérkőzésén elért 75 találat került a neve mellé.

Andreas Brehme 2000-től 2002-ig az 1. FCK edzője volt, hogy 2004-től egy idényen át az SpVgg Unterhachingot irányítsa. 2005-ben pár hónapig a VfB Stuttgart másodedzőjeként Giovanni Trapattoni stábjában dolgozott, azonban szakemberként 2018 őszéig egyik állomáshelyén sem alkotott maradandót.

A babaarcú klasszis

Per Tomas Brolin 1969. november 29-én született Svédországban, Hudiksvallban. 1976-ban a Näsvikens IK-ban vált igazolt labdarúgóvá, 1983-ig futballozott a zöld-sárgák kölyök- és ifjúsági gárdáiban, 1984-től 1986-ig pedig a felnőttek között. Nem kellett sasszemű szakembernek lenni ahhoz, hogy bárki is kiszúrja istenáldotta tehetségét. 1987-ben elvitte a GIF Sundsvall, két évig hordta a klub fehér-kék szerelését, majd 1990-ben már az IFK Norrköpingét. Abban az évben debütált a válogatottban, amellyel részt vett az olaszországi vébén, és először választották meg odahaza az Év labdarúgójának. A nem átlagos képességű támadó természetesen nem maradt Svédországban, külföldre szerződött, az évtized elejére európai élcsapattá fejlődő AC Parma vásárolta meg 1,5 millió fontért. 1990-től 1995-ig szolgálta a Parmalat által patronált együttest, begyűjtött vele két bajnoki bronzot (1993, 1995), melléjük tette az Olasz Kupát (1992), a KEK-serleget (1993), az európai Szuperkupát (1993) és az UEFA-kupát (1995). Valamennyi döntőben szerepelt, kivéve az UEFA-kupáért vívott párost, mivel azokon nem kapott lehetőséget. Vegyük ezekhez a vesztes fináléit, hisz az ezüst is szépen csillog: KEK (1994), Olasz Kupa (1995), habár utóbbin nem jutott szóhoz a Juventus ellen. Ugyan a 178 centi magas, 76 kilós versenysúlyú futballista alapvetően csatárfeladatokat látott el, ám ezeken a végjátékokon egyszer sem tudta bevenni a riválisok hálóját.

1992 júniusában részt vett a Svédországban rendezett Európa-bajnokságon, a három találatával megosztott gólkirályi címet szerzett (emlékezetes góljával verték meg 1-0-ra a házigazdák a pár nap múlva Eb-győztes dánokat), és még azon a nyáron a barcelonai olimpián is pályára lépett.

1990 után 1994 a második diadalmas évad a karrierjében. Az Egyesült Államokban lebonyolított Mundialon – amelyen három találatot könyvelhetett el – bronzéremig vezérelte a sárga-kékeket, s bekerült a torna álomtizenegyébe. Otthon újból az Év labdarúgója lett, tetejébe a *France Football* Aranylabda-szavazásán a 68 pontjával a 4. helyen zárt. (Ugyanannyi voksot kapott, mint a román csillag, Gică Hagi.)

1995-től 1997-ig a Leeds United keretéhez tartozott. Közben visszavonult a válogatottól, a 47/27-es statisztikája arról árulkodik, hogy jócskán maradt benne mérkőzés és gól. Az angolok kétszer is kölcsönadták (1996 – FC Zürich, 1997 – AC Parma), mindössze 20 alkalommal öltötte magára a tiszta fehér szerelésüket. 1998-ban a Crystal Palace látott benne fantáziát – 13 meccs erejéig, majd egyetlen alkalommal a Hudiksvalls ABK is bevetette. Még 1998-ban szögre akasztotta a futballcsukáját, hogy civilként próbáljon szerencsét.

JORGE BURRUCHAGA

Burru „megnyerte" a vébédöntőt

1986. június 29-én, a világbajnoki döntőben a nyugatnémet válogatott eksztázisban rohamozott, és 0-2-ről nyolc perc alatt kiegyenlített a Maradona vezérelte argentinok ellen. Hat perc volt hátra, és az európaiaknál volt a lélektani előny az Azték Stadionban, ám akkor az „isteni Diego" a saját térfeléről pompás labdával szöktette a szélvészgyors Jorge Luis Burruchagát, aki lefutotta Briegelt, majd elgurította a labdát a kivetődő Toni Schumacher mellett. A Mundial végjátékában, kiélezett helyzetben, döntetlennél szerzett győztes találatot. Tetejébe nem is a mexikói volt az első huszárvágása, mert 1984. július 24-én, a Grêmio–Independiente Copa Libertadores-döntő 24. percében bevette a brazilok hálóját, és mivel a visszavágó 0-0-ra végződött, a „vörös ördögök" kezébe került a serleg. Kedvelhetik az égiek a 177 centi magas, 75 kilós szélsőt…

Burruchaga 1962. október 9-én született Gualeguay városában, Entre Ríos tartományban. Az Arsenal FC Sarandí kötelékében nevelkedett, majd 1979-től 1981-ig az akkor másodosztályú klub felnőttjei között futballozott. A világoskék-pirosaktól került az avellanedai sztáregyüttesbe, onnan hívták be 1981-ben az U20-as válogatottba, sőt 1983-ban a nagyválogatottba is. Utóbbiban 1990-ig 57-szer lépett pályára, és a képviseletében 13-szor volt eredményes. 1983-ban a három találatával a Copa América megosztott gólkirálya lett. 1990-ben a második vébéfináléját vívhatta az Albicelestével, azonban Rómában elpártolt tőle Fortuna, ugyanis az 53. percben lecserélték, ráadásul az NSZK visszavágott a négy esztendővel korábbi vereségéért (0-1).

A Club Atlético Independientével 1982-ben ezüstérmes lett a Metropolitanóban, egy évre rá aranyérmes, aztán a népszerű gárdában töltött második periódusában is ütötte a markát egy ezüstmedál (1997, Apertura). A „vörösökkel" – a Libertadores-kupa mellé – begyűjtötte Tokióban a Világkupát (1984), bő évtized múlva pedig a Recopát (1995) és a dél-amerikai Szuperkupát (1995).

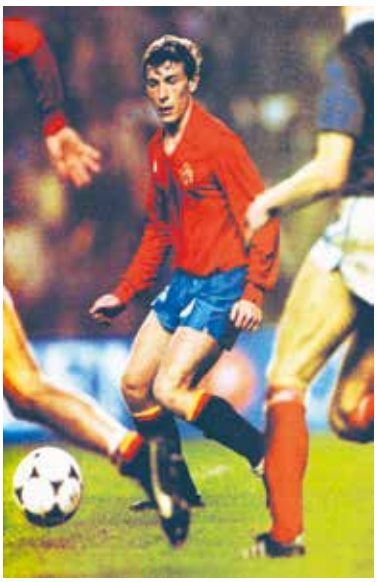
1985 és 1992 között az FC Nantes légiósa volt. A „kanárikkal" 1986-ban a francia élvonal második helyére ért oda, és ő lett a liga legjobb külföldije. 1992-ben átment a Valenciennes FC-hez, ott aztán belekeveredett a hírhedt vesztegetési botrányba. A rendőrségi vizsgálatok végén a bíróság felfüggesztett börtönre és pénzbüntetésre ítélte.

1995-től újfent a C A Independientét erősítette, amelyből 1998-ban vonult vissza. Nem fordított hátat végleg a sportágnak, a munkát szakvezetőként folytatta. Egyelőre sikerek nélkül…

Az edzői pályafutásának állomáshelyei: Defensa y Justicia (1998–1999), Los Andes (2000–2001), Arsenal FC Sarandí (2002–2005, 2009–2010), Club Estudiantes de La Plata (2005–2006), C A Independiente (2006–2007), C A Banfield (2008–2009), Club Libertad Asunción (2011–2012), Atlético de Rafaela (2012–2014, 2015–2016), C A Sarmiento de Junín (2016–2017).

A Keselyű gyakran lecsapott

Emilio Butragueño Santos polgári család sarjaként Madridban született 1963. július 22-én. 1981. augusztus 15-én igazolt a Real Madridba egy iskolai csapatból, a Calasancióból. Édesapja is, ő is a „fehéreknek" szurkolt, ám az alacsony növésű tinédzser elsőre nem kellett nekik, ezért egy darabig a riválisAtlético edzéseit látogatta. Makacs atyja azonban kötötte az ebet a karóhoz, és addig mesterkedett, amíg a „királyiak" le nem igazolták a fiát. Kezdetben a C együttesben kapott helyet, onnan átvitték a II. ligás Castillába, amely az egyesület tartalékgárdájának számított, 1982. április 24-én debütált a másodvonalban. Azon a tavaszi napon 2-1-re megverték a Real Oviedót. Az 1983–1984-es bajnokságot megnyerték a „kasztíliaiak", de nem ugorhattak egy szinttel feljebb, hisz az érvényben lévő szabályok szerint egy klub nem szerepeltethetett két garnitúrát az elitben. Emilio 21 találattal járult hozzá az aranyéremhez, azzal második lett a B osztály mesterlövészeinek a versenyében.

1983 novemberében bemutatkozott az U21-es válogatottban a hollandok ellen (az ő találatával nyertek a spanyolok), ebben az alakulatban 1984-ig ötször jutott szóhoz, s a színeiben kétszer volt eredményes. 1984-ben egyszer az amatőr válogatottban is számítottak rá, góllal hálálta meg a lehetőséget.

1984. február 5-én teljesült a tehetség (és teljes famíliája) álma, Alfredo Di Stefano mester bizalmat szavazott neki Cádizban. Bár lámpalázzal küszködött, mégis rúgott két gólt a 3-2-es vendéggyőzelemmel végződő összecsapáson.

1984. október 17-én pályára került a nagyválogatottban is, a walesiek elleni vébéselejtezőn. Sevillában 3-0-ra diadalmaskodtak a házigazdák, és az újonc madridista a 90. percben túljárt a „sárkányok" híres kapusa, Neville Southall eszén. (Kerettagként elvitték az 1984-es franciaországi Európa-bajnokságra, ám ott nem vetették be.)

Butragueño 1984–1985-ben és 1985–1986-ban pazar szezonokat tudott maga mögött, mindkettőben elhódította a Real Madriddal az UEFA-kupát (az első évben a Videotont legyőzve a döntőben), megkapta a *Guerin Sportivo* Bravo-díját, amely a vén kontinens legreménytelibb futballígéretét illeti. 1986-ban bajnok lett, a 31 találkozóján tíz gólig jutott, ellenben az 1985-ös spanyol Ligakupa-döntő két derbijét (2-3 és 2-0 az Atlético Madrid ellen) kihagyta.

1986 nyarán Mexikó bonyolította le a világbajnokságot, a futballfesztiválon a 168 centi magas, 68 kilós csatár is részt vett. Mint e két számadatból kiderül, nem robusztus daliáról beszélünk az esetében, viszont a filigrán alkatából fakadó hátrányokat kompenzálta gyorsasággal, fifikával, hihetetlen tempóérzékkel, játékintelligenciával. Oly könnyed hatékonysággal csapott rá a labdára, mint ahogyan az Andok hófödte csúcsai fölött vitorlázó keselyű a

gyanútlan áldozatára. A vérszomjas ragadozóról kapta a becenevét (El Buitre).

Első vébéjén 5/5-ös mutatót produkált, a dánokat például egyenesen az őrületbe kergette a négy góljával. A negyeddöntőben Fortuna elpártolt a „vörös fúriától", Pueblában 1-1-re végzett a belgákkal, majd a „szétlövést" elbukta (4-5). A teljesség kedvéért: Butragueño jobbal bevarrta a labdát Jean-Marie Pfaff fölött a pipába, igaz, nemsokat számított, mert csapattársa, Eloy gyatra lövését kifogta a belga kapuvédő. Azért privát bravúrjaként elkönyvelhette, hogy beválasztották a mexikói Mundial All Star-tizenegyébe.

1986 decemberében 59 ponttal a 3. helyen zárt a *France Football* Aranylabda-szavazásán, Igor Belanov és Gary Lineker került elé. Egy év múlva megismételte ezt a helyezését, akkor 61 pontot gyűjtött, de Ruud Gullit és Paulo Futre leköröz te.

Az 1988-as Európa-bajnokság nem sikerült a spanyoloknak, nem élték túl az alapszakaszt. Ugyan a dánokat megint megverték (3-2), csak hát Olaszország és az NSZK erősebbnek bizonyult náluk. A Keselyű egyszer, Hannoverben, az északi „dinamitok" ellen volt eredményes.

1990-ben az olaszországi vébén szintén láthatták a nézők, hol jobbszélsőként, hol balszélsőként próbált érvényesülni. A csoportküzdelmeket az élen fejezték be a piros-sárgák, ellenben a nyolcaddöntőben elvéreztek, hosszabbításban gyűrték le őket a jugoszlávok (1-2). Itáliában El Buitre leszálló ágba került, az egész tornán érintetlenül hagyta a hálókat...

1992. november 18-án búcsúzott el a nemzeti tizenegytől, amelynek szerelését 69 találkozón viselte, és amelyben a fellépéseit 26 találattal tette emlékezetessé.

Klubtrófeákban sem szenvedett hiányt. Az első bajnoki aranyát újabb öt (1987, 1988, 1989, 1990, 1995) követte. Melléjük került az említett két UEFA-kupa (1985, 1986), a Spanyol Kupa (1989, 1993), a három spanyol Szuperkupa (1988, 1989, 1990). 1990-ben a Real bajnok és kupagyőztes lett, így alanyi jogon járt neki a Szuperkupa, míg az 1993-as döntőn (3-1 és 1-1 az FC Barcelona ellen) nem kapott szerepet. 1994 márciusában a „madridisták" szert tettek a Copa Iberoamericana nevű serlegre, kétszer párbajoztak érte a Boca Juniorsszal. Nem volt a küzdők között a Bernabéuban (3-1), sem Buenos Airesben (1-2).

Emilio Butragueño 1991-ben kiérdemelte a Pichichi-díjat, amely a La Liga gólkirályának dukál. Az újabb elismeréséhez 19 találat szükségeltetett. 1995-ig összesen 463 mérkőzésen lépett porondra, 170 gólt ért el a legendás fehér mezben (ebből 123-at ért el bajnokikon). És ne feledkezzünk meg az egyéb érmeiről sem: bajnoki ezüst (1984, 1992, 1993), bronz (1991), Spanyol Kupa-ezüst (1990, 1992)!

Amikor már nemigen tudott tempót tartani a kölyökzsenivel, Raúllal, elment inkább Mexikóba, az Atlético Celayába. Három idényt futballozott kék-fehérben, 91/29-es mutatót ért el. Harmincöt esztendősen döntött a visszavonulás mellett.

2004-től 2006-ig klubigazgatója volt a Real Madridnak.

Az azték divatdiktátor

Jorge Francisco Campos Navarrete 1966. október 15-én született a felkapott üdülőhelyen, Acapulco de Juárezben. Ereiben spanyol és indián vér is csörgedezik. Kölyökkorában leginkább csatárt alakított, aztán a fővárosi UNAM U20-as gárdájánál nyilvánvalóvá vált a nem mindennapi kapustehetsége, onnan rendelték fel a vezetők 1988 nyarán a „pumák" első keretéhez. 1991-ben bajnokságot nyertek, ádáz helybéli ellenlábasuk, az América elől csenték el az aranyérmet idegenben szerzett gólokkal (2-3, 1-0). Két évvel korábban, 1989-ben már egy nemzetközi sikerben is volt része a klubbal, a CONCACAF-térség bajnokai számára kiírt kupát röpítették haza, akkor a kubai FC Pinar del Ríónál bizonyultak jobbnak (1-1, 3-1).

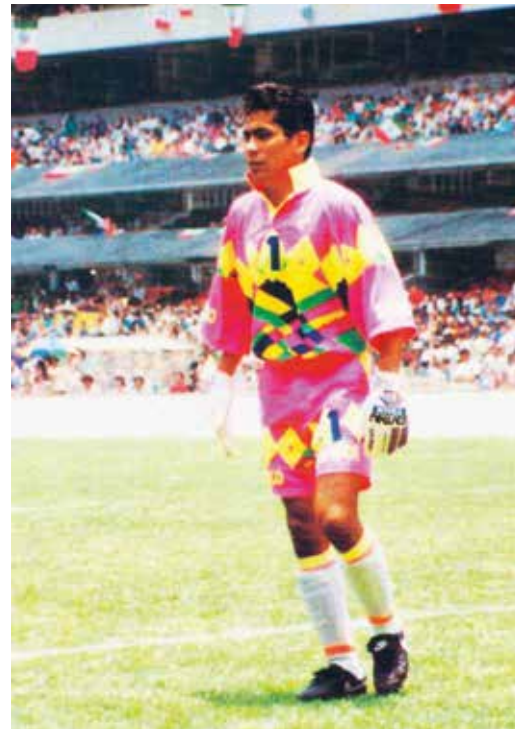
Az 1995–1996-os szezont Cancún városában, az Atlante FC kötelékében töltötte, a kék-gránátvörösöktől szerződött a Los Angeles Galaxy alakulatába. Hamarosan elment Kaliforniából a Cruz Azulhoz, és a bajnokság Inverniónak nevezett téli szakaszát megnyerte vele 1997-ben.

A „kék keresztesektől" 1998-ban újból az Államokba vitt az útja, a Chicago Fire ügynökei csábították oda. Utóbbival elhódította a Major League Soccer (MLS) serlegét, valamint az US Open-kupát 1998-ban, vagyis az 1997-es és 1998-as évad parádésra sikerült a számára. Akkorra már szerte a fölfkerekségen ismerték, és a sportág egyik legőrültebb kapusának könyvelték el. Túl azon, hogy imádott cselezni, akárcsak a kolumbiai Higuita, olykor támadót is játszott. És nemcsak a klubjában, hanem a válogatottban is, amelyben 1991 és 2004 között 130-szor lépett pályára. A nemzeti tizenegyben ugyan nem sikerült gólt szereznie, viszont a pályafutása alatt más alakulatok képviseletében 34-szer zörgette meg a hálót. Prímán lőtte a szabadrúgásokat, higgadtan helyezte a büntetőket. Alacsony termete dacára elsőrangúan fejelt, köszönhetően a kiváló „rugóinak", és a technikájára sem lehetett panasz. Volt rá példa, hogy mérkőzés közben egyszerre csak kijött a kapuból, és előrehúzódott éknek. Két világbajnokságon vett részt (1994, 1998), és mindkét seregszemlén feltűnést keltett az állítólag maga tervezte felszereléseivel.

Visszatérve a két vébéhez, az Egyesült Államokban négy találkozót vívott a zöld-fehér-piros színű csapat, s azokon négy gólt engedélyezett az ellenfeleinek. Franciaországban is négyszer lépett porondra, de ott hétszer kapitulált a védelme. Valamennyi összecsapásán Jorge Campos védett, akinek a vébémérlege 8/11-re jön ki. Vele a gólvonalán Mexikó mind a két tornán továbbjutott a csoportjából, ellenben a tizenhat között elbukott. A 2002-es, Japán és Dél-Korea által közösen

bonyolított világbajnokságra is elvitték, csak hát végig a kispadot melegítette, miután a vetélytársa, Oscár Pérez élvezte Javier Aguirre szövetségi kapitány bizalmát.

A válogatottal 1999-ben otthon tartotta a FIFA Konföderációs Kupáját. Közép-Amerika kedvencei augusztus 4-én az Azték Stadionban (110 000 őrjöngő szurkolójuk előtt) 4-3-ra megverték a trófeáért a sztárokat felvonultató Brazíliát. A CONCACAF által megrendezett Aranykupát kétszer gyűjtötték be (1993, 1996).

Campos nagy álma nem teljesülhetett. Szeretett volna európai elitklubhoz szerződni, ám az aktuális gazdái bombaüzletet szimatoltak, amikor jelentkezett valaki érte, és rendre olyan összegeket kértek, amelyek elrettentették az üzlettől a potenciális vásárlójelölteket.

Az 1998–1999-es bajokságot újból az UNAM-nál húzta le. 2000-ben északabbra költözött, a Monterrey városában székelő UANL „tigriseit" erősítette. 2001-ben megint az Atlante FC alkalmazottja volt, utána harmadszorra is az UNAM-hoz szegődött (2001–2002). Szakadatlan kóborlásainak a Puebla FC-nél szakadt vége, 2002 és 2004 között szolgálta a fehér-kékeket, s tőlük vonult vissza 2004 nyarán.

2004 és 2006 között kapusedzőként a nemzeti tizenegy melletti stábban dolgozott, s ebben a minőségében segítette a 2006-os németországi vébén az argentin származású Ricardo Antonio La Volpe szövetségi kapitányt.

Egyébként az egykori kapus igencsak tevékeny az üzleti életben, étteremláncot tulajdonol, néha maga is beszáll főzni, a vendégei megelégedésére. A szakácskodás mellett filmezik, televíziós műsorokban lép fel, a nézők sűrűn fogják a hasukat a bemondásaitól. És ne feledjük, hogy fanatikus környezetvédő is!

A Vörös Éric

Éric Daniel Pierre Cantona 1966. május 24-én született Marseille-ben. A családi legendárium úgy tartja, hogy a família tagjainak ereiben katalán és olasz vér csörgedezik.

Hatévesen a kerületi kölyökcsapat, a Sports Olympiques Caillollais igazolta le. Kezdetben kapusként röpködött, idővel aztán az edzői csatárt faragtak belőle, mert minden képessége megvolt ahhoz, hogy remek gólvágóvá fejlődjön. Jól megtermett legény (188 cm, 86 kg) vált belőle, aki megfelelő technikai képzettséggel, különleges játékintelligenciával, improvizációs készséggel rendelkezett.

Sokan hasonlították hozzá a nyűgös svéd klasszist, Ibrahimovićot. És valóban, számos külső és belső tulajdonságuk egyezik, ám Zlatan híján van azoknak a másféle inspirációknak, amelyek Éricet jellemzik. A francia korábban festegetett, hatással volt rá Gauguin látásmódja. Foglalkozott szobrászattal, térplasztikával, színészettel és filmezéssel is. (1997 és 2019 között huszonnégy filmprodukcióban kapott kisebb-nagyon szerepet). Nyitott a távoli kultúrák iránt, mindenütt magába szívja az újat. (Leginkább az egzotikumra fogékony.) Imádja az állatokat, elsősorban a lovakat és a vadászkutyákat, kiválóan lovagol. Rajong a költészetért, kivált Villon, Baudelaire, Verlaine, Rimbaud és Mallarmé verseiért. Szereti meghökkenteni a környezetét. Kiragadott példák, amelyek vagabund karakterét igazolják: már akkor tetoválásokat viselt, amikor azok még teljességgel szokatlanok voltak a futballistáknál. Hol torzonborz hajjal, szakállal, fülbevalóval, nyakláncokkal, szakadt farmerban, hippimódra mezítláb, virágokkal a bozontjában mászkált, hol pedig tükörsimára borotvált fejjel, méregdrága öltönyben, csokornyakkendővel. Ifjúként maga volt a megtestesült extravagancia.

Bár a reményteli tinit csábította az OGC Nice és az AS Monaco is, ő az AJ Auxerre hívására bólintott rá 1981-ben, elsősorban Guy Roux edző személye vonzotta a kék-fehérekhez. 1982. május 14-én Svájc ellen bemutatkozott az U17-es válogatottban, majd 1983. november 5-én átesett a tűzkeresztségen az élvonalban is. (A Nancy ellen került először sor a játékára.) Az 1985–1986-os szezonban kölcsönadták a második ligás FC Martigues gárdájának, a piros-sárgáknál hét hónapot húzott le, utána visszarendelték. Az AJA legénységéhez tartozva egyetlen bronzérmet vehetett át (1984), s amikor 1988 nyarán a szülővárosa kedvenceihez szerződött, csupán ez a klubmedál volt a birtokában. Az U21-es válogatottal 1988 májusában Európa-bajnokságot nyert. Akkor már nagyválogatottnak vallhatta magát, mivel 1987. augusztus 4-én magára öltötte a „nagyok” kék trikóját. (Az NSZK Nyugat-Berlinben legyőzte 2-1-re a vendégeit.)

Az Olympique Marseille alakulatával 1989-ben és 1991-ben bajnok volt, viszont közben kölcsönben megjárta a Girondins Bordeaux (1989) és a Montpellier HSC (1989–1990) csapatát. Éppenséggel nem volt eredménytelen a két kitérője, a Montpellier-vel 1990. június 2-án elhódította a Francia Kupát. (Hosszabbításban 2-1-re megverték a

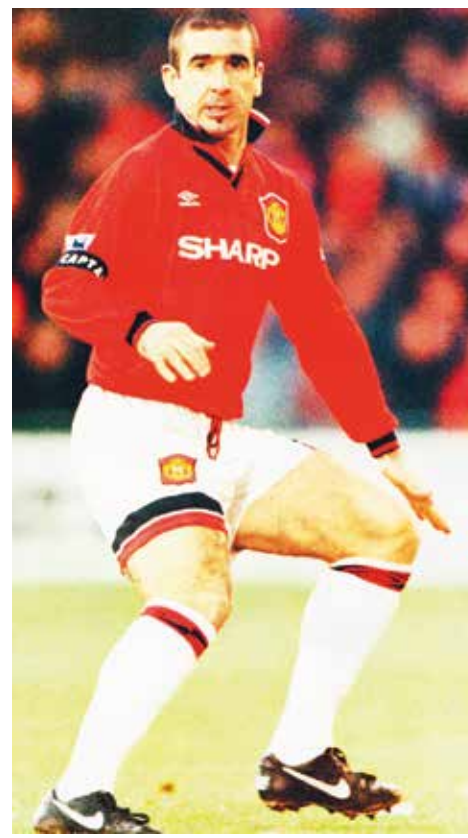
párizsi Matra Racingot.) Sőt, ha úgy vesszük, a gironde-iakkal 1990-ben begyűjtött bajnoki ezüstből is járt neki.

1991-ben a Nîmes Olympique szerződtette, ám hamarosan légiósnak állt. Következtek az életében az angliai esztendők. Ám még mielőtt a ködös szigetre költözött volna, bejelentette visszavonulását, azért, mert három hónapra eltiltották, miután lemarházta a komplett fegyelmi testületet…

A Leeds United fehéreivel 1992-ben bajnoki aranyat kovácsolt, utána a Charity Shield-trófeát is Yorkshire-be vitték. Mindkét diadalból bőséggel kivette a maga részét. A Liverpool elleni öldöklő csatán, a Wembley-ben (4-3) háromszor is bevette Bruce Grobbelaar hálóját. Mindössze hat hónapot töltött az Elland Roadon, mégis hatalmas népkedvenc lett belőle.

1992 és 1997 között a Manchester United alkalmazásában állt. És hogy milyen eredménnyel? 2002-ben az angol labdarúgás halhatatlanjai közé sorolták. Neki ehhez elegendőnek bizonyult az öt, Nagy-Britanniában töltött esztendő. Aligha túlzás kijelentenünk, Sir Alex Ferguson kezei alatt valósággal megújult az Old Traffordon, ennek a reneszánszának jegyében négyszer végzett a társaival a Premier League dobogójának legmagasabb fokán (1993, 1994, 1996, 1997), egyszer pedig a másodikon (1995). Nem érdemes figyelmen kívül hagyni a tényt, hogy a csapat 1967 óta nem nyert bajnokságot!

1994. május 14-én 4-0-ra legyőzték a Chelsea FC-t a kupadöntőben, Éric az első két gólt vállalta magára. 1996. május 11-én a közönség ismét a londoni „szentélyben” láthatta a „vörös ördögöket”, ősi riválisukat, a Liverpoolt fektették két vállra a patinás díjért, és a végjáték egyetlen találatát a The King (A Király) titulussal illetett, ördöngös francia jegyezte. Másodszor emelhette magasba az FA-kupát. 1994-ben ezt a Ligakupával is megtehette volna, csak hát március 27-én az Aston Villa erősebbnek bizonyult náluk (1-3). És hogy egyetlen sikerükről se feledkezzünk meg: 1993-ban, 1994-ben és 1996-ban a Charity Shield-serleg is a manchesteriek kincstárába került. Cantona mindegyik mérkőzésen a kapuba talált, igaz, az elsőn csupán a „szétlövésben”, tizenegyesből. Azt is csak be kellett rúgni…

A *France Football* Aranylabda-választásán 1993-ban 34 pontot kapott, azzal akkor a 3. helyen végzett. A profi futballisták voksai alapján az 1993–1994-es idényben bekerült az Év bajnoki tizenegyébe. 1994-ben és 1996-ban megkapta az Év futballistája címet Angliában. 1996-ban az *Onze-Mondial* magazin olvasói szavazataikkal az Év legjobb labdarúgójává „koronázták”.

Albioni tartózkodásának akadtak árnyoldalai is. 1995. január 25-én a Man U a Crystal Palace vendége volt (1-1). A rendkívül idegesen játszó,

gyakran durváskodó Éricet Richard Shaw ellen elkövetett szabálytalansága után a játékvezető kiállította. Amint az öltöző felé vette az irányt, meghallotta, hogy a nézőtér első sorából egy szurkoló, bizonyos Matthews Simons nyomdafestéket nem tűrő módon szidalmazza. Az indulatait megfékezni képtelen fenegyerek nyomban felugrott a levegőbe, s egy karaterúgással, jobb talppal fejen találta a kék-piros „sasok" drukkerét. Azt írták róla a lapok, hogy úgy viselkedett, mint a hírhedt brit huligánok szoktak, ezért egybehangzóan követelték az eltiltását. A fegyelmi bizottságtól kilenc hónapot kapott, a polgári per hozadékaként pedig a bíróság első nekifutásra kétheti börtönt rótt ki rá, amelyet utóbb 120 óra közmunkára enyhített. A piros-fehér-feketék Cantonát nélkülözve elveszítették a bajnoki trónusukat, a Blackburn Rovers egy pontot vert rájuk. Úgy teljes az ominózus sztori, ha tudjuk, hogy a rosszfiú a súlyos botránya után húsz évvel önbírálatot gyakorolt és bocsánatot kért, bár azt hangsúlyozta, hogy vállalja a tettéért a felelősséget, és hogy nem születhet mindenki angyalnak. Úgy tűnik, még ő is képes pozitív irányba változni…

A futball groteszk fintora, hogy a francia labdarúgás egyik legszínesebb egyénisége – különböző objektív és szubjektív okok miatt – hazája válogatottjának átütő sikereiből nem vehette ki a részét, a világbajnokságon való szereplés sem adatott meg neki. 1987 és 1995 között 45-ször lépett pályára a Les Bleus kötelékében, s a képviseletében húsz találatra futotta a kapacitásából. Egyetlen jelentősebb tornán vett részt a „kékekkel", az 1992-es Európa-bajnokságon. Svédországban gyengén muzsikáltak a franciák, nem élték túl a csoportkört. Szégyenszemre az angolokkal együtt korán elbúcsúztak a további küzdelmektől. Cantona mind a három összecsapásukat végigjátszotta, balszélsőként gólt nem szerzett, kapott viszont egy sárga lapot. Egyetlen említést érdemlő eredményét 1994 májusának végén Japánban érte el a nemzeti tizeneggyel, ahol a házigazdákat 4-1-re, az ausztrálokat 1-0-ra, megverték, azzal a kezükbe került a Kirin Kupa. Canto egyszer volt eredményes.

1997 és 2011 között a francia strandfutball-válogatott játékosa (2/1), majd edzője volt. 2005-ben világbajnok lett Rio de Janeiróban a tanítványaival. 2011. januártól 2012. novemberig a New York Cosmos sportigazgatói székében ült.

Öccse, Joël 1993-ban az NB I-ben futballozott, a 13 fellépésén egy gólt könyvelt el az Újpesti TE színeiben.

CARECA

Az „elveszettek” egyik eminense

Antônio de Oliveira Filho a São Paulo államban lévő Araraquara városában született 1960. október 5-én. Közismertebb a futballistaneve: Careca, ami portugál nyelven Kopaszt jelent. (Az egyik gyermekkori kedvencéről, egy tar fejű bohócról ragadt rá.)

Az 1977–1978-as szezonban tűnt fel a campinasi Guarani U20-as együttesében. Hamarosan a felnőttek között is láthatták a szurkolók, az alakulat 1978-as bravúrjából már kivette a részét az ifjú titán, sőt a brazil bajnokság nagydöntőjének visszavágóján, augusztus 18-án az ő találatával győzték le a Palmeirast. (Egyébként mindkét összecsapáson nyertek 1-0-ra.) 1981-ben a brazil másodosztály bajnoka lett a zöld-fehérekkel. 1983 és 1987 között a São Paulo FC támadósorának adott stabilitást, ráadásul elképesztő mennyiségben gyártotta a gólokat. A „trikolorral” 1986-ban brazil, 1985-ben és 1987-ben állami bajnokságot nyert. Háromszor került be az Év tizenegyébe a hatalmas országban (1982, 1985, 1986), 1986-ban megkapta a Bola de Ourót, vagyis az Év legjobb labdarúgójának járó díjat. (Egy esztendővel korábban a paulista első divízió legjobbja lett.)

A 183 centire nőtt, 73 kilós versenysúlyú középcsatár 1987-ben szerződött Európába, az olasz bajnok SSC Napolihoz írt alá. Hat évadot húzott le a Vezúv tövében, ebből főként az első három volt sikeres. Teljesítményének 1988-ban és 1989-ben a Serie A ezüstérme, 1990-ben az aranyérme lett a jutalma. (A 34 bajnokiból 22-szer lépett pályára és tízszer volt eredményes. Az égszínkék mezeseknél 1993-ig – mindent beszámítva – 221 fellépésén 96-szor talált a kapuba.)

Meg kell hagyni, az 1980-as évtized végére kiváló társulatot toboroztak össze a klub vezetői, amelynek olyan pillérei voltak, mint Diego Maradona, Alemão, Ciro Ferrara, Bruno Giordano, Fernando De Napoli, Gianfranco Zola, Andrea Carnevale, Massimo Crippa, Giovanni Francini és természetesen Careca. Elhódították az olasz Szuperkupát, 1990. szeptember 1-jén 5-1-re gázolták le Nápolyban a Juventust. A brazil center két góllal vette ki a részét a „zebrák” megregulázásából. Azért nem minden kupadöntőjük sikerült, például az 1989-es Olasz Kupa végjátékát simán elbukták a Sampdoriával szemben. Az első mérkőzést még 1-0-ra megnyerték, ám a visszavágón taroltak a genovaiak, és 4-0-ra kiütötték a riválisukat.

A „szamaraknak” becézett klub legnagyobb nemzetközi diadalát az 1988–1989-es UEFA-kupa megszerzése jelenti. Careca a végére lendült igazán bele, furcsa mód a sorozat elején pusztán a PAOK Szaloniki ellen talált be,

viszont az elődöntőben a Bayern München ellen háromszor (1+2), a VfB Stuttgart ellen mindkét mérkőzésen szerzett egy-egy gólt.

1994 és 1997 között a J League egyik külföldi csillagaként tündökölt, a Kashiwa Reysol csábította Japánba. Ebben a periódusban csak brazil edzők (Zé Sérgio, Antoninho, Nicanor) ültek a sárga mezesek kispadján. Annyi bizonyos, a mestereknek nem kellett szégyenkezniük a honfitársuk 60/31-es mutatójáért.

Az érdemdús csatár 1997-ben a Santos FC hívására tért haza. 1998-ban a Campinas FC, 1999-ben pedig az EC São José keretéhez tartozott, majd a sötétkék-fehérektől vonult vissza.

A néhai újságírótól, Edgard José Martinstól tudjuk, hogy szerte Brazíliában „elveszett nemzedékekként" emlegetik az 1970 és 1994 közötti időszak azon labdarúgóit, akik a válogatottal nem nyertek világbajnoki címet, holott az egyetemes futball klasszisainak számítottak. Való igaz, az 1978-as argentínai Mundial bronzát leszámítva semmiféle vébéérmet nem szerzett a gárda ebben az időszakban, noha tényleg világsztárok fordultak meg a soraiban. Egyike volt közülük Careca, aki 1982. március 21-én debütált a nemzeti tizenegyben. Azon a napon 1-0-ra megverték a bő három hónappal később világbajnoki döntőt vívó NSZK-t São Paulóban. A következő felkészülési meccsen már nem vették figyelembe. A keretbe ugyan bekerült, de egy sérülés miatt a spanyolországi vébén sem szerepelhetett.

Az 1986-os mexikói világbajnokságon remekelt, a porondon volt a „kanárik" mind az öt mérkőzésén, és ötször bizonyult eredményesnek. Nála többször, hatszor csak Gary Lineker talált a kapuba a tornán, Careca Diego Maradonával és Emilio Butragueñóval osztozott a második helyen.

Emlékezetes maradt a június 21-i, franciák elleni negyeddöntő. A technikás támadó a 18. percben bevette Joël Bats hálóját, viszont Michel Platini a 42. percben kiegyenlített. A guadalajarai ütközet több gólt már nem hozott, a hosszabbításban sem jutottak dűlőre a felek, következhettek a tizenegyesek. Careca nem rúgott, megtette helyette (sorrendben) Sócrates, Alemão, Zico, Branco, valamint Júlio César. Nos, Sócrates és Júlio César hibázott, ezért a „kékek" jutottak tovább.

1990-ben Olaszország adott otthont a világbajnokságnak. Careca akkor éppen Itáliában kereste a kenyerét! Nem csoda, ha nagy reményekkel tekintett a Mondiale elé. A Seleção Brasileira pontveszteség nélkül nyerte meg a csoportját Costa Rica, Skócia és Svédország előtt, ellenben a torinói nyolcaddöntőben 1-0-ra kikapott örök ellenlábasától, Argentínától, azzal el is köszönt a további küzdelmektől. Careca mind a négy találkozót végigjátszotta, az elsőn, a skandinávok elleni 2-1-en kétszer is túljárt Thomas Ravelli eszén.

Careca még 1993 nyarán is játszott a válogatottban – cseréként állt be a hajrában július 18-án, a guayaquili világbajnoki selejtezőn Ecuador ellen, az lett az utolsó válogatottsága.

JAN CEULEMANS

Flandria Erős Jánosa

Jan Anna Gummaar Ceulemans a flandriai Lier városában született 1957. február 28-án. Hosszú labdarúgó-pályafutását mindössze két klubban (Lierse SK, FC Bruges) töltötte, a példamutató hűsége volt az egyik jellegzetessége. A másik a daliás termete (188 cm, 81 kiló), többek között ezért kapta a Sterke Jan (Erős János) becenevet. És el ne felejtsük, hogy a félelmetes ball lábáért, valamint a védelmeket félresöprő lendületéért!

Támadót játszott már 1964-ben is, amikor kölyökként reménykedve jelentkezett szülővárosa első számú csapatánál. 1974-től 1978-ig futballozott a sárga-feketéknél, akik 1976-ban Belga Kupát zsákmányolhattak volna, ha nem kapnak ki 4-0-ra az Anderlechttől. Azon a döntőn nem játszott, szerepelt viszont 1974. szeptember 14-én a Hajduk Split ellen, sőt az ő góljával verték meg 1-0-ra a dalmátokat a KEK-ben. A visszavágón aztán a horvátok (akkor még jugoszlávok) 3-0-ra nyertek és bejutottak a második körbe.

1974-től 1977-ig az U19-es válogatottban (4/1), illetve az U21-es korosztálynál (6/2) számítottak a robusztus csatárra. 1977-től 1991-ig 96-szor vetették be a nagyválogatottban, 22 találatot ért el a nemzeti színekben. A „vörös ördögökkel" részt vehetett három világbajnokságon (1982, 1986, 1990) és két Európa-bajnokságon (1980, 1984). Az első Eb-je volt a legsikerültebb, Olaszországban finálét vívhatott a németalföldi gárda az NSZK-val, és Rómában csupán gyilkos küzdelem árán tudta 2-1-re legyűrni a Nationalelf. A három vébéjén 16-szor lépett pályára, és összehozott négy találatot. 1982-ben tevékeny része volt a magyarok elleni, a csoportból való továbbjutást jelentő gól előkészítésében. 1986-ban a 4. helyen zárt a társaival Mexikóban. Az említett öt világversenyén csak az 1982-es Mundialon nem sikerült a hálóba találnia. A szakma elismerte a tudását és a teljesítményét, hisz 1980-ban és 1986-ban is bekerült a torna álomcsapatába, míg 1980-ban a *France Football* Aranylabda-szavazásán 20 ponttal az 5. helyre ért oda. 1980-ban, 1985-ben és 1986-ban hazájában az Év labdarúgójává választották, 1984-ben, 1985-ben és 1986-ban pedig a legjobb profi futballista címért járó jutalom ütötte a markát.

Az FC Bruges kék-feketéivel (úgy tartják, 9 millió belga frankot szurkoltak le érte az egyesület vezetői) 1978 és 1991 között számos érmet gyűjtött be: 1980-ban, 1988-ban és 1990-ben bajnoki arany, 1985-ben és 1986-ban ezüst, 1984-ben és 1987-ben bronz került a birtokába. Kétszer hódította el az FCB-vel a Belga Kupát (1986, 1991), egyszer ellenben elbukta vele a végjátékát (1979). A belga Szuperkupát ötször emelhette magasba (1980, 1986, 1988, 1990, 1991). Egy időben ajánlatával ostromolta az AC Milan, Jan azonban nem állt kötélnek, s maradt szűkebb pátriájában.

Súlyos térdsérülése vetett véget a karrierjének. A visszavonulását követően trénerként folytatta. Edzői pályafutásának állomáshelyei: Eendracht Aalst (1992–1996), KSV Ingelmunster (1997–1999), KVC Westerlo (1999–2005, 2007–2012), FC Bruges (2005–2006), Cappellen FC (2012–2014), KMSK Deinze (2015–).

Chappi, az alpesi futballsztár

Stéphane Chapuisat 1969. június 28-án született Lausanne-ban. Atyja, Pierre-Albert is profi labdarúgó volt, aki megfordult többek között a Paris FC együttesében, és 34-szer pályára lépett hazája válogatottjában. Nem volt vita a családban arról, legyen-e futballista a kis Stéphane-ból is, mert az lett. 1978-tól 1980-ig Red Star Zürich, 1980-tól 1985-ig az FC Lausanne-Sports, 1985-től 1986-ig az FC Malley ifistája volt, majd egy évet a sárga-feketék felnőttjei között húzott le. 1987-től 1990-ig az FC Lausanne-Sports csatára volt, közben 1989-ben bemutatkozott a svájci nemzeti tizenegyben. 2004-ig 103 alkalommal viselte az alpesi ország legjobbjainak mezét, képviseletükben 21-szer volt eredményes. Részt vett a gárdával az 1994-es világbajnokságon, illetve az 1996-os és 2004-es Európa-bajnokságon.

1991. januárban a Bundesligába került, a Bayer Uerdingen szerződtette. Tíz meccs és 4 gól is elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy június legvégén lecsapjon rá a Borussia Dortmund. Az első szezonjában hússzor zörgette meg az ellenfelek hálóját. 1999-ig összesen 218 találkozót vívott, fellépésein 102 gólt könyvelt el.

A 180 centi magas, 74 kilós versenysúlyú támadó elsöprő lendületéről, erőszakosságáról vált közismertté. Ha megkapta a szélen a labdát, roppant nagy pácban találhatta magát a védője.

A Chappinak becézett csatár hat csodás évet töltött el a Ruhr-vidéki sárga-feketék kötelékében, kétszer lett velük bajnok (1994, 1995), egyszer ezüstérmes (1992), egyszer bronzérmes (1997). Kétszer hódította el a társaival a DFB Szuperkupáját (1995, 1996 – csak a második döntőn játszott), egyszer a Bajnokok Ligája serlegét (1997), és egyszer a Világkupát (1997).

1997. május 28-án 70 percet kapott edzőjétől, Ottmar Hitzfeldtől Münchenben, a Juventus elleni BL-finálében (3-1), a helyére Lars Ricken állt be. Jó cserének bizonyult a tinédzser, ugyanis a 87. percben bevette Angelo Peruzzi kapuját.

1997. december 2-án a brazil Cruzeiróval csaptak össze a japán fővárosban. Chapuisat Tokióban sem ért el gólt, habár 75 percet töltött a porondon. Szerencséjére a többiek gondoskodtak a találatokról (2-0).

1999 és 2002 között a zürichi Grasshoppers, 2002-től 2005-ig a berni Young Boys, utóbb még egy esztendeig az FC Lausanne-Sports labdarúgója volt. 2001-ben megnyerte a „szöcskékkel" a Szuperligának nevezett bajnokság rájátszását, egy évre rá második lett velük. 2004-ben a berniekkel ezüstérmet szerzett, viszont 23 találatával az első divízió gólkirálya lett. Négyszer választották meg odahaza az Év játékosának (1992, 1993, 1994, 2001), 2003-ban az elmúlt 50 év legjobb svájci labdarúgója címet is megkapta. Hosszú pályafutása folyamán a 650 hivatalos mérkőzésén 283-szor talált a riválisok kapujába.

Kiváló képességeit hűen jellemzi, hogy a *France Football* Aranylabda-szavazásán 1991 és 1993 között 22 pontot kapott.

JOSÉ LUIS CHILAVERT

Buldog bombáitól reszkettek a kollégái

A paraguayi José Luis Félix Chilavert González 1965. július 27-én született az Asunciónhoz tartozó Luque nevű városrészben. A famíliája nem dúskált az anyagi javakban, ezért a kisfiúnak hamar hozzá kellett szoknia a mindennapi munkához. Idővel hatalmas termetű (190 cm, 90 kg) fiatalember vált belőle, aki élő barikádként szinte eltorlaszolta a kaput az ellenfél támadói előtt. (Pályafutása legelején még csatárt játszott.)

A helybéli Club Sportivo Luqueño együttesében nevelődött, ahol a négy esztendővel idősebb bátyja, a később a válogatottságig eljutó, az 1986-os mexikói vébén kerettag Rolando Marciano is űzte a labdát. José Luis a kék-sárgáknál debütált a paraguayi első osztályban 1982-ben. 1984-ben átment a Club Guaranihoz, és így tagja lehetett az aranysárga-feketék bajnokcsapatának (1984–1985). Már ifistaként kitűnt remek rúgótechnikájával. Amikor a bírók a riválisok kapujától 25-30 méterre szabadrúgást ítéltek, rendre ő próbálkozott. A büntetők lövését is gyakran elvállalta.

1985 és 1988 között Argentínában, a San Lorenzóban védett, és a piros-kékekkel 1988-ban ezüstöt érő helyen végzett. 1988 nyarán átszerződött Európába, a Real Zaragozához. Az aragóniaiak játékosaként góllal mutatkozott be a hazája nemzeti tizenegyében, 1989. augusztus 27-én Kolumbia ellen volt eredményes, 11-esből. 2003-ig 74-szer állt a válogatott gólvonala előtt, nyolcszor vette be a kapukat. (1982 és 2004 között 696 hivatalos mérkőzésen lépett pályára, és azokon 82-szer bizonyult eredményesnek. Egy kapuvédőtől egészen kivételes ez a góltermés.)

A válogatottal két Mundialon vett részt. 1998-ban veretlenül léptek túl az alapkörön, holott Nigéria, Spanyolország és Bulgária jutott csoporttársuknak. A nyolcaddöntőben a házigazdákkal mérték össze az erejüket, és a későbbi világbajnokok is csak a hosszabbításban, a meccs 113. percében elért Laurent Blanc-találattal tudták őket legyűrni. (Chila egyáltalán nem tehetett a gólról, az ötös sarkáról vágta a labdát a hosszúba a francia védő.) A kiváló kapus bekerült a sorozat All Star-tizenegyébe.

2002-ben, 37 évesen már túl volt a pályája zenitjén a Japán és Dél-Korea által közösen megrendezett vébén, meglehetős súlyfelesleggel érkezett az ázsiai tornára. Paraguay ugyanúgy a második helyen végzett a csoportjában, akár négy esztendővel korábban, igaz, árnyalattal könnyebb volt a dolga Spanyolország, a Dél-Afrikai

Köztársaság és Szlovénia ellen. Így is kellemetlenül érintette a dél-amerikaiakat az afrikaiak elleni remijük (2-2). (Egy négymeccses FIFA-eltiltás miatt nem Chilavert védett Puszanban, hanem Ricardo Tavarelli. Még a selejtezőkön történt, hogy a játékvezető kiállította a paraguayi kapust, aki levonulás közben odament a kispadon ülő kolumbiai fenegyerekhez, Faustino Asprillához és megbokszolta. Nem volt valami megrendítő ütés, de elég volt Victor Hugo Aristizábálnak ahhoz, hogy a karatéból kölcsönvett mozdulattal gyomron rúgja a vétkest. Abban a pillanatban ádáz bunyó tört ki, a két gárda labdarúgói egymás torkának ugrottak.) A spanyolok és a szlovénok ellen már a visszatérő csapatkapitány kezdett (1-3 és 3-1), s az ibériaiak vezető góljánál (miként az egyenlítő találatot, ezt is Fernando Morientes szerezte) irgalmatlanul nagyot hibázott: egy balról érkező beadásnál a labda mellé tenyerelt. Az egyenes kieséses szakaszban Németország 1-0-ra megverte a „guarani indiánokat", hogy aztán meg se álljon a döntőig.

Chilavert 1991 és 2001 között újból Argentínában légióskodott, a Vélez Sarsfield védelmét irányította. Klubkarrierjének legvirágzóbb periódusát élte meg a fehér-kékeknél, temérdek érmet zsákmányolt velük: 1992-ben ezüstöt (Clausura), 1993-ban aranyat (Apertura), 1994-ben ezüstöt (Clausura), 1995-ben két bronzot (Apertura, Clausura), 1996-ban két aranyat (Apertura, Clausura), 1998-ban aranyat (Clausura). Taroltak a nemzetközi kupákban is. 1994 nyarán elhódították a Copa Libertadorest. Carlos Bianchi mester tanítványai Buenos Airesben 1-0-ra legyőzték a São Paulo FC-t, idegenben ugyanilyen arányú vereséget szenvedtek a paulistáktól, ám a „szétlövést" 5-3-ra megnyerték. (Természetesen Chila is értékesítette a maga 11-esét.) December 1-jén hazavitték a Világkupát is Tokióból, ahol a sajtó által előzetesen toronymagas esélyesnek kikiáltott AC Milant verték meg 2-0-ra.

1996. februárban a Copa Interamericana is a birtokukba került, Costa Rica legjobbját, a CS Cartaginést utasították maguk mögé (0-0, 2-0).

1996 késő őszén újabb áhított trófeát vadásztak le, akkor a Supercopa Libertadoresre sikerült szert tenniük. A brazil Cruzeirót győzték le érte kétszer is (1-0, 2-0). Ráadásul Belo Horizontéban a kapus rúgta a nyertes góljukat büntetőből a 87. percben. Egyáltalán nem zavarta a tizenegyes végrehajtása közben, hogy a „rókák" felbőszült torcidái papírszalagokkal hajigálják, petárdákkal dobálják. Paraguayban és Argentínában bőven volt alkalma megszokni az ilyesféle félelmetes légkört.

1997. április 13-án Kobe városában mérkőztek a River Plate alakulatával a Recopa Sudamericana-trófeáért. Chila a 29. percben bevágott egy büntetőt a „milliomosoknak", azonban Enzo Francescoli szintén büntetőből a 83. percben egalizált (1-1). A lefújást követő tizenegyespárbaj szokatlanul kezdődött, mivel a paraguayi kapus kihagyta a magáét. Szerencséjére a rossz példája nem ragadt át a bajtársaira, és egyszer sem bakiztak, így 4-2-vel zárták a „szétlövést". Miközben a győztes legénység a japán éjszakában ünnepelte az újabb bra-

vúrját, a két klubot elkísérő drukkerek az utcákon – több helyen is – összeverekedtek egymással és az oszlatásukra kirendelt rohamrendőrökkel…

José Luis számos egyéni elismerést is zsebre vághatott. Egymás után hatszor (1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999) szavazták be a szubkontinens álomtizenegyébe. Az *IFFHS* 1995-ben, 1997-ben és 1998-ban őt választotta a világ legjobb kapusának. 1996-ban Argentínában és Dél-Amerikában egyaránt megválasztották az Év játékosának.

Íme, egy kiragadott epizód a képességeihez! 1999. november 28-án, a Ferro Carril Oeste elleni bajnokin (6-1) mesterhármast jegyzett, a 45., a 75. és a 82. percben büntetőből zörgette meg a zöld-fehér „vasutasok" hálóját. (Ez a találkozó arrafelé derbinek számít, a két egylet fanatikusai ki nem állhatják egymást.)

2002-ben visszatért Európába, de nem Spanyolországba, hanem Franciaországba vitt az útja, a Racing Club de Strasbourg tartott igényt a szolgálataira. (Kósza hírek keringtek arról, hogy Alex Ferguson hívta a Manchester Unitedhoz. Meglehet, hogy ezt a pletykát a derék hálóvédő terjesztette.) Újfent jól választotta meg a kenyéradóit, akik 5,3 millió eurónak megfelelő összeget sem sajnáltak kifizetni érte, ugyanis az elzásziakkal kupagyőztes lett. 2001. május 26-án 0-0-ra végeztek a kék-fehérek az Amiens együttesével Párizsban, majd tizenegyesekkel legyőzték 5-4-re. Az utolsó (vagyis a mindent eldöntő) rúgást Chilavert vállalta magára, és a mészpontról annak rendje-módja szerint a hálóba zúdította a labdát. (Más lapra tartozik, hogy a 2000–2001-es ligaküzdelmeket az RCS az utolsó helyen búcsúztatta, azaz kiesett az élvonalból. Egy esztendő múlva a másodosztály ezüstérmeseként került vissza.)

A Buldog (így is becézik tisztelői meg az ellenségei) 2003-ban epizódszerepet vállalt Uruguay egyik kedvencénél, a Peñarolnál (14/4), és megint egy aranymedállal (Clausura) gazdagodott. A 2003–2004-es szezont ismét a Vélez Sarsfield állományában töltötte, utána visszavonult.

José Luis nem tartozik a könnyen kezelhető, problémáktól mentes karakterek rendjébe, sokkal inkább a magas önértékelésűek táborát szaporítja. Meggyűlt már a baja a törvénnyel, 1994-ben verekedésért vették elő, megütött egy labdaszedőt. (Három hónap felfüggesztett börtönbüntetéssel megúszta.) Előfordult, hogy maga vált áldozattá: 2013 áprilisában négy fegyveres kirabolta Buenos Aires egyik külvárosában, elszedték a pénzét, elvitték az autóját.

Chilavert szereti a hatásvadász megnyilvánulásukat, olykor fennen hangoztatja a politikai ambícióit. Például kijelentette, idővel köztársasági elnök óhajt lenni, mert a hazáját fojtogató szociális gondokra egyedül ő garantálhatja a megoldást. A rossznyelvek szerint sokat nem bukna az ezernyi bajtól gyötört ország, ha megválasztanák…

Három országban nyert bajnoki aranyakat

Hernando (Hernán) Jorge Crespo Buenos Aires Florida Este nevű peremvárosában született 1975. július 4-én. Egyik nagymamája lengyel volt, ezért kapta az El Polaco becenevet. A River Plate szurkolójaként nagy álma teljesült, amikor 1993-ban bemutatkozhatott a „milliomosok" első csapatában. (A sztárok közül viszont Maradona volt a kedvence, aki sohasem futballozott a Riverben.) 1994-ben megnyerte a fehér-piros-feketékkel az Aperturát (az argentin bajnokság ősz idényét), míg a Clausurában (a tavasziban) megosztott gólkirályi címet szerzett 11 találattal. A következő esztendőben is elhódította társaival az Apertura aranyát. 1996-ban nem gyűjtötte volna be nélküle a gárda a Copa Libertadorest, hisz az América Cali elleni hazai visszavágón duplázni tudott – a kolumbiai „vörös ördögök" mély bánatára (0-1, 2-0).

1996 nyarán az öreg földrészre szerződött. A Parma vette meg, nagyjából négymillió eurónak megfelelő összeget fizetett érte a vezetősége. 1997-ben bajnoki ezüstéremhez segítette új gazdáit, aztán 1999-ben három serleghez is. Az Olasz Kupáért a Fiorentinával vívtak két menetet (1-1, 2-2), az idegenben elért több gól juttatta a kezükbe a trófeát. A dél-amerikai csillag mindkét összecsapáson megzörgette a „violák" hálóját. Az olasz Szuperkupáért idegenben verték meg 2-1-re az AC Milant, és a 184 centi magas, 78 kilós versenysúlyú támadó természetesen a piros-feketék kapujába is betalált. Május 12-én 3-0-ra nyert a Parma az Olympique Marseille ellen. Az UEFA-kupa moszkvai döntőjében Jorge elsőként avatta fel a franciák kapusát.

Egyre inkább a Valdanito becenéven kezdték emlegetni, a külleme, a mozgása, az intelligenciája, a fejjátéka és a gólérzékenysége sokakban felidézte Jorge Valdano játékát.

2000-ben a Lazióhoz igazolt. A „sasokkal" 2000-ben olasz Szuperkupát, 2001-ben bajnoki bronzot futballozott össze. Utóbbi évadban 26 találattal lett a Serie A gólkirálya.

A 2002–2003-as szezont az Internazionale mezében töltötte, bajnoki ezüst volt ennek a periódusának a hozadéka.

2003-ban országot váltva Londonba költözött, a Chelsea invitálására mondott igent. 2004-ben ezüstérmet akasztottak a nyakába a Premier League záróakkordjaként.

A 2004–2005-ös idényt újból Milánóban játszotta végig, ám nem fekete-kékben, hanem piros-feketében, mert az angolok kölcsönadták az AC Milannak. Nem volt eredménytelen ez az epizódszerepe sem, bajnoki ezüsttel és olasz Szuperkupával gyarapította a gyűjteményét. Igaz, a Lazio elleni 3-0 kurtára sikeredett, a 75. percben becserélték, nyolc perc múlva lecserélték,

ugyanis megsérült. 2005. május 25-én remekelt az isztambuli Bajnokok Ligája végjátékában, kétszer is mattolta a Liverpool védelmét (3-3). Ennek ellenére nem játszhatta végig a „vörösök" elleni legendás meccset, mivel a 85. percben lecserélték.

2005 őszétől megint a PL-ben csillogott, és a Chelsea-nél jelentős diadalban lehetett része: Anglia bajnoka lett. José Mourinho harminc meccsen vetette be, és ő tíz góllal hálálta meg a portugál mester bizalmát. Az FA Community Shield döntőjében a kék-fehérek legyőzték 2-1-re az Arsenalt, azonban a dél-amerikai ászuk nem sokat tett ehhez a kupasikerhez, miután csereként csupán 31 perc bizonyítási lehetőséget kapott az „ágyúsok" ellen. Habár 2006-ban duplázott, mégsem érezte jól magát a ködös Britanniában, állandóan visszavágyott a napfényes Itáliába. Teljesült a vágya, 2006-tól 2009-ig (2008-ig kölcsönjátékosként, utána szerződtetett futballistaként) az Intert erősíthette. Nem akármilyen sorozatot produkált a fekete-kék „gyíkokkal", egymás után háromszor is felállhatott velük a képzeletbeli dobogó legmagasabb fokára (2007, 2008, 2009). Tegyük gondolatban a három aranymedálja mellé a két olasz Szuperkupát

(2006, 2008) és az olasz Szuperkupa-ezüstöt (2007). Csak az elsőn volt a küzdők között, az AS Roma elleni hosszabbításos finálén (4-3), és az egyik gólt ő jegyezte a „farkasok" ellen. (A másik két találkozón végig a kispadon ült. Különös módon azokat is a Romával vívták.)

2009-től egy évig a Genoa 1893, aztán 2010-től két esztendeig újfent a Parma légiósaként kereste a kenyerét, aztán 2012-ben végleg búcsút mondott az arénák zöld gyepszőnyegének.

Ami a nemzeti tizenegyet illeti, 1995-ben esett át soraiban a tűzkeresztségen. 2007-ig 64-szer viselte a színeit, és elkönyvelt a fellépésein 35 gólt. 1995-ben a Fahd királyról elnevezett kupán ezüstérmes lett a csapattal Szaúd-Arábiában, de a dánok elleni vesztes döntőben nem jutott szóhoz. Még abban az esztendőben otthon tartották a Pánamerikai Játékok fődíját. Mar del Platában 0-0-ra végeztek Mexikóval, majd tizenegyesekkel 5-4-re legyőzték. Crespo ebben a végjátékban sem léphetett pályára. Harcba küldték viszont az 1996-os atlantai olimpián az U23-asok közt. Az USA-ban a hat találatáért megosztott gólkirályi címet vehetett át (a brazil Bebetóval kellett „feleznie"), az Albiceleste ellenben elbukta a Nigériával szembeni finálét (2-3). Nem miatta úszott el a hajó, hiszen bevágott egy 11-est az afrikaiak kapujába. A nemzetközi játékokon 6/6-os mutatót hozott össze, ami jól jelzi a hatékonyságát.

Három világbajnokságon fordult meg. 1998-ban az argentinok csoportelsők lettek százszázalékos teljesítménnyel, 9 ponttal. Ehhez sok köze nem volt, ugyanis egyetlen percet sem játszott a horvátok, a jamaicaiak és a japánok ellen... Az angolok elleni nyolcaddöntő 68. percében beszállt Batistuta helyett, ám a teljesítményében nem volt sok köszönet. Történt pedig az AS Saint-Étienne Geoffroy Guichard nevét viselő fellegvárában, hogy a parázs összecsapás 2-2-re végződött, a „túlórázásban" sem esett újabb gól, következhetett a „szét-

lövés". Nos, a „gauchók" közül egyetlenegy hibázott, jelesül Crespo, akinek a gyatra rúgását gyors vetődéssel kifogta David Seaman. A „vétkes" hálát rebeghetett a többieknek, amiért mindnyájan túljártak az Arsenal kapusának eszén, így a 4-3-as tizenegyespárbajt követően a kék-fehér csíkos ingesek jutottak a nyolc közé. Úgy egész a történet, ha tudjuk, hogy a „szeleburdi ifjút" a hollandok elleni, marseille-i negyeddöntőben (1-2) nem küldte csatába Daniel Passarella szövetségi kapitány...

A 2002-es Mundialon a dél-amerikaiak nem élték túl az alapkört, a harmadik helyük óriási blamának számított. Persze, nem mondhatjuk, hogy túlzottan könnyű feladatuk lett volna Japánban, ahol az angolokkal, a svédekkel és a nigériaiakkal kellett birkózniuk. (Valószínűleg előzetesen nem sokan tippelték meg, hogy a skandinávok nyerik ezt a csoportot, mint ahogy azt sem, hogy a „szuper sasok" a mélyrepülésük következtében az utolsó helyre érnek oda.) Crespo mind a háromszor csere volt, összesen 71 percet játszott, s bevitt egy találatot. (Azt pont a svédeknek.) Németországba már rutinos gólvágóként érkezett, akit szerte a földkerekségen respektáltak a kapuvédők. A C csoportot veretlenül, az élen zárta az Albiceleste (két győzelem és egy döntetlen volt a mérlege), azzal továbblépett a tizenhat közé. A szőkésbarna hajú csatár megtette a kötelességét, egyszer-egyszer bevette az elefántcsontpartiak (2-1) és Szerbia-Montenegró (6-0) kapuját. Általános elképedést keltett, hogy a hollandok elleni 90 percre José Nestor Pekerman nem jelölte. Az egyenes kieséses szakaszban ismét kezdő volt, s egyszer megadásra kényszerítette Oswaldo Sánchezt, a mexikóiak kapusát. (Végül hosszabbításban 2-1-re győzedelmeskedtek az argentinok az „aztékok" fölött.) Jöhetett a házigazdák elleni berlini ütközet! Hernán az 1-1-re végződő párharcból 79 percet kapott, a ráadást és a tizenegyeseket a cserepadon izgulhatta végig. (A „szétlövést" a németek nyerték 4-2-re, ők készülhettek az olaszok elleni elődöntőre.) Valdanito a három találatával „ezüstcipőt" érdemelt ki a seregszemlén, ráadásnak jelölték az újságírók a torna bővebb, huszonnégy játékosból álló All Star-keretébe is.

A 2007-es, Venezuelában lebonyolított Copa América jelenti a hattyúdalát a válogatottban. Július 15-én nem volt ott a maracaibói stadionban, a brazilok elleni finálében, holott az előcsatározások folyamán három találatot „termelt". Az aranysárga-zöldek ki is használták a hiányát, és masszív verésben részesítették (3-0) örök riválisaikat. A záróbankett után a 32 éves középcsatár bejelentette, hogy visszavonul a nemzeti tizenegytől.

A visszavonulását követően 2013-ban edzősködni kezdett. Először egy esztendeig a Parma ifjúsági futballistáit készítette fel. 2015-től 2016-ig a Serie B-ben menetelő Modena trénere volt. Időközben egy kínai vállalkozó mellett töltött be amolyan szaktanácsadói szerepkört. Az ázsiai milliomos 2017-ben megvette a csődbe ment Parmát, és a Crespót kérte fel az újjáélesztett egyesület alelnökének.

2018-tól egy évig a Banfieldnél dolgozott. 2020 elejétől a Defensa y Justicia szakvezetője.

EDGAR DAVIDS

A szemüveges Pitbull

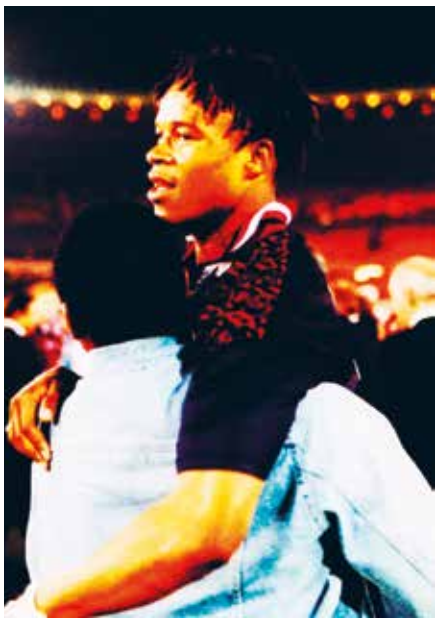
Edgar Steven Davids Suriname fővárosában, Paramaribóban született 1973. március 13-án. Apja afro-amerikai származású, anyja zsidó. Amikor fiuk a világra jött, a család Amszterdamba költözött, Edgar ott cseperedett föl. 1985-ben lett az Ajax híres nevelőiskolájának növendéke, ám meglehetősen sok gondot okozott renitens magatartásával a tanárainak. Később sem sokat változott a habitusa, mert bár remek futballista lett belőle, néha egyszerűen kezelhetetlennek tűnt. A magánéletében is megmaradt kiszámíthatatlan, bármikor és bárhol botrányt okozni képes vagabundnak, ezért, valamint az agresszivitásáért ragadt rá a Pitbull becenév. Még a játékstílusa is emlékeztetett a rettenthetetlen véreb harciasságára, ugyanis akire ő a pályán „rátapadt", az alig-alig rúgott labdába. Nem kímélte önmagát, sem az ellenfelét. Különösebben az sem zavarta, hogy szürkehályog következtében végrehajtott szemműtétje miatt kénytelen volt a játék közben védőszemüveget viselni.

Nem nőtt robusztusra, mindössze 169 centisre, a súlya, a 68 kiló sem ébresztett félelmet a riválisaiban, annál inkább a vehemenciája, az irgalmat és a megalkuvást nem ismerő személyisége. Sohasem adta fel, a lefújásig küzdött, sőt olykor még utána is. Nem egyszer állították ki a bírók a mérkőzés végét jelző hármas sípszó után elkövetett betyárságai, esetleg vérlázító megjegyzései miatt. Egyszer odavetette a levonuló játékvezetőnek: „Egész jó meccs volt, igaz, uram? Micsoda kár, hogy messze meghaladta az ön képességeit!" Az állandóan fetrengő, folyton panaszkodó emberét ezzel az ötletével vigasztalta: „Sose bánd, pajtás! Még átképezheted magad szobalánnyá. Az is elég sokat fekszik…"

1991-től az Ajax felnőttjei között futballozott, első periódusát 1996-ban fejezte be, majd a 2007–2008-as évadot újfent ott töltött. Az amszterdami piros-fehéreknél megszokott, roppant magas nívónál nemigen adta alább, bizonyítja ezt az alábbi névsor: AC Milan (1996–1997), Juventus (1997–2004), FC Barcelona (2004, kölcsönben), Internazionale FC (2004–2005), Tottenham Hotspur (2005–2007)! Az éremarzenálja is parádés: holland bajnoki arany (1994, 1995, 1996), ezüst (2008), Holland Kupa (1993, 2007). Olasz bajnoki arany (1998, 2002, 2003), ezüst (2000, 2001), bronz (2004, 2005). Olasz Szuperkupa (2002, 2003), olasz Szuperkupa-ezüst (1998), Olasz Kupa (2005), Olasz Kupa-ezüst (2002), spanyol bajnoki ezüst (2004). A két nyertes olasz Szuperkupa-döntőn, és a 2004–2005-ös Olasz Kupa végjátékában nem számoltak vele.

Az Ajax sztárjaként a nemzetközi frontokon is remekelt: 1992-ben elhódította társaival az UEFA-kupát (a

Torino elleni drámai kettős végjátékon nem kapott szerepet), viszont az 1995-ös bécsi Bajnokok Ligája finálében (1-0 a Milan ellen), és a tokiói Világkupadöntőn (11-esekkel megverték a brazil Grêmiót) ott volt. Az európai Szuperkupáért megrendezett két összecsapás első menetét (1-1 Zaragozában) még kihagyta, azonban a diadalmas visszavágón (4-0) bevetették.

Jóval túl a fénykorán, 2010-ben a második ligás Crystal Palace csalogatta magához, aztán 2012 és 2014 között a Barnet FC játékos-edzője, sőt rövid ideig még a menedzsere is volt. A narancssárga-feketéktől vonult vissza 2014 elején.

1992 és 1994 között nyolcszor válogatták be a holland U21-esek közé, egy találatot ért el a képviseletükben. 1994 és 2005 között az Oranje trikóját 74 alkalommal öltötte magára, s a narancsos uniformisban hatszor volt eredményes. Érdekesség, hogy 1999. szeptember 4-én Rotterdamban, a belgák elleni barátságos találkozón duplázni tudott (2-2).

A nemzeti tizeneggyel egyetlen világbajnokságon szerepelhetett, mégpedig az 1998-ason. Franciaországban a negyedik helyen végeztek, Davids pedig bekerült a Mondial álomcsapatába. A legemlékezetesebb gólját 1998. június 29-én, Toulouse-ban lőtte. Jugoszlávia ellen csatáztak a hollandok a tizenhat között, és Davids a 92. percben bevette Ivica Kralj hálóját. Nagyjából húsz méterről ballal, laposan bombázott a hosszúba (2-1).

Az 1996-os Európa-bajnokság első találkozóján még játszott (0-0 a skótok ellen Birminghamben), ám utána összeszólalkozott Guus Hiddink szövetségi kapitánnyal, aki ezért hazaküldte. A 2000-es kontinentális torna jobban sikeredett a társrendezők számára, hisz a negyedik helyen zártak, ráadásul a szakértők Davidsot beszavazták az All Star-együttesbe. A 2004-es Európa-bajnokságon is a legjobb négy közé jutottak a hollandok, Portugáliában a bronzért nem rendeztek mérkőzést.

Edgar Davids nem csupán erőszakos védekező középpályást tudott játszani, miután a technikája, a cselezőkészsége, a tűzereje, a pazar gólpasszai következtében jószerével bármelyik poszton harcba küldhették a mesterei. Általában mindaddig nem is okozott nekik csalódást, amíg fel nem ment benne a pumpa. A hasonlóan temperamentumos felfedezője, Luis van Gaal tudott vele bánni, rá igencsak hallgatott. 1995. szeptember 27-én a magyar nézők is láthatták Davidsot az Üllői úton, a Bajnokok Ligája keretében az amszterdamiak tinédzserei 5-1-re lehengerelték a Ferencvárost.

A Barnet FC után az edzősködéssel már nem próbálkozott, valószínűleg belátta, hogy nem igazán fekszik neki ez a munka. 2011 nyarán az Ajax klubvezetését felügyelő testületben kapott szerepet.

Manapság sportszerek (főként divatos szabadidőruhák) tervezésével, gyártásával és árusításával telnek a hétköznapjai. Az általa forgalmazott Monta Sport márkában leginkább grundgárdák futballoznak.

MARCEL DESAILLY

A világ- és Európa-bajnok ghánai

Marcel Desailly (eredeti nevén Odenke Abbey) Accrában született 1968. szeptember 7-én. Gyermek volt még, amikor Ghánából Franciaországba költözött, miután édesanyja feleségül ment az ottani francia konzulátuson dolgozó egyik tisztségviselőhöz, akit a későbbi világbajnok annyira tisztelt, hogy a nevét is felvette. (Seth Adonkor, a tragikusan fiatalon, 23 évesen elhunyt futballista a féltestvére volt.)

Az FC Nantes korosztályos csapataiban nevelkedett. 1986 és 1992 között szerepelt a zöld-sárgák első csapatában, majd átigazolt az Olympique Marseille-hez. Bajnoki aranyat (1993, igaz, a bundabotrány miatt utóbb megfosztották tőle őket) és Bajnokok Ligája-elsőséget szerzett vele. 1993. május 26-án végig a pályán volt Münchenben, ahol Basile Boli fejesével csapata 1-0-ra legyőzte az AC Milant.

A kék-fehérek vesztegetési ügye és az amiatt kapott büntetés után nem követte kenyéradóit a másodosztályba, hanem 1993 őszén körülbelül 5,5 millió eurónak megfelelő summáért Milánóba, a piros-fekete „ördögökhöz" szerződött. Remek időszakot zárt Lombardiában, aminek hozadéka lett a Serie A két aranyérme (1994, 1996), az olasz Szuperkupa (1996, de az 1995-ös döntőben nem jutott szóhoz!), az Olasz Kupa-ezüst (1998). Ám valószínűleg nem ezekre a medálokra a legbüszkébb, hanem arra, hogy elsőként nyerte meg a Bajnokok Ligáját két különböző klubbal, miután 1994. május 18-án részt vállalt az athéni diadalból. A görög metropoliszban az AC Milan ászai megsemmisítő vereséget mértek az FC Barcelonára (4-0), negyedik találatukat Marcel Desailly jegyezte az 58. percben. December 1-jén ellenben nem villogtak Tokióban, a Világkupa-finálében az argentin Vélez Sarsfield meglepő, ám megérdemelt 2-0-s sikert ült felettük. A ghánaiból franciává lett sztár a japán fővárosban a lefújásig a pályán volt.

Ami nem ment a Távol-Keleten, sikerült a vén földrészen: szert tettek az 1994-es európai Szuperkupára – 1995 elején. Február 1-jén 0-0-ra végeztek az Arsenallal Londonban, majd egy hét múlva a San Siróban 2-0-ra megverték. (Desailly mindkét mérkőzést végigrobotolta.)

1998 nyarán az AC Milan – egymillió eurónál többet keresve az üzleten – eladta a Chelsea FC-nek.

A Premier League-ben 1999-ben bronz, 2004-ben ezüst ütötte a légiós markát. A megnyert trófeái száma is gyarapodott a „kékekkel", 1998. augusztus 28-án 1-0-ra legyőzték a Real Madridot Monacóban, az európai Szuperkupáért. (Ebből a trófeából is volt már egy a birtokában.)

2000. május 20-án, az FA-kupa végjátékában az Aston Villát fektették két vállra (1-0) a

Wembley „szentélyében”. Augusztus 13-án a helyszín nem változott, a győztes sem, pusztán az eredmény módosult az FA Charity Shield-díjért (Chelsea–Manchester United 2-0).

2004 őszétől 2005 őszéig a Közel-Keleten kamatoztatta a nem csekély tudását, előbb az al-Garafa, utóbb a Katar SC alakulatát erősítette. Az al-Garafával a dobogó legmagasabb fokán zárta a 2004–2005-ös katari első osztály küzdelmeit.

A 188 centis, 80 kilós középhátvéd rendre kihasználta pompás fizikai adottságait. Lendületes, jól fejelő, labdabiztos, kiváló ütemérzékű, taktikailag érett futballista volt, aki a legnehezebb helyzetekben sem veszítette el a fejét. Nem csupán az elhárításban jeleskedett, hanem a támadások építésében is. 1993 és 2004 között 113-szor húzta magára a válogatott mezét (ezzel 2006-ig rekorder volt), amelyben háromszor volt eredményes. Az 1996-os Európa-bajnokságon a csoportjukat megnyerték a „kékek”, utána tizenegyesekkel elbúcsúztatták a hollandokat, ám a négy között elbukták a manchesteri tizenegyespárbajt a csehekkel szemben. Az egyik tizenegyespárbajban sem lövő Desaillyt beválasztották a torna 19 tagú All Star-keretébe. Abban az esztendőben a FIFA-nál is bekerült az Év tizenegyébe.

1998. július 12-én világbajnok lett belőle! A hazai rendezésű Mondial minden, francia érdekeltségű összecsapását végigjátszotta. Az újságíróknál bekerült 1998-ban a torna tizenhatos All Star-keretébe.

2000-ben újabb bravúrnak lehetett tevékeny részese, akkor hazavitték az Európa-bajnoknak járó serleget. A belgák és hollandok által közösen bonyolított futballfesztiválnak a franciákat érintő meccseit ismét csak a küzdőtéren töltötte.

2002-ben a címvédésre készülő, viszont az ázsiai vébén leégő, szégyenszemre csoportja sereghajtójaként végző nemzeti tizenegynek Desailly volt a csapatkapitánya.

A világbajnoki és Európa-bajnoki titulusuk mellé a „kékek” 2001-ben és 2003-ban begyűjtötték a Konföderációs Kupát, az elsőért Japánt, a másodikért Kamerunt verték meg. A 2004-es Eb volt Desailly utolsó nagy tornája. Portugáliában egyetlen összecsapás jutott neki, a horvátok ellen küldte csatába a szakvezetés (2-2). A csapata kiesését követően bejelentette visszavonulását a válogatottól.

DIDIER DESCHAMPS

Dédé és a számmisztika

Didier Deschamps a futballtörténelem harmadik olyan szereplője lett 2018 nyarán Mario Jorge Zagallo és Franz Beckenbauer után, aki játékosként és szövetségi kapitányként is megnyerte a világbajnoki címet.

Hosszú út vezetett idáig attól kezdve, hogy 1976-ban az akkor nyolcéves kisfiú az Aviron Bayonnais FC világoskék-fehér szerelésében ismerkedni kezdett a sportág mélységeivel. 1982-ben az Atlanti divízió gárdájával megnyerte a serdülők országos kupáját, azon a sorozaton akadt meg rajta az FC Nantes ügynökeinek a szeme, így hát 1983 tavaszán a sárga-zöldekhez igazolt. 1985. szeptember 27-én, a Brest ellen debütált a „kanáriknál" az élvonalban, s rögtön szerzett velük egy ezüstérmet (1986). Tőlük hívták be az U21-es válogatottba, majd 1989. április 29-én Michel Platini betette a nagyok közé is. (Párizsban vívtak világbajnoki selejtezőt a jugoszlávokkal, azon esett át csereként a tűzkeresztségen. A 76. percben állt be Daniel Xuereb helyére. Az összecsapáson nem született gól, a remivel a „plávik" kvalifikálták magukat az olaszországi vébére.)

1989-ben az Olympique Marseille szerezte meg, de akkor még nem sűrűn számítottak szolgálataira a kék-fehéreknél. Igaz, bajnok lett velük (1990). Az 1990–1991-es szezont kölcsönben a Bordeaux együttesénél töltötte, aligha gondolhatott arra az odaérkezésekor, hogy kiesik a pénzügyi válsággal küszködő gironde-iakkal az első ligából. 1991-ben visszament Marseille-be, a költözésének 1992-ben és 1993-ban bajnoki arany, 1994-ben ezüst lett a jutalma. 1993. május 26-án minden idők legfiatalabb csapatkapitányaként emelhette magasba a Bajnokok Ligája trófeáját Münchenben, miután Basile Boli találatával 1-0-ra legyőzték a Milant. A derűre hamarosan következett a ború, a kikötővárosiak ajtaján rossz éjszakák és nappalok kopogtattak. A vesztegetési botrányuk miatt a francia szövetség elvette tőlük az 1993-as bajnoki címüket. Az UEFA nem engedte őket az 1993–1994-es BL-ben indulni, sem az európai Szuperkupáért mérkőzni, a FIFA büntetőszankciója értelmében pedig az AC Milan állhatott sorompóba a Világkupáért. (Ki is kapott Tokióban 3-2-re a São Paulo FC-től.)

1994 nyarán – mai pénznemben – 5,5 millió euróért szerződtette a Juventus. Azt nem állíthatjuk, hogy rögtön gyökeret eresztett a fehér-fekete csíkosak kezdőjében, az első idényében a bajnokik felén sem volt a csapatukban. 1994. október 7-én súlyos Achilles-ín-sérülést szenvedett, amelynek következményeként öt hónapra a partvonalon kívülre kényszerült. A 14/1-es mutatójától függetlenül az 1995-ös aranymedálból neki is járt, úgyszintén az 1996-os ezüstből meg az 1997-es és 1998-as aranyakból. 1995 júniusában az Olasz Kupa mindkét összecsapásán lehetőséget kapott Marcello Lippitől (1-0 és 2-0 az AC Parma ellen). Az olasz Szuperkupáért háromszor vívhatott, 1995-ben és 1997-ben elhódította a társaival, ellenben 1998-ban a Lazio birtokába került.

1995 májusában az UEFA-kupát is a vitrinjébe rakhatta volna a piemonti társulat, ám az AC Parma elorozta az orruk elől a serleget (0-1, 1-1).A „zebrák" aztán az Olasz Kupa-döntőjében visszavágak a „kereszteseknek" (ez a fehér-sárga-kék színű klub beceneve).

1996. május 22-én már másodszor vallhatta magát BL-győztesnek D. D. Azon az estén az észak-itáliaiak Rómában tizenegyesekkel legyőzték a díjért az Ajaxot. Deschamps a hosszabbítást követő „szétlövésből" nem vette ki a részét, annál inkább az ünneplésből. Kivált akkor árasztotta el a szívét boldogság, amikor megtudta, hogy hazájában az Év futballistájává választották.

A következő két esztendőben is a BL végjátékáig masírozott a Juve, azonban 1997-ben Münchenben a Borussia Dortmund, 1998-ban Amszterdamban a Real Madrid elvitte előle az ezüstveretet (1-3, 0-1).

1996. november 26-án a bianconerók hazaszállították a Világkupát Tokióból, ahol Alex Del Piero találatával 1-0-ra legyűrték a River Plate „milliomosait". Dechamps végigjátszotta a döntőt.

Az 1996-os európai Szuperkupára 1997 elején tettek szert a torinóiak, mindkétszer magabiztosan fektették két vállra érte a Paris SG-t. Didier január 15-én Párizsban játszott (6-1), a visszavágót február 5-én (3-1) kihagyta.

1999 nyarán kétmillió euróért a Chelsea FC vásárolta meg, ebből kifolyólag a Juventus Intertotó-meneteléséhez már nem lehetett köze. Volt viszont a londoniak FA-kupa-bravúrjához, ugyanis 2000. május 20-án végighajtotta a Wembley-ben az Aston Villa elleni finálét (1-0). Azon a nyáron a Valencia csábította magához. Ibériai periódusa sem maradt medál nélkül, bár 2001. május 23-án az ezüstnek és a mellőzöttségnek aligha örült. A „denevérek" csapata azon az estén 11-esekkel elbukott Bajnokok Ligája-döntőt vívott a Bayern Münchennel, és Héctor Cúper edző végig a kispadon „jegelte" világ- és Európa-bajnok középpályást. Az ötödik BL-fináléja volt ez, ám amíg az előző négyen főszereplő lehetett, Milánóban epizódszerep sem jutott neki. Talán ennek a „kudarcnak" a hatására hozta meg a döntését 2001 nyarán, 33 évesen, mondhatni „krisztusi korban", amikor bejelentette a visszavonulását. Karrierje folyamán 677 hivatalos meccsén 25-ször talált kapuba. Vitathatatlan, hogy nem volt valami nagy gólvágó, de általában nem is a helyzetek értékesítésével bízták meg a mesterei.

A kulimunkát szabták rá, és azt rendre el is végezte: embert fogott, 90 percig robotolt, olykor támadásokat is indított.

A francia válogatottban 1989-ben mutatkozott be, és a képviseletében 2000-ig 103 mérkőzésen 4 találatot hozott össze. (1988-ban és 1989-ben 18-szor az utánpótlásban is szerepet kapott.)

Eléggé furcsa, már-már hihetetlen adat vele összefüggésben, hogy csupán egyetlen világbajnokságon futballozott, azt ellenben rendkívüli hatékonysággal tette, hisz az 1998-ban a hazájában lebonyolított vébét megnyerte a „kékekkel". A Mondialon csak a dánok elleni csoportmeccsen nem vetette be Aimé Jacquet. Nem akart kockáztatni, ugyanis a „csékájának" volt egy sárgája, a házigazdák pedig addigra már úgyis továbbjutottak. A többi találkozón kezdő volt, és nem is cserélte le a főnöke. Az olaszok elleni, párizsi negyeddöntő után, amikor Bixente Lizarazu elrontotta a maga 11-esét, pechje volt, éppen őt mutatták a kamerák. A földön ülve igencsak cifra igével kommentálta a szintén baszk származású csapattársa bakiját. Nem idézzük, nem bírná a nyomdafestéket… Az aranyérem átvétele után Zinedine Zidane nyilatkozta róla: „Dédé remek futballista. Mint középpályás, nagyon fontos láncszem a gépezetünkben. De még fontosabb a szerepe vezérként. Egyszerűen nélkülözhetetlen."

Két Európa-bajnokságon vett részt, 1996-ban és 2000-ben. Angliában az elődöntőig masírozott a francia válogatott, a manchesteri tizenegyespárbaj azonban a cseheknek sikerült jobban. Deschamps bekerült az albioni torna álomkeretébe, ahová 18 labdarúgót szavaztak be.

2000-ben Hollandia és Belgium közösen rendezte meg a kontinentális viadalt, azon a regnáló világbajnokok elfoglalták az öreg földrész trónusát is. A csapatkapitányt mind a hat összecsapásukon a soraikban tudhatták a franciák, habár a hollandok elleni vesztes csoportmeccsen (2-3) csak a 90. percben küldte be Roger Lemerre.

Azon szerencsések közé tartozik, akik trénerként is sikert sikerre halmoznak. 2001 és 2005 között az AS Monacót gardírozta, és 2004-ben Franciaországban az Év edzőjévé választották. Az ok roppant egyszerű: 2003-ban megszerezte a hercegségiekkel francia Ligakupát (4-1 a Sochaux ellen), míg 2003-ban ezüstérmet, 2004-ben és 2005-ben bronzérmet zsákmányolt velük a Ligue 1-ben. 2004. május 26-án BL-döntőt vívtak a piros-fehérek az FC Portóval, azonban a gelsenkircheni ütközet lefújása után José Mourinho fiai járhatták a kupával az indiántáncot (0-3).

Deschamps 2006-tól egy évig a bundabotrány miatt az élvonalból kiebrudalt Juventus mestere volt, visszavezette csapatát a Serie A-ba. A várakozásokkal ellentétben nem maradt a torinóiaknál, konfliktusba keveredett a grémiummal.

2009 és 2011 között az Olympique Marseille alakulatát irányította, s e rövid időintervallum alatt is tisztességgel gyarapította a mediterráneumiak kincstárát: 2010-ben bajnoki arannyal, 2011-ben ezüsttel, valamint két francia Ligakupával (2010, 2011).

2012-től cikkünk születéséig (2020 tavasza) ő a franciák szövetségi kapitánya. A 2014-es brazíliai vébén a nyolc közé vezette a „kékeket". A 2016-os, hazai rendezésű Európa-bajnokságon a döntőig meneteltek, de ott a hosszabbítás 109. percében veszítettek a portugálokkal szemben a Saint-Denis Stadionban (0-1). 2018 nyarán, az oroszországi tornán ellenben játékosai az egész vébén meggyőzően teljesítettek, egyetlen összecsapásukon nem győztek s nem rúgtak gólt (a dánok elleni 0-0-n), a többin nem kegyelmeztek ellenfelüknek. Mesterüket 2018-ban a földkerekség legjobb edzőjének választotta a FIFA.

A futballóriássá nőtt „törpe”

Dunga, azaz Carlos Caetano Bledorn Verri Brazília Rio Grande do Sul államában, Ijuí városában született 1963. október 31-én. (A famíliája olasz és német eredetű.) Sajátságos becenevét egyik nagybátyja ragasztotta rá, mivel gyermekként feltűnően mélynövésű volt. (Dunga a *Hófehérke és a hét törpe* című mese magyarul Kukának nevezett szereplője.) Felnőttként elérte a 176 centit, és a versenysúlya, a 75 kiló arról árulkodik, hogy nehéz volt őt az ellenfeleknek elsodorni.

Első jelentős klubja az Internacional Porto Alegre volt, 1980 és 1984 között futballozott a piros-fehéreknél. Nos, nem sokszor, összesen 10 bajnokin jutott szóhoz. Mivel kerettag volt, az állami bajnoki aranymedálokból (1982, 1983, 1984) is jutott neki.

1984-től egy szezont a Corinthiansban töltött, majd kettőt a Santos FC-ben, illetve 1987-ben megfordult a Vasco da Gamában is. E rövid idő is elegendőnek bizonyult számára a riói bajnoki aranyhoz. Ha összeadjuk az 1980 és 1987 közötti évek bajnoki fellépéseit és góljait, az 53/3-as mutatóhoz jutunk, ami felettébb kevésnek tűnik. Viszont az értük kapott négy bajnoki aranymedál? Vegyük hozzá, hogy az első nemzetközi sikereit 1983-ban aratta, amikor tagja volt a dél-amerikai U20-as bajnokságot megnyerő válogatottnak, majd a Mexikóban U20-as világbajnoki címet nyerő gárdának is.

1984-ben részt vett az olimpiai játékokon, a napfényes Kaliforniának ezüstéremmel a nyakában inthetett búcsút, miután a brazilok augusztus 11-én a végjátékot elrontották a franciákkal szemben (0-2). A tornán feltűnően eredményesnek bizonyult, ugyanis védekező középpályás létére a szaúdiak és a marokkóiak hálóját is bevette. Rengeteget futó, elsőrangúan szerelő, irányítóképességekkel is megáldott labdarúgó volt, aki a védelem előtt amolyan szűrőfeladatokat hajtott végre. Érdemes kiemelni a szélekre kitett passzait, váratlan ritmusváltásait, és hogy olykor az ellenfél kapujának veszélyeztetésére is futotta kapacitásából.

1989. június 21-én debütált a nagyválogatottban, Bázelben 1-0-ra nyertek ellenük a svájciak. Július 16-án 1-0-ra legyőzték Uruguayt Rio de Janeiróban, azzal otthon tartották a Copa Américát. (Nyolc esztendő múlva újból megszerezte a serleget az együttes Bolíviában, akkor is soraiban tudhatta Dungát, ráadásnak 1997-ben hazavitte a Konföderációs Kupát is Szaúd-Arábiából.)

Személyében tisztelhetjük az 1994-es világbajnok gárda csapatkapitányát, huszonnégy „aszályos év” után ült diadalt Brazília a tornán. Micsoda különbség: 25 nap híján egy évtizeddel korábban Dunga egyszer már kifutott a Rose Bowl-stadion gyepszőnyegére. Akkor veszített az olimpiai döntőben, ám 1994. július 17-én az olaszok ellen diadalmaskodott a társaival.

Az emlékezetes finálé 0-0-ra végződött, következhettek a tizenegyesek, s a szétlövésben a „kanárik" 3-2-re nyertek. Dunga a maga 11-esét hidegvérrel bebombázta Pagliuca hálójába. Utána Roberto Baggio az égbe küldte a labdát, s kezdődhetett a mindent elsöprő szamba.

1998-ban újból vébédöntőig vezérelte az aranysárga-zöldeket Franciaországban. Július 12-én egy régi, Los Angeles-i tartozást törleszthetett volna a rendezőkkel szemben, azonban mint ismeretes, a Stade de France gyepén a franciák igencsak kiosztották a Ronaldo rejtélyes betegsége miatt csak lézengő címvédőt (0-3). A fáradhatatlan középpályásnak aligha szolgálhatott vigaszául, hogy újfent megtette a kötelességét, mivel a hollandok elleni elődöntőt követő tizenegyespárbajban nem hibázott. Mind a két seregszemlén (1994, 1998) bekerült a világbajnokság álomtizenegyébe. 1998-ban búcsúzott el a válogatottól, melynek szerelését 91-szer öltötte magára, hat találatot elérve.

Visszatérve a klubszerepléseihez: 1987-től egy szezon erejéig az AC Pisát erősítette, 1988 és 1992 között a Fiorentina trikóját hordta, aztán egy évig a Pescaráét, amellyel kiesett a Serie A-ból. A nem túl sikeres olaszországi légióskodását a VfB Stuttgart ajánlata szakította meg, 1993 és 1995 között futballozott a Bundesligában. A „sváboknál" sem hullott útjára virágeső, elment hát Japánba, 1995 és 1998 között a Júbilo Iwatát szolgálni. Az égszínkék-fehérekkel 1997-ben bajnokságot nyert, de a következő évben elbukta velük a japán Ligakupa-döntőt. Az első távol-keleti szezonjában a J League legértékesebb labdarúgójává választották, sőt a szigetországban 1997-ben és 1998-ban is beszavazták az Év tizenegyébe.

1999-ben hazatért, és egy évadon át első együttesét, az Internacionalt segítette, majd 2000. november 1-jén befejezte futballistakarrierjét.

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Brazília, szövetségi kapitány (2006–2010, 2014–2016), Brazília U23 (2008), Internacional Porto Alegre (2012–2013).

Szakemberként is melléje szegődött Fortuna. A válogatottal 2007-ben megszerezte a Copa Américát, 2009-ben a Konföderációs Kupát (játékosként is volt e diadalban része), 2008-ban olimpiai bronzérmes lett az U23-asokkal, 2013-ban pedig a hőn szeretett Interével nyerte meg az állami ligát. 2010-ben csatlakozhatott volna Dél-Afrikában a Zagallo és Beckenbauer alkotta duóhoz, akik játékosként és szövetségi kapitányként is vébéaranyat nyertek, de ez az álma nem vált valóra.

Dunga 2007-ben az *IFFHS* szerint a földkerekség legjobb szövetségi kapitánya volt.

A „csavargók” Hercege

Enzo Francescoli Uriarte 1961. november 12-én született Montevideóban. A családja olasz és spanyol (vagyis inkább baszk) felmenőkkel rendelkezik. A helyi Wanderers fekete-fehér csíkos mezében tette meg az első lépéseket a futballpályán, utóbb szinte valamennyi korosztályos gárdában szóhoz jutott. 1980-tól két éven át az uruk első ligájában villogott, 1980-ban ezüstöt, 1981-ben bronzot szerzett a „csavargóknak” (Los Vagabundos) becézett alakulattal.

A 181 centi magas, 74 kilós támadó középpályás 1981-ben megnyerte az ifjúsági válogatottal a szubkontinens bajnokságát, majd 1982-ben debütált a nagyválogatottban. Kivételes technikai repertoárja, elsőrangú irányítókészsége, sziporkázó szellemisége mindenki számára egyértelművé tette, hogy a Celeste vezéregyéniséget nyert vele. 1983-ban, 1987-ben és 1995-ben elhódította társaival a Copa Américát, 1983-ban és 1995-ben a torna legjobbjává választották, sőt 1984-ben és 1995-ben az egész földrész legjobb labdarúgóját is benne tisztelték. 1985-ben és 1995-ben Argentínában lett az Év futballistája, míg 1990-ben Franciaországban a szezon első számú külföldi labdarúgója. 1994-ben, 1995-ben, 1996-ban és 1997-ben beszavazták Dél-Amerika All Star-együttesébe. (1997-ben a 36. esztendejét taposta!)

Ellenben két világbajnokságán (1986, 1990) nem sikerült maradandót alkotnia. Habár mindkét vébén továbbléptek a csoportjukból az égszínkék-feketék, ám a nyolcaddöntőben elakadtak. (Mexikóban Argentína, Olaszországban a házigazda állította előttük vörösre a szemafort.) Enzo valamennyi vébémérkőzésükön (8) szerepet kapott, azokon egyetlen találatot hozott tető alá, viszont abban sem volt sok köszönet: 1986. június 8-án a dán Rasmussen „portájára” köszönt be. Cserébe a „dinamitok” fél tucatot vágtak a riválisaiknak…

El Príncipe (Herceg) 1983-ban Buenos Airesbe szerződött, a River Plate szerezte meg. Két részletben erősítette a „milliomosokat” (1983–1986, 1994–1997), és gondoskodott arról, hogy ez a bő fél évtized is elegendő legyen a számára, hogy a piros-fehér-feketék egyik ikonjává nemesedjen. Az 1985–1986-os bajnokságot aranyéremmel koronázták meg, a légiósuk pedig 25 találattal gólkirályi trónust futballozott össze.

Az 1986-os Copa Libertadores döntőjében már nem vethették be (2-0 és 1-0 az América Cali ellen), ugyanis átjött Európába, az akkoriban újgazdagnak számító Racing Club de France szemelte ki magának. Az elegáns karmester a párizsiaknál három évadot húzott le, majd az Olympique Marseille hívásának enge-

dett. A déli kék-fehérekkel bajnok lett (1990), aztán országot váltott, hogy Itáliában folytassa. A szárd Cagliari (1990–1993) messze nem képviselte azt a nívót, amelyet a világsztárja megérdemelt volna. (Gigi Riva tündöklése óta nem viselte a szigetlakók kedvencének piros-fehérkék szerelését olyan kaliberű aduász, mint amilyen Enzo Francescoli volt.) Az 1992–1993-as Serie A mezőnyében a Herceg a hatodik helyig vezette a Cagliari Calciót, amely feljogosította a szárdokat az UEFA-kupában való indulásra. Bravúrosan meneteltek a nemzetközi porondon, a négy közé verekedték be magukat, és a híveik közül sokan fájdalmasan felsóhajtottak az Inter elleni párbaj (3-2, 0-3) után, hogy ha nem adták volna el Enzót Torinóba a vezetők, akkor a visszavágón sem taroltak volna a lombardok.

A következő kenyéradói, a piemonti „bikák" (1993–1994) friss kupagyőztesként üdvözölhették az uruguayi csillagot, ellenben az olasz Szuperkupát már vele bukták el (AC Milan–AC Torino 1-0). A Kupagyőztesek Európa-kupájában a legjobb nyolcig masíroztak a gránátvörös-fehérek, és ott a későbbi nyertes, az Arsenal parancsolt nekik megálljt (0-0, 0-1). A Toro hat találkozót vívott ezen a sorozaton, közülük hármon lehetőséget adott a karcsú dirigensének.

1994 és 1997 között újból a River sikereiért küzdött, a korábbiakhoz hasonló sikerrel. 1994-ben, 1995-ben, 1997-ben az Apertura bajnokaként ünnepelhették a fanatikusok a csapatot és annak kapitányát. 1996-ban megint begyűjtötték a Copa Libertadorest, ráadásul újfent a kolumbiai „vörös ördögöket" (América Cali) ütötték el a trófeától (0-1, 2-0). A hőn áhított díjat Francescoli emelhette fel elsőként a magasba, majd megtette ugyanezt a dél-amerikai Szuperkupával (Supercopa Sudamericana) is 1997-ben, a São Paulo FC elleni kettős ütközet (0-0, 2-1) lefújását követően. (Érdekes, hogy mindkét összecsapáson kezdett, ám egyiket sem töltötte végig a pályán.)

Ott volt Tokióban 1996. november 26-án, a Világkupa (Toyota Cup) végjátékában is, s bár mindent megtett a „gauchók" diadaláért, a Juventus egy paraszthajszállal erősebbnek bizonyult náluk (0-1).

1997-ben hagyott fel a labdarúgással, akkorra a nemzeti tizenegyben 73 fellépést vallhatott a magáénak, és az azokon elkönyvelt 17 találatot.

A visszavonulását követően televíziós kommentátorként, az uruguayi futball utazó nagyköveteként, sportújságíróként szerzett a futballista múltjához méltó elismertséget.

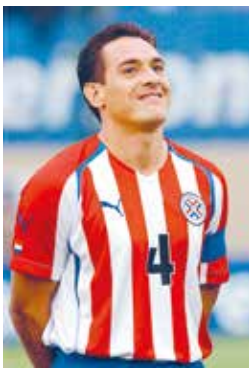
Közismert, hogy ő volt a Marseille-ben felnőtt Zinedine Zidane gyermekkori eszményképe, a francia világ- és Európa-bajnok tisztelete jeléül Enzónak nevezte el elsőszülött fiát.

Paraguay legjobb védője

Carlos Alberto Gamarra Pavón 1971. február 17-én született Yparcaraí városában, a hasonló nevet viselő tó partján. Ereiben indiánvér is csörgedezik.

Paraguay egyik kedvencénél, a Cerro Porteñónál tűnt fel 1991-ben, és a másik favoritnál, az Olimpiánál fejezte be pályafutását 2007-ben. (Állandó sérülései parancsolták le a pályáról.)

Habár nem sokat futballozott odahaza, a Cerróban három szezont (1991–1992, 1993–1995), az Olimpiában talán egy felet (2007), viszont így is bajnoknak vallhatja magát (1992), kétszer pedig megválasztották az Év játékosának (1997, 1998).

1992-től egy évet az avellanedai Independientében töltött el, akkor játszott először légiósként.

1995 és 1997 között az Internacional Porto Alegrét erősítette, megnyerte vele az állami bajnokságot. (Közben rövid időre a lisszaboni Benficánál szerepelt.) 1998-ban egy évadra a Corinthianshoz szerződött, 1998-ban brazil, egy évre rá paulista aranyérmes lett a fehér-feketékkel.

1999-ben megint Európába jött, az Atlético Madridnál próbált szerencsét, majd 2000-től Rióban, a Flamegónál futballozott. 2001-ben carioca bajnok lett a vörös-feketékkel, s abban az esztendőben elhódította velük a brazil bajnokok számára kiírt serleget is. Ezenközben az AEK Athén kölcsönkérte, a hellén kitérője 2002-ben Görög Kupát hozott a konyhájára.

A 180 centi magas, 76 kilós versenysúlyú védő 2002-től 2005-ig Milánóban rúgta a labdát, a város fekete-kékbe öltözködő szurkolótáborának szívét dobogtatta meg rendre a pazar teljesítményével.

2005. június 15-én Olasz Kupa-győztes lett, ám az az igazság, hogy az AS Roma elleni 180 percből az utolsó hármat töltötte csak a porondon. Roberto Mancini edző gálánsan becserélte Giuseppe Favalli helyére a 87. percben, hadd ünnepelhesse a dél-amerikait is a San Siro publikuma. És ne feledjük, hogy az Internél 2003-ban bajnoki ezüst, 2005-ben bronz ütötte a markát!

2005-től újból São Paulóban játszott (Palmeiras), mégpedig pompásan, bizonyítja e tény: bekerült az Év együttesébe, 2007-ben pedig már az Olimpia Asunción kapitányaként vonult vissza.

1992 és 2004 között az U23-asoknál (olykor a szabályok megengedte túlkorosként), 1993-tól 2006-ig a nagyválogatottban számoltak vele. A 17/6-os, illetve a 110/12-es statisztikája árulkodik adottságairól. Képtelen volt rossz helyre passzolni, pontos és megbízható volt, amikor hozzá került a labda, a társai megnyugodhattak. Őt tartották a valaha volt legjobb paraguayi védőnek.

A nemzeti tizenegy tagjaként három világbajnokságon szerepelt (1998, 2002, 2006), Franciaországban bekerült a torna álomcsapatába, ugyanakkor a Conmebol a szubkontinens legjobb védőjévé választotta. 2004-ben olimpiai ezüstérmes lett Athénban.

Mindössze egyszer bakizott, 2006. június 10-én öngólt fejelt az angolok ellen a vébén (0-1). Soha többé nem volt válogatott…

PAUL GASCOIGNE

Az angolok Kocsis Lajosa

Paul John Gascoigne 1967. május 27-én született az északkelet-angliai Gateshead városában. Szülei kétkezi munkások voltak, apja kőművessegédként, anyja betanított munkásként dolgozott. Az egész család a Newcastle United és a Beatles bűvöletében élt, egy legenda szerint a kisfiú a két keresztnevét a Paul McCartney és a John Lennon iránti tiszteletből kapta. A famíliáját zaklatott életvitel jellemezte, a pufók kissrácnak ezért nem adatott meg az otthon melege. Renitens diák volt, nem vitte túlzásba a tanulást. Inkább járt az iskola mellé, semmint bele. Sűrűn keveredett különböző csínytevésekbe, bunyókba, kisebb lopási ügyletekbe, viszont ha futballozni kellett, akkor szinte átlényegült, megszűnt számára a világ. Mintha magnetizálva lett volna a cipője, úgy ragadt hozzá a labda. Utcai kölyökformációkban alapozta meg technikai tudását, valamint az iskolai gárdában. Hamar kiszúrták a profi klubok megfigyelői a vadóc tehetségét (mondjuk, nem volt nehéz dolguk), és 1980-ban a Newcastle United „inasa" lett. 1985-ben megnyerte a „szarkák" ifjúsági alakulatával az FA Youth Cupot, a Watford korosztályosainál bizonyultak jobbnak. Az volt az első jelentősebb sikere. 1985. április 13-án bemutatkozott az első csapatban, 1-0-ra megverték a Queens Park Rangerst a St. James' Parkban. (Az újonc 21 733 néző előtt csereként lépett a pályára.)

A 177 centi magas (jellemző, hogy a versenysúlyát inkább meg sem adják a források) középpályás 1988-ig játszott a fekete-fehér csíkosaknál, közben 1987-ben debütált hazája U21-es válogatottjában, amelyben 12-szer jutott szóhoz, és elkönyvelt öt gólt. 1989-ben a B válogatottba négyszer állították be, egy találattal járult hozzá a sikeréhez.

1988-ban a Tottenham Hotspur vette meg. A „sarkantyúsokkal" 1990-ben bajnoki bronzot futballozott össze, 1991-ben birtokba vette velük az FA-kupát. A Nottingham Forest elleni 2-1-es győzelem szó szerint fájdalmas emlék maradt a számára, mert a 17. percben hordágyon vitték le a Wembley gyepszőnyegéről. A társai nem hagyták cserben, és nélküle szerezték meg a patinás trófeát.

A nagyválogatottban 1988. szeptember 14-én esett át a tűzkeresztségen, Peter Beardsley helyett állt be a 85. percben. (A londoni barátságos meccset 1-0-ra megnyerték a „háromoroszlánosok" Dánia ellen.) A nemzeti tizenegyet 1988 és 1998 között 57-szer erősítette, és tízszer volt eredményes az uniformisában.

1988-ban ő lett az Év legjobb ifjúsági labdarúgója, kétszer (1987–1988, 1990–1991) választották be az Év tizenegyébe.

1990-ben hatalmasat alakított az olaszországi világbajnokságon. (Nyilván nem sejtette, hogy több alkalma sem lesz Mundialon szerepelni.) A krémfehér mezesek az alapkörüket az első helyen zárták, az egyenes kieséses szakaszban 1-0-ra legyőzték Belgiumot (hosszabbításban), 3-2-re Kamerunt (hosszabbításban), majd az elődöntőben 1-1-re zártak az NSZK-val. Július 4-én a torinói összecsapás valódi drámát hozott, hisz a „szétlövést" 4-3-ra a németek nyerték. Gazza nem rúgott 11-est, ám akik nézték a találkozót a helyszínen vagy a képernyők előtt ülve, azok valószínűleg sohasem felejtik el, ahogy Chris Waddle hibája után (az égbe bombázta a mészpontról a labdát) zokogni kezdett. A 3. helyért megrendezett, 2-1-re elbukott olasz–angolon már nem is játszott…

Természetesen bekerült a torna álomtizenegyébe, odahaza pedig a *BBC* az Év legjobb sportolójának választotta meg. 1990 végén a *France Football* Aranylabda-voksolásán 43 ponttal a 4. helyre futott be.

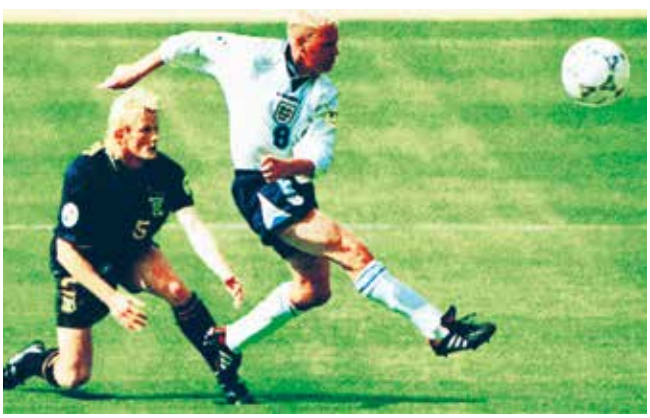
Még az itáliai seregszemlén történt, hogy az újságírók kíváncsiak voltak arra, miként készül a szigetlakók ifjú csillaga a mérkőzésekre, mi a titka, mivel mindenkit elkápráztatott a pompás teljesítményével. Megdöbbenve látták, hogy a strandon napozik, és embertelen mennyiségben dönti magába a söröket. Amikor a számukra merőben szokatlan stílusát firtatni kezdték, huncutul grimaszolva visszakérdezett: „Miért? Ti mit isztok ebben a dögletsző kánikulában? Talán viszkit?"

1992-ben 5,5 millió fontért megvásárolta a platinaszőkére festett hajú (utóbb kopaszra nyírott), fülbevalós, tetovált karú középpályást a Lazio. Vissza-visszatérő súlyproblémái és angol származása dacára elképesztően hamar belopta magát az északi kanyar ultráinak a szívébe, akik egyébként ki nem állhatják a briteket, ám ő a kivétel. A Curva Nordban még napjainkban is sűrűn magasba emelik azt a kétrudast, amelyen Gazza karikatúrája látható. 2012. szeptember 20-án az égszínkékek 0-0-ra játszottak a Tottenhammel az Európa-ligában. A láthatóan megroggyant Paul (ne felejtsük, mindkét klub drukkerei imádták) odacsoszogott a legfanatikusabb tifosók szektora elé, meghatottan meghajolt, és közben reszketeg kezekkel kifeszítette a rómaiak sálját. Nem túlzás, akkor felrobbant az Olimpiai Stadion.

Három évet húzott le a „sasoknál", 1995-ben a Serie A ezüstérmét akasztották a nyakába.

1995-ben országot váltott, és a Glasgow Rangers szerződtette. Mindenki álmélkodott, egy angol fenegyerek a szikár erkölcsiségű „protestánsok" seregében? Ugyan, mire mennek vele?

Nem okozott csalódást új kenyéradóinak, a három szezon alatt, amelyet a kék-fehéreknél töltött, nyert két bajnoki aranyat (1996, 1997), egy Skót Kupát (1996), egy skót Ligakupát (1997), egy bajnoki ezüstöt (1998), egy Skót Kupa-ezüstöt (1998). És ne feledjük, 1996-ban Skóciában is az Év futballistája lett! Talán meglepő, hogy Gascoigne 29 esztendős korában vallhatta először magát bajnoknak.

1996-ban a hazájában bonyolították le az Európa-bajnokságot,

és a futballtörténelem megismételte önmagát. A csoportkört a házigazdák az első helyen búcsúztatták, s Gazza mindhárom találkozójukon a csatázók között volt, a skótok ellen még gólt is szerzett (2-0). A nyolc között 0-0-ra végeztek a spanyolokkal, de a 11-esekkel elütötték őket a továbbjutástól (4-2). (Hősünk bevágta a maga 11-esét.) Az elődöntőben megint a németekkel párbajoztak (1-1), akárcsak hat évvel korábban, és a „szétlövést" újfent a riválisok tudták le higgadtabban. Így hát a rendezők el is köszöntek a további küzdelmektől. Csupán a rend kedvéért: Gascoigne nem hibázott a végrehajtásban. Sovány vigaszként érhette, hogy beszavazták az Eb All Star-együttesébe.

1998-ban eljött Glasgow-ból azzal a határozott céllal, hogy a másodosztályban hadakozó Middlesbrough FC-nek segítsen. Megoldotta a feladatot, a piros-fehérek ezüstéremmel a tarsolyukban jutottak fel a Premier League-be. Igaz, az új karmesternek csupán hét meccs adatott meg náluk az 1997–1998-as évadban.

Gazza 1998. március 29-én vívta pályafutása utolsó döntőjét a Wembley-ben, a 65. percben küldték be a Chelsea ellen. A Ligakupáért megtartott mérkőzés 0-0-ra végződött, viszont a hosszabbításban 2-0-ra nyertek a fővárosiak.

2000-től 2002-ig az Evertont szolgálta, 2002-ben röpke időre megfordult a másodosztályú Burnley fedélzetén is. 2003-ban a messzi Kínában bukkant fel, a Gansu Tianma csábította a Távol-Keletre. A 4/2-es mutatója arról árulkodik, hogy nem neki találták ki a katonásan fegyelmezett ázsiai tempót…

A 2004–2005-ös bajnokságban az alacsonyabb osztályú Boston United alkalmazta, de összesen öt találkozón öltötte magára a narancssárga-feketék felszerelését. A szekerükön nem tudott sokat lendíteni.

A visszavonulásakor vegyes bizonyítvány hagyott maga után, mert ugyan a karrierje valóban torzó maradt, ellenben a 461 meccse és a 99 találata főhajtást parancsoló. Pillanatig se tévesszük szemünk elől, hogy nem holmi szedett-vedett cserkészbrigádokban érte el őket!

2005 őszén egy számára addig új területen próbálkozott, nagyjából másfél hónapig a Kettering Town FC menedzsere volt, aztán el kellett mennie a piros-fehérektől.

Azóta rengeteg mindenbe belefogott, filmezett, énekelt, televíziózott, rádiózott, jótékonykodott, bekapcsolódott az üzleti életbe, azonban sehol sem boldogult igazán. Hiába, az ő közege a labdarúgás volt.

Napjainkban már csak a tivornyái, a májátültetései, a pereskedései, a verekedései, a rehabilitációs kezelései, a rendőri előállításai miatt foglalkozik vele a sajtó.

Bennünk az ellentmondásos személyisége, piknikus alkata, játékfilozófiája, futballtudása, posztja, szervezői készsége és sajnos a bohémsága, önpusztító életmódja Kocsis Lajos emlékét idézi fel. Óhatatlanul is feltesszük magunkban a kérdést, vajon mire vitték volna, ha nagyobb alázattal vannak önmaguk és a választott sportáguk iránt?

Pep, Katalónia futballszentje

Josep Guardiola Sala a Barcelona körzetében fekvő Santpedor városában született 1971. január 18-án. Tízévesen a Gimnàstic de Manresa kölyökgárdájában kezdett ismerkedni a sportággal, a kék-fehérektől ment át az FC Barcelona korosztályos alakulatához 1984. június 28-án. Hat éven keresztül a La Masiának nevezett akadémián nevelkedett. Az 1988–1989-es szezont a C, az 1989–1990-est a B együttesben húzta le, aztán Johan Cruyff, a mestere 1990. december 16-án, a Cádiz elleni bajnokin már a „nagyoknál" vette számításba. Lényegében 1992-ig erősítette a „fakót", igaz, az utolsó időben már egyre gyakrabban bekerült az első csapatba is. A 180 centi magas, 77 kilós védekező középpályás 1991-től kerek évtizedet futballozott a Barçában, és ez alatt az idő alatt csupán két idénye akadt (1995, 2001), amikor nem akasztottak valamilyen bajnoki érmet a nyakába. 1991-ben, 1992-ben, 1993-ban, 1994-ben, 1998-ban, 1999-ben arany, 1997-ben és 2000-ben ezüst, 1996-ban bronz került a tulajdonába. (1991-ben a B csapattal is bajnok volt.) A Spanyol Kupáért két döntőt vívott, 1996-ban elbukta a serleget Zaragozában (0-1 az Atlético Madrid ellen), egy évre rá viszont csapatkapitányként emelhette a magasba a Bernabéuban (hosszabbítás után 3-2 a Betis ellen). Az 1998-as győztes végjátékon nem volt ott.

A spanyol Szuperkupát négyszer nyerte meg (1991, 1992, 1994, 1996), négyszer azonban elveszítette (1993, 1997, 1998, 1999). Természetesen a nemzetközi frontokon is aratott sikereket a társaival, ezek közül kiemelkedik az 1992-es BEK-döntő, ahol 113 percet töltött a Wembley gyepszőnyegén. (Mihelyst Ronald Koeman berúgta a Sampdoria elleni csata egyetlen gólját, Cruyff azonnal lecserélte Guardiolát, és a rutinosabb, még inkább defenzív stílusú Josep Ramón Alesancót küldte be helyette.) December 13-án végigjátszotta a São Paulo FC elleni Világkupa-finálét, de Tokióban Raí két találatával a brazilok nyertek (1-2).

1993 elején a Werder Bremen elleni európai Szuperkupa-meccsek (1-1, 2-1) közül csak a nyertesen vetették be, Brémában nem jutott szóhoz.

1994-ben a gránátvörös-kékek a Bajnokok Ligája athéni végjátékáig masíroztak. Május 18-án este Guardiola sem tehetett semmit a lombard gőzhenger ellen, a görög metropoliszban egyszerűen legázolták az FC Barcelonát az AC Milan „ördögei" (0-4).

1997. május 14-én a katalánok némiképp törlesztettek Raínak az általa Japánban okozott gyötrelmekért, Rotterdamban, a Kupagyőztesek Európa-kupája döntőjében 1-0-ra megverték a Paris Saint-

Germaint, amelynek irányítását a brazil középpályásra bízta szakvezetés. (Pep a KEK-sorozat hét mérkőzésén kapott lehetőséget Bobby Robson menedzsertől, s egyszer volt eredményes a fellépésein.) 1997 őszén súlyos húzódást szenvedett, aminek következtében megközelítőleg egy esztendőt pihenni volt kénytelen. Felépülése után visszatért, majd túl a fénykorán, 2001 és 2006 között külföldön légióskodott. Sorrendben a Brescia Calcio (2001–2002, 2003), az AS Roma (2002–2003), az al-Ahly Doha (2003–2005) és a CSD Dorados Sinaloa (2005–2006) szerelését hordta.

A spanyol válogatottnál az U21-es (2/0), 1991) és az U23-as (12/2, 1991–1992) korosztályban is figyelembe vették, sőt az 1992-es nyári olimpiai játékokat házigazdaként megnyerték. Mind a hat összecsapáson szerepelt, egy gólt ért el, a kolumbiaiak hálóját vette be. Augusztus 8-án a Camp Nouban (95 000 néző ovációjától meghatottan) felállhatott az olimpiai dobogó legmagasabb fokára. A torna legjobb hazai labdarúgója lett, és még abban az esztendőben birtokba vehette a Bravo-díjat is, amely a vén kontinens legreménytelibb ifjú futballistáját illeti.

Az A válogatottban 1992. október 14-én debütált, Belfastban, világbajnoki selejtezőn az északírekkel csaptak össze (0-0). Részt vett az 1994-es világbajnokságon, és a bolíviaiak hálóját sikerült megzörgetnie. 1994 szeptemberétől 1996 szeptemberéig nem szerepelt a nemzeti tizenegyben, az angliai Eb-ről is lemaradt, azt követően Javier Clemente reaktiválta, de egy sérülés miatt nem léphetett pályára az 1998-as franciaországi Mundialon. Utolsó nagy nemzetközi seregszemléje a 2000-es Európa-bajnokság volt, Hollandiában az első helyen zárta a piros-sárgákkal az alapkört, ám június 25-én a későbbi aranyérmes franciák Bruges-ben megállították az örök riválisaikat (1-2).

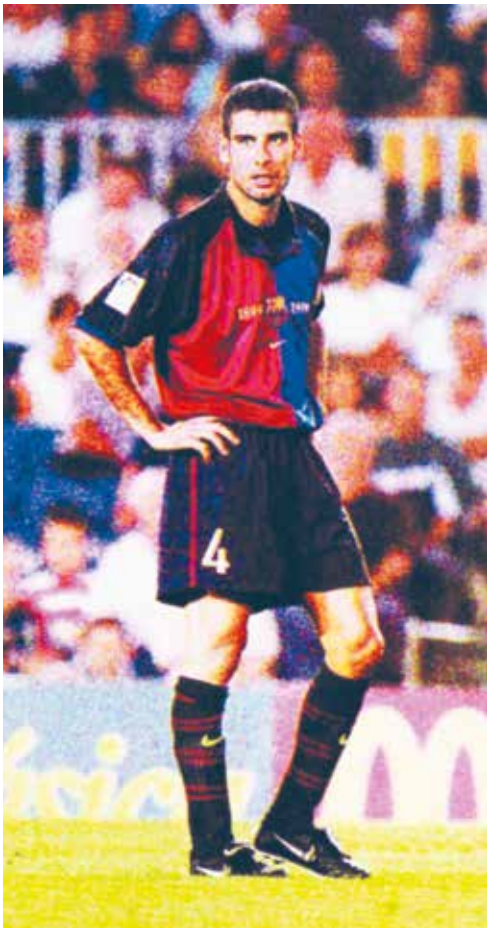
Guardiola 2001. november 14-én, a Mexikó elleni barátságos 90 percen (1-0) viselte utoljára a címeres trikót, amelyet 47-szer öltött magára, és amelyben elkönyvelt öt találatot. 1995 és 2005 között hétszer pályára lépett Katalónia legjobbjai között is.

2007-től dolgozik edzőként, azóta senki sem nyert nála több trófeát az elitben. Karrierjét a Barcelona Atlètic felkészítésével indította, s rögtön megnyerte vele a III. osztály területi bajnokságát. 2008 és 2012 között az FC Barcelonát dirigálta, 2009-ben, 2010-ben és 2011-ben elhódította tanítványaival a spanyol élvonal aranyérmét, 2012-ben az ezüstérmét, 2009-ben és 2012-ben a Spanyol Kupát (2011-ben elbukta a döntőt a Real Madrid ellenében), valamint 2009-ben, 2010-ben, 2011-ben a spanyol Szuperkupát.

A piros-kék legénység 2009-ben (2-0 Rómában a Manchester United ellen), majd 2011-ben (3-1 Londonban a Manchester United ellen) hazaszállította a Bajnokok Li-

gája serlegét, míg 2009-ben és 2011-ben az európai Szuperkupát és a klubvilágbajnokság fődíját gyűjtötte be.

Egyéni sikereként nyugtázhatta, hogy 2009-ben, 2010-ben, 2011-ben és 2012-ben az Év edzője lett a La Ligában. A *Marca* című szaklap 2009-ben és 2010-ben ítélte oda neki a Miguel Muñoz-trófeát, ami az újságírók szerinti legjobb spanyol szakembernek dukál. Az említett esztendőkben a másik magazin, a *Don Balón* is hasonló elismerésben részesítette. 2009-ben, 2010-ben és 2012-ben az *Onze-Mondial* című futballújság „koronázta" az Év edzőjévé, 2009-ben és 2011-ben a *World Soccer* és az *IFFHS* is. Utóbbi 2013-ban a valaha ebben a sportágban tevékenykedő ötödik legjobb trénernek választotta. 2011-ben a szakma a világ legjobb edzőjét személyében találta meg.

Új impulzusokra és környezetre vágyva 2012-ben az Egyesült Államokban kereste a nyugalmat, a manhattani relaxációs hónapok után 2013-ban elfogadta a Bayern invitálását. A bajoroknál zsinórban háromszor emelte fel a „salátástálat" (2014, 2015, 2016), kétszer a Német Kupát (2014, 2016), egyszer az európai Szuperkupát (2013) és a klubvilágbajnokság trófeáját (2013). Ugyanakkor a német Szuperkupa-döntőkben mintha átok ült volna rajta, háromszor csapott érte össze, s mindegyik alkalommal veszített (2013, 2014, 2015).

2016. július 1-jén a nagy terveket szövő Manchester City csalta Angliába, chilei kollégáját, Manuel Pellegrinit váltotta a poszton. 2017-ben bronzérmes pozícióban zárt a világoskék-fehérekkel, ez a helyezés csalódást jelentett a drukkerek számára. A Bajnokok Ligájában a nyolc közé került a City, aztán ott a Liverpool mindkétszer megleckéztette (1-2, 0-3).

A 2017–2018-as idényben a katalán edzőfejedelem kiengesztelte a morcos híveket, mert 100 ponttal, 106-27-es gólkülönbséggel aranyérmes lett a „polgárokkal" (így becézik a klubot). Ráadásnak február 23-án a Wembley-ben, a Ligakupa-döntőben fiai tönkreverték az Arsenalt (3-0). Nem érdemtelenül választották meg főnöküket Angliában az Év menedzserévé. 2019 tavaszán megvédte a bajnoki címet a Cityvel, sőt első lett az FA-kupában is. Pep Guardiola a világ első edzője, aki a spanyol, a német és az angol bajnokságban is meg tudta védeni előző évben nyert bajnoki címét, s ugyancsak az első, aki mindhárom országban duplázni tudott, egy idényen belül elhódította a bajnokságot és a kupát is. Élvonalbeli edzői pályafutása első tizenegy idényében huszonegy trófeát zsákmányolt. Elképesztő…

RUUD GULLIT

Rudi, a rasztaguru

Ruud Gullit 1962. szeptember 1-jén született Amszterdamban, Rudi Dil néven anyakönyvezték. Tanári végzettségű atyja, George Gullit Suriname-ból érkezett az anyaországba szerencsét próbálni, édesanyja, Ria Dil holland származású. (A szülők később elváltak.)

Ruud az 1974–1975-ös bajnokságban az ASV Meerboys nevű klub kölyökjátékosa volt A kék-fehérektől került át a DWS Amsterdamhoz 1975-ben, ahol főként liberót játszattak vele az edzői, ámbár ő leginkább a jobbról befelé cselező, támadó középpályás posztján érezte otthonosan magát.

A kék-fehér-feketéknél 1979-ig pallérozódott, utána a HFC Haarlem szerelésében húzott le három idényt. A piros-fehér-kékekkel megnyerte a második ligát 1981-ben, azaz az 1981–1982-es volt az első, az élvonalban eltöltött szezonja. 1982-ben megvásárolta a Feyenoord.

Ha sohasem rúgta volna a labdát, minden bizonnyal popzenei karriert fut be. Bandája, amelyben basszusgitározott, a Revelation Time több koncerten aratott közönségsikert. 1987-ben lemezt jelentetett meg *Captain Dread* címmel, és a borítóján Rudi mosolyog a rajongókra. Aligha túlzott merészség a részünkről, ha azt állítjuk, ő volt a holland muzsikusok között a legjobb futballista, illetve a holland futballisták között a legjobb zenész. Ugyanakkor az általa is képviselt „aranygeneráció" nagy-nagy hiányossága, hogy a világbajnokságokon nem tudott igazán nagyot alkotni.

A Feyenoord oszlopaként egyszer volt bajnok és Holland Kupa-győztes (1984), egyszer bajnoki ezüstöt (1983), egyszer bronzot (1985) akasztottak a nyakába.

1985 és 1987 között a PSV-ben villogott, és mindkét évad végén a képzeletbeli dobogó legtetején fejezte be vele a ligaküzdelmeket. A rotterdami fanatikusok nem tudták neki megbocsátani, hogy aláírt Eindhovenbe, a VAK R-S-T ultracsoportjai sokszor skandálták, ha meglátták, hogy „Rasztafári, Rasztafári! Eladtad a testedet, és eladtad a lelkedet is!" Fütyült ő rájuk, hisz háromszoros holland bajnokként szerződhetett el álmai földjére, Olaszországba, ahol az AC Milan, majd a Sampdoria légiósaként 1995-ig gyarapította a dicsőséglistáját. A piros-feketékkel háromszor gyűjtötte be a scudettót (1988, 1992, 1993), kétszer a Serie A ezüstjét (1990, 1991), egyszer a bronzát (1989). Háromszor az olasz Szuperkupát is megszerezték (1988, 1992, 1993), de az Olasz Kupa 1990-es végjátékát elrontották.

Az európai kupaporondon szintúgy kivágták a rezet, 1989-ben és 1990-ben is hazaröpítették a Bajnokcsapatok Európa-kupáját. Ruud Gullit, akit az olasz sajtó Fekete Tulipánnak is becézett, 1989. május 24-én 60 percet kapott mesterétől a Steaua Bucureşti ellen, de ennyi idő is elég volt neki ahhoz, hogy Barcelonában kétszer bevegye Silviu Lung hálóját (4-0). Az esztendő végén megtartott, az FC Barcelona elleni európai Szuperkupa-döntőkön (1-1, 1-0) sérülése miatt nem szerepelt, ahogyan a december 17-én megtartott Világkupa-finálén (1-0 az Atlético Nacional Medellín ellen) sem.

1990-ben mindent vittek a lombardok a nemzetközi fronton. Május 23-án 1-0-ra megverték a Benficát, a bécsi BEK-döntő egyetlen találatát Ruud barátja, Frank Rijkaard érte el. Ősszel kétszer összecsaptak a Sampdoriával az európai Szuperkupáért, Genovában 1-1-gyel zártak a felek, a Giuseppe Meazza Stadionban 2-0-ra nyertek az „ördögök". A két góljukról az amszterdami „ikrek", Gullit meg Rijkaard gondoskodtak. December 9-én magabiztosan, 3-0-ra elrakták Tokióban az Olimpia Asunciónt, akkor ezt a serleget is felemelhette.

Az 1993–1994-es bajnokságot már a Sampnál töltötte kölcsönben, mások mellett Marco Rossi, a mostani magyar szövetségi kapitány társaságában. Nem tudott megegyezni az anyagiak dolgában Silvio Berlusconi elnökkel, aki „megalázóan kevés pénzt" ígért neki a hosszabbításért. A kék-fehér-piros alakulattal 1994-ben bronzérmesként zárt az élvonalban. Megnyerték ellenben az Olasz Kupát, amely még hiányzott a kollekciójából.

Ruud Gullit 1995-ben Angliába költözött, a Chelsea invitálását fogadta el. Új kihívásokat remélt az albioni kalandjától, és nem is kellett csalatkoznia, már az első idényében bekerült a Premier League futballistái közül kiválasztott Év tizenegyébe. A londoniakat 1998-ig szolgálta, igaz, csak egy évig labdarúgóként, miután a főnökség 1996-ban játékos-menedzserré

léptette elő. Menedzseri minőségében vezette végső diadalra a kék-fehéreket az 1997-es FA-kupa-sorozaton, május 17-én 2-0-ra győztek a „szentélyben" a Middlesbrough ellen. A Charity Shield begyűjtésére is volt esélyük, mert augusztus 3-án 1-1-re végződött a Manchester United elleni összecsapásuk, csak hát a „szétlövésben" veszítettek.

1998-tól egy esztendeig a Newcastle United kispadján ült, és 1999. május 22-én újfent kupadöntőben üdvözölhette a nézősereg, a „szarkákkal" is eljutott odáig. A futballtörténelem megismételte önmagát, megint Sir Alex Ferguson és fiai tettek keresztbe neki a Wembley-ben, akár szűk két esztendővel korábban (Manchester United–Newcastle United 2-0).

Edzői pályafutásának további állomáshelyei: Feyenoord (2004–2005), Los Angeles Galaxy (2007–2008), Tyerek Groznij (2001), Hollandia, másodedző (2017–2018).

A holland U21-es válogatottban 1979-ben négyszer vetették be, s a fellépésein egy gólt szerzett.

1981 és 1994 között 66-szor öltötte magára a „nagy" Oranje mezét, és 17-szer volt a képviseletében eredményes.

A legnagyobb sikerét a narancstrikósokkal az 1988-as Európa-bajnokságon érte el, aranyéremmel a tarsolyában utazhatott haza az NSZK-ból. A németalföldiek mind az öt találkozóját végigjátszotta, egyszer talált a hálóba, viszont az az egy roppant fontos volt, hiszen a müncheni végjátékban fejelte Rinat Daszajevnek, a szovjetek kapusának (2-0). Június 25-én csapatkapitányként lendíthette magasba a trófeát a lefújás után. 1992-ben nem sikerült megvédeni a trónusukat a hollandoknak, Svédországban a négy közé kerültek, azonban ott megálljt parancsoltak nekik a dánok. A göteborgi elődöntőjük 2-2-re végződött, aztán a tizenegyespárbajban Van Basten hibázott, ezért a „dinamitok" léptek tovább. Gullit egyik kontinentális versenyen sem okozott csalódást, mindkétszer bekerült a torna All Star-tizenegyébe.

Ami a világbajnokságokat illeti, azokból a 190 centire nőtt, 88 kiló versenysúlyú csillagnak egy adatott meg, az 1990-es olaszországi. Már a csoportkört is csupán jókora szerencsével élték túl a három döntetlenjükkel, de a milánói nyolcaddöntőben elpártolt tőlük Fortuna, ki is kaptak örök ellenlábasuktól, a németektől (1-2).

Egyéni titulusai sorából kiemelkedik a *France Football* Aranylabdája, amelyet 1987-ben vehetett át. (106 pontot kapott az újságíróktól.) 1988-ban a második volt eme különleges versenyen, akkor honfitársa, Marco van Basten megelőzte. 1984-ben és 1986-ban az Év futballistája, 1987-ben az Év sportolója címet ítélték oda neki a hazájában. A *World Soccer* magazin 1987-ben és 1989-ben avatta Európa legjobbjává, az *Onze-Mondial* 1987-ben, 1988-ban és 1989-ben.

A dnyeperi örökmozgó

Anatolij Vasziljevics Gyemjanyenko 1959. február 19-én született Dnyepropetrovszkban, a hajdani Szovjetunió főként ukránok lakta városában. Gyermekként imádta a jégkorongot, 1971-ben mégis futballozni kezdett a helyi sportiskolában, a Dnyepr '75-ben, majd 1976-tól a városi nagyklub felnőttjei között is eltöltött két szezont. 1978-ban a piros-fehérek kiestek az élvonalból, s a következő évben a balhátvéd (olykor balszélső) a Dinamo Kijevhez került. Nem csináltak vele rossz vételt az új gazdái, bizonyítja a tény: 1980-ban ő volt az U21-es Európa-bajnokság legjobb játékosa, csapata pedig megnyerte a tornát. A hatalmas államkonglomerátumban 1985-ben, míg Ukrajnában 1982-ben és 1985-ben az Év labdarúgója lett.

A Dinamóval temérdek érmet gyűjtött össze: szovjet bajnoki aranyakat (1980, 1981, 1985, 1986, 1990), ezüstöket (1982, 1988) és bronzokat (1979, 1989). A Szovjet Kupát négyszer hódították el (1982, 1985, 1987, 1990), a szovjet Szuperkupát háromszor (1980, 1985, 1986). Ehhez jött a már független Ukrajnában végrehajtott duplázás jutalma 1993-ban.

Az 1985–1986-os Kupagyőztesek Európa-kupáját is a kék-fehérek vihették haza Lyonból. A 180 centi magas, 73 kilós, gyors és képzett hátvéd mind a kilenc összecsapást végigrobotolta, sőt kétszer az ellenfelek (FC Utrecht, Universitatea Craiova) hálójába is betalált. Az 1986. május 2-án megvívott végjátékban remekül teljesített az Atlético Madrid ellen (3-0), a lefújás után mestere, Valerij Vasziljevics Lobanovszkij nem győzte dicsérni. Ennek dacára Monacóban nem jutott szóhoz a Steaua Bucureşti elleni elbukott európai Szuperkupa-döntőn (0-1).

1991-ben külföldre igazolhatott, de csak három mérkőzést játszott az 1. FC Magdeburgban. A következő állomáshelye a Widzew Łódź volt (1991–1992), a lengyel alakulattól tért vissza Kijevbe, ahol egy sikeres évadot követően búcsút mondott a futballpályának, hogy a kispadon folytassa. Edzői pályafutásának állomáshelyei: CSZKA Kijev (1993), Boriszfen Kijev (1993), Dinamo Kijev, pályaedző (1993–2005), Dinamo Kijev (2005–2007), Nyeftcsi Baku (2008), FC Naszaf Karsi (2010–2012), Volin Luck (2012–2013). Sikerei szakvezetőként: ukrán bajnok (2006), Ukrán Kupa-győztes (2006, 2007), AFC-kupa-győztes (2011). Az üzbég bajnokság ezüstérmese (2011), az Üzbég Kupa ezüstérmese (2011).

A mindig barátságos természetű, nyitott, az új iránt fogékony, Toljának becézett kiválóságot a szovjet válogatottban 1981 és 1990 között nyolcvan alkalommal láthatták, a képviseletében hatszor bizonyult eredményesnek. Három világbajnokságon vett részt (1982, 1986, 1990), Spanyolországban ötször, Mexikóban háromszor, Olaszországban kétszer vetették be. Utóbbi két vébéjén, amikor szerepet osztottak neki, viselhette a Szbornaja csapatkapitányi karszalagját.

Az NSZK-ban rendezett 1988-as Európa-bajnokság négy meccsén lehetett a küzdőtéren, közöttük a hollandok elleni vesztes (0-2) finálében.

GHEORGHE HAGI

A Kárpátok Maradonája

Gheorghe Hagi a Konstanca közelében fekvő faluban, Săcelén született 1965. február 5-én. A családja macedón nemzetiségű. A Farul Constanţa neveltje, 13 éves korában igazolta le a kék-fehér klub. Csodagyerekként tűnt fel, 15 évesen már ifjúsági válogatott volt, 17 évesen pedig lejátszotta első élvonalbeli bajnokiját. 1981-ben a fővárosba került (Luceafărul Bucureşti), egy év után visszament Konstancára, majd újabb egy esztendőt követően az egyetemi csapat, a Sportul Studenţesc igazolta le. 1983 és 1987 között futballozott a fehér-feketéknél, akikkel 1985-ben bronzérmet, 1986-ban ezüstérmet szerzett. Közben 1983. augusztus 10-én a nagyválogatottban is átesett a tűzkeresztségen, az Oslóban megrendezett barátságos 90 percen (0-0). 2000-ig 125 mérkőzést vívott a nemzeti tizenegy mezében, s a képviseletében 35 találatot ért el. A nevével is fémjelzett nemzedék rendkívül sikeres volt, három világbajnokságon (1990, 1994, 1998) és három Európa-bajnokságon (1984, 1996, 2000) vett részt. (A viszonyítás kedvéért: szériában három vébén korábban egyszer, az 1930 és 1938 közötti időszakban szerepelt Románia, Európa-bajnokságon 1984 előtt sohasem.) Az 1984-es franciaországi Eb-n még zöldfülűnek számított, a három mérkőzésből kettőn kapott szerepet. Egyiket sem játszotta végig. Keleti szomszédunk a csoportjában utolsó helyen végzett, egyetlen pontját a spanyolok ellen (1-1) könyvelte el.

Az 1990-es olaszországi világbajnokságon háromszor jutott szóhoz a négy találkozójukon. Továbbmentek az alapkörből, ám a tizenhat között az írek (a 0-0 után) tizenegyesekkel elbúcsúztatták őket. Gică nem tehetett a kiesésről, az első 11-est elvállalta, majd magabiztosan bevágta a labdát Bonner hálójába.

1994-ben remekeltek a sárga-kék-piros színűek az Egyesült Államokban. A csoportjukat megnyerték Svájc, az USA és Kolumbia előtt, Hagi két gólt jegyzett, az alpesiek, illetve a délamerikaiak ellen volt eredményes. A tizenhat között emlékezetes csatát vívtak az argentinokkal (3-2), Los Angelesben a románok legjobb játékosa az 58. percben megadásra kényszerítette Islast. A negyeddöntőben 2-2-re zártak a svédekkel, viszont a „szétlövés" újból nem nekik kedvezett (4-5). A 172 centi magas, 78 kilós csapatkapitány megtette a magáért, értékesítette a 11-esét. Bekerült a torna All Star-együttesébe.

Az 1996-os Eb-re ellenben nem lehetnek büszkék a románok, legfeljebb arra, hogy kijutottak Angliába, mert az alapkört az utolsó helyen búcsúztatták.

Az 1998-as franciaországi Mondialon megint kijött a lépés a Tricolornak becézett gárdának, megnyerte a csoportját, ellenben a nyolcaddöntőben 1-0-ra kikapott a horvátoktól. A Kárpátok Maradonájaként emlegetett futballista mind a négy összecsapáson pályán volt, ám csupán egyet, a Tunézia elleni remit (1-1) tölthette ott végig.

A 2000-es Európa-bajnokságon sem álltak meg az alapkörnél, sőt végrehajtottak egy valódi bravúrt, 3-2-re legyőzték Angliát. Különös, hogy pont szellemi vezérük nélkül, ő ugyanis az első két találkozón összegyűjtötte az eltiltását eredményező két sárga lapot. Korábban is jellemző volt rá az izgágáskodás, és ahogyan korosodott, ahelyett, hogy lehiggadt volna, egyre több vitát engedett meg magának a játékvezetőkkel. Az olaszok elleni nyolcaddöntőben (0-2) újfent nem bírt magával, négy perc alatt összeszedett két lapot, majd a harmadik, a piros is villant. Keserűre sikeredett a búcsúja a válogatottak számára megrendezett, nagy nemzetközi seregszemléktől…

A klubkarrierjéhez visszatérve: 1987 elején bevonultatták katonának. Világos volt a képlet: az 1985-ös és 1986-os évad román gólkirálya csak a Steauához rukkolhatott be. Három esztendőt húzott le kék-pirosban, ezalatt nyert három bajnoki aranyat (1987, 1988, 1989) és három Román Kupát (1987, 1988, 1989), valamint egy ezüstöt (1990) és egy kupaezüstöt (1990). Az 1989-es végjáték sikerét (1-0 a Dinamo ellen) az ő találatának köszönhették a „csillagosok". Két nemzetközi kupadöntőn is láthattuk. 1987. február 24-én Monacóban csaptak össze az európai Szuperkupáért a Dinamo Kijevvel (1-0), Hagi a 44. percben intézte el a trófea sorsát. Az 1989-es barcelonai BEK-finálében azonban a Milan megrázó vereséget mért rájuk (0-4).

A romániai forradalmat követően legálisan szerződhetett külföldre. 1990-ben a Real Madrid vásárolta meg közel 4,3 millió eurónak megfelelő összegért. Két idényt játszott a „fehérek" kötelékében, bajnoki bronzzal (1991), ezüsttel (1992) és egy spanyol Szuperkupával (1990) gyarapítva gyűjteményét.

1992 és 1994 között a Brescia légiósa volt. Ugyan a honfitársai közé került (Mircea Lucescu edző, Ioan Sabău, Florin Răducioiu), de nem tudtak bent maradnia a Serie A-ban, majd nem sikerült visszajutniuk oda a következő szezonban. Fájó bukás volt a számára, és azon az sem változtathatott, hogy 1994. március 20-án 1-0-ra legyőzték a Notts Countyt, hazavihették a Wembley-ből az egykoron sokra becsült Angol–Olasz-kupát.

1994 és 1996 között újból Spanyolországban villogott, az FC Barcelona látott benne fantáziát. A katalánoknál egy bajnoki bronzra (1996) tellett.

1996 és 2001 között a Galatasarayt erősítette, 1,6 millió dollárért költözött a Boszporusz partjára, ahol aztán a sokadik virágzását élte. Szerzett az isztambuliakkal négy bajnoki aranyat (1997, 1998, 1999, 2000), egy ezüstöt (2001), két Török Kupát (1999, 2000), egy kupaezüstöt (1998), két török Szuperkupát (1996, 1997), két török Szuperkupa-ezüstöt (1998, 2000). Hab volt minden piros-sárga fanatikus tortáján az UEFA-kupa és az európai Szuperkup elhódítása 2000-ben. Koppenhágában, az Arsenal elleni ütközetben (0-0) ismét elveszítette a fejét, a 94. percben Nieto, a spanyol bíró öltözőbe zavarta. Szerencséjére a társai nála higgadtabbak voltak, és tizenegyesekkel elvitték a díjat a londoniak orra elől.

Hazájában hétszer választották meg az Év labdarúgójának (1985, 1987, 1993, 1994, 1997, 1999, 2000), Törökországban pedig háromszor (1996, 1999, 2000).

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Románia, szövetségi kapitány (2001), Bursaspor (2003–2004), Galatasaray (2004–2005, 2010–2011), Politechnica Timişoara (2005–2006), Steaua Bucureşti (2007), Viitorul Constanţa (2014–). A Galatával 2005-ben megnyerte a Török Kupát, míg a konstancaiakkal 2017-ben a román bajnokságot.

THOMAS HÄSSLER

Nyugat-Berlin „tasmaniai ördöge”

Thomas Hässler 1966. május 30-án született Nyugat-Berlinben, az akkor még kettéosztott Németországban. A pirospozsgás, szőke fiúcskából a hajdani porosz főváros egyik ifjúsági klubjában vált igazolt játékos, a BFC Meteor 06-ot 1979-ben hagyta ott a Füchse Berlin Reinickendorf kedvéért. A „rókáktól” 1984-ben írt alá az 1. FC Köln gárdájához, a „kecskéseket” 1990-ig szolgálta. 1986-ban egyszer pályára lépett az ifjúsági válogatottban, 1987-ben és 1988-ban 11-szer az olimpiai együttesben, majd 1988-tól 2000-ig 101-szer a nagyválogatottban. Utóbbi színeiben 11 gólt ért el. 1990-től egy szezont a Juventusban húzott le, aztán hármat az AS Roma kötelékében. 1994-ben hazatért, négy évadon át a Karlsruher SC-t erősítette, utána egy évadra átment a Borussia Dortmundhoz. 1999-től négy idényt az 1860 München trikójában futballozott, végül egyet az SV Austria Salzburgéban.

A 166 centis, 67 kilós középpályás klubszinten nem volt olyan sikeres, mint a nemzeti tizenegy harcosaként, bár az ezüstjeiért és bronzaiért nem muszáj bujdokolnia. 1986-ban UEFA-kupadöntőt bukott az 1. FC Kölnnel, cseréként 20 percet játszott Madridban, a Real elleni 1-5-ön. 1985-ben és 1988-ban a Bundesliga harmadik, 1989-ben és 1990-ben a második helyén végzett a rajnaiakkal. 1990. szeptember 1-jén a Juventus mezében elveszítette az olasz Szuperkupa-finálét, a Napoli 5-1-re legázolta a „zebrákat”. 1991-ben sem sikerült megszereznie ezt a serleget, igaz, akkor már Róma „farkasaival”, 1993-ban pedig az Olasz Kupát vitte el a sárga-pirosak orra elől a Torino.

1996-ban a Német Kupa berlini végjátékát rontotta el a KSC, holott Andreas Brehme kiállítása miatt 18 percig az 1. FC Kaiserslautern ellen emberelőnyben rohamozhatott (0-1). A vesztes kék-fehérek csapatkapitánya az Ickének becézett középpályás volt, akit hazájában 1989-ben és 1992-ben is az Év labdarúgójává „koronáztak”. Az utóbbi esztendőben a FIFA megválasztotta a világ harmadik legjobb futballistájának.

Az alacsony növésű, ám tetterős és energikus Thomas (az egyik sportmagazin a testmérete és a harciassága miatt a tasmaniai ördögökhöz hasonlította) 1988-ban Szöulban olimpiai bronzzal gazdagodott, míg 1992-ben ezüsttel az Európa-bajnokságon, nem mellékesen bekerült a svédországi torna álomcsapatába is. 1996-ban az angliai Eb-t arannyal zárta, s a németek összes meccsén játszott.

Egymás után három vébén szerepelt a német válogatottal (1990, 1994, 1998). A három tornán 14-szer vetették be, de nem sikerült betalálnia az ellenfelek hálójába. 1990. július 8-án világbajnok lett az NSZK-val Rómában, és az argentinok elleni finálét (1-0) végigjátszhatta.

1994-ben az Egyesült Államokban megrendezett World Cup legtöbb gólpasszt jegyző dirigense volt.

Miután 2004-ben visszavonult, trénernek szegődött. Edzői pályafutásának állomáshelyei: Nigéria, pályaedző (2007–2008), 1. FC Köln, pályaedző (2008–2010), Padideh FC Meshed, pályaedző (2014–2015), Club Italia Berlin (2016–).

Andalúzia Vasembere

Fernando Ruíz Hierro Andalúziában, a Málagához közeli Vélezben született 1968. március 23-án. A „hierro” kifejezés a spanyol nyelvben vasat jelent, az egyik becenevét, a Vasembert ezért kapta. A másikat (La Locomotora, azaz a Mozdony) is az elnyűhetetlen fizikuma, lendülete miatt ragasztották rá a szurkolók. Szó se róla, akinek a 187 cm magas, 84 kilós védő vagy védekező középpályás határozottabban odalépett, az könnyen ballisztikus röppályára térhetett. Rekordere is lett a La Ligának a sárga lapok gyűjtése területén, jóval túllépte a százas határt…

Futballozott az édesapja és mind a három bátyja is. Az egyik fivére, az 1962-es születésű Manuel Manolo Ruíz Hierro (ismertebb nevén Hierro I) sem volt ügyetlen, utánpótlás-válogatottságig s az élvonalig vitte, fénykorában megfordult a Betisnél.

Fernando 1980 és 1987 között a Vélez CF és a CD Málaga korosztályos csapataiban nevelkedett, ám az élvonalban a Real Valladolid szerelésében debütált 1987-ben. A lila-fehérektől vette meg 1989-ben a Real Madrid. Bemutatkozott az U21-es válogatottban, a szolgálatában 1989-ben és 1990-ben 5 mérkőzésen két gólt szerzett.

A „királyiaknál” teljesedett ki a karrierje, 1989 és 2003 között 439 találkozón 102 találattal járult hozzá a sikereikhez, mert azokból akadt bőven! Került a birtokukba spanyol bajnoki arany (1990, 1995, 1997, 2001, 2003), ezüst (1992, 1993, 1999) és bronz (1991, 2002). A Spanyol Kupáért négyszer mérkőztek, Hierrót mindegyik összecsapásukon szerepeltették. 1992-ben a Barcelona verte meg a fehéreket 2-0-ra Valenciában, 1992-ben az Atlético Madrid 2-0-ra a Bernabéuban, sőt 2002-ben újfent a saját otthonukban bukták el a díjat Deportivo La Coruña ellenében (1-2). A Vasember egyetlen diadalmas fináléjára ezen a fronton 1993-ban került a sor, Valenciában 2-0-ra nyert társaival a Zaragoza ellen.

A spanyol Szuperkupáért ötször meccseltek, és valamennyi végjátékban bevetették. Négyszer hazavitték a serleget (1990, 1993, 1997, 2001), ellenben egyszer a riválisuk emelhette a magasba (1995).

A madridisták a nemzetközi kupaszériákban szintén arattak babérokat. Amíg őket erősítette, a Bajnokok Ligáját háromszor fejezték be megkoronázva. 1998. május 20-án Amszterdamban 1-0-ra legyőzték a Juventust. Két év, négy nap múltával Párizsban 3-0-ra kiütötték a

Valenciát. Ennek a párbajnak az volt az egyik érdekessége, hogy a mellőzhetetlennek tűnő Mozdonyt csak a 84. percben küldte Michel Salgado helyett csatába a mestere, Vicente del Bosque. 2002. május 25-én csapatkapitányként vehette kézbe a serleget Glasgow-ban, miután 2-1-re jobbnak bizonyultak a Bayer Leverkusennél.

Az európai Szuperkupáért kétszer lépett porondra, 1998-ban vesztes (a Chelsea halászta el az orruk elől a kupát), míg 2002-ben győztes alakulat harcosaként (3-1-re megverték a Feyenoordot). A 2000-es monacói mérkőzést (1-2 a Galatasaray ellenében) kihagyta, a kispadon sem ült.

Tokióban háromszor láthatta őt az aktuális Világkupa fináléjában a túlnyomó többségében japán közönség: 1998. december 1-jén a Vasco da Gama fölött arattak 2-1-es győzelmet, 2000. november 28-án a Boca Juniors nyert 2-1-re ellenük, 2002. december 3-án a paraguayi Olimpia Asunción ellen csapatkapitányként vezette diadalra a gárdát (2-0).

Hogy teljes legyen a sikerlistája: 1994 márciusában kétszer összemérték erejüket a Boca Juniorsszal a Copa Iberoamericana nevet viselő díjért. Madridban 3-1-re megverték a „genovaiakat" (az egyik hazai találatot éppen Hierro jegyezte), igaz, Buenos Airesben az aranysárga-kékek visszavágtak (1-2). Azon a dél-amerikai turnén az ibériai klasszis nem vett részt.

2003-tól egy szezont a katari al-Rajjanban töltött, 2004-ben az ottani „oroszlánokkal" megszerezte az Emír-kupát. Utána kipróbálta magát a Premier League-ben (2004–2005). Ugyan a Bolton Wanderers nem tartozik az albioni elitbe, azonban a 6. helye megsüvegelendő teljesítményt takart. A spanyol klasszis 29/1-es mutatóval járult hozzá a The Trotters meneteléséhez.

1989. szeptember 20-án húzta először magára a nagyválogatott trikóját. (Barátságos 90 percen a Riazor Stadionban 1-0-ra győztek a lengyelek.)

Négy világbajnokságon (1990, 1994, 1998, 2002) járt, igaz, az elsőn, Olaszországban nem játszó tartalékként, valamint két Európa-bajnokságon (1996, 2000). Mind a három vébén kétszer volt eredményes, 1994-ben 3/2-es, 1998-ban 5/2-es, 2002-ben 4/2-es statisztikát produkált. Az ázsiai seregszemlén, az egyenes kieséses szakaszban két tizenegyespárbaj is jutott a spanyoloknak (az írek és a dél-koreaiak ellen), a barna hajú bombázó mindkétszer berúgta a maga 11-esét. Nem így az 1996-os angliai Eb alatt, ahol a házigazdák elleni „szétlövésben" iszonyatos erővel vágta a lécre a labdát.

A 2000-es kontinensbajnokságon két találkozón küldték harcba. 2002-ben mondott búcsút a válogatottnak, 89-szer képviselte a nemzeti színeket, s a fellépésein 29-szer zörgette meg a hálót. Habár általában védekező szerepet osztottak rá az edzői, félelmetes mennyiségben termelte a gólokat. Hosszú pályafutása során (mindent beszámítva) 810 hivatalos mérkőzést vívott, s azokon 168-szor vette be a kapukat. Mennyit gyártott volna, ha csatárként számítanak rá?

Az andalúz csillag 2007-től 2011-ig hazája labdarúgó-szövetségében sportigazgatóként dolgozott. 2011-től ugyanezt a pozíciót látta el egy éven keresztül a Málagánál. 2014-től Zidane mellett volt másodedző a Real Madridnál. 2016-tól a másodosztályú Oviedót irányította trénerként. 2017-ben újból a szövetségben vállalt munkát, az oroszországi vébén – a hirtelen menesztett Julen Lopetegui helyére beugorva – szövetségi kapitányként vezette a válogatottat. A torna után nem maradt tovább a Furia Roja élén, sőt a szövetségbe sem tért vissza.

RENÉ HIGUITA

Kolumbia legflúgosabb kapusa

Akik látták az 1990-es olaszországi világbajnokságon megrendezett Kolumbia–Kamerun (1-2) nyolcaddöntőt, valószínűleg sohasem felejtik el az egyik kulcsjelenetét. Június 23-án a mérkőzés 0-0-ra végződött Nápolyban, következett a hosszabbítás. A 106. percben az akkor 38 éves Roger Milla megszerezte az afrikaiaknak a vezetést, muszáj volt támadniuk a dél-amerikaiaknak. A lobogó hajú kapusuk, akitől sohasem volt idegen a cirkuszi porondokra inkább illő műsor, a középpályáig előrejött, a rápasszolt labdával húzogatni kezdett, csakhogy a „szelídíthetetlen oroszlánok" rutinos támadója túljárt az eszén, azonnal megtámadta, majd elvette tőle a labdát és a hálóba gurított. Bár a sárga-kékek még szépíteni tudtak, de a lényegi kérdés eldőlt: a fekete földrész képviselői jutottak a nyolc közé.

A pórul járt, 1966. augusztus 27-én Medellinben született, hazájában csak El Locónak (Bolond) nevezett férfiút José René Higuita Zapatának hívják. Szó se róla, bőven rászolgált a becenevére (vagy inkább a csúfnevére), tényleg kedvelte az extravagáns mutatványokat. A szemlélődőt néha határozottan a grundok vészkapusaira emlékeztette. Egyszer – nem akárhol, hanem az angolok ellen a Wembley-ben – maga mögül, a levegőben úszva, sarokkal vágta vissza a labdát a mezőnybe. Aki ezt – a védelem utolsó embereként, óriási kockázatot vállalva, technikailag így kivitelezve – meg meri és főként meg tudja csinálni, fel van vértezve önbizalommal és kurázsival! El is nevezte a sajtó a legendás mozdulatsorát „skorpiórúgásnak".

A 175 centis (a posztján kifejezetten alacsonynak számító), 75 kilós René az 1980-as évtized első harmadában a Millonarios Bogotá U18-as csapatában kezdett védeni, hogy 1985 második felében már az azúrkék mezesek felnőtt gárdájának gólvonalán parádézzon, mert a robinzonádokat is roppant kedvelte. 1986-ban átigazolt a nagy riválisi Atlético Nacional Medellinhez, hogy a klubban töltött két periódusában temérdek érmet szerezzen: 1991-ben és 1994-ben bajnokságot nyert, 1988-ban, 1990-ben és 1992-ben ezüstérmet. Két Copa Libertadores-döntőt vívott a medellini zöld-fehérekkel, 1989-ben elvitte velük a serleget az Olimpia Asunción elől (0-2, 2-0), ráadásnak a második összecsapást követő tizenegyespárbajban egyet bebombázott. 1995-ben duplázhattak volna, azonban a brazil Grêmióval szemben elbukták a trófeát (1-3, 1-1). 1990-ben és 1995-ben begyűjtötték a Copa Interamericanát, viszont az 1990-es Recopa Sudamericanát (a dél-amerikai Szuperkupa) Miamiban elhalászta az orruk elől a Boca Juniors (0-1).

1989. december 17-én Tokióban a Világkupáért csatáztak a Milannal az „örökzöldek” – így is becézik őket. Úgy festett, hogy tizenegyesek döntenek, ám a 119. percben Alberigo Evani betalált a kapujukba (0-1).

1992-ben Higuita a spanyol második ligába kiseső Real Valladolidhoz szerződött, egy évet védett a lila-fehéreknél. 1993 és 1997 között újfent az Atlético Nacionalt erősítette, utána két évadot a mexikói Tiburones Rojos Veracruzban húzott le.

Következett a vándorlások zaklatott időszaka a pályafutásában, jószerével évenként cserélgette a gazdáit és az állomáshelyeit: Independiente Medellin (1999–2000), Real Cartagena (2000–2001), Atlético Junior Barranquilla (2001–2002), Deportivo Pereira (2002–2003), S D Aucas Quito (2004), Real Antioquia Bajo Cauca FC (2005), Guaros FC Barquisimeto (2007), Deportivo Rionegro Itagüí (2008), Deportivo Pereira (2008–2010). 2010 januárjában a sárga-pirosaktól vonult visszza, vagyis 1985 és 2009 között öt ország (Kolumbia, Spanyolország, Mexikó, Ecuador, Venezuela) bajnokságában láthatták őt röpködni a nézők.

1987 és 1999 között 68 alkalommal vetették be hazája nemzeti tizenegyében, és a képviseletében háromszor volt eredményes. (Kiváló rúgótechnikájának köszönhetően kollégái rémévé vált, miután a karrierje folyamán összesen 448 hivatalos találkozón szerepelt és azokon 44-szer zörgette meg a hálókat.) 1990-ben részt vett a válogatottal az itáliai vébén.

A kapus 1993-ban és 1995-ben bronzérmes lett a válogatottjával a Copa Américán, 1989-ben és 1990-ben pedig bekerült az Év álomtizenegyébe Dél-Amerikában.

1990. június 2-án a Fáy utca meglehetősen gyér publikuma (alig 5000 szurkoló látogatott ki a Vasas-stadionba) is derülhetett a bohóckodásain, Mészöly Kálmán szövetségi kapitány legénysége barátságos meccsen simán legyőzte 3-1-re a vb-re készülődő vendégeket.

Higuita sohasem tartozott a könnyen kezelhető, egyszerű esetek közé. Belekeveredett már vesztegetési- és szexbotrányba, máskor kokainfogyasztáson kapták. Egy csúnya emberrablási ügy hozadékaként hónapokra börtönbe került, ezért maradt le az 1994-es Mundialról, ahol egyébként egyik jó barátja, Diego Armando Maradona megbukott a doppingvizsgálaton. A menedzserei jó pénzért arra is rávették, hogy televíziós valóságshowban fellépjen, sőt markáns arca miatt még egy plasztikai műtétnek is alávetette magát! Amikor az újságírók a megosztó személyiségének árnyoldalairól, a futballról alkotott filozófiájáról, valamint a sajátos szerepvállalásairól faggatták, ekként förmedt rájuk: „Csak nem gondolják az urak, hogy az életben és ebben a sportágban lehetséges a kockázat nélküli győzelem? Mindenkinek ki kell vennie a részét a sikerből, hozzá kell tennie a maga pluszát. Én nem tudok kibújni a bőrömből, és ilyenformán adom hozzá a magamét. Hogy ez esetleg morális szempontból nem mindig helyénvaló? Azt sem zárhatom ki, hogy az engem rendszeresen bírálóknak igazuk van, de kérem, vegyék figyelembe, hogy az én erkölcsöm a játék! Különben meg higgyék el, hogy az élet olyan, mint a kártyajáték, azokkal a lapokkal kell játszanod, amiket osztanak neked, és a partik legvégén úgyis veszítesz.”

Kapusedzőként megfordult a Real Valladolid (2008), a szaúdi al-Naszr (2012) és az Atlético Nacional Medellin (2018–) szakmai stábjában.

A White Hart Lane királya

Glenn Hoddle 1957. október 22-én született a Nagy-Londonhoz tartozó Hayesben. 1969-ben került a Tottenham Hotspur kölyökcsapatához, hogy 1974. április 17-én aláírja „inasszerződését" a klubhoz, majd 1975. augusztus 30-án bemutatkozott a nagyok között. 1976-tól 1980-ig az angol U21-eseknél vették figyelembe (12/2), közben 1979. november 22-én már a nagyválogatott mezét is magára öltötte, amelyben 1988-ig 53-szor szerepelt, s a képviseletében 8 találatot szerzett. Többször is lehetett volna válogatott, ha az állandó sérülései nem akadályozzák. Különösen a térdeivel kínlódott rengeteget. A „háromoroszlánosokkal" két vébén (1982, 1986) és két Európa-bajnokságon (1980, 1988) vett részt, a nemzeti színekben nem kísérték útját diadalok.

1987-ig szolgálta a Spurst, de a bajnokságban csupán két bronzérem (1985, 1987) jutott neki. A kupákban sokkal jobban ment a „sarkantyúsokkal", 1981-ben és 1982-ben elhódította velük az FA-kupát, 1984-ben az UEFA-kupát, 1981-ben az FA Charity Shieldet (megosztva), ellenben utóbbit 1982-ben elbukta a Liverpoollal szemben. És a teljes képhez hozzátartozik, hogy 1987-ben a Coventry City 3-2-re legyőzte hosszabbításban az FA-kupáért a fővárosiakat. A felsorolt, hazai illetőségű végjátékokban Hod (egyik beceneve) a pályán volt, viszont az Anderlechttel vívott két, nemzetközi kupadöntőn nem tudott játszani (1-1, 1-1, büntetőkkel 4-3). 1982. május 27-én főszereplője lett a QPR elleni, megismételt FA-kupa-döntőnek, ugyanis a 6. percben értékesített egy 11-est, s a lövésével elhódította a serleget az észak-londoni gárda.

A 183 centi magas, 73 kilós támadó középpályás az angol I. osztályban ötször került be az Év tizenegyébe (1980, 1982, 1984, 1986, 1987), előtte 1980-ban az Év legjobb fiatal játékosa lett.

Glenda (másik beceneve) 1987 és 1991 között az AS Monaco légiósa volt. 1988-ban bajnoki aranyat, 1991-ben ezüstérmet, 1989-ben és 1990-ben bronzot nyert. 1989-ben begyűjthette volna a Francia Kupát is, ha június 10-én az Olympique Marseille nem győz 4-3-ra ellenük. Az 1987–1988-as évadban a legjobb külföldi futballistává választották meg Franciaországban.

Finom technika, tértölelő passzok, ötletesség, váratlan fordítások jellemezték.

1991 és 1993 között a Swindon Town, 1993 és 1995 között a Chelsea játékos-menedzsere, 1996-ban pedig utóbbi edzője volt, abban az esztendőben kezdődött az új fejezet az életében. Mindent egybevetve futballistaként 755 hivatalos mérkőzésén 154-szer talált a hálóba.

1996-tól Anglia szövetségi kapitánya lehetett, 1998-ban a Mondialon dirigálhatta az együttest. 1999-ben egy szerencsétlen nyilatkozata, a fogyatékosokra tett félreérthető kijelentése miatt távoznia kellett erről a posztról.

2000-től 2001-ig a Southamptont, 2001 és 2003 között a Tottenham Hotspurt, 2004-től 2006-ig a Wolverhampton Wanderers irányította. Szakemberként akadtak vesztes kupadöntői: 1993-ban az FA-kupát bukta el a Chelsea-vel, 2002-ben a Ligakupát a Spursszel.

MARK HUGHES

Sparky, a „sárkányok" nagyfőnöke

Ha valaki annyi trófeát, érmet lapátol rakásra, mint Leslie Mark Hughes, megérdemli a nagyfőnök címet. Leltárba venni sem lehet könnyű őket, szidolozni alkalmanként még nehezebb. Persze, aki olyan márkás klubokban rúghatta a labdát és a gólokat, mint a Manchester United, az FC Barcelona, a Bayern München, a Chelsea vagy az Everton, arra sűrűn rámosolyogtak az égiek.

Mark Hughes a Wales északi részén fekvő Ruabon községben született 1963. november 1-jén. 1978-ban került a Manchester United ifjúsági gárdájába, s bár 1980-tól volt az első keret tagja, csak az 1983–1984-es szezonban debütált a „nagyok" között. Két részletben szolgált az Old Traffordon (1978–1986, 1988–1995), s temérdek sikerben volt ott része. Rakjuk sorba őket! FA Charity Shield (arany, 1984), FA Cup (arany, 1985), FA Charity Shield (ezüst, 1986), FA Cup (arany, 1990), Kupagyőztesek Európa-kupája (arany, 1991), Ligakupa (ezüst, 1991), FA Charity Shield (megosztott arany, 1991), európai Szuperkupa (arany, 1991), bajnoki ezüst (1992), Ligakupa (arany, 1992), bajnoki arany (1993), bajnoki arany (1994), FA Cup (arany, 1994), Ligakupa (ezüst, 1994), FA Charity Shield (arany, 1994), bajnoki ezüst (1995), FA Cup (ezüst, 1995), FA Charity Shield (arany, 1995).

1986-ban az FC Barcelona hárommillió eurónak megfelelő összegért vette meg, a katalánoknál egy spanyol bajnoki ezüsttel gyarapította a kollekcióját (1987). A következő évadot részben az FC Bayern Münchennél töltötte kölcsönben. 1988-ban visszatért a „vörös ördögökhöz", majd 1995-ben végleg búcsút vett tőlük, és a Chelsea csatára lett. A londoniakkal is elhódította az FA-kupát (1997), valamint a Ligakupát (1998) és a KEK-serleget (1998). A két KEK-díja között viszont óriási különbség van, hogy amíg 1991. május 15-én a 178 centis, 75 kilós támadó két találatával győzték le Rotterdamban a Barçát a piros-fehér-feketék, addig 1998. május 13-án, a VfB Stuttgart elleni végjátékon (1-0) a pályán sem volt Stockholmban. (Utóbbi tornán háromszor játszott, és egy találatot hozott össze.)

1998 és 2000 között a Southamptont erősítette, aztán a második vonalban hadakozó Blackburn Rovershez írt alá. 2001-ben felkapaszkodott a fehér-kékekkel a Premier League-be (egy újabb ezüsttel gazdagodva), sőt a következő esztendőben hazavitte társaival a Ligakupát is.

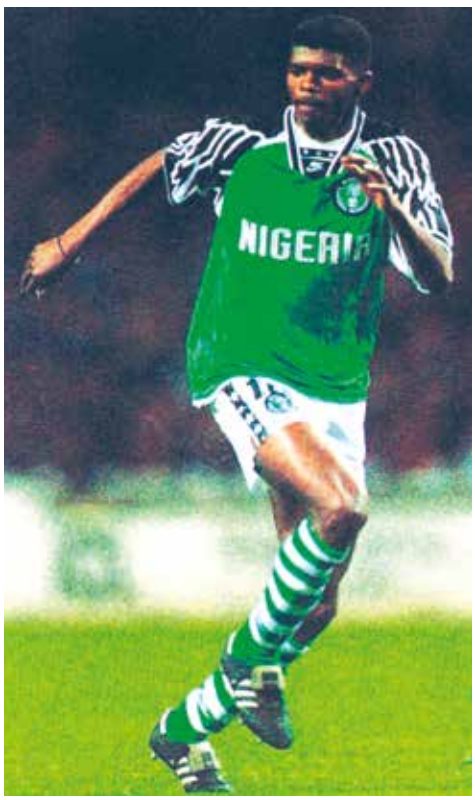
A walesi válogatottban 1984 és 1999 között 72 alkalommal lépett porondra, és 16-szor örvendeztette meg a góljaival a „sárkányok" szurkolóit. A nemzeti tizenegy oszlopaként egyetlen világversenyre sem jutott ki.

A Sparkynak becézett Hughes pályafutása folyamán 871 mérkőzésen 240 gólt ért el.

Edzői karrierjének állomáshelyei: Wales, szövetségi kapitány (1999–2004), Blackburn Rovers (2004–2008), Manchester City (2008–2009), Fulham (2010–2011), Queens Park Rangers (2012), Stoke City (2013–2018), Southampton (2018).

Szívműtétje után is világsztár maradt

Nwankwo Christian Nwosu Kanu 1976. augusztus 1-jén született Nigériában, Owerri városában. A családja tisztes jómódban élt, a szüleinek ásványvíz-palackozó üzeme volt. A Fed Works nevű csapatban kezdett, onnan ment át az Iwuanyawu Nationale Owerribe, amellyel megnyerte az 1992–1993-as nigériai bajnokságot. 1993 nyarán az Ajaxhoz került, 1974. február 20-án be is mutatkozott az amszterdamiaknál. A 197 centis, 80 kilós, 57-es cipőt hordó csatár 1993. szeptember 3-án U17-es világbajnok lett Japánban, azon a napon 2-1-re legyőzték a címért Ghánát. A tornán 5 találattal „ezüstcipőt" érdemelt ki.

1994-ben, 1995-ben és 1996-ban bajnokságot nyert Hollandiában, 1995-ben elhódította társaival az ottani Szuperkupát is (az 1994-es és 1996-os döntőben nem játszott). 1995 egyébként is nagy éve volt. Május 24-én a piros-fehérek megverték 1-0-ra Bécsben, a BL-döntőn az AC Milant. Kanu az 54. percben állt be Seedorf helyére.

1995-ben a „szuper sasokkal" elhódította az Afroázsiai-kupát. Üzbegisztánban 3-2-re nyertek (az egyik találatot ő szerezte), míg Lagosban 1-0-ra.

Az európai Szuperkupáért kétszer csapott össze az Ajax a Zaragozával (1-1, 4-0), ehhez a sikerhez annyi köze volt, hogy az aragóniai találkozón végig a kispadon ült. A visszavágón ott sem. November 28-án Tokióban mérkőztek a brazil Grêmióval a Világkupáért (0-0). Kanu a 68. percben Overmarst váltotta. A szétlövésben (4-3) nem kellett 11-est rúgnia.

1996-ban újfent a Bajnokok Ligája trófeáért csatázhattak. Rómában nem született gól a Juventus ellen, de a tizenegyeseket a piemontiak rúgták jobban, és győztek velük 4-2-re. Kanu végig a pályán volt, újfent csak nem lőtt 11-est.

1996 nyarán az Egyesült Államokban olimpiai aranyérmes lett. Három gólt jegyzett a játékokon, egyet ellenünk (1-0), kettőt a brazilok ellen (4-3, hosszabbítás után). Az argentinok elleni végjátékban szerepet kapott, a hálót nem sikerült megrezegtetnie.

1996. július 1-jén az Internazionale vette meg közel 4 millió eurónak megfelelő összegért. Az orvosok ősszel kiderítették, hogy súlyos szívbeteg, tulajdonképpen sportolnia sem volna szabad. Akkor nemcsak a további karrierje, hanem az élete is veszélybe került. 1996. november 27-én négyórás műtéten esett át Clevelandben. Szerencséjére DeBakey professzor stábja csodát művelt, így az 1997–1998-as szezon közepén debütálhatott a fekete-kékek szerelésében, s a bajnokság végén ezüstérmet vehetett át. 1998. május 6-án UEFA-kupa-döntőt rendeztek

Párizsban, a milánóiak 3-0-ra megverték a serlegért a Laziót. (A fekete csillag végig a padon ülve figyelte a küzdelmet.)

1999 nyarán Angliába költözött, az Arsenal kb. 6,5 millió eurót adott érte. 2004-ig szolgálta az „ágyúsokat", és nem volt olyan londoni éve, hogy ne került volna valamilyen medál a nyakába: 2002-ben és 2004-ben bajnoki arany, 1999-ben, 2000-ben, 2001-ben, 2003-ban bajnoki ezüst.

2000-ben az UEFA-kupa végjátékát Koppenhágában rendezték meg, a Galatasaray elől próbálta meg elszipkázni a díjat az angol klub (0-0). Kanu, aki a 75. percben Bergkampot váltotta, a trófeáról döntő tizenegyespárbajban nem vállalkozott lövésre. (11-esekkel a törököké lett a diadal.)

Az FA-kupáért először 1999-ben meccselhetett, teljes öt percet kapott Cardiffban, ahol 2-1-re jobbnak bizonyult a fővárosiaknál a Liverpool. 2002-ben is a walesi település stadionjában bonyolították le a finálét, amelyen az Arsenal 2-0-ra megverte a Chelsea-t. (Kanu kilenc percet töltött a küzdőtéren.) 2003-ban újfent Cardiffban mérhették össze erejüket a piros-fehérek a Southamptonnal (1-0), a nigériai csatár végig a padot melegítette. Időközben a Gunners kétszer is (2002, 2004) hazavitte az FA Community Shieldet, ám Kanu egyik finálében sem rúghatott labdába. Egyéni sikereként elkönyvelhette, hogy 1996-ban és 1999-ben Afrika legjobb futballistájává választották. 2000-ben a válogatottal is a kontinens legjobbja lehetett volna, azonban az Afrikai Nemzetek Kupájának lagosi döntőjében nem bírtak a zöld-fehérek Kamerunnal (2-2), majd a „szétlövésben" a hazaiak közül ketten (Kanu, Ikpeba) is rontottak. A nigériai futballegenda 2002-ben, 2004-ben, 2006-ban és 2010-ben bronzérmes volt ezen a sorozaton.

2004-től 2006-ig a West Bromwich Albion mezét hordta, 2006-ban kiesett a kék-fehérekkel a Premier League-ből. Hárommillió euróért gazdát cserélt, Birminghamből áttelepült Portsmouth városába. 2008. május 17-én jött el az ő napja, a Wembley-ben győztes találatot ért el a Cardiff City ellen a 37. percben. Habár a 87. percben lecserélte mestere, a szurkolóik óriási üdvrivalgása közepette vonulhatott az öltözőbe. Érezték a fanatikusok, hogy meglesz az áhított FA-kupa (1-0). Ellenben nem lett meg 2010-ben, mivel a Pompey tizenegyével elbukta a végjátékot (0-1 a Chelsea-vel szemben.) Kilenc percet adott neki a szakvezetője, így aztán sokat már nem segíthetett.

2010-ben kiesett a PL-ből a csapat, 2012-ben újabb osztályt zuhant vele. A harmadik vonalban nem vállalta a játékot, inkább visszavonult.

Nwankwo Kanu 1994 és 2011 között 87-szer öltötte magára a nigériai válogatott uniformistát, elért benne 12 találatot. 1993-ban hatszor az U17-es, 1996-ban hatszor az U23-as alakulatot erősítette, öt, illetve három góllal járult hozzá a sikereikhez.

Három világbajnokság jutott neki osztályrészül (1998, 2002, 2010). Franciaországban csoportgyőztesként röppentek a tizenhat közé a „szuper sasok", ott ellenben a dánok nagyon megcibálták a szárnyaikat (1-4). 2002-ben és 2010-ben megesett velük a szégyen, hogy az alapkörüket 1-1 ponttal az utolsó helyen zárták. Kanu a három Mundial hét találkozóján bizonyíthatott, de egyiket sem játszotta végig, miután hol lecserélték, hol becserélték. Tetejébe gólt egyik seregszemléjén sem tudott összehozni. Ezeket az ismétlődő le- és becseréléseit lehet magyarázni a műtött szívével, viszont ha valóban rizikós lett volna a bevetése, az orvosok örökre eltiltják a sportolástól. Valami más lehet a dolog magyarázata.

SREČKO KATANEC

Szlovén, horvát, avagy inkább jugoszláv?

Ugyan Srečko Katanec, minden idők egyik legjobb szlovén futballistája Ljubljanában született 1963. július 16-án, de mindkét ágon horvát felmenőktől. 1970-ben lett az NK Ljubljana kölyöklabdarúgója, a kék-fehérektől lépett át a helyi zöld-fehérekhez, a sokkal népszerűbb és elitligás NK Olimpijához 1981-ben. A „sárkányoknak" becézett csapatot 1985-ig szolgálta, 1984-ben kiesett velük az élvonalból, sőt egy évre rá a másodosztályból is. Nem követte társait a harmadik vonalba, hanem egy évet lehúzott a Dinamo Zagrebben, amellyel 1986. május 14-én elbukta a Jugoszláv Kupa finaléját (1-3 a Velezs Mosztarral szemben). 1986-tól 1988-ig a belgrádi Partizan fekete-fehér csíkos trikóját hordta, 1987-ben bajnok, 1988-ban bajnoki ezüstérmes volt a „sírásókkal".

A jól megtermett, 190 centis, 81 kilós védekező középpályás 1988-ban a Bundesligába került, egy évadon át a VfB Stuttgart légiósa volt. Bejutott a „svábokkal" az UEFA-kupa-döntőbe, ám a Diego Maradonával felálló Napoli elvitte előlük a serleget (1-2 és 3-3).

1989-től 1994-ig Olaszországban profiskodott, ahol a Sampdoriával számos szép sikerben volt része: 1991-ben elhódította a Serie A aranyát, míg 1994-ben bronzérmet vehetett át. 1991-ben megszerezte az olasz Szuper Kupát a genovaiakkal, ellenben nem sikerült szert tennie az Olasz Kupára, aztán 1994-ben ezt a díjat is megszerezte a kék-fehér-piros gárdával az Ancona ellenében (0-0 és 6-1).

1990-ben a Doria hazavitte Göteborgból a KEK-et, miután hosszabbításban 2-0-ra legyűrte az Anderlechtet. (Katanecet épp a ráadásra cserélte le mestere, Vujadin Boškov.)

1992. május 20-án BEK-döntőt vívtak az FC Barcelonával a Wembley-ben, és a langaléta védő mind a 120 percet a pályán töltötte. (A hosszabbításban Ronald Koeman lövése juttatta a katalánok kezébe az ezüstveretet.)

Katanec 1983 és 1990 között 31-szer öltötte magára a jugoszláv válogatott mezét, amelyben 5 találatot ért el. 1994-ben már a független Szlovénia együttesében 5/1-es mutatót hozott össze. A „plávikkal" három világversenyen vett részt, az 1984-es olimpián (Los Angelesből bronzéremmel térhetett haza), az 1984-es franciaországi Európa-bajnokságon s az 1990-es olaszországi világbajnokságon. (Egyetlen kivétellel e három torna valamennyi találkozóján szerepet kapott.)

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Szlovénia U21, másodedző (1996–1998), HIT Gorica (1998), Szlovénia, szövetségi kapitány (1998–2002, 2013–2017), Olympiakosz Pireusz (2002–2003), Macedónia, szövetségi kapitány (2006–2009), Egyesült Arab Emírségek, szövetségi kapitány (2009–2011), Irak, szövetségi kapitány (2018–).

Sikerei szakemberként: az Olympiakosszal 2003-ban görög bajnok lett. 2002-ben ő ült a szlovén válogatott kispadján a Japán és Dél-Korea által közösen rendezett Mundialon.

HARRY KEWELL

A „kenguruk" guruja

Harold Kewell 1978. szeptember 22-én született Sydney-ben. Tehetsége egy kölyökcsapatban, a Smithfield Hotspursban bontakozott ki. 1990-től öt éven keresztül a Marconi Stallions korosztályos futballistája volt.

1995-ben Angliába költözött, a Leeds United „inasa" lett. Két esztendő múlva begyűjtötte társaival az FA Youth Cupot, miután kétszer is legyőzték a Crystal Palace ifjú „sasmadarait" (2-1, 1-0).

1996. március 30-án debütált az élvonalban, 2000-ben bronzérmes lett az együttessel a Premier League-ben.

A kitűnő felépítésű, 180 centis, 75 kilós támadó 2003 nyarán 10 millió euróért a Liverpool FC-hez szerződött. A „vörösökkel" is gyarapította a bajnoki bronzkollekcióját (2006, 2007), de aranyakból is jutott a gyűjteménybe. 2005. május 25-én, a Bajnokok Ligája fináléjában az LFC 3-3-at ért el az AC Milan ellen, aztán a „szétlövésben" 3-2-re nyert. Harry 23 percet játszott Isztambulban, hamar le kellett cserélni sérülés miatt.

2006. május 13-án a Liverpool hazavitte Londonból az FA-kupát, 3-3-ra végzett a Leeds Uniteddal, majd tizenegyesekkel 3-1-re győzedelmeskedett. (Kewell negyvennyolc percet kapott edzőjétől a volt kenyéradói ellen.) És az ezüstmedáljáról is essék szó: 2005 decemberében klubvilágbajnoki döntőt bukott az LFC-vel Tokióban. A végjátékban a São Paulo FC egy találattal bizonyult jobbnak az angoloknál (0-1).

Kewell 2008 nyarán aláírt a Galatasarayhoz 5,5 millió euróért. Augusztus 17-én megszerezte a piros-sárgákkal a török Szuperkupát, Duisburgban verték meg érte a Kayserisport. A 66. percben állt be, és szinte az első labdaérintéséből a kapuba talált. Nem véletlenül választották a mérkőzés emberévé. 2010-ben bronzérmes helyen zárt a Galatával az élligában.

A nemzeti tizenegyben 1996 és 2012 között 56 mérkőzésen 17 gólt szerzett. Két világbajnokságon (2006, 2010) szerepelt. Németországban a horvátok elleni egyenlítő találatával (2-2) vette ki a részét a nyolcaddöntőbe jutásból. A 2010-es vébén csupán Ghána ellen lépett pályára, de a 24. percben kezezés miatt kiállította a bíró.

2007-ben Konföderációs Kupa-döntőt vívott a sárga-zöldekkel Brazíliával szemben (0-6). A rijádi nagy vereség ellenére beválasztották az All Star-tizenegybe. Háromszor (1999, 2001, 2003) szavazták meg az óceániai térségben az Év futballistájának.

2011-ben elbukta a válogatottal az Ázsiai Nemzetek Kupáját, Japán 1-0-ra nyerte az ausztrálok elleni végjátékot.

Kewell 2011-től egy évig a Melbourne Victory, 2013-ban a katari al-Garafa, majd a Melbourne Heath (2013–2014) labdarúgója volt.

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Watford U18 (2015–2017), Crawley Town (2017–2018), Notts County (2018).

Dél-Korea Sámsonja

Kim Dzsu Szong 1966. január 17-én született a Dél-Korea északkeleti részében fekvő Jangjang városában. A Csoszan Egyetem együttesében tűnt fel 1983-ban, onnan került be az U20-as válogatottba 1984-ben. Hamarosan a B válogatottban is számoltak vele, majd 1985-ben már a nagyválogatott mezét is magára ölthette. A villámgyors, technikás csatár a két szélen érezte a legjobban magát, ahonnan irányíthatott is. A szurkolóktól gyorsan megkapta a Vadló becenevet a száguldozásai és a lobogó sörénye miatt. Később a bochumi drukkerek a frizurája miatt inkább Sámsonként emlegették.

A 177 centire nőtt, 72 kiló versenysúlyú támadó részt vett az 1988-as szöuli olimpián, három mérkőzésen lépett pályára, de gólt nem sikerült elérnie.

1987 és 1992, aztán 1994 és 1999 között a puszani Daewoo Royalst erősítette. Rövid ideig Bicskei Bertalan is az edzője volt. Háromszor nyerte meg csapatával az első osztály aranyát (1987, 1991, 1997) és háromszor a hazája Ligakupáját (1997, 1997, 1998). Tudni kell hozzá, hogy 1997-ben két Ligakupa-sorozatot is rendeztek Dél-Koreában, egyiknek az Adidas, a másiknak a Prospecs volt a „fedőneve".

Kim egymás után háromszor lett Ázsiában az Év labdarúgója (1989, 1990, 1991), egyszer odahaza is megválasztották az Év futballistájának (1987), pontosan tíz esztendő múlva pedig átvehette a K League legértékesebb labdarúgója címet. Elsőrangú teljesítményei következtében ötször került be az ottani első divízióban az Év tizenegyébe (1987, 1991, 1996, 1997, 1999).

1992 júliusától 1994 júniusáig a VfL Bochum légiósa volt. Az első szezonban kiesett a kékfehérekkel a Bundesliga 1-ből, a másodikban megnyerte velük a Bundesliga 2-t. Végül is Németországban nem váltotta be a személyéhez fűzött reményeket, összesen 35-ször játszott a VfL-ben, s csupán négyszer volt eredményes. (Valamennyi találatát a második vonalban jegyezte.)

Ezzel együtt a válogatottban lehetett szép sikerekben része. 1986-ban elhódította vele Szöulban az Ázsiai Kupát, míg 1988-ban döntőt vívott társaival ugyanezért a díjért. (Utóbbi sorozatot Katarban rendezték, és Kim kapta meg a legértékesebb futballistának járó elismerést.) 1990-ben a „tigrisek" hazavitték Kínából a Dynasty Cupot, a kelet-ázsiai régió szelekciói számára kiírt serleget, és a pekingi torna legjobb játékosa ő lett. Zsinórban három világbajnokságon (1986, 1990, 1994) képviselhette a nemzeti színeket. 1954 után 1986-ban jutott ki megint a Mundialra a napkeleti gárda, s KIim volt az egyetlen, aki mindhárom tornán jelen volt. Mintha indigóval gyártotta volna a három vébéje mutatóit: mindhármon három meccset vívott, és egyiken sem zörgette meg az ellenfelek hálóját. (Mexikóban a dél-koreaiak egy, az Egyesült Államokban két pontot szereztek, csak három döntetlent és kilenc találatot tudtak összehozni.) Kim Dzsu Szong 1996-ig 76-szor kapott lehetőséget a csapatban, s a fellépésein 14 gólt könyvelhetett el. Rendelkezik edzői papírokkal, 2000-ben a puszani I' cons FC kispadján ült.

JÜRGEN KLINSMANN

Előbb lett világ- és Európa-, mint országos bajnok

Jürgen Klinsmann 1964. július 30-án született Göppingen városában. Kisgyermekként, aztán ifistaként több egyesületnél is megfordult (TB Gingen 1972–1974, SG Geislingen 1974–1978, Stuttgarter Kickers 1978–1981), ám miközben futballozott, apja pékműhelyében tanulta a kenyérsütés mesterségét. Tizenhat éves volt, amikor első jelentősebb klubja, a Stuttgarter Kickers megszerezte. 1981 és 1984 között a kék-fehéreknél futballozott, akik akkortájban a Bundesliga 2-ben szerepeltek, s általában a középmezőnyben végeztek. A „sváb főváros" első számú kedvence, a friss német bajnok VfB 1984 nyarán csapott le a 182 centis, 76 kilós csatárra.

A megnyerő modorú, szimpatikus fiatalember szinte azonnal a fehér-piros drukkerek kedvencévé vált. A karrierje folyamán megvívott 753 hivatalos mérkőzésén 342-szer talált a kapuba.

A korosztályi válogatottnál jószerével valamennyi lépcsőfokot megjárta: U16 (1980–1981, 3/0), U21 (1984–1985, 8/3), olimpiai (1987–1988, 14/8). Az NSZK válogatottjában 26/7-es (1987–1990) az egységes Németországéban 82/40-es (1990–1998) statisztikát ért el.

1984 és 1989 között tehát a VfB Stuttgart profija volt. Sok babér nem termett számára abban a periódusában, ámbár a két ezüstje miatt nem kellett szégyenkeznie. 1986. május 3-án Német Kupa-döntőt buktak a Bayern Münchennel szemben Nyugat-Berlinben. A nyúlánk támadó megtette a magáét, a 85 percben megzörgette Jean-Marie Pfaff hálóját. Igaz, 1-5-nél tette…

1988-ban 19 találattal a Bundesliga gólkirálya lett, bekerült a bajnokság álomcsapatába, majd megválasztották az NSZK-ban az Év labdarúgójának is. (1994-ben az egységes Németországban is kiérdemelte e büszke titulust.)

1989 májusában a stuttgartiak eljutottak a végjátékig az UEFA-kupában, és csak késhegyre menő csatában, egyetlen góllal bizonyult náluk erősebbnek a Diego Maradona által vezérelt Napoli. Olaszországban 2-1-re a világoskék-fehérek győztek, a visszavágón 3-3-született. (A Neckarstadionban Klinsmann indította el a góllavinát a 27. percben.) Nem sokkal később Itáliába szerződött, az Inter vette meg, mai áron 6,5 millió euróért. A fekete-kékeknél 1992-ig légióskodott, és velük aranyat is nyert, habár a Serie A-ban ez nem sikeredett, ott be kellett érniük két bronzzal (1990, 1992). Mindazonáltal 1989. szeptember 29-én, az olasz Szuperkupáért megrendezett milánói meccsen (2-0 a Sampdoria ellen) Giovanni Trapattoni mester nem küldte pályára. Nem egészen két esztendő múlva, 1991 májusában a lombardok az AS Romával csaptak össze az UEFA-kupa fináléjában. Klinsmann mindkét találkozót (2-0, 0-1) végigjátszotta, viszont egyszer sem tudta bevenni a „farkasok" állását.

1992-ben országot váltott, az AS Monaco mostani pénznemben hétmillió eurót utalt át érte. A hercegségben nem gyarapította az éremkollekcióját. 1994-ben újból költözködött, mégpedig

Londonba, a Tottenham „sarkantyúsaihoz”. Az 1994–1995-ös szezont Angliában töltötte, bekerült az Év együttesébe, sőt az albioni újságírók őt találták az idény legjobb futballistájának. Ugyan neki tényleg ment a játék a Premier League-ben, ezzel együtt a Spurs csupán a 7. helyre ért oda. Abban az esztendőben az *IFFHS* a földkerekség legjobb gólvágójává avatta, míg a *France Football* Aranylabda-választásán a 108 pontjával a második helyre került. (A 144 voksot gyűjtő George Weah férkőzött elé.)

1995-ben hazatért, elfogadta a Bayern ajánlatát. Az első évadot ezüstös, a másodikat aranyos helyen fejezte be a bajorokkal. Krisztusi korhoz érve végre egy országos bajnokság legjobbjának vallhatta magát! Addigra 1996-ban Európa-bajnokságot nyert a Nationalelf tagjaként. És mielőtt elfelejtenénk: 1996 májusában másodszor is felemelhette az UEFA-kupát, ugyanis a „girondisták” elleni mindkét ütközetet győztesen fejezte be (2-0, 3-1). (A müncheniek öt találatából az utolsót vállalta magára, Bordeaux-ban volt eredményes.)

1997-ben visszament Olaszországba, a Sampdoriához, közben az 1997–1998-as idényben kölcsönjátékosként feltűnt a Tottenham Hotspurben. 2003-ban nyolc találkozóra magára öltötte az Orange County Blue Stars szerelését, öt gólra futotta a kaliforniaiak képviseletében.

A válogatottal 1988-ban olimpiai bronzérmes volt Szöulban. Zambia ellen mesterhármast vágott, és az olaszok elleni bronzmeccsen is eredményesnek bizonyult (2-1). 1993-ban a németek hazavitték az US Cupot, Klinsi négy találattal lett a torna mesterlövésze.

Három Európa-bajnokságon láthatták őt a nézők, 1988-ban bronzérem, 1992-ben ezüstérem, 1996-ban aranyérem ütötte a markát. Mindhárom Eb-jén szerzett gólt, Angliában hármat is. Világbajnokságból is három adatott meg neki (1990, 1994, 1998). Az első vébéjén aranyat akasztottak a nyakába, Olaszországban háromszor vette be a kaputt, és bekerült a Mondiale All Star-tizenegyébe. 1994-ben pazarul teljesített az Egyesült Államokban, öt találatig jutott, nála több „dugót” csak a gólkirályok, Sztoicskov és Szalenko könyvelhettek el (6-6). Utolsó vébéjén, Franciaországban sem keltett csalódást, háromszor járt túl a kapusok eszén. Egyike a futballtörténelem azon három játékosának (a másik kettő a brazil Ronaldo és Miroslav Klose), akik három világbajnokságon is eljuttottak legalább három gólig.

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Németország, szövetségi kapitány (2004–2006), Bayern München (2008–2009), Egyesült Államok (2011–2016), Hertha (2019–2020). Sikerei szakvezetőként: Konföderációs Kupa-bronz (2005), világbajnoki bronz (2006). Bundesliga-ezüst (2009). CONCACAF-arany (2013). 2006-ban az Év menedzsere volt Németországban. 2013-ban hasonló megtiszteltetés érte a CONCACAF-térségben.

PATRICK KLUIVERT

A Fekete Mágus

Patrick Stephan Kluivert 1976. július 1-jén született Amszterdamban. Édesanyja, Lidwina Curaçao szigetéről költözött Hollandiába, apja, Kenneth Ramon (háromszoros válogatott futballista volt a hazájában) Suriname-ból. Fiuk az ASV Schellingwoude nevű kölyökgárdában ismerkedett a sportággal 1982 és 1984 között, s az elején szó szerint nagyobb volt a labda nála. Később jól megtermett csatár vált belőle, hisz 189 centire nőtt, a versenysúlya 82 kiló körül mozgott. (Hízásra hajlamos alkatúként olykor nehezére esett ezt a súlyt tartani.) 1984-ben az Ajax legendás futballakadémiájára került, ahonnét tucatszámra kerültek ki a reményteljes fiatal játékosok. 1991-ben bemutatkozott a holland U16-osoknál, két mérkőzést vívott a színükben. Utóbb fokozatosan haladt felfelé a szamárlétrán: az U17-ben tíz meccsen két gól (1991–1992), az U18-ban 3/2-es a mérlege (1992), majd az U19-nél 20/6-os (1992–1994).

1994-ben debütált az Ajax felnőttjei között, és még abban az évben a nemzeti tizenegyben is.

A piros-fehérekkel kétszer nyert bajnokságot (1995, 1996), kétszer elhódította el velük a holland Szuperkupát (1994, 1995). Mindkétszer a Feyenoordot verték meg érte (3-0, 2-1), és mind a két összecsapáson szerzett gólt. 1995 az aranybetűs esztendő az életében. Május 24-én győztes találatot ért el a Milan elleni Bajnokok Ligája-döntőben (1-0), a 85. percben járt túl a lombard védelem eszén. Nem volt még 19 éves!

November 28-án Tokióban csaptak össze a brazil Grêmióval a Világkupáért (0-0). Ugyan Kluivert elhibázta a „szétlövés" első kísérletét, ám szerencsére a társai higgadtabbnak bizonyultak nála, és nekik köszönhetően hazavitték Japánból a trófeát.

Az európai Szuperkupáért 1996 elején kétmenetes ütközetet vívtak a Zaragozával (1-1, 4-0). Az elsőn, idegenben Kluivert jegyezte a németalföldiek találatát, míg a másodikon csak riogatta a spanyolokat, viszont nem tudta bevenni a kapujukat. Mindezen sikerek mellett 1995-ben odahaza az Év tehetségének választották meg, tetejébe megkapta a *Guerin Sportivo* magazin Bravo-díját is, amelyet minden évad után az öreg földrész legígéretesebb talentumának ítélnek oda.

A Fekete Mágust 1997 nyarán az AC Milan szerződtette. Kétmillió euró körüli összeget fizettek érte a lombardok. Új klubjával eljutott az Olasz Kupa végjátékába, azonban a Lazio erősebbnek bizonyult a „rossoneróknál" (0-1, 3-1). Milánóban az ifjú holland nem kapott szerepet, Rómában cseréként lépett az aréna küzdőterére, majd lecserélték. Akárhogyan is történt, igencsak megnövekedett az értéke Itáliában, hisz 1998 nyarán az FC Barcelona 20 millió eurót utalt át érte. 2004-ig erősítette a katalánokat, 1999-ben bajnoki arany, 2000-ben és 2004-ben ezüst ütötte a markát a szolgálataiért. A harmadik ezüstöt 1999-ben vehette át, habár két gólt is jegyzett a Valencia elleni spanyol Szuperkupa-döntő visszavágóján, Barcelonában (3-3), de a duplája is kevésnek bizonyult, mivel az „odavágón" 1-0-ra győztek a „denevérek".

2004-ben Angliába távozott, a Newcastle United lecsapott rá, majd egy esztendő múlva 7,5 millió eurós haszonnal tovább passzolta a Valenciának. Mi tagadás, nem buktak a bolton

a „szarkák”… Az újabb ibériai kalandja 2006-ban bajnoki bronzérmet hozott. 2006 nyarán 5 millió euróért települt haza, a PSV Eindhoven csábításának engedett. Ennek a kapcsolatnak a holland első osztály bajnoki aranya lett a gyümölcse, a negyedik, egyben utolsó bajnoki címét nyugtázhatta 2007 júniusában. Még nem állt szándékában visszavonulni, miután a Lille Olympique vezérkara nem sajnált érte 2,75 millió eurót leszurkolni. 2008 júniusáig tehát Franciaországban futballozott, aztán akasztotta végleg szögre a stoplist.

A nemzeti tizenegyben 1994 és 2004 között 79-szer mutathatta be nem átlagos tudását, 40-szer zörgette meg a hálókat a képviseletében. Egy világbajnokságon (1998) és két Eb-n (1996, 2000) vett részt az Oranje tagjaként. Angliában egy gólt szerzett 1996-ban, épp a házigazdák kapusát avatta fel. (Már nem osztott, nem szorzott, 0-4-nél tette.)

A vébék közül egyedül a franciaországi jutott neki. Június 13-án, az első meccsükön, a belgák elleni remin (0- 0) a 81. percben kiállította az olasz Collina, ezért a további két csoportmérkőzésen nem játszhatott. Az argentinok elleni negyeddöntőn ő juttatta vezetéshez az együttesét (2-1), az elődöntőben is „mattolta” a brazilok kapusát (1-1), ám a 11-eseket a dél-amerikaiak helyezték pontosabban, így ők léptek a fináléba. A csalódott narancsmezesek a bronzcsatát is elbukták a horvátokkal szemben (1-2).

A 2000-es, részben hazai rendezésű Európa-bajnokságon Kluivert lett a torna gólkirálya öt találatával, bekerült az All Star-tizenegybe is. Sőt, az olaszok elleni elődöntő (0-0) tizenegyespárbajában egyedül neki sikerült bevennie Francesco Toldo kapuját. Ám nem lehetett teljes az öröme, az „azzurrók” jutottak a végjátékba.

Patrick remek képességekkel megáldott, kivételesen gólérzékeny támadó volt, aki sohasem szenvedett az önbizalomhiánytól. Mint a holland futballsztárok többsége, ő is szeretett „beszélni” a pályán, valamint a rivaldafényben. Mindenről volt véleménye, és azt elmondta. Még akkor is, ha nem kérdezték…

Edzői pályafutásának állomáshelyei: AZ Alkmaar, pályaedző (2008–2010), Brisbane Roar, pályaedző (2010), NEC Nijmegen, pályaedző (2010–2011), Jong FC Twente (2011–2012), Hollandia, pályaedző (2012–2014), Curaçao, szövetségi kapitány (2014–2015), Ajax ifjúsági (2016), Kamerun, pályaedző (2018–2019). Legnagyobb szakmai sikereként elkönyvelhette, hogy tagja lehetett a 2014-es brazíliai Mundialon bronzérmes Oranjét felkészítő stábnak.

2017-től egy esztendőn át a Paris Sant-Germain futballigazgatói székében ült.

Mindhárom fiából (Quincy, Justin, Ruben) hivatásos labdarúgót nevelt. Justin manapság az AS Roma légiósa, és már bemutatkozott szülőhazája nemzeti tizenegyében is. A „farkasok” 2018 nyarán 15 millió euróért vásárolták meg az Ajaxtól.

RONALD KOEMAN

Az utolsó BEK-döntő hőse

A profi holland futball nem szűkölködött a válogatottságig jutó testvérpárokban. Gondoljunk csak Arnold és Gerrie Mührenre, Willy és René van de Kerkhofra, Rob és Richard Witschgére, Frank és Ronald de Boerra, s nem utolsósorban Erwin és Ronald Koemanra. Ők tízen összesen 493-szor öltötték magukra a híres narancsszínű trikót, és klubjaikkal valamennyien nyertek az európai kupákból.

Ronald Koeman 1992. május 20-án a 112. percben megeresztett lövésével eldöntötte az utolsó BEK-döntőt, a Barcelona–Sampdoria összecsapást a Wembley szentélyében (1-0).

1963. március 21-én született az észak-hollandiai Zaandamban. 1980-tól 1983-ig az FC Groningenben pallérozódott. 17 évesen mutatkozott be az első vonalban, 19 évesen pedig a nagyválogatottban. A megbízható középcsapattá fejlődő zöld-fehérektől 1983-ban az Ajaxba igazolt. Három szezont húzott le az amszterdamiaknál, nyert velük két bajnoki aranyat (1984, 1985) és egy ezüstöt (1986). A Holland Kupát 1986. május 28-án hódították el a piros-fehérek, 3-0-ra megverték érte az RBC-t. (Ronald végigjátszotta a meccset.)

Az erőteljes alkatú (181 centi magas, 82 kilós) védő vagy védekező középpályás 1986-tól 1989-ig a riválisPSV labdarúgója volt. Amíg a Philips-gyáriakat erősítette, nem adta alább az Eredivisie (a holland élvonal) aranyánál (1987, 1988, 1989). A Holland Kupára kétszer tett szert velük (1988, 1989), és mindkét végjátékot (3-2 a Roda JC ellen, 4-1 az FC Groningen ellen) a lefújásig a gyepszőnyegen töltötte. Első nemzetközi diadalát is az Eindhovennel aratta, 1988. május 25-én hazavitte a gárda Bécsből a BEK-trófeát. A Práterben nem láthatott gólt a közönség a Benfica elleni csatán, aztán a „szétlövésben” annál többet, ugyanis hat páros rúgott, mígnem eldőlt a díj sorsa. Az első 11-est a holland védő vállalta el, és lenyűgöző nyugalommal lőtte a labdát Silvino hálójába.

1987-ben és 1988-ban az Év labdarúgójává választották meg a hazájában. Várható volt, hogy nem sokáig marad otthon, 1989-ben alá is írt az FC Barcelonához. (Mai pénzben közel hatmillió eurónak megfelelő összeget fizettek érte a katalánok, ami az akkori futballban hatalmas summának számított.) Hat évadon keresztül viselte a grénátvörös-kék szerelést, mégpedig a klubtörténet egyik legsikeresebb korszakában. Bajnoki arany (1991, 1992, 1993, 1994), bronz (1990), Spanyol Kupa (1990), spanyol Szuperkupa (1991, 1992, 1994), spanyol Szuperkupa-ezüst (1990, 1993). Bajnokcsapatok Európa-kupája (1992), európai Szuperkupa (1992), Világkupa-ezüst (1992) került gyűjteményébe.

Ronald Koeman a futballtörténelem egyik leggólerősebb védője volt, sőt, az 1993–1994-es Bajnokok Ligája megosztott gólkirálya lett 8 találattal. Mindent beszámítva 763 hivatalos

mérkőzést vívott, és azokon 252-szer volt eredményes. Imponáló, a csatárokat megszégyenítő teljesítmény.

1995-ben visszatért a szülőföldjére, a harmadik ottani BEK-győztes alakulathoz, a Feyenoordhoz. A rotterdamiaknál szerény (legalábbis az ő mércéjével) mérleggel zárt, egy bajnoki bronz (1996) és egy ezüst (1997) került a nyakába.

A válogatottban 1983 és 1994 között 78-szor lépett pályára, és a szolgálatában 14-szer talált a kapuba. Az Oranje tagjaként két Európa-bajnokságon (1988, 1992) és két világbajnokságon (1990, 1994) villanthatta fel a tudását. A négy közül az első volt a legsikeresebb, miután 1988-ban megnyerte a csapatával az Eb-t az NSZK-ban. Pedig nem indult jól a versengés: június 12-én a szovjetek Rácz László góljával 1-0-ra megverték Kölnben a csoportellenfelüket. Ám a hollandok utána az összes párbajukat győztesen fejezték be, s a müncheni végjátékban visszavágtak a Szovjetuniónak is (2-0). Koeman a torna minden, a hollandokat érintő mecscsét a porondon töltötte, mi több, a nyugatnémetek ellen Hamburgban ő egyenlített a 74. percben (2-1). Az aranymedál mellé bónuszként bekerült az All Star-tizenegybe.

1992-ben, Svédországban négy találkozó jutott a hollandusoknak, s azokat Ronald Koeman végighajtotta, a dánok elleni elődöntő (2-2) utáni „szétlövésében" sem hibázott. Pechére megtette ezt helyette Van Basten... Apró vigaszként legalább veretlenül repülhettek haza a kontinensviadalról.

1990-ben Olaszország rendezte a vébét, azon a hollandok szereplése igencsak felemásra sikeredett, az alapkörben nem győztek, nem is kaptak ki, s a három pontjukkal a nyolcaddöntőbe jutottak. (Mondjuk, az Egyiptom elleni 1-1-ükre aligha voltak büszkék.) Milánóban az NSZK-val csaptak össze, és az ősi ellenfeleik nyertek 2-1-re. (A legyőzöttek becsületgólját büntetőből R. Koeman rúgta.)

Az 1994-es világbajnokságon az élen fejezték be a csoportkört, ámbár Orlandóban Belgium kibabrált velük (0-1). A 16 között elbúcsúztatták az íreket (2-0), a nyolc között azonban őket buktatta el Brazília (2-3). Ronald Koeman az Egyesült Államokban 5/0-s mutatóval zárt.

A visszavonulása után a kispadra települt. Edzői pályafutásának állomáshelyei: Hollandia, a szövetségi kapitány segítője (1997–1998), FC Barcelona, segédedző (1998–2000), Vitesse (2000–2001), Ajax (2001–2005), Benfica (2005–2006), PSV (2006–2007), Valencia (2007–2008), AZ Alkmaar (2009), Feyenoord (2011–2014), Southampton (2014–2016), Everton (2016–2017), Hollandia, szövetségi kapitány (2018–). Sikerei szakvezetőként: holland bajnok (2002, 2004, 2007), Holland Kupa-győztes (2002), holland Szuperkupa-nyertes (2002, 2009). Portugál Szuperkupa-győztes (2005). Spanyol Kupa-nyertes (2008). 2012-ben az Év edzője lett Hollandiában. Ugyancsak Európa-bajnok testvére, Erwin magyar szövetségi kapitány is volt a kétezres évek első évtizedében.

JÜRGEN KOHLER

Mindent söpört, amit csak lehetett

Jürgen Kohler 1965. október 6-án született Lambsheim városában. 1975-ben lett a helyi TB Jahn kölyökfutballistája, onnét ifistaként 1982-ben igazolta át a Waldhof Mannheim. 1984 tavaszán debütált a világoskék-sötétkékek felnőttjei között, előtte 1983-ban bemutatkozott hazája U18-as válogatottjában (8/1), 1985-ben pedig az U21-esek gárdájában (11/0). A remek felépítésű, 186 centire nőtt, 84 kilós védő 1985. január 26-án megszerezte első élvonalbeli gólját, a Schalke hálóját vette be.

1987 júliusában a Koksernek becézett hátvédre lecsapott az 1. FC Köln. Két évadot töltött a „kecskéseknél", majd újabb kettőt a Bayern Münchennél. A rajnaiakkal 1988-ban bronzos, 1989-ben ezüstös pozícióban végzett. A bajorokkal 1989-ben német Szuperkupa-döntős, 1990-ben bajnok és német Szuperkupa-győztes (az 1. FC Kaiserslautern ellen a kapuba is talált), egy évre rá Bundesliga-ezüstérmes lett.

Kölnből került be a nagyválogatottba 1986-ban. A Nationalelf felszerelését 1998-ig 105 alkalommal viselte, s kétszer volt eredményes a képviseletében. Három világbajnokságon vett részt (1990, 1994, 1998), mindjárt az első vébéjéről, Olaszországból aranyéremmel térhetett haza. Három Európa-bajnokságon is szerepelt, 1988-ban a társaival az elődöntőbe jutott (bronzmérkőzést nem rendeztek), míg 1992-ben ezüst, 1996-ban arany lett a jutalmuk. (Az angliai sorozaton ő volt a csapatkapitány, de az első meccsén megsérült, nem tudott többé pályára lépni.) Ellenben 1992-ben bekerült a kontinenstorna álomcsapatába. 1997-ben ő lett az Év labdarúgója Németországban.

1991 és 1995 között a Juventusnál légióskodott. Torinóban is folytatta a címek vadászatát, 1992-ben a Serie A bronzérmese, 1994-ben az ezüstérmese, 1995-ben az aranyérmese volt. 1993-ban elhódította a „zebrákkal" az UEFA-kupát, a BVB Dortmund elleni mindkét csatán (3-1, 3-0) játszott, viszont az 1995-ös Olasz Kupa és olasz Szuperkupa fináléiban nem jutott szóhoz.

1995-től 2002-ig a Borussia Dortmund szerelését hordta. A Ruhr-vidéki „kanáriknál" sem hagyta abba a titulusok halmozását: 1996-ban és 2002-ben Bundesliga-arany, 1997-ben és 2001-ben bronz került a kollekciójába. Ehhez jött még a német Szuperkupa (1996), a Bajnokok Ligája-serleg (1997), a Világkupa (1997) és az európai Szuperkupa-ezüst (1997). Zárásképpen hozzácsapott a gyűjteményéhez még egy UEFA-kupa-ezüstöt (2002), ráadásul a Feyenoord elleni rotterdami végjátékban sikerült gólt szerzett (2-3). Az FC Barcelona ellen vívott európai Szuperkupa-döntő első összecsapásán, illetve az 1997. december 2-án megtartott Világkupa-döntőn (2-0 Tokióban a Cruzeiro ellen) nem vetették be.

Az edzői pályafutásának állomáshelyei: Németország U21 (2002–2003), MSV Duisburg (2005–2006), VfR Alen (2008), Bonner SC U19 (2012), SpVgg EGC Wirges (2013–2015), SC Hauenstein (2015–2016), VfL Alfter (2016–2017), Viktoria Köln U18 (2018–2019).

A Laudrup família Európa-bajnoka

Már a szülőhelye is kötődik a futballhoz, ugyanis Bécsben jött világra 1969. február 22-én, ahol atyja, Finn épp profiként kereste a kenyerét. Belőle is, illetve a két fiából (Michael, Brian) is dán válogatott lett, sőt idősebb csemetéjét képletesen minden idők legjobb skandináv labdarúgójává koronázták 2015-ben, ám a sportág egyik frontján a kisebbik legény kétségkívül lepipálta (aláírjuk, ez így meglehetősen furcsa kontextus a 186 centi magasra nőtt, 78 kilós versenysúlyú csatárral kapcsolatban) a klán férfitagjait, tudniillik sem a papa, sem a báty nem szerzett Európa-bajnoki címet. És az sem utolsó adalék a képességeit méltatandó, hogy míg a nagyhírű testvérét „csak" kétszer (1982, 1985) választották meg odahaza az Év futballistájává, addig ő

négyszer vehette át ezt az elismerést (1989, 1992, 1996, 1997)! 1992-ben a *France Football* Aranylabda-választásán a 6. helyre ért oda. Persze, nyert ő mást is ezeken kívül, tömve érmekkel és serlegekkel a kredence.

A koppenhágai Brøndby IF korosztályosainál nevelődött, a sárga-kékektől került be az U17-es (1984, 6/0), az U19-es (1985–1987, 12/6) és az U21-es (1987–1988, 5/0) válogatottba, sőt a „nagyok" közé is ebből a gárdából hívták meg először. Nem igazán sikeredett a debütálása, 1987. november 18-án 1-0-ra győztek a nyugatnémetek Árhusban.

A BIF-fel 1987-ben és 1988-ban bajnok, 1986-ban és 1989-ben ezüstérmes volt, míg 1988-ban elveszítette vele a Dán Kupa döntőjét.

A családi hagyományokat folytatva ő is külföldre gravitált, 1989-ben (mai pénznemben megadva félmillió euróért) a Bayer 05 Uerdingenhez szerződött. Nem sokáig maradt a krefeldieknél (34/6), 1990-ben már hárommillió eurónak megfelelő összegért vásárolta meg a Bayern München. Nem véletlenül adott érte ennyit, az ifjú dán bekerült az 1989–1990-es szezon Bundesliga-csapatába. 1990 nyarán – bemutatkozás gyanánt – elhódította bajorokkal a német Szuperkupát. Július 31-én 4-1-re legyőzték érte az 1. FC Kaiserslauternt, s az új szerzemény Karlsruhében végigjátszotta a meccset, de gólt nem szerzett. 1991-ben újabb medál, Bundesliga-ezüst ütötte a markát.

1992 nyarán a Fiorentina ötmillió eurónak megfelelő tételt sem sajnált érte kiadni, ám nem tudott segíteni a „violákon", mert azok – a rosszabb gólkülönbségük miatt – vele együtt estek ki a Serie B-be. Az AC Milan rögtön bejelentkezett a világosbarna hajú támadóért, s a kölcsöntranzakciót lezárandó (mostani árfolyamon számítva) 7,5 millió eurót fizetett. Az „ördögökkel" bajnok lett, igaz, a 9/1-es statisztikája arról árulkodik, hogy nem sokat tett a scudettóért. Ugyan a pedigréjében az olvasható, hogy Bajnokok Ligája-győztes volt a lombardokkal, ellenben az a helyzet, hogy az 1994. május 18-án megtartott athéni végjátékon (4-0 az FC Barcelona ellen) a kispadra sem telepedhetett le. Pontosan 12 meccset kellett letudniuk a piros-feketéknek a görög fővárosban ült diadalukig, azok közül ötön pályára küldte őt Fabio Capello mester, azonban egyszer sem talált a kapuba.

1994 és 1998 között a Rangers légiósa volt Glasgow-ban, klubkarrierje legsikeresebb időszakát töltötte a „protestánsoknál". Belefért három skót bajnoki aranyérem (1996, 1997, 1998),

egy ezüst (1999), egy Skót Kupa (1996) és egy skót Ligakupa (1997). (Mindkétszer a Hearts volt az ellenfél.)

1996. május 18-án, a kupafinálében két találattal járult hozzá a Hampden Parkban a „szívek" fölött aratott 5-1-es győzelemhez. (Ráadásul az első két gólt jegyezte.) Két nap híján két esztendő múlva az edinburghiak visszavágtak a serlegdöntőben, 2-1-re megverték a fővárosiakat. (Brian is ott volt a Celtic Parkban, a vesztes tizenegyben.) Pazarul futballozott a „felföldieknél", akik hódolatuk jeleként kétszer is (1995, 1997) megválasztották az Év labdarúgójának.

1998-ban hét mérkőzés erejéig a Chelsea FC alkalmazottja volt, ennyi is elegendőnek bizonyult a számára egy újabb trófea begyűjtéséhez, hiszen augusztus 28-án a 83. percben bevetette Gianluca Vialli menedzser a Real Madrid elleni európai Szuperkupa-döntőn. Gianfranco Zola helyére szállt be, s azzal tagja lett a Monacóban 1-0-ra nyertes londoni társulatnak.

Az 1998–1999-es évadot az FC København „oroszlánjainál" húzta le, a 6. hely aligha javított a hangulatán. Utána még egy esztendőt az Ajaxban futballozott, de Amszterdamban sem tudta gyarapítani bajnoki éremkollekcióját, az 5. pozíció semmit sem hozott a konyhájára. 1999. augusztus 8-án porondra vezényelték az Amsterdam Arenában, ahol az örök rivális Feyenoord 3-2-re nyert a házigazdák ellen a holland Szuperkupáért. (Élete utolsó döntőjén 85 percet kapott Jan Wouters edzőtől.)

A nagyválogatottban 1987 és 1998 között 82-szer láthatták, s a fellépésein 21 találatot ért el.

Részt vett két Európa-bajnokságon (1992, 1996) és egy világbajnokságon (1998). A svédországi Eb-n valamennyi, dán érdekeltségű összecsapáson szóhoz jutott, s bár tényleg nem játszott rosszul (be is került a torna álomtizenegyébe), de a hálót nem sikerült megzörgetnie. Így is tevékeny részt vállalt az északiak legpompásabb futballeredményéből.

1995-ben a „dinamitok" hazavitték Szaúd-Arábiából a Konföderációs Kupát (akkor Fahd király-kupának nevezték). A fivérek egy-egy góllal járultak hozzá a bravúrhoz, Brian a szaúdiak, Michael az argentinok ellen bizonyult eredményesnek. Nem mellékesen a sajtómunkások az ifjabb Laudropot találták a rendezvény legjobbjának.

Az angliai kontinensviadalon ismét bizonyította, lehet rá számítani, a csoportmérkőzéseken a piros-fehérek négy találatából hármat vállalt. Egyáltalán nem rajta múlott, hogy nem élték túl az alapkört.

Az egyetlen vébé, amelyen megcsodálhatták a nézők, az 1998-as franciaországi volt, ahol csapata a nyolc között búcsúzott el. Dolgozatunk alanya a dánok mind az öt összecsapásán futballozott és elkönyvelt két találatot. A testvérek kitettek magukért, mindkettőjüket beszavazták a Mundial All Stars keretébe. (16 labdarúgót találtak erre méltónak.)

Brian Laudrup fiatalon, 31 évesen vonult vissza.

A valaha született legjobb skandináv futballista

Ha csupán azt tudnánk Michael Laudrupról, hogy futballozott a Lazióban, a Juventusban, az FC Barcelonában, a Real Madridban és az Ajaxban, elég is volna az értékítélethez: akinek ennyi márkás klubban osztott szerelést a szertáros, az nem lehetett akármilyen labdarúgó. Hát, nem is volt az...

1964. június 15-én született Dániában, Frederiksbergben. Apja, Finn Laudrup hivatásos futballista volt, aki 19-szer szerepelt a dán válogatottban, amelynek színeiben 6-szor volt eredményes. Éppen a magyarok elleni Eb-selejtezőn, 1967. május 24-én (0:2) mutatkozott be a nemzeti tizenegyben. Légiósként két évig Bécsben, a Wiener SC-nél kereste a kenyerét. Mindkét fia, az idősebb Michael és az ifjabb Brian is a nyomába lépett.

Michael 1971-ben lett igazolt játékos a Vanløse IF gyermekalakulatában. Két év múlva elment a fehér-feketéktől a Brøndbyhez, majd 1977-ben a koppenhágai KB együtteséhez, amelyben kölyökszinten 1981-ig rúgta a labdát. 1980-ban bekerült az U17-es válogatottba (4/2), 1981-ben az U19-esbe (19/12), 1982-ben pedig az U21-esbe (2/0). Aligha lehetett kérdéses, hogy már nem sokáig késik a címére postázott behívó a nagyválogatottba. Stílszerűen a 18. születésnapján, 1982. június 15-én debütált, a dánok ugyan kikaptak a norvégoktól 2-1-re Oslóban, de a góljukat az újonc szerezte a 26. percben. (Igaz, akkorra már két találattal elhúztak az északi szomszédok.) Michael Laudrupot 1982-ben választották meg először Dániában az Év Labdarúgójának.

1981-től egy szezont lehúzott a fővárosi kék-fehérek felnőttjei között is (Kjøbenhavns Boldklub), hogy aztán csatlakozzon az 1980-as évtizedre felpumpált elitgárdához, a Brøndby IF-hez. Azonban nem várta meg a kék-sárgák sikerkorszakát, követve az atyai hagyományokat, 1983 nyarán külföldre távozott, hogy pénzt keressen. (Hazájában akkortájban még nem lehetett megélni a futballból.) A Juventus megvette, de azonnal kölcsön is adta a Laziónak. Túl sok babér nem termett abban az időben a „sasoknak", 1985-ben kiestek az élvonalból, viszont a szőkésbarna dán csatár nem követte őket a Serie B-be, visszahívta a Juve. Naná, hogy nem hagyták a csíkos trikósok Rómában az új csillagot, aki az 1984-es franciaországi Európa-bajnokságon remekelt! A skandinávok az elődöntőbe kerültek, ott ugyan tizenegyesekkel veszítettek a spanyolokkal szemben, de a húszesztendős tízesük végül is berúgta a magáét. (Nagy malaca volt, mivel az első kísérletét Luis Arconada könnyedén hárította, ellenben az angol bíró, George Courtney megismételtette a lövést, mert szerinte a kapuvédő kimozdult a gólvonalról, sőt egy sárga lapot is kiosztott a hevesen tiltakozó spanyolnak.)

Nagyjából fél évvel azt követően, hogy Michael Laudrupot visszarendelték a Juventushoz, Tokióban Világkupa-győztes lett. 1985. december 8-án az Argentinos Juniors elleni mérkőzésen ő egyenlített a 82. percben (2-2). Igaz, a „szétlövésben" a piemontiak közül egyedül hibá-

zott, szerencséjére a többiek berúgták a 11-esüket, így hazaröpíthették a trófeát Japánból. Az év záróakkordjaként másodszor is megválasztották a legjobb dán labdarúgónak.

1986-ban megszerezte a scudettót is, hétszer talált az ellenfelek hálójába a huszonkilenc Serie A-s mérkőzésén. Michel Platinivel alkotott pazar külföldi párost a „zebráknál". (A nyolcvanas évtized közepén még csupán két, nem olasz állampolgárságú játszhatott az ottani klubokban.) A következő esztendőben ezüst lett a bajnoki küzdelmek hozadéka, ám 1988-ban és 1989-ben nem tudott a dobogón végezni az „öreg hölggyel".

1986-ban részt vett élete első világbajnokságán a „dinamitokkal". A piros-fehérek négy összecsapást vívtak Mexikóban, hősünk valamennyin pályára lépett, és egy találatot jegyzett. (Az uruguayiak hálóját zörgette meg a 6-1-es kiütéssel végződő csoporttalálkozón.)

Az 1988-as Európa-bajnokságon is láthatták őt a nézők, ahol az alapkört az utolsó helyen zárta a társaival. Egy gólt könyvelt el az NSZK-ban, a spanyolok kapuját vette be Hannoverben (2-3).

1989 nyarán hárommillió eurónak megfelelő összegért megvásárolta az FC Barcelona. amellyel sikert sikerre halmozott, zsinórban négyszer lett bajnok (1991, 1992, 1993, 1994), egyszer Spanyol Kupa-győztes (1990), kétszer spanyol Szuperkupa-nyertes (1991, 1992), egyszer Bajnokcsapatok Európa-kupája-győztes (1992), egyszer európai Szuperkupa-nyertes (1992). A *Don Balón* című magazin 1992-ben megszavazta a La Liga legjobb külföldi labdarúgójának. Nem sokkal később zsebre vágta az újabb elismerést, ami az 1974 és 1999 közötti idősáv legjobb, Spanyolországban futballozó légiósát illette. 2006-ban Michael Laudrup lett minden idők legjobb dán futballistája, majd 2015-ben a Skandináviában valaha született legjobb labdarúgóvá „koronázták". Pedig a legnagyobb dán futballsikerről lemaradt, miután saját döntése alapján, a kapitánnyal folytatott vitája miatt nem vett részt a svédországi Európa-bajnokságon. Korábban is volt konfliktusa Richard Møller Nielsen szövetségi kapitánnyal, s egy időre le is mondta a válogatottságot, de később visszatért a csapatba. (Öccse, Brian nem követte el ugyanezt a hibát, ott volt az 1992-ben kontinensbajnok alakulatban.)

Lépjünk vissza a Barçával elért diadalaihoz, megéri velük részletesebben foglalkozni. Az első ibériai évadjában bronzérem került a nyakába, annak túlontúl nem örülhetett, viszont a következő négy szezonja „aranyosra" sikeredett. Tegyük hozzá, ezenközben a serlegekben sem szenvedett hiányt. 1990. április 5-én 2-0-ra megverték a Real Madridot a Spanyol Kupa-döntőjében. A 183 centire nőtt, 78 kilós versenysúlyú támadó Valenciában végig a porondon volt, gólt nem tudott szerezni. Az 1990-es spanyol Szuperkupát azonban elhalászták az orruk elől a nagy riválisok „királyiak" (0-1, 1-4). Az 1994-es végjátékban nem kapott szerepet, így ez a díj hiányzik a gyűjteményéből. A teljesség kedvéért: az 1993-as döntőn bevetette őt Johan Cruyff edző, de akkor újból a Real Madrid nyerte a kiírást.

1992. május 20-án régi álma teljesült Katalóniának, végre hazavitte kedvence a BEK-trófeát! A történelmi bravúr Londonban sikerült, a Sampdoria ellen (1-0), és Laudrup mind a 120 percet a Wembley gyepszőnyegén töltötte.

Az európai Szuperkupáért a Werder Bremennel párbajoztak, Brémában 1-1 született, Barcelonában 2-1. Az északi csatár az első meccset kihagyta, a másodikon szóhoz jutott. 1992. december 13-án sem hagyta ki a kezdőből Cruyff. A katalánok Tokióban indultak harcba a Világkupáért, ahol a dán klasszisnak hét évvel korábban már volt sikerélményben része. Azon a téli napon nem ő ünnepelhetett a lefújáskor, annál inkább a São Paulo FC futballistái, miután a magasba lendítették a trófeát (1-2).

1995 nyarán 9,5 millió eurónál is többért a Real Madridhoz írt alá. (A Blaugrana sok híve ezt a lépését azóta sem bocsátotta meg neki.) Újabb bajnoki arany került a kollekciójába, ám a spanyol Szuperkupát nem tudta elhódítani a „fehérekkel", mert a trónkövetelő Deportivo La Coruña az útjukat állta (0-3, 1-2).

1995 elején Dánia megnyerte a Konföderációs Kupát Szaúd-Arábiában. Január 13-án Laudrup lőtte az első találatot az argentinok elleni finálében (2-0).

Az 1996-os Európa-bajnokságon Michael Laudrup volt a válogatott kapitánya. Angliában az alapszakaszt a 3. helyen zárták, azzal be is fejezték tornát.

Az 1998-as világbajnokság foglalta keretbe a nemzeti tizenegy felszerelésében eltöltött korszakát. 1984-ben a franciaországi Eb-n futott be, és 1998-ban ott köszönt el a nagy versenyektől. 104 mérkőzésen volt tagja az együttesnek, az uniformisában 37-szer bizonyult eredményesnek. Hab volt a tortáján, hogy fivérével együtt bekerült a Mondial tizenhatos All Star-keretébe.

1996-tól egy évig a Vissel Kobe, majd 1997-től újabb egy esztendeig az Ajax profija volt. Az amszterdamiakkal 1998-ban duplázott. Luis Figo egyszer leszögezte, hogy Michael Laudrup volt a legjobb játékos, aki ellen valaha játszott.

A visszavonulását követően trénerkét igyekszik hasznosítani tapasztalatait.

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Dánia, pályaedző (2000–2002), Brøndby (2002–2006), Getafe (2007–2008), Szpartak Moszkva (2008–2009), Mallorca (2010–2011), Swansea City (2012–2014), Lekhwiya FC (2014–2015), al-Rajjan (2016–2018).

Legnagyobb sikerei szakvezetőként: dán bajnok (2005), Dán Kupa-győztes (2003, 2005), dán Szuperkupa-nyertes (2002), angol Ligakupa-győztes (2013), katari bajnok (2015), Koronaherceg Kupa-győztes (2015). 2003-ban és 2005-ben az Év menedzsere lett Dániában.

GARY LINEKER

A Winston név kötelez

Gary Winston Lineker 1960. november 30-án született Leicesterben. (A középső nevét családjának Winston Churchill iránti tiszteletéből kapta, mivel a nagy államférfi szintén november 30-án született.) Gary az iskolás évei alatt inkább krikettezett, aztán 1976-ban mégis a Leicester City futballakadémiáján kötött ki. Két évig az ifjúsági csapatban csiszolódott, majd 1978 és 1985 között a „rókák" felnőttgárdáját erősítette. Amikor először magára öltötte a kék-fehér szerelést, a klub a második vonal alsóbb régiójában tanyázott, ám aztán vele 1980-ban megnyerte annak aranyérmét és feljutott az elitbe. Igaz, a következő esztendőben kiesett onnan, és csupán két szezon múltával, bronzérmesként kapaszkodott vissza. Lineker 1985-ben 194/95-ös mutatóval intett búcsút a szülővárosának, és egy évadon keresztül a friss bajnok Everton FC trikóját hordta. A liverpooliaknál sem tétlenkedett, bizonyíték rá a 41/30-as statisztikája, az FA Charity Shield-trófea (1985), valamint a bajnoki ezüstérem (1986). 1983-ban a másodvonal, 1985-ben, 1986-ban és 1990-ben az első osztály gólkirálya lett. 1986-ban a *France Football* Aranylabda-szavazásán a második helyen kötött ki, a 62 pontjánál csupán Igor Belanov, a Dinamo Kijev ikonja gyűjtött többet. 1991-ben Gary Linekert a FIFA a földkerekség harmadik legjobb labdarúgójának választotta.

Még 1984-ben bevetették egyszer az angol B válogatottban, majd 1984. november 13-án a nemzeti tizenegyben is csatasorba állították Új-Zéland ellen. 1991-ig nyolcvan alkalommal láthatták őt Albion legjobbjai között, s a fellépésein 48 alkalommal volt eredményes. Igencsak kivágta a rezet mind a két világbajnokságán (1986, 1990). Mexikóban az öt mérkőzésén elkönyvelt hat találatával gólkirály lett, természetesen bekerült a torna álomtizenegyébe is. A csoportmeccsen mesterhármast ért el a lengyelek ellen Monterrey városában. A nyolcaddöntőben kétszer bevette a paraguayiak kapuját, sőt az elődöntőben az argentinok kapujába is betalált, azonban Diego Maradona két góljával (az egyiket kézzel ütötte) a dél-amerikaiak mentek tovább.

Olaszországban a „háromoroszlánosok" megnyerték a csoportjukat, utána

hosszabbításban elbúcsúztatták Belgiumot, majd a nyolc között (szintén hosszabbításban) Kamerunt, ám az elődöntőben a németek rúgták jobban a tizenegyeseket. Az angolok így a bronzért párbajozhattak az olaszokkal Bariban (1-2). Maradt számukra a negyedik hely. Lineker négy góllal zárta az 1990-es Mundialt. Ellenben az Európa-bajnokságokon (1988, 1992) mintha átok ült volna rajta és a társain. Az NSZK-ban és Svédországban is csoportutolsók lettek, s bár a máskor rendkívül veszélyes, magas presztízsű támadójuk mind a hat összecsapásukon lehetőséghez jutott (ráadásul Skandináviában csapatkapitányként), azonban egyszer sem tudta a hálót megzörgetni.

1986-tól három évadon keresztül az FC Barcelona profijaként öregbítette a hírnevét, és a La Ligában két ezüstmedállal (1987, 1989) gyarapíthatta a kollekcióját. 1988-ban és 1989-ben egy-egy míves serleget is a medáljai közé pakolhatott, a katalánokkal előbb a Spanyol Kupára (Copa del Rey), utóbb a KEK-re csapott le. Mindegyik döntőben ott volt ugyan, ám gólt nem tudott lőni vagy fejelni. Ellenben a Kupagyőztesek Európa-kupája elhódításából bőven kivette a részét, mivel a sorozat 8 meccsén 4-szer bizonyult eredményesnek.

1989-ben visszatért szülőföldjére, a Tottenham Hotspur szerződtette. A „sarkantyúsoknál" sem maradt siker nélkül, 1990-ben bronzérmes helyre ért oda velük a bajnokságban, 1991-ben pedig Észak-Londonba költöztették az FA-kupát. A Manchester United elleni végjátékot (2-1) végighajtotta Wembley-ben, ellenben a két találatot nem ő szerezte.

A harcedzett veterán 1992 és 1994 között a Nagoya Grampus Eight légiósaként teljesített szolgálatot. Aligha a Japánban töltött időszakát tekinti a pályája csúcsának…

Furcsa, de igaz: egyik ország első osztályában sem nyert soha bajnoki címet!

A visszavonulását követően a *BBC*-nél vállalt kommentátori állást, újságot írt. Egy ideig Katarban, az *al-Dzsazíra* nevű televíziós csatornánál is dolgozott, az üzleti életben is kipróbálta magát. Korunk figyelmes szemlélőjeként híressé vált szellemes szófordulatairól, csípős kritikáiról, fanyar humoráról. Valósággal szállóigévé lett az egyik mondása: „A futball az a sportág, amelyet 90 percen keresztül huszonketten játszanak, és a végén mindig a németek győznek."

Amikor 2016-ban a Leicester City megnyerte a bajnokságot, Lineker ezt olyannyira nem tartotta lehetségesnek, hogy közben fogadalmat tett: ha mégis aranyérmesek lennének a „rókák", ő bizony élő adásban vetkezik alsónadrágra. Nos, megtette. Elvégre Churchill is rendre betartotta, amit a híveinek megígért…

JARI LITMANEN

A finn futball fejedelme

Jari Olavi Litmanen neve úgy cseng a finn sportrajongók fülében, mint a magyarokéban Puskás Ferencé. Kérjük, ne vegyék párhuzamunkat túlzásnak, bár az kétségtelen, hogy sohasem játszott világbajnokságon, sem pedig Európa-bajnokságon vagy olimpián. Ellenben kilencszer volt Finnországban az Év labdarúgója (1990, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 2000), egyszer Hollandiában is megválasztották (1993). 1995-ben a *France Football* Aranylabda-voksolásán a harmadik helyen végzett. 1995-ben és 1996-ban az európai sportsajtó beválasztotta az Év tizenegyébe. 1989. október 22. és 2010. november 17. között 137-szer szerepelt hazája válogatottjában, s a fellépésein 32-szer volt eredményes. Mindkettő rekord az ottani labdarúgásban. A búcsúmeccsén gólt rúgott San Marino ellen (8-0), ezzel ő lett a legidősebb futballista, aki a finn nemzeti tizenegy képviseletében hálóba talált. Nem mellékesen máig az Ajax legjobb góllövője (26 találattal) az európai kupákban.

Ha számba vesszük az érmeit, amelyeket a pályafutása alatt a nyakába aggattak, igencsak tekintélyes hosszúságú sorhoz jutunk. Lehet csemegézni! Reipas Lahti: finn bajnoki bronz (1988). MyPa: Finn Kupa-arany (1992). (Gólt szerzett az FF Jaro FF elleni, 2-0-ra végződő finálében.) Ajax Amszterdam: holland bajnoki arany (1994, 1995, 1996, 1998, 2004), ezüst (2003), bronz (1993). Holland Kupa-arany (1993, 1998). (Az 1999-es döntőben nem játszott.) Holland Szuperkupa-arany (1993, 1994). (Az 1995-ös döntőben nem lépett pályára.) Holland Szuperkupa-ezüst (1996, 1998). Bajnokok Ligája-arany (1995). Bécsben, a Bayern München elleni összecsapáson (1-0) hetven percig lehetett a porondon. Európai Szuperkupa-arany (1995). 1996. februárban csak Zaragozában láthatták (1-1), a visszavágón (4-0) nem, sőt, a kispadra sem fért oda. Világkupa-arany (1995). Tokióban, a Grêmio elleni csatán lehetőséget kapott, a hosszabbításban (a mérkőzés 94. percében) hozta le edzője, Louis van Gaal. FC Barcelona: spanyol bajnoki ezüst (2000). (1999 nyarán az új szerzeményükért a katalánok négymillió eurót utaltak az Ajax számlájára. Nem véletlenül, hisz a gránátvörös-kékeknél a holland mestere, Van Gaal fogadta.) Liverpool FC: a Premier League ezüstje (2002), bronza (2001). Mindenképpen szerepelnie kell a portréjában a ténynek, hogy a „vörösök” 2001-es serleghalmozásához nem volt túl sok köze. Hogy miért? Az Alavés elleni UEFA-kupa-döntőn (5-4) nem játszott, Dortmundban a kispadon sem ült. Az európai Szuperkupa-aranyért folyt ütközetben, a Bayern München elleni 3-2 alatt a padon ücsörgött Monacóban. Az FA-kupa-finálében, az Arsenal elleni 2-1-es sikerből sem vette ki a részét, a cserék között sem volt. Az FA Charity Shield-végjátékon, a Manchester United ellen (2-1) ugyan a cserék közé jelölte, ám végül nem küldte be Gérard Houllier. (Érdemes figyelembe venni, hogy Liti gyermekkorában

a Liverpool elkötelezett drukkere volt, tehát régi álma teljesült, amikor reményekkel telve az Anfield Roadra igazolt. Aztán hamar világossá vált a számára, hogy nem tartozik a kopaszodó francia menedzser favoritjai közé.) FC Lahti: finn bajnoki bronz (2008). HJK Helsinki: finn bajnoki arany (2011), finn kupaarany (2011).

Persze, a sok diadal mellett itt-ott kudarcokat is át kellett élnie: 2005-ben kiesett a Hansa Rostockkal a Bundesligából, holott az egykori NDK-sok kétmillió eurót fizettek ki érte. 2010-ben hasonló sors várt rá szülővárosa klubjánál, az FC Lahtinál, melyet aztán nem követett a második vonalba, inkább elszerződött Helsinkibe, a HJK-hoz, hogy pazar duplával fejezze be ragyogó futballkarrierjét.

Jari Litmanen 1971. február 20-án született a dél-finnországi Lahtiban. 1977-ben ott kezdett kölyökként futballozni, ahol korábban az édesapja is rúgta a labdát, azaz a Reipasban. 1987-től (tizenhat évesen debütált) 1990-ig az első csapatban villogott. A narancssárga-feketéktől 1991-ben a HJK-hoz került, onnét 1992-ben a MyPa-hoz (Myllykosken Pallo – 47 Kuovola) vezetett az útja. Bár számos márkás gárda (FC Barcelona, Dinamo Bucureşti, PSV Eindhoven, Leeds United) is érdeklődött iránta, a szupertehetségű tinédzser 1992-ben az Ajaxot választotta. Hogy jól döntött, amikor az amszterdamiakhoz ment, bizonyítja az írásunk elején listázott medáljainak mennyisége.

A 182 centi magas, 76 kilós versenysúlyú támadó középpályás (vagy visszavontan játszó csatár) az Ajaxnál teljesedett ki és vált világhírűvé, azonban a sikereiért meg kellett dolgoznia. Remek adottságokkal áldotta meg a természet, csiszolt volt a technikája, príma a kombinációs készsége, a lövőereje, megfelelő a gyorsasága és a robbanékonysága. Képes volt irányítani, az akciókat befejezni, a védekezésből is kivenni a részét, és ha a szükség úgy hozta, egyedül cipelni a csapatot a hátán. Ugyanakkor gyakran kínlódott sérülésekkel, néha a szíve is rakoncátlankodott, s ezek az egészségügyi gondok kihatottak a kondíciójára, valamint az állóképességére. Úgy tűnt a kívülállóknak, olykor mintha a változékony hangulata is negatívan befolyásolná a teljesítményét. Veteránként egyes kritikusai túlontúl önzőnek látták-láttatták, s az a bírálat is megállta a helyét, hogy a fejjátékán, valamint a fordulékonyságán picit javítania kellett volna.

1999 és 2001 között az FC Barcelona, 2001-től egy éven át a Liverpool, 2002 és 2004 között újból az Ajax, 2004 őszén az FC Lahti, 2005 tavaszán a Hansa Rostock, 2005 és 2007 között a Malmö FF, 2008-ban a Fulham, 2008 és 2010 között megint az FC Lahti, végezetül 2011-ben a HJK Helsinki mezét hordta. Mindent összeadva 1987 és 2011 között az 586 hivatalos mérkőzésén 205 találatot ért el.

A visszavonulását követően televíziós kommentátorként és sportújságíróként dolgozott.

RABAH MADZSER

A Sárkánykalifa

Rabah Musztafa Madzser 1958. december 15-én született Algírban. 1973-ban kezdett játszani a főváros Husszein Dezs pasa nevét viselő városrészében működő Onalait csapatában. Két év múlva átment az ország egyik kedvencéhez, az NA Husszein Dezshez. Az aranysárga-piros együttessel 1976-ban és 1982-ben Algéria bajnoka, 1977-ben és 1982-ben kupagyőztese lett. 1978-ban az Afrikai Kupagyőztesek Kupájában bravúrosan menetelt a gárdával, a finálé két meccsén azonban a guineai Hafia Conakry erősebbnek bizonyult (3-1, 2-1).

1978-ban bemutatkozott a nemzeti tizenegyben, 1992-ig 87-szer öltötte magára a felszerelését, és 28-szor volt benne eredményes. Két világbajnokságon vett részt a válogatottal (1982, 1986), illetve elhódította vele az 1990-es Afrikai Nemzetek Kupáját, amelyet szülőhazájában rendeztek. (Március 16-án Nigériát verték meg 1-0-ra a végjátékban.) Az 1982-es spanyolországi Mundial több szempontból is emlékezetesre sikeredett. A „sivatagi rókáknak" becézett alakulat először futballozhatott világtornán, és megverte az NSZK-t 1-0-ra, valamint Chilét 3-2-re. A nyugatnémetek elleni történelmi gólt Madzser szerezte az 53. percben, a másodikat pedig egy másik legenda, Lakdar Belloumi a 69. percben. (Ha az osztrákok Gijónban nem „könyörülnek meg" a szomszédokon, akkor az észak-afrikaiak jutnak tovább.) A 179 centire nőtt, 70 kg versenysúlyú csatár mindkét sorozat valamennyi algériai érdekeltségű meccsén játszott, s egyetlen alkalommal sikerült bevennie az ellenfél kapuját (6/1). Igaz, nem akárkiét, Harald Schumacherét!

1983-tól 1985-ig a párizsi Racing Club de France profija volt, közben 1985-ben a Tours FC vette kölcsön. 1985 júliusától 1991 júniusáig – kis megszakítással – az FC Porto légiósa volt. (1988. januártól 1988. júniusig a Valencia kérte el.)

A portugál „sárkányokkal" háromszor lett bajnok (1986, 1988, 1990), egyszer kupagyőztes (1988 – nem játszott a döntőben), kétszer portugál Szuperkupa-győztes (1986-ban nem szerepelt a döntőben, 1990-ben viszont igen).

1987-ben a kék-fehérek nagyon kivágták a rezet, hazavitték a BEK-serleget, az európai Szuperkupát, majd Tokióból a Világkupát is. Madzser hihetetlen gólt sarkalt május 27-én Bécsben a Bayern München kapujába, ráadásul a 78. percben, 0-1-s állásnál, és valami hátborzongató magabiztossággal. Már ezzel az egy mozdulatával beírta magát a sportág aranykönyvébe.

1987. december 31-én Tokióban ismét csak az ő nevét foglalták imába a luzitánok hívei, hisz a 107. percben az ő találata zárta le a Peñarol elleni hosszabbításos csatát (2-1).

1991-től egy évig a Qatar SC keretébe tartozott, utána edzőként folytatta.

A tréneri pályafutásának állomáshelyei: Algéria, szövetségi kapitány (1993–1995, 1999, 2001–2002, 2017–2018), FC Porto, ifjúságiak (1995–1997), al-Szadd (1997–1998), al-Wakra (1998–1999), al-Rayyan (2005–2006).

Atyja is, ő is BEK-győztes Milan „csékája” volt

Paolo Maldini 1968. június 26-án született Milánóban. Édesapja, Cesare is világhírű futballista volt, aki karrierje jelentősebb hányadát a Milanban töltötte. Róla is olvashatnak portrét ötkötetesünk második könyvében, többek közt ezeket a sorokat: „(…) a legértékesebb érmét 1963. május 22-én vehette át a Wembley Stadionban, a Benficával vívott BEK-döntőt követően, amelyen 2:1-re győztek. Csapatkapitányként emelhette magasba a míves trófeát. Fia, Paolo szinte napra pontosan negyven év múlva, 2003. május 28-án az apja örökébe lépett: a Milan csapatkapitányaként átvehette a Bajnokok Ligája serlegét, igaz, egy másik angol „szentélyben”, a manchesteri Old Traffordon. Eme, családi jellegű rekordjukat egyhamar nemigen döntik meg más famíliából érkezők.”

Egy pillanatig sem lehetett vitás, hogy Cesare fiacskája is a piros-feketéket választja, amikor elkezd futballozni. Ez meg is történt 1978-ban, akkor került a kis Paolo az „ördögök” sportiskolájába. Első számottevő diadalát az ifjúsági csapattal érte el, 1985 májusában megnyerte a korosztályos Olasz Kupát. (Az AC Torinóval mérkőztek a serlegért, odahaza nyertek, Piemontban veszítettek 1-0-ra, de tizenegyesekkel elhódították a díjat.) Akkorra már átesett az élvonalbeli tűzkeresztségen, hisz 1985. január 20-án bemutatkozott az első osztályban. Tizenhat és fél éves volt, szép jövőt jósoltak neki a szakemberek. Egyébként azon a hideg téli napon, a hótól megtisztított udinei gyepszőnyegen 1-1-re zárt a lombard csapat, melynek újoncát a sérülést szenvedő Sergio Battistini helyére küldte be Nils Liedholm edző. Ugyanakkor az 1985-ös, vesztes Olasz Kupa-döntőn (0-1 és 1-2 a Sampdoriával szemben) a svéd legenda nem szerepeltette.

Maldini 1986 és 1988 között az U21-es válogatottban 12-szer jutott szóhoz, a tucatnyi szereplés is elegendőnek bizonyult számára ahhoz, hogy ötször bevegye a kaput. 1986-ban utánpótlás Európa-bajnoki ezüstérmes volt. 1988. március 31. és 2002. június 18. között 126-szor lépett pályára az olasz nagyválogatottban, amelyben hétszer volt eredményes. Sokáig csúcstartó volt a szereplésével, 2019-re a 3. helyre csúszott vissza, megelőzte Gianluigi Buffon (176) és Fabio Cannavaro (136). A közel 25 éves aktív karrierje folyamán 1040 hivatalos mérkőzést vívott az AC Milannal, valamint a Squadra Azzurrával, és védő létére 45-ször talált a hálóba. Gyors, technikás, kreatív labdarúgó volt, aki a védelem

bármelyik helyén képes volt kimagaslót alkotni, és az ellenfelek tizenhatosán belül sem jött zavarba. Pontos keresztpasszok, kitűnő beadások, erős lövések jellemezték. Elismerésre méltó módon csak a legvégső esetben szabálytalankodott. Mikor lehetősége nyílott rá, törekedett a sportszerű megoldásokra, függetlenül attól, hogy gyakran emberfogással bízták meg az edzői.

Bajnoki érmeinek mennyisége lenyűgöző, van hét aranya (1988, 1992, 1993, 1994, 1996, 1999, 2004), három ezüstje (1990, 1991, 2005) és öt bronza (1989, 2000, 2003, 2006, 2009). Súlyra sem lehet csekélység… 1998-ban csapatkapitánya volt az Olasz Kupa végjátékát elbukó alakulatnak (1-0 és 1-3 a Lazióval párban), miként 2003-ban is, amikor végre felemelhette a trófeát (4-1 és 2-2 az AS Romával). (Ennél a dupla párbajnál az volt a számára rendhagyó, hogy az idegenben nyertes meccsen nem szerepelt, csak a hazai ikszen.) Az olasz Szuperkupát ötször is megnyerte (1988, 1992, 1993, 1994, 2004), igaz, kétszer be kellett érnie az ezüstjével (1999, 2003). A Bajnokcsapatok Európa-kupáját kétszer is felemelhette (1989, 1990), aztán a jogutódát, a Bajnokok Ligája serlegét még háromszor (1994, 2003, 2007). Összesen nyolc döntőben láthatták őt (1993-ban, 1995-ben és 2005-ben három vesztesen is), és félelmetes a statisztikája: egy kivételével valamennyit végigjátszotta. A kakukktojás: 1994. május 18-án a 83. percben lecserélte Fabio Capello. Nem volt már jelentősége a mester taktikai húzásának, az athéni összecsapáson 4-0-ra vezettek tanítványai az FC Barcelona ellen. Ezzel a nyolc BEK- és BL-döntőjével megosztott rekorder, Francisco Gento (Real Madrid) szintén nyolc finálé-ban szerepelt, azonban a spanyol csatár fellé billenti a mérleg nyelvét, hogy ő hatszor nyerte meg a kupát.

Az is bőven a káprázat kategóriájába tartozik, hogy az olasz csillag az európai Szuperkupáért négyszer állt sorompóba (mivel volt közöttük páros ütközet és szimplán egymeccses is, a mutatója ezeken 7/5-ös, vagyis ötön játszott), és mindannyiszor elhódította a társaival. A pontosság végett: a 2007-es monacói finálében (3-1 a Sevilla ellenében) a cserék között sem ücsörgött.

A Japánba – és vissza – tartó repülőutakra rá is unhatott, hatszor tette meg a nem kis távot. Valamennyiszer a Világkupáért léptek a tokiói meg a jokohamai aréna gyepére a piros-feketék, illetve úgy a pontos,

hogy 2007-ben már a klubvilágbajnokság fődíjáért csatáztak. Ezen a fronton ötven százalékot teljesítettek, 1989-ben, 1990-ben és 2007-ben hazaröpíthették a Távol-Keletről a serleget, viszont 1993-ban, 1994-ben és 2003-ban a dél-amerikai riválisaik (São Paulo FC, Vélez Sarsfield, Boca Juniors) győztek. 185 centi magas, 85 kilós védő mind a hat találkozót végighajtotta.

1988. március 31-én a spliti Poljud-stadionban öltötte fel először magára az olasz nagyválogatott mezét, cseréként szállt be a jugoszlávokkal 1-1-re végződött barátságoson. (Giovanni Francinit váltotta.) Az 1988-as Európa-bajnokságon az azzurrók a négy közé verekedték be magukat az NSZK-ban. Paolo valamennyi meccsükön (4) a küzdők között volt, és pazarul teljesített, ennek bizonyságául bekerült a torna All Star-tizenegyébe.

1990-ben hazájában rendezték meg a világbajnokságot, veretlenek maradtak, de meg kellett elégedniük a bronzéremmel. Maldini futballozott mind a hét, olasz érdekeltségű mérkőzésen, beválasztották a vébé álomegyüttesébe is.

Az 1994-es világbajnokságon kísértett a múlt, az itáliai egység veretlen maradt az Egyesült Államokban lebonyolított vébén, azonban a tizenegyeseket, ezúttal a döntőben, ismét csak elrontotta. Maldini valamennyi, olasz érdekeltségű összecsapáson (7) ott volt, Pasadenában sem rúgott 11-est. Természetesen helyet kapott a World Cup All Star-csapatában.

1996-ban Anglia adott otthont a vén földrész bajnokságának. Nem remekelt Arrigo Sacchi legénysége a szigeten, nem élte túl a csoportkört, megelőzték a németek és a csehek. Paolo csapatkapitányként mindhárom összecsapásukból részt vállalt, és újfent beszavazták az ítészek az albioni versengés legjobb 17 labdarúgóját tömörítő válogatott keretébe.

1998-ban, a franciaországi Mondialon az olaszok megnyerték az alapkörüket 7 ponttal, a nyolcaddöntőből is továbbmentek, aztán a negyeddöntőből (zsinórban a harmadik vébéjükön)

veretlenül estek ki, mert a későbbi aranyérmes franciák a „szétlövésben" higgadtabbnak bizonyultak. A milánói harcos egyetlen mérkőzést sem hagyott ki az ötből, ellenben ezen a vébéjén nem került be az All Star-formációba. A tornán édesapja volt az olasz válogatott szövetségi kapitánya.

Ami Fortunát és a franciákat illeti, 2000-ben megint volt találkozója velük a Squadra Azzurrának, és újfent balul sültek el számára a dolgok. A Belgiumban és Hollandiában rendezett Európa-bajnokság alapkörében még nem volt semmi problémája, pontveszteség nélkül jutott tovább, miként a negyeddöntőből is (2-0 a románok ellen). Az egyik házigazda, a hollandok elleni elődöntőben ellenben szerencséjük volt, a korábbi nagy tornákkal szemben megnyertek egy tizenegyespárbajt. Igaz, Maldini egyetlen olaszként elhibázta a maga rúgását. (Ha úgy jobban tetszik: Edwin van der Sar, az Oranje kapusa kivédte a meglehetősen rosszul helyezett lövését.) A csapatkapitány szerencséjére a többiek nem bakiztak. A rotterdami finálében, július 2-án az istennő újból a „gall kakasok" pártjára állott, ráadásul igencsak drámai körülmények között. Marco Delvecchiónak az 55. percben szerzett góljával az olaszok vezettek, sőt még a 94. percben is ők álltak nyerésre. A kamera pásztázta a kispadjukat, a cserejátékosok már boldogan ölelgették, gratulálták egymást, amikor – tényleg másodpercekkel a lefújás előtt – a csereként beküldött Wiltord kiegyenlített. Következhetett a hosszabbítás, ugyanis az előző pár percet a bíró a saját hatáskörében meghozott döntése alapján adta hozzá. A 103. percben David Trezeguet, a „kékek" másik cseréje szintén bevette Francesco Toldo állását, a ballal, kapásból, fordulásból megeresztett bombájával a regnáló világbajnokok megnyerték az Eb-t is. Paolo Maldini a harmadik Eb-jén is bekerült a torna álomkeretébe.

Az utolsó nagy világversenye a 2002-es, távol-keleti vébé volt. A csoportjukból továbblépő olaszokat a 16 között a dél-koreaiak állították meg, az ecuadori bíró, Byron Moreno hathatós segítségével. A június 18-i, tedzsoni találkozón (1-2) szerepelt utoljára a Squadra Azzurrában. A torna végén is bekerült a FIFA technikai bizottsága által összeállított álomkeretbe.

1989-ben átvehette a nyugatnémet *Bravo* magazin díját, amely a legreménytelibb európai tehetséget illeti. 1994-ben a *World Soccer* és az *El País* című újságok az Év játékosának választották meg. 1995-ben a FIFA-nál lett a világ második legjobb futballistája. 2003-ban és 2005-ben az UEFA-nál az Év csapatába került. 2004-ben a Serie A legjobb védőjévé „koronázták". Harminchat esztendősen még javában állta a sarat a feltörekvő ifjú titánokkal szemben. Legnagyobb bánatára a *France Football* hagyományos Aranylabda-ankétjain egyszer sem találták méltónak a Ballon d'Orra, pedig kétszer is közel járt hozzá, miután 1994-ben és még 2003-ban is a harmadik helyhez elegendő pontmennyiséget gyűjtött.

Számos rekordot vallhat magáénak. Senki sem viselte nála többször az AC Milan mezét (902). Senki sem játszott nála több bajnokit a klub történetében (647). Senki sem vívott nála több nemzetközi kupamérkőzést az „ördögök" piros-fekete szerelésében (168), ezek közül 139 BEK-, illetve Bajnokok Ligája-meccs volt, s ez is csúcs az egyesületi legendáriumban. Ő a klubhistória legfiatalabb debütánsa az élvonalban. A hűség élő propagandájaként a hosszú pályafutása során csupán két csapat színeiben küzdött a győzelmekért, a Milanéban és a válogatottéban. 2012-ben beválasztották az olasz futball halhatatlanjainak panoptikumába. Klubszinten, a nemzetközi vonalakon majd' mindent megszerzett, kivéve az UEFA-kupát és a KEK-serleget, azonban a nemzeti tizenegy ászaként aranymedál nem került a nyakába, „csak" egy-egy Eb- és világbajnoki ezüst.

„A nagy időn se lesz hozzá hasonló”

Diego Armando Maradona 1960. október 30-án, egy nyolcgyermekes család ötödik gyermekeként született Buenos Aires egyik városrészében, a Lanús negyedhez tartozó Villa Fioritóban.

Azt tartják róla, hogy egyetlen futballistának sem volt olyan gömbérzéke, mint neki. Jószerével spirituális kapcsolatban élt a labdával, nem érdekelte, hogy rongyból csavarttal vagy gumiból készítettel, esetleg bőrből varrottal kell-e zsonglőrködnie. Őt látva az arénában, az ámuló néző arra gondolt, egy új entitás, egy eddig ismeretlen emberi létforma, a homo futballaestheticus érkezett a bolygóra, hogy visszaadja a játékban sokaknak megingott hitét. Kosztolányi Dezső sorát kölcsönkérve: „(…) a nagy időn se lesz hozzá hasonló”.

Diego felcseperedve főleg két kebelbarátjával, Goyóval és Montanitával töltötte a napjait. Egyszer felvirradt számukra a nagy nap: a Los Cebollitas (Hagymácskák) nevű kölyökcsapatnál toborzót hirdettek. Cornejo, az edző, figyelve a göndörfürtű, erős, izmos fiú trükkjeit, nem hitte el, hogy az még csak nyolcéves, de rögtön közölte vele, tekintse magát a Los Cebollitas tagjának. A mester hamar rájött arra, hogy nyugodtan beállíthatja a nagyobbak közé is. Ugyanakkor rejtegetni is akarta, mert irtózott a gondolattól, hogy a Boca vagy a River játékos-megfigyelői lecsaphatnak rá. Viszont amikor nagy szükség volt a „kicsire”, beküldte játszani. A Racing ellen nem nagyon ment a 14 évesek csapatának, sokáig nem esett gól. A tréner akkor bevetette titkos fegyverét, hátha tud segíteni. Tudott: a többieknél három évvel fiatalabb Diego a két góljával eldöntötte a meccset…

A Maradona név akkoriban már ismertté lett Buenos Aires futballközegében. Mégis, amikor életében először nyomtatásban láthatta a nevét, nagyon mérges lett. A Clarín, a legnagyobb példányszámú ottani napilap 1971. szeptember 28-i számában cikket közölt a 136 mérkőzésen veretlenül maradó Hagymácskákról. Ebben ez szerepel: „(…) és jegyezzük meg a legragyogóbb tehetség nevét: Caradona!”

Bezzeg a gazdag River Plate elnöke jól jegyezte meg! Személyesen ment el Diego szüleihez, hogy rábeszélje őket, vigyék át csemetéjüket a „milliomosokhoz”. Roppant eltökéltnek tűnt: „Mondják meg, mennyi pénzt kérnek. Megadom” – jelentette ki. Ám Chitoro (az idősebb Diego), a családfő röviden felelt: „Köszönöm az érdeklődését, de a fiam nem eladó. Nagyon jól érzi magát az Argentinos Juniorsban.”

A Pibe del Oro, azaz az Aranykölyök a hetvenes évek elején már az Argentinos Juniors piros-fehér szerelését viselte. (A klub támogatta a Hagymácskákat, az átigazolása tehát jószerével természetes volt.) Tíz nappal a 16. születésnapja előtt Juan Carlos Montes, az új edző pályára küldte Diegót Giacobetti helyett a córdobai Talleres elleni bajnoki második félidejében. „Ne izgulj, nem lesz semmi baj! Csak mindent csinálj úgy, mint az edzéseken” – mondta Montes az újoncnak, aki megfogadta a tanácsot. Az *El Grafico* magazin hetest adott a 45 percet játszó tininek, aki attól a naptól az első csapat tagja lett. Négy esztendőn keresztül szolgálta az Argentinos Juniorst, 166 fellépésén 111 gólt lőtt.

Az elkövetkező hónapokban rendszeresen edzett az Argentinos gárdájával, s az ifjúsági válogatottal is. Utóbbival játszottak edzőmeccseket az A válogatott ellen is. 1977 februárjában Cesar Luís Menotti, az Albiceleste szövetségi kapitánya félrehívta. Diego nem akart hinni a fülének, a kapitány ugyanis meghívta a nagyválogatottba. Sőt be is állította a február 27-i, a magyarok elleni barátságos mérkőzésre. (Maradona a 62. percben Luquét váltotta, egy perccel azután, hogy kialakult az 5-1-es végeredmény.)

A még félig gyermekember okkal hihette, övé a világ. Nemhogy a legtitkosabb vágyai teljesültek, hanem sokkal többet ért el, mint amiről valaha is álmodott. Ezért volt vigasztalhatatlan, amikor 1978 májusában Menotti tudtára adta, nem lesz kerettag a hazai rendezésű Mundialon. Maradona sírt. Nem értette meg a kapitány érveit, érettnek gondolta magát a feladatra. Hazament, bezárkózott a szobájába, s csak órák múlva jött elő. Akkor megígérte a szüleinek, hogy egyszer még fel fogja emelni a világbajnokoknak járó trófeát.

A Kempesék által megnyert torna után gyorsan felszáradtak a mellőzött talentum könnyei, mivel maga Franz Beckenbauer tüntette ki a figyelmével. 1978. november 3-án Tucumánban tagja volt a Cosmost legyőző alakulatnak. Az akkor már a harmincon jóval túli Kaiser a meccs lefújása után odaballagott az ifjúhoz, hogy elismerése jeléül elkérje a mezét.

Maradona néhány héttel később a Japánban rendezendő junior-világbajnokságra kvalifikáló Dél-Amerika-bajnokságra volt hivatalos. Ugyan a „gauchók" legyőzték brazilokat, de miután a házigazda uruguayiakkal csak 0-0-ra végeztek, be kellett érjék Montevideóban a második helyel. Persze, az volt igazán fontos, hogy kijussanak a korosztályos vébére, pályafutásuk első világtornájára.

Közben az ifjú csillag egyre gyakrabban kapott helyet az A válogatottban is. Egy évvel a Mundial után Argentína a világválogatottat fogadta a River Plate stadionjában. Menotti tíz világbajnokot rakott a kezdőbe, ám a vébé legjobbja, Mario Kempes helyére Maradonát állította. Nem tévedett a döntésével. Diego a 28. percben bevarrta a meccs első gólját a brazil Leão hálójába, és nem rajta múlott, hogy a vendégek a hajrában fordítottak.

Augusztus közepétől újabb feladat várta, a junior-világbajnokság. Utóbb leszögezte, talán csak a két kislányával játszva érzett olyan boldogságot az életben, mint Japánban. Szinte végignevették a tornát, miközben a technikai repertoárjukkal elkápráztatták a közvéleményt. Úgy lettek világbajnokok, hogy húsz gólt lőttek s mindössze kettőt kaptak.

Argentínában reggel négy órakor, élőben közvetítette a televízió a találkozókat. Több millióan keltek fel a kamaszzsenik kedvéért. Az ország megtanult tizenegy nevet, és mindenki esküdött arra, hogy Sergio Garcia, Carabelli, Juan Simón, Rossi, Hugo Alves, Barbas, Rinaldi, Escudero, Gabriel Calderón, s főleg a hat találatig jutó Maradona, valamint a gólkirály, a nyolcgólos Ramón Diaz nagyon sokra viszi. Még a döntőben, a különben szintén erős szovjetek ellen sem kellett megizzadniuk. Habár egygólos hátrányba kerültek az elején, ám aztán rúgtak „cserébe" hármat. Hazatérve, csapatkapitányként Diego léphetett ki elsőként a gép ajtaján, kezében a kupával. Amikor a fotósok kereszttüzében égnek emelte a serleget,talán eszébe jutott, hogy ugyanezt a mozdulatsort idővel, a felnőttek világbajnoksága után is meg fogja ismételni.

1981 első napjaiban elhagyta a tulajdonképpeni anyaegyesületét, az Argentinos Juniorst. A korábban kevés sikert elérő gárdát az ország legerősebb klubcsapatai közé emelte, azonban mindenki tisztában volt azzal, hogy a labdavirtuóz előbb-utóbb a két gigász egyikéé lesz. Akik ismerték őt közelebbről, jól tudták: kizárólag a Bocába mehet. Rajongott az aranysárga-kéke-

kért, ráadásul sohasem felejtette el a pillanatot, amint a La Bombonerában épp a negyedik gólt rúgja Hugo Gattinak, a híres kapusnak. És azt sem, hogy – a tinédzserkoron néhány hónappal túljutva – már kétszer megválasztottak Dél-Amerika legjobb futballistájának.

Huszonnyolc mérkőzésen játszott, s azokon 17 találatot hozott össze. Különösen a rangadókon, a River vagy a váratlanul nagy riválissá előlépett Ferro ellen teljesített szenzációsan. A bajnoki címet nyerő „genovaiak" népszerűsége szinte az egekbe szökött. A Bocát (s persze benne Maradonát) rengeteg túrára, barátságos meccsekre hívták meg. Ez lett a brigád veszte, miután az őszi, immár Nacionalnak nevezett bajnoki szériában fáradtan nem tudta tartani a lépést a Mario Kempes visszatérése után valósággal megtáltosodó Riverrel.

Maradonáért közben egyre erőteljesebb támadásokat folytattak a leggazdagabb európai klubok, különösen a Barcelona ostromolta kitartóan. Núñez, a klubelnök arra vágyott, hogy a földkerekség legjobbjai a Blaugrana dresszében feszítsenek.

Diego a számára felemás emlékeket hozó, a brazilok elleni kiállítással végződő, spanyolországi világbajnokság után szerződött a Barcelonához. A katalán egyesület 1982. július 28-án ötvenezer néző előtt mutatta be őt a drukkereknek. Az ifjú zsenialitását senki sem kérdőjelezte meg, de eleinte nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Az ősz végén súlyosan megbetegedett. Tizenöt mérkőzést kénytelen volt kihagyni, a fertőző betegség nem tett jót a kedélyállapotának, sem az erőnlétének. A klub nem nézte jó szemmel, hogy Diego áthozatta Argentínából a barátait, hogy saját orvost és erőnléti edzőt alkalmazott. A klubelnök érezte, nem bír vele, holott elküldte a német Udo Latteket, s leszerződtette helyette Menottit. Diego ünnepelt, ő jól tudta, a Soványt is az ujjai köré csavarja. Lattek reggeli edzései helyett Menotti délután tartott foglalkozásokat, ami sokkal inkább passzolt a dorbézolást kedvelő, 165 centi magas, 70 kilós versenysúlyú miniszuper életviteléhez, aki később bevallotta, hogy 1983-ban Katalóniában szippantott először kokaint. Szabadnak akarta érezni magát…

A Barça a Real Madrid ellen megnyerte a Király Kupát, így nem zárta trófea nélkül az 1982–1983-as idényt, és a fanatikusai kezdtek reménykedni, hogy a következő évben a bajnoki címet is elhódítja. Szeptember 24-én Andoni Goikoetxea, az Athletic Bilbao védője azonban lerúgta az argentin fenomént, aki abban az esztendőben már nem léphetett többé pályára. Ellenben 106 nap után, 1984 elején, remek formában tért vissza. A Sevilla ellen vágott két gólt, majd három héttel később az ő duplájával verte meg a Barcelona a San Mamesben a Bilbaót. Ám aztán hátfájás kínozta, nem tudott a képességeihez méltón játszani. Emiatt a Manchester United elleni kupakudarc után kifütyülték a Nou Campban. Megsértődött, nem akart tovább Barcelonában maradni. Viszont várt még rá az Athletic Bilbao elleni kupadöntő, amelyen heves szócsatába

keveredett Javier Clementével, a baszkok edzőjével, ami nem növelte a népszerűségét. Ráadásul a durva meccsen ki is kaptak 1-0-ra a gránátvörös-kékek. A vezérkar már tudta: ha valaki kifizeti a renitens árát, azonnal elviheti.

Az addig a planéta leggazdagabb klubjai közé jóindulattal sem sorolható SSC Napoli hajlandó volt világrekordot jelentő összeget, több mint nyolcmillió dollárt áldozni a dél-amerikai klasszis megszerzésére. A Vezúv lábánál 80 000 ember ünnepelte az új szerzemény első fellépését, pedig semmit nem csinált, csak integetett a tömegnek. Ellentétben Barcelonával, Nápolyban tökéletesen beváltotta a szerepléséhez fűzött reményeket. Csodát tett az addig csak vergődő alakulattal, 1985 tavaszára felhozta a nyolcadik, majd egy évvel később a harmadik helyre. Ellenben az is igaz, hogy a Napoli csak Bruno Giordano érkezésével, Bagni, Ferrara, De Napoli, Carnevale gyors fejlődésével érett a Serie A egyik legjobbjává. Ottavio Bianchi legénysége 1987-ben különleges bravúrt vitt véghez: Róma alá vitte földrajzi értelemben a scudettót. Korábban hasonló huszárvágásra egyszer, 1970-ben, a Cagliari elsőségekor volt példa. Tetejébe a Napoli még meg is fejelte pazar produkcióját: az Olasz Kupa elhódításával duplázott! A karmesterét, Diego Maradonát akkoriban szinte mindenki a világ első számú játékosának tartotta. Szép lassan átvette a calcio koronáját Michel Platinitől. Azt pedig senki sem vitathatta, hogy 1986-ban elsősorban neki köszönhette az argentin válogatott a világbajnoki címét. A kis köpcös 1986 és 1990 között volt pályafutása zenitjén.

Utóbbi évben a már a három hollanddal menetelő, BEK-győztes Milant is megelőzve, a varázslatos Ma-Gi-Ca (Maradona, Giordano, Careca) trió vezérletével a Napoli újfent megnyerte a bajnokságot. Egy évvel az után, hogy elhódította az UEFA-kupát, s másodszor is a második helyen végezve megmutatta, nem egyszeri és véletlen volt a tündöklése a calcio hatalmasságai között. Semmi jel sem utalt arra, hogy hamarosan elvágják a filmet.

A következő évadban az égszínkékeket már a Bajnokcsapatok Európa-kupája egyik legnagyobb esélyeseként emlegették. Maradona csillaga továbbra is magasan ragyogott, a szezon előtt ismét a világbajnoki döntőbe vezette az argentin válogatottat. S már akkor, a nyugatnémetek elleni vesztes finálé után a meggyőződésévé vált, hogy a FIFA brazil elnöke, João Havelange gyűlöli az argentinokat.

1991. március 24-én, a Sampdoria elleni találkozó után pozitív lett a doppingtesztje.

Tizenöt hónapos eltiltást kapott. Hamar eldöntötte magában: ha újra játszhat, nem megy vissza Nápolyba. 1992. október 4-én, bő nyolc esztendős szünet után, ismét spanyol bajnokit vívott. Ám nem valamelyik elitcsapatban, hanem a Sevillában, a korábbi argentin szövetségi kapitány, Carlos Salvador Bilardo keze alatt. Az El Diez (A tízes) már nem volt a régi, habár nem teljesített rosszul, 29 mérkőzésen nyolcszor volt eredményes, de a honfitársa és druszája, Diego Simeone kivételével majd' mindenkivel összeveszett az andalúzoknál.

1993 őszén hazaszerződött Argentínába, az egyetlen helyre, ahol úgy érezte, megújulhat. Fél évvel korábban, február 18-án újra játszhatott a válogatottban. Alfio „Coco" Basile a brazilok elleni gálameccsre meghívta az Albicelestéből a római világbajnoki döntő óta hiányzó sztárt. A 33. évében járó Maradona elhitte, hogy részt vehet élete negyedik felnőtt világbajnokságán. De azt is tudta, ehhez jobb erőnlétre és kisebb súlyra van szüksége. Egykori világbajnok társa, „Gringo" Giusti javaslatára és közvetítésével a Newell's Old Boyshoz szerződött. Bízott benne, hamarosan megint a régi lesz. Minden korábbinál szigorúbb diétába kezdett, egy kínai specialista, bizonyos Liu Kuo-cseng útmutatása alapján 12 kilót fogyott. Iszonyatosan sokat dolgozott, hogy a két kislánya láthassa őt a pályán. Elvonult egy mindentől távol eső farmra, hogy rusztikus környezetben, kommandós kiképzési módszerekkel tréningezzen. Ellenállt a kísértéseknek, felhagyott a korhelykedéssel, nem nyúlt nőhöz, kokainhoz, italhoz. Aszkéta módjára gyötörte magát, jól megjegyezte, amit apja egykoron hajtogatott: ingyen nincs győzelem. Ám egy idő után beleunt az önkínzásokba, egyre ritkábban járt Rosarióban edzésre. Az ügy vége újabb botránysorozat lett, két, világszerte publikált részlettel: a Newell's felbontotta a szerződését, ő pedig gumilövedékkel rálőtt egy újságíróra. (Nem az a karakter, aki követte az utasításokat, hanem aki kiadta őket, és ez a magánéletére is jellemző. A lehetetlen utáni vágy személyiségének legfőbb mozgatóenergiája.) Basile mégis elvitte az 1994-es világbajnokságra, s az Államokban jól játszott. Legalábbis az első két összecsapáson. A görögök ellen még gólt is lőtt, aztán újból megbukott a doppingellenőrzésen. Furcsa volt, hogy amikor kisorsolták az „argentin tízest", egy sudár termetű amerikai ápolónő azonnal bement érte a küzdőtérre, hogy szó szerint kézen fogva vezesse le onnét, nehogy valaki hozzáférhessen. Sepp Blatter emlékei szerint, amint kiderült, kinek kell vizsgálatra mennie, Julio Grondona, az Argentin Labdarúgó-szövetség elnöke sápadtan keresztet vetett, felnézett az égre, és remegő hangon súgta: „Istenem, csak ezt ússzuk meg valahogy". Nos, nem úszták meg. Az argentinok, Diegóval az élen, Havelange elnököt és a FIFA-t gyalázták, de az utóbbi évek történései alapján mindenki számára nyilvánvalóvá vált, csak akkor nem bukik le, ha meg sem vizsgálják. Újabb 15 hónapos pauzát sóztak a nyakába, s az tulajdonképpen igazi pályafutásának végét jelentette. Ugyan megpróbált még visszatérni – összesen 30 mérkőzést vívott a Bocában –, de meg sem közelítette akárcsak az 1994-es Mundialon látott önmagát.

Beutalták egy svájci drogklinikára, többször járt Kubában, elmélyítve a barátságát Fidel Castróval, majd 1997-ben megpróbált még egyszer megújulni a Bocában. Öt nappal a 37. születésnapja előtt, a River Plate ellen futballozott utoljára hivatalos találkozón.

Azóta több mint húsz év telt el. Maradonát megválasztották a XX. század legjobb futballistájának, azonban egyetlen pozitív, vele kapcsolatos hírre kilenc negatív jutott.

Láthattuk elhízva, agyontetoválva, szívpanaszokkal küszködve, a halál küszöbéről visszatáncolva, vagy éppen Kubában gyógyulgatva. Teljesen kifordult önmagából, emberi roncs lett. Válságba jutott a magánélete, megromlott a kapcsolata a feleségével, Claudia Villafanéval, aki 2003 márciusában el is vált tőle. Hűvössé vált a viszonya a két lányával, 2017-ben feljelentette őket, azt állítva, Uruguayba menekítették ki a pénzüket. (Tudhatták volna róla a gyermekei, mennyire szívesen hallgatja a „dollárszirének" csalogató énekét.)

Csak hosszú viták és veszekedések után ismerte el Nápolyban született fiát, aki édesanyjától, Cristiana Sinagrától a Diego Armando Maradona Sinagra nevet kapta. A srác egyébként világbajnoki ezüstérmes – a strandfutballban. Az apja az elmúlt időszakban talán 2008 és 2010 között volt a legjobb állapotban. Bár addigra többször is kijelentette, hogy nála nincs alkalmasabb az argentin szövetségi kapitányi posztra, meglepetést keltett, hogy 2008 novemberében mégis megkapta a válogatottat. Győzelmekkel kezdett a barátságos mérkőzéseken,viszont a vébéselejtezők egy részén pocsékul szerepelt a tanítványaival, akik csak nagy nehezen jutottak el Dél-Afrikába. Maradona közben rengeteg játékost kipróbált, azonban alig néhányban bízott meg igazán. A vb-keret kijelölésénél is meglepett mindenkit az Inter két, remek formában lévő nagymenőjének, Esteban Cambiassónak és a válogatottsági rekorder Javier Zanettinek mellőzésével.

Diego Armando Maradona azért röpült Dél-Afrikába, hogy Mario Jorge Zagallo és Franz Beckenbauer nyomába lépjen: a játékosként nyert világbajnoki címe után szövetségi kapitányként is vb-győztes legyen. A legjobb nyolcig nagyszerűen meneteltek, de ott óriási verést kaptak a németektől.

Azóta leginkább reprezentál és nyilatkozgat. „Öregségére" mintha picivel higgadtabb volna. Csupán azzal lehet kihozni a sodrából, ha valaki azt állítja: nem ő volt minden idők legjobb futballistája…

Klubjai: Los Cebollitas (1969–1974), Argentinos Juniors (1974–1981), Boca Juniors (1981–1982, 1995–1997), FC Barcelona (1982–1984), SSC Napoli (1984–1991), Sevilla FC (1992. október–1993), Newell's Old Boys (1993).

Válogatottsága/góljai: 91/34 (1977. február 27.–1994. június 25.)

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Deportivo Mandiyú de Corrientes (1994), Racing Club Avellaneda (1995), Argentína, szövetségi kapitány (2008–2010), al-Vaszl (2011–2012), Deportivo Riestra, másodedző (2013–2017), al-Fudzsaira (2017–2018), Dinamo Breszt, klubigazgató (2018), Dorados de Sinaloa (2018–2019), Gimnasia de La Plata (2019–).

Legnagyobb sikerei csapatjátékosként: argentin bajnok (1981 Metropolitan), az argentin bajnokság ezüstérmese (1998), Spanyol Kupa-győztes (1983), Spanyol Kupa-ezüstérmes (1984), spanyol Ligakupa-győztes (1983), spanyol Szuperkupa-győztes (1983), a spanyol bajnokság bronzérmese (1984), olasz bajnok (1987, 1990), az olasz bajnokság ezüstérmese (1988, 1989), az olasz bajnokság bronzérmese (1986), Olasz Kupa-győztes (1987), Olasz Kupa-ezüstérmes (1989), olasz Szuperkupa-győztes (1991), UEFA-kupa-győztes (1989), ifjúsági világbajnok (1979), világbajnok (1986), vb-ezüstérmes (1990), az Artemio Franchi-kupa győztese (1993).

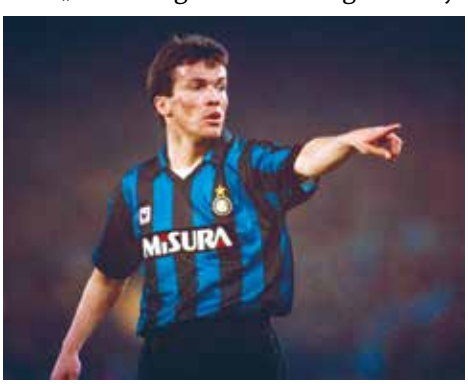
Egyéni sikerei: argentin gólkirály (1978 Metropolitano, 1979 Metropolitano, 1979 Nacional, 1980 Metropolitano,1980 Nacional). Olasz gólkirály (1988). Dél-Amerika legjobb játékosa (1979, 1980, 1986, 1989, 1990). Minden idők legjobb argentin labdarúgója – az AFA választása alapján (1993). A világbajnokság legjobb játékosa (1986). Az Évszázad legjobb futballistája – a FIFA internetes szavazása alapján (2000).

Parancsnoknak született

Lothar Herbert Matthäus 1961. március 21-én született Erlangenben. 1971-ben az 1. FC Herzogenaurach kölyökcsapatában kezdett futballozni. Ez a kis település a világ sportszergyártásának egyik fellegvára, hiszen ott működik az Adidas és a Puma. A Loddarnak becézett tinédzser sorsát is befolyásolta a Dassler fivérek áldatlan családi viszálykodása, ugyanis ő a „nagymacskás cég" patronáltjának számított, ezért került 1979-ben a vállalat által támogatott Borussia Mönchengladbachhoz, nem pedig az 1. FC Nürnberghez, amelyet viszont az ellenlábas testvér gyára szponzorált. A 174 centis, 71 kilós tehetség támadót vagy támadó középpályást játszott a kezdeti időkben, és mert elég sok gólt szerzett, a Gladbach hívei ráragasztották a Torminator becenevet. A „csikóktól" hívták be az U21-es válogatottba, amelyben 1979 és 1983 között 15-ször lépett pályára, és kétszer volt eredményes a képviseletében. 1979 és 1981 között négy alkalommal a B válogatottban is lehetőséget kapott, annak felszerelésében egy találatot jegyzett. 1980. június 14-én debütált az NSZK nemzeti tizenegyében, nem is akárhol, Nápolyban, a hollandok elleni Eb-mérkőzésen (3-2), és 2000-ig 150-szer öltötte magára a mezét, amelyben 23-szor volt eredményes. A szereplései számával abszolút német rekorder.

A Borussiával 1984-ben bronzérmes helyen zárt a Bundesligában, majd május 31-én egy igazi dráma főszereplőjévé vált Frankfurtban, a Bayern München elleni kupadöntőn. Az összecsapás 1-1-re végződött, a túlórában sem változott az eredmény, következhettek a tizenegyesek. Ő hajtotta végre az elsőt a fehér-zöld-feketék közül, de elrontotta. A „szétlövést" aztán 7-6-ra megnyerték a piros-fehérek, így ők emelhették fel a serleget. Bizonyára nem akadt a Waldstadion 61.146 nézője között olyan, aki ne tudta volna, hogy a bakizó ősztől a bajorok futballistája lesz…

1984 és 1988 között tudta le első müncheni korszakát, amelyben három bajnoki arany (1985, 1986, 1987) és egy ezüst (1988) ütötte a markát. A Német Kupáért „zsinórban" három finálét vívott, az elsőt (mint imént írtuk) elbukta, majd 1985-ben a másodikat is (1-2 a Bayer Uerdingen ellen), ám harmadik nekifutásra, 1986-ban végre sikerült elhódítania (5-2 a VfB Stuttgart ellen). 1987-ben mellé tehette a német Szuperkupát, illetve a BEK-ezüstérmet. Utóbbinak nem túlzottan örült… Az FC Porto „sárkányai" énekelték ki a sajtot a bajor népviselet után „bőrnadrágosnak" hívott gárda szájából Bécsben (1-2).

1988 nyarán mai pénznemben 3,6 millió euróért az Internazionale szerződtette. A Milánóban töltött négy szezonja alatt 1989-ben bajnok volt (32/9-es mutatóval járult hozzá a sikerhez), 1990-ben és 1992-ben bronzérmes. Ellenben az 1989-es olasz Szuperkupa-döntőn nem játszott (2-0 a Sampdoria ellen). Ott volt viszont az 1991-es UEFA-kupa-finálékon, sőt az elsőn, a győztes találkozón büntetőből bevette az AS Roma hálóját (2-0, 0-1). 1991-ben a lombard fekete-kékeknél az Év futballistája lett.

1992 és 2000 között újfent a Bayern sztárjaként tündökölt. Begyűjtött vele három bajnoki aranyat (1997, 1999, 2000), plusz két ezüstöt (1996, 1998). A DFB Ligakupáját háromszor vehette át (1997, 1998, 1999), a 2000-es végjátékon már nem volt a csapatban. 1994-ben ezüst jutott neki a német Szuperkupában. 1996-ban a müncheniek lecsaptak az UEFA-kupára, ő pedig a Girondins Bordeaux elleni mindkét csatát a porondon töltötte (2-0, 3-1). 1991 után másodszor hódította el ezt a trófeát.

1998-ban a Bayern hosszabbításban nyert 2-1-re Berlinben, az MSV Duisburg ellen a Német Kupa döntőjében. Egy évre rá Loddart kísértette múltja, méghozzá rövid idő alatt kétszer is! Először a Werder Bremen elleni Német Kupa-finálében (1-1), ahol a „szétlövésben" az utolsó 11-est kihagyta. Majd 1999. május 26-án másodszorra is, amikor másodjára került a serleg közvetlen közelébe (igaz, akkor már Bajnokok Ligájának hívták a sorozatot), de Barcelonában sem tudta birtokba venni a trófeát. Holott rendkívül jól teljesített a Manchester United elleni találkozón, vezettek is 1-0-ra az angolok ellen, aztán a 80. percben Ottmar Hitzfeld edző lecserélte. Utóbb kiderült, nem kellett volna, mivel a „vörös ördögök" valami elképesztő fordulatot hajtottak végre a 91. és a 93. percben (1-2). A sajtó úgy vélte, nagyot hibázott Hitzfeld, amikor lehozta a csapatkapitányát. Hogy miért? Lothar közeli ismerősei egyként állítják, hogy fanatizálta, szinte már hipnotizálta is a társait, amikor lankadni látta őket. Született parancsnokként hihetetlen akaraterő, határtalan becsvágy és harci szellem munkálkodott benne. Soha, egyetlen pillanatra sem adta fel. Nem véletlenül vették körül mindenhol rajongással a szektorok népei, bár elriaszthatta volna őket kedvencük egyik-másik arrogáns kijelentése. Való igaz, a bírálói leginkább a túlzott önbizalmát szokták a szemére vetni, ami olykor a nagyhangú nyilatkozataiban nyilvánult meg. Lothar csak legyintett a kritikusokra.

2000-ben az Egyesült Államokban légiókodott, s a New York MetroStars alakulatával keleti zóna első helyén végzett.

A válogatottal öt világbajnokságon (1982, 1986, 1990, 1994, 1998) és három Európa-bajnokságon (1980, 1984, 1988) vett részt. Ami a vébéket illeti, 1982-ben ezüstérmes (az olaszok elleni madridi döntőben nem jutott lehetőséghez), 1986-ban ezüstérmes (végigjátszotta az argentinok elleni 2-3-s finálét az Azték Stadionban), 1990-ben aranyérmes lett (csapatkapitánya volt az Olaszországban győztes Nationalelfnek). A római döntő előtt őt jelölték ki

az argentinok ellen az esetleges tizenegyes végrehajtására, azonban amikor a bíró befújta a büntetőt, nem vállalta. Arra hivatkozott, hogy a régi cipőjében lépett pályára, amely szakadt volt, s abban nem merte elrúgni. Így Brehme értékesítette a 11-est.

Az öt vébéjén 25 meccsen 6 gólt ért el. 1990-ben bekerült a Mundial All Stars tizenegyébe, sőt a Mondiale második legjobb labdarúgójává választották. A kontinensbajnokságok közül az 1980-as sikerült számára a legjobban, aranyérmes lett, igaz, csupán 17 percet futballozott a diadalmas tornán. (Nápolyban, a hollandok ellen Bernard Dietz csapatkapitányt váltotta a 73. percben.)

1988-ban Eb-elődöntőt veszített az NSZK együttesével. Utóbb beszavazták a hazájában lebonyolított rendezvény álomtizenegyébe. Az 1992-es Eb-t sérülése miatt kihagyta. A következő évben aratta utolsó számottevő sikerét a Nationalelf harcosaként, az Egyesült Államokból röpítették haza az elővébé, a US Cup fődíját. (2-1-re verték meg érte Angliát.)

Játéktudását fémjelzi a számos egyéni elismerése: a *Kicker* magazinnál ötször került be a bajnoki idény csapatába (1983, 1985, 1988, 1993, 1994). Németországban kétszer lett az Év labdarúgója (1990, 1999). Az *IFFHS* és a *World Soccer* című szaklap 1990-ben a világ legjobbjává avatta, a FIFA-tól a következő esztendőben kapta meg ezt a címet. 1990-ben a *France Football* Aranylabda-választásán az első helyre került 137 ponttal. (Meglepően nagy fölénnyel nyert, a második helyre befutó Salvatore Schillaci 84, a harmadik helyen záró Andreas Brehme 68 pontot gyűjtött.) Sokat köszönhetett mentorának, Franz Beckenbauernek, ámbár nem mindig volt felhőtlen a kapcsolat közöttük. Erről így vallott: „Sokszor nem értettem, mi a baja velem, hiszen úgy éreztem, jól játszom. De Beckenbauer a négyszemközti beszélgetéseken mindig ostorozott. Azt mondta, ami másnál a csúcs, az nálam az alap. Többre lennék képes, ha nem elégednék meg a jelennel, ha nem lennék lusta. Hosszú időbe tellett, amíg megértettem, hogyan is gondolja ő ezt tulajdonképpen."

Miután szögre akasztotta futballcsukáját, nem óhajtott elszakadni az imádott sportágától, úgy döntött hát, hogy letelepedik a kispadra. Edzői pályafutásának állomáshelyei: Rapid Wien (2001–2002), Partizan Beograd (2002–2003), Magyarország, szövetségi kapitány (2004–2006), Atlético Paranaense (2006), Red Bull Salzburg (2006–2007), Maccabi Netanya (2008–2009), Bulgária, szövetségi kapitány (2010–2011).

2003-ban Szerbia-Montenegró bajnoka lett a Partizannal. 2004. június 6-án magyar szövetségi kapitányként otthonában győzte le a német válogatottat. Kaiserslauternben Torghelle Sándor két pompás találatával győzedelmeskedtek a mieink a berni világbajnoki döntő ötvenedik évfordulója tiszteletére rendezett gálamérkőzésen.

A 2006–2007-es osztrák bajnokság aranyát a Red Bull Salzburggal gyűjtötte be, oldalán Giovanni Trapattoni szakmai igazgatóval.

MÍCHEL

A testet öltött futballistahűség

José Miguel González Martín del Campo (közismertebb nevén Míchel) 1963. március 23-án született Madridban. Tízéves korától a „királyi" klubban nevelkedett, 1981 és 1984 között az amolyan tartalékgárdának számító Castillában erősödött, a második divízióban. 1984-től tizennégy esztendőn keresztül játszott az első csapatban, annak középpályájáról szinte kirobbanthatatlan volt.

1980-tól számítva 1992-ig a spanyol nemzeti tizenegy jószerével valamennyi korosztályánál megfordult (U16, U18, U21, amatőr, nagyválogatott), s ha összeadjuk az összes szereplését, kijön a 98/33-as statisztikai adat. 1984 májusában az U21-esekkel Európa-bajnoki döntőt vívott, ám mindkét mérkőzésen jobbnak bizonyultak az angolok (0-1, 0-2).

Egyetlen idény, az 1996–1997-es kivételével, amikor Mexikóban, az Atlético Celayánál légióskodott, pályafutása végéig a „fehéreket" szolgálta, azaz ritka hűséges játékos volt.

1986-ban megválasztották a spanyol bajnokságban az Év labdarúgójának. A *France Football* 1987-es Aranylabda-voksolásán a 29 pontjával a 4. helyen végzett, csak Ruud Gullit, Paulo Futre és Emilio Butragueño került elé.

Hat bajnoki aranyat (1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1995), négy ezüstöt (1983, 1964, 1992, 1993), egy bronzot (1991) szerzette. A hazai kupasorozatokban is jeleskedett a társaival, kétszer elhódították a Copa del Reyt (1989, 1992), háromszor be kellett érniük annak fináléjával (1983, 1990, 1992). A Ligakupában is szert tettek egy aranyra (1985), valamint egy ezüstre (1983), míg a spanyol Szuperkupát négyszer vitték haza (1988, 1989, 1990, 1993). 1995-ben azonban ezért a díjért kétszer is legyőzte őket a Deportivo La Coruña (3-0, 2-1). 1995. augusztus 27-én a galíciaiak 2-1-re nyertek a Santiago Bernabéuban, ahol Míchel cseréként szállt be a 46. percben.

A nemzetközi porondon első sikereit a két diadalmas UEFA-kupa-fináléban aratta, mind a négy döntőben játszott. 1985. május 8-án ő nyitotta meg a gólok sorát Székesfehérváron, a 31. percben talált be Disztl Péter hálójába. (El kell ismerni, ritka szép lövés volt. Kapásból, ballal, mintegy 13 méterről rúgta a labdát a hosszú alsóba.) Sajnos, a vendégek magabiztosan verték meg a tartalékos Videotont 3-0-ra. Míchel az egész tornán 9-szer lépett pályára, és 4-szer volt eredményes.

1986 tavaszán az 1. FC Köln került melléjük a végjátékba. A spanyol fővárosban hatalmas verést mértek a „kecskésekre" (5-1), a Rajna mentén ellenben a németek nyertek 2-0-ra. Míchel – az egész UEFA-kupa-menetelést figyelembe véve – 12/2-es mutatót produkált.

1994 márciusában kétszer összecsaptak a Boca Juniorsszal a Copa Iberoamericana nevet viselő serlegért. Odahaza 3-1-re megverték az aranysárga-kékeket, utána már nem számított, hogy az argentin kirándulásukon minimális vereséget szenvedtek (1-2).

A ma már legendásként emlegetett középpályás 404 bajnokin viselte a madridi alakulat hófehér felszerelését, s 97 találatot könyvelt el a fellépésein. Az 1996–1997-es szezont az Atlético Celayánál töltötte, egykori csapattársaival, Emilio Butragueñóval és Hugo Sánchezzel együtt..

A Furia Roja mezét először 1985. november 20-án húzta magára, Zaragozában nem láthatott gólt az osztrákok elleni barátságoson a nézősereg. Két világbajnokságon (1986, 1990) és egy Eb-n (1988) vett részt. A két vébén a „hispánok" kilenc találkozót vívtak, mindkettőn továbbjutottak a csoportjukból, és Míchel valamennyi mecscsükön szóhoz jutott. Mexikóban nem tudta megzörgetni a hálót, ellenben Olaszországban négyszer is megtette. Igaz, a négyből hárommal a dél-koreaiakat „boldogította", míg a negyediket a belgáknak rúgta 11-esből. (A négy találatával „bronzcipős" lett Itáliában, Roger Millával, Gary Linekerrel és Lothar Matthäusszal holtversenyben.)

Az 1988-as Eb-n három találkozó jutott a spanyoloknak az NSZK-ban, és a ballábas középpályás mindhármat végighajtotta, sőt a dánok elleni sikerből (3-2) egy góllal vette ki a részét. (Más kérdés, hogy így sem tudtak túljutni az alapkörön.) 1992. november 18-án, az írek ellen játszott utoljára a „selecciónban" (Sevillában, világbajnoki selejtezőn 0-0-ra végeztek a felek), és 66/21-es mérleggel intett neki búcsút.

A visszavonulását követően egy ideig újságíróként tevékenykedett (többek között a *Marca* című lapnál dolgozott), közben azonban a tréneri diplomát is megszerezte. Edzői pályafutásának állomáshelyei: Rayo Vallecano (2005–2006), Castilla (2006–2007), Getafe (2009–2010), Sevilla (2012–2013), Olympiakosz (2013–2015), Olympique Marseille (2015–2016), Malaga (2017–2108), UNAM (2019–). Szakvezetőként Görögországban ért el figyelemre méltó eredményeket, a pireusziakkal zsinórban háromszor lett bajnok (2013, 2014, 2015), egyszer kupagyőztes (2013). Akadt magyar játékosa is: Megyeri Balázs.

ALEKSZEJ MIHAJLICSENKO

Három válogatott szerelését viselte

Alekszandr Alekszandrovics Mihajlicsenko 1963. március 30-án született Kijevben. 1973-tól volt a Dinamo igazolt labdarúgója, természetesen a kék-fehérek sportiskolájában sajátította el játék alapjait. 1981-től 1990-ig az első csapatban futballozott, és igen sok érmet szerzett vele: bajnoki aranyat (1981, 1985, 1986, 1990), ezüstöt (1982, 1988), bronzot (1990). A Szovjet Kupa kicsinyített másából négyet gyűjtött (1982, 1985, 1987, 1990), igaz, az 1982-es döntőben nem, viszont a selejtezőkben szóhoz jutott.

Remekelt a nemzetközi porondon a kijevi alakulat, 1986. május 2-án elhódította a Kupagyőztesek Európa-kupáját, bár a 191 centis, 83 kilós támadó középpályás az egész KEK-sorozaton mindössze egyszer lépett pályára (1985. november 6-án 11 percet kapott az Universitatea Craiova elleni hazai selejtezőn), mi több, a lyoni győztesek seregében sem volt ott. Ellenben 1987. február 27-én végigjátszotta Monacóban a Steaua Bucureşti elleni európai Szuperkupa-finálét, amit Gheorghe Hagi góljával 1-0-ra megnyertek a románok.

1987-ben és 1988-ban is megválasztották Ukrajnában az Év labdarúgójának, sőt, az utóbbi esztendőben a Szovjetunióban is elnyerte ezt a büszke címet, a *France Football* Aranylabda-szavazásán pedig 41 ponttal a negyedik helyen zárt.

Válogatottbeli szerepléseit a politikai átrendeződések jelentős mértékben befolyásolták. 1987 és 1991 között a szovjet tizenegyben 36-szor jutott lehetőséghez, kilencszer volt eredményes. 1992-ben ötször vetették be a Független Államok Közössége (FÁK) gárdájában, majd 1992 és 1994 között kétszer Ukrajna nemzeti együttesében is láthatták, vagyis három válogatott uniformisát viselte.

1988 őszén olimpiai aranyérmet akasztottak a nyakába Szöulban, öt találattal járult hozzá a bravúrhoz. A hosszabbításos finálében a többek között Taffarellel, Jorginhóval, Bebetóval és Romárióval felálló brazilokat fektették két vállra (2-1)!

Két Európa-bajnokságon (1988, 1992) szerepelt, az elsőn még a szovjet válogatott, a másodikon már a FÁK csapatának tagjaként. Nyugat-Németországban mind az öt, a Szbornaját érintő találkozón porondra küldték, az angolok hálóját be is vette Frankfurtban.

1991. április 17-én Budapesten, a Népstadionban is játszott, góljával ő döntötte el a futballtörténelem utolsó magyar–szovjet párharcát.

1992-ben ő volt a FÁK csapatkapitánya, azonban neki sem ment valami fényesen a futball az Eb-n, ennek következtében a „posztszovjet” sztárok kudarcot vallva, csoportutolsóként repülhettek haza Skandináviából.

1990-ben külföldre szerződött, hogy légiós korszakának nyitányán egy évadot a Sampdoriában töltsön. Vujadin Boskov, a kiváló jugoszláv stratéga legénysége kitűnően teljesített az ukrán fiúval a tengelyében, és a jutalma a Serie A aranyérme lett 1991-ben. (Mindmáig ez a genovai klub egyetlen bajnoki elsősége az olasz élvonalban.) Mihajlicsenko 24 mérkőzést vívott a Doria felszerelésében, s három találatot ért el benne.

1991 nyarán elhagyta a csodaszép kikötővárost, Skóciába költözött, ahol szinte azonnal belopta magát a Rangers híveinek szívébe. Öt évadot húzott le a csapatban, négy Skót Kupa-döntőben voltak érdekeltek, 1992-ben, 1993-ban és 1996-ban begyűjtötték a serleget, 1994-ben elbukták, ellenben az említett végjátékok közül csupán kettőn (1992, 1994) szerepelt a szőke karmesterük. Rakjuk mellékük a képzeletbeli kirakatukba az 1993-ban és 1994-ben megszerzett skót Ligakupát is!

Alekszej Mihajlicsenko – nyugodtan maradhatunk az oroszos változatnál, ő maga is ezen a nyelven beszélt Budapesten járva a fülünk hallatára a családtagjaival – 1990-től 1996-ig három országban hét bajnoki címet nyert.

1996-ban vonult vissza. 2002-ben edzősködésbe fogott odahaza, és 2004-ig a Dinamo Kijev kispadján ült. Szomorú apropója volt annak, hogy ő lett a belügyiek mestere, ugyanis akkor hunyt el az egyesület legendája, Valerij Vasziljevics Lobanovszkij. Mihajlicsenko 2003-ban és 2004-ben a bajnoki dobogó legmagasabb fokáig vezérelte a dinamósokat, ráadásul 2003-ban duplázott a tanítványaival, az Ukrán Kupára is szert tettek, míg 2002-ben be kellett érniük az élvonal ezüstérmével.

2004 és 2008 között az ukrán utánpótlás-válogatottak felkészítéséért felelt, 2006. június 4-én az U21-es garnitúrával Európa-bajnoki döntőt veszített Portóban (0-3 Hollandia ellen). 2008 januárjától a keleti szomszédunk nagyválogatottjának szövetségi kapitányaként tevékenykedett, Oleg Blohint váltotta a poszton. Nem sikerült kivinnie a dél-afrikai világbajnokságra a gárdát, ezért nem hosszabbították meg a 2009. december 1-jén lejáró szerződését a szövetségben. 2011-től számítva anyaegyesületében látott (és lát el) különböző feladatokat. Volt már sportigazgató, ám dolgozott másodedzőként is. 2019 nyara óta a Dinamo Kijev vezetőedzője.

PREDRAG MIJATOVICS

Montenegró fénylő futballcsillaga

Predrag Mijatovics Titográdban (ma Montenegró fővárosaként Podgorica) született 1969. január 19-én. Ifistaként az FK Kom, az OFK Titograd és a Buducsnoszt Titograd kötelékében nevelődött, majd 1987 és 1989 között utóbbi felnőttjei között futballozott. Tagja volt az 1987-ben U20-as világbajnokságot nyerő jugoszláv válogatottnak, illetve az 1990-es U21-es Európa-bajnokságon döntőt bukó alakulatnak. 1989-től négy esztendőn keresztül a belgrádi Partizant erősítette, 1991-ben bronzérmes, 1992-ben ezüstérmes, 1993-ban bajnok lett vele. A fekete-fehérekkel 1989-ben és 1992-ben elhódította a Jugoszláv Kupát. Az 1989-es döntőben nem játszott, ellenben az 1992-es végjátékban, május 21-én, a Crvena zvezda elleni visszavágón két gólt szerzett (1-0, 2-2). (Időközben a balkáni országot szétrobbantotta a háború, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaságból 1992-re Jugoszláv Szövetségi Köztársaság lett, amelyet Kis-Jugoszláviaként szokás említeni.)

A 178 centi magas, 73 kilós támadót hazájában háromszor választották meg az Év labdarúgójának (1992, 1993, 1998), 1997-ben pedig a *France Football* Aranylabda-szavazásán a második helyen végzett, csak a brazil világsztár, Ronaldo könyvelt el nála több pontot.

Pedja Mijatovics 1989 és 2003 között 73-szor volt válogatott, 26 gólt ért el. Részt vett az 1998-as világbajnokságon. A csoportból továbblépett a társaival, a nyolcaddöntőben azonban a lécre rúgta a 11-est a hollandok ellen, vereség lett Toulouse-ban a vége (1-2). Ugyancsak láthatták a 2000-es Európa-bajnokságon, ahol újból a 16 között búcsúzott a „kékekkel".

1993-tól 1996-ig a Valenciában légióskodott. 1996-ban megkapta az élliga legjobb külföldi játékosa elismerést. 1996-ban a spanyol élvonal második helyéig kormányozta a „denevéreket", ellenben az 1995-ös, megismételt kupadöntőt elbukta velük, bár ő mindkét összecsapáson megzörgette a Deportivo La Coruña hálóját.

A kiváló képességű csatár 1996-ban a Real Madridhoz szerződött. A „fehérekkel" 1997-ben bajnoki aranyat és spanyol Szuperkupát zsákmányolt, ellenben 1999-ben be kellett érnie az elit ezüstmedáljával.

1998 volt a legjobb éve a klubfutballban is. Hazavitte a „királyiakkal" a Bajnokok Ligája serlegét, valamint a Világkupát is. Május 20-án egyetlen gól született Amszterdamban, azt ő jegyezte a Juventus ellen. A 66. percben köszönt be Peruzzi kapujába. (A Madrid harminckét év után hódította el újfent a vén kontinens legtöbbre taksált klubtrófeáját.) December 1-jén 86 percet játszott Tokióban, a Vasco da Gama elleni Világkupa-végjátékban (2-1), nem sikerült bevennie a rióiak kapuját. 1999 és 2002 között a Fiorentina mezét viselte, 2001-ben megnyerte a „violákkal" az Olasz Kupát. (A Parma elleni kétmenetes finálében nem kapott lehetőséget Roberto Mancini edzőtől.) 2002-től 2004-ig a Levante szolgálatában állt. 2006-tól 2009-ig a Real Madrid futballigazgatói székében ült.

Az örökifjú Kazu

Kazujosi Miura 1973-tól futballozik a különböző japán és külföldi klubokban. A jelen idő használata nem túlzás, mert bár betöltötte az 53. életévét, de még szerződése van a Jokohama FC-vel, tehát profi labdarúgó. Rá aztán valóban illik az elnyűhetetlen jelző!

1967. február 16-án született Sizuokában. Számos korosztályos gárdában megfordult, tizenöt évesen pedig Brazíliába ment, hogy a CA Juventus kölyökcsapatában tanulja a sportág csínját-bínját. 1986-ig játszott a lila-fehéreknél, ám abban az évben még felbukkant a Santos FC-ben, az SE Palmeirasban, illetve az SE Matsubarában.

A 177 centi magas, 72 kilós, ballábas csatár 1987-ben a CRB Alagoas együttesével nyerte első aranyérmét, az állami bajnokságot zárta a piros-fehérekkel az ottani liga élén. Sokat nem tett a sikerhez, négy találkozón lépett porondra, gólt nem szerzett. A következő állomáshelye az EC XV de Novembro Jaú volt, a narancssárga-zöldeknél legalább 25/2 volt a mutatója. 1988-ban a Coritibához igazolt, újabb állami arannyal gazdagodott a paranaiaknál. 1990 tavaszán újra a Santosban (11/3) játszott, majd hazatért. 1990 és 1998 között a fővárosi Verdy Kawasaki gárdáját erősítette, kivéve az 1993–1994-es idényt, akkor kölcsönben a Genoa 1893-ban rúgta a labdát. Egy találatot könyvelt el a Serie A-ban, ellenben a tokiói zöldeknél a 192 fellépésén százszor volt eredményes, négyszer lett velük bajnok és kupagyőztes (1991, 1992, 1993, 1994). 1996-ban elhódították a Császár-kupát.

1999-ben megint Európában tűnt fel, a Croatia Zagreb 12 meccsen vetette be. Ugyan a kaput nem tudta bevenni, viszont bajnoki medállal poggyászában repülhetett el Horvátországból.

1999 ősze óta odahaza keresi a kenyerét, sorrendben a Kyoto Purple Sanga (1999–2000), a Vissel Kobe (2001–2005) és 2005-től napjainkig a Jokohama FC szerelését hordta-hordja. 2005-ben röpke időre Ausztráliába ruccant, a Sydney FC vette kölcsön (4/2). 2006-ban bajnok lett a jokohamai sötétkék-fehérekkel, igaz, a második osztályban.

A nemzeti tizenegyben 1990 és 2000 között 89-szer szerepelt, 55 találatot ért el. A „kék szamurájokkal" 1992-ben megnyerte az Ázsia Kupát. A tornát szülőhazájában rendezték, és Miura egyszer zörgette meg a hálót. A legjobbkor tette, ugyanis a csoportkörben Iránnak talált be (1-0). 1996-ban is szerepelt ezen a sorozaton, valamint előtte, 1995-ben a Konföderációs Kupán. Szaúd-Arábiában, az argentinok elleni blamán neki sikerült csöppet „kozmetikáznia" (1-5).

2012-ben hatszor Japán futsalos válogatottjában is szóhoz jutott, és egyszer bizonyult eredményesnek. Ne feledjük, akkor már 45 esztendős volt!

2012-ben részt vett a FIFA futsalvébéjén is, melyet Thaiföldön bonyolítottak le. Megragadta a kínálkozó alkalmat, ha már a hosszú pályafutása alatt nem adatott meg neki, hogy nagypályás világbajnokságon mutathassa meg a tudását…

NAKATA HIDETOSI

A „kis futballszamuráj”

Nakata Hidetosi a Japán középső részén fekvő Kofuban született 1977. január 22-én. 1986 és 1989 között a Hokusin Boys, 1989 és 1992 között a Kofu Kita Juniors nevű gyerekcsapatokban játszott. 1992-től a Niraszaki nevet viselő középiskolai alakulatban bontakozott ki a tehetsége, onnan került a J League profijai közé 1995-ben, ugyanis a Bellmare Hiracuka szerződtette. Nem vett vele zsákbamacskát a klub, előtte 1991 és 1993 között hatszor szerepelt az U17-es válogatottban, és a fellépésein elkönyvelt két gólt, majd az U20-soknál is 1994-től 1995-ig, ahol 12/6-os mutatót produkált. A zöld-fehér-kék gárdában futott be igazán, elhódította vele az 1995-ös ázsiai Kupagyőztesek Kupáját, mi több, december 25-én ő szerezte a bagdadi al-Talaba elleni jokohamai finálé győztes gólját a 81. percben (2-1). (Az ázsiai Szuperkupa-döntőt ellenben dél-koreai riválisukkal szemben elbukták a japánok.)

1995 és 2000 között 12-szer küldték pályára a szigetország U23-as válogatottjában, amelynek színeiben háromszor volt eredményes. 1997-ben már a nagyválogatottban is számításba vették. 2006-ig 77-szer viselte a nemzeti tizenegy felszerelését, képviseletében 11-szer vette be az ellenfelek hálóját.

1998-ban Európába költözött, szeptember 13-án debütált a Perugiában. A Juventust fogadták a „griffmadarak”, és az új szerzeményük nem tűnt megilletődöttnek, hisz a szakadó esőben két góllal tette le a névjegyét. (Más kérdés, hogy a bajnokit 4-3-ra a piemontiak nyerték.) 2000-ig erősítette a piros-fehéreket, utána egy évad erejéig az AS Roma légiósa volt. Bajnok lett a „farkasokkal”, habár nem számított alapemberüknek (15/2). 2001 és 2004 között az AC Parma mezében rúgta a labdát és a gólokat. 2002-ben megszerezte az Olasz Kupát. Tulajdonképpen neki köszönhetik a serleget, mivel Torinóban a 90. percben bevette a „zebrák” kapuját (1-2), s ez a találat a hazai 1-0 után a diadalt eredményezte. Az olasz Szuperkupa döntőjében, 2002. augusztus 25-én, a líbiai Tripoliban a Juve visszavágott, 2-1-re győzött ellenük .

A 175 centis, 72 kilós versenysúlyú támadó középpályás 2004-ben a Bolognánál volt kölcsönben, aztán a Fiorentinában láthatták a szurkolók 33 találkozó erejéig, sőt 2005-től pár hónapig a Bolton Wanderers is soraiban tudhatta.

A válogatottal egymás után három világbajnokságot (1998, 2002, 2006) járt meg (10/1), a 2000-es olimpiai tornán is szóhoz jutott, és a szlovákok ellen a hálóba is talált. 1997-ben megszerezte az együttessel a Kirin Kupát, 1998-ban a Dinasztia Kupát, míg 2001-ben ezüstérmes helyen zárt vele a Konföderációs Kupán. (A franciák elvitték a díjat Jokohamából.) Utóbbin a torna „bronzlabdás” játékosává szavazták az újságírók Nakatát.

A „kis futballszamurájt” 1997-ben a hazájában és Ázsiában is az Év labdarúgójának választották, egy esztendőre rá újból a kontinens legjobbja lett. A 2006-os vb után vonult vissza.

AUGUSTINE OKOCHA

Az ibók szeme fénye

Augustine Azuka Okocha 1973. augusztus 14-én született a nigériai Enuguban. (Családja az ibo törzscsoporthoz tartozik.) Gyermekkorában társaival az utcán futballozott, majd az Enugu Rangers kölyökcsapatához került. 1990-ben egyik barátjánál töltötte a vakációját, aki történetesen a Borussia Neunkirchen labdarúgója volt. Az ő unszolására a tréningen beszállt a játékba, s az edzőt annyira lenyűgözte a teljesítménye, hogy kérte a vezetőktől az őstehetség megszerzését. Így került a Jay-Jay-nek becézett fiú Németországba. Két szezon erejéig szolgálta a fehér-feketéket, 1991-ben megnyerte velük az Oberliga Südwest aranyérmét, utána következett

a frankfurti időszaka. Az Eintracht mezében vált sztárrá, a „frankoktól" hívták be a nigériai válogatottba 1993-ban. Hazája nemzeti tizenegyében 2006-ig 75-ször szerepelt, 14-szer volt eredményes. Részt vett a zöld-fehérekkel három világbajnokságon (1994, 1998, 2002), Franciaországban beszavazták a vébé tartalékegyüttesébe. 1994-ben az Egyesült Államokban Nigéria pompásan menetelt, hisz Bulgária, Argentína és Görögország előtt megnyerte a csoportját, és a későbbi döntős Olaszországtól is csupán a hosszabbításban szenvedett 2-1-es vereséget Bostonban. Három világbajnokságon kilencszer lépett porondra, ám egyetlen gólt sem sikerült elkönyvelnie.

A „szuper sasokkal" 1994-ben hazaröpítette Tunéziából az Afrikai Nemzetek Kupáját, 2000-ben másodikként, 2004-ben, 2005-ben és 2006-ban harmadikként zárt velük a sorozaton. A legnagyobb diadalukat 1996-ban, az atlantai olimpián aratták, aranyérem került a nyakukba.

A táncos lábú Augustine-t odahaza hétszer választották meg az Év futballistájának (1995, 1997, 2000, 2002, 2003, 2004, 2005). 1998-ban a fekete földrész második legjobb labdarúgója, 2004-ben pedig az Afrikai Nemzetek Kupája legjobbja lett.

A 173 centi magas, 70 kilós, szenzációs technikai repertoárral, nagy tűzerővel felvértezett támadó középpályás 1996-tól 1998-ig a Fenerbahçe, 1998-tól 2002-ig a Paris Saint-Germain, 2002-től 2006-ig a Bolton Wanderers, 2006-tól egy évig a Qatar SC, majd 2007-től egy idény erejéig a Hull City légiósa volt. Klubszinten igazán visszhangos sikert nem tudott aratni, habár a PSG-vel (14 millió fontot fizettek érte a párizsiak) elhódította az UEFA Intertotó Kupát (2001), a Fenerrel meg begyűjtötte az Atatürk Kupát (1999). Sőt, 2004. február 29-én a Bolton Wanderers gárdájával bekerült az angol Ligakupa fináléjába, tetejébe ő lehetett a „vándorok" kapitánya a Wembley-ben, viszont ott a Middlesbrough 2-1-re legyőzte őket. Az is igaz, hogy 2008. május 24-én az aktuális kenyéradója, a Hull City – 86 703 néző előtt – 1-0-ra megverte a Bristol Cityt, és feljutott a Premier League-be, csak hát Okocha nem játszott a sorsdöntő londoni csatán.

Az egyik bátyja, Emmanuel szintén válogatott futballista volt, míg a napjainkban az Evertont erősítő Alex Iwobi az unokafivére.

SZAID EL-OVAIRAN

Álomgólt lőtt Amerikában

Szaid el-Ovairan 1967. augusztus 19-én született Szaúd-Arábia fővárosában, Rijádban. Pályafutását végig az al-Sabab FC nevű klubban töltötte, 1988-tól 2001-ig viselte az 1947-ben alapított, „fehér oroszlánoknak" becézett egyesület trikóját, 598 bajnokin lépett pályára s szerzett 238 gólt.

A 184 centi magas, 80 kilós támadó középpályás kivételes technikai repertoárral volt felvértezve, a gyorsaságával sem akadt gond. A kritikusai, főként az európaiak legfeljebb azt vethették a szemére, hogy nem mindig osztotta be jól az erejét a meccseken, olykor bizony az utolsó percekre elfogyott a szufla.

A csapatával 1991-ben, 1992-ben és 1993-ban bajnoki aranyérmet nyert, 1989-ben és 1998-ban ezüstöt. A Trónörökös Kupát (Crown Prince) háromszor hódította el (1993, 1996, 1999), háromszor ellenben elbukta a döntőjét (1992, 1996, 2000). A Szaúdi Labdarúgó-szövetség serlegét kétszer gyűjtötte be a társaival (1988, 1989), kétszer pedig elveszítette (1999, 2000). Az arab Bajnokok Ligájában kétszer végzett az élen (1992, 1999), az arab Szuperkupát is kétszer vehette át (1996, 2001). A Gulf Kupában (a Perzsa-öböl bajnokai küzdenek érte) 1993-ban és 1994-ben bizonyult a legjobbnak az al-Sababbal, míg 1993-ban az ázsiai Bajnokok Kupájában a végjátékig menetelt vele.

A válogatottban 1991 és 1998 között 75-ször lépett porondra, a színeiben 24-szer vette be az ellenfelek kapuját. A „sasokkal" két világbajnokságon vett részt, 1994-ben az Egyesült Államokban és 1998-ban Franciaországban. A fehér-zöld mezesek e két tornán hét találkozót vívtak, és Szaid mindegyiken szerepet kapott. Egyetlen gólt könyvelt el ezeken a világversenyeken, viszont az álomszerűre sikeredett. 1994. június 29-én varázslatos akciót fejezett be Washingtonban, gólját a vb-történelem a tíz legszebbje között tartják nyilván. A 6. percben a saját tizenhatosa előterében lecsapott egy labdára, mint a sivatagi vihar, úgy száguldott vele keresztül a belgák térfelén, aki közben szembejött vele, simán kicselezte. Végezetül jobbal, 10 méterről – az elébe kétségbeesetten kifutó Preud'homme mellett – a hálóba emelt. Mivel a németalföldieknek nem volt válaszuk, óriási meglepetésre az abszolút újonc arab válogatott továbbjutott a csoportjából, megelőzve Belgium és Marokkó csapatát is. Aztán a nyolcaddöntőben a svédek megállították őket (1-3). A csodagól szerzőjét csábították külföldre, csak hát nem mehetett. 1994-ben – nyilván az Államokban nyújtott teljesítménye elismeréseként – az Év labdarúgójává választották Ázsiában.

1996-ban vétett az iszlám törvényei ellen (állítólag alkoholt fogyasztott és örömlányok szolgáltatásait is igénybe vette), ezért hat hónapra börtönbe kellett mennie, és egy évre eltiltották a futballtól. Ám az 1998-as vébén – a szankciók dacára – újból láthatták a szurkolók.

KAREL POBORSKÝ

A budějovicei üstökös

Karel Poborský 1972. március 30-án született a hajdani Csehszlovákia Jindřichův Hradec nevű városában. 1978-ban a TJ Třeboň kölyökcsapatában kezdett futballozni, 1984-től 1987-ig a TJ Dynamo České Budějovice, 1987-től egy éven át a Jiskra Třeboň, majd 1988-tól két évig újra a TJ Dynamo České Budějovice korosztályos labdarúgója volt. Nem töltötte be a 18 esztendőt, de már kacskaringós utat tett meg. 1991-ben a budějoviceieknél debütált a csehszlovák élligában,

1994-ig játszott a fehér-feketéknél. 1994. február 23-án bemutatkozott a cseh válogatottban Törökország ellen. A nemzeti tizenegy szerelését 2006-ig 118-szor viselte, szerzett a képviseletében 8 gólt, ami egy alapvetően támadó szellemű, általában jobbszélsőt alakító játékostól nem túl sok.

1994-től 1996-ig a Viktoria Žižkov kötelékébe tartozott, aztán egy évadot lehúzott a Slavia Prahában. A „csillagosokkal" bajnok lett 1996-ban.

Az 1996-os angliai Európa-bajnokság pompásan sikerült neki és a válogatottnak, döntőt vívott a Wembley-ben Németországgal (1-2). Bekerült az Eb álomcsapatába, megkapta hazájában az Év játékosa címet, igaz, megosztva Patrik Bergerrel. Csehországban négyszer szavazták be az Év tizenegyébe (1996, 2003, 2004, 2005), és egymás után háromszor találták őt az ítészek az otthoni élvonal legjobbjának (2003, 2004, 2005).

1997-ben a cseh „oroszlánok" a 3. helyen zártak a FIFA Konföderációs kupáján, a bronzért december 21-én 1-0-ra megverték Uruguayt Rijádban.

2000-ben és 2004-ben ismét részt vett hazája csapatával a kontinensbajnokságon, viszont az 1996-os remeklését sem a Belgium és Hollandia által közösen rendezett Eb-n, sem Portugáliában nem tudta megismételni. A gyorsasága miatt az angolok elnevezték „Expresszvonatnak", nos, egyetlen vébén mutathatta be jellegzetes trükkjeit, mégpedig 2006-ban Németországban.

A törékeny alkatú, 174 centis, 73 kilós támadó 1996-tól két évig a Manchester United profija volt. A „vörös ördögökkel" elnyerte a Premier League aranyát 1997-ben, 1998-ban az ezüstjét. 1996-ban és 1997-ben az FA Charity Shield kicsinyített mása került a birtokába. (Az első döntőre csereként szállt be a Newcastle United ellen, a másodikon, a Chelsea ellen végig a kispadon csücsült.)

1998 és 2000 között a Benfica légiósaként kereste a kenyerét, Lisszabonban két bronzzal (1999, 2000) szaporodott a gyűjteménye. 2000-ben Rómába költözött, hogy két szezon erejéig a Laziót szolgálja. 2001-ben a Serie A harmadik helyén zárt a „sasokkal".

2002-ben hazatért, azonban nem a Slaviához, hanem örök ellenlábasához, a Spartához. Megérte kiemelt gázsiért a „spártaiakhoz" igazolnia, két bajnoki arany (2004, 2005) és egy ezüst (2003) ütötte a markát, tetejébe a borvörösökkel 2004-ben szert tett a Cseh Kupára is.

2005 és 2007 között (talán nosztalgiából) a II. osztályú České Budějovice gárdájában vezetett le.

Karel Poborský a pályafutása során 506 hivatalos meccsén 101-szer volt eredményes.

GHEORGHE POPESCU

Az al-dunai bacsa

Gheorghe Popescu az Al-Duna mentén fekvő kikötővárosban, Calafaton született 1967. október 9-én. 1978 és 1984 között a helyi Dunărea korosztályos csapataiban pallérozódott, majd 1984-ben az Universitatea Craiova együttesébe igazolt. Hat éven keresztül viselte az egyetemiek kék-fehér szerelését, igaz, 1988-ban a Steaua kölcsönvette. Az U-val szerzett két bajnoki bronzot (1986, 1990), egy kupaezüstöt (1985), ellenben a „katonákkal" duplázott, bajnok és kupagyőztes lett velük 1988-ban. Nem érezte jól magát a fővárosban, visszaköltözött Olténiába. 1990-től rövid megszakítással külföldön kereste a kenyerét. Először a PSV Eindhovennél kóstolt bele a profeszszionalizmusba, és nem kevés éremre tett szert a Philips-gyár gárdájával: 1991-ben és 1992-ben bajnoki aranyra, 1993-ban és 1994-ben ezüstre, 1995-ben bronzra. Ezekhez társult a holland Szuperkupa-arany 1992-ben.

Az 1994–1995-ös évadot a Tottenham Hotspur légósaként húzta le, a londoni az egyetlen jelentősebb állomáshelye, ahol semmiféle címmel nem gyarapodott.

Az FC Barcelona volt a következő a sorban (1995–1997), a katalánok 3,2 millió fontot fizettek érte. 1997. május 14-én elhódították a KEK-serleget Rotterdamban (a PSG-t győzték le 1-0-ra), Popescu a 46. percig volt a pályán. 1996-ban elbukták a Spanyol Kupát, 1997-ben viszont hazavitték, és 1996-ban a spanyol Szuperkupát is megnyerték. Az Atlético Madrid elleni sikerből (5-2, 1-3) a román söprögető csapatkapitányként vette ki a részét. A La Ligában kevésbé ment neki a Barçával, ott egy ezüst (1997) és egy bronz (1996) volt a bevétele.

A 188 centire nőtt, 73 kilós, elsőrangúan fejelő, védő létére gólerős játékos 1997-ben 4,5 millió dollárért Törökországba költözött, a Galatasaray vásárolta meg. Számos honfitársa várta Isztambulban (Mircea Lucescu edző, Gheorghe Hagi, aki Popescu barátja és sógora, valamint Adrian Ilie, Iulian Filipescu), és Baçiu (a magyarban bacsa, vagyis számadó juhász a jelentése) a Boszporusz partján sem hagyta abba az éremhalmozást: 1998-ban, 1999-ben, 2000-ben és 2002-ben bajnoki arany, 2001-ben ezüst volt a jutalma. 1998-ban elveszítették a Török Kupa és a török Szuperkupa finaléját, ellenben 1999-ben és 2000-ben megnyerték az előbbit. Ez tehát azt jelenti, hogy 1999-ben és 2000-ben duplázott a gárdával. 2000 különben is nagy éve volt a sárga-piros egyesületnek. Május 17-én begyűjtötte az UEFA-kupát Koppenhágában (0-0 az Arsenal ellen, tizenegyesekkel 4-1). Dániában Popescu berúgta a maga 11-esét.

Augusztus 25-én Monacóban 2-1-re nyert a Galata az európai Szuperkupáért a Real Madrid ellen, a brazil Jardel két találatával fektette két vállra a „királyiakat".

2001-től egy évig a Leccében játszott, kiesett vele a Serie A-ból. 2002 őszén a Dinamo Bucureşti alkalmazottja volt, míg 2003 tavaszán a Hannovert szolgálta.

Hatszor (1989, 1990, 1991, 1992, 1995, 1996) választották meg Romániában az Év labdarúgójának. A nemzeti tizenegyben 1988 és 2003 között 115-ször vetették be, 16 gólt szerzett. Három világbajnokságon (1990, 1994, 1998) és két Európa-bajnokságon (1996, 2000) játszott.

ROBERT PROSINEČKI

Két vében két nemzet színeiben is gólt szerzett

Robert Prosinečki lehetett volna nyugatnémet, német vagy akár szerb válogatott is, de nem lett, mert a jugoszláv után a horvátot választotta. (Édesapja horvát származású, édesanyja szerb.) A Fekete-erdőben fekvő Schwenningen szülöttjeként 1969. január 12-én jött a világra. 1974-től a Stuttgarter Kickersben nevelődött, 1980-ig játszott a kék-fehérek kölyökgárdáiban, utána a Dinamo Zagreb ifistája volt (1980–1986), majd egy évet a dinamósok nagycsapatában töltött.

A 182 centi magas, 77 kilós középpályás a Žuti (Sárga) becenevet kapta a szalmaszínű haja után, és gyorsan a drukkerek kedvencévé vált. Népszerűségére jellemző, hogy az 1986 tavaszán alapított Bad Blue Boys nevű ultracsoport dalba foglalta a nevét. Persze, 1990. május 13-án, a hírhedtté vált Dinamo Zagreb–Crvena zvezda bajnoki előtt nem azt a nótát énekelték róla a fanatikusok, hanem az „árulóknak" járót, mivel azon a vérzivataros napon már a belgrádiak közé tartozott…

1987 és 1991 között tehát a vöröscsillagosok felszerelését hordta, 1988-ban, 1990-ben és 1991-ben bajnoki aranyat, 1989-ben ezüstöt zsákmányolt benne. Volt három Jugoszláv Kupa-döntője is, ebből egyet megnyert (1990), kettőt elbukott (1988, 1991). 1991. május 29-én hazavitte Bariból a CZ a Bajnokcsapatok Európa-kupáját, az kellett hozzá, hogy az Olympique Marseille elleni 0-0-t követő „szétlövést" hibátlanul teljesítse. (Nem mellékesen a 7-es számú trikóban feszítő Robert rúgta az első 11-est Pascal Olmeta kapujába. Jobbal, higgadtan emelte hálóba a labdát.)

1991 nyarán (mai pénznemben megadva) nyolcmillió euróért a Real Madrid szerződtette. A „királyiaknál" két bajnoki ezüst (1992, 1993) és két kupaarany (1993) került a birtokába. A Spanyol Kupa valenciai fináléjában nem játszott (2-0 a Zaragoza ellen), a Barcelona elleni Szuperkupa-döntőkben (3-1, 1-1) viszont a pályán volt. Az 1994–1995-ös szezont a Real Oviedóban futballozta végig, a következőt az FC Barcelonában, amellyel a liga 3. helyén végzett. Már ez is nagy csalódást okozott a gránátvörös-kékek berkeiben, tetejébe elveszítette velük a Spanyol Kupát (0-1 Zaragozában az Atlético Madrid ellen). A katalóniai légióskodása után egy esztendőt lehúzott a Sevillában is, majd visszament Horvátországba. 1997 és 2000 között a Croatia Zagreb irányítója volt, és zsinórban háromszor bajnok lett a Dinamo nevet időközben közkívánatra visszavevő kékekkel (1998, 1999, 2000), egyszer pedig kupagyőztes (1998). Négy meccset vívott a Hrvatski Dragovoljac nevű zágrábi alakulatban, majd viharos gyorsasággal aláírt a Stan-

dard Liège együtteséhez. A belgiumi piros-fehérekkel bronzérmet szerzett 2001-ben. Hamarosan áttette székhelyét Angliába, ahol a másodosztályú Portsmouth FC-vel a 17. helyen kötött ki. Még nem volt vége a labdarúgó-karrierjének, mivel az Olimpija Ljubljana vezetősége látott fantáziát a veterán, különben szenvedélyes dohányos karmesterben. És nem is csalódott benne, vezetésével 2003 májusában a „zöld sárkányok" a bajnoki bronzukhoz hozzátették a Szlovén Kupát. Az NK Celje elleni visszavágón Prosinečki jegyezte a második találatukat, amely egyben a döntetlent és a sikert eredményezte (1-1 odahaza, 2-2 idegenben). 2004-ben vonult vissza, miután az NK Zagrebbel kiesett a horvát élvonalból. Ugyanakkor az is igaz, hogy 2005-ben néhányszor beszállt a Savski Marof nevű piciny település csapatába.

Prosinečki 1987-ben ifjúsági világbajnoki címmel és a torna legjobb labdarúgójának járó ajándékkal a poggyászában röpülhetett haza Chiléből. A hatból öt találkozón vetették be, s ugyan a döntőben nem kapott lehetőséget, ám a nyolc között az ő 89. percben bevitt találatával sikerült két vállra fektetniük a brazilokat (2-1). Az aranymedálja mellé 1991-ben, az U21-es Európa-bajnokságon ezüstérmet nyert.

1989 és 1991 között 15-ször képviselte az egységes Jugoszláviát, 4-szer vette be a kaput a „plávik" seregében. 1990-ben az első felnőtt vébéjén láthatták a nézők. (Még senki sem tudhatta, hogy a balkáni állam válogatottjának utolsó nemzetközi tornája az olaszországi. 1992-ben kijutott ugyan a svédországi Eb-re, azonban a délszláv háború miatt kizárták a versengésből.) A szőke tinédzser az ötből három összecsapáson kapott bizonyítási esélyt, Bolognában gólt is szerzett, az Egyesült Arab Emírségek hálóját zörgette meg. Hab volt a tortáján, hogy a FIFA szakemberei neki ítélték oda a Mondiale legjobb fiataljának járó díjat, sőt Jugoszláviában is az Év futballistája lett.

Az 1996-os angliai Eb-n a horvátok továbbjutottak a csoportjukból. A rutinos középpályáa mindhárom mérkőzésen ott volt, de a tizenhat között, a németek elleni csatára nem állította be Miroslav Blažević szövetségi kapitány (1-2). Sebaj, 1997-ben Horvátországban az Év legjobb labdarúgójává választották!

1998-ban a függetlenné vált ország legjobbjai először mutathatták meg erejüket a Mundialon, és mindjárt a dobogó legalsó fokáig vitte őket a lendületük. Robert négy találkozójukon szerepelt, két gólt könyvelt el, Jamaica és Hollandia ellen volt eredményes. (Az Oranje elleni volt a fontosabb, azzal mintegy bronzéremhez segítette a „kockásokat", habár a győztes találatot Davor Šuker vitte be.) Franciaországban világrekorder lett belőle, mert két vb-n két ország színeiben eleddig rajta kívül senki sem ért el gólt.

A 2002-es világbajnokságon egy félidő jutott neki osztályrészül, a Mexikó elleni nyitó találkozójukon (0-1). A horvátok nem tudtak továbblépni az alapkörből, Prosinečki pedig 49/10-es mutatóval köszönt el a nemzeti tizenegytől.

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Horvátország, pályaedző (2006–2010), Crvena zvezda (2010–2012), Kayserispor (2012–2013), Azerbajdzsán, szövetségi kapitány (2014–2017), Bosznia-Hercegovina, szövetségi kapitány (2018–2019). Sikerei szakemberként: 2011-ben és 2012-ben ezüstérmes lett a Zvezdával a szerb első ligában, míg 2012-ben elhódította vele a Szerb Kupát.

OLEG PROTASZOV

A második leggólképesebb szovjet futballista

Oleg Valerovics Protaszov 1964. február 4-én született Dnyepropetrovszkban. Minifutballistaként a helyi Dnyepr sportiskolájában tette meg az első lépéseket, nyolcéves volt, amikor először húzott mezt magára. 1972-től 1981-ig a különféle korosztályos együttesekben forgolódott, majd 1981-től 1987-ig a fehér-piros klub felnőtt gárdájában bontogatta szárnyait. Sikeres volt anyaegyesületével, 1983-ban bajnoki aranyat, 1984-ben és 1985-ben bronzot, 1987-ben ezüstöt zsákmányolt. 1986-ban a ligakupának megfelelő Szövetségi Kupát is elhódította a társaival. 1984-ben európai Ezüstcipőt vehetett át az UEFA képviselőjétől, 1985-ben és 1987-ben gólkirály lett odahaza, sőt az utóbbi esztendőben megválasztották az Év labdarúgójának.

1987-ben aláírt a Dinamo Kijevhez, már válogatottként, hisz 1984-ben debütált a szovjet Szbornajában. 1990-ig viselte a kijeviek kék-fehér szerelését, és mind a háromféle bajnoki medálból került a birtokába, 1988-ban ezüst, 1989-ben bronz, 1990-ben arany. 1990. május 2-án 6-1-re megverték a Lokomotív Moszkvát a Szovjet Kupa döntőjében. Meglepő, hogy a 186 centire nőtt, 77 kilós csatárnak nem sikerült bevennie a Loko kapuját, viszont abban a szezonban is gólkirályi címet szerzett.

A gorbacsovi reformoknak (is) köszönhetően 1990-ben legálisan külföldre szerződhetett, az Olympiakosz Pireuszhoz került, ahol egykori csapattársa, Oleg Blohin volt az edzője. (Protaszovnál egyedül éppen a druszája ért el több gólt a szovjet első osztályban.) A görög élligában begyűjtött két ezüstöt (1991, 1992), két bronzot (1993, 1994), valamint melléjük a Görög Kupában egy aranyat (1992) és egy ezüstöt (1993). 1994-től 1996-ig Japánban futballozott, a Gamba Oszakát erősítette. Labdarúgóként az utolsó korszakát Görögországban húzta le, kisebb alakulatokon próbált segíteni: Veria (1996–1998), Proodeftiki FC (1998–1999), Panelefsziniakosz AO (1999–2000).

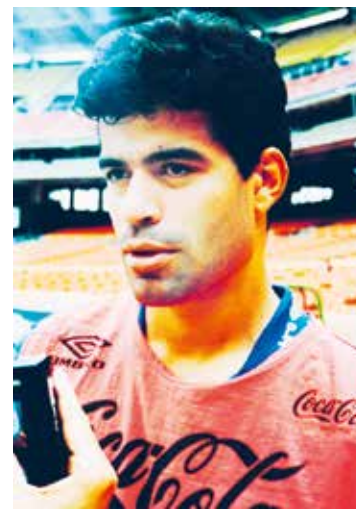
A szovjet válogatottban 1984 és 1999 között 68 találkozón 29-szer vette be a kapukat. (1994-ben egyszer a független Ukrajna nemzeti tizenegyében is szóhoz jutott.) Két vébén (1986, 1990) és egy Európa-bajnokságon vett részt. Mexikóban csak egy összecsapáson vetette be Valerij Lobanovszkij, ennek két oka volt: az Ezredesnek hívott szövetségi kapitány főként a saját embereire (Dinamo Kijev) számított, illetve Protasz (így becézték a támadót) alig volt túl egy súlyos térdsérülésen. Négy év múlva Olaszországban három meccs jutott neki, s Kamerun ellen a hálóba is talált. Az 1988-as Eb-n kétszer volt eredményes, az NSZK-ból ezüsttel repülhetett haza. Mindent beszámítva 1981 és 2000 között az 590 hivatalos mérkőzésén 273-szor szerzett gólt.

Edzői pályafutásának állomáshelyei: Olympiakosz (2002–2004), AEL Limaszol (2004–2005), Steaua Bucureşti (2005), Dnyepr (2006–2008), Kubany Krasznodar (2008), Iraklisz Szaloniki (2009), FK Rosztov (2010–2011), FK Asztana (2012), Dinamo Minszk (2012–2013), FC Astra Giurgiu (2014–2015), Arisz Szaloniki (2015).

RAÍ

Kilépett híres bátyja árnyékából

Raimundo Souza Vieira de Oliveira 1965. május 15-én született a brazília São Paulo államban, Ribeirão Preto városban. A nyurga legényke 1980-ban a helyi Botafogóban kezdett játszani, 1984-től 1987-ig pedig a klub első csapatát erősítette. A 189 centi magas, 87 kilós támadó középpályásnak nem jósoltak olyan fényes és szép jövőt a futballpályán, mint amilyent világsztár fivére, Socrates doktor befutott, az eredményességet tekintve mégis lepipálta a bátyját. Persze, azon lehetne vitatkozni, melyikük volt a jobb labdarúgó, csak hát aligha érdemes…

Raí 1986-tól egy évadot a campinasi Ponte Preta gárdájában töltött kölcsönben, hogy 1988-ban aláírjon a paulisták egyik nagy kedvencéhez, a São Paulo FC-hez. Remekül teljesített, hisz már a következő szezonban beszavazták a brazil első ligában az Év együttesébe (Bola de Prata). 1993-ig (a náluk töltött első periódusában) érmet éremre halmozott, megnyerte velük az állami bajnokságot (1987, 1989, 1991, 1992), az országos bajnokságot (1991), a Copa Libertadorest (1992, 1993) és a Világkupát (1992). Valamennyi nemzetközi kupafináléjában szerzett legalább egy gólt, sőt a tokióin kettőt is. A Világkupáért az ő duplájával verték meg 1992. december 13-án az FC Barcelonát 2-1-re. Nem véletlenségből kapta meg a mérkőzés legértékesebb játékosának járó különdíjat!

Produkcióit finom technika, bravúros passzok, minőségi fejjáték, intelligens megoldások, megkomponált cselsorozatok jellemezték. A nehéz helyzetekben is higgadtan tudott cselekedni, létfontosságú találatai bizonyítják ezt. 1992-ben őt választották meg Dél-Amerikában az Év labdarúgójának, értelemszerűen bekerült az Év tizenegyébe is.

1993-ban Európába költözött, 1998-ig a Paris Saint-Germain légiójában szerepelt. Nem akadt idénye a kék-piros-fehéreknél, amelyikben ne gyűjtött volna be valamilyen medált: 1994-ben francia bajnok, 1995-ben Francia Kupa-győztes, francia Ligakupa-győztes, francia Szuperkupa-győztes és bajnoki bronzérmes, 1996-ban KEK-győztes és bajnoki ezüstérmes, 1997-ben KEK-döntős és bajnoki ezüstérmes, 1998-ban Francia Kupa-győztes lett a társaival. (Az itt felsorolt kupadöntőkben szóhoz jutott, közülük hármon eredményesnek bizonyult.)

1998-tól 2000-ig újból a São Paulo FC mezét hordta, 1998-ban elhódította az állami bajnokság aranyát.

1987-től 1998-ig 49-szer öltötte magára a nemzeti tizenegy trikóját, 12-szer volt benne eredményes. Egyetlen világbajnokságon képviselhette a hazáját, viszont azon teljes diadallal: 1994-ben világbajnok lett az Egyesült Államokban. A Seleção hét összecsapásából ötször küldte pályára a szövetségi kapitánya, az oroszok hálóját büntetőből be is vette a csoportrangadón (2-0), azonban 1994. július 17-én a világbajnoki döntőben nem kapott szerepet.

Napjainkban Raí a São Paulo FC klubigazgatója.

Futballcipő helyébe fehér szenátori tóga

Ha egy alapvetően iskolázatlan, alsóbb néposztálybeli származású, bár világot látott emberből a góljai miatti népszerűsége miatt szenátor válik, akkor nem szükséges ahhoz futballtudornak születnünk, hogy tudjuk, Brazíliában vagyunk. Hősünket, aki a néptribunusi hajlamainak köszönhetően nem akármilyen politikai karriert kovácsolt a maga számára, Romário de Souza Faria Filhóként ismeri a sportvilág. 1966. január 29-én született Rio de Janeiro egyik nyomornegyedében, a Jacarezinhóban. A Copacabana legendás homoktengerében rúgta a labdát jószerével minden álló nap, a tanulást nem erőltette. Apja az Olaria AC gyermekcsapatának volt az edzője, egyenes út vezetett tehát csemetéje számára 1979-ben a kék-fehérekhez. 1981 és 1985 között a Vasco da Gama korosztályosai között pallérozódott, két együttesükkel is megnyerte a riói bajnokságot. 1985-ben a klub profi szerződést ajánlott neki, amit örömmel elfogadott. Teljesült a gyermekkori álma, hivatásos labdarúgó lett belőle. (Igaz, a futballon kívül máshoz sem értett, hacsak a pirosra váltott közlekedési lámpáknál megálló autók gyors, szakavatott lemosását nem számítjuk „szakmának”.)

A brazil U20-asokkal 1985-ben kontinensbajnokságot nyert, a 11/11-es mutatója elárulja, miért hívták be a reménységek közé. (A győztes paraguayi tornán különben öt találatot ért el.)

1987. május 23-án debütált a nagyválogatottban is, Mirandinha helyett állt be Dublinban, az írek elleni barátságoson (0-1).

A 169 centi magas, 74 kilós, eléggé piknikus alkatú csatár alakja, mozgáskultúrája, helyzetkihasználó-képessége, technikai felkészültsége, robbanékonysága, az élet hedonista élvezetéről és a futballról alkotott filozófiája hasonlított Diego Maradonáéhoz, még a zsörtölődő, örökké elégedetlen, lázongó, anarchisztikus személyiségük is számos rokon vonást mutat.

Számlálatlanul termelte a „dugókat” a Vascóban, amellyel 1987-ben és 1988-ban is a carioca elitliga élén zárt, és mindkét esztendőben csapata legjobbjává választották. 1986-ban húsz, 1987-ben tizenhat találattal az állami bajnokság gólkirálya is volt.

1988 júliusában a Selecãóval hazavitte Ausztráliából az Aranykupát, majd szeptemberben, a szöuli olimpián a dobogó második fokára állhatott fel. Utóbbi tornán Baixinho (Kicsi) hétszer vette be a kapukat, nem is volt nála eredményesebb támadó a versengésen.

1988 nyara alapvető változást hozott az életében, a PSV Eindhoven szerződtette – nagyjából ötmillió dollárért. Sokat keresett, amit korábban nem mondhatott el magáról. Az ottani időszaka egyébként más vonalon is kamatozott, hisz 1989-ben, 1991-ben, 1992-ben bajnoki

arany, 1990-ben és 1993-ban ezüst ütötte a markát. 1989-ben, 1990-ben gólkirály lett, 1991-ben megosztozott a címen Dennis Bergkamppal. Nem mellékesen 1989-ben az Év labdarúgójaként ünnepelték Hollandiában.

A piros-fehérekkel 1989-ben és 1990-ben elhódította a Holland Kupát (az első finálén szerzett gólt), 1992-ben a holland Szuperkupát is. Ellenben az 1988-as európai Szuperkupát elbukta a Philips-gyár csapatával (0-3 és 1-0 a KV Mechelen ellen), ráadásul december 11-én Tokióban sem sikerült megnyerni a Világkupát. Japánban a meccs 2-2-re végződött a Nacional Montevideóval, melynek a hálóját a 75. percben Romário azért egyszer bevette. Következett a hosszabbítás, utóbb pedig a „szétlövés". Ugyan a brazil legény bevágta a maga 11-esét, ám sajnálatára Kieft, Lerby, Gerets és Van Aerle nem követte a példáját.

1990-ben és 1993-ban a Bajnokok Ligájában ő zörgette meg legtöbbször a hálót. 1993-ban a tekintélyes *Onze-Mondial* magazin olvasóitól bronz-, egy évre rá aranyfokozatot kapott, ami azt jelenti, hogy az újság hívei a vén földrész legkiválóbb futballistájának ítélték. A FIFA-nál 1993-ban a földkerekség második legjobbja volt.

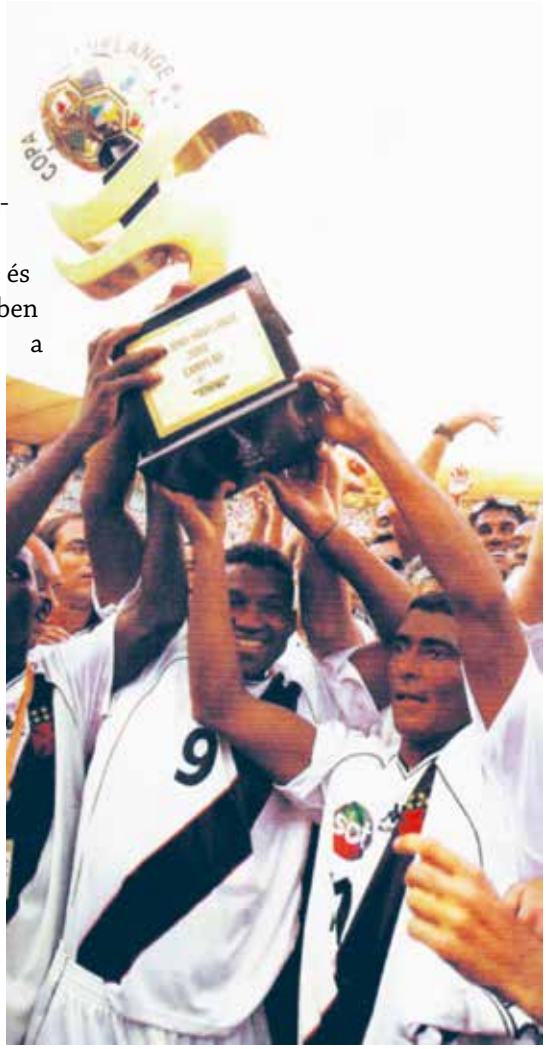
1993 nyarán országot váltott, haraggal hagyta faképnél az esős, számára zord klímájú Németalföldet, hogy a kedvezőbb éghajlatú Katalóniába költözzön. Tette mindezt hozzávetőlegesen 12 millió euróért (mai fizetőeszközben rögzítve). Az FC Barcelonával 1994-ben bajnoki aranyat zsákmányolt, tetejébe 30 találatot elérve a kincstárába rakhatta a Pichichi-díjat.

A nemzeti tizeneggyel két világbajnokságon vett részt (1990, 1994). Az olaszországi vébéje pocsékra sikeredett, egyszer lépett pályára, a skótok ellen Torinóban, de a 65. percben Müllert küldte be helyette Sebastião Lazaroni. (Baixinho a Mondiale előtt sérült volt, ezért a szövetségi kapitány nemigen bízott benne.) Emiatt Romário megsértődött, egy időre le is mondta a válogatottban való szereplését. A PSV-ben is forrtak körülötte az indulatok. Állandóan fegyelmezetlenkedett, morgolódott, olykor a társait lekicsinylő nyilatkozatokat adott a sajtónak. Vágta maga alatt fát, azonban ez egyáltalán nem érdekelte. Az is hidegen hagyta, hogy milyen az öltözőben a csapatszellem.

Az 1994-es vb-n aztán istenigazából megmutatta a benne kételkedőknek, milyen fából is faragták valójában! Világbajnok lett az Egyesült Államokban, a hét fellépésén ötször volt eredményes, a „bronzcipőhöz" volt ez elegendő, sőt bekerült a World Cup All Stars gárdájába is. Persze, az USA-beli seregszemle legkiválóbbjának voksolt csatárt ki hagyta volna ki? Természetesen a FIFA is behódolt előtte, és sietett a földkerekség futballkirályává koronázni 1994-ben.

A „kanárikkal" egyéb babérokat is szedett. 1989-ben és 1997-ben szert tett velük a Copa Amériácra, utóbbi esztendőben a Konföderációs Kupára is. 2005. április 27-én, Guetamala ellen húzta magára utoljára a legendás aranysárga-zöld felszerelést São Paulóban, amelyben hetvenszer láthatták őt, és amelyben 55 találatig jutott. Stílszerűen, góllal búcsúzott a csapatkapitányát rajongásig szerető publikumtól (3-0).

Visszatérve a különféle klubokban való pályafutásához, 1995 és 2009 között négy földrészen fordult meg. 1995-től egy évig a Flamengo, utána egyetlen szezon erejéig a Valencia mezét hordta, bár időközben kölcsönben a Flamengónál is volt. 2000-től 2002-ig a Vasco híveit boldogította, 2002-től 2004-ig a rivális Fluminense táborát. 2003-ban rövid kitérőt tett az araboknál, három találkozóra a katari al-Szadd SC vette kölcsön. 2005-ben újfent a Vasco legénységét erősítette, 2006-ban a Miami FC-ben tűnt fel, és még abban az esztendőben

4/1-es statisztikát hozott össze az ausztrál Adelaide United képviseletében. 2007-ben megint a Vasco, 2009-ben a riói America alkalmazottja volt.

Még a „leszálló ágában" is adódtak sikerei, és nem is jelentéktelenek: 1996-ban és 1999-ben carioca bajnoki cím ütötte a markát, plusz a zsinórban ötszörös gólkirályi titulusért (1996, 1997, 1998, 1999, 2000) kijáró honorárium. 1999 decemberében megnyerte a Flamengóval a Mercosur-kupát, viszont a Palmeiras elleni döntőn (4-3, 3-3) nem jutott szóhoz. Ettől függetlenül 1999-ben és 2000-ben is őt köszönthették e sorozat legeredményesebb futballistájaként.

2000-ben és 2001-ben is a Vasco da Gama idénybeli legjobb labdarúgója lett. 1995-ben, 2000-ben és 2001-ben beválasztották a szubkontinensen az Év tizenegyébe. 1997-ben és 2000-ben ő volt a Rio-São Paulo-torna mesterlövésze. 2000-ben megkapta a *Placar* magazintól a brazil bajnokság legkitűnőbbjének dukáló elismerést, mi több, egész Dél-Amerika legjobb labdarúgójává avanzsált. 2000-ben, 2001-ben és még 2005-ben is bekerült a brazil első divízió álomtizenegybe. 2003-ban papíron a közel-keleti fehér-feketékkel az Emír-kupa nyertese lett. Azért csak papíron, mert annak végjátékában nem kapott lehetőséget. 2009-ben a carioca másodosztályt fejezte be a dobogó legmagasabb fokán az America FC-vel. (Ám ha hinni lehet az internetes oldalak kimutatásainak, egyszer sem öltözködött a rióiak piros-fehér uniformisába.)

A 2005 májusában lebonyolított strandfutball-világbajnokságon (FIFA Beach Soccer World Cup) bronzérem került a nyakába. Hat góllal járult hozzá a félsikerhez, tudniillik a drukkerek aranymedált reméltek a Copacabana aranyhomokján szédületesen trükköző aranylábúaktól.

Hosszú futballkarrierje folyamán (1985–2009) 987 hivatalos mérkőzést vívott, azokon 760 találatot könyvelt el. (A *The Guardian* című lap 2007. márciusi cikke szerint csupán két gól hiányzott neki az ezerhez, más újságok szerint viszont elérte a fantasztikus álomhatárt.)

Az edzősködésbe szintén belekóstolt, 2007-től rövidebb megszakításokkal egy esztendeig melegítette a Vasco da Gama kispadját.

A labdarúgás mellett foglalkoztatja a politika is. Ellenzéki pozícióból szövetségi szenátorként élesen bírálja a korrupciót. Hadat üzent a mocskos üzelmeket folytató közéleti személyiségeknek, az alvilág cápáinak. Ha törekvései csak negyedannyira lesznek sikeresek, mint amennyire az akciói voltak az arénákban, már megérte a támogatóinak bejuttatni az állami parlamentbe.

RONALDO

A kétszeres aranylabdás brazil

Ronaldo Luís Nazário de Lima 1976. szeptember 18-án született Rio de Janeiro egyik nagyon szegény városrészében, Bento Ribeiróban. (Anyagi okok miatt az édesanyja, Sonia csak szeptember 22-én anyakönyveztette, ezért bukkan fel ez a két dátum váltakozva az életrajzaiban.) A szülei hamar elváltak, a kissrác lényegében apa nélkül cseperedett föl. Egy fekete mágiában hívő kuruzsló állítólag a csecsemő világra jötte előtt megjósolta, hogy a Lima család harmadik gyermeke egyszer világhírűvé válik, és gazdaggá teszi az övéit.

A vékonyka, meglehetősen anyámasszony katonájának tűnő kölyök kora reggeltől késő estig a favelanegyed poros utcáin rúgta a gumilabdát, mert bőrből készíttetre nem futotta a família büdzséjéből. A tanulmányai teljességgel hidegen hagyták, egyáltalán nem szeretett iskolába járni. 1988-tól már szervezett keretek között, a teremben folytatta a játékot. Mondhatni, hogy a műnemen belül műfajt váltott, ugyanis futsalozni kezdett. Az első csapata a Valqueire Tenis Clube volt, amelyben egy évet húzott le, majd a következő esztendőt a Social Clube de Ramosban töltötte. 1990-től a nagypályás São Cristóvão mezében villogott, a riói állami második ligában 54 meccsén 36 gólt termelt. Az 1916-ban átadott, ütött-kopott Estádio Figueira de Melóból 1993-ban állt tovább, a reményteljes tinédzsert akkor a Cruzeiro édesgette magához. Jairzinho, az 1970-es világbajnok együttes jobbszélsője fedezte fel és ajánlotta a menedzserek figyelmébe a tehetséget, akik aztán a világoskék-fehérekhez vitték. (Ronie kamaszkorától fogva a Flamengónak szurkolt, nagy kedvence Zico volt, viszont sohasem viselhette a mitikus, vörös-fekete trikót. Pedig igencsak közel járt hozzá! 1979 szeptemberében elment a Fla által meghirdetett toborzóra, le is igazolták volna, csak hát ő kért egy buszbérletet a „tranzakció" részeként, miután nem volt pénze az edzésekre utazni. Ezt a feltételét nem teljesítették, ezért nem is lett a népszerű klub növendéke.)

A „rókák" felszerelésében bő egy év leforgása alatt 60/58-as mutatót tett az asztalra, állami bajnok és gólkirály lett velük. Ez a teljesítmény elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy 1994. március 23-án bemutatkozzon a válogatottban. Recifében debütált, a 80. percben váltotta fel Bebetót, aki az argentinok elleni barátságos 90 perc két gólját szállította (2-0).

Carlos Alberto Parreira szövetségi kapitány benevezte az 1994-es világbajnokságra, de az újonc egyetlen percet sem töltött a pályán az Egyesült Államokban. Mivel kerettag volt, statisztikailag ő is vébégyőztes. (Mielőtt a „nagyok" között átesett volna a tűzkeresztségen, 1993-ban az U17-es gárdában hét fellépésén öt találatot könyvelt el.) A torna után hatmillió dollárért megvette a PSV Eindhoven, amelynek soraiban a két szezonjából másfélen igazán jól játszott, mígnem a súlyos térdsérülése pihenőre kényszerítette. Egy bajnoki ezüst (1996), egy bronz (1995), egy gólkirályi cím (1995 – 30 találattal), illetve egy Holland Kupa (1996) került a tulajdonába. Az Ajax elleni diadalmas Szuperkupa-döntőn (3-0), 1996. augusztus 18-án már nem volt a piros-fehérek keretében, mivel hetekkel előtte húszmillió dollárért az FC Barcelonához igazolt.

Húszévesen vitathatatlanul klasszissá érett. Ennek bizonyságául 1997-ben és 1998-ban is átvehette az olasz *Guerin Sportivo* magazin Bravo-díját, amely az európai arénákban szárnyait bontogató, legígéretesebb talentumnak dukál. A *World Soccer* című magazin 1996-ban, 1997-

ben és 2002-ben is a világ legjobbjává „koronázta”. Ezekben az években egyébiránt a FIFA szakemberei is őt látták a futballvilág első számú csillagának. 1997-ben először ítélték oda neki a *France Football* Aranylabdáját, 2002-ben másodszor. (1997-ben 222, 2002-ben 169 pont került a neve mögé.)

Az első spanyolországi időszakában a Barçával második helyen zárt a La Ligában (1997), megszerezte vele a spanyol Szuperkupát (1996), amelynek fináléjában két gólt jegyzett (5-2 az Atlético Madrid ellenében), valamint a Kupagyőztesek Európa-kupáját. 1997. május 14-én a Paris SG elleni rotterdami végjáték egyetlen találatáról maga gondoskodott. (A KEK-sorozaton 5 gólig jutott.) Ellenben a Spanyol Kupa-döntőjében, 1997. június 28-án (3-2 a Betis ellen, hosszabbításban) nem vetették be. 1997-ben spanyol, egyben európai gólkirály lett, megkapta érte a Pichichi-trófeát (37/34) és az európai Aranycipőt, ráadásnak a *Don Balón* című szaklap szerkesztősége őt találta az ibériai pontvadászat legjobb külföldijének.

1997 augusztusában országot váltott, hosszas vita után az Internazionale vásárolta meg. (Massimo Moratti elnök 28 millió eurót sem sajnált érte átutalni a katalánok számlájára.) Olaszországban Diego Maradona Nápolyba szerződése óta nem fogadott olyan hisztéria senkit, mint őt. Öt évig volt a fekete-kékek légiósa. Milánóban 1998-ban bajnoki ezüsttel, 2002-ben bronzzal, illetve 1998-ban az UEFA-kupával gazdagodott. Május 6-án a lombardok 3-0-ra megverték Párizsban a Laziót, s a harmadik csapásukat Ronaldo mérte a rómaiakra a 70. percben. 2000 májusában az égszínkék „sasok” visszavágtak az Olasz Kupa döntőiben (2-1, 0-0), a dél-amerikai támadó csak az első mérkőzésen kapott játéklehetőséget, azon is csereként. Tudni kell hozzá, hogy rengeteget volt sérült, két komplikált térdműtéten is átesett, 1999 novembere és 2001 szeptembere között tétmeccsen mindössze hat percet tudott futballozni. A balsorsától függetlenül 1998-ban az Év labdarúgója volt a Serie A-ban.

Az 1998-as franciaországi Mondialon fantasztikusan teljesített, élete első igazi világbajnokságán a rendezvény legjobb játékosává választották, azonban a július 12-i finálé előtti órákban rosszul lett, valószínűleg epilepsziás rohama volt, kórházba is vitték. A helyzet any-

nyira komolynak tűnt, hogy Mario Zagallo eredetileg nem jelölte a kezdőbe. A szponzorok követelésére mégis játékra kényszerítette Ronaldót, aki erőtlenül bóklászott a franciák elleni finálében. Sokan nem sejtették, hogy a váratlan s titokzatos betegsége kárhoztatta statisztaszerepre (0-3).

A második teljes vébéje előtt sem örvendhetett kifogástalan egészségi állapotnak, a harckészültsége nagyjából hetvenszázalékos lehetett, 2002 nyarán mégis aranyéremre vezette a társait az ázsiai seregszemlén. Valamennyi brazil érdekeltségű találkozón gólt szerzett (ezzel a bravúrral előtte, 1970-ben Jairzinho dicsekedhetett), a németek elleni végjátékban, június 30-án kétszer is megzörgette Jokohamában a torna legjobb kapusává avatott Oliver Kahn hálóját (2-0). Gólkirály lett nyolc „dugóval", természetesen 1998 után 2002-ben is beszavazták az All Star-keretbe.

Az 1998-as és 2002-es vébémedáljai mellé több „nemesfém" is került a széfjébe: 1995-ben a Seleção tagjaként ezüstérmes volt a Copa Américán. 1996-ban az U23-as garnitúrával bronzérmet „kovácsolt" az atlantai olimpián. 1997-ben hazavitte a Copa Américát és a Konföderációs Kupát, 1999-ben pedig újból a Copa Américát. Utóbbi három tornán bekerült az álomtizenegybe is.

A 183 centis, 77 kilós versenysúlyú csatár 2002 és 2007 között a Real Madridot szolgálta. A „királyiaknál" 2003-ban és 2007-ben bajnoki aranyat, 2005-ben és 2006-ban ezüstöt akasztottak a nyakába. Ezekhez társult a 2003-as spanyol Szuperkupa (1-2 és 3-0 a Mallorca ellen), a diadalmas összecsapáson szerzett egy gólt. 2002. december 3-án a „fehérek" 2-0-ra győztek Tokióban az Olimpia Asunción elleni Világkupa-finálében. A paraguayiak ellen az egyik találatukat a Fenomeno lőtte. 2004-ben mesterlövészként másodszor vehette birtokba a Pichichi-trófeát (32/25).

Talán meglepő adat, hogy Ronaldo nemzeti bajnoki címet először 2003-ban nyert. Előbb lett világbajnok (2002) és statisztikai szempontból világbajnok (1994)! Jóllehet, 1994-ben Minas Gerais állam aranyát elhódította a Cruzeiróval, de az nem országos bajnoki titulus volt.

2006-ban, az utolsó világbajnokságán mutathatta be a nem hétköznapi kvalitását. Ugyan kissé már megvastagodott a dereka (a kínzó sérülések mellett visszatérő gondjai voltak és vannak a hízásra hajlamos alkatával), de a tudása jottányit sem kopott, és a dekoratív elemek sem hiányoztak a repertoárjából. A „kanárik" a nyolc közé röppentek, a korosodó ászuk pedig három gólig jutott, azzal 15 találatot könyvelhetett el a három vébéjén, amellyel 2014-ig vezette a világbajnokságok összesített góllövőlistáját, akkor Miroslav Klose a 16 találatával megelőzte. Ha azonban megnézzük az átlagukat (23/16 és 19/15), rögtön észrevesszük, hogy a riói csodacsatáré a jobb.

2007-től egy szezont az AC Milan futballistájaként töltött, ám a második lombardiai periódusát nem kísérte hangosabb siker. 2009-ben visszaköltözött a szülőhazájába, azonban nem a Cruzeiróhoz, hanem a Corinthianshoz írt alá. Akik feltételezték róla, hogy biztosan levezetni érkezett a fehér-feketékhez, alaposan melléfogtak, hiszen 2009-ben São Paulo állam bajnoka és a Brazil Kupa nyertese lett a Corral. 2010-ben az országos bajnokság bronza, 2011-ben a paulista első divízió bronza, valamint az országos bajnokság aranya gyarapította a kincstárát.

2011. február 14-én könnyeivel küszködve búcsúzott el a válogatottól, amelyben 98 fellépésén 62-szer volt eredményes.

Csípett, mégis ízlett neki a csabai

Rui Manuel César Costa a Lisszabonhoz tartozó városrészben, Amadorán született 1972. március 29-én. 1977-ben lett a Benfica futballistája, s 1990-ig az egyesület korosztályos gárdáiban erősödött. Ezt vegyék szó szerint, mivel vékonydongájú legényke volt. Sohasem az erőfutball állt hozzá közel, hanem a csipkekönnyedségű.

Első nemzetközi (rész)sikerét 1990 nyarán aratta Magyarországon, ahol az U18-as válogatottal Európa-bajnoki döntőt vívott. Július 27-én sokan látták a Kórház utcai stadionban a Szovjetunió elleni 0-0-t, majd az azt követő „szétlövést", amelyet 4-2-re elveszítettek a portugálok. (Egyik korai interjújában megemlítette, mennyire meglepte, hogy a békéscsabai nézők túlnyomó többsége nem a szovjeteknek szurkolt.)

1991-ben a hazájában rendezték meg az U20-as világbajnokságot. Rui Costa jelentős érdemeket vállalt a diadalból, mert az elődöntőben az ő góljával verték meg 1-0-ra az ausztrálokat, a június 30-án megtartott lisszaboni finálé (0-0 a brazilok ellen) utáni büntetőpárbajban pedig bevágta a maga 11-esét. Midőn nyakába akasztották a vébéaranyat, rázni kezdte a zokogás.

1992-ben, a hagyományos touloni utánpótlás-fesztiválon nemcsak aranyérmes, hanem négy találattal gólkirály, egyben a seregszemle legjobbja is lett. 1994 tavaszán az U21-esekkel megint győzhetett volna Franciaországban, csak hát az Európa-bajnokságot az olaszok zárták a dobogó legmagasabb fokán. Hosszabbításban sikerült 1-0-ra nyerniük Montpellier-ben. (Rui Costa két találatot könyvelt el ezen a tornán.)

1992-től tartozott a „lisszaboni sasok" első keretéhez, 1992-ben és 1993-ban ezüstérmet, 1994-ben aranyérmet szerzett velük. 1993-ban elhódították a Portugál Kupát, 77 percet kapott a Boavista elleni 5-2-es végjátékból. A portugál Szuperkupáért 1991-ben és 1993-ban is mérkőzött, de mindkettőt elbukta a piros-fehérekkel. (Közben tett egy röpke kitérőt, az 1991–1992-es bajnokságban kölcsönlabdarúgóként az AD Fafe alakulatát segítette.)

1994 nyarán – már nagyválogatottként – a Fiorentinához szerződött. 5,5 millió eurónak megfelelő összeget adtak érte a firenzeiek. Nem kötöttek rossz üzletet, hisz 1996-ban hazavitték az Olasz Kupát (1-0 és 2-0 az Atalanta ellen), illetve az olasz Szuperkupát (2-1 a Milan ellen). A 180 centi magas, 74 kilós támadó középpályás mindhárom összecsapáson szerephez jutott. 1999-ben ligabronzhoz és kupaezüsthöz (1-1 és 2-2 a Parma ellen, utóbbi az idegenben szerzett több találatával tett szert a serlegre) segítette a toszkánokat az itáliai sajtóban egyre gyakrabban Il Maestrónak (Mester) becézett középpályás. 2001-ben visszavágtak a lila-fehérek a pármaiaknak a Coppa Italia döntőjében (1-0 és 1-1). Azon a nyáron dédelgetett ászuk 42 millió euróért az AC Milanba távozott. A lombardokkal 2004-ben aranyérmet, 2005-ben

ezüstérmet, 2003-ban és 2006-ban bronzérmet „kovácsolt" a Serie A-ban. 2003-ban az Olasz Kupát (4-1 és 2-2 az AS Roma ellen) és az olasz Szuperkupát (1-1, majd 11-esekkel 5-3 a Juventus ellen) szerezték meg. Következett a manchesteri Bajnokok Ligája-finálé, s az újabb remi (0-0) a Juventusszal. A „szétlövéssel" 3-2-re megnyert mérkőzésen a hosszú hajú dirigens a 87. percig volt porondon. Augusztus 27-én 1-0-ra megverték az európai Szuperkupáért az FC Portót Monacóban. A Mester 85 percet tölthetett honfitársai ellen a gyepszőnyegen.

2004-ben az „ördögök" folytatták a trófeavadászatot, övék lett az olasz Szuperkupa (3-0 a Lazio ellen). Egy esztendő múlva megint a BL fődíjáért vonulhattak ütközetbe, Isztambulban feledhetetlen csatát vívtak a Liverpoollal (3-3). Két évvel korábban, Angliában őket pártolta Fortuna a 11-eseknél, Törökországban hűtlenkedett, és átállt az angolok oldalára, akik 3-2-vel hozták le az idegőrlő tusát. (Rui Costa a 112. percben szállt be, tizenegyest nem rúgott.)

2006 nyarán 4 millió euróért visszatért anyaegyesületéhez, és a Benficával 2007-ben újabb bajnoki bronzzal gyarapította a medáljai számát. 2008-ban befejezte a labdarúgó-karrierjét.

A portugál korosztályos válogatottban U18-ban, U20-ban és U21-ben 1990 és 1994 között számoltak vele, s a 44/9-es mutatója, valamint a portréja elején ismertetett sikerei elismerésre méltóak. 1993 és 2004 között 94-szer öltötte magára hazája nagyválogatottjának a felszerelését, s a képviseletében 26-szor vette be a kaput. Bármilyen meglepő, de ez a kiváló futballista csupán egyetlen felnőtt világbajnokságon adhatott számot a rendkívüli képességeiről, mégpedig a 2002-esen! Nem remekeltek az ibériaiak az ázsiai Mundialon, a csoportjukban a 3. helyre értek oda, azzal ki is estek. Kétmeccsnyi bizonyítási esélyt kapott a szövetségi kapitányától, a lengyelek ellen (4-0) a hálóba talált.

Az Európa-bajnokságokból ellenben három is jutott osztályrészéül (1996, 2000, 2004), és azokon sokkal jobban ment neki a futball. 1996-ban első helyezettként lépett tovább a csoportjából Portugália, utána viszont kikapott a csehektől (0-1). 2000-ben irtózatosan erős négyest fejezett be pontveszteség nélkül az élen, maga mögé utasítva Romániát, Angliát és Németországot. Végül is ennek a sorozatnak a megosztott harmadik helyről inthetett búcsút, miután a bronzért nem rendeztek találkozót. Nem mellékesen ezen a két Eb-n az All Star-együttesek bővebb keretébe jelölték.

2004 nyarán felléphettek volna a piros-zöldek az öreg földrész futballpiramisának a csúcsára, ha otthonukban nem bukják el a görögök elleni végjátékot (0-1). Rui Costa az angolok elleni negyeddöntő „szétlövésében" elrontotta a maga tizenegyesét, ám az volt a hatalmas szerencséje, hogy a többiek pontosabban céloztak. (Nem is volt ott a hollandok elleni előd öntőn!) A július 4-én elpazarolt, óriási esélyük után bejelentette a visszavonulását a Seleçãótól, viszont klubszinten még folytatta.

Everton-drukkerből anfieldi kedvenc

Ian James Rush a walesi St. Asaph nevű városkában született 1961. október 20-án. Gyermekkorában nagy Everton-szurkoló volt, ám később mégis a „vörösök ” sztárja lett.

Az ifjú csatár 1978-ban a harmadik ligás Chester City FC-ben már megmutatta oroszlánkörmeit, Bob Paisley menedzser nem találomra adott ki érte 1980 tavaszán 300 ezer fontot. December 13-án mutatkozott be a Liverpool FC első csapatában, a sérüléssel kínlódó Kenny Dalglish posztján játszott Ipswichben. (A Portman Roadon 32 274 néző látta az 1-1-es bajnokit.) A későbbiekben tengersok érmet futballozott össze a „vörösök” mezében. 1982-ben, 1983-ban, 1984-ben, 1986-ban és 1990-ben bajnoki aranyat, 1985-ben, 1989-ben és 1991-ben ezüstöt, 1996-ban bronzot akasztottak a nyakába. (Az 1988-as aranyról azért maradt le, mert az 1987–1988-as szezont a Juventusnál töltötte. Ám nem a torinói korszaka jelenti pályájának csúcsát, holott 3,2 millió fontot fizettek érte a „zebrák”. Amikor a Reds visszavásárolta, 2,7 millió fontot kértek a piemontiak az üzletért, amelyen félmilliót buktak.)

Az sem akármilyen adalék, hogy 1985-ben és 1987-ben a riválisEverton vitte el az LFC orra elől a bajnoki címet.

A 184 centire nőtt, 78 kilós Rushie serlegdöntőit sem könnyű listába venni, annyi volt belőlük. 1986-ban az FA-kupáért épp az Evertont győzték le 3-1-re a Wembley-ben, és a walesi csatár kétszer is betalált hajdani kedvencei hálójába. 1989-ben újból kétszer szomorította el a kék-fehéreket és a híveiket, hosszabbításban sikerült legyűrni ellenlábasukat 3-2-re. 1992-ben a Sunderland elleni 2-0-n megint láthatott Rush-gólt a londoni „szentély” publikuma, de nem így 1996-ban, amikor a Manchester United kezébe jutott a trófea (0-1). Ian cseréként szállt be pár percre, sokat már nem tudott lendíteni a megrekedt szekéren.

A Ligakupáért hatszor mérkőzhetett, 1981-ben, 1982-ben, 1983-ban, 1984-ben és 1995-ben felemelhette a veretet, 1987-ben viszont meg kellett elégednie az ezüstmedállal.

Az FA Charity Shieldért 1982-ben 1-0-ra nyertek a Tottenham ellen, az egyetelen találatot Rush jegyezte. 1986-ban 1-1-re zártak az Evertonnal szemben, és természetesen ő köszönt be a „stolverkosok” kapujába. Döntetlen esetén fél évig az egyik, fél évig a másik klub őrzi a díjat, ez történt 1990-ben is, akkor a Manchester United elleni 1-1 után kellett „osztozkodniuk”. Akadt három elveszített finálé ja is (1983, 1984, 1992).

A nemzetközi tornákon is voltak szép sikerei. Az 1981-es párizsi Bajnokcsapatok Európakupája végjátékában még nem kapott szerepet (1-0 a Real Madrid ellen), azonban 1984-ben ott volt a római Olimpiai Stadionban, amikor a házigazda „farkasokkal” 1-1-re végeztek, majd a „szétlövésben” legyőzték a sárga-bordókat. (Rush is berúgta a maga 11-esét.) Az 1984-es európai Szuperkupáért 1985. januárban csaptak össze a Juventusszal, vereség lett belőle (0-1).

És Ian ott volt a Heyselben is 1985. május 29-én, a Juve elleni drámai 90 percen (0-1), amely sajnos nem a színvonala miatt íródott a sportág történelemkönyvébe. Kijelentette a brüsszeli tragédiáról, hogy iszonyatos teherként fogja élete végéig hurcolni az emlékeit. És négy esztendő múlva tanúja volt anak, hogy a halál gyászfátylat borít a Hillsborough Stadionra…

Az 1981-es Világkupa-döntőben (0-3 a Flamengo ellenében) nem lépett a tokiói aréna porondjára, ám három év múlva részese lehetett a japán fővárosban elveszített finálénak (0-1 az Independiente ellen).

1984-ben átvehette az Aranycipőt, amely a legjobb európai gólvágónak dukál, 32-szer talált érte az ellenfelek hálójába. (Ez azt jelentette, hogy az angol élvonalban is ő lett a gólkirály.) 1983-ban a legígéretesebb ifjú labdarúgóvá választották Angliában, majd egy esztendőre rá az Év futballistájává. Ötször került be az Év tizenegyébe az I. osztályban (1983, 1984, 1985, 1987, 1991). Nyolcszor vallhatta magát a Liverpool gólkirályának (1982, 1983, 1984, 1986, 1987, 1991, 1993, 1994), sőt ma is rekorder az egyesület históriájában, mivel rajta kívül 2020 februárjáig senki sem könyvelt el az LFC felszerelésében 346 találatot.

1996-ban elhagyta az Anfield Roadot, hogy egy évet a Leeds United fedélzetén húzzon le. 1997-ben a Newcastle United gárdájához szerződött, a maródi Alan Shearer pótlására szemelték ki. Nem igazán tudta megváltani a világot a „szarkáknál”, kölcsön is adták 1998-ban (4 találkozó erejéig) a Sheffield Unitednak. A nyár beköszöntével újból váltott, lényegében hazatért, miután a walesi Wrexham ajánlatát fogadta el. 1999-ben az ötödik kontinensre költözött, a Sydney Olympic megkeresésére bólintott rá. Sok sót nem evett meg Ausztráliában, bizonyíték erre a 3/1-es mutatója. Mindazonáltal a karrierje folyamán a 827 mérkőzésén 346-szor volt eredményes, s ez tiszteletet parancsoló mérleg.

1980 és 1996 között 73-szor öltötte magára hazája válogatottjának uniformisát, amelyben 28 gólt ért el. Nem mutathatták meg a világ előtt valódi tudásukat a „sárkányok”, mivel nagy bánatukra egyetlen jelentősebb versenyre sem jutottak ki. Sikertelenségre voltak kárhoztatva, még az Ian Rush és Mark Hughes alkotta félelmetes duójukkal is a frontvonalukban.

2004-től egy éven keresztül a Chester City menedzsere volt. Gyakran vállalt szerepet a médiában, több sportlapban publikált szakmai jellegű cikkeket, és kommentátorként is lehetett hallani a különböző sportcsatornákon. Ötleteivel támogatta az indiai Szuperliga életre keltését. Nem is korteskedett feleslegesen, hisz edzőként Zico és Materazzi, labdarúgóként Pirès és Trezeguet is a földrésznyi félszigeten jutott munkához.

A „baglyok” örök kedvence

José Marcelo Salas Melinao a Chile középső részén fekvő Temuco városában született 1974. december 24-én. A helyi Deportes neveltjeként sajátította el a sportág alapjait 1989 és 1992 között, utána édesapja a fővárosi Club Universidad de Chile ifjúsági csapatához vitte próbajátékra, ahol bevált. 1992-től egy évig futballozott a „baglyok” U18-as gárdájában, majd a következő szezont már a felnőttek között kezdte. Három évadot húzott le, s a 77/50-es statisztikája, valamint a két bajnoki aranya (1994, 1995) arról árulkodik, hogy nem eredménytelenül. (Az első bajnoki éve végén 27 találattal második lett a gólvadászok közt.)

1994. május 18-án bemutatkozott a nagyválogatottban. Santiagóban döntetlen született az argentinokkal (3-3), és a 173 centi magas, 75 kilós újonc bevette a vendégek hálóját.

2007-ig 70-szer húzta magára a nemzeti tizenegy mezét, 37-szer volt benne eredményes. Az El Fenómeno részt vett a La Rojának becézett együttessel az 1998-as vébén, négy mérkőzésen négyszer zörgette meg a hálót, kétszer az olaszokét, egyszer-egyszer az osztrákokét és a brazilokét. Chile a nyolcaddöntőben esett ki Brazíliával szemben (1-4). Salas a megosztott 3. helyen végzett a góllövők között Franciaországban.

1996-tól 1998-ig Buenos Airesben légiósködott. A River Plate drukkerei hamar a szívükbe zárták, ámbár arrafelé nemigen rajonganak a chileikért. 1996-ban és 1997-ben megnyerte a „milliomosokkal” az Aperturát, 1997-ben a Clausurát és a dél-amerikai Szuperkupát. Utóbbi esztendőben a szubkonitensen és Argentínában is az Év labdarúgója lett.

1998-ban Olaszországba költözött, 2002-ig a Lazióban rúgta a labdát. A rómaiaknál is gyarapította éremarzenálját, 1999-ben bajnoki ezüst, 2000-ben arany, 2001-ben bronz került a birtokába. A serlegekből is jutott bőven: 1998-ban az olasz Szuperkupát, 1999-ben a KEK-et és az európai Szuperkupát, 2000-ben az Olasz Kupát gyűjtötte be a „sasokkal”. Különlegesség, hogy valamennyi finálében szóhoz jutott, ám „csak” az európai Szuperkupa-döntőben volt eredményes, viszont az a találata a díjat jelentette (1-0 a Manchester United ellen Monacóban).

2001 és 2003 között a Juventusnál volt, azonban gyakorta kínlódott sérülésekkel. Így is szaporodott a kollekciója két Serie A-arannyal (2002, 2003) és egy olasz Szuperkupával (2002). (Játszott a Parma elleni 2-1-en is, ellenben a két torinói gólt Alex Del Piero szerezte.)

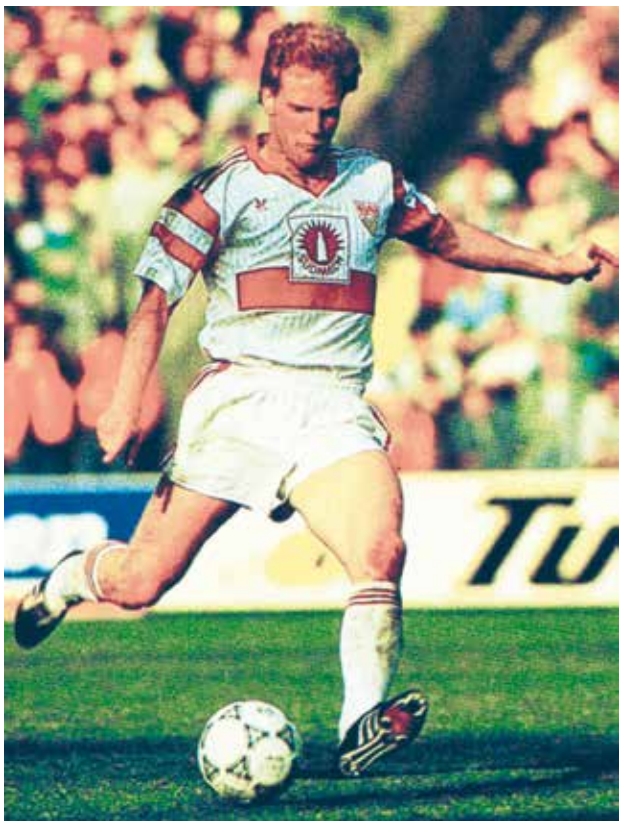
2003 és 2005 között újból a River Plate alkalmazottja volt (kölcsönbe érkezett a Juvétól), és 2004-ben a Clausura első helyén zárt vele. 2005-ben (még mindig kölcsönben) az Universidad de Chile útját egyengette, 2006-tól 2008-ig pedig egykori klubja szerződtettet sztárjaként tündökölt, mikor az egészsége megengedte. Újabb titulusra nem sikerült szert tennie.

Marcelo Salas 2008 őszén vonult vissza.

MATTHIAS SAMMER

Sammi, a duplán vörös

Matthias Sammer 1967. szeptember 5-én a hajdani NDK-ban, Drezdában jött a világra. Édesapja, Klaus is élvonalbeli labdarúgó volt az SG Dynamo Dresdenben, később edzőként folytatta karrierjét a klubban. Számára egyértelmű volt, hogy fia, Matthias is ebben az egyesületben kezd futballozni, Matthias 1976-ban csatlakozott a sárga-feketék kölyökcsapatához, majd 1985 és 1990 között már a felnőttek között rúgta a labdát, akiket éppen az édesapja trenírozott. A „belügyisekkel" 1989-ben és 1990-ben megnyerte a bajnokságot, 1987-ben ezüstérmes, 1988-ban bronzérmes lett velük. 1990. június 2-án a dupla is sikeredett, miután Kelet-Berlinben (teljes érdektelenség és közöny, 5750 néző előtt) 2-1-re legyűrték a kupadöntőben a PSV Schwerin gárdáját.

Szinte valamennyi korosztályos válogatottban számítottak rá. 1986 őszén Európa-bajnok lett az U18-as garnitúrával a Jugoszláviában megrendezett sorozaton, október 15-én az egyik gólt ő jegyezte a szabadkai finálében az olaszok ellen (3-1). Egy esztendő múlva a chilei U19-es világbajnokságon társaival bronzérmet érő helyen zárt. 1986. november 11-én bemutatkozott a nagyválogatottban, a fehér-kékek Lipcsében vívtak Eb-selejtezőt a franciákkal (0-0), és az újonc a 77. percben klubtársát, Ulf Kirstent váltotta. 1990-ig 23 mérkőzésen 6-szor volt eredményes a nemzeti tizenegy felszerelésében. (Sammer szerezte az NDK-s válogatott utolsó gólját.)

A német újraegyesítést követően természetesen az egységes válogatottban is számoltak vele, 1990-re az egész futballvilág megismerte a nevét. A VfB Stuttgart szerződtette, 1992-ig volt a „svábok" profija, és 1991-ben Bundesliga-aranyig vezérelte őket. A szurkolók az NDK-ban Samminak becézték, a nyugatiak inkább vörös Mátyásnak vagy vas Mátyásnak. Utóbb az ultrák elnevezték vörös Vörösnek, tekintettel a haja és a szakálla színére, valamint a politikai összefonódásra, mivel a drezdai Dynamo a néhai „kommunista falanszterország" állambiztonsági szervének, a Stasinak volt a támogatottja. A futballistáról is kiderítették, hogy a hírhedt szervezet alkalmazásában állt.

Matthias Sammer 1992-től egy idény erejéig az Internazionale FC fekete-kék csíkos dresszét viselte. A Serie A hajrájában négy pontot vert a „gyíkokra" a városi riválisMilan, maradt vigasztalásképpen az ezüstérem. A 180 centis, 75 kilós védekező középpályás 1993-ban visszament Németországba, hogy csatlakozzon a Borussia Dortmundhoz.

1990. december 17. és 1997. június 7. között 51-szer lépett pályára a Nationalelfben, és a képviseletében nyolcszor vette be az ellenfelek kapuját. Részt vett az alakulattal az 1992-es és 1996-os Európa-bajnokságon, amely Svédországból ezüstéremmel, Angliából aranyéremmel térhetett haza. A hétből a stockholmi volt az egyetlen öntője, amelyről futballistaként vesztesen kényszerült az öltözőbe vonulni. Fokozhatta csalódottságát, hogy 1992. június 26-án, a dánok elleni elbukott finálé (0-2) 46. percében lecserélték.

Az angliai tornán nagyon kijött neki a lépés, ám a csehek elleni döntőt nem hajthatta végig, a 69. percben sárga lapot kapott, és Berti Vogts rögtön lehozta a Wembley küzdőteréről.

Ami a világbajnokságokat illeti, abból csupán egy jutott osztályrészéül. 1994-ben az Egyesült Államok rendezte meg a World Cupot, s Sammerre ötből négy találkozón osztott szerepet a szövetségi kapitánya, de gólt nem sikerült elérnie. A címvédők egyáltalán nem vágták ki a rezet az USA-ban, mert ugyan az A jelű csoportot veretlenül megnyerték Spanyolország, Dél-Korea és Bolívia előtt, a nyolcaddöntőben pedig elbúcsúztatták a belgákat (3-2), ellenben a negyedöntőben megállították őket a bolgárok (1-2).

Mindenképpen 1996 tekinthető Sammer pályafutása csúcsának, bekerült az Eb álomtizenegyébe, megkapta a torna legjobb labdarúgójának járó díjat. Odahaza az Év futballistája lett (nem mellékesen egy esztendővel korábban is az volt), majd decemberben kitüntették a *France Football* Aranylabdájával. (144 pontot gyűjtött, eggyel többet a második helyre befutó brazil Ronaldónál.)

Akkori kenyéradójával, a Borussia Dortmunddal 1995 után 1996-ban is felállhatott a Bundesliga képzeletbeli dobogójának legmagasabb fokára, tetejébe mindkét szezonban begyűjtötte a Ruhr-vidéki „kanárikkal" a német Szuperkupát is. Mind a két végjátékban a porondon volt. 1995-ben 1-0-ra legyőzték a Borussia Mönchengladbachot, aztán a következő évadban 11-esekkel az 1. FC Kaiserslauternt. (Utóbbi összecsapás 1-1-gyel ért véget, majd a „szétlövésben" a bajnokok higgadtabban értékesítették a 11-eseket.)

1997. május 28-án egy újabb magaslatot hódított meg. Münchenben csapatkapitányként emelhette fel a Bajnokok Ligája trófeáját, miután hatalmas csatában 3-1-re megverték a Juventust. December 2-án a többiek nélküle győzték le 2-0-ra a Világkupáért a Cruzeirót. (Tokióban nem volt a keretben.) Pusztán a pontosság miatt: az 1996–1997-es bajnokságban a 3. helyen végzett a BVB 09-cel.

1999-ben egy makacs térdsérülése örökre leparancsolta az arénák gyepszőnyegéről.

2000 és 2004 között már edzőként irányította a Dortmundot, 2002-ben bajnoki címet, 2001-ben és 2003-ban bronzérmet szerzett vele. 2002. május 8-án nem sikerült szert tennie „fiaival" az UEFA-kupára, hisz a saját fellegvárában megtartott finálében a Feyenoord győzött 3 -2-re.

A 2004–2005-ös szezonban a VfB Stuttgart kispadján ült. 2006-tól 2012-ig a szövetség technikai igazgatójaként dolgozott, 2012-től 2016-ig hasonló posztot töltött be a Bayern Münchennél. Egészségügyi gondjai rákényszerítették, hogy lazítson a munkatempóját. 2018. márciustól a BVB 09 szaktanácsadója.

Közép-Amerika legjobban futballozó fogorvosa

Hugo Sánchez Márquez 1958. július 11-én született a mexikói fővárosban. Családja iskoláztatni tudta csemetéit. Fogorvosi diplomával rendelkező (bár nem gyakorolta a hivatását), művelt ember. Gyermekkorában tornázott is, és a későbbiekben, amikorra futballsztár lett belőle, elhíresült a gólörömérőről, a szaltóról. A tornaalapok, illetve a remek „rugói" miatt nem okozott gondot a mutatvány. Mint ahogyan a fejelés sem, a 175 centi magas, 73 kilós középcsatár sok akrobatikus gólt fejelt.

1972-ben kezdett játszani az UNAM korosztályos együttesében, a felnőttek között 1976-tól vették figyelembe. Sikeres volt a „pumákkal", bizonyítja e medálmennyiség: bajnoki arany (1977, 1981), ezüst (1978, 1979). A CONCACAF-zóna Bajnokainak Kupája-arany (1980), Copa Interamericana-arany (1981). A montevideói Nacional ellen (3-1, 1-3, 2-1) esett hat találatukból kettőt ő szerzett. 1979-ben mexikói gólkirály, valamint az Év labdarúgója lett.

1979 és 1980 nyarán tett egy-egy röpke kitérőt a San Diego Sockersnél, az NASL-ben.

1981-ben az Atlético Madridhoz szerződött. A „matracosokkal" 1983-ban ezüstöt, 1985-ben bronzot érő helyen végzett. 1985. június 30-án valósággal szárnyalt az Athletic Bilbao elleni Spanyol Kupa-finálében, hisz a két találatával gyűrték le 2-1-re a baszkokat.

1985 nyarán átigazolt a rivális Real Madridba, ahol pályafutásának legintenzívebb korszakát töltötte. Íme, a „királyiakkal" összegyűjtött a kollekciója: bajnoki arany (1986, 1987, 1988, 1989, 1990), bronz (1991), ezüst 1992, spanyol Szuperkupa (1988, 1989, 1990), Spanyol Kupa (1989), UEFA-kupa (1986). Az 1. FC Köln elleni, madridi végjátékban (5-1) az első gólt jegyezte, akciójával eltüntette a „kecskések" előnyét. (A visszavágón ugyan 2-0-ra nyertek a rajnaiak, ám ez kevésnek bizonyult a végső diadalhoz.)

1990-ben megosztott Aranycipőt vehetett át Hriszto Sztoicskovval (38-38 találatot értek el). Ötször lett spanyol gólkirály, azaz Pichichi-díjas (1985, 1986, 1987, 1988, 1990). A *Don Balón* magazin szerint Hugol (a másik beceneve) volt az első osztály legjobb légiósa 1987-ben és 1990-ben. A „fehérek" szerelésében 207 bajnokin 164-szer volt eredményes.

A korosztályos válogatottal 1975 októberében megosztott aranyérmet futballozott össze a Pánemerikai Játékokon. (A döntőben 1-1-re végeztek a brazilokkal az Azték Stadionban.)

1977 októberében a térség válogatottainak bajnokságát megnyerve otthon tartották a CONCACAF Aranykupát. Négy találatot „termelt" a sorozaton. 1993-ban Copa América-döntőt vívott az El Trinek becézett válogatottal, amelynek csapatkapitánya volt – 2-1-es vereséget szenvedtek Argentínától Guayaquilban. Hugo Sánchez az ecuadori tornán egyszer zörgette meg a hálót.

A nemzeti tizenegy képviseletében 1977. szeptember 27. és 1994. június 19. közt 58/29-es

mutatót ért el, aligha érdemtelenül tartják sokan a valaha élt legjobb mexikói futballistának.

1992-ben visszatért szülőföldjére, a Club Américával a CONCACAF-zóna Bajnokok Ligájában aranyat „kovácsolt". 1993. január 5-én 1-0-ra legyőzték a díjért a kaliforniai Santa Anában az LD Alajuelensét. Costa Rica büszkeségei ellen Sanchez szerezte a gólt, s a sorozat gólkirályát is a személyében köszönthették.

Az 1990-es évtized középső harmadában sűrűn váltott gazdát: Rayo Vallecano (1993–1994), Atlante FC (1994–1995), FC Linz (1995–1996), Dallas Burn (1996), Club Atlético Celaya (1997). Utóbbi alakulatnál fejezete be a labdarúgást 1997-ben. Az osztrákoknál, közel a negyvenhez, a második vonalban szerzett bajnoki címet. Texasban a Western Conference alapszakaszának (MLS) ezüstérmét akasztották a nyakába 1996-ban.

Csupán a világbajnokságok nem sikerültek jól a számára, holott három tornán (1978, 1986, 1994) is szerepelt (8/1). 1978-ban mindhárom fellépésüket végigjátszotta, nulla ponttal zárták a csoportjukat. 1986-ban éppen az ellenkezője történt velük, miután a hazai lebonyolítású vébén megnyerték az alapkört. Öt találkozójukból pusztán az Irak elleni mérkőzést hagyta ki (1-0). Június 3-án a belgák kapuját be is vette, aztán a lefújáskor kiderült, hogy győzelmet fiadzott az Azték Stadionban a 37. percben bevitt találata. A nyolcaddöntőben magabiztosan fektették két vállra a bolgárokat (2-0), de a negyeddöntőben pechesek voltak, ugyanis „szétlövéssel" ütötte el őket a négy közé jutástól az NSZK (0-0, majd 11-esekkel 1-4). Nem rúgott Harald Schumachernek büntetőt a monterreyi katlanban, egyszerűen nem került már rá a sor…

Az USA-ban az első meccsükön kapott lehetőséget (0-1 a norvégokkal szemben), azonban a további három összecsapásukon a 37 esztendős veteránnal még csereként sem számolt Miguel Mejía Barón szövetségi kapitány.

A visszavonulását követően szakvezetőként folytatta a munkát. Edzői pályafutásának állomáshelyei: UNAM (2000, 2001–2005), Mexikó, megbízott szövetségi kapitány (2000), szövetségi kapitány (2006–2008), Club Necaxa (2006), UD Almería (2008–2009), CF Pachuca (2012). Trénerként nevelőegyesületével volt a legsikeresebb. A „pumákkal" 2004-ben az Apertura és a Clausura csatározásait is az élen zárta, sőt a zengzetes Bajnokok Bajnoka (Campeón de Campeones) címet sem engedte át a trónkövetelőknek.

SALVATORE „TOTO" SCHILLACI

A szilaj szicíliai

Ha nincs 1990 nyara és az olaszországi világbajnokság, valószínűleg sohasem ismerik meg a futballrajongók Salvatore Schillaci nevét. Rá tényleg illik a klasszikus svéd film címe, az *Egy nyáron át táncolt*. Milliók emlékeiben rögzültek a jelenetsorok, ahogyan egy-egy gólja után a diadaltól megittasodva, a két kezét az ég felé emelve, vérben forgó szemekkel száguldozik a játéktéren, mint aki az idők végzetéig sem akar már megállni.

Az 1990-es esztendő pompásra sikeredett Totónak: a vezetésével veretlenül szerzett bronzérmet a Mondialén a Squadra Azzurra, s hat találattal a torna gólkirálya lett. Továbbá a személyében tisztelhetjük a sorozat legjobb játékosát, és értelemszerűen bekerült a World Cup álomtizenegyébe is. Az év végén újabb elismerésben részesült, átvehette a *France Football* Ezüstlabdáját, 84 pontot kapott az újságíróktól. (Csupán a végső nyertes, Lothar Matthäus könyvelhetett el több voksot, 137-et.) Ám – jellemző módon – sem előtte, sem utána nem kapott szavazatot ebben a speciális versengésben…

1990 nem csak a vébéről maradt számára feledhetetlen élmény, hiszen klubjával, a Juventusszal elhódította az UEFA-kupát és az Olasz Kupát. Előbbi trófeáért a Fiorentinával csaptak össze kétszer (3-1, 0-0), utóbbiért a Milannal (0-0, 1-0), és a 175 centis, 70 kilós csatár mind a négy találkozón szerepelt, azonban gólt egyiken sem tudott szerezni. Sőt, a Napoli elleni 1990-es olasz Szuperkupa-döntőn szintén a pályán volt, de a világoskék „szamarak" ellen sem lehetett része a góllövés örömében (1-5). Különben biztosak vagyunk abban, hogy Nápoly nem tartozik a kedvenc városai közé, habár maga is déli. Hogy miért nem? 1990. július 3-án a Vezúv tövében 1-1-re végeztek az olaszok az argentinokkal a vébé elődöntőjében, Schillaci hiába szerezte meg a 17. percben a vezetést, az ördöngös Claudio Caniggia a 67. percben egyenlített (1-1). A hosszabbításban sem jutottak dűlőre a felek, jöhettek a tizenegyesek. Nos, Toto nem vállalkozott lövésre, nem úgy, mint Roberto Donadoni és Aldo Serena, akik aztán bánhatták a bátorságukat, mivel idegességükben hibáztak, és a bakijuk következtében a dél-amerikaiak jutottak a fináléba. (Északon óriási megbotránkozást keltett, hogy a „hazafiatlan" déliek ultrái örök kedvencük, Diego Maradona miatt végig az Albicelestének drukkoltak.) Nem egészen két hónap múlva, 1990. szeptember 1-jén újfent a Stadio San Paolóban volt jelenése. Szó se róla, a Juventusszal a Dél-Olaszországban tett kirándulása katasztrofálisra sikeredett (1-5)…

Salvatore Schillaci 1964. december 1-jén született Palermóban. Rendkívül szegény családban

cseperedett föl, a szülei a munkásosztályhoz tartoztak, akiknek gondot okoztak a fojtogató szociális körülmények.

Salvatore első csapata az AMAT Palermo volt 1981-ben. A következő esztendőben a Messinához szerződött, a Serie C2-ben menetelő sárga-piros-fehéreket 1989-ig erősítette. 1983-ban megnyerte velük a csoportot, feljutottak a Serie C1 B-be, amelynek aranyát 1986-ban sikerült megszerezniük. A második vonalban 1989-ig 105/39-es mutatót hozott össze. (Előtte a C1-ben 88/19, a C2-ben 26/3 volt a statisztikája.)

1989-ben a Juventus csábította magához. Másodpercekig sem hezitált a szicíliai, amikor meghallotta a torinói gigász ajánlatát, miután a gyermekkori kedvence kereste fel vele. 1989. augusztus 27-én debütált az élvonalban, az „öreg hölgynek" becézett gárda csalódást keltő 1-1-et ért el otthonában, a Stadio Comunalében a Bologna ellen. Toto 1992-ig szolgálta a piemontiakat, tőlük került be egyszer az U21-es (1989), egyszer a B válogatottba (1989),majd 1990. március 31-én a nagyválogatott kék-fehér felszerelését is magára ölthette. (Bázelban, a Szent Jakab arénában 1-0-győztek a vendégek a Svájc elleni barátságos meccsükön.) Alig több mint egy évvel a világbajnokság után, 1991. szeptember 25-én már be is fejezte karrierjét a nemzeti tizenegyben, amelyben 16 alkalommal számították rá, és amelynek képviseletében hétszer zörgette meg az ellenfelek hálóját. (A hétből hatszor az 1990-es vébén.)

Olasz bajnokságot a legmagasabb osztályban egyszer sem tudott nyerni, a Juvénál egy ezüstöt (1992) akasztottak a nyakába, mikén az Internél is. A milánói fekete-kékekhez 1992-ben igazolt át, amit a riválisi „zebrák" hívei nem bocsátottak meg neki. Jeleztük, a lombardoknál is jutott számára egy bajnoki ezüst (1993), illetve egy UEFA-kupa (1994). Ám az utóbbi végjátékaiban, az Austria Salzburg elleni csatán (1-0, 1-0) nem vetették be.

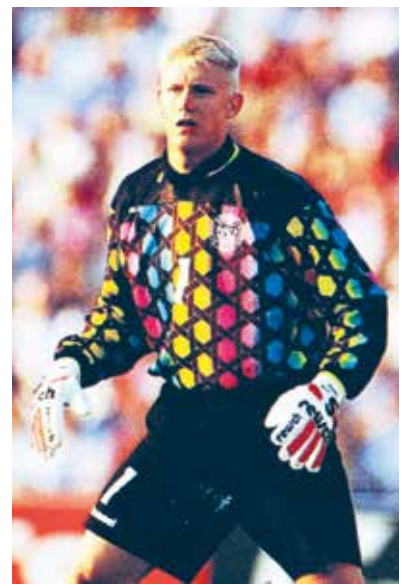
1994. július 1-jén kedve szottyant elröpülni a Távol-Keletre, az akkoriban az öregedő sztárok egyik menedékének számító J League (közelebbről a Júbilo Iwata) teremtett számára új lehetőséget. (A Serie A-s periódusának végére 111/32-es mutatóval tett pontot.) A világoskék-fehéreknél végre megvalósult az álma, s a fotósok kedvéért felállhatott társaival a dobogó legmagasabb fokára 1997-ben, a japán első osztály záróakkordjaként megtartott ceremónián. A shizuokai egyesület színeiben 86-szor láthatták a szurkolók. Fölöttébb hatékonynak bizonyult az ázsiaiaknál, ugyanis 58-szor vette be a kapukat. A bajnoki arannyal a tarsolyában vonult vissza 1997-ben a labdarúgástól. Ha valamennyi mérkőzését és találatát összeadjuk, akkor a 435/161-es eredményhez jutunk, amiért igazán nem kell szemlesütve rónia az utcákat.

Manapság a szülővárosában él, a labdarúgó-akadémiáját vezeti.

PETER SCHMEICHEL

Dobosnak, kapusnak egyként remek

Peter Bolesław Schmeichel 1963. november 18-án született a Koppenhágához közeli Gladsaxe városában. Édesanyja dán, apja lengyel, aki dzsesszzenészként érkezett Dániába, ahol 1970-ben megkapta az állampolgárságot.

Peter kölyökként és ifistaként a Ledøje Smørum, a Høje Gladsaxe IF (1972–1975 és 1979–1981), valamint a Gladsaxe-Hero Boldklub (1975–1979) nevű egyesületekben játszott, a legszívesebben valamelyik csatárposzton, majd 1981 és 1984 között már a Hero BK felnőttgárdájának kapuját védte. A „cinkéknek" becézett alakulattól szerezte meg 1984-ben az élvonalbeli Hvidovre IF, amellyel 1985-ben kiesett. Aligha rajta múlott a dolog, mivel hat gólt is szerzett büntetőkből, kamatoztatva elsőrangú rúgótechnikáját. (Hogy fejelni is tud, azt később bebizonyította. 1995 tavaszán a Rotor Volgográd ellen a 90. percben szöglethez jutott a Manchester United, Schmeichel is fellopakodott, és a pontosan beívelt labdát az oroszok hálójába bólintotta.) 1987-ig őrizte a piros-fehér HIF kapuját, miközben a sportolás mellett dolgoznia is kellett, egy környezetvédelmi alapítvány alkalmazta, illetve újságterjesztéssel is foglalkozott.

A jól megtermett, 193 centis, 96 kilós ifjú életében 1987 jelentette a valódi fordulópontot, bekerült a dán olimpiai, aztán a nagyválogatottba, a tetejébe elfogadta a Brøndby IF, hazája kirakatklubjának ajánlatát. A sárga-kékekkel 1987-ben, 1988-ban, 1990-ben és 1991-ben bajnok lett, a „hiányzó" esztendőben (1989) pedig ezüstérmes és kupagyőztes. (Egy évvel korábban ellenben elbukták a serleget az AGF Aarhusszal szemben.)

1991. augusztus 6. újabb nagy változást hozott a pályafutásában, külföldre szerződött, 550 ezer fontért gyermekkori kedvence, a Manchester United vásárolta meg. (Alex Ferguson, a legendás menedzser az „évszázad üzletének" nevezte, mivel tényleg nevetségesen olcsón jutottak hozzá. A BIF bagóért adta el a tehetségét.)

Nem akármilyen nyolc évadot töltött a „vörös ördögöknél", nem volt szezonja, amikor ne zsákmányolt volna velük valamilyen medált. 1991. november 19-én az Old Traffordon 1-0-ra legyőzték a BEK-nyertes Crvena zvezdát az európai Szuperkupáért. (Szinte hihetetlen, hogy alig 15 000 néző előtt.) Ötször lettek Anglia bajnokai (1993, 1994, 1996, 1997, 1999), 1992-ben, 1995-ben és 1998-ban ezüstérmesei. Négyszer mérkőztek az FA-kupáért a Wembley-ben, és valamennyi csatán az északi óriással a gólvonaluk előtt. Háromszor haza is vitték a serleget, 1993-ban 1-1-re végeztek az Arsenallal, aztán tizenegyesekkel 5-4-re legyőzték őket, 1994-ben 2-0 arányban múlták felül a Blackburn Roverst, 1996-ban kiütötték a Newcastle United „szarkáit" (4-0), azonban 1995-ben nem sikerült a bravúr, mert az Everton FC kiénekelte a sajtot a szájukból (0-1). A Ligakupát 1992-ben szerezték meg (1-0 a Nottingham Forest ellenében), az

FA Charity Shield négyszer (1993, 1994, 1996, 1997) jutott a birtokukba. (Mind az öt végjátékban Peter volt a kapusuk.)

1999. május 26-án teljesült a dédelgetett álma, Barcelonában, a Bajnokok Ligája döntőjében 2-1-re nyertek a piros-fehér-feketék a Bayern München ellen, mégpedig úgy, hogy már minden veszni látszott, miután a 91. percben még a bajorok vezettek. Harmincegy év után repítették újból Manchesterbe a patinás ezüstveretet.

Schmeichel 1999 és 2001 között a lisszaboni Sporting légiósa volt. 2000-ben bajnokságot nyert a zöld-fehérekkel, 2001-ben bronzérmet. 2000 augusztusától 2001 májusáig hárommenetes (1-1, 0-0, 1-0) finálét vívtak az FC Portóval a 2000-es portugál Szuperkupáért (Supertaça Cândido de Oliveira). A „trilógia" mindhárom felvonásán a szőke csillag óvta a kapujukat, s a 270 perces küzdelem hevében egyedül az orosz Dmitrij Alenyicsev tudott túljárni az eszén.

Két évadra visszatért az albioni pontvadászatba, előbb az Aston Villánál (2001–2002), utóbb a Manchester Citynél (2002–2003) profiskodott. (A Villával a Premier League nyolcadik, a Cityvel a kilencedik helyén zárt.)

1987 és 2001 között a nemzeti tizenegyben 129-szer lépett porondra és egyszer volt a képviseletében eredményes. Hosszú pályafutásának statisztikája 777/10-re jön ki, és ebben nincsenek benne az 1981 előtti adatai!

Visszatérve a válogatotthoz, egy világbajnokságon (1998) és sorozatban négy Európa-bajnokságon (1988, 1992, 1996, 2000) vett részt az együttessel. 1992-ben a „dinamitok" megnyerték az Eb-t, holott tulajdonképpen ki sem jutottak Svédországba, mivel a jugoszlávok megelőzték őket a csoportjukban, viszont a délszláv háborús válság megnyitotta a dánok előtt az utat a kontinens bajnokságára.

Egyéni sikereinek listája rengeteget elárul bámulatos képességeiről. Négyszer lett odahaza az Év kapusa (1987, 1988, 1990, 1992), háromszor az Év játékosa (1990, 1993, 1999). Az UEFA négyszer találta a vén földrész legjobb (1992, 1993, 1997, 1998), az *IFFHS* kétszer (1992, 1993) a világ legjobb kapusának. Angliában az 1992–1993-as bajnokságban beszavazták az Év tizenegyébe, míg az 1995–1996-os idény után képzeletben a PL legjobb játékosává koronázták. Tegyük hozzá, az 1992-es svédországi tornán bekerült az Eb álomcsapatába.

A magánéletben jókedélyű, mókázásra gyakran kapható fickó, aki bármelyik műfajban szívesen hallgatja a klasszikusok muzsikáját. Olykor maga is beszáll egy kis örömzenélésre, hisz ragyogóan dobol, mellette gitározik, zongorázik és fuvolázik. Nincs híján az önbizalomnak, egy-két nagyhangú nyilatkozatával sikerült már felkavarnia az állóvizet. Kivált azzal, amelyben arról beszélt, hogy a George Best, Dennis Law, Bobby Charlton nevével fémjelzett Manchester Unitedot Ferguson fiai tíz góllal tömnék ki.

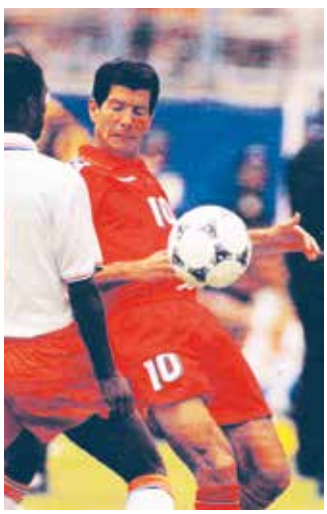
Fia, Kasper is világhírű kapus, az apai hagyományok méltó folytatója a válogatottban és a Premier League-ben.

ENZO SCIFO

A vallon „kis Pelé”, aki ízig-vérig olasz

Vincenzo Daniele Scifo 1966. február 19-én született a Belgium vallon tartományában lévő La Louvière városában. (Mindkét ágon olasz felmenői vannak.) Hétévesen jelentkezett játékra az R. A. A. Louviéroise együttesénél, s a zöld-fehér „farkasoknál” négy bajnoki szezon leforgása alatt elképesztő mennyiséget, 432 gólt ért el. Rá is ragadt a „kis Pelé” becenév, bár a hozzátartozói és a barátai továbbra is inkább Enzónak szólították.

A 178 centi magas, 72 kilós irányító középpályás 1983-ban került az Anderlechthez, első brüsszeli korszaka 1987-ig tartott. Nyert a lilákkal három bajnoki aranyat (1985, 1986, 1987), egy ezüstöt (1984). 1984-ben megkapta a belga Aranycipőt (a legjobb labdarúgójuknak adják át a németalföldiek), és abban az esztendőben UEFA-kupa-döntőt vívott társaival a Tottenham ellen. Igaz, az angolok végül 11-esekkel elvitték a serleget a „violák” elől, de az is igaz, hogy a londoni „szétlövésben” a tinisztár értékesítette a maga 11-esét. Nem rajta múlt a siker. (Egyébiránt mindkét finálét végig a pályán töltötte.)

1984. június 6-án debütált a válogatottban Magyarország ellen (2-2). A „vörös ördögökkel” egymás után négy világbajnokságon lehetett ott (1986, 1990, 1994, 1998), sőt a mexikói Mundialon őt illette meg a FIFA különdíja, amely minden tornán a legjobb fiatal futballistának jár. (Belgium a vébén a 4. helyen végzett, 2018 nyaráig ez volt a legjobb szereplése a világversenyeken.)

Enzo 1998-ig 84-szer lépett pályára a nemzeti tizenegyben, amelynek felszerelésében 18 találatig jutott. (Érdekesség, hogy Európa-bajnokságon sohasem mutathatta meg a tudását.)

Az 1987–1988-as idényben az Internazionale gárdáját erősítette, a lombardok hívei számára csalódást jelentett az 5. hely. Utána egy évet a Girondins Bordeaux fedélzetén húzott le, majd kettőt az A. J. Auxerre szolgálatában. A „rókáknál” futott a szekere, ennek bizonyságául neki ítélték a francia első vonal legjobb külföldije titulust 1990-ben. Hamarosan visszatért ősei földjére, 1991-től 1993-ig a Torino mezét hordta. 1992-ben bronzos helyen végzett a „bikákkal” a Serie A-ban, 1993-ban Piemontba vitte velük az Olasz Kupát, ellenben az 1992-es UEFA-kupa elhódítása nem sikerült. (A két trófeáért vívott mind a négy összecsapáson kezdő volt.) Közben odahaza sem felejtették el, hiszen 1991-ben megválasztották az Év profi futballistájának.

1993-tól 1997-ig Monacóban kereste kenyerét, 1996-ban a harmadik, 1997-ben az első helyen zárt a csapatával. 1997 és 2000 között a második brüsszeli periódusát tudta le, 1999-ben ezüstérmes, 2000-ben bajnok lett az Anderlechttel. 2000-től egy évig a Royal Charleroi alkalmazásában állott, végül a 9. helyre ért oda a „zebrákkal”.

Az ízületi betegsége miatti visszavonulását követően tréner lett belőle.

Edzői pályafutásának állomáshelyei: R. Charleroi S. C. (2001–2002), A. F. C. Tubize (2004–2006), R. E. Mouscron (2007–2009), R. A. E. C. Mons (2012–2013), Belgium U21 (2015–2016).

A szuperkreatív mimózalélek

Clarence Clyde Seedorf Suriname fővárosában, Paramaribóban született 1976. április 1-jén. Apja, Johann is futballozott, s arra törekedett, hogy a fiaiból (Clarence, Chedric, Jürgen) labdarúgót faragjon. Álma teljesült, mindhárom sráca rúgta a labdát, de közülük igazi karriert csak a legidősebb futott be.

Clarence még karon ülő kisded volt, amikor a család Hollandiába költözött, így tehát az anyaországban cseperedett fel. Almerében laktak, adott volt a lehetőség előtte, hogy a helybéli alakulatokban (VV AS '80, Real) tegyen szert az alapokra, ám a tehetségét az Ajax akadémiáján sikerült kibontakoztatnia. Mint oly sok suriname-i kortársa, ő is ebben az intézetben nevelődött, amelyet némely rosszmájú újságíró „janicsáriskolának" minősített…

Tizenhat évesen már a nagyok között forgolódott, 1993-ban bronzérmes helyen végzett velük. Ráadásként az amszterdamiak a jelzett esztendőben begyűjtötték a Holland Kupát és a holland Szuperkupát is. (A végjátékokon a tinédzser, akit 1993-ban és 1994-ben is az Év fiatal labdarúgójának választottak a második hazájában, nem jutott szóhoz.) 1995-ig erősítette a fehér-pirosokat, 1994-ben és 1995-ben bajnoki aranyat szerzett a társulattal. 1995. május 24-én 54 percig a bécsi Práter-stadion küzdőterén száguldozott az AC Milan elleni BL-döntőn (1-0),

akkor „második apja" (Clarence nevezte így), Louis van Gaal beküldte a helyére az ifjú nigériait, Kanut. (Nem tetszett neki, hogy a szakember lecserélte, s a véleményének hangot is adott, azonban a szintén makacs mestere fütyült a tanítványa arroganciájára.)

1995 nyarától pályafutása végéig az idegenlégióban szolgált. Egy évet a Sampdoriánál húzott le, az egyetlen külföldi kenyéradójánál, amellyel nem nyert semmit.

1996-tól 2000-ig a Real Madrid hófehér szerelését hordta, 8,5 millió eurónál is többet fizettek érte a spanyolok a genovaiaknak. A „királyiakkal" 1997-ben a La Liga első, 1999-ben a második helyén végzett. 1997-ben otthon tartották a spanyol Szuperkupát (1-2 és 4-1 a Barcelona ellen). A diadalmas visszavágón Seedorf is betalált a katalánok hálójába, akiknek a kispadján épp a volt edzője, Louis van Gaal ült.

A következő évadban nagyokat dobtak a madridisták, levadászták a Bajnokok Ligája trófeáját, illetve a Világkupát. Előbbiért Amszterdamban a Juventust gyűrték le 1-0-ra, utóbbiért Tokióban a Vasco da Gamát 2-1-re. A fekete bőrű harcos mindkét összecsapást végigküzdötte, és jó szokása szerint egyiket sem úszta meg sárga lap nélkül. Volt még egy döntője abban az idényben, azon nem kapott bírói figyelmez-

tetést, ellenben elveszítette a társaival a meccset. A Real Madrid 1998. augusztus 28-án 1-0-s vereséget szenvedettt a Chelsea-től Monacóban, az európai Szuperkupá döntőjében.

2000 nyarán a Real Madrid 23,25 millió dollárért adta tovább a németalföldi középpályását az Internek. A szuperkreatív agytröszt összeveszett az új menedzserrel, John Toshackkal, valamelyiknek távoznia kellett, s a grémium a nyakas hollandust küldte el. Ruud Gullit sietett kijelenteni: „Seedorf született vezéregyéniség." Ez igaz, csak nemigen tűri a kritikát, főleg nem a mellőzöttséget. Egy domináns karakternek figyelnie illene a bírálatokra is, mert azokból tanulhat. A dicséretekből (habár kétségkívül jobban esnek a korholásoknál) kevésbé.

A fekete-kékekkel is gyarapította a medálkollekcióját, 2000. szeptemberben az olasz Szuperkupa-ezüsttel (3-4 a Lazióval szemben), 2002 tavaszán a Serie A bronzával. Sovány termés, legalábbis az ő mércéjével mérve…

A 176 centisre nőtt, 76 kilós versenysúlyú örökmozgó 2002 nyarán gazdát váltott, helységet és stadiont nem, ugyanis az AC Milan vetette ki rá a hálóját. (Nem cinizmusból fűzzük hozzá, hogy a „gyíkok" buktak az üzleten kétmillió eurót.) 2002 és 2012 között sikert sikerre halmozott a piros-feketékkel. A bajnokságban két arany (2004, 2011), két ezüst (2005, 2012) és négy bronz (2003, 2006, 2009, 2010) volt a termés. 2003-ban szert tettek az Olasz Kupára. Rómában 4-1-re legyőzték az ottani „farkasokat", Milánóban 2-2-re végeztek velük. (Seedorf az utóbbin jutott szerephez.) 2004-ben és 2011-ben az olasz Szuperkupát vitték haza. Előbb a Laziót győzték le (3-0), Seedorf nélkül, majd, immár vele, 2011-ben az Internazionalét verték meg (2-1).

Ami a nemzetközi tornákon aratott babérjait illeti, dagadó kebellel tekinthet az éremarzenáljára.

Haladjunk sorjában! 2003. május 28-án az Old Traffordon csaptak össze a klasszikus ellenlábasukkal, a Juventusszal (0-0) a Bajnokok Ligája végjátékában. A „szétlövésben" Seedorf elrontotta a 11-esét, amiként grúz Kaladze is. Szerencséjük volt Manchesterben, hogy a „zebráknál" eggyel többen bakiztak (Trezeguet, Zalayeta, Montero). Clarence Seedorf három klub képviseletében emelhette fel a trófeát (Ajax, Real Madrid, Milan), ez akkor rekord volt.

December 14-én Tokióban a Boca Juniors várta az „ördögöket" megvívni a Világkupáért. Az összecsapás 1-1-gyel zárult, a tizenegyesek az argentinok kezébe juttatták a serleget. Seedorf nem volt szívbajos, megint odaállt a labda mögé, ám ugyanúgy kihagyta, mint Angliában. Az európai Szuperkupáért Monacóban 1-0-ra bizonyultak jobbnak az FC Portónál. A holland játékos a portugálok ellen a 71. percig volt pályán.

2005. május 25-én a rossonerók felejthetetlenül nagyot harcoltak a Liverpoollal a BL-döntőben (3-3). A Professzort (így kezdték becézni a szurkolók) a 86. percben lecserélte

Carlo Ancelotti (haragra gerjedve vonult le), ezért aztán kimaradt az újabb „szétlövésből", amelyet Isztambulban a „vörösök" 3-2-re megnyertek.

A 2007-es fejezet tüneményesre íródott a legendáriumában. Azzal kezdődött, hogy május 23-án Athénban a lombardok Filippo Inzaghi duplájával visszavágtak a Liverpoolnak a két évvel korábbi BL-vereségükért (2-1). A holland középpályás a 92. percben ment le, Favallit küldte a posztjára Ancelotti. (Nyilvánvalóan időhúzás céljából.) Az immár négyszeres BL-győztes középpályás néhány perc múltával újból a magasba lendíthette a vén kontinens legirigyeltebb klubtrófeáját.

Augusztus 31-én a Stade Louis II-stadionban 3-1-re megverték a Sevillát az európai Szuperkupáért. A Professzor a 89. percig élvezhette a monacói gyepszőnyeg nyújtotta örömöket, akkor váltotta fel Cristian Brocchi.

Az esztendő utolsó hónapjának első felében Japán adott otthont a FIFA klubvilágbajnokságának. December 13-án, a lényegében hazai Urawa Red Diamonds ellen Seedorf találatával kerültek a döntőbe az olaszok, ahol kiegyenlíthették régi számlájukat a Boca Juniors ellenében, hisz a jokohamai végjátékban, december 16-án 4-2-re győztek. (A suriname-i három perccel a vége előtt fejezte be a csatát, újfent Brocchi szállt be helyette.)

2012-ben számára addig ismeretlen földrészt fedezett fel, áttelepült Rio de Janeiróba, hogy két évad erejéig a Botafogo útját egyengesse. (Egymillió eurót utaltak át a brazilok a 36 éves játékmesterért.) 2013-ban triplázott a fehér-fekete csíkosakkal. Főételként felszolgálta a torcidáknak a carioca liga aranyát, kísérőnek melléje a két állami kupát (Taça Rio, Taça Guanabara).

1994 és 2008 között 87-szer öltötte fel a nemzeti tizenegy szerelését, 11-szer talált a kapuba. Egyetlen világbajnokságon vett részt, az 1998-ason, amelyen Hollandia a 4. helyen végzett. A hét fellépésükből négyen kapott lehetőséget Guus Hiddinktől, de a főnöke többnyire csereként számolt vele.

Az Európa-bajnokságokból három adatott meg neki (1996, 2000, 2004). 1996-ban a narancsmezesek a csoportjukból való továbbjutásukat követően, a nyolc között a franciákkal csaptak össze. Nem láthatott gólt a liverpooli publikum, aztán a „szétlövésben" a tíz tizenegyesrúgóból egyetlenegy nem tudott a hálóba találni. Eltalálták, Clarence Seedorfnak hívják a vétkest, aki Angliában az Oranje mind a négy találkozóján játszott.

2000-ben Belgium és Hollandia közösen bonyolította le a futballfesztivált. Frank Rijkaard két meccsre tette be, az elsőn (a csehek elleni 1-0-n) 57. percig hagyta a pályán, a másodikon, az olaszok elleni elődöntőn (0-0) a 87. percben küldte be. (11-es elvégzésére nem vállalkozott.)

Portugáliában Dick Advocaattól több bizalmat kapott, nem is teljesített rosszul, és a gárda újfent a négy közé verekedte magát.

Seedorf 2008. május 13-án közölte a sajtó képviselőivel, hogy lemondja a válogatottságot. Nem vállalja a játékot a németországi Eb-n. A visszavonulásának okáról annyit ejtett el, hogy nem találta meg a közös nevezőt Marco van Basten szövetségi kapitánnyal. Az Ajax egy másik ikonjával…

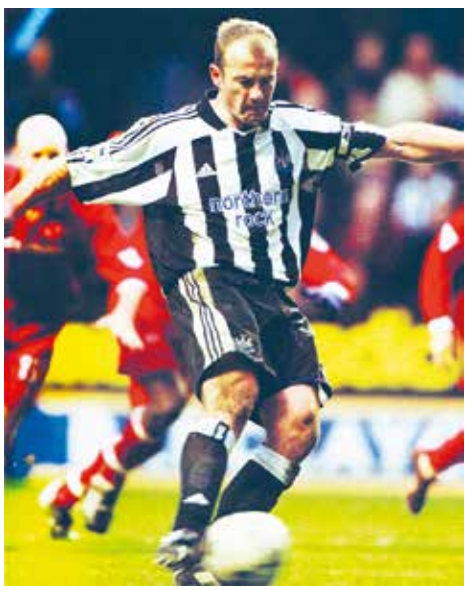
2014. januártól új területen kamatoztatja tapasztalatait, felcsapott trénernek. Edzői pályafutásának állomáshelyei: AC Milan (2014), Shenzen FC (2016), Deportivo La Coruña (2018), Kamerun, szövetségi kapitány (2018–2019).

ALAN SHEARER

A Premier League gólrekordere

Ha valaki meghallja Alan Shearer nevét, úgy véljük, rögvest a gólözönre asszociál, amit a kiváló csatár zúdított az ellenfelek hálójába. Aztán amikor azt a kérdést teszik fel az illetőnek, hogy „és mit nyert a csapataival ez a kiváló csatár?", valószínűleg csak az állát vakargatja zavarában. A helyzet az, hogy jószerével semmit sem nyert, kivéve a Blackburn Roversszel begyűjtött PL-aranyat az 1994–1995-ös szezonban. A történeti hűség kedvéért jegyezzük meg, hogy Alan 34 találattal segítette a klubját e célja elérésében, vagyis nem véletlenségből lett az Év labdarúgója abban az idényben. Legyünk még pontosabbak: az 1993–1994-es Premier League küzdelmeiben már ezüstös helyre ért oda a kék-fehérekkel. (Az volt az első medál, amit a nyakába akasztottak.)

1995. augusztus 13-án megduplázhatta volna az aranykollekcióját, ha győznek a Roversszel az Everton ellen a Wembley-ben, az FA Charity Shield-trófeáért vívott mérkőzésen. De veszítettek 1-0-ra…

Zsinórban háromszor lett az angol pontvadászat gólkirálya (1995, 1996, 1997 – sorrendben 34, 31, 25 találattal), és mind a mai napig ő a legeredményesebb labdarúgó a PL történetében a maga 260 góljával. 1996-ban a *France Football* Aranylabda-szavazásán 107 pontot kapott, azzal övé lett a harmadik hely, sőt a FIFA ranglistáján is erre a helyre voksolták. Az említett esztendő egyébként remekül sikerült a támadónak, a hazájában rendezett Európa-bajnokságon megkapta az Aranycipőt (ötször talált a kapuba a sorozaton), ráadásnak bekerült a torna álomtizenegyébe is. (Anglia válogatottja végül negyedik lett az Eb-n.)

Alan Shearer 1970. augusztus 13-án született Gosforth városában, Newcastle közelében. Munkáscsaládból származik, a famíliájának férfitagjai – szinte kivétel nélkül mind – a Newcastle United szurkolói voltak, vagy azok napjainkban is, nem csoda hát, hogy a kisfiú szíve szintén a „szarkákért" dobogott. És ma már büszkén vallhatja magáról, hogy 206 góljával benne tisztelik minden idők legeredményesebb newcastle-i futballistáját!

A Wallsend Boys kamaszgárdájában adták meg neki az alapokat, tinédzserként inkább a középpályán érezte otthonosan magát, semmint a frontvonalban. Több nagy klub érdeklődését is felkeltette, ám akkor még nem teljesült az álma, nem kellett az északi fekete-fehér csíkosaknak, hanem 1986 áprilisában egy déli alakulat, a Southampton FC ajánlott neki – Jack Hixon játékosmegfigyelő javaslatára – inasszerződést. 1988 és 1992 között „A szenteket" erősítette, a középmezőnynél tovább nem jutott velük. A 183 centis, 78 kilós versenysúlyú labdarúgó 1992-ben került a Blackburn Rovershez, körülbelül 4,5 millió eurónak megfelelő összegért.

1990 és 1992 között 11-szer bevetették az angol U21-eseknek, 13-szor volt eredményes a képviseletükben, majd 1992-ben egyszer a B válogatottban is szerepet osztottak rá. Abban az esztendőben már a „nagyok" között is számoltak a tehetséggel, benne látták Gary Lineker lehetséges utódját. Shearer 2000-ig 63-szor öltötte magára a „háromoroszlánosok" krémfehér trikóját, amelyben kerek 30-szor zörgette meg a hálókat. Három jelentősebb versenyen harcolt a nemzeti tizenegy sikereiért, fentebb szóltunk az 1996-os Európa-bajnokságról. Az 1998-as franciaországi világbajnokságon részt vett az együttessel, a küzdőtéren volt mind a négy találkozóján, és a fellépésein elkönyvelt két találatot: a csoportban Tunézia, majd a tizenhat közt Argentína ellen bizonyult eredményesnek. Utóbbi összecsapás „szétlövésében" könyörtelenül bevarrta a maga tizenegyesét, tehát nem rajta múlott a kiesés.

A 2000-es, belga-holland közös rendezésű Eb-n csapatkapitányként irányította a többieket. A harminceszt endős „veterán" megtette a magáét, győztes találatot hozott össze Németország ellen (1-0), értékesített egy büntetőt Románia ellen (2-3), s ha a társak is felnőnek az általa képviselt nívóra, talán nem búcsúznak el szégyenszemre a csoportkörben.

1996 nyarán 21 millió euróért szerződtette a Newcastle United. Hazatért hát, hogy a St. James' Park lelátói előtt onthassa a gólokat, amely élményre mindig is vágyott. 1997-ben ezüstérmet, 2003-ban bronzérmet érő helyen finiselt a „szarkákkal" a bajnokságban. Vétek volna portréjából kifelejtenünk, hogy egymás után két FA-kupa-döntőt vívott a The Magpiesszel! Roppant közel férkőztek az áhított díjhoz, ám 1998-ban az Arsenal, 1999-ben a Manchester United legyűrte őket a Wembley „szentélyében" 2-0-ra. (A harmadik hazai kupafináléjában sem sikerült megadásra kényszerítenie az ellenfél védelmét.) 2006-ig láthatták Alant a nézők az albioni és a nemzetközi porondokon, utána visszavonult.

Shearer nem tipikus brit centercsatár volt, ugyanis sokkal inkább az intelligenciájával, a rafinériájával boldogult, semmint tört-zúzott-csörtetett volna a riválisok 16-osán belüli vészövezetekben. Nála tökéletes helyen volt a labda, mert remek technikával áldotta meg a természet. Ragyogóan osztotta szét, passzolta ki a szélsőinek a labdákat, rendre villámként csapott le a beadásaikra, s a kondíciójára, valamint a fejjátékára sem lehetett panasz. Néha kétségtelenül elragadta a hév, a felesleges protestálásaival elég sok sárgát szedett össze. Bár általában tudta, hol a határ, hisz a hosszú pályafutása során csupán kétszer zavarták öltözőbe a játékvezetők. Ugyan a Mr. Motivator becenévvel illetett férfiú gyorsasága megkopott a karrierjének végére, azonban ez általános jelenség a korosodó sportolóknál.

2009 áprilisa és májusa között a Newcastle United menedzseri posztját töltötte be. Egy időben *BCC* szakkommentátoraként hallhatták őt az érdeklődők. A szívember semmit sem csorbuló népszerűségére jellemző, hogy a St. James' Park kerítésénél bronzszobra áll, amely stílusosan a jellegzetes gólörömének pillanatában ábrázolja.

DIEGO SIMEONE

Sikerre született

Diego Pablo Simeone azon szerencsés kevesek közé tartozik, akik futballistaként és edzőként is halmozták-halmozzák a diadalokat.

1970. április 28-án született Buenos Airesben. A Vélez Sarsfieldben lett ismert labdarúgó, 1987-től 1990-ig játszott a fehér-kékeknél. Utána Európába szerződött, két évet lehúzott a Pisában, amellyel 1991-ben kiesett a Serie A-ból. 1992 és 1994 között a Sevillát szolgálta. Elmúlt már 24 éves, és klubszinten még nem nyert semmit. Hanem aztán a 177 centi magas, 77 kilós izomember bőven bepótolta! 1994 és 1997 között első periódusát töltötte az Atlético Madridban, abban az egyesületben, amelyben utóbb legendává vált. 1996-ban spanyol bajnoki aranyat és Spanyol Kupát zsákmányolt a „matracosokkal", ellenben elveszítette velük a spanyol Szuperkupát.

1997-től 1999-ig a milánói Intert erősítette, 1998-ban bajnoki ezüstöt akasztottak a nyakába.

Ahhoz képest, hogy agresszív stílusú védekező középpályást játszott, elég sok gólt szerzett. Ha összeadjuk a klubokban és a különböző korosztályos argentin válogatottakban vívott mérkőzéseit s az azokon elért találatait, a 629/97-es adathoz jutunk.

A Cholónak becézett férfiú 1999 és 2003 között a Lazio égszínkék mezét hordta, a „sasok" aranykorszakának egyik élharcosát tisztelik benne a szurkolók: 1999-ben európai Szuperkupa, 2000-ben bajnoki arany, Olasz Kupa és olasz Szuperkupa, 2001-ben bajnoki bronz került a birtokába.

2003 és 2005 között újfent az Atlético Madrid légiósa volt, majd 2005-től egy évadon át a Racing Club Avellaneda sztárjának számított. 2005-ben bronzérem jutott neki a Clausura küzdelmeinek végén.

1988-tól 2002-ig hazája A válogatottjában 106-szor, az U20-asoknál négyszer (1989), az U23-soknál hatszor (1993) küldték pályára. A „nagyok" képviseletében 11 találatot könyvelt el. Három vébén (1994, 1998, 2002) lépett pályára, és láthatták az 1996-os olimpia döntőjében is. Atlantában ezüstérmet vehetett át a Nigéria elleni vesztes végjátékot követően (2-3).

Az Albicelestével kétszer megnyerte a Copa Américát (1991, 1993), egyszer a Konföderációs Kupát (1993) s az Artemio Franchiról elnevezett trófeát (1993).

2006-tól edzősködik, 2020 elejéig a következő alakulatok kispadján ült: Racing Club (2006, 2011), Estudiantes La Plata (2006–2007), River Plate (2008), San Lorenzo (2009–2010), Catania (2011), Atlético Madrid (2011–).

Szakemberként elért sikerei: Apertura-nyertes (Estudiantes, 2006), Clausura-nyertes (River Plate, 2008). Az Atlético Madrid mestereként: spanyol bajnok, 2014), Spanyol Kupa-győztes (2013), spanyol Szuperkupa-győztes (2014), Európa-liga-győztes (2012, 2018), európai Szuperkupa-nyertes (2012, 2018), Bajnokok Ligája-döntős (2013, 2016).

Háromszor lett az Év menedzsere Spanyolországban (2013, 2014, 2016). 2016-ban az *IFFHS* szerint a világ legjobb edzője volt. Két fiából (Giovanni, Gianluca) profi futballistát nevelt. Gio 2018-ban debütált az argentin válogatottban.

PAULO SOUSA

Alba Regia portugál kedvence

Paulo Manuel Carvalho Sousa 1970. augusztus 30-án született a Porto és Lisszabon között félúton fekvő Viseuban. Apja autószerelőként kereste a kenyerét, ő ellenben tanárnak készült, míg a futball más mederbe nem terelte az életét. Ifistaként az Académia Viseuban kezdett játszani, a Benficában folytatta, az 1989–1990-es idényben mutatkozott be az élvonalban. 1993 nyaráig erősítette a piros-fehéreket, 1991-ben bajnok, 1993-ban kupagyőztes lett velük. Ezek mellé 1989-ben megszerezte a portugál Szuperkupát. Vannak bajnoki ezüstjei (1990, 1992, 1993), és az 1991-es, vesztes Szuperkupa-finálé után is e nemesfémből készített éremből vehetett át.

1993 nyarán – miután nem tudott megállapodni a „sasok" elnökével a fizetésről – egyetlen évadra a Sporting CP-hez került. A zöld-fehérek némi jogvita után apropénzért vásárolták meg, majd rengeteget kerestek rajta, hisz egy évvel később továbbadták a Juventusnak. A lisszaboni „oroszlánoktól" bajnoki bronzéremmel a nyakában búcsúzott (1994). Az 1992–1993-as idényben (még a Benfica oszlopaként) remekelt az UEFA-kupa negyeddöntőjében a Juve ellen, s akkor hívta fel magára a torinóiak figyelmét.

A campionatóban pazarul kezdett, az 1994–1995-ös ligában a *Guerin Sportivo* osztályzatai alapján a legjobb játékos lett. Abban az idényben a piemontiak közül a 177 centi magas, 76 kilós versenysúlyú csillag mezéből fogyott el a legtöbb a különböző sportboltokban. Két szezon erejéig szolgált a „zebráknál", 54 bajnokin egy gólt hozott össze. Olasz bajnok, kupagyőztes és Szuperkupa-nyertes (1995), UEFA-kupadöntős (1995), olasz bajnoki ezüstérmes (1996), a Bajnokok Ligája győztese (1996) volt. 1996. augusztus 21-én átszerződött a Borussia Dortmundhoz, aztán az idény végén újból a Bajnokok Ligája serlegével a kezében ünnepelhetett. A francia Marcel Desailly (Olympique Marseille 1993, AC Milan 1994) után ő a második futballista, aki két egymást követő idényben, két különböző klubbal elnyerte a legrangosabb európai díjat. 1997 nyarán bronzérem ütötte a markát a Bundesligában, aztán az esztendő decemberében a Világkupát is elhódította a „kanárikkal" Tokióban. Mivel térdproblémái miatt kevés játéklehetőséget kapott a német alakulatban (másfél év alatt 19 bajnoki jutott neki), az 1997–1998-as idényben visszament Olaszországba, csatlakozott az Internazionale légiójához. 1998 tavaszán még számottevő sikerei voltak – 11 bajnokin lépett pályára –, ám a sérülése miatt a következő esztendőben már csak tíz találkozón játszhatott. (Ugyan a lombardok 1998-ban elnyerték az UEFA-kupát, de az idény közben érkező, jobbára védekező középpályás ebben a sorozatban egyetlen meccsen sem kapott lehetőséget náluk. A fekete-kékek nem nevezhették, ugyanis Dortmundban szerepelt már ősszel nemzet-

közi kupamérkőzésen.) 1999 őszén, újabb 10 találkozóval a háta mögött, ismét klubváltásra szánta el magát, az AC Parmához írt alá. 2000 tavaszán fehér-kék-sárgában futballozott, aztán – habár egyre többet kínlódott sérülésekkel – a következő másfél idényben a Panathinaikosznál (az athéniaknál bajnoki ezüstmedállal gazdagodott 2001-ben), végül 2002 első fél évében a barcelonai Espanyolnál is megfordult. A Távol-Keleten rendezett világbajnokságon már „csak" nem játszó kerettag volt a portugál gárdában.

A korosztályos válogatottal 1989-ben ifjúsági világbajnokságot nyert Szaúd-Arábiában, az egy évvel korábbi ifjúsági Európa-bajnokságon, Csehszlovákiában pedig ezüstérmes lett. Bármennyire tehetségesnek is tartották az ottani „aranygenerációt" és annak ászát, Sousát, az 1991 és 2002 közötti 52 nagyválogatott mérkőzésén nem tudott hasonló sikereket elérni. Szerepelt az 1996-os és az elődöntővel zárt 2000-es Európa-bajnokságon. Gólt nem könyvelhetett el a nemzeti tizenegy tagjaként, sőt, az egész karrierje folyamán mindössze nyolcszor vette be a kaput, ám 389 hivatalos találkozót vívott. Mindazonáltal az is igaz, hogy mindenkori csapatában kivált az ellenfél támadásainak megakadályozása, illetve a sajátok előkészítése volt a feladata.

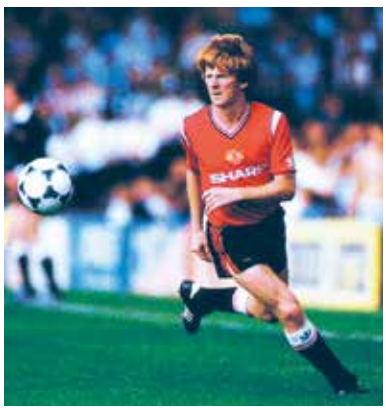
Edzői munkásságát 2005-ben a portugál szövetség alkalmazásában nyitotta meg, 2008-ig az U16-osok felkészítéséért felelt. 2008 és 2010 között Angliában és Walesben élt-dolgozott, a Queens Park Rangerst, a Swansea Cityt és a Leicester Cityt irányította. Két évvel Lothar Matthäus végleges „nemje" után mégis az egykori világklasszis került a Videoton élére. Paulo Sousa 2011-ben és 2012-ben csapatával megnyerte a magyar Szuperkupát, 2012-ben Ligakupát és bajnoki ezüstöt szerzett, még a 2012–2013-as NB I-es küzdelmek ezüstjéből is járt neki, mivel 2013 januárjában távozott a piros-kékektől. Noha a New York-i Red Bull-lal hozták hírbe, féléves kihagyás után mégis a Maccabi Tel-Aviv mestereként ült le a kispadra. Egyetlen ott töltött szezonjában megnyerte a sárga-kékekkel az izraeli bajnokságot. A Közel-Keletről Svájcba vezetett az útja, ahol a 2014–2015-ös idényben az FC Basellel országos bajnok lett, viszont a kupadöntőt elbukta az FC Sionnal szemben (0-3). 2015 és 2017 között az olasz élvonalban tevékenykedett, nem is rosszul, ugyanis az általa vezérelt Fiorentina a Serie A elitjébe tartozott. 2017-től egy évadot Kínában, az első osztályú Tiencsin Csüancsien FC alkalmazottjaként húzott le. 2019-től a Girondins Bordeaux gárdáját irányítja.

Érdekes adat az edzősködésével kapcsolatban, hogy a 2011–2012-es, egyetlen magyarországi teljes idényében, összesen 51 hivatalos mérkőzésen 70,58 százalékos győzelmi mutatót ért el. Ez az egész eddigi tréneri pályafutásának a legjobb eredménye. A szentföldi 63,26 és a svájci 62,00 százalék csupán megközelíti ezt. (Ugyanakkor a komplett székesfehérvári ténykedése 59,09 százalékos mutatója elmarad e kettő mögött.)

GORDON STRACHAN

A legvörösebb „vörös ördög”

Gordon David Strachan 1957. február 9-én született Edinburgh Muirhouse nevű városrészében. Gyermekkorában a Hibernians drukkere volt, aztán sohasem játszott a zöld-fehéreknél, sőt edzőként sem dolgozott a klubban. Bár minden idők egyik legjobb skót futballistájának számít, sem a Rangers, sem a Celtic mezét nem hordta. A Dundee FC ifjúsági gárdájában vált igazolt játékossá 1971-ben. 1974 és 1977 között a kék-fehérek felnőttjei között szorgoskodott. Alacsony termete (168 cm) és vékony alkata, valamint a roppant fürge mozgása miatt ragadt rá a The Mouse (Egér) becenév. 1977-ben bronzérmet szerzett a Dundee FC-vel, igaz, a második vonalban.

1977 és 1984 között az Aberdeen FC nélkülözhetetlen láncszeme volt, és igazán sikeres lett vele: 1980-ban és 1984-ben bajnoki aranyat, 1978-ban, 1981-ben, 1982-ben ezüstöt, 1983-ban bronzot zsákmányolt. Három Skót Kupa-döntőt vívott (1982, 1983, 1984), s valamennyit a hosszabbításban nyerte meg a „vörösökkel”. Sorrendben a Rangers ellen (4-1), a Rangers ellen (1-0) és a Celtic ellen (2-1). Az elsőn betalált a „protestánsok” hálójába. Van két skót Ligakupa-ezüstje is (1979, 1980). 1980-ban az Év labdarúgójává választották a hazájában.

1983-ban a nemzetközi színtéren is remekelt az AFC-vel. Május 11-én elhódította Göteborgban a KEK-trófeát (hosszabbításban győztek a Real Madrid ellen 2-1-re), majd az esztendő végén az európai Szuperkupát is (a HSV elleni 0-0-val, illetve 4-1-gyel).

1973-ban egyszer pályára küldték az U21-es válogatottban, aztán 1980 és 1992 között ötvenszer a nagyválogatottban. Utóbbi képviseletében öt találatot ért el. Két világbajnokságon szerepelt az együttessel (1982, 1986). A Tartan Army hat meccset vívott a két tornán, a vörös hajú karmester mindegyiken szóhoz jutott, ámbár nem az összes mérkőzést játszhatta végig. Egyetlen vébégólja van, az NSZK ellen könyvelte el Mexikóban. (A skótok egyik Mundialon sem élték túl a csoportkört.)

1984 és 1989 között a Manchester United profija volt. 1985-ben (hosszabbításban) elhódította a „vörös ördögökkel” az FA-kupát (1-0 az Everton ellen). 1988-ban ezüstérmes lett velük a bajnokságban.

1989-ben az akkor második ligás Leeds United szerződtette. 1990-ben megnyerte a „fehérekkel” ezt a divíziót, majd 1992-ben az élvonalat is, aztán csereként szállt be a gólgazdag FA Charity Shield-finálába (4-3 a Liverpool ellenében). 1991-ben Angliában lett az Év labdarúgója.

1995-től 1997-ig a Coventry Cityben rúgta a labdát.

Edzői karrierjének állomáshelyei: Coventry City (1996–2001), Southampton (2001–2004), Celtic (2005–2009), Middlesbrough (2009–2010), Skócia, szövetségi kapitány (2013–2017).

Tréneri sikerei: Skócia bajnoka (Celtic – 2006, 2007, 2008), a Skót Kupa győztese (Celtic – 2007), a skót Ligakupa győztese (Celtic – 2006, 2009). FA-kupa-döntős (Southampton – 2003). 2006-ban, 2007-ben és 2009-ben különböző fórumokon lett az Év menedzsere Skóciában.

DAVOR ŠUKER

Futballsztár Eszékről

Davor Šuker 1968. január 1-jén Eszéken született. Az NK Osijek neveltje volt, 1984 és 1989 között futballozott a kék-fehéreknél. 1989-ben a Dinamo Zagrebbe igazolt, és 1991-ig két bajnoki ezüst került a birtokába (1990, 1991). Tizennyolc találatával 1989-ben jugoszláv gólkirály lett!

1991-től 2003-ig, a visszavonulásáig külföldön légióskodott, sorrendben: Sevilla FC (1991–1996), Real Madrid (1996–1999), Arsenal (1999–2000), West Ham United (2000–2001), 1860 München (2001–2003). (Sevillában egy évadot együtt játszott Maradonával, aki nagy hatással volt rá.)

Legnagyobb sikereit klubszinten a Real Madriddal aratta, 1997-ben bajnok lett vele, 1999-ben ezüstérmes. 1997-ben elhódította a „fehérekkel" a spanyol Szuperkupát, 1998-ban a BL-serleget és a Világkupát. A két nemzetközi diadalhoz sok köze nem volt, az amszterdami finálében egyetlen percre szállt be Mijatovics helyére, míg Tokióban másodpercekre Sávio helyett. A Szuperkupa-döntőiben, a Barcelona ellen sem sikerült bevennie a katalánok hálóját, ám legalább hosszabb időt a pályán tölthetett…

2000. május 17-én a 115. percben cserélte be edzője Koppenhágában, a Galatasaray elleni UEFA-kupa-finálében. Az Arsenal részéről Šuker rúgta az első 11-est a „szétlövésben", telibe trafálta a kapufát, s a serleg a végén török kézre jutott.

Világhírűvé a jugoszláv korosztályos válogatottakban, utóbb a horvát nemzeti tizenegyben vált. 1987-ben az ifjú „kékek" megnyerték Chilében az U20-asok világbajnokságát, a 183 centi magas, 75 kilós támadó a hat találatával „ezüstcipősként" zárt. 1988-ban szerepeltek a szöuli olimpián, de nem jutottak túl a csoportkörön. 1990-ben az U21-es Európa-bajnokság végjátékát elbukták a „plávik" a Szovjetunióval szemben (2-4, 1-3), ám négy találatával Šuker lett a sorozat legjobb labdarúgója és a gólkirálya.

Bár a függetlenné vált Horvátország első osztályú bajnokságában soha nem szerepelt, mégis hatszor választották odahaza az Év labdarúgójának (1992, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998), sőt 1998-ban megkapta az Év sportolója címet is.

Tulajdonképpen négy vébén járt (1987, 1990, 1998, 2002), igaz, az első Chilében korosztályos volt, a másodikon (1990 – Olaszország) pedig végig a kispadon ült. Aztán az 1998-as Mondial bravúrosra sikerült a számára. A kockás mezesek nyakába bronzmedált akasztottak Franciaországban, míg a középcsatárukat a hat találatával gólkirállyá koronázták. A torna második legjobbjának választották, és beszavazták az álomtizenegybe is. (Két évvel korábban, az angliai Európa-bajnokságon szintén a kiválasztottak közé voksolták.)

Davor Šuker 1992 és 2002 között 69-szer húzta magára országa válogatottjának trikóját, amelyben 45-ször volt eredményes. Napjainkban ő a Horvát Labdarúgó-szövetség elnöke.

HRISZTO SZTOICSKOV

A Dél-Balkán egyetlen Aranylabda-győztese

Nevezhetnénk őt minden idők legjobb bolgár futballistájának is, hiszen ötször lett hazájában az Év labdarúgója (1989, 1990, 1991, 1992, 1994), s csupán Dimitar Berbatov körözi le a hét elsőségével (más kérdés, hogy neki nincs Aranylabdája), viszont az idősebb szurkolói generáció ezt a dicsőséget a tragikus autóbalesetben elhunyt Georgi „Gundi" Aszparuhovnak ítéli.

Hriszto Sztoicskov 1966. február 8-án született Plovdivban. (A családi hagyományok szerint a famíliája tagjainak ereiben trák, görög és macedón vér csörgedezik.) Tizenegy évesen az FK Marica Plovdiv kölyökcsapatában húzott először magára mezt, a sárga-kékektől került át a zöld-fehérekhez, miután 1982 és 1984 között az FK Hebrosz Hamanli felszerelését hordta. Amikor elérkezett az idő, be kellett vonulnia, és a sorozók a néphadsereg központi alakulatához, a CSZKA Szófiához irányították. 1984 és 1990 között viselte a piros-fehérek „egyenruháját", és számos sikerben volt része. Ám igen közel járt ahhoz, hogy egyben sem legyen! 1985. június 19-én vérzivataros összecsapást vívott a két ádáz riválisa, a CSZKA és a Levszki (2-1). Volt már ilyen a nap alatt, és sajnos lesz is, ám két nap múlva – a szófiai kupadöntőn történt skandalumok miatt érzett mérhetetlen felháborodásában – a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága mindkét klubot feloszlatta, illetve – amolyan fából vaskarikát-módszert alkalmazva – átnevezte, és lett belőlük FK Szredec meg FK Vitosha, a vétkesek közül pedig a „méltatlan viselkedésük" következményeként többet örökre eltiltott. A megbüntetettek között volt Sztoicskov is. Ám nem egészen egy esztendő múlva már újból vígan rúghatta a labdát és a gólokat. Sőt, a 178 centi magas, 73 kiló versenysúlyú csatár 1987. szeptember 23-án, a Belgium elleni világbajnoki selejtezőn (2-0) debütált a nagyválogatottban, amelyből 83/37-es mutatóval 1999. június 9-én, az Anglia elleni mérkőzés lefújását követően vonult vissza.

Hriszto Sztoicskov hazai pályafutása során háromszor lett bajnok (1987, 1989, 1990), kétszer ezüstérmes (1985, 1988). A Bolgár Kupa döntőjében egymás után hatszor szerepelt a katonacsapattal, négyszer elhódították (1985, 1987, 1988, 1989), kétszer elbukták (1986, 1990) a trófeát. (Az igaz, hogy az 1985-ös botrányos végjáték eredményét az említett fegyelmi döntés megsemmisítette.) 1989. július 15-én az első ízben kiírt bolgár Szuperkupát is begyűjtötték, a Csernomorec Burgaszt verték meg annak otthonában 1-0-ra, és a gólt Sztoicskov rúgta a 17. percben. 1989-ben a bolgár élvonal, valamint a KEK-széria mesterlövésze, 1990-ben hazai gólkirály, plusz 38 találattal európai aranycipős volt.

1990 nyarán a CSZKA a napjainkban hárommillió eurónak megfelelő összegért eladta legjobbját Barcelonának. A katalánok rendesen kerestek rajta, mert öt év múlva már 11 millió eurót bevételeztek érte az AC Parmától. Igaz, egy év múlva, amikor visszatért a gránátvörös-kékekhez, 2,4 milliót vissza kellett utalniuk az olaszoknak.

Két szakaszban erősítette a Barçát (1990–1995 és 1996–1998), temérdek medál ütötte náluk a markát: öt spanyol bajnoki arany (1991, 1992, 1993, 1994, 1998) és egy ezüst (1997). 1997-ben tagja volt a Spanyol Kupát zsákmányoló gárdának. A spanyol Szuperkupára négyszer tett szert (1991, 1992, 1994, 1996), kétszer azonban elveszítette a társaival a döntőjét (1990, 1993).

1992. május 20-án végig a pályán volt a duplán is történelminek minősíthető BEK-döntőn, a Sampdoria ellen a Wembley-ben. Először vihette haza a Bajnokcsapatok Európa-kupáját a Barcelona, illetve ezen a néven utoljára mérkőzhetett a díjért a vén kontinens krémje.

1992. december 13-án Tokióban párbajoztak a Világkupáért a São Paulo FC-vel. Ugyan a bolgár csatár a 12. percben előnyhöz juttatta a Blaugranát, de a brazilok csillaga, Raí fordítani tudott (1-2).

1993 elején az 1992-es európai Szuperkupáért csaptak össze kétszer a Werder Bremennel (1-1, 2-1), Sztoicskov a győzelemmel végződő 90 percen, a Camp Nouban volt egyszer eredményes.

1994. május 18-án le kellett nyelnie egy újabb keserű pirulát Athénban, amikor a Bajnokok Ligája végjátékában az AC Milan gáláját a gyepszőnyegen „élvezhette végig" (0-4).

1997. május 14-én a Paris Saint-Germain ellen tusáztak a katalánok Rotterdamban, a KEK-döntőn Sztoicskovot Bobby Robson csupán a 84. percben, Iván De la Peña helyére küldte be. Az egész KEK-sorozaton egyetlen találatot sem jegyzett.

1998 első harmadában az 1997-es európai Szuperkupáért a Borussia Dortmunddal kétszer ütköztek meg. A bolgár támadó teljes négy percet kapott Louis van Gaaltól Barcelonában (2-0), majd a németországi visszavágón (1-1) még ennyit sem. A padra sem ültette le a holland mágus…

1998 nyarától számítjuk a vándorló szakaszt az életében: CSZKA Szófia (1998), al-Naszr FC Rijád (1998), Kashiwa Reysol (1998–1999), Chicago Fire (2000–2002), Washington D. C. United (2003).

A szaúdiakkal 1998 áprilisában megnyerte az Ázsiai Kupagyőztesek-kupáját, a dél-koreai Samsung Bluewings Szuvon elleni döntőben az egyetlen gólt szerezte. Nem ez volt az utolsó serleg, amit felemelhetett, mivel 2000. október 21-én a Chicago Fire karnagyaként az US Open Cup győztese lett. A Miami Fusion elleni 2-1-es sikerből egy góllal vette ki a részét.

Egyéni diadalokat is elkönyvelhetett, például 1992-ben az *Onze-Mondial* című magazin a

személyében találta meg az Év európai labdarúgóját. 1994-ben egy másik mérvadó szaklap, a *France Football* ítélte oda neki az Aranylabdát. (Két zseniális olaszt, Roberto Baggiót és Paolo Maldinit utasított maga mögé.) Utóbbi évadban különben egyéb megtiszteltetések is érték: a *Don Balón* a La Liga eminensévé koronázta, az *IFFHS*-nél a világ legjobb gólvágójának, míg hazájában az Év sportolójának bizonyult.

A válogatottal három nagy tornán szerepelhetett: az 1994-es és 1998-as világ-, valamint az 1996-os Európa-bajnokságon. A csúcspontot az 1994-es vébé jelentette, amelyiken irányításával Bulgária az elődöntőbe jutott. Ihletett formában szárnyalt, bekerült a torna All Star-együttesébe, hat találattal (az orosz Oleg Szalenkóval) megosztott gólkirályi címet szerzett, tetejébe a World Cup harmadik legjobb játékosának választották meg.

Az 1996-os angliai Eb-n sem futballozott alacsony nívón, háromszor talált a kapuba. A meggyőző produkciói hozadékaként beszavazták az Európa-bajnokság legjobbjait tömörítő keretbe. (Tizennyolcan kerültek be oda.) Az 1998-as franciaországi vébét a bolgárok csoportutolsóként fejezték be, amit kudarcnak éltek meg a drukkereik. Sztoicskov a fehérzöld-pirosak mindhárom meccsén szóhoz jutott, viszont a hálót egyszer sem tudta megzörgetni. A következő nyáron végleg elköszönt az „oroszlánoktól". (Így becézik a válogatottat a szurkolói.)

Vitathatatlan, hogy pazar képességekkel áldotta meg a természet. Látott a pályán, a többiek hallgattak rá, elfogadták a döntéseit. Elsőrangúan lőtt, megvolt a labdával a kellő sebessége, technikailag abszolút képzett volt, az irányításból és a befejezésből is kivette a maga részét. Ezzel együtt gyakran támadt konfliktusa a játékvezetőkkel, a kritikus szituációkban sűrűn elveszítette a fejét, s a pályán kívül sem mindig viselkedett a legsportszerűbben. Sokan bírálták a hedonista életmódja miatt, a fejéhez vágták, hogy hajszolja az érzéki gyönyöröket.

Miután felhagyott a játékkal, trénernek állt. Edzői pályafutásának állomáshelyei: FC Barcelona, pályaedző (2003–2004), Bulgária, szövetség kapitány (2004–2007), Celta Vigo (2007), Mamelodi Sundowns FC (2009–2010), Liteksz Lovecs (2012–2013), CSZKA Szófia (2013).

Ami azt illeti, úgy fest, hogy a kispadon ülve eleddig nem sokat profitált az óriási futballtudásából, a négy földrészen gyűjtött, rendkívül sokrétű és szerteágazó tapasztalataiból. A 2006-os németországi vébére nem tudta kijuttatni a nemzeti tizenegyet. A 2009–2010-es dél-afrikai első osztályt (Premier Soccer League) a második helyen zárta a Mamelodi Sundowns sárga-zöldjeivel.

CLÁUDIO TAFFAREL

A legfélelmetesebb brazil tizenegyesölő

Cláudio André Mergen Taffarel 1966. május 8-án született Santa Rosa városában, Rio Grande do Sul államban. 1985-től 1990-ig az Internacional Porto Alegrében védett. A klubot a Colorado (Vörös) becenévvel illetik a rajongói, és ezt a kapus is megkapta tőlük, tekintettel az akkor még dús haja színére. A modern idők kapusai magasabbak és súlyosabbak nála (ő 183 centire nőtt, 74 kilós volt fényorában), de az alkati hátrányát bámulatos rugóival, átlagon felüli merészségével kompenzálni tudta.

1985. szeptember 7-én U20-as vébét nyert a válogatottal, a spanyolok elleni 1-0-s döntőben ő védett Moszkvában. A nagyválogatottban 1988. július 10-én mutatkozott be, a maga részéről hibátlanul, mert Melbourne-ben 0-0-ra játszottak az argentinokkal. Haza is vitték az Aranykupát, mivel július 17-én 2-0-ra legyőzték az Albicelestét. (1987-ben tagja volt az Egyesült Államokban Pánamerikai Játékokat nyerő alakulatnak, ám az nem az A válogatott volt, ahogyan az 1988-as szöuli olimpián második helyen végzett sem.)

Taffarel három világbajnokságon vett részt (1990, 1994, 1998). Olaszországban négy mecscsen szerepelt. A brazilok a csoportjukból továbbjutottak, viszont a nyolcaddöntőben vereséget szenvedtek a „gauchóktól". 1994-ben az Egyesült Államokban hozzájárult bravúrjaival a világbajnoki címhez, hisz a finálét követő „szétlövésben" kifogta Massaro erőtlen lövését. Négy év múlva jelentős érdemei voltak a Seleção döntőbe jutásának, miután 1998. július 7-én hárította Cocu és Ronald de Boer 11-esét. Neki is köszönhetően a dél-amerikaiak tizenegyesekkel 4-2-re legyőzték a hollandokat, azonban a párizsi végjátékban már Taffarel sem tudta megakadályozni a franciák magabiztos sikerét. Dacára ennek bekerült a Mondial álomcsapatába.

A Copa Américát kétszer hódította el a „kanárikkal" (1989, 1997), kétszer ezüstöt vehetett át a tornán (1991, 1995). 1998-ig 101-szer állt az aranysárga-zöldek gólvonala előtt.

1990-ben légiósnak szegődött, a Parma hozta Európába. 1993-ban bajnoki bronzérmet szerzett a fehér-sárga-kékekkel, 1992-ben Olasz Kupát (a Juventusnál bizonyultak jobbnak érte: 0-1, 2-0). A nemzetközi porondon is remekeltek, 1993-ban begyűjtötték a KEK trófeáját. A gyérülő hajú csillag sokat nem tett a diadalért, csupán kétszer küldték pályára.

Egy évadra a Reggiana szerezte meg (1993–1994),amelyet szinte egyedül tartott benn az élvonalban. 1995 és 1998 között az Atlético Mineiro gárdáját szolgálta, 1995-ben aranyérmes lett vele az állami ligában, 1997-ben Copa CONMEBOL-nyertes.

1998 és 2001 között a Galatasaray profija volt. A piros-sárgákkal 1999-ben és 2000-ben bajnok és kupagyőztes, 2000-ben UEFA-kupa-nyertes és európai Szuperkupa-győztes lett.

2001 és 2003 között újból Parmában védett, 2002-ben kupagyőztes volt a Juventus ellenében, ám az olasz Szuperkupát elbukta a „zebrákkal" szemben. 2014-ben és 2015-ben szükségedzőként a Galatát vezette. Napjainkban kapustrénerként segíti az isztambuliakat.

TANJU ÇOLAK

A rovott múltú aranycipős

Tanju Çolak 1966. november 10-én született a törökországi Samsunban. A helyi Yolsporban kezdett futballozni, majd 1982 nyarán a narancssárga-feketéktől igazolt a város legnagyobb csapatához, a Samsunsporhoz. Rögtön ki is esett vele az élvonalból… 1985-ben visszatért a piros-fehérekkel az első osztályba, és a következő két szezon végén bronzérem jutott a nyakába.

Öt évet töltött szülővárosa csapatában, aztán négy esztendőt az isztambuli Galatasaray SK-ban. A sárga-piros gárda mezében 157 mérkőzésén 145-ször volt eredményes, ami lenyűgözően jó átlag. 1991-től 1993-ig a riválisFenerbahçe felszerelését hordta, a „kanáriknál” 54/50-es mutatót hozott össze.

Az 1987–1988-as évadban 39 találatával elhódította a *France Football* szerkesztősége által felajánlott Aranycipőt, ezt a bravúrt más honfitársának nem sikerült megismételnie. (1986-ban „bronzcipős” lett 33 találattal, 1991-ben „ezüstcipős” 31 találattal.) Ötször koronázták a török bajnokság gólkirályává (1986, 1987, 1988, 1991, 1993). A Galatával minden elképzelhető éremfajtából gyűjtött a Süper Lig nevet viselő első osztályban: 1988-ban aranyat, 1991-ben ezüstöt, 1989-ben bronzot. Ezek mellé 1991-ben hazavitte a Török Kupát, míg 1988-ban és 1991-ben a török Szuperkupát. A Fener szolgálatában csupán egy bajnoki ezüstre tehetett szert (1992), azonban elért egy rekordot: az egyik bajnokin hatszor köszönt be az ellenfél kapujába.

Az 1993–1994-es bajnokságot a másodligás Istambulsporban (19/17) húzta le, utána 28 évesen visszavonult.

A 172 centis, 71 kilós csatár a nemzeti tizenegyben 1984 és 1991 között 31-szer lépett pályára, s a „félholdasok” képviseletében 9-szer zörgette meg a hálókat. Ritkaságszámba ment, hogy nem volt még 18 esztendős, amikor először beválogatták. Egyébként a debütálásának magyar vonatkozása van: 1984. április 4-én 58 percet játszott az isztambuli Inönü-stadionban Mészöly Kálmán tanítványai ellen. És azt a napot nemcsak a bemutatkozása miatt nem fogja sohasem elfelejteni, hanem az eredmény miatt sem, hiszen a mieink 6-0-ra verték tönkre a házigazdáikat. Tanju egyetlen fontosabb világversenyre sem jutott ki a válogatottal.

A gólgyáros magánélete meglehetősen zaklatottra sikeredett, többször volt letartóztatva különféle kétes üzleti ügyletek miatt. Azzal a vádolták meg az illetésesek, hogy tudottan lopott gépkocsikat vásárolt, és azzal is tisztában volt, hogy csempészáru került a tulajdonába. A letartóztatás elől Macedóniába szökött, ám az ottani hatóságok Szkopjéban lefogták és hazatoloncolták. 2014 nyarától 2015 februárjáig börtönben ült, viszont hamar kiengedték. (A bíróság eredetileg kilenc év szabadságvesztést sózott a nyakába, ám másodfokon jelentősen csökkentette a büntetést.)

2018-ban pár hónapig személyében tisztelték az Adana Demirspor sportigazgatóját. A rovott múltja dacára sem adta föl a tervét, hogy politikai babérokra tör, és egyszer Samsun polgármestere lesz.

LILIAN THURAM

Nem abbé, hanem vébégyőztes lett belőle

Ruddy Lilian Thuram-Ulien Franciaország tengerentúli régiója, Guadeloupe legnagyobb városában (Pointe-à-Pitre) született 1972. január 1-jén.

Amikor kilencéves volt, a családdal az anyaországba költözött. A jó fizikai adottságú (pályafutása csúcsán 185 cm, 75 kg), gyors, ruganyos ifjú az RC Fontainebleu korosztályosainál kezdte a futballt, onnan került az AS Monaco ifjúsági, majd a tartalék alakulatába. A mélyen vallásos középiskolás fiú szerette volna papnövendékként folytatni a tanulmányait, ám 1990 nyarán másként döntött, profi szerződést írt alá a piros-fehérekhez. 1996-ig erősítette a miniállam kedvenceit, általában jobbhátvédet vagy középhátvédet játszott náluk, de a rendkívüli képességei lehetővé tették, hogy edzői a hátsó alakzat bármely posztján bevethessék. Karrierje elején súlyos térdsérülést szenvedett, sokáig az is kérdésesnek tűnt, visszatérhet-e az arénákba. Szerencsére felépült, és futballozhatott tovább.

Eleinte arra vágyott, hogy nagy példaképe, a szintén a varázslatos szépségű karibi szigeten született Marius Trésor tudását és eredményeit megközelítse.

Az AS Monaco bekkjeként még csak részsikerek jutottak neki, 1991-ben, 1992-ben, 1994-ben bajnoki ezüstöt, 1993-ban és 1996-ban bronzot akasztottak a nyakába. Megnyerte ugyan az 1991-es Francia Kupát, viszont az Olympique Marseille elleni 1-0-s győzelmet csak a pályán kívülről követte. Ahogyan nem játszott az 1992-es lisszaboni KEK-döntőben sem a Werder Bremen ellen (0-2). Ugyanakkor a KEK-sorozat két hazai találkozóján, az IFK Norrköping és a Feyennord ellen ő takarított a védelem centrumában.

1996 nyarán a Bosman-szabály hozadékaként ingyen az AC Parmához szerződött, 1997-ben a Serie A második helyén kötött ki a fehér-kék-sárgákkal, aztán két esztendő múlva valóságos „serleglavinát” élhetett át a nem túl vehemens szurkolóseregük: elhódították az Olasz Kupát (1-1 és 2-2 a Fiorentina ellen, idegenben rúgott gólokkal jutott birtokukba a trófea), az olasz Szuperkupát (2-1 a Milan ellen) és az UEFA-kupát (3-0 az O. Marseille ellen Moszkvában). Thuram mind a négy összecsapást a pályán töltötte, augusztus 21-én csapatkapitányként az olasz Szuperkupát ő emelte fel először, ráadásul a riválisAC Milan fészkében.

2001. július 1-jén a Juventushoz írt alá, 41,5 millió eurót utaltak át új szerzeményükért a piemontiak. 2002-ben, 2003-ban, 2005-ben és 2006-ban bajnok lett velük, 2004-ben bronzérmet vehetett át a küzdelmek végén. Igaz, a 2006-os scudettótól a hírhedt bundabotrány (Calciopoli) miatt megfosztották a klubot, sőt kizárták az első osztályból.

2002-ben megszerezték az olasz Szuperkupát, Tripoliban, az olaszok egykori gyarmatának fővárosában 2-1-re nyertek az AC Parma ellen. 2003. május 28-án Bajnokok Li-

gája-döntőt vívtak a Milannal Manchesterben. A hosszabbítás sem hozott gólt, tizenegyeseket kellett rúgniuk, és az idegek párharcában a lombardok bizonyultak higgadtabbnak. (Lilian nem vállalkozott lövésre.) Augusztus 3-án az Egyesült Államokban (East Rutherford, New Yersey) csaptak össze újból a rossonerókkal, akkor az olasz Szuperkupáért. Újból döntetlenre végeztek (1-1), megint jöhettek a tizenegyesek, ám az USA-ban a „zebrák" helyezték őket pontosabban. Thuram újfent nem rúgott 11-est, de nem is rúghatott volna, hisz nem volt jelen a találkozón, ahogyan a 2005-ös, az Inter elleni vesztes (0-1) csatán sem vetették be. Itáliai pályafutása során négyszer találták méltónak az Év csapata tagságára (1997, 2002, 2003, 2005).

Amikor 2006-ban a torinóiakat száműzték az élvonalból, francia sztárjuk nem szállt velük alá a Serie B-be, hanem 5 millió euróért Barcelonába költözött. A katalánoknál egy bajnoki ezüsttel (2007) és egy bronzzal (2008), valamint a spanyol Szuperkupával (2006) gazdagodott a kincstára. (Utóbbihoz pusztán annyi köze volt, hogy augusztus 17-én már az egyesület alkalmazásában állott.)

1994 és 2008 között 142-szer szerepelt a nemzeti tizenegyben, amelynek képviseletében két gólt ért el, viszont azt a duplát a lehető legjobbkor. 1998. július 8-án sokáig 1-1-re állt a párizsi Saint-Denis-stadionban a Franciaország–Horvátország világbajnoki elődöntő, Davor Šuker, illetve Thuram voltak a gólszerzők. A 70. percben a hazaiak védője a kockás mezesek 16-osánál szerelt, utána takarásból ballal, laposan a hosszú sarokba bombázott. A gallok jutottak a fináléba, hamarosan övék lett a Mondial aranya is, Lilian pedig a torna harmadik legjobb labdarúgójaként kezébe vehette a „bronzlabdát".

Hősünk vívott még egy vébédöntőt, 2006-ban az olaszokkal (1-1). Szokásához híven Berlinben sem rúgott tizenegyest a „szétlövésben", amelyet elbuktak a „kakasok".

A három világbajnokság (1998, 2002, 2006) mellett négy Európa-bajnokságon (1996, 2000, 2004, 2008) láthatták erőtől duzzadó, határozott játékát a nézők. Angliából bronzzal (1996) térhetett haza, míg a 2000-es, belga-holland közös rendezésű Eb-t megnyerte a társaival. (Rotterdamban hosszabbításban 2-1-re legyőzték a Squadra Azzurrát.) 2003-ban otthon tartották a Konföderációs Kupát is, a Kamerun elleni 2-1-es végjátékban a védő cseréként lépett a gyepszőnyegre.

1997-ben az Év futballistája lett Franciaországban és Olaszországban. 1998-ban és 2006-ban beszavazták a világbajnokság álomtizenegyébe. Ugyanez a dicsőség érte 2000-ben, csak akkor az Európa-bajnokság All Stars gárdájába került be.

2008 nyarán a Paris SG ajánlatát fontolgatta, amikor szívbetegséget állapítottak meg nála az orvosok, így be kellett fejeznie a játékot.

A politikai életben is hallatja szavát, és sűrűn tiltakozik a rasszizmus ellen.

Két fiából, az 1997-es születésű Marcusból és négy évvel fiatalabb Képhrenből is profi futballista lett.

JORGE VALDANO

A Futballfilozófus

Jorge Alberto Francisco Valdano Castellanos 1955. október 4-én született az Argentína északi részén fekvő városkában, Las Parejasban. 1971-ben került a rosariói Newell's Old Boyshoz, amellyel 1974-ben megnyerte az élvonal Metropolitanónak nevezett bajnokságát.

A 188 centi magas, 83 kilós csatár 1975-ben, a Copa América küzdelmein debütált a nagyválogatottban, de előtte tagja volt a César Luis Menotti által vezérelt U21-es korosztályi gárdának, amely megnyerte a hagyományos touloni utánpótlástornát. Ráadásul a döntőben a nyurga támadó góljával verték meg a szubkontinensről érkezők 1-0-ra a franciákat.

1975-ben átjött Európába, a spanyol másodosztályú Deportivo Alavés szerződtette. (A további teljes futballkarrierjét Ibériában töltötte.) Négy esztendeig hordta a klub kék-fehér szerelését, ezenközben egykori touloni társai közül többen világbajnokságot nyertek 1978-ban.

1979-ben az első ligás Real Zaragozához került, amelynek fehér-kék színeiben 1984-ig futballozott.

Az 1982-es világbajnokságon szerepet kapott, viszont a magyarok ellen Alicantéban, a 22. percben megsérült, ezért a többi mérkőzést ki kellett hagynia.

1985-ben a Real Madridhoz írt alá. Nem volt már tinédzser, mégis ez a szerződés hozta meg számára a valódi hírnevet. 1986-ban és 1987-ben aranyérmet szerzett a fehérekkel, 1985-ben begyűjtötte velük a spanyol Ligakupát, az UEFA-kupát, amelyet aztán egy esztendő múlva újból elhódítottak. Mind a négy UEFA-kupa-döntős meccsen játszott. A Videoton ellen Székesfehérváron egy gólt szerzett, majd a következő év két összecsapásán is bevetették, s az 1. FC Köln elleni csaták első felvonásában kétszer is betalált a „kecskések" kapujába. Jellemző a képességeire, hogy az 1985–1986-os évadban a La Liga legjobb külföldi labdarúgója lett.

Az 1986-os mexikói Mundialon mindenki láthatta, hogy micsoda klasszis a Filozófus. (Érdekesség, hogy az El Filósofo csúfnév inkább gúnyból ragadt rá, semmint elismerésként, ugyanis túlontúl művelt a futballistaátlaghoz képest.) Az 1986-os vébé valamennyi, argentin érdekeltségű találkozóján végig a porondon volt, s négy találattal segítette az Albicelestét az aranyéremhez. Június 29-én, az NSZK elleni végjáték 56. percében megzörgette Toni Schumacher hálóját, azzal 2-0-ra elhúztak a dél-amerikaiak. Bár a nyugatnémetek kiegyenlítettek, ám a másik Jorge, Burruchaga találatára már nem volt válaszuk.

Valdano 1990-ig 23-szor kapott bizalmat a nemzeti tizenegyben, 7-szer volt eredményes a képviseletében.

1991-től edzősködött. Előbb a Real Madrid ifjúsági csapatánál dolgozott, aztán 1992 és 1994 között Tenerifén. 1994-től két esztendőt a „királyiak" kispadján töltött, 1995-ben elbukta velük a spanyol Szuperkupát, ellenben megnyerte a bajnokságot. 1996-tól egy évadon át a Valenciát irányította.

Több periódusban ült a Real Madrid sportigazgatói székében, amelyből 2011 májusában távozott végleg.

A neve ismert sportkönyvszerzőként és tévés kommentátorként is.

Az utrechti gólautomata

Marcel van Basten 1964. október 31-én született Utrechtben. Két testvére van, a nővére, Clara és a bátyja, Stanley. A családfő, Joop is labdarúgó volt, félprofiként nem túlzottan jelentős klubokat (Voetbalvereniging Door Oefening Sterk Utrecht, Hollandia Victoria Combinatie Amersfoort) szolgált. A legkisebb gyermeke, Marco 1970-től 1971-ig az EDO Utrecht, majd 1971-től az Utrechtsche Voetbal Vereeniging kölyökcsapatában indította el a fantasztikus karrierjét, ám hat-hét esztendősen még nem sokat sejthetett a rá váró jövőről. 1980-tól egy évig az USV Elinwijk Utrecht együttesében rúgta a labdát, utána átkerült az AFC Ajaxhoz. 1987-ig az amszterdamiaknál szerepelt, tőlük hívták be az ifiválogatottba 1981-ben. Az első nagy nemzetközi tornáján, az 1983-as mexikói ifjúsági vébén két gólt szerzett. A korosztályos nemzeti tizenegyben 15 meccsen 13-szor használta ki az ellenfelek gyengéit. Már akkor látszott, hogy szikrázóan tehetséges.

A piros-fehérekkel, amíg náluk ontotta a gólokat, minden évben nyert valamilyen érmet: bajnoki aranyat (1982, 1983, 1985), ezüstöt (1986, 1987), bronzot (1984), Holland Kupát (1983, 1986, 1987), tehát 1983-ban és 1987-ben duplázott velük. Sőt, 1987-ben a tripla is összejött, miután Athénban május 13-án elnyerték a Kupagyőztesek Európa-kupáját. A görög metropoliszban az NDK egyik elit alakulata, az 1. FC Lokomotive Leipzig volt az ellenfél, és a csata egyetlen találatát Marco van Basten jegyezte a 21. percben. Az egész KEK-sorozaton kilenc mérkőzésen játszatta edzője, Johan Cruyff, és a 188 centis, 80 kilós versenysúlyú középcsatár hat góllal hálálta meg a mestere bizalmát. Egyébiránt Cruyff futballistaként és emberként is óriási hatással volt rá, sokat köszönhetett neki, Van Basten példaképként tekintett rá. Erről így vallott: „Amikor kiskölyök voltam, róla álmodtam a tévében látott meccsek után. Később ő egyengette lépéseimet az Ajaxnál. Soha nem felejtem el 1982. április harmadikát, amikor átengedte nekem a helyét, így pályára léphettem első bajnoki mérkőzésemen. Szerelmes voltam abba, ahogyan a labdát tudta vezetni."

Van Basten egymás után négy idényben volt holland gólkirály (1984, 1985, 1986, 1987). 1984-ben európai ezüstcipős lett, 1986-ban aranycipős, mi több, abban az esztendőben az

egész földkerekségen nem akadt nála eredményesebb mesterlövész. 1985-ben megválasztották odahaza az Év labdarúgójának. 1987-ben az olasz *Guerin Sportivo* szerkesztősége őt látta a legreményteljesebb ifjú futballistának (Bravo-díj), míg az *Onze-Mondial* című szaklap a második helyre tette, csak az „isteni" Diego Maradona került elébe. Valamennyi különleges adottság megvolt benne, ami egy sztárfutballistának kell, de talán még annál is több. Olyan helyzetkihasználó-képességgel és technikai repertoárral áldották meg az égiek, amilyen csak az egészen kiváltságosoknak jár. Jéghideg fejjel, abszolút racionálisan döntött a kiélezett szituációkban, és csupán elvétve hibázott. Akár egy tökéletesített gólautomata, amely a beléje táplált program alapján cselekszik, s jószerével nem ismeri az üzemzavar fogalmát.

1987-ben az AC Milanhoz igazolt, hogy a Serie A-ban is tekintélyes mennyiséggel gyarapítsa éremarzenálját: bajnoki arannyal (1988, 1992, 1993, 1994), ezüsttel (1990, 1991), bronzzal (1989). Az olasz Szuperkupát kétszer emelhette fel (1988, 1992), és mindkét finálében – a Sampdoria, illetve az AC Parma ellen – megzörgette egyszer a hálót. Ellenben az Olasz Kupát nem sikerült elhódítania, holott 1990-ben mindkét döntőt végigjátszotta a Juventus ellen (0-0, 0-1), azonban nem tudta feltörni a torinóiak reteszét. Fokozhatta elkeseredését, hogy a piemonti rivális Milánóban nyerve orozta el a trófeát. Ugyanakkor a két BEK-siker enyhítette fájdalmát, hisz egymás után kétszer is hazavitték a kupát. 1989-ben Barcelonából, ahol álomjátékkal 4-0-ra elgázolták a Steauát (holland válogatott csatártársával, Ruud Gullittal testvériesen megosztozott a gólokon, azon a fergeteges estén rojtosra lőtték a bukarestiek hálóját). Egy évre rá a Benficát verték meg 1-0-ra Bécsben, de nem nekik, hanem a harmadik „németalföldi tulipánnak", Frank Rijkaardnak köszönhették a verejtékes győzelmet a Práterben (1-0). Ettől függetlenül az 1988–1989-es BEK-ben nem akadt Marcónál eredményesebb labdarúgó, ugyanis tíz találatig jutott. Viszont akkortájban sem csupa virágesővel megszórt diadalmenet volt a piros-feketék útja, akadt egy vesztes Bajnokok Ligája-végjátékuk is, 1993-ban az Olympique Marseille elcsente előlük a trófeát Münchenben.

1989-ben a rossonerók kétszer csaptak össze az európai Szuperkupáért az FC Barcelonával, Katalóniában 1-1 született (Van Basten 11-esből juttatta előnyhöz vendégeket), a San Siróban 1-0 (Evani találatával). 1989-ben és 1990-ben is sikerrel túráztak Tokióban, ahonnan a Világkupát minkétszer Itáliába röpítették. Először a kolumbiai Atlético Nacional Medellin, másodszor a paraguayi Olimpia Asunción hajolt meg a lombard „ördögök" tudása előtt (1-0 és 3-0). Más kérdés, hogy Van Basten, szokásától eltérően, egyik tokiói mérkőzésen sem szerzett gólt. Ezenközben hatalmas léptekkel haladt előre az egyéni

elismerések frontján is – egyre több csodálója örömére. A *France Football* Aranylabda-szavazásán háromszor zárt az élen – 129, 119 és 98 ponttal. Erre a csodára előtte mindössze ketten, Johan Cruyff (1971, 1973, 1974) és Michel Platini (1983, 1984, 1985) voltak képesek. 1990-ben és 1992-ben a Serie A gólkirályi címéért járó jutalmat tehette zsebre, 19, illetve 25 találat szükségeltetett hozzá. Az UEFA-nál 1989-ben, 1990-ben és 1992-ben lett az Év legjobbja, az *Onze-Mondial* magazinnál 1988-ban és 1989-ben, az *IFFHS* kollektívájánál 1988-ban és 1989-ben, a *World Soccer* című kiadványnál 1988-ban és 1992-ben.

Ha végigtekintünk pályafutásán, szembetűnő, hogy aktív másfél évtizede alatt csupán egyetlen esztendőben, 1995-ben nem került valamilyen medál a nyakába.

A nagyválogatottban 1983. szeptember 7-én mutatkozott be, 1992. október 4-ig 58-szor öltötte magára a mezét, és a képviseletében 24-szer talált a hálóba. Akármilyen hihetetlenül hangzik, minden idők egyik legprímább holland futballistája egyetlen felnőtt világbajnokságon vett részt, az 1990-esen, és egy gólt sem szerzett az olaszországi Mundialon. Ellenben az 1988-as Európa-bajnokság az ő nagy tornájává vált, az 5/5-ös statisztikája önmagáért beszél. Bár nem kezdett Kölnben, az első összecsapáson, a szovjetek elleni 0-1-en, ám később már nem lehetett őt kihagyni. Az angolok ellen mesterhármast gyártott (3-1), az NSZK ellen győztes gólt vágott, a szovjetek elleni müncheni finálében pedig bebiztosította az aranyérmet. Az 54. percben akkora gólt rúgott Rinat Daszajevnek, hogy méltán tartják az egyetemes futballtörténelem egyik legszebb találatának. Mert ne feledjük, nem akármilyen meccsen zúdította azt a bombát a léc alá, és nem akárkinek!

Az 1992-es kontinentális versenyen azonban semmi sem sikerült. Svédországban négy találkozót kapott Rinus Michels szövetségi kapitánytól, hogy növelje a találatai mennyiségét, de ez nem ment neki, még büntetőből sem. Aztán bűnbakká lett, mivel a dánok elleni göteborgi elődöntő (2-2) utáni „szétlövés" utolsó tizenegyesénél eléggé flegmán passzolta el a labdát, és Peter Schmeichel simán kiütötte a bal alsóból.

Állandó bokasérülései, két súlyos operációja miatt 1995 nyarán a visszavonulás mellett döntött. Megdöbbentő, hogy a válogatottól 28 évesen, a sporttól nem egészen 31 évesen búcsúzott. Életfilozófiájának lényegét így foglalta össze: „Nem vagyok hajlandó bárkinek is a játékszere lenni. Élni szeretném a saját életemet, saját vágyaimat. Nem hiszem egyébként, hogy közéleti személyiség vagyok, az utcán éppen úgy viselkedem, mint bárki. (…) Otthon egyedül a családommal akarok lenni. Én sem bámulok bele mások magánéletébe. Ezért nem szeretem a képmutatást sem. Sokszor előfordult velem, hogy a pályáról lejövet azt hallottam: »Bravo, Marco, remekül játszottál!« Ugyanakkor én tudom, hogy bűn rosszul futballoztam. (…) A vakációk idején megpróbálok nem gondolni a futballra, naponta legalább négy órát golfozom. Ezek a pillanatok olyanok, mint valami oxigénpalack: biztosítják számomra a levegőt."

Hiába is akarta volna, nem tudott elszakadni a választott sportágától, egyértelműnek tűnt mindenki számára, hogy valahol előbb vagy utóbb letelepszik a kispadra. Edzői pályafutásának állomáshelyei: Ajax Amsterdam II (2003–2004), Hollandia, szövetségi kapitány (2004–2008), Ajax Amsterdam (2008–2009), SC Heerenveen (2012–2014), AZ Alkmaar (2014), AZ Alkmaar, pályaedző (2014–2015), Hollandia, pályaedző (2015–2016).

Sikerei szakemberként: bronzérem a holland első osztályban (2008–2009). Szövetségi kapitányként a 2006-os németországi világbajnokságon a tizenhat közé, a 2008-as Európa-bajnokságon a nyolc közé vezette a narancstrikósokat.

GIANLUCA VIALLI

„Jót s jól!”

Gianluca Vialli 1964. július 9-én született Cremonában. Az AS Pizzighettonéban nevelkedett 1973 és 1978 között. Onnan az US Cremonese ifjúsági garnitúrájához került, amelyben két évet futballozott. 1980-tól 1984-ig a Serie C1-ben, majd a Serie B-ben játszott szülővárosa kedvenc alakulatában. Az 1984-ben a második vonalban bronzérmes piros-szürke USC-től szerződtette a Sampdoria, amelynek kék-fehér-piros szerelésében 1984. szeptember 16-án debütált az élvonalban. A genovaiaknál lett belőle sztár, 1991-ben bajnokságot nyert velük, ráadásul ő szerezte a Serie A-ban a legtöbb (19) gólt. A különböző kupaküzdelmekben is remekelt a Samp, 1985-ben, 1988-ban és 1989-ben elhódította az Olasz Kupát, ellenben 1986-ban és 1991-ben elvesztette a döntőjét. Az olasz Szuperkupáért háromszor tusázott (1988, 1989, 1991), de csak 1991-ben sikerült megnyernie.

Nemzetközi vonalon is kitett magáért a Doria, 1989-ben és 1990-ben is eljutott a Kupagyőztesek Európa-kupája fináléjáig. Először Bernben még nem kísérte siker a próbálkozását (2-0-ra győzött ellene az FC Barcelona), ám egy esztendőre rá, Göteborgban 2-0-ra megverte hosszabbításban az Anderlechtet, köszönhetően Gianlucának, aki a 104. és a 108. percben is bevette a brüsszeli De Wilde hálóját. (A KEK-szériában a nyolc meccsén hét találatig jutott, ezzel a teljesítményével gólkirály lett.) Kitűnően megértette magát szélsőpárjával, Roberto Mancinivel. Nem sok hozzájuk fogható csatárduó riogatta akkortájban a kapusokat a vén kontinens arénáiban. A nagy titkuk pedig abban állt, amit *Kazinczy Ferenc* epigrammája így tömörít: „Jót s jól!”

1990 őszén az Interrel vívtak kétmenetes csatát az európai Szuperkupáért, Fortuna azonban a milánóiakra mosolygott (1-1, 0-2).

A 180 centire nőtt, 77 kg versenysúlyú támadó 1992 nyarán elhagyta a híres kikötővárost, hogy a Juventus szolgálatába szegődjék. Nem ingyen tette, mai pénznemben megszabva 16,5 millió eurót szurkoltak le érte a piemontiak. A fehér-fekete csíkos mezben is folytatta a díjak besöprését, 1995-ben triplázott (olasz bajnoki arany, Olasz Kupa, olasz Szuperkupa), sőt a negyedik cím is összejöhetett volna, ha nem szenved vereséget a társaival az UEFA-kupa végjátékában (0-1 és 1-1 az AC Parma ellen). Nem rajta múlott a vereség, hiszen az abban az esztendőben a *World Soccer* magazin által a világ legjobbjának választott gólgyáros betalált a torinói visszavágón a fehér-kék-sárgák kapujába. Az igazsághoz tartozik, hogy két esztendővel korábban már elnyerték ezt a serleget, miután kétszer is két vállra fektették érte a Borussia Dortmundot (3-1, 3-0). Mindazonáltal a „zebrák” legnagyobb ugrása még hátra volt, 1996. május 22-én 1-1-re végeztek Rómában, a Bajnokok Ligája döntőjében az Ajaxszal, aztán tizenegyesekkel le is győzték. Habár Vialli a Stadio Olimpicóban nem rúgott gólt, sem tizenegyest, viszont mint csapatkapitány elsőként lendíthette magasba az ezüst színű trófeát. Apropó, ezüst! 1994-ben és 1996-ban a Juve az olasz élliga második helyén végzett, így ebből a medálból került a játékosai nyakába.

Hősünk 1996 nyarán elment a Chelsea FC-hez, vagyis lemaradt az európai Szuperkupa- és a Világkupa-diadalról. (Klubszinten ez a két nemzetközi trófea hiányzik a kincsestárából.) A londoni kék-fehérekkel is levadászott pár értékes „nagyvadat”. 1997. május 17-én Gianfranco

Zolát váltva teljes egy percet játszott a Wembley gyepszőnyegén a Middlesbrough FC elleni FA-kupa-döntőben (2-0). Augusztus 3-án valamivel többet (13 percet) kapott akkori mesterétől az FA Charity Shieldért csatázva (1-1, tizenegyesekkel 2-4 a Manchester United ellen).

1998-ban három díjat is hazaszállított a londoni alakulat. Márciusban 2-0-ra nyert az angol Ligakupa végjátékában a Middlesbrough ellen. (Vialli a győzők játékos-menedzserként ült a „szentély" kispadján, mert februárban kinevezték a klubvezetők.) Május 13-án beállította magát a kezdő tizenegybe, és végighajtotta Stockholmban a VfB Stuttgart elleni KEK-döntőt (1-0). Augusztus 28-án felmarkolhatta volna az európai Szuperkupát is Monte-Carlóban, ha a pályára lépett volna, ám még a cserék közé sem jelölte önmagát (1-0 a Real Madrid ellen). Mivel egyetlen másodpercet sem futballozott a monacói finálében, szerintünk ezt a sikerét már szakemberként aratta, ugyanakkor az 1998–1999-es Premier League-ben még kilenc meccsen aktív szereplőként láthatták a nézők, azaz a bronzérem labdarúgóként (is) járt neki.

1983 és 1986 között a különböző korosztályos válogatottakban hússzor számítottak rá, 11 találatot könyvelt el a képviseletükben. 1986-ban ezüstérmes lett az Európa-bajnokságon az U21-esekkel, tetejébe a sorozaton elért négy találatával gólkirály is.

1985. november 16. és 1992. december 19. között 59/16-os mutatót produkált a Squadra Azzurrában, amellyel két világbajnokságon (1986, 1990) és egy Európa-bajnokságon (1988) vett részt. Ami a vébéket illeti, nem lehet büszke a teljesítményére. Bár 1990-ben tagja volt a bronzérmes gárdának, de egyik Mundialján sem sikerült gólt elérnie, holott volt rá e két tornán hét találkozója. Az 1988-as Európa-bajnokságon ellenben olyannyira kitűnőt nyújtott, hogy bekerült a rendezvény álomcsapatába.

1998-ban játékos-menedzserként kezdett dolgozni. Rövid edzői pályafutásának állomáshelyei: Chelsea FC, játékos-edző (1998–2000), Watford FC (2001–2002).

Sikerei szakemberként: európai Szuperkupa (1998), FA-kupa (2000), FA Charity Shield (2000).

2018 őszén először beszélt arról, hogy gyilkos kór támadta meg a szervezetét. Egyik barátunk már szembenézett a kegyetlen betegséggel, s felépült belőle. Ezt mondta: „Ahhoz, hogy megharcolj a rákkal, elszántnak kell legyél. Hogy le is győzd, megszállottnak." Hisszük, hogy Vialli is rendelkezik ezekkel a tulajdonságokkal!

CHRISTIAN VIERI

Az átigazolások koronázatlan királya

Christian Vieri 1973. július 12-én született Bolognában. (Ismerve a karrierjének kacskaringóit, hogy négy ország 16 klubjában fordult meg, jószerével hihetetlen, hogy szülővárosa színeiben sohasem játszott .) Az sem hétköznapi eset, hogy olasz létére Ausztráliában nőtt fel, és a Sydney-ben székelő Marconi Stallions FC-ben kezdett 1987-ben. Viszont akkor még nem tette le a voksot a vén földrész kedvenc sportága mellett, mivel a déli kontinensen krikettezett is. (Édesapja, Roberto és fivére, Massimiliano is futballozott az „ausziknál".) Christian következő állomáshelye már Olaszországban volt. Az új egyesülete, az AC Santa Lucia arról is nevezetes, hogy Bobo (így becézik) mellett az ifjú Paolo Rossi is viselte a mezét.

Vieri 1989-ben az AC Pratóba került, majd az AC Torinóba. A „bikák" trikójában 1990 és 1992 között kergette a labdát, azonban náluk nem igazán vált be. Erőszakos, gyors, nagy teret beszáguldozó, jól fejelő, brit típusú csatár volt, aki 185 centire nőtt és 84 kilót nyomott. Védőnek kellett ahhoz a talpán lennie, aki fel akarta őt tartóztatni, mégsem kellett a piemonti „gránátosoknak", nem illett a rövidpasszos taktikájukba. 1992-től 1993-ig a második ligás Pisát erősítette, és ettől kezdve évente váltott gazdát. Sorrendben: Ravenna (Serie B, 1993–1994), Venezia (1994–1995, Serie B), Atalanta (1995–1996), Juventus (1996–1997), Atlético Madrid (1997–1998), Lazio (1998–1999). Aztán az Internazionale a szokatlan állandóságot jelentette a pályafutásában, 1999-től 2005-ig 143 mérkőzésen 103 gólt ért el a képviseletében. A feketekékek után újabb vándorlási szakaszt teljesített: AC Milan (2005–2006), AS Monaco (2006), Sampdoria (2006), Atalanta (2006–2007), Fiorentina (2007–2008), újból az Atalanta (2008–2009), így a bergamóiaktól vonult nyugdíjba. (A hagyományosan népszerű itáliai gárdák közül csupán az AS Roma mezét nem hordta.)

1992 és 1996 között az olasz U21-eseknél 22-szer vetették be, szerzett 11 gólt a fellépésein. Voltak sikerei, hisz 1994-ben és 1996-ban utánpótlás Európa-bajnokságot nyert a korosztályosokkal.

1997. március 29. és 2005. október 12. között 49-szer küldték csatába a nagyválogatottban, 23-szor vette be a kaput. Egyébként hazájában kétszer választották meg az Év labdarúgójának (1999, 2002).

Két világbajnokságon (1998, 2002) és egy Európa-bajnokságon (2004) láthatták a Squadra Azzurrában. Franciaországban megnyerték a csoportjukat, Kamerun ellen kétszer, Ausztria ellen egyszer volt eredményes, utána a 16 között a norvégok ellen is továbblőtte a csapatot (1-0). Július 3-án a kék-fehérek 0-0-ra végeztek a későbbi világbajnok franciákkal Párizsban. Bobo a „szétlövésben" is megtette a magáét, bevágta a labdát a mészpontról Barthez hálójába. Bánatára két társa, Albertini és Di Biagio nem volt képes erre a mutatványra. Bekerült a vébé All Star-keretébe, tetejébe az öt találatának köszönhetően átvehette a „torna" ezüstcipőjét is. (Osztoznia kellett rajta az argentin Gabriel Batistutával.)

A 2002-es Mundialon az olaszok másodikként fejezték be az alapszakaszt. A robusztus támadó két találatot vitt be Ecuadornak, egyet Horvátországnak, sőt a nyolcaddöntőben a délkoreai védelmi reteszt is feltörte (1-2), csak hát az ecuadori bíró, Byron Moreno nyíltan az ázsiai futballfesztivál egyik házigazdájának fújt.

A 2004-es Eb-n az itáliaiaknak nem sikerült továbbjutniuk a csoportkörből. Christian mindhárom meccsükön porondra lépett, ám szokásától eltérően Portugáliában egyszer sem volt képes túljárni a kapusok eszén.

1992-ben bronzérmet kapott a Torino tagjaként, ám sokat nem tudott hozzátenni a bravúrhoz (7/1). 1997-ben bajnok lett a Juventusszal (23/8). (Nyilván nem tudhatta az öröm pillanataiban, hogy több bajnoki titulus már sohasem üti a markát.) A jelzett scudetto előtt, 1996. november 26-án hazavitték Tokióból a Világkupát, miután 1-0-ra legyőzték érte a River Plate alakulatát. (Vieri végig a kispadot melegítette.) 1997 elején megszerezték az európai Szuperkupát is (6-1 és 3-1 a Paris SG ellen), Vieri csak a második találkozón játszott, azon lőtt is egy gólt.

1997. május 28-án 73 percet kapott Münchenben, a Bajnokok Ligája döntőjében, a Borussia Dortmund ellen (1-3). Az 1997. augusztus 27-én elhódított olasz Szuperkupához, a Vicenza elleni sima 3-0-s diadalhoz már nem volt köze, mert időközben Madridba szerződött. Nagyjából 25 millió dollárért írt alá az Atléticóhoz. A „matracosok" légiósaként a La Ligában Pichichi-trófeát futballozott össze, 24 találat szükségeltetett a díjhoz. 1998-ban a Lazio 35 millió dollárt adott érte, a Serie A ezüstérmével és a KEK-serleggel törlesztett borsos vételárából. Május 19-én, a birminghami Villa Parkban, a Mallorca elleni nyertes végjátékban (2-1) ő jegyezte az első gólt.

1999 nyarán az Internazionale dúsgazdag elnöke, Massimo Moratti – az abban az időben világrekordnak számító – 90 milliárd lírát sem sajnált a tankszerű centerért. Ugyan a lombard „gyíkokkal" 2000-ben elbukta az Olasz Kupa döntőjét (1-2 és 0-0, és éppen a római „sasok" ellen), de 2003-ban bajnoki ezüstöt, 2005-ben bronzot kasszírozott velük. Az igazsághoz tartozik, hogy a 2005-ös Olasz Kupa-sikerből nem vette ki a maga részét, az AS Roma ellen egyetlen percet sem töltött a porondon, még a kispadon sem volt ott (2-0, 1-0).

A 2005–2006-os évadban ingázott, a Milanban, a Sampdoriában és a Monacóban próbálta kamatoztatni nem kevés rutinját, és az „ördögöknél" újabb bronzzal gyarapodott medálgyűjteménye. Egyben az utolsóval, mivel újabb éremre az Atalantával és a Fiorentinával már nem tett szert.

A visszavonulását követően filmezett, szakkommentátori posztot vállalt, éttermet működtetett, bekapcsolódott a divatszakmába is. Amíg szórta a gólokat, sok idősebb szurkolóban Gigi Riva emlékét idézte fel.

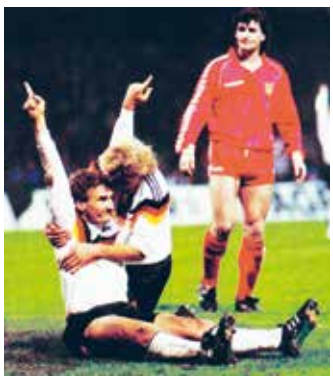
RUDI VÖLLER

Volt három vébédöntője

Rudolf Völler 1960. április 13-án született a hesseni Hanauban. A helyi TSV-ban kezdett futballozni 1966-ban. A fehér-feketéktől 1975-ben a Kickers Offenbachhoz került, amelynek nagycsapatában 1977-től három szezont töltött el. 1980-tól 1982-ig az 1860 München labdarúgója volt, 1981-ben kiesett vele a Bundesligából, egy évre rá 37 találattal a II. liga gólkirálya lett a színeiben. 1982-ben az U21-es válogatott tagjaként Európa-bajnoki ezüstérmet vehetett át, tetejébe ő lett a sorozat legértékesebb futballistája.

1982 és 1987 között a Werder Brement erősítette. Háromszor is ezüstérmes helyen végzett a zöld-fehérekkel (1983, 1985, 1986), sőt 1983-ban 23 találattal a Bundesliga gólkirályává koronázták, ráadásként megválasztották az Év labdarúgójává is.

1987 és 1992 között az AS Roma mezét viselte, és 1988-ban bronzérmes helyen zárt vele a Serie A-ban. 1991-ben elbukta a „farkasokkal" az UEFA-kupát (0-2 és 1-0 az Inter ellen, mindkét találkozón játszott, gólt nem szerzett), ellenben elhódította velük az Olasz Kupát. A Sampdoriát fektették két menetben két vállra a trófeáért (3-1, 1-1), és a 180 centis, 77 kilós csatár mindkét összecsapáson értékesített egy-egy tizenegyest.

1992-től 1994-ig az Olympique Marseille légiósa volt, a kék-fehérekkel végre klubszinten is bajnoki arany kerülhetett a nyakába (1993). Más kérdés, hogy a hírhedt bundabotrány miatt elvette tőlük a francia szövetség. A következő idényben a 2. helyre ért oda a déliekkel.

1993. május 26-án 79 perc jutott neki a Bajnokok Ligája müncheni végjátékában, ahol az OM 1-0-ra legyőzte az AC Milant.

A „Kati néninek" (Tante Käthe) becézett támadó 1994-től két évadot lehúzott a Bayer Leverkusen fedélzetén, s a „gyógyszergyáriaktól" vonult vissza 1996-ban.

1979-től 1982-ig utánpótlás-válogatott (19/10), 1980-ban B válogatott (3/0), 1982-től 1994-ig nagyválogatott (90/47) volt. Utóbbival három világbajnokságon (1986, 1990, 1994) és két Európa-bajnokságon (1984, 1988) vett részt. Az 1984-es franciaországi tornán bekerült az Eb álomtizenegyébe. A dánok elleni 1992-es Eb-döntőben sérülés miatt nem jutott szóhoz, azt nélküle veszítették el a társai (0-2).

1986-ban vívta az első világbajnoki döntőjét, a 46. percben állt be Klaus Allofs helyére, és sikerült betalálnia az argentinok kapujába (2-3). 1990. július 8-án, a római végjátékban ő harcolta ki a mindent eldöntő büntetőt.

Edzősködött is azoknál a gárdáknál (Bayer Leverkusen, AS Roma), amelyekben ünnepelt sztár volt fénykorában, azonban a legnagyobb sikerét szakvezetőként a 2002-es világbajnokságon érte el. Szövetségi kapitányaként ezüstéremig vezette a német válogatottat. Ha győztek volna a barazilok ellen, ő lett volna a harmadik a földkerekségen (Mario Zagallo és Franz Beckenbauer után), aki játékosként és edzőként is futballvébéaranyat nyert.

2005 óta a Leverkusen sportigazgatója.

A bolygó neve: Christopher

Christopher Roland Waddle az észak-angliai Felling városkában született 1960. december 14-én. Seregnyi kölyök-, illetve ifjúsági alakulatban pallérozódott (Pelaw Juniors, Whitehouse SC, Mount Plesant SC, HMH Printing, Pelaw SC, Leam Lane SC, Clarke Chapman), mielőtt aláírt volna a Tow Law Town AFC-hez 1978-ban. A fekete-fehér csíkosaknál 1980-ig játszott, majd megkezdte a vándorlását klubról klubra. A másodosztályú (viszont 1984-től megint első ligás) Newcastle United „szarkáinál" öt esztendőt húzott le (1980–1985), a Tottenham „sarkantyúsainál" négyet (1985–1989). Az észak-londoniakkal 1987-ben bajnoki bronzot szerzett, illetve 1987. május 16-án elbukta velük az FA-kupa döntőjét a Coventry City ellen (2-3).

1989-ben légiósnak szegődött, az Olympique Marseille kötelékében három évadot töltött (1989–1992), a tengerparti kék-fehérek 4,5 millió fontot fizettek érte. Ez a periódus volt a 188 centire nőtt, 82 kilós, szélről befelé cselező középpályás karrierében a legsikeresebb, 1990-ben, 1991-ben, 1992-ben francia bajnoki aranyat nyert. 1991. május 29-én megkoronázhatta volna addigi pályafutását egy BEK-győzelemmel, azonban Bariban a Crvena zvezda tizenegyesekkel elvitte a serleget. (Christopher különben nem rúgott 11-est a „szétlövésben".)

Még odahaza kétszer került be az Év csapatába (1984, 1989), 1988-ban a Spursnél választották meg az Év labdarúgójává, ám az 1991-es elismerésére volt a legbüszkébb: a világhírű szaklap, az *Onze-Mondial* olvasói a földkerekség második legjobb futballistájának szavazták meg.

Magic Chris (így becézik) 1984-ben egyszer magára öltötte az angol U21-esek felszerelését, gólt is szerzett benne. 1985 és 1991 között 62-szer lépett pályára hazája nemzeti tizenegyében, 6-szor volt eredményes a képviseletében. A „háromoroszlánosokkal" részt vett két világbajnokságon (1986, 1990) és egy Európa-bajnokságon (1988). Igen közel járt ahhoz, hogy vébédöntőt vívhasson, csak hát 1990. július 4-én Torinóban, az NSZK elleni „szétlövésben" fölé s kicsit mellé is bombázta a maga 11-esét. (Ezért nem vállalta bő tíz hónappal később a jugoszlávok ellen a végrehajtást.) Az olaszországi Mondialén a negyedik helyen zárt Anglia.

Az OM elhagyását követően következett csak az igazi bolyongása: Sheffield Wednesday FC (1992–1996), Falkirk FC (1996), Bradford City AFC (1996–1997), Sunderland AFC (1997), Burnley FC játékos-edző (1997–1998), Torquay United FC (1998), Worksop Town FC (2000–2002), Glapwell FC (2002), Stocksbridge Park Steels FC (2002), Hallam FC (2013–2014). Elképesztő, hogy amatőrszinten még 54 évesen is futballozott!

1997-től 1998-ig a Burnley FC menedzsere volt, közben televíziós kommentátorként és újságíróként is dolgozott. Az 1993-ban született Jack nevű fia is profi labdarúgó, 2013. január 9-én kapott szerződést a Chesterfield FC-nél. Egyelőre messze van a nívótól, amit az édesapja képviselt.

Mr George, Libéria államelnöke

Négy országban nyert bajnoki aranyat (Libéria, Kamerun, Franciaország, Olaszország), háromban (Libéria, Franciaország, Anglia) országos kupát, a *France Football* neki ítélte oda az Aranylabdáját (1995), a FIFA-nál is volt a planéta legjobb labdarúgója (1996), az *IFFHS* pedig 1996-ban megválasztotta a fekete földrész legjobb XX. századi labdarúgójának. Manapság pedig országa államelnöke. Van-e ennél különlegesebb életút a futballelitben?

George Tawlon Manneh Oppong Ousman Weah 1966. október 1-jén született a libériai fővároshoz, Monroviában tartozó Clara Townban, amely egy egészségtelen mocsár kellős közepén terül el, ezért gyakoriak a különféle járványok. A kru törzs tagjaként anyakönyvezték. 1981-ben a helyi Young Survivors nevű klubban kezdett futballozni.

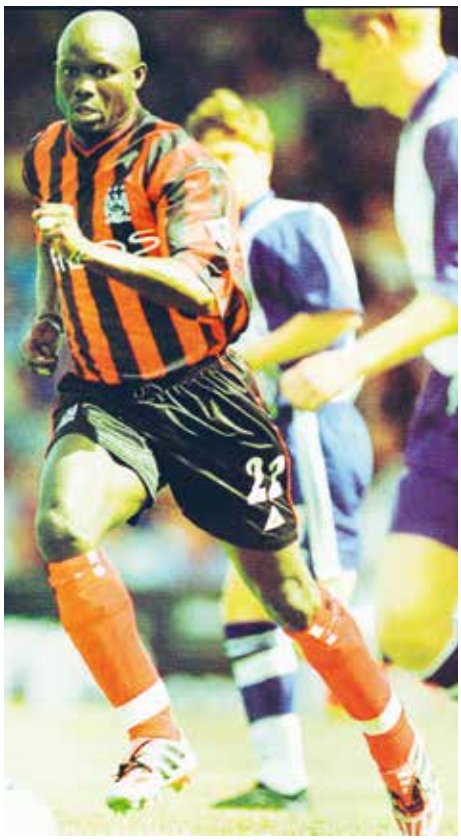
1984-ben átigazolt a Bong Range Unitedba, majd egy év múlva már a drukkerek egyik kedvencének (SA Mighty Barrolle) mezében rúgta a labdát (10/7). Jól választott, 1986-ban bajnok, illetve kupagyőztes lett a „vörös fiúkkal". (Ez a becenevük.) Nem maradt tovább náluk, a városi riválisInvicible Elevenhez igazolt. A sárga-kékekkel is duplázott az 1986–1987-es szezonban, ráadásként a szenzációs, 23/24-es mutatójára felfigyeltek az elefántcsontparti Africa Sports vezetői, azonban az abidjani piros-zöldek öltözőjében jóformán meg sem melegedhetett (2/1), már lecsapott rá a Tonnerre Youandé, amellyel 1988-ban kameruni bajnok volt. Nem bánták meg a szerződtetését a fehér-feketék, habár csupán 18 mérkőzésen vethették be, de azokon a libériai reménység 14 gólt jegyzett.

A 184 centi magas, 76 kilós, színizom, igencsak agyafúrt támadót az európai sztárklubok ügynökei környékezték meg, várható volt, hogy nem sokáig vesztegel már az Egyenlítő környékén. Megkönnyítette a megfigyelők helyzetét, hogy a kiszemeltjük 1987-ben debütált a nemzeti tizenegyben, amelyben 2002-ig 61 mérkőzésen 22 gólt szerzett.

1988-ban elfogadta az AS Monaco ajánlatát, a ma már potomnak számító 150 ezer eurónak megfelelő összeget. (Akkortájban még más volt a lépték.) A hercegség csapatában szerzett két bajnoki ezüstöt (1991, 1992) és két bronzot (1989, 1990), plusz elhódította velük a Francia Kupát. 1991. június 8-án végig a porondon volt Párizsban, ahol Arsène Wenger tanítványai 1-0-ra megverték regionális riválisukat, az Olympique Marseille-t, de nem Weah, hanem Gérald Passi vitte be a mindent eldöntő csapást a 90. percben. (Lényegében visszavágtak a piros-fehérek a kék-fehéreknek az 1989-es finálé 4-3-as vereségéért, amelyet Mr George szintén végigjátszott, de gólt akkor sem jegyzett.)

1992 nyarán 6,5 millió eurónak megfelelő összegért szerződött a Paris SG-hez. A kék-fehér-piros gárdával 1993-ban bajnoki ezüstöt, 1994-ben aranyat, 1995-ben bronzot zsákmányolt, melléje tehette az 1993-ban és 1995-ben begyűjtött Francia Kupát, valamint az 1995-ös francia Ligakupát. (Mindhárom végjátékban – az elsőtől az utolsó percig – a küzdők seregében volt, ennek dacára egyszer sem tudott túljárni az ellenfél kapusainak az eszén.) Ettől eltekintve az egyéni címek dolgában is egyre jobban állt, 1989-ben, 1991-ben és 1995-ben az Év labdarúgójának szavazták meg Afrikában. 1991-ben ő lett a francia első divízió legjobb idegenlégiósa. Az 1994–1995-ös Bajnokok Ligájában senki sem szerzett nála több gólt, nem véletlenül vehette át a *France Football* Aranylabdáját 1995-ben. Az első afrikai labdarúgó volt – és egyben 2019-ig

az utolsó –, aki kiérdemelte ezt a kitüntetést. (144 voksot számlált, míg a második helyezett Jürgen Klinsmann 108-at.) 1995-ben és 1996-ban a FIFA őt találta a világ legjobb futballistájának, egy esztendőre rá az *IFFHS* pedig a XX. század legjobb afrikai játékosává „koronázta". És akkor Libéria oroszlánjából valóban Oroszlánkirály vált!

1995 és 2000 között az AC Milan sztárja volt. (Majdnem 7 millió eurót szurkoltak le érte a lombardok.) Az „ördögökkel" 1996-ban (26/11) és 1999-ben (26/8) a Serie A képzeletbeli dobogójának a legtetején zárt, míg 2000-ben be kellett érnie a bronzmedállal. Jellemző a nem hétköznapi képességeire, hogy az 1999-es scudetto megszerzésekor a liga harmadik legjobb csatárának látta a *La Gazzetta dello Sport*, a *TuttoSport* és a *Corriere dello Sport* egyesített ranglistáját összeállító újságírói stáb, pusztán a két olasz, az akkori legdrágább játékos, Christian Vieri, és az abban az évben a köztudatba berobbanó Francesco Totti körözte le. Parádés bizonyítvány ez egy, a krisztusi korba lépő veterántól.

1998-ban George elbukta a piros-feketékkel az Olasz Kupát (1-0 és 1-3 a Lazio ellen, sovány vigaszaként Milanóban, az első összecsapáson ő könyvelhette el a győztes találatot). Az olasz Szuperkupában sem futott jobban a szekér, 1996-ban a Fiorentina (1-2), 1999-ben a Parma (1-2) énekelte ki a sajtot a rossonerók szájából. (Weah elveszített döntőjükön lehetőséget kapott, nagy kár, hogy a hálókat érintetlenül hagyta.)

1999-ben Nyugat-Londonba tette át a működése színterét, mivelaz ukrán Andrij Sevcsenko és a német Oliver Bierhoff mellett nem maradt számára hely a Milan támadószekciójában, így a Chelsea FC kölcsön vette. Az idény végén, 2000. május 20-án kék-fehérek hazavitték a Wembley-ből az FA-kupát. Di Matteo góljával 1-0-ra legyőzték az Aston Villát, s a libériai csatán 88 percet játszott.)

2000-ben hét mérkőzés erejéig még égszínkékbe öltözött (Manchester City), utána egy évadon keresztül a botladozó Olympique Marseille-t próbálta meg a maga módján támogatni (19/5), annyiban sikerrel, hogy legalább nem estek ki a francia élvonalból.

2001 és 2003 között a Közel-Keleten kereste a kenyerét, az Abu-Dzabiban székelő al-Dzsazíra Club csalta mesés fizetéssel az Egyesült Arab Emírségekbe. A visszavonulásakor – a sok egyéb mellett – arra is büszke lehetett, hogy a pályafutása közel három évtizede alatt a 474 találkozóján 216 gólig jutott.

Miután szögre akasztotta a csukáját, új távlatot keresett, és meg is találta: politikusként folytatta a munkát a törzsi torzsalkodások által gyilkos polgárháborúba taszított hazájában. Mindig a csúcsra tört, a civil szférában sem tette másként, és 2018 januárjában Libéria elnökévé választották.

ALEKSZANDR ZAVAROV

Az első „szovjet” a Juventusban

Az ukrán Alekszandr Anatolijovics Zavarov 1961. április 26-án született az egykori Szovjetunióban, közelebbről Luganszk városában. A helybéli Zarjában kezdett futballozni. Két részletben erősítette a klubot, 1977 és 1979 között, majd 1982-től 1983-ig.

A katonaidőt az SZKA Rosztov kötelékében húzta le (1980–1881), és megnyerte vele a Szovjet Kupát. 1981. május 9-én 1-0-ra győztek a „doni kozákok” a Szpartak Moszkva ellen a fővárosban.

Nem ez volt az első sikere, 1979-ben tagja volt az U20-s világbajnokságon döntőt veszítő válogatottnak. (Japánban a Diego Maradonával és Ramon Diazzal felálló argentin gárdától kaptak ki 3-1-re.)

1983-tól 1988-ig a Dinamo Kijevben játszott támadó középpályást. Nem nőtt magasra (171 cm), ehhez jött a 70 kilós versenysúly, ám roppant technikás volt, remekül osztogatott, a labdái hajszálpontosan jutottak el a címzettekhez, és viszonylag sok gólt szerzett. A Dinamo Kijevvel 1985-ben (bajnoki cím, kupaarany) és 1986-ban is duplázott (bajnoki cím, szovjet Szuperkupa). 1986 messze a legjobb éve volt, begyűjtötte még a kék-fehérekkel a Kupagyőztesek Európa-kupáját, az Ukrán Kupát és az európai Szuperkupát is. Egyéni elismerésként átvette az Év labdarúgójának járó kitüntetést a Szovjetunióban és aztán a szűkebb pátriájában is. Szerepelt a mexikói világbajnokságon, a KEK-nek pedig az 5 találatával a megosztott gólkirálya lett. Május 2-án, a lyoni KEK-finálében már az 5. percben bevette Ubaldo Fillol (Atlético Madrid) hálóját, mintegy megadva vele a meccs alaphangulatát.

1987-ben újból kupagyőztes és Szuperkupagyőztes lett a hazájában. (Különlegesség, hogy mind a két szovjet Szuperkupához tizenegyesekkel jutottak.) 1988-ban ligaezüstéremmel búcsúzott a „belügyisektől”, ugyanis külföldre távozott. 1988 és 1990 között a Juventusban légiósként szerepelt, ő lett az első „szovjet” játékos a Juventusban, sőt a Serie A-ban. A torinóiaknál 1990-ben Olasz Kupával és UEFA-kupával gyarapodott a gyűjteménye. (Sem a Milan elleni döntőn, sem a Fiorentina elleni nemzetközi kupafinálékban nem jutott szóhoz.)

A szovjet válogatottban 1985 és 1990 között 41-szer lépett pályára, a képviseletében hat találatot ért el. A kis játékmestert két világbajnokságon láthatták (1986, 1990), a legnagyobb sikerét mégis az 1988-as Európa-bajnokságon érte el a Szbornajával, a müncheni végjátékig menetelt vele, azonban június 25-én a hollandok bizonyultak az erősebbnek (0-2).

1990 és 1995 között az AS Nancy-Lorraine, 1995 és 1998 között a CO Saint-Dizier szolgálatában állt. (Utóbbinál részben már játékos-edzőként tevékenykedett.)

Edzői pályafutásának állomáshelyei: CO Saint-Dizier (1995–2003), FC Wil (2003–2004), FK Asztana (2004), Metalliszt Harkov (2005), Arszenal Kijev (2006–2010), Ukrajna, megbízott edző (2012), Ukrajna, pályaedző (2012–2016). 2018-tól a Kijev játékosmegfigyelője.

ZZ Top

Zinédine Yazid Zidane 1973. június 23-án született a Marseille északi részében fekvő La Castellane nevű negyedben, amely a párizsiak szemében „bűnfészek". (Nem mellékesen ott található a Stade Vélodrome, a helybéli kedvenc, az Olympique Marseille otthona.) A szülei, Malika és Smaïl algériai bevándorlók voltak, a kabil törzs tagjai. Apja a kilátástalan nyomor miatt 17 évesen, 1953-ban határozott úgy, hogy a Földközi-tenger északi partján próbál szerencsét. Alig talált munkát Franciaországban, amelynek állampolgárságát sohasem vette fel. Ugyan ötödik gyermeke, Yaz (így becézik a világsztárt a famíliájában) csak törve beszéli afrikai ősei nyelvét, ám fölöttébb büszke a származására.

A La Castellane negyed iskolai meg utcai alakulataiban rúgta a bőrlabdát, mellette karatézott (zöld övig vitte) és cselgáncsozott (1979-ben a kor- és súlycsoportjában országos 3. volt). 1981-ben írta alá első igazolólapját, akkor az US Saint-Henri együtteséhez került. 1983-ban átment a Sports Olympiques de Septémes-les-Vallons gárdájába, ahol három évet töltött. 1987-ben hagyta el végleg a szülői házat, majd az AS Cannes labdarúgója lett Akkorra már korosztályos válogatottnak mondhatta magát, a szövetség ugyanis meghívta az írek ellen készülődő, junior B2-nek nevezett csapatba. Magabiztosan lépegetett feljebb a „kékeknél" a generációs szamárlétrán: 1988-ban és 1989-ben az U17-ben négy meccsen egy gólt szerzett, 1989-ben és 1990-ben az U18-ban hat összecsapásán egyet sem, aztán az U21-eseknél az 1990 és 1994 közötti húsz fellépésén háromszor volt eredményes.

1989. május 20-án bemutatkozott a francia első osztályban. Az AS Cannes az FC Nantes ellen mérkőzött a Stade de la Beaujoire 8500-as publikuma előtt, és a nem egészen 17 esztendős tehetség a 78. percben szállt be Antoine Martínez helyett. Idegenben nem volt rossz eredmény az 1-1. Sohasem futballozott gyermekkora imádott csapatában, az Olympique Marseille-ben, és eddig az edzője sem volt. Sőt, Franciaországban klubszinten nem nyert semmit, ráadásul 1992-ben kiesett a Cannes legénységével az élvonalból. Ám nem szállt alá a piros-fehérekkel a második ligába, hanem az épp feljutó (egy évvel korábban a pénzügyi csődje miatt az elitből kizárt) Girondins Bordeaux-t választotta.

1996. május 15-én lépett pályára az első „igazi" nemzetközi kupadöntőjében. A Bordeaux az UEFA-kupáért vívott visszavágót a Bayern Münchennel, előtte Németországban 2-0-ra kikapott, és a második meccsen sem tudott javítani (1-3). Zidane végigjátszotta az utóbbi találkozót, mi több, a gironde-iak legjobbja volt. (Azért használtuk az „igazi" jelzőt, mert 1995-ben az UEFA Intertotó-kupa egyik győztese a Bordeaux volt. Zidane ugyanezt a Juventusszal

is elérte 1999-ben.) A bajorok előtt egy valódi nagyhalat, az AC Milant sodort a sors az útjukba. Kivágták ellene a rezet, az elődöntőben, Lombardiában elszenvedett 2-0-s vereségüket követően – elsősorban Christophe Dugarry és kabil barátja varázslatos alakításainak köszönhetően – odahaza 3-0-ra megverték az „ördögöket", akik pedig klasszisok sorát (Panucci, Costacurta, Baresi, Maldini, Desailly, Vieira, Donadoni, Albertini, Weah, R. Baggio, Di Canio) vezényelték ellenük ütközetbe.

Remekül ment neki a futball, odahaza az 1993–1994-es idényben a legreménytelibb, az 1995–1998-os szezonban pedig az Év labdarúgójává választották.

1997-től 2001-ig Itáliában, a Juventus szolgálatában profiskodott. Négy piemonti évada bőkezűen kárpótolta a korábbi, viszonylagos sikertelenségekért. Szerzett a „zebrákkal" két bajnoki aranyat (1997, 1998), két ezüstöt (2000, 2001), egy olasz Szuperkupát (1997), egy olasz Szuperkupa-ezüstöt (1998), két Bajnokok Ligája-ezüstöt (1997, 1998), egy Világkupát (1996), egy európai Szuperkupát (1996). Az itt felsorolt döntők mindegyikében a küzdőtéren volt, ellenben gólt egyiken sem tudott elkönyvelni. Nyugtázhatta viszont, hogy 1997-ben és 2001-ben őt találták a legjobb külföldinek a Serie A-ban. 1998-ban, 2000-ben és 2001-ben az *Onze-Mondial* című lapnál lett az Év futballistája.

2001-től 2006-ig a Real Madrid légiósa volt. Természetesen az ibériai fél évtizede alatt is gyűjtötte a medálokat: egy bajnoki arannyal (2003), két ezüsttel (2005, 2006), egy bronzzal (2002), két spanyol Szuperkupával (2001, 2003), két Király Kupa-ezüsttel (2002, 2004) gyarapodott. (Eléggé meglepő adat, hogy a világfutball egyik legelismertebb, legtöbbre taksált személyisége három nemzeti kupasorozatban is próbálkozhatott, azonban serleget egyik országban sem sikerült zsákmányolnia.) Hanem a nemzetközi kupatornák más kategóriát képeznek, azok nem fukarkodtak számára a sikerrel! A „királyiakkal" 2002. május 15-én BL-győztes lett, tetejébe Glasgow-ban ő rúgta a nyertes gólt a Bayer Leverkusen ellen (2-1). De nem ám hétköznapi módon! Ballal, kapásból, a tizenhatos magasságából zúdította a levegőből elébe csapódó labdát a „gyógyszergyáriak" kapujának felső sarkába. 2002-ben a „fehérek" hazavitték az európai Szuperkupát és a Világkupát is. Nos, a francia–algériai fenomén a madridisták – az imént számba vett – valamennyi fináléjában porondon volt, de a skóciai csodagólján kívül sehol máshol nem bizonyult eredményesnek. Ez sem akármilyen adalék a karrierje történetéhez.

Szerette őt a spanyol média, ennek bizonyítékaként a *Don Balón* magazin 2001-ben a La Liga legjobb külföldijévé avatta.

A 185 centi magas, 80 kilós támadó középpályás 1994. augusztus 17-én debütált a nagyválogatottban. A helyszín Bordeaux volt, közelebbről a Stade Chaban-Delmas, ahol a vendéglátók barátságos 90 percen 2-2-re végeztek a csehekkel. Az újonc a 46. percben állt be Corentin Martins helyére (akkorra már minden veszni látszott, 2-0-ra elhúztak a látogatók), és három perc leforgása alatt (85-87.) kiegyenlített.

Az „Équipe Tricolor” tagjaként három Európa-bajnokságon (1996, 2000, 2004) és három világbajnokságon (1998, 2002, 2006) csodálhatta meg pazar repertoárját a közönség. Angliában négy meccset vívtak a „gall kakasok”, egyiken sem szenvedtek vereséget, és az ifjú titán valamennyin szóhoz jutott. A csoportkört a spanyolok, a bolgárok és a románok előtt megnyerték, majd a nyolc között a hollandokat tizenegyesekkel kiütötték Liverpoolban. Június 22-én Zidane rúgta az első 11-est az Anfield Roadon, és nem hibázott. Négy nap múlva a manchesteri publikum újabb „szétlövéses csatát” izgulhatott végig, csak akkor a csehek voltak higgadtabbak, így ők utazhattak a Wembley-be. Sovány vigaszt jelenthetett számára, hogy ismét első végrehajtóként az Old Traffordon is a hálóba bombázott.

1998-ban Franciaország rendezhette a vébét, és a Les Bleus élt is a kínálkozó alkalommal, nem engedte át másnak az aranymedált. A házigazdák karmestere a Szaúd-Arábia elleni csoportmeccsen elveszítette a fejét, megtaposta földre kerülő ellenfelét, amiért a 70. percben Brizio Carter, a mexikói játékvezető kiállította, ezért a dánok elleni utolsó csoportmérkőzést, valamint a paraguayiak elleni nyolcaddöntőt kénytelen volt kihagyni. (Nem először kapott piros lapot durváskodás miatt a karrierje folyamán, és nem is utoljára. A bírálói leginkább azt szokták vele szemben hangoztatni, hogy gyakorta nem tudott uralkodni az indulatain. Ez megfelel az igazságnak.) Remegett is a léc a dél-amerikaiak ellen, Laurent Blanc csupán a ráadásban lőtte tovább a „kékeket”. Az olaszok elleni negyeddöntő is ki volt centizve (0-0). A „szétlövést” szokás szerint Zidane kezdte, és hidegvérrel helyezte a labdát Pagliuca kapujába. Az egész sorozaton két találatot ért el, ám azokat a legfontosabb 90 percen, július 12-én, a brazilok elleni döntő 27. és 45. percében. Bekerült a vb All Star-tizenegyébe, és szinte nem is volt olyan szavazás, amelyben ne ő végzett volna az élen. Mind közül a legértékesebb a *France Football* Aranylabdája volt. Fölényesen győzött, 244 voksot kapott, míg a második helyre odaérő vébégólkirály, Davor Šuker 68-at. Előző évben „bronzlabdás” lett, 2000-ben „ezüstlabdás”, akkor Luis Figo körözte le. A FIFA 1998-ban, 2000-ben és 2003-ban találta őt a világ legjobbjának.

A 2000-es Európa-bajnokságon az öreg földrész futballtrónusát is elfoglalták a franciák, Zidane pedig pompásan vezényelte őket a diadalig. A hollandok elleni, már semmit nem számító csoportmérkőzéstől eltekintve mindegyik mérkőzésen játszott. Kétszer talált a hálóba, a spanyolok és a portugálok ellen, mindkét párbaj a „kékek” 2-1-es sikerét hozta. Ő lett a torna legjobb játékosa.

A 2002-es világbajnokságot valószínűleg legszívesebben elfelejtené. Combsérüléssel érkezett Dél-Koreába, ahol csak szenvedett, miként a címvédőként nagyon megégő, az alapkört az utolsó helyen befejező egész társaság. Csak a dánok elleni csoportmérkőzésen kapott lehetőséget, s azon is elbuktak a világbajnokok (0-2).

A 2004-es portugáliai Eb-n jobban futott a franciák hajója. A csoportkörből továbbléptek, Zidane három gólt hozott össze: az angolok ellen kettőt, a svájciak ellen egyet. A negyeddöntőben a későbbi kontinensbajnok görögök állították meg a kék-fehér-piros mezeseket (0-1).

A 2006-os németországi világbajnokság volt az utolsó nagy nemzetközi fesztiválja, melyen zöld gyepre lépett. A későbbiek ismeretében figyelmet érdemlő, hogy már az első két meccsén begyűjtött két sárgát, ezért a Togo elleni összecsapáson nem lehetett a többiek között (2-0). A spanyolok elleni nyolcaddöntőn eredményes volt, de újból kiosztottak neki egy sárga lapot. Július 9-én, a döntőben ő egyenlítette ki büntetőből Marco Materazzi vezető találatát, majd a hosszabbításban, a 110. percben mindketten főszereplővé léptek elő: Zidane belefejelt az olasz gyomrába, mert az állítólag sértő megjegyzést tett a nővérére. Horacio Elizondo, az argentin bíró habozás nélkül öltözőbe zavarta a magáról megfeledkező „tettest". Hiányában a bajtársai „szétlövéssel" elbukták az aranyérmet. A sajnálatos malőr dacára a FIFA szerint a „berlini vétkes" lett a 2006-os vébé aranylabdása.

A nemzeti tizenegyben 1994 és 2006 között 108 mérkőzésen 31 találatot ért el. Tagja lett egy képzeletbeli elitklubnak: a labdarúgás históriájában négyen szereztek két világbajnoki döntőben is gólt, Pelé (1958, 1970), Paul Breitner (1974, 1982), Vavá (1958, 1962) és Zidane (1998, 2006). Breitner kivételével a többiek háromszor találtak a hálóba.

A visszavonulása után úgy döntött, hogy edzősködik. 2014-től 2016-ig a Real Madrid fiókcsapatának számító Castilla kispadján ült, onnan került 2016-ban a „fehérek" élére. A mérlege káprázatos: egy bajnoki cím (2017), egy spanyol Szuperkupa, három Bajnokok Ligája-serleg (2016, 2017, 2018), két Európai Szuperkupa (2017, 2018), két klubvilágbajnoki aranyérem (2016, 2017). Kísértett a múlt árnya: csak a Király Kupára nem sikerült szert tennie…

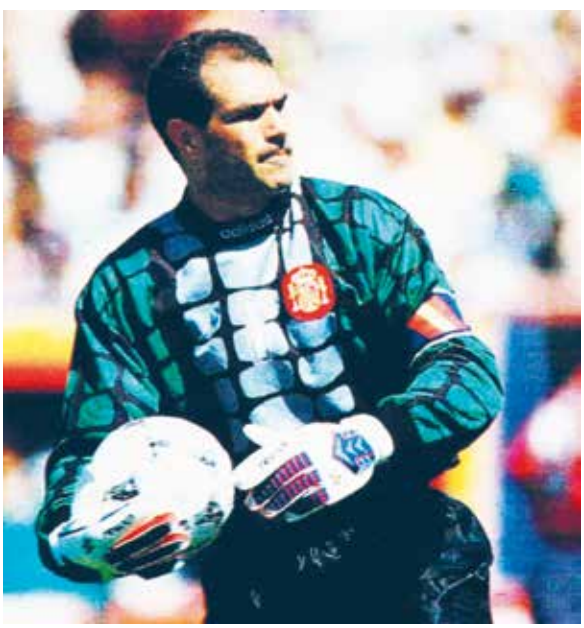
A földkerekségen egyedüliként vallhatja magáról, hogy játékosként aranylabdás, világ- és Európa-bajnok, Bajnokok Ligája-, európai Szuperkupa- és Világkupagyőztes volt, edzőként pedig háromszoros Bajnokok Ligája-, kétszeres európai Szuperkupa-győztes, plusz kétszeres klubvilágbajnok. Hozzáfűzheti mindehhez, hogy 2017-ben és 2018-ban több fórumon is a planéta legjobb klubedzőjének választották meg, és mindezt úgy érte el, hogy menedzserként akkor csupán 2016 és 2018 között dirigálhatta a Real Madridot!

Aztán 2019. március 11-én bejelentették az illetékesek, hogy tízhónapnyi pauzát követően Zinédine Zidane visszatér az Estadio Santiago Bernabéuba, hogy átvegye a csapat irányítását. Azt a bajnokságot bronzzal zárták, viszont a 2019–2020-as idényben megnyerték a La Liga aranyát, illetve az új rendszerű spanyol Szuperkupát.

Zubi nemigen evett a „nagy” Johan tenyeréből

Andoni Zubizarreta Urreta 1961. október 23-án a spanyolországi Vitoria (baszkul Gasteiz) városában született. Egy nagyjából hétezer lakosú községben, Aretxabaletában nőtt fel, és a helyi klubban kezdett játszani 1976-ban. 1978 és 1981 között a közeli Alavés különböző korosztályos gárdáiban védett, az utolsó idényét már a kék-fehér csíkosak első csapatában töltötte. A Deportivót 1981-ben az Athletic Bilbao kedvéért hagyta el, rövid ideig a B garnitúra keretébe tartozott, majd a vezetők felvitték a nagyokhoz, akik közt 1981. szeptember 19-én debütált. (2-0-s vereséget szenvedtek az Atlético Madridtól.) Hamarosan buzgó medálhalmozásba fogott a társaival, 1981-ben, 1985-ben és 1986-ban bajnoki bronzot, 1983-ban és 1984-ben aranyat zsákmányoltak. A fényesre sikeredett 1984 kiemelkedik az évsorból, akkor megszerezték a Spanyol Kupát is (1-0-ra legyőzték érte az FC Barcelonát), így – mondhatni, hogy a dupla miatt alanyi jogon – a spanyol Szuperkupa is őket illette. 1985-ben elveszítették a Spanyol Kupa döntőjét az Atlético Madriddal szemben (1-2), a mexikói fogorvos, Hugo Sánchez kétszer is bevette Zubi kapuját.

A 187 centi magas, 86 kilós versenysúlyú kapus 1986-ban (mai pénznemben kifejezve közel kétmillió euróért) az FC Barcelonához igazolt. Akkorra már nevet szerzett magának a sportág berkeiben, s a válogatottnál is végigjárta a szamárlétrát: U18 (1979–1980, 12), U19 (1981, 1), U21 (1979–1984, 17), amatőrök (1984, 1). 1985. január 23-tól a Furia Roja becenéven emlegetett nemzeti tizenegy mérkőzésein is számítottak a szolgálataira (azon a téli napon 3-1-re verték a finneket), és Andoni 1998-ig 126-szor őrizte a hálóját. A címeres mezben négy világbajnokságon (1986, 1990, 1994, 1998) és két Európa-bajnokságon (1988, 1996) vett részt, azonban egyszer sem sikerült érmet érő helyen végeznie. 1998. június 13-án utolérte a kapusok végzete. Nantes-ban 2-1-re vezetett Spanyolország Nigéria ellen a 72. percben, akkor egy balról, elég közelről érkező labdát saját kapujába ütött. Négy perc múlva Sunday Oliseh a győztes találatot is megszerezte az afrikai „szuper sasok” számára.

Természetesen az FC Barcelona kötelékében is gyarapodott Zubizarreta éremkollekciója, sőt valóságos arzenállá bővült a katalánoknál lehúzott nyolc szezonja alatt. 1987-ben és 1989-ben bajnoki ezüst, 1990-ben bronz, aztán 1991-ben, 1992-ben, 1993-ban és 1994-ben arany került a birtokába.

1987-ben, a Spanyol Kupa végjátékában a gránát-kékek 1-0-ra nyertek a Real Sociedad ellen. 1989-ben ugyan-

ezért a trófeáért 2-0-ra győzték le klasszikus vetélytársukat, a Real Madridot. A spanyol Szuperkupára kétszer tettek szert (1991, 1992), ellenben 1993-ban nem sikerült hazavinniük.

A baszk kapus 1994 és 1998 között a Valencia játékosa volt, a „denevérekkel" egy bajnoki ezüstöt szerzett (1996). Ami kissé meglepő, hogy minden idők egyik legjobb ibériai kapusa csupán egyszer kapta meg a Zamora-díjat, az 1986–1987-es pontvadászat után vehette át. Ugyanabban az esztendőben a mérvadó magazin, a *Don Balon* az Év hazai játékosának választotta meg.

A Barcával három nemzetközi trófeát hódított el. 1989. május 10-én a berni Wankdorf-stadionban 2-0-ra bizonyultak jobbnak a Sampdoriánál, így a lefújást követően a csapatkapitányuk, Josep Ramón Alesanco Ventosa emelhette magasba a KEK-trófeát.

1992. május 20-án újból farkasszemet néztek a felek, csak akkor Londonban, és nem a KEK-ért, hanem a BEK-ért. Korábban ezt a kupát egyik alakulatnak sem sikerült elhódítania, vagyis hatalmas volt a tét. A 90 perc nem hozott gólt, hosszabbítást láthatott tehát a Wembley publikuma. A 112. perc döntött, akkor Ronald Koeman bombája utat talált Gianluca Pagliuca hálójába. (Huszonkét méterről, szemből rúghatott szabadot a narancsos szerelésben játszó együttes. A legurított labdát a holland védő jobbal, laposan ellőtte a hosszúba.) A csata végét jelző hármas sípszó felharsanását követően Andoni Zubizarreta csapatkapitány boldogan mutathatta fel a díjat az eksztázisban őrjöngő drukkereiknek.

1993. február 10-én a Werder Bremennel csaptak össze az európai Szuperkupáért Brémában (1-1). A visszavágót pontosan egy hónap múlva tartották a Camp Nouban, ahol a 75 ezer néző 2-1-es hazai sikernek tapsolhatott, a kapus pedig egy újabb értékes címmel gazdagodott.

Nem tartozott a pózolók népes táborába. Általában egyszerű megoldásokra törekedett „munka" közben, de ez nem azt jelenti, hogy ne lett volna képes bravúrmutatványokra. Higgadtság jellemezte, az arénák forró légkörében is tiszta fejjel tudott gondolkozni. Magánemberként is abba a típusba sorolható, amelyiket igencsak nehezen lehet kihozni a sodrából. Azért a holland mesterének, Johan Cruyffnak néha sikerült felbosszantania, mert rendre kifogásolta, hogy nem pontosan rúgja ki a labdákat, holott ez a taktikai repertoár fontos része volna. A németalföldi tréner különféle gyakorlatokkal igyekezett játékosa rúgótechnikáját fejleszteni, ám ezeket a törekvéseit nem koronázta siker. Egyszer aztán a megbírált baszk tőle szokatlan módon kifakadt, s azt találta mérgelődő főnökének mondani, hogy ha gyermekkorában eredményesebben ágyúzott volna, akkor most csatár lenne, nem kapus! Végül is a kettőjük állandósuló konfliktusa vezetett oda, hogy Zubi elment a Valenciához, amely hajlandó volt érte 2,1 millió eurónak megfelelő összeget fizetni.

Mindenképpen a pályaképéhez illesztendő, hogy 1993 és 1997 között négyszer porondra lépett Baszkföld (Euskadi) válogatottjában.

Zubizarreta az FC Barcelona futballigazgatója volt (2010–2015), 2016-tól pedig az O. Marseille-é.

Andoni Zubizarreta volt az első spanyol, aki eljutott a századik válogatottságig. Mindmáig ötödik az örökranglistán Sergio Ramos, Iker Casillas, Xavi és Andrés Iniesta mögött

Felhasznált irodalom

Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva 2013: Amatőrök és álamatőrök (1897–1926), Debrecen
Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva 2014: Profikorszak vb-ezüsttel (1926–1944), Debrecen
Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva 2015: Aranykor (1945–1966), Debrecen
Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva 2015: Szocialista profizmus (1966–1986), Debrecen
Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva 2015: A futball elhúzódó rendszerváltozása (1986–2015), Debrecen
Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva 2018: A futball bölcsője és a háborúk pokla (1863–1944), Debrecen
Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva 2018: Dél-Amerika és Dél-Európa uralkodása (1945–1966), Debrecen
Dénes Tamás–Sándor Mihály–B. Bába Éva 2018: Amikor a futball több lett, mint játék (1966–1984), Debrecen

25 Jahre UEFA 1979, Bern
Barreaud, Marc1998: Dictionnaire des Footballeurs Étrangers de Championnat Professionel Français (1932–1997), Párizs
Beccantini, Roberto (szerk.) 1990: Dizionario del Calcio, Milánó
Bender, Tom–Kühne-Hellmessen, Ulrich 2003: Verrückte Bundesliga, Augsburg
Bender, Tom–Kühne-Hellmessen, Ulrich 2003: Verrückter Europacup, Augsburg
Bender, Tom–Kühne-Hellmessen, Ulrich 2003: Verrückte Nationalelf, Augsburg
Bloomfield, Steve 2010: Africa United, Edinburgh
Bouchard, Jean–Philippe–Constant Alain, 2005: Un siècle de football, Párizs
Burns, Jimmy 1999: Barça, A People's Passion, London
Campomar, Andreas 2014: Golazo!, New York
Coddou, Reinaldo (szerk.), 2013: O Jogo Bonito, Mannheim
Cresswell, Peterjon-Evans, Simon, 1997: European Football, A Fans' Handbook (The Rough Guide), London
Delaunay, Pierre–De Ryswick, Jacques–Cornu, Jean–Vermand, Dominique, 1992: 100 ans de football en France, Párizs
Donnelly, Niall (szerk.), 1998: The A–Z of Asian Football, Hongkong
Farah Neo, José Jorge–Kussarev, Rodolfo jr. 2000: Almanaque do Futebol Paulista, São Paulo
Feuerherm, Klaus–Fricker, Daniel–Ortlepp, Christian–Plaza, Sandra 2006: Verrückte WM, Zürich
Fischer, Gerhard, 2013: Die Jahrhundert Elf, München
Foot, John 2006: Calcio, a History of Italian Football, London
France Football 2006: 50 ans de Ballon d'Or
Glanville, Brian, 1993: The Story of the World Cup, London
Goldblatt, David 2006: The Ball is Round, London
Goldblatt, David 2014: Futebol Nation, London
Gorbunov, Alekszandr–Jurij Lukasin 1988: 50 csempionatov SZSZSZR pa futbolu, Moszkva
Grüne, Hardy 2006: Fussball WM Enzyklopäie 1930–2006, Kassel
Grüne, Hardy–Schulze-Marmeling, Dietrich 2015: Das goldene Buch des deutschen Fussballs, Göttingen
Hałys, Józef 1986: Polska Piłka Nożna, Krakkó
Hammond, Michael (szerk.), 1988–1999: European Football Yearbook, Smethwicks

Hesse–Lichtenberg, Ulrich 2002: tor! The Story of German Football, London
Hill, Tim 2003: A Photographic History of English Football, Bath
Hill, Tim 2004: The Encyclopedia of World Football, Chester
Hill, Tim 2009: The Illustrated History of English Football, Croxley Green
100 Jahre, Deutsche Länderspiele (Kicker), 2008, Nürnberg
Hunt, Chris 2008: A futball képes enciklopédiája, Budapest
Jankowski, Bernd–Pistorius, Harald–Prüss Jens, 2005: Fußball im Norden, Bréma
Jelínek, Radovan–Jenšik, Miloslav 2005: Atlas českého fotbalu od roku 1890, Prága
Jenkins, Garry, 1998: The Beautiful Team, London
Jockenhöfer, Rafael–Grengel, Ralf 2001: 100 Jahre, FC Bayern München, München
Jung, Beat (szerk), 2007: Die Nati, Die Geschichte der Schweizer Fussball–Nationalmannschaft, Göttingen
Korček, František – Kšiňan, Jozef – Márz, Igor 1986: Futbal encyklopédia, Pozsony
Kuhn, Helmut 1994: Fußball in den USA, Bréma
LaBlanc, Michael L.–Henshaw, Richard 1994: The World Encyclopedia of Soccer, London
La Roca, Luigi–Tosi, Enrico 2000: Almanacco Illustratto del Milan, Vicenza
Lamming, Douglas 1987: A Scottish Soccer Internationalists' Who's Who, Beverley
Lamming, Douglas 1989: Who's Who of Liverpool, 1892–1989, Derby
Lanfranchi, Pierre–Taylor, Matthew 2001: Moving eith the Ball, Oxford-New York
Leatherdale, Clive 1994: England: The Quest for the World Cup, Haywards Heath
Leatherdale, Clive 1994: Ireland: The Quest for the World Cup, Haywards Heath
Leatherdale, Clive 1994: Scotland: The Quest for the World Cup, Haywards Heath
Marschik, Matthias 2001: Wiener Austria, Die Ersten 90 Jahre, Bécs
Matthews, Tony 1989: Aston Villa Who's Who, 1874–1989, Cradley Heath
Mendonça, João 2004: Almanaque do Benfica, Lisszabon
Moñino, Ladislao Javier–López–Gómez Borja 2007: 30 ligas blancos, Madrid
Morrison, Ian–Shury, Alan 1990: Manchester United. A Complete Record, Derby
Murphy, Jim 2014: The 10 Football Matches That Changed the World, London
Murray, Bill 1998: The World's Game: A History of Soccer, Chicago
Nawrat, Chris–Hutchings, Steve 1994: The Sunday Times Illustrated History of Football, London
Ollier, Fred 1990: Arsenal, a Complete Record, Derby
Pereira do Mello, Mauro Ivan (szerk.) 1981: São Paulo FC, 1935–1980, São Paulo
Pondělík, Josef 1986: Století fotbalu. Prága
Pöge, Alfredo W. (szerk.), 1998: 211 weltbesten Erstt-Liga-Torschützen des Jahrhunderts, Wiesbaden
Pöge, Alfredo W. (szerk.), 1999: Die Jahrhundert-Fußballer der sechs Kontinente, Wiesbaden
Pöge, Alfredo W. (szerk.), 2000: Welt-Fußballer des Jahrhunderts, Wiesbaden
Ramón i Però, Jaume 1990: Història del F. C. Barcelona, Barcelona
Redelings, Ben 2012: 50 Jahre Bundesliga
Relaño, Alfredo (szerk.), 1999: Setenta Años de Liga, Madrid
Ricci, Filippo Maria, 1998: African Football Yearbook, Róma
Ricci, Filippo Maria, 1999: African Football Yearbook, Róma
Ricci, Filippo Maria, 2001: African Football Yearbook, Róma
Rohr, Bernd – Simon Günter 1986: Lexikon Fussball, Lipcse
Ross, Ian–Smailes, Gordon, 1993: Everton, a Complete Record, Derby
Rudi, Werner–Golz Wolfgang–Wittke, Wilfried–Breuckmann, Manni 2009: 100 Jahre, BVB 09 Borussia Dortmund, Köln
Schulze-Marmeling, Dietrich (szerk.) 2005: Strategen des Spiels (Die legendären Fußballtrainer), Göttingen

Schulze-Marmeling, Dietrich–Dahlkamp, Hubert 2008: Die Geschichte der Fußball Europameisterschaft, Göttingen
Schwind, Karl Heinz 1994: Geschichten aus einem Fussball Jahrhundert, Bécs
Siedenhans, Michel–Stenger, Harald 2008: Unsere Jungs, 100 Jahre deutsche Länderspiele, Frankfurt
Soar, Phil–Tyler, Martin 2009: Arsenal, The Official Illustrated History 1886–2008, London
Sommerscales, Julian–Murrell, Deborah, 1998: The Official Manchester United Illustrated Encyclopedia, London
Spaan, Henk 1998: De Top 100, Amszterdam
Smith, Rory 2016: Mister (The Men Who Taught the World How to Beat England at Their Own Game), London
Szoszkin, Alekszandr (szerk.), 1972: Vszjo o futbole, Moszkva
Tauber, Fritz 2009: Deutsche Fußballnationalspieler, Kassel
Tuchtfeldt, Christian 2007: Die Rekord-Bayern, Hamburg
Verkamman Matty–Vermeer, Evert 1994: Om 't Spel en de Knikkers, Amszterdam
Vermeer, Evert 1995: 95 jaar Ajax, 190–1995, Amszterdam
Versi, Anver 1986: Le Football en Afrique, London
Wilson, Jonathan 2008: Inverting The Pyramid, London
Winner, David, 2000: Brilliant Orange, London

Egyéb írott vagy képi források, illetve fellelhetőségük

Dénes András–Dénes Tamás (Budapest) és Sándor János–Sándor Mihály (Debrecen) magánarchívuma
Labdarúgás, Népsport, Nemzeti Sport, Képes Sport, Képes Nemzeti Sport, 6:3 Futballmagazin, A Színes Sport, Miroir du Football, La Gazzetta dello Sport, Guerin Sportivo, Kicker, Don Balon, Onze-Mondial, France Football, I FFHS Fussball-Weltzeitschrift, Libero Internationals, Placar, Conmebol, FIFA Magazine

Magánarchívum

Bács Zoltán dr. magánarchívuma, Debrecen
Komáromi Gábor magánarchívuma, Debrecen
Komlóssy Imre magánarchívuma. Debrecen
Lakat T. Károly magánarchívuma, Budapest
Parente, Walter Horácio magánarchívuma, Buenos Aires
Pintér Imre magánarchívuma, Győr
Rochy Zoltán magánarchívuma, Budapest
Szilágyi Tibor magánarchívuma, Mikepércs
Török Péter magánarchívuma, Budapest

Tartalom

Két évezred határán 5

1984–1985

A Bordeaux összevásárolt egy bajnokcsapatot 6
Tragédia a Heyselben 14
A halálszagú brüsszeli végjáték 17
Trap „zebrái” 18
Mindenből vitt haza legalább egyet 19
A veretlen EFC egyke remeke 22
Ilyen sem történt még a Real Madriddal 23
A Liverpool jól játszott, az Independiente nyert 25
Boniek a duplájával elrendezte a díj sorsát 26
Szaúdi siker Medzsid Abdullah vezérletével 26
Michel Platini – másodszor 27
Beckenbauer a Cosmos ellen 27
Bajnokok, kupagyőztesek 30
A franciák kihasználták a bojkottot 30

1985–1986

A Bayern csak egyszer vezetett 32
Ceauşescu csapata volt – de Valentiné 40
Erdély egyik edzőkirálya 40
Bukaresti bravúr – magyar segédlettel 44
A dinamikus Dinamo 45
Lobanovszkij varázslatos tavasza 47
Megvédték trónusukat a „királyiak” 48
Egyetlen tizenegyes döntött 50
Regnáló és leendő világbajnokok seregszemléje 51
Cubillas elbúcsúzott 52
A „fáraók” váratlan aranya 53
Az isteni Diego, kézzel-lábbal 56
A legjobb orvos a világbajnok edzők között 56
Bajnokok, kupagyőztesek 64
Michel Platini – másodszor 64

1986–1987

Maradona csodát tett a nápolyiakkal 66
Bunyós Graeme az Ibrox Parkban és Fergie az Old Traffordon 71
A második kijevi győztes 73
Maradona nem engedte ellopni a show-t 73
Császárvárosi csodák 76
Zeuszék Nagy Aiasz„fiaival” voltak Athénban 77
A „kék angyalok” második mennybemenetele 79
Az egyetlen keleti párharc 81
Még jó, hogy a Bölény hazatért 81
Tokióban nem vált be az andalúziai recept 83
Még a Maquinát is túlragyogták 83
Bambino 84
Bajnokok, kupagyőztesek 88
Argentin kudarc, uruguayi diadal 88

1987–1988

Rush nélkül a Liverpool, Völler nélkül a Werder lett bajnok 90
Beérett a narancs 98
Futballban is „piacvezető” lett a Philips 99
Az első sikere volt a legnagyobb 99

Három a holland igazság (is) 103
Hollandok verte hollandok 104
Az esélytelenség esélye 106
Ha nincs Van Basten, nincs kupa 108
Last-minute-diadal Santiagóban 108
A Porto legyőzte a havat és a Peñarolt 110
Bryan Robson remekelt az All-Star-csapat ellen 110
Gullit: Cruyff és Rivera után 111
Marco van Bastentől Marco van Bastenig 114
Bajnokok, kupagyőztesek 122
A kameruni „oroszlánok" voltak szelídíthetetlenek 122
1988–1989
A kétvereséges bajnokok idénye 124
Mindent vitt a Milan három hollandja 131
Az adókedvezményből vett világklasszis 134
Ördögök a mennyekben 135
Fusignano prófétája 135
Holland „pilóták" barcelonai bombavetései 139
Sima katalán siker a rossz emlékű Wankdorfban 140
Maradonapoli 142
Ellenfélből nyerőember 144
Montevideóban ellenállhatatlan volt a Nacional 144
Nem könnyű tizenegyest belőni 145
Vasco Ostolaza nagy napja 146
Zico elköszönt az európai futballtól 147
Dél-amerikai bajnokság, európai futballal 148
A szaúdiak ismételtek 149
Bajnokok, kupagyőztesek 152
A braziloknak megint nem sikerült 152
1989–1990
A nápolyi szurkolók „Berlusconi könnyét" árulták 154
Az aranykorszak utolsó nagy dobása 161
Az angol futball legsikeresebb player-managere 161
Peresztrojka a futballban 166
Ördögi valcer a Práterben 168
Másodszorra már nyert a Doria 169
Olasz gárdák házidöntője 171
Chicco jött, látott és döntött 172
Marco van Basten ismételt 173
A nyugatnémetek kis lépésekkel jutottak el az aranyig 176
Zagallo nyomába lépett a Császár 176
Tokióban csereként is Evani döntött 183
Bajnokok, kupagyőztesek 184
Diadal száztizennégyezer néző előtt 184
1990–1991
Az utolsó nyugatnémet Bundesliga-idény 186
Maradona, camorra, kokain 193
A szétesőJugoszlávia utolsó nagy diadala 198
A világvándor 198
Belodedici jól ismerte a receptet 202
Diadalmas angol visszatérés 203
Egymás után a második olasz házidöntő 204
Virultak a „fekete tulipánok" 206
Drogbárók emberei győzködték a bírókat 207
Szovjet szponzor, chilei győztes 208
Duplán triplázó piros-feketék 210

Egy másik argentin válogatott diadala ... 210
Láthattuk futballozni az ötvenéves Pelét ... 211
Bajnokok, kupagyőztesek ... 214
Példátlan: nyert a világbajnokok kapitánya ... 214
1991–1992
Capello Milanját senki sem tudta legyőzni ... 216
A Dream Team ... 224
A XX. század legsikeresebb Barça-mestere ... 224
Először az utolsót ... 228
A „futottak még" csapatok fináléja ... 229
Új trófea az Ajax vitrinében ... 231
Közbeszólt a nagypolitika ... 233
A tizenegyesek döntője ... 233
Belgrád csillagai ragyogtak Japánban ... 234
Papin különleges diadala ... 235
A világ az egységes német csapat ellen ... 235
A jugoszláv válság és az UEFA ... 238
Tündérmese – dán főszereplőkkel ... 241
A legsikeresebb dán edző ... 241
Bajnokok, kupagyőztesek ... 248
Futballtörténelmi tizenegyespárbaj ... 248
1992–1993
Másodszor is belelépett ugyanabba a folyóba a Real Madrid ... 250
Az Olympique Marseille botránya ... 260
Az első francia kupagyőztes ... 262
A Parma legnagyobb sikere ... 263
Juve–Dortmund, első felvonás ... 264
Szuper Barça ... 266
Már a Morumbiban eldőlt minden ... 267
Toninho Cerezo édes bosszúja ... 268
Paulista győzelmi lista ... 268
A jogo bonito utolsó apostola ... 269
Japán első nagy sikere ... 272
Megszakadt a hetvenkét éves sorozat ... 273
Legalább a döntőt megnyerte az Albiceleste ... 274
A harmadik egy négyesért ... 275
Bajnokok, kupagyőztesek ... 278
Az argentinok lettek az első győztesek ... 278
1993–1994
Djukics elrontott tizenegyese tartotta trónon a Barçát ... 280
Európa a Copfra szavazott ... 287
Lombard lobogó az Akropolisz fölött ... 290
Isteni előadás Athénban ... 291
Három sztárklubbal is bajnok lett ... 292
Az ágyútűz zúdult a Parmára ... 295
Az Inter érvényesítette a papírformát ... 297
A lombardok az európai Szuperkupát is elbukták ... 299
Chilavert védett és rúgott ... 299
A paulisták váratlan címvédése ... 301
A brazilok nyerték az első gól nélküli vb-döntőt ... 301
A Professzor ... 302
Andrés Escobar kivégzése ... 310
Bajnokok, kupagyőztesek ... 314
A „szuper sasok" és Zambia Ereje ... 314
1994–1995
A Blackburn bajnok lett, amikor gólt kapott ... 316

A Bayernnek is köszönhette bajnoki címét a Dortmund ... 316
Jót tett az olasz futballnak a hárompontos rendszer ... 316
Valdano érkezése után már nem bukta el a hajrát a Madrid ... 316
Góllövő kapusok ... 322
Van Gaal Ajaxa ... 326
Öntörvényű, de nagyon sikeres ... 326
Kluivert rekorder lett Bécsben ... 330
Nayim az oldalvonaltól lőtt gólt ... 332
Kár volt Dino Baggiót eladni ... 334
Az ördögi taktika diadala ... 336
A Grêmio nyerte az ismétlések idényét ... 336
Carlos Bianchi, először ... 338
A Celestét ünnepelték a sugárúton ... 338
A Laudrup fivérek legnagyobb közös sikere ... 340
Sztoicskov és Cruyff ... 341
Bajnokok, kupagyőztesek ... 344
Merő Jóakarat ... 344
1995–1996
Az Atlético és az Auxerre is duplázott ... 346
Bosman, az Európai Unió és a futball ... 354
Európa legjobbja egy libériai ... 355
Marcello Lippi Juventusa ... 358
Két földrészen is BL-győztes ... 358
A Juventus megtörte az Ajax sorozatát ... 362
PSG-siker a gyászos emlékezetű Heyselben ... 364
Beckenbauer a nyertes, Zidane a vesztes oldalon ... 365
Ajax-bizonyítvány? Ötös! ... 367
Minden a River Plate mellett szólt ... 368
Tokióban büntetett az Ajax ... 369
Csak a dél-afrikaiak voltak elégedettek ... 370
Aranygól, s a végén mindig a németek győznek ... 371
A Nationalelf Eb-specialista ura ... 371
Bajnokok, kupagyőztesek ... 382
Másodosztályú csapat lett az élvonal legjobbja San Marinóban ... 382
1996–1997
Matthäus a saját csapattársa ellen fogadott ... 384
Roberto Carlos csodagólja ... 392
Húsz év után újra egy liberó ... 393
Dortmund-sztori a Juvétól a Juvéig ... 396
Két német klubbal is BL-győztes lett ... 396
Az Itáliából visszatért veteránok vezetésével ... 399
Ronaldo rotterdami röpülése ... 400
A királykékek legnagyobb sikere ... 402
Szuper a PSG, ám a Juve még szuperebb! ... 404
Nem kell nyerni idegenben… ... 405
A tinisztár parádés helyzetfelismerése ... 406
A „szuper sasoké” volt az utolsó csapás ... 407
A brazilok történelmi győzelme a magasalaton ... 408
Bajnokok, kupagyőztesek ... 412
Nem kell gól a kupagyőzelemhez ... 412
1997–1998
Újonc így még nem verte végig a Bundesliga-mezőnyt ... 414
Az „átállt partizán” és a Real Madrid ... 424
A BL-győzelem is kevés volt ... 424
Újból a Real Madrid a kontinens királya ... 427
Zola remeklésével ... 429
Olasz belüggyé vált a döntő ... 431
A Barça túl erős volt a tartalékos Dortmundnak ... 433
Donizete volt a hős, pedig kiállították ... 433
Még a kölcsönjátékosok sem segítettek ... 435
A brazilok fényévekkel jártak a mezőny előtt ... 435

A Hasszanok dicsősége Burkina Fasóban ... 436
A franciák menet közben szerettek bele a csapatukba ... 437
A csúcson búcsúzott ... 438
A Fenomén drámája ... 445
Minden idők legfiatalabb győztese ... 449
Bajnokok, kupagyőztesek ... 452
Előzetes a Mondialból ... 452
1998–1999
Még Berlusconi is elismerte, hogy jobb volt a Lazio ... 454
Hülye gyerekből nemzeti hős ... 464
A triplázó Man United ... 466
Sir Alex ... 466
A visszájára fordult futballigazság ... 471
Az olasz keretbe foglalt KEK ... 473
Moszkvában mit sem ért a Marseillaise ... 475
Poyet szétbombázta a madridisták álmát ... 477
Európában nem a Palmeiras nyert volna ... 478
Raúl ihletett koreográfiája ... 479
A brazilok külön klasszist képviseltek ... 480
Francia még nem nyert ekkora fölénnyel ... 480
Futballoztak egy jót a világsztárok ... 481
Bajnokok, kupagyőztesek ... 484
Az AIK maximális sikere – minimálprogrammal ... 484
1999–2000
Rómában és Münchenben duplázással ünnepelték a centenáriumot ... 486
Szörnyű szépség született ... 492
Macca pecsételte meg a „denevérek" sorsát ... 496
A török klubfutball legnagyobb sikere ... 499
A Galatasaray aranykorszakának csúcsa ... 501
A török futball császára ... 502
A chilei beszállt, majd büntetett ... 505
A szerencse a tizenegyeseknél is forgandó ... 506
Először került Angliába a Toyota-trófea ... 507
Brazil belügy lett a végjáték ... 508
A meglepetés: Mexikó! ... 508
Szelíd ithetetlen tizenegyeslövők ... 509
A franciák példátlan diadala ... 510
Meghódította Európát és Afrikát is ... 510
Bajnokok, kupagyőztesek ... 520
Rivaldo a Fenomén nyomában ... 520

FIFA Világ legjobb játékosa-díj ... 522
Dél-amerikai aranylabda ... 522
Afrikai aranylabda ... 523
Az Év afrikai játékosa ... 524
Az Év ázsiai játékosa ... 524
Az Év óceániai játékos ... 525
Európai aranycipő ... 525
Még nem közölt nagy tornák ... 526
Concacaf-bajnokság, Aranykupa ... 527
Óceánia-bajnokság ... 527
Junior-világbajnokságok ... 527
U16-os világbajnokságok ... 528
U17-es világbajnokságok ... 528

Tribünök „árnyéka" ... 529

A ghánai Pelé *(Abedi Pelé)* ... 541
Tövisek és virágszirmok *(Tony Adams)* ... 542
Harmincéves korára lett belőle sztár *(John Aldridge)* ... 543
A perzsák futballsahja *(Ali Daei)* ... 544
Örömök és ürömök *(Klaus Augenthaler)* ... 545
Aphrodité gyermeke *(Roberto Baggio)* ... 546

Signore AC Milan *(Franco Baresi)* 549
A Kopasz Isten *(Fabien Barthez)* 552
Akinek a pénz nem isten *(Gabriel Omar Batistuta)* 553
Gólkirályból politikus *(Bebeto)* 556
Az egyszezonos aranylabdás *(Igor Belanov)* 558
A milánói Inter Nagybácsija *(Giuseppe Bergomi)* 560
Vive Le President! *(Laurent Blanc)* 561
A történelmi rúgás hőse *(Zvonimir Boban)* 562
A futballistenek kegyeltje *(Andreas Brehme)* 563
A babaarcú klasszis *(Tomas Brolin)* 565
Burru „megnyerte" a vébédöntőt *(Jorge Burruchaga)* 566
A Keselyű gyakran lecsapott *(Emilio Butragueño)* 567
Az azték divatdiktátor *(Jorge Campos)* 569
A Vörös Éric *(Éric Cantona)* 571
Az „elveszettek" egyik eminense *(Careca)* 574
Flandria Erős Jánosa *(Jan Ceulemans)* 576
Chappi, az alpesi futballsztár *(Stéphane Chapuisat)* 577
Buldog bombáitól reszkettek a kollégái *(José Luis Chilavert)* 578
Három országban nyert bajnoki aranyakat *(Hernán Crespo)* 581
A szemüveges Pitbull *(Edgar Davids)* 584
A világ- és Európa-bajnok ghánai *(Marcel Desailly)* 586
Dédé és a számmisztika *(Didier Deschamps)* 588
A futballóriássá nőtt „törpe" *(Dunga)* 591
A „csavargók" Hercege *(Enzo Francescoli)* 593
Paraguay legjobb védője *(Carlos Gamarra)* 595
Az angolok Kocsis Lajosa *(Paul Gascoigne)* 596
Pep, Katalónia futballszentje *(Josep Guardiola)* 599
Rudi, a rasztaguru *(Ruud Gullit)* 602
A dnyeperi örökmozgó *(Anatolij Gyemjanyenko)* 605
A Kárpátok Maradonája *(Gheorghe Hagi)* 606
Nyugat-Berlin „tasmaniai ördöge" *(Thomas Häßler)* 608
Andalúzia Vasembere *(Fernando Hierro)* 609
Kolumbia legflúgosabb kapusa *(René Higuita)* 611
A White Hart Lane királya *(Glenn Hoddle)* 613
Sparky, a „sárkányok" nagyfőnöke *(Mark Hughes)* 614
Szívműtétje után is világsztár maradt *(Nwankwo Kanu)* 615
Szlovén, horvát, avagy inkább jugoszláv? *(Srečko Katanec)* 617
A „kenguruk" guruja *(Harry Kewell)* 618
Dél-Korea Sámsonja *(Kim Dzsu Szong)* 619
Előbb lett világ- és Európa-, mint országos bajnok *(Jürgen Klinsmann)* 620
A Fekete Mágus *(Patrick Kluivert)* 622
Az utolsó BEK-döntő hőse *(Ronald Koeman)* 624
Mindent söpört, amit csak lehetett *(Jürgen Kohler)* 626
A Laudrup família Európa-bajnoka *(Brian Laudrup)* 627
A valaha született legjobb skandináv futballista *(Michael Laudrup)* 629
A Winston név kötelez *(Gary Lineker)* 632
A finn futball fejedelme *(Jari Litmanen)* 634
A Sárkánykalifa *(Rabah Madzser)* 636
Atyja is, ő is BEK-győztes Milan „csékája" volt *(Paolo Maldini)* 637
„A nagy időn se lesz hozzá hasonló" *(Diego Maradona)* 641
Parancsnoknak született *(Lothar Matthäus)* 647
A testet öltött futballistahűség *(Míchel)* 650
Három válogatott szerelését viselte *(Alekszej Mihajlicsenko)* 652
Montenegró fénylő futballcsillaga *(Predrag Mijatovics)* 654
Az örökifjú Kazu *(Kazujosi Miura)* 655
A „kis futballszamuráj" *(Nakata Hidetosi)* 656
Az ibók szeme fénye *(Augustine Okocha)* 657
Álomgólt lőtt Amerikában *(Szaid el-Ovairan)* 658
A budějovicei üstökös *(Karel Poborský)* 659
Az al-dunai bacsa *(Gheorghe Popescu)* 660
Két vébén két nemzet színeiben is gólt szerzett *(Robert Prosinečki)* 661

A második leggólképesebb szovjet futballista *(Oleg Protaszov)* ... 663
Kilépett híres bátyja árnyékából *(Raí)* ... 664
Futballcipő helyébe fehér szenátori tóga *(Romário)* ... 665
A kétszeres aranylabdás brazli *(Ronaldo)* ... 668
Csípett, mégis ízlett neki a csabai *(Rui Costa)* ... 671
Everton-drukkerből anfieldi kedvenc *(Ian Rush)* ... 673
A „baglyok" örök kedvence *(Marcelo Salas)* ... 675
Sammi, a duplán vörös *(Matthias Sammer)* ... 676
Közép-Amerika legjobban futballozó fogorvosa *(Hugo Sánchez)* ... 678
A szilaj szicíliai *(Salvatore „Toto" Schillaci)* ... 680
Dobosnak, kapusnak egyként remek *(Peter Schmeichel)* ... 682
A vallon „kis Pelé", aki ízig-vérig olasz *(Enzo Scifo)* ... 684
A szuperkreatív mimózalélek *(Clarence Seedorf)* ... 685
A Premier League gólrekordere *(Alan Shearer)* ... 688
Sikerre született *(Diego Simeone)* ... 690
Alba Regia portugál kedvence *(Paulo Sousa)* ... 691
A legvörösebb „vörös ördög" *(Gordon Strachan)* ... 693
Futballsztár Eszékről *(Davor Šuker)* ... 694
A Dél-Balkán egyetlen Aranylabda-győztese *(Hriszto Sztoicskov)* ... 695
A legfélelmetesebb brazil tizenegyesölő *(Cláudio Taffarel)* ... 698
A rovott múltú aranycipős *(Tanju Çolak)* ... 699
Nem abbé, hanem vébégyőztes lett belőle *(Lilian Thuram)* ... 700
A Futballfilozófus *(Jorge Valdano)* ... 702
Az utrechti gólautomata *(Marco van Basten)* ... 703
„Jót s jól!" *(Gianluca Vialli)* ... 706
Az átigazolások koronázatlan királya *(Christian Vieri)* ... 708
Volt három vébédöntője *(Rudi Völler)* ... 710
A bolygó neve: Christopher *(Christopher Waddle)* ... 711
Mr George, Libéria államelnöke *(George Weah)* ... 712
Az első „szovjet" a Juventusban *(Alekszandr Zavarov)* ... 714
ZZ Top *(Zinédine Zidane)* ... 715
Zubi nemigen evett a „nagy" Johan tenyeréből *(Andoni Zubizarreta)* ... 719

Felhasznált irodalom ... 722

CABJ
ФК
PARMA A.C.
DROIT AU BUT
F.C.B.
MANCHESTER
UNITED
S.S.LAZIO
SOCIETA' SPORTIVA
CALCIO NAPOLI
PALMEIRAS
BVB
09
1905
STEAUA
BUCURESTI
SPFC
FCP
ARP
I·F·K
Arsenal
VICTORIA CONCORDIA CRESCIT
K.V.M.